

מאיר העין חלק ב'

		שער ח' נקודות
	עולם הנקודות הוא אורות היוצאים מהעיניים, והם בחי' ס"ג דס"ג, ומקומו הוא מתחת לעקודים, וכלי הנקודות נעשו על ידי כתר וחכמה של הנקודות שהם קמץ ופתח	פרק א
13	באח"ף כולו יושר, ובנקודות, בתחילה היה עיגולים ולא יושר כלל, וג' סיבות למה הנקודות היו עיגולים, בחי' אור חדש, סתירה וישוב אם כח"ב או רק כתר וחכמה לא נשברו	מ"ב
24	צורך עליית נה"י דא"ק שאין בידי הנקודות לקבל אור משם, וצורך הפרסא רק בשביל עולם הבריאה. ואו"ח הוא תולדה של מ"ן שהיה בצימצום הזה. שינוי כלי נקודות בקבלתם מאח"ף שהוא טעם החילוק שבין כלי הכתר וחור"ב לו' התחתונים	פרק ב
37	סדר יציאת אור חדש, והנקודים, ועיקר מקומם בפנים של א"ק מהטיבור ולמטה, ויציאת או"ח דרך טבור ופי האמה, הם ג' ראשונות דנקודות, וזו"ת יצאו מי' צפרני רגליו	פרק ג
54	סדר יציאת אורות הנקודות הוא היפך העקודים, וביאור יציאת המלכים וסדרם בפרטות	פרק ד
60	סדר יציאת ושבירת ז' מלכים וטעם שבירת המלכות	פרק ה
61	ענין זיוג אב"א וביטול אחוריים דאו"א וכלים דנה"י דכתר, וענין שעטנ"ז ג"ץ ובד"ק חי"ה, והזיווג שהיה לצורך מ"ה החדש	פרק ו
		שער ט' שבירת הכלים
68	ז' מלכים היו מ"ן לאו"א להיות פב"פ ובשבירתם ירדו אחורי או"א וישסו"ת, בפירוט כל מלך ומלך	פרק א
72	המשך הנ"ל ושם מ"ב, ושינוי השבירה בין חג"ת לנה"י	פרק ב
78	ירידת כלים השבורים בבריאה, ומיקום האורות אז	פרק ג
83	המשך הנ"ל	פרק ד
84	אסיפת א"א את נה"י וחג"ת שלו	פרק ה
86	ב"ן פנימי וחיצוני בנקודות, ומ"ה פנימי וחיצוני בתיקון	פרק ו
91	בכל ספירה פרטי יש בחי' זכר ונקבה, והם מ"ה וב"ן שבו, אבל בא"א אין בו נוק', וכן בעתיק, ומ' שמות אלקים בכל מלך ומלך	פרק ז
94	באצילות המלכים לא יצאו בזו"ן רק הז' מלכויות והם המלכות דנה"י חג"ת ולכן נקרא המלכים נקודות כי נקודה היא מלכות, ולא היו עומדים בצורת קוים אלא קו א', והמלכים יצאו תחילה בחי' עיגולים, ואח"כ יצא מלך הח' שהוא הדר והוא יסוד והוא בחי' יושר, והוא זכר ונקבה, והם רוח ונפש, ומ"ה כולל הדר ומהיטבאל	פרק ח' ¹
		שער י' התיקון
96	סדר עליית מ"ן וזיווג לצורך תיקון מ"ה החדש, וסדר הזמנים בעיבור זה	פרק א
98	ע"י המ"ן יוצא מ"ה החדש המתקן נקודות דב"ן	פרק ב
101	מקום האצילות מטבירו דא"ק עד קרוב לסוף רגליו, והמשך ענין תיקונו, וביאור מלך הדר ומהיטבאל	פרק ג
105	פרטים בענין התיקון, וספיקות בענין עיגולים ויושר בתיקון	פרק ד ²

מאיר העין חלק ב'

108	בתיקון נתוספו כלים והתלבשותם א' בשני	פרק ה	שער יא מלכים
110	סדר תיקון עתיק שעיקרו הוא בג"ר שהם רדל"א, וכניסת ז"ת דעתיק בפנימיות אורות הז"ת דמלכין קדמאין שמהם א"א או"א זו"נ	פרק א ³	
112	כלים דז"ת דעתיק	פרק ב	
113	מציאות א"א בעולם הנקודות	פרק ג	
114	סדר הלבשת א"א את ע"י, והשוני בין חג"ת לנה"י	פרק ד	
116	למה נשתנה ז"א משאר פרצופי נקודות שיצא ו' בחי' ותיקונו בבחי' א' וכו'	פרק ה	
121	למה יצאו זו"ן שונה מג"ר	פרק ו	
124	עיבור יניקה ומוחין דז"א	מ"ק	
127	עיקר התיקון בכלים, ואיך זה נעשה לאו"א ולזו"ן	פרק ז	
130	שינויים של פב"פ פב"א אב"פ ואב"א בו' פרצופים עתיק א"א או"א זו"ן	פרק ח	
133	שינוי תיקונים בעיבור, ויניקה, וגדלות	פרק ט	
133	י"א ארורים בפ' כי תבא, י"א סמני קטורת, וי"א יריעות עיזים, שהם י' קלי' דנוגה יחד עם בחי' א' של קדושה המחיה אותם	פרק י	
			שער יב עתיק
134	איזה חלקים ממ"ה וב"ן יצרו את העתיק, וממילא הספיקות בנוק' דעתיק, וביאור הענין דג' רישין	פרק א	
138	איך יש נוק' בא"א ועתיק, ובא"א מ"ה מימין, וב"ן משמאל, ובעתיק מ"ה בפנים וב"ן באחור	פרק ב	
140	שורש הספקות שיש בנוק' דעתיק: ספק א' אם מקיף דב"ן צריך תיקון בכתר דכתר דעתיק או רק הפנימי, וממילא יש ספק גם במקיף דמ"ה ובחכמה ובינה דעתיק אבל בחכמה יש ספק גם בענין הכלים ובכתר זה רק בענין האורות, וכן הספיקות שבז"ת	פרק ג ⁴	
143	כל כלי נעשה על ידי הכאה של או"פ ואו"מ, וספיקות בג"ר דעתיק, אא"ג, בג"ד, בב"ו, בד"ד	פרק ד	
145	ספיקות בז"ת	פרק ה	
			שער יג אריך אנפין
148	התלבשות של עתיק באריך אנפין	פרק א	
150	ג"ר דא"א	פרק ב	
156	איך עתיק מתלבש בכל קומת האצילות, ואיך ב' רישין מהוים ג' רישין	פרק ג	
158	עוד בענין ג' רישין איך הם או"פ וב' בחי' או"מ, וכן איך הם נר"נ	פרק ד	
161	איך ג' שמות מהוים מציאות של י"ג וממילא יש ג' בחי' של י"ג, שהם חוורתא ושערות	פרק ה	
165	שערות א"א	כלל א'	
166	ראש דז"א שורש הקלי' ושל נוק' שורש הקלי', ודברי הסד"צ בזה	כלל ב'	

מאיר העץ חלק ב'

166	עוד בענין השערות	כלל ג'
167	עוד בענין השערות	כלל ד'
167	ז' תיקוני גלגלתא	פרק ו
172	שערות דא"א, מקור דז"א למעלה ממקור דא"א, עיקר ז"ת דעתיק מתלבש בז' ת"ג על אף שהוא מתלבש בכל האצילות, אבל עיקרו בגלגלתא ומוחא	פרק ז
177	דיקנא דא"א, בינה ירדה בגרון	פרק ח
179	פירוט הי"ג ת"ד, ומקומם בזקן	פרק ט
181	מקום הי"ג ת"ד בספירות פנימיים ומקיפים	פרק י
184	ב' שמות הוי"ה בתחילת הי"ג מידות, והב' פאות, והב' מצפ"ץ	פרק יא
186	חוטם ופה דא"א	פרק יב
189	הסתכלות במצח, ח' חוורתא, ושם מ"ב	פרק יג
193	ש"ע נהורין בא"א וק"נ בז"א	פרק יד
		שער יד אבא ואמא
	הלבשת או"א ישסו"ת את א"א, וטעם היותם נחלקים לד' פרצופים מחמת סדר יציאתם מיסוד דעתיק, והבדל בין יציאת או"א לז"א	פרק א
199	עוד בפרצופים או"א וישסו"ת ומעלת הבינה שהיא יותר גלוי מאשר חכמה	פרק ב
201	חילוקים שיש בין א"א אל ז"א התלוי ביציאתם ממקורם	פרק ג
203	ספיקות במ"ה וב"ן באו"א וישסו"ת	פרק ד
204	פירוט שמות הוי"ה ביי"ס דאבא	פרק ה
206	פירוטם באימא	פרק ו
208	כמה מדריגות של פנים ואחור בשמות באו"א, וה' חילוקים בין או"א לזו"ן	פרק ז
210	בינה ותבונה	פרק ח
213	פירוט שמות דתבונה	פרק ט
216	עוד בשמות באבא	פרק י

מאיר העין חלק ב'

שער ח פרק א מ"ת⁵

היכל שני היכל זה הוא הנקרא היכל נקודים ובו ד' שערים
השער הראשון שער דרושי נקודות ובו ו' פרקים

{ לד ע"א } ונבאר עתה עולם הנקודים¹, והם בחי' אורות היוצאין דרך נקבי עינים
דא"ק². והנה כבר ביארנו לעיל כי ד' בחי' יש, והם ד' הוי"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ובכל בחי' מהם
יש טנת"א. והנה המוחין של א"ק הם הוי"ה דע"ב³⁶, ומן בחי' האזנים ולמטה⁴ עד תשלום כל

¹ עי' לעיל (שער העקודים פ"א) שעולם זה נקרא כך על שם מאמה"כ "כו' עקודים נקודים
וברודים", והם נקראים נקודים ע"ש שאז יצאו שרשי מציאות ד' עולמות אבי"ע על דרך גרעיני
הפירות שהם השרשים והזרעים של האילנות והפירות, וכולם היו אז רק בבחי' שרשים קטנים
(ביאורים ח"ב עט ע"א).

² אורות אלו אינם אורות העיניים, כפי שמדויק בלשונו שהדבר היה "דרך נקבי עיניים" ולא
יציאה מהעיניים עצמן, שכן עצם אורות העיניים הם מהחכמה כמש"כ לעיל (שער אח"ף פרק א').
אמנם "אורות הנקודות" הנזכרים כאן הם אורות תחתונים אשר שרשם הוא מנה"י דא"ק שעלו
למעלה ויצאו דרך העיניים, עי' לקמן פ"ב [וכן סוף פרק א' טעם ג'] (ביאורים ח"ב עט ע"א).
בעומק עניין יציאת הנקודות דרך העיניים יש להקדים, כי הבחירה היא התכלית העליונה
שהיתה ברצונו ית', ובשבילה היה בנין העולמות. והעולמות העליונים יותר היו רק בבחינת הכנה
לגבי אותם עולמות. וז"ס מה שאנו אומרים שהנקודות יצאו מעינים דא"ק, דהיינו למעלה מאורות
אח"פ, ואילו התיקון הוא בסוד מ"ה החדש שיצא ממצח שהוא גבוה ממקום העינים. אמנם לעניין
התפשטותם, התפשטות האח"ף למטה הוא למקום גבוה יותר ממקום התפשטות אורות הנקודות
ותיקון המ"ה החדש, שכן אח"ף מתפשטים מהאזניים ועד הטבור, ואילו הנקודות ותיקון המ"ה
ממשיכים להתפשט עוד משם ולמטה ג"כ. טעם החילוק והסתירה לכאורה, שכן שורש עליית
המחשבה ברצון הוא בנקודות ותיקונם, והיינו כללות הנקודים שבהם נשרשת הבחירה וכל סידור
הנהגת הזמן, והמה תחילת המחשבה שהיא בסוד חכמה שהוא בבחינת יו"ד ונקודה. שהרי כל י"ס
המה בכללם בסוד חכמה, וממילא אינם מתחלקים לפרטים ואינם מתפשטים, שהרי הם שם
בבחינת מחשבה בלבד, ולכן כינויים הוא "נקודה" שהיא אינה מתחלקת לעולם. והנה המחשבה
מכונה "עין", שכן העין כוללת את הכל כמו המחשבה, וכמו כן כללות ההשגחה אשר באה ע"י העין
נחלקת אח"כ לג' קוין והיינו ג' החושים של אח"פ (פת"ש נקודות ב). ועי' לקמן שער יא פרק ה'
שדבר זה היה בכוונה ע"מ שתהא אפשרות בחירה לצדיקים.
עי' מב"ש דף ב ע"א ד"ה הנה (לש"ו).

³ עי' הערה 6, שהבאנו את לשון שעה"ק וכאן נביא את לשונו עם פירושו שנמצא בספר הדע"ה
ח"ב קסג ע"ג בזה"ל, שאור ראש א"ק הוא ע"ב חכמה דס"ג [כלומר חכמה דמו"ס – עי' דע"ה ח"א
דף ח' ע"א וע"ב שם יש ראיות לכך שהוא רק חכמה דמו"ס ולא חכמת עצמו של א"ק] ואור של
אח"ף בינה דס"ג בנר"ן [אורות אח"ף נחלקים לנר"ן] וישסו"ת ירדו עד הרגלים [כמש"כ כאן בע"ח
שבתחילה בתוך הרגלים היה שם ס"ג] ואח"כ עלו ועמדו מחצי הטיבור ולמעלה והעלו מ"ן לאו"א
[כלומר למו"ס ואח"ף, ועל אף שעלו באמת לאו"א אבל מאחר שבא"ק אבא מאוחד בשרשו הרי
הוא המו"ס וכן אמא בשרשה הרי היא האח"ף, לכן נחשב שהמ"ן עלה לשם] והולידו אור חדש זו"ן
[דהיינו ז"א נולד מהמ"ן דיש"ס ונוק' מהמ"ן דתבונה] וירדו מהטיבור ולמטה והם מ"ה וב"ן שבס"ג
לפנים [והוא האור חדש המוזכר לקמן פרק ב'] וכנגד זה מבחוץ אור שעלה ויצא מן העינים הם
לישסו"ת [אור שיצא מהעיניים הוא אינו מהאור חדש שנולד על ידי זיווג אלא שהוא התפשטות
הארה מישסו"ת עצמן שעלו למעלה מהטבור, ועי' לקמן פרק ב' שאור הראשון שעלה למעלה
נשאר שם שורשו תמיד ומשם נתפשט ויצא דרך העיניים והם הם הנקודות] ואור היוצא מאור
חדש דרך נקבי העור הם לזו"ן שבחוץ והרי נתבאר עסמ"ב שבהו"ה דס"ג הכוללת. או אפשר כי
האור שעלה למעלה מן הטבור הוא מ"ה וב"ן דס"ג [בשיטה ראשונה שלא נתגלה מתחילה גם
המ"ה וב"ן הפרטיים מאומה אפילו למטה מהטבור אלא רק ישסו"ת] ואור החדש הוא מ"ה וב"ן
הכוללים שבכל פרטיהם [כלומר גם אורות שירדו ובקעו את הפרסא ונשאר בתוך הרגליים וגם
האורות שנתפשטו מהם ויצא דרך נקבי העור דגוף מהטבור ולמטה] וזה יותר נכון כי נשלמו ד'
הוי"ת הכוללות כל א' מהם עסמ"ב והאור שיצא מהעינים הוא מ"ה וב"ן דס"ג מבחוץ [כלומר
אורות הנקודות הם ההארה שנתפשט מהמ"ה וב"ן הפרטיים שבס"ג עצמו שעלו למעלה וירדו
ועמדו מהטבור דא"ק ולמטה] ואור היוצא דרך נקבי העור מן הטבור ולמטה ומשאר הנקבים הוא
להוי"ת מ"ה וב"ן הכוללות וכל מ"ה וב"ן הכוללים נקראים בחי' נקודים [כלומר האור חדש
שבעולם הנקודות, ומובא לקמן פרק ב'] יען כולם טפלים אל נקודות ס"ג ועמהם יצאו נכללים
בהם בתחילת יציאתם [אור חדש הנ"ל נולד בעולם הנקודות באותו עת ממש דיציאת הנקודות מן
העיניים וכן אח"כ כאשר אורות העיניים ירדו ונתלבשו מהטבור ולמטה באותו עת ממש נתפשט
ויצא מהאור חדש מבפנים ויצא דרך נקבי העור להאיר לנקודות שנתלבשו שם, ולכן גם האור
חדש נקרא נקודות שהם נתלבשו באורות הנקודות] ונמצא כי עולם האצילות אינו רק מ"ה וב"ן

מאיר העיץ חלק ב'

סיום א"ק הוא בחי' ס"ג עד סיום הרגלים שלו⁵. אמנם ענין זה היה בתחלה קודם מיתת מלכים בעולם הנקודים⁶, ואח"כ⁷ היה בחי' מ"ה וב"ן ממקום טיבור שלו עד למטה בסיום הרגלים כמ"ש בע"ה⁸.

שהם הדר ומהיטבאל ונקודות בחי' ס"ג מתלבשת בתוכם עכ"ל שער ההקדמות ופירוש הלש"ו עליו.

והנה לשיטה הראשונה המובאת בשעה"ק, לא יצא בעולם הנקודות מהב"ן והמ"ה הכוללים מאומה, אלא כל מ"ה וב"ן שבו הם רק פרטים שבס"ג. ויותר נראה שלשיטה זו אין מ"ה וב"ן כוללים כלל, אלא שעיקרם הם רק ע"ב וס"ג, ובעולם הנקודות יצאו פרטי הס"ג, ובעולם התיקון יצאו פרטי הע"ב (עי' מש"כ רבינו לקמן שער התיקון פרק ד' וז"ל, גם נלע"ד כי שרשם אינם זולת ב' בחי' שהם ע"ב וס"ג, ע"כ). ואילו לשיטה הב' כבר מתחילה היו מ"ה וב"ן הפרטיים שבס"ג גופא, והם היו מהטבור עד סוף הרגלים, והמה אשר עלו מהטבור ולמעלה, והם היו שורש אורות הנקודות. ועי' מסקנת הלש"ו לעיל ח"א שער א' ענף ב' פיסקא ד"ה והנה הא"ק ובהערה שלנו שם (ועיקר הדברים בהערה הבאה), ועי' הערה 6 מה שביארנו לענין המ"ן השונה של הנקודות והאור החדש, והדברים נתבארו יותר באריכות בח"א שער טנת"א פרק א' בפיסקא ד"ה והנה רצה להוציא.

⁴ הע"ב מתפשט בכל א"ק מראשו ועד רגליו, ומהאזניים ולמטה מתלבש הס"ג על הע"ב, והוא הע"ב נעלם והס"ג נגלה (ביאורים ח"ב עט ע"ב). וכוונתו לס"ג דמ"ס דא"ק ולא לס"ג דא"ק [שהרי הס"ג דא"ק מתחיל מהגרונן ולא מהאזניים] (דע"ה ח"א ט ע"ב וע"ש ח ע"א וע"ב כמה ראיות לזה). ראה לזה, עי' דע"ה ח"ב קסג ע"ג שמוכיח מדברי הרב בשער טנת"א רפ"א שם איתא שאין המדובר בע"ב הכללי דא"ק, ועי' תיקוני זהר דף קמא ע"ב שהמ"ס עצמו נקרא ס"ג. ממילא יתבאר שע"ב דמ"ס היא ע"ב דס"ג ולא ע"ב עצמו דא"ק ולכן דיבר בו, וע"ש מש"כ בבהגר"א קלח ע"ב.

⁵ יש ג' הבחנות בא"ק: א) עד הטבור, שהוא עיקר מציאותו, ב) עד סוף רגליו, שהוא בסוד תוספת [על עיקר הא"ק] וההתפשטות הראשונה דאצילות [וכל זמן שלא נפרס הפרסא הוא עדיין בתורת א"ק ולא דרגה תחתיו (ביאורים ח"ב טז ע"ג, וכן כללים ח"ב מא ע"א, ועי' בלשונו של שעה"ק המובא בליקוטי נוסחאות הערות 6, 61)], מאחרי פריסת הפרסא (דהיינו גילוי הזר"ן הרי הוא האצילות) ועד להתפשטות הראשונה דאצילות מתחת לטבור דא"ק היה מקום פנוי כמו כל הצמצום (כללים ח"א כא ע"ב). דהיינו שעיקר שם ס"ג הם פרטי הע"ב וס"ג שבו. ותחת הטבור נמצאים מ"ה וב"ן הפרטיים דע"ב וס"ג דס"ג [והמה בתוך רגלי א"ק] (כללים ח"ב מז ע"א). אם כן, לא נתגלו בחי' מ"ה וב"ן דמ"ס דא"ק עצמו עד לזמן הוצאת הנקודות מחוץ לרגלי א"ק (כללים ח"ב קג ע"ד).

כאן הוא מקור לכך שא"ק ואצילות הינם למעשה עולם אחד, אלא שא"ק הוא למעלה מהפרסא והוא בחי' ע"ב וס"ג שבו, ואצילות הוא מ"ה וב"ן שבו והוא מתחת לפרסא, ועי' לקמן שער עתק פרק א' (ביאורים ח"א מח ע"א).

כאן מדבר על מציאות שליטת הס"ג המבוארת באריכות בח"א הערה 503 (כללים ח"ב מח ע"ב), מאחר וכל אחד מד' בחינות עסמ"ב כלול מעסמ"ב, הרי שההתפשטות הראשונה היא המ"ה וב"ן הפרטיים דע"ב וס"ג דא"ק. [בעיקר המדובר הוא בס"ג, אמנם הע"ב יחד עם הקו א"ס הכלול בו נכלל בפנימיות הס"ג] (כללים ח"א כ ע"ב דע"ה ח"א סו ע"ב, וכללים ח"א כא ע"ג).

⁶ לשון זו היא לישנא קלילא, שכן היה לו לומר קודם יציאת המלכים שהוא קודם שנעשה עולם הנקודות, שכן המלכים יצאו על ידי גילוי דשם ב"ן (עי' טנת"א א' ושבירה ו'). [ואין לומר שלא היתה אז בחי' שם ב"ן אלא בבחי' אחרונות דס"ג, ומיתת המלכים היתה רק באותן הבחי' האחרונות דס"ג, שהרי ברוב הדרושים מכנה הרב את המלכים "ב"ן"] (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

לענין זה שהנקודות נקראים גם ס"ג וגם ב"ן, עי' ביאורים ח"א נא ע"א שאע"פ ששרשם הוא מס"ג אבל מה שיוצא להתגלות אינו כי אם הב"ן דס"ג דס"ג, ועי' לקמן הערות 44 ו635, בפרט עי' לעיל הערה 4, ולקמן הערה 47, שהס"ג כאן אינו הס"ג של א"ק הכללי.

ועי' דע"ה ח"א יב ע"ג שמה שיצא מהעיניים הוא עצם עליית המ"ן מאמא שבא"ק. לפ"ז יתבאר טובא מ"ט מכנהו רבינו בשם ס"ג שכן הוא מכנהו ע"ש עלייתו מאמא (הרי היא בסוד שם ס"ג), והוא איננו תולדה של אמא ככל מ"ן שגורם זיווג למעלה להוריד הארה חדשה עם שם חדש, אלא מאחר שלא זכה לגרום לזיווג ממילא לא זכה לשם חדש, [וביתר דיוק המ"ן הזה שמו ב"ן דס"ג דס"ג] (ולא ב"ן דס"ג כדלעיל הערה 4) והיינו הבחינות אחרונות דס"ג דס"ג.

⁷ דהיינו לאחר התיקון [כן הוא בפירוש בשעה"ק כא ע"א] (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

⁸ דהיינו שמ"ה וב"ן מלבישים את ע"ב וס"ג ועל ידי כך נעלמו הע"ב וס"ג, וממילא כל הגילוי שמהטבור ולמטה הוא רק מהמ"ה וב"ן, וזהו הנקרא בשם עולם האצילות. ולמעלה מהטבור הוא

מאיר העין חלק ב'

והנה כבר ביארנו כי בשם ס"ג יש טנת"א, והטעמים נחלקים לג' חלוקות שהם אח"פ.⁹ ואמנם הנקודות הם בחי' אורות הנמשכים מן העינים שלו¹⁰, והענין הוא כי הנה ההבל היוצא מנקבי אזנים הוא הבל מועט¹¹, כי אם יניח אדם אצבע על נקב האזן ויסתום אותו בחוזק ירגיש קול הברה בתוכו¹², וזה מחמת תנועת ההבל שבתוכו שרוצה לצאת לחוץ ואינו יכול, אמנם

הנקרא בשם א"ק אמנם למעשה על ידי הע"ב והס"ג דא"ק היורדים ומתלבשים בפנימיות האצילות כולל הא"ק גם את כל האצילות, כדרך א"א הכולל את כל האצילות. ועי' לקמן פ"ב שכל האורות מהטבור למטה נסתלקו ועלו למעלה ולמטה נשאר ריקן מאור, ולכן הוא שיצא במקום זה עולם הנקודות והאצילות, ואם כן אין למטה מהטבור אלא מ"ה וב"ן בלבד, ולכאורה סותר המתבאר כאן וצ"ע. אלא צ"ל כי לצורך יציאת הב"ן והתהוות דעולם הנקודות אכן מתחילה נסתלקו ועלו האורות בסוד ההסתלקות הראשונה אשר לאצילות והיינו מה שיצאו דרך העיניים ונשברו, ואילו בעת התיקון חזרו אור דע"ב וס"ג ונתפשטו בפנימיותם בנוסף למ"ה וט"ר דב"ן (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

ועי' עקודים ה' שהצמצום והעליה הנ"ל הוא דוגמת מיתת המלכים. עי' פת"ש נקודות א' שהנקודות הם עולם האצילות עם בי"ע הנמשכים ממנו. עי' הערה 4 מש"כ בשם לש"ו שכוונתו כאן לס"ג דמו"ס דא"ק ולא ס"ג דא"ק.

¹⁰ לכאורה צ"ע, הרי הנקודות הם בסוד ס"ג, ומקום התגלות ס"ג הוא דווקא מן האזניים ולמטה, ואם כן כיצד יתכן שיצאו מהעינים שהוא בחינה גבוהה יותר. ועוד קשה, הרי הטעמים המה בבחינה גבוהה מהנקודות, שכן הטעמים הם בסוד כתר ונקודות בסוד חכמה. והרי האח"פ הם הטעמים ואם כן, הכיצד יצאו הנקודות בבחינה הגבוהה מהם. ועוד קשה, כתוב שהנקודות הם "מהבחי' אחרונות דס"ג" והרי "הבחי' אחרונות" אינם נקודות אלא אותיות.

וצ"ל שמהעיניים יצאו רק הבחי' אחרונות דס"ג שמקומם האמיתי הוא מהטבור ולמטה, אלא שעלו מלמטה למעלה. ונקראו נקודות מכיוון שכל זמן שלא נפרס הפרסא ולא נתגלו המ"ה וב"ן הכלליים [עי' לעיל הערה 3] (הרי הם האותיות והתגין הכלליים), הרי שלא נתגלו עדיין המ"ה וב"ן הפרטיים אשר בס"ג עצמו, וממילא כולו נקרא בשם ס"ג ונקודות. ועלייתם ממטה למעלה היתה בבחי' עליית מ"ן כדי לקבל שם תוספת של אור וברכה, וכל עליית מ"ן היא למו"ס (עי' ספד"צ ד ע"ב ביה סליקו וביה סלקין, ודברי הגר"א שם ובהערות 518, 519), והמו"ס כלול מעסמ"ב, ועליית המ"ן היא לע"ב שבו כי שם הוא ראשית הגילוי דאור א"ס. כך, שע"ב דמו"ס הוא שורש לאור העיניים והס"ג דמו"ס הוא שורש האור דאח"ף, ומ"ן דאח"ף עלו בשלום וירדו בשלום. אמנם עליית אורות הנקודות (שהם מהבחי' האחרונות דס"ג) לא היתה כראוי כלל, שכן לא היה אז יחוד בין אר"א כראוי, וכל א' העלה מ"ן בפני עצמו. והנה הנקודות דעינינו המה בעצמן מ"ן דאימא, ומאחר שעלה המ"ן שלא בדרך זיווג (כלומר, לא ביחד עם מ"ן דאבא), לכן הם אינם בשלימות, וכאשר עלו אותן המ"ן דאימא בע"ב דמו"ס, הוציא אותן הע"ב דמו"ס ממקומו אל החוץ, והיינו יציאתן דרך נקבי העיניים. אם כן, בע"כ שדרך יציאתם מהעיניים אינה על דרך שבח ומעלה. אמנם אח"ף זכו לעלות ולקבל אור וברכה וירדו למקומם, ואכן יצאו דרך שבח ומעלה דרך נקבי האח"ף (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

¹¹ נראה שבכך בא רבינו לבאר את הענין ולתרץ את קושייתנו הנ"ל כיצד יתכן שהנקודות הם למטה מאח"ף ובכל זאת יצאו למעלה מהם. ותירוץ הוא שיציאתם מהעינים היתה רק בבחינת הבל מועט. אמנם צ"ע שכן לכאורה אין תירוץ זה מספיק כלל, שהרי לעולם ככל שהאור יוצא ממקור עליון יותר הרי שיש גילוי ממועט יותר. אלא הענין בזה הוא על פי דברינו בהערה הקודמת, שעלייתם היתה בבחינת מ"ן מחוסר שלימות (שמ"ן דס"ג עלה ללא מ"ן דע"ב יחד), ולאו למימרא שזהו עיקר מקומם. והנה דבר זה היה באופן זה כדי שיצא מהם עולם התהו. ועולם התהו הוא בסוד מה שאמר ה' למשה "שתוק כך עלתה במחשבה לפני" (מנחות כט ע"ב), והיינו העלייה שנתבארה לעיל שהיא בסוד המחשבה העליונה, מו"ס ועלו בע"ב דמו"ס, ומשם יצאה הגזירה כבושה על כל המציאות דעולם התהו שהוא סיבת כל המאורעות כולם וכל התלאות הנוראות הנעשות בעולם מיום ברוא ה' אדם על הארץ ועד עת התיקון, כולם בסוד מחשבתו הנעלמה. אם כן נמצא, כי עלייתם לע"ב דמו"ס ויציאתם משם, הרי הוא יציאתם דרך העיניים, הוא סיבת כל ההנהגה כולה, שכן הכל נחקק ונגזר משם, ומאחר שהוא במקום גבוה יותר משורש אורות אח"ף המושרשים בס"ג דמו"ס, והוא עומק כוונת הרב במה שהולך הוא ומבאר כי ע"י הסתכלות העין מתמעטת ההרגשה בהבל הנמשך ממנו והוא בסוד "כך עלה במחשבה לפני" כי היא עליונה ונעלמת ממדרגת העקודים (ביאורים ח"ב עט ע"ג).

¹² הקול הזה הוא בסוד בינה שהתפשט בכל הגוף, והוא המכונה "קלא דלא אשתמע" (עי' תז"ח נ נא). ועליו נאמר "קול גדול ולא יסף" (דברים ה יט), כי אין לקול הזה הפסק, והקול יוצא דרך האזניים, והוא שואב וממשיך אליו את הקול הנשמע שהוא בסוד ת"ת (ועי' זהר בראשית נ ע"ב) (ביאורים ח"ב עט ע"ד).

מאיר העין חלק ב'

בהסיר האצבע אינו נרגש, והנה מן ההבל הזה יצאו י"ס מבחינת האזנים כמבואר למעלה. ואח"כ בחוטם יש הבל יותר מורגש, ויצאו בחי' י"ס של חוטם כנ"ל¹³. ואח"כ בפה יש הבל יותר נרגש מכולם לפי שכל מה שהאור יורד למטה הוא ניכר ונרגש יותר ומתגלה שם, ומשם יצאו הי' דעקודים. ואלו השלשה מקומות הם בחינת הטעמי' דס"ג¹⁴. ואח"כ מן העין יצאו הנקודות דס"ג¹⁵, ולכן { לד ע"ב } אין כ"כ הבל בעין כמו בג' מקומות הנ"ל, כי אין דומה אור הנקודים הקטן כמו הטעמים¹⁶, אבל עכ"ז מצינו קצת כח בהסתכלות העין כנראה בחוש העין בטבע, כענין ביצת בת היענה שנולד האפרוח על ידי הסתכלותה זמן מה בלתי שתשב על הבצים לחממם כמו שאר העופות, וזה יורה היות כח ממשית בהסתכלות העינים. והנה מבחי' הסתכלות הזה של העינים יצאו הנקודות, ובזה תבין מ"ש בתיקונים תיקון ע' דף קכ"ו (קמט ע"א) שמצייר

¹³ הבל החוטם הוא בסוד ת"ת שהוא רוח, והוא מתחבר עם הרוח הכללי שהוא האור העולם, והאדם שואב וממשיך אותו לתוך עצמו, וע"י פעולה זו מתחבר עם זולתו. לכן י"ס דאזניים הם ת"ד (עי' ספד"צ יח ע"א), וי"ס דאור החוטם הם אורות הפרדשקא (מז' תיקוני גלגלתא) (עי' בהגר"א על ספד"צ ז ע"א) (ביאורים ח"ב פ ע"א).

¹⁴ הבל הפה מורכב מקול ודיבור, והם י"ס דפה שבעולם העקודים הרי הם עיקר העקודים, וכאן הוא סוד נשיקין והזיווגים דחיד שיניים ולשון המכונים חו"ל (תז"ח יט ע"ב) (ביאורים ח"ב פ ע"א).

¹⁵ לכן נקרא "עולם הנקודות" על שם שהם הנקודות דס"ג. ולכאורה צ"ע, הרי שורש העקודים הוא בטעמים דס"ג ומ"ט אינו נקרא "עולם הטעמים". אלא צ"ל כנ"ל, שהוא נקרא עולם הנקודות על שם היות עצם מציאותו רק נקודות קטנות וכקרני חגבים (ביאורים ח"ב פ ע"ג).

והנה במקום אחר מבואר שהם ג"כ ב"ן, פי' שהם הב"ן דס"ג דס"ג (דע"ה ח"א יב ע"ג, פא ע"ד), וזהו הנקרא נקודות דאמא (דע"ה ח"א יד ע"ב), והמה תולדות של הטפ"ק של אמא [בלש"ו הלשון הוא "או"א" אמנם כוונתו שם כאשר הם יחד עם האור חדש אשר אינו נזכר כי אם לקמן פרק ב'] ולכן הם עומדים בבחינת שם ס"ג (כללים ח"ב מז ע"ב). וזהו אינו עיקר הס"ג דס"ג, אלא רק מה שעלה מהס"ג דס"ג בתורת מ"ן (ביאורים ח"א מה ע"ב), ועי' לקמן הערה 150.

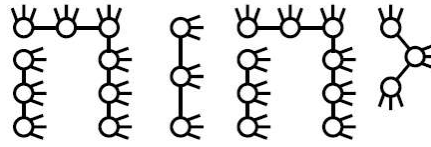
כאשר הרב מזכירם כס"ג, כוונתו שזוהי ההתפשטות הראשונה שלהם ומה שנכלל ממנו בהתפשטות השניה. וכאשר מכנס ב"ן, כוונתו ביחס לנכלל בהתפשטות השניה בלבד (כללים ח"ב פט ע"ג).

¹⁶ מההסתכלות העין אינו יוצא הבל ממש, והוא משום כי עיקר הראיה וההסתכלות נמשך מן המוח היותר עליון שאינו יכול להתגלות למטה (עי' לעיל אח"ף א'), ואין יוצאת ממנו כי אם תמצית הארה בלבד. לכן אין בעינים נקבים פתוחים כמו שיש באח"ף. ואפילו אותה תמצית הארה היוצאת מלובשת באורות דתנה"י שעלו באור חוזר ממטה למעלה, ויצאו דרך העיניים הרי הם הנקודות העיקריים. ועל זה הדרך הוא כל ראייה, הרי היא תמצית הארת המוחין המתלבשים במ"ן שעלה מתנה"י, אשר אף הוא אינו כי אם תמצית אורה (ביאורים ח"ב פ ע"א).

מש"כ רבינו "אור הנקודים הקטן" אין כוונתו לומר שהוא קטן באיכות, שכן כל דבר ככל שאיכותו קטנה יותר כך הוא יותר מוחשי. אלא בע"כ שהכוונה היא שהוא קטן בכמותו, שכן הוא רק תמצית הארה. אמנם עכ"פ יש חילוק גדול בין אורות העיניים לבין אורות האזניים, שאורות האזניים אין המיעוט בו גופה אלא רק לגבי זולתו, שכן י' הספירות דאורות האזניים עומדים בפני עצמם בכל הכח האפשרי, אלא שמתמעט גילויים מלמטה, כי אין התחתונים יכולים לקבל את אור האזניים כמו שהם במקומם, ואילו המיעוט שבאור העיניים הוא בו ובמקומו גופה (ביאורים ח"ב פ ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

צורת הוי"ה של בן ד' אותיות בציור עינים ונקודים¹⁷⁷, בסוד (יחזקאל א יח) וגבותם מלאות

עינים¹⁸ כזה,⁸¹⁹ כי כל בחי' עינים הם נקודות כנ"ל²⁰.

והנה⁹ כשתמנה מן ע"ב²¹ יהיה כל בחי' ע"ב י' מן הוי"ה, וס"ג אות ה' ראשונה של הוי"ה, ומ"ה אות ו', וב"ן אות ה' אחרונה. וכשמנה השם מבחי' ס"ג²² לבדו, יהיה הטעמים של

¹⁷ ישנם כ"ד עיינין שכן ישנם ח' מלכים ובכל א' מהם יש ג' מוחין, ומהם יוצאים ע"ב תגין והם מרמזים על בחי' ניצוצי אורות מהע"ב שבמ"ס שעלו בו המלכים קדמאין.

וכן יש כאן י"ח משחתין (דהיינו הקוים המחברים את העינים זל"ז ליצור מהם את האותיות), והם שורש ח"י עלמין שביסוד, הרי הוא טיפת הזרע הנמשכת בו מח"י חוליין שבשדרא. וזה מרמז למש"כ בדע"ה ח"א סוף דרוש ב' (עי' לקמן הערה 334), שאע"פ שלא היה זיווג העיקרי בעולם הנקודות, עכ"ז היתה מעין בחי' זיווג. עוד בענין י"ח המשחתין עי' ביאור הגר"א על ס"י פ"א מ"א ואופן ג' (ביאורים ח"ב פ ע"ג).

¹⁸ עי' רע"מ פנחס רכט ע"א וכן תז"ח ג ע"א ועוד. וכוונת הרב הנוגעת לעניינינו הוא, ששורש ד' החיות שבמרכבה הוא בד' המוחין ושורש שורשם הוא במוח העליון הנקרא ח"ה, ולכן הם נקראו חיות, ונאמר עליהם "וגבותם מלאות עיניים" כי שורשם הוא בשורש הוי"ה דעיינין שהוא בחכמה כנ"ל (הערה 2), שעייניים הם בסוד החכמה, כי שם הוא סוד כל ההנהגה כולה (ביאורים ח"ב פ ע"ד).

¹⁹ ביה"ו יש מ"ה תגין ובה' יש ז"ך תגין (לש"ו).

²⁰ עי' בפת"ש נקודות ג' וז"ל בבית נתיבות שם, סוד אור העינים הוא שם הוי"ה בעייני' ונקודין, והם כ"ד עיינין וע"ב נקודין, והענין בזה, כי שם הוי"ה מתגלגל ב"ב צירופים, ובאמת הם כ"ד צירופים שד' אותיות בונות ד' בתים (ס"י פ"ד משנה ט"ז) אך שאות ה' אחרונה היא כפולה לכן הם י"ב ונמצא שבאמת הם כ"ד, רק ש"ב הם באתגליא וי"ב באתכסיא, והם סוד כ"ד שעות של יום ולילה, ש"ב ביממא, וי"ב דליליא הם כלולים ביממא בסוד (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, והוא סוד ההנהגה שמתחלק ל"ב חלקים והם בסוד הנהגת חסד ודין, בעליית השמש וירידתה, והוא סוד הגלגל המקיף כל המאורות ב"ב שעות של היום והלילה, שגלגל הוא בעיגולא סוד גלגל העין, וכלל העין הוא בג' גוונין שהם דרגא דג' אבהן ג' גווני הקשת כידוע, וס' גלדי עינא עם י' דבת עין הוא יו"ד הוא סוד שם ע"ב של ג' פסוקים ויסע ויבא ויט (תיקו"ז צ"ח ע"ב) שהם בג' אבהן והם עי' נפש של יעקב שיעקב בחושבנא, ועם אברהם ויצחק הוא ע"ב נגד ע"ב נקודין הנ"ל, וכ"ד עיינין הם כ"ד אותיות של כל פסוק מג' פסוקים הנ"ל שהוא סוד כ"ד צירופים הנ"ל שכל אחד נכלל מג' אבהן ג' גוונים הנ"ל, והנה בד' אותיות הוי"ה הם י"ו, ובכל א' ג' עיינין וט' נקודין, ובב' ההי"ן ט' עיינין וכ"ז נקודין שאור הפנימי שבבת עין שם הכל בכללות בסוד י', והתפשטות האור מן העין אל דבר המובט באויר הוא בסוד ו' ג"כ בכללות, והציור בדבר המובט בעצמו וחזרת המובט המצטייר בעין, הוא בחי' ההי"ן של השם, ונוודע, כי הכלים בכללם הם ט' חב"ד חג"ת נה"י, ומתחלקים בסוד ג' חלקים ראש בטן גויה הכוללים ג' חלקי הגוף, ובפרטות הם ט' כלים וכ"ז פרקין בהתחלקות ג', שבכל כלי תיכון חיצון ופנימי, כמו שית' במקומו בס"ד, ולכן ביו"ד ו' הם בכלל ובהי"ן הם בפרט, ושם בעיינין הם הכל בבחי' עיגולים עיינין ונקודין, והבן, עכ"ל.

ואין הוי"ה דטעמים בעקודים והוי"ה דתגין באצילות, שכן הם הושלמו וכלולים מהכל ולכן לא נמצא בהם שם מיוחד אלא כפי מאמר חז"ל "לפי מעשי אני נקרא" (שמות רבה פרשה &), אמנם בעולם הנקודות, שם לא הושלם דבר, והיה כולו רק בבחינת שרשים קטנים לכן מיוחד בו שם הוי"ה דעיינין המרמז על הנקודות (ביאורים ח"ב פ ע"ג).

עיניים הם סוד כללות ההנהגה שהיא מסוד המחשבה עילאה סתימאה, ולכן הם נקודות והם שרש הכל בבחי' שרשים קטנים, וכל התפיסה שנמשכת משם היא רק מעט מן המעט, וכ"ד עיינין הם כ"ד צירופי שם אדנ"י, ומשם הם נמשכים למטה בתורת י"ב ת"ד דא"א וי"ב ת"ד דז"א (עי' לקמן הערה 937 בביאור ענין חילוקי המספרים י"ב וי"ג לעניין ת"ד). ויש בהם ע"ב תגין ע"ש שהוא החסד עלאה, ה"ה שורש כל החסדים, וחסד הוא בגימ' ע"ב, והם תגין על שם צפייתם ותלייתם למעלה, שהוא באור א"ס אשר ברדל"א (ביאורים ח"ב פא ע"א).

²¹ הא"ק הוא בכללותו הוי"ה אחת, ויש לנו לרשות לדבר עליו רק מן הס"ג שבו ולמטה (עי' לעיל טנת"א א). ולכן כאשר מונים מהע"ב, היינו מהנעלם ולא מהגלוי, שכן הגלוי מתחיל מס"ג (ביאורים ח"ב פא ע"א). עי' חסדי דוד כלל יו"ד (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

ס"ג אות י¹⁰, והנקודות¹¹ אות ה' ראשונה, ותגין אות ו', ואותיות ה' אחרונה²³. וכאשר נחלק גם את הטעמים, תהיה אות י' באזן, ואות ה' ראשונה בחוטם, ואות ו' בפה, ואות ה' אחרונה בעינים¹²²⁴. הרי כי העין יש לו בחי' ה' אחרונה וה' ראשונה¹³, וז"ס מ"ש בתיקונים (קכג ע"ב²⁵) אני ישנה נגד ה' אחרונה, כי בביטול אור הנקודים אני ישנה בסוד השינה (פי' בסוד המיתה שלהם אחר שנתבטלו כי שינה א' מס' במיתה)¹⁴. גם אני ישנה אותיות שניה, כי חכמה היא ה' ראשונה והיא שניה לכתר. כי נודע שהטעמים הם כתר, והנקודות הם חכמה, והתגין הם בינה, ואותיות ז"ת²⁶. נמצא כי העין הוא בחי' חכמה²⁷ שהם הנקודות, וזהו הטעם שחכמי העדה נקראו עיני העדה, כמ"ש (במדבר טו כד) והיה אם מעיני העדה {לד ע"ג} וגו'. ובאלו הנקודות הם בחי' המלכים שמלכו בארץ אדום שמתו כמ"ש בע"ה¹⁵. וז"ס (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו, כי הארץ היא ה' אחרונה שהוא בחי' העין²⁸ כנ"ל, והיא אשר היתה תהו ובהו שהוא ענין מיתת המלכים¹⁶, עד שבא התיקון שלהם ואז נאמר (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור¹⁷²⁹, וזהו (דניאל ט יח) פקח עיניך וראה שוממותינו.

עי' כללים כלל ה ענף ב' (לש"ו). דהיינו שהעקודים הוא בסוד שם ע"ב, ואילו שם ס"ג הוא שורש לעולם הנקודות (כללים ח"א כא ע"א), ועי' הערה 4.
²² שהוא תחילתו שבגלוי (ביאורים ח"ב פא ע"א – עי' לעיל הערה 21).
²³ דבר זה שייך גם כן בהו"ה שמתחילה מהבחינה הנעלמת (הנ"ל הערה 21), שכן מ"ה וב"ן לא נתגלו עד לפריסת הפרסה ועי' לקמן הערה 132 (ביאורים ח"ב פא ע"א), עי' שעה"ק כא ע"א, הו"ד בהערה 61.

²⁴ עי' בהגר"א על ס"י ח ע"ג, שעקודים ונקודות עומדים זה לגבי זה בבחינת זכר ונוק'. רק הבחי' אחרונות דס"ג עלו מלמטה ויצאו דרך העיניים (עי' לקמן פ"ב), והם המלכיות. והנה המלכיות הם תמיד בבחי' ה' אחרונה של השם בלבד, אמנם אעפ"כ העיניים שייכים גם לה' ראשונה של השם, שכן הם מ"ן דאמא דא"ק, ואמא שייכת לה' ראשונה, אם כן הנקודות הם ב"ן דס"ג וגם הס"ג דס"ג, ועכ"ז על ידי שהם יצאו דרך העיניים אזי השתתף בהם אור הראיה שהוא חכמה, אם כן הנקודות הם מחכמה בינה ומלכות, אמנם כל אור החכמה שנתגלה הוא רק עי' התלבשותו בבינה (ביאורים ח"ב פא ע"א).

²⁵ וז"ל: ועוד אני ישנה, שניה ודאי לחכמה, דאיהי י' כד אתרחק מיני רחימאי דאיהו ו', ורזא דמלה (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, בחכמה דאיהו אבא י', יסד ברתא דאיהי ארץ ה' זעירא הארץ ודאי, כונן שמים דא ו' בתבונה דא אימא עלאה, דבינה אתקריאת לעילא כד איהי עם בעלה, תבונה אתקריאת לתתא כד איהי עם ו', דאיהו בן ו', ות' דאיהו תפארת, אשתארת איהי ה' עמיה, ובההוא זמנא דאת י' איהו עם אימא ואיהו מרחק מינה אתמר בה אני ישנה (ואיהי שניה לה), עכ"ל.

[תרגום: ועוד אני ישנה שניה ודאי לחכמה שהיא י', כשהתרחק ממני אהובי שהוא ו' וסוד הדבר יהו"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בחכמה שהוא אב י' יסד הבת שהיא ארץ ה' קטנה הארץ ודאי כונן שמים זה ו' בתבונה זו האם העליונה שבינה נקראת למעלה כשהיא עם בעלה ותבונה נקראת למטה כשהיא עם ו' שהוא בן ו' ות' שהוא תפארת נשארת היא ה' עמו ובאותו זמן שהאות י' היא עם האם והיא מרחקת ממנה נאמר בה "אני ישנה" (והיא שניה לה).] ועי' לקמן שער טו פרק ד.

²⁶ קשה, הרי לעיל בסמוך אמר שתגין הם כנגד אות ו' שבשם ואילו אותיות הם כנגד ה' אחרונה שבשם. והעניין, כי בס"ג עצמו נעשהו הנקודות, ובפרט מהבינה ומלכות שבה, כי הם הבחי' האחרונות דמ"ן דאימא, לכן הם הה' ראשונה והה' אחרונה, כלומר, הה' אחרונה דאימא שבס"ג, שהוא המלכות דאימא. והכל הוא בכלל הה' ראשונה דשם ס"ג והו' והה' אחרונה שלו המה התגין והאותיות שבה. ולכן הי' דס"ג הוא טעמים דס"ג, והוא בחי' האח"ף, והה' דס"ג הוא בחי' הנקודות. אמנם כאן חושב כי הנקודות המה בחי' החכמה, משום שתמצית אור הראיה משתתף בהם, ובבחי' זו אורות האח"ף הם בבחי' כתר והנקודות חכמה. סופו של דבר הכל נידון בערכין, דהיינו שכל הכינויים תלויים בבחינה שעליה מדברים באותה הסוגיא (ביאורים ח"ב פא ע"ב).

²⁷ דמו"ס (דע"ה ח"א פז ע"א).

²⁸ דהוא ממלכות דאימא כנ"ל הערה 24. והוא ה"אישון בת עין" שהוא שורש כח הראיה, והוא השחור שבעין (עי' גמ' נדה לא ע"א) והלובן הוא מאבא, ושניהם יחד המה בחי' המלכיות שבאו"א (ביאורים ח"ב פא ע"ב), דהיינו מלכיות דב"ן [דאמא הנ"ל] (דע"ה ח"ב סח ע"ב).

²⁹ דהיינו אור דשם מ"ה אשר נתגלה ויצא בעת התיקון לצורך מעשה בראשית וממנו נתקנו כל המלכים, ושרשו הוא באוירא עלאה אשר בא"א וכן הוא למעלה מזה ברישא תנינא דא"ק. אמנם

מאיר העיץ חלק ב'

ולהבין פסוק זה נבאר מציאות הענין (נ"א מציאת העיץ)¹⁸ ונאמר, כי הנה הנקודות הם ט' שהם: קמץ, ופתח, צירי, סגול, שבא, חולם, שורק, חירק, קיבוץ¹⁹³⁰. אמנם ג"כ יש בהם בחי' עליונות³¹ שהם ניקוד חולם, ואמצע כגון שורק, וכל השאר הם תחתונים שמקומם הם תחת האותיות, ואח"כ יתבאר כל זה בע"ה. והנה כל הז' אחרונות של הנקודות הם צורת יודי"ן, חוץ מב' נקודות הראשונים שהם קמץ פתח שהם ב' ווי"ן ויו"ד³². והענין כי כאשר {לד ע"ד} נמנה

אחרי יום ג' נתגלה רק אור המ"ה שכן אור האוירא נסתם. ולכן "יהי אור" קאי על הארת האוירא שהוא עיקר האור הגנוז, ואילו "ויהי אור" קאי על אור המ"ה שהוא רק תולדת האור הגנוז (עי' בהגר"א על ספד"צ יג ע"ב יהי אור ויהי אור) (ביאורים ח"ב פא ע"ב).

והוא האור דשם מ"ה שהוא אור התיקון והגם דבגמרא ובזוה"ק ובמדרשים מבואר שהאור דיום ראשון הוא האור הגנוז והוא נגזו תיכף גם קודם החטא (עי' בזהר תרומה קמח דע"ב) ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף טו ס' ג' וז"ל סה ע"ג, ביום הראשון עצמו הגם שנתגלה אז אותו האור כי הוא היה באמת היסוד והשורש דכל הבריאה כולה, עכ"ז לא האירה בהם בכל הראוי ג"כ אלא רק אחר שנברא אדה"ר ועד החטא וכן האירה ג"כ עד מוצאי שבת בראשית אך עיקרה רק לעתיד לבא, ע"כ] אך האור דמ"ה אינו אור הגנוז עצמו אלא שנמשך ממנו, ועיקר אור הגנוז הוא אור דאוירא עילאה דא"ק שהוא יצא והאיר ביום ראשון והוא נגזו בהקד"א וממנו נמשך האור דשם מ"ה ע"י הזיווג דע"ב וס"ג דהא"ק שהוא הקד"א ומ"ס ומשם לאר"א שבהא"ק שהם הע"ב והס"ג העיקריים שבו ומהם נולד השם מ"ה דתיקון המדובר לקמן בשער התיקון ומ"ש שנגזו ר"ל שנגזו בקד"א וכן הוא עתה תמיד גם בא"א דאצילות שהאור דאוירא עילאה שבו הוא עצמו אינו מאיר כלל עתה עד לעתיד ורק תמצית הארה ממנו הוא נמשך למטה על ידי הקד"א ע"י כללים טו ז א [שם מבואר החילוק בין אצילות, שם שולטים מ"ה וב"ן, לבין עקודים, שם שולטים ס"ג ומ"ה] והבן זה היטב ועי' עוד בספד"צ (יא ע"א) גלופי דגלופין (לש"ו).

³⁰ והם מכתר עד יסוד (שעה"ק כא ע"ב), ומלכות אין לה ניקוד כי היא כלילא מכלא [עי' בהגר"א על תיקו"ז טו ע"א, ז"ל, "בת עין" - עשירית לון, "לה" - דכלילא מכלהו - שאין ניקוד למלכות, ע"כ] (ביאורים ח"ב פא ע"ג). עי' פת"ש נקודות פרק ד' וז"ל, נגד מלכות לא יש כלל נקודה, כי בעולם התווה לא היה להם מלוכה כלל, ולא יצאה ענינה אל הפועל, בסוד וארעא אתבטלת (ספד"צ ג ע"א), ולכן גם באורות העינים לא יש נגדה נקודה כלל, כי היא נשארה במקומה, בסוד אישון בת עין, בסוד נקודה אחת לבד (עי' שער הנסירה פרק א'), כתר שבה, עכ"ל.

ועי' תיקו"ז קנא ע"א שכתר בקמץ, ועי' גר"א קמז ע"ג שזהו רק כאשר הכתר נחשב במניין הספירות, והוא אינו נחשב אזי הדעת באה במקומו והיינו הצירי, ועי' בהגר"א על תיקו"ז ט ע"א ד"ה מ"ב וז"ל, כאן חושב הנקודות מחכמה עד מלכות וסדרן קמץ פתח צרי שבא סגול חולם חירק שורק שורק גדול כסדר מחכמה. ואל תיקשי, שבתיקון ע' קא חשיב מכתר עד יסוד, כבר תירץ האר"י ז"ל וכן שם מונה סגול קודם לשבא וכולא חשיב כאן כסדר רק הפתח שמתחיל משום דמפרש ב' קרא, עכ"ל.

עי' פת"ש נקודות פרק ד', ז"ל, בחינ' ה"ס היא הו"יות בנקודות האלה כי השם הו"ה כולל כל האילן השלם של כלל הברואים ורק השינוי במדות ואורות הוא על ידי הנקודות של השמות, ועל ידם פונים המאורות לכל אשר ילכו ויתפשטו כמו האותיות שהם מתנועעים ע"י הנקודות, והם הכלים של האצילות שהם למטה מן הטבור דא"ק, הם מתנועעים ע"י האורות שבא להם מלמעלה, רק שהכלים משתנים לפי ענינם, או בקלקול או בתיקון לפי מצבם, שהקלקולים עומדים לצאת מהם הם נקראים בשם ב"ן, ואז האור אשר מנהיגם הוא בסוד אור העינים והוא סוד הנקודות שהם אורות הנקראים בשם ס"ג דס"ג הכולל, ואם בבחינת מצב הראוי לפי התיקון, אז הם בסוד מ"ה וב"ן ביחד, אז האור בא להם מלמעלה מבחינת מצח דא"ק, והארתו ע"י זיווג דע"ב וס"ג הכולל.

³¹ עי' לקמן פ"ג ששורש כולם הוא בחכמה, עכ"ז איתא בתיקו"ז (קמט ע"ב) שרובם (אלה שמתחת לאותיות) מבינה [ז"ל התיקו"ז: וגביהן דא אימא עלאה וכו']. טעם הדבר, שהרי לא יתכן שאור החכמה יתגלה למטה אלא על ידי הבינה כנ"ל²⁶. אמנם נקודת החולם, שהוא ת"ת, מקומו למעלה, שכן הת"ת הוא הקו האמצעי המבריש מן הקצה אל הקצה (ביאורים ח"ב פא ע"ג).

³² ענין הנקודות הוא שהאורות באו בכלים סתומים שלא היו יכולים להתפשט בהם בפרטות, בסוד ציור קווים ובבחינת פרצופים ובגילוי פנים לפי מצב הכלים שלא היו ראויים לכך. לכן נרמז האור בהם בציור יודי"ן, שכל י' הוא בבחינת נקודה סתומה שהאור מקובץ בו ואינו מתפשט לחלקים, והוא כלל י' האורות שבכל כלי כנגד כל י"ס שבו. אמנם בתיקון, כאשר הם באים בגילוי ובהתפשטות, הם בסוד ווי"ן וקוים, ולכן אף כאן בז' נקודות מציר"י ולמטה הם נקודות בלבד, שכן בהם חלה השבירה והקלקול, שגם אחוריים דאו"א נתבטלו מצד התפשטותם בז"ת, ואלו האחוריים הם בסוד בינה בכללות (פת"ש נקודות פרק ד'). לענין נקודה וקו, עי' מש"כ בהגר"א על ס"י פ"א מ"ח ד"ה עשר ספירות וז"ל, המחשבה הוא בבהילו וברגע א', ולכן הוא בצורת י', והקול הוא באריכות לכן הוא בצורת ו', עכ"ל. ועי' בהגר"א על ספד"צ כ"ה ע"א, ז"ל, ע"ק נקרא יו"ד וז"א

מאיר העין חלק ב'

כל היודיין שיש בז' נקודות אלו הם י"ג יודיין גימטריא ק"ל כמנין עיין, להורות כי מן העין יצאו הנקודות, ונשאר קמץ פתח²⁰ שהם י' וב' וויין שהם גימט' כ"ב, והוא סוד כ"ב אותיות שמהם נעשו הכלים של הנקודים²¹.

וא"ת למה נרשמו ונרמזו הכלים בב' נקודות הראשונים שבכולם והמעולות. אמנם הענין הוא כי מאלו ב' נקודות הראשונים שהם כתר חכמה של הנקודות כנודע, מהם נעשו כלים²² (נ"א יצאו כלים אלו) אל השאר, והם אשר הולידו והוציאו כלים לספי' אשר תחתיהן³³.

ו', עכ"ל. ועי' עוד בהגר"א על ס"י כ"ה ע"ד, ז"ל, יו"ד הוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה, ו' קו, ד' שטח, וכן הוא יה"ו של הו"ה) עכ"ל. ועי' בתיקו"ז ל"ז ע"א: ולית נימא ונימא דשערא דעתיקא קדישא דלא נפקא ממבועא עלאה והאי נימא איהי ו' מבועא דיליה י' דסלקא באוירא עד אין סוף ונחתא עד אין תכלית.

³³ הכלים נעשו לפני שהיתה נקודת הפתח (שהוא כנגד ספירת חכמה), שכן החכמה לא נעשתה אלא אחר שירד הכתר למטה מהטבור ונכנס בכלי שלו הכלול מכל ט' הספירות האחרות (עי' לקמן פרק ד'). והנה ד"ז קשה בתרתי: חדא, לא מצינו זיווג בין כתר לחכמה אלא רק בטישה בעלמא שהיא רק כעין זיווג. ותרת, איך יתכן שיהיה זיווג ביניהם הרי שניהם זכרים.

אלא צ"ל שכל מה שנקט בלשון "הולידו" ו"הוציאו" על כלים, כוונתו לתיקוני הכלים שיהיו ראויים להיות לכלים לכל ספירה וספירה מ' הנקודות כל א' כראוי לו, שכן כל הכלים נעשים תחילה מעביות דהכתר בלבד, אלא שהיה כלול מכל הט', אמנם כ"ז היה בגילוי הכתר בלבד, ולכן צריכים תיקון שיהיו ראויים להיות לכלים לכל ספירה וספירה כראוי לה (ביאורים ח"ב פב ע"ג).

וצ"ע, דלקמן פ"ד מבואר שאחר שיצאו הכלים והונחו במקומן למטה מהטבור זה תחת זה יצאו האורות ויצא הכתר ונכנס בכלי שלו, ואחר כך יצא אור החכמה מהכתר ונכנס בכלי שלו וכו', אם כן הרי שלכל הספירות נעשו כלים מתחילה, ואין חילוק בין קמץ ופתח (הרי הם כתר וחכמה) לשאר הספירות? ועוד, הרי מבואר בשער אח"ף פרק א' בדרוש של ר' גדליה שהכלים נעשו על ידי הסתכלות העיניים.

אלא בע"כ צ"ל שעצמות ושורש מציאות הכלים לעולם הוא מהאורות עצמן, כי כל אור כאשר מתפשט ויורד ממקומו על ידי ריחוקו ממקורו, נעשית בו איזו חשכת ועביות (כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה, והוא דוגמת כל שאר העולמות - דע"ה ח"ב יח ע"ב), אבל הוא מעורב באור עצמו, ואין לעביות מציאות בפני עצמה כלל אלא שנעשה האור חשוך במקצת וצריך דבר שיגרום להפרידו מאותה העביות.

אמנם מאחר התיקון של שם מ"ה סדר המאציל סדר אחר בענין הגוף והכלי אשר לכל אור ופרצוף, כי ההתהוות דכל מציאות כלי של כל אור בכל תיקונו ובכל סדריו כראוי לו מתחילת מציאותם יחד, דהיינו שהחומר והצורה נמשכות יחד באותה טיפה מאו"א והולכים וגדלים יחד בכל תקוניהם. אמנם בעולם הנקודות, שכל יציאתו ומציאותו היתה ללא תיקון ושלמות כלל. וכן היה בעולם העקודים, שמחמת גודל רום מעלתו לא היה אפשר שתיעשה שם בחי' כלי שתשתווה עם האור שבו.

מה שאמרנו שהאצילות נמשך ונארג האור עם הכלי יחד, שורש האור והכלי כאחד הוא בעולם הנקודות, ושורש שרשם הוא בעולם העקודים, ובשניהם היה איזה זמן בו היה הכלי ללא אור, וללא זה לא היתה אפשרות שתימצא מציאות של גוף וכלי בפני עצמו, ועל ידי ירידת אורות הנקודות דרך האח"ף, שאב האח"ף את האור המעולה אליהם, ונשאר למטה החלק העבה שבו וזהו האור שירד (עי' לקמן פ"ד שאז היו כל הנקודות נכללים בכתר בלבד ולא היו י' בחי' בכלל), והוא שורש הכלי הכללי. אמנם התיקון לשורש הזה הוא עי"כ שתהיה מציאות עצמית לכל פרט ופרט, דהיינו שיהיה כלי מיוחד לכל ספירה וספירה (והיינו מלוכתם כרגע - עי' כללים ח"א צז ע"ב), והוא שייך רק על ידי ב' הנקודות הראשונות הרי הוא קמץ ופתח. כך, שכאשר נכנס אור הכתר בכלי שלו תיקן גם את הכלי שלו וגם הכלי של החכמה, וכאשר יצא אור החכמה מכתר ונכנס בכלי שלו תיקנו שניהם את הכלים דח' הנקודות התחתונות מהם. והנה אפילו אחרי כל זה לא היו הכלים דהנקודות מתוקנים כראוי, מלבד שנעשה בהם קצת תיקון בכך שיהיו ראויים לקבל הארה

ממועטת ממלכי היורש (עי' הערה 79) באותו הרגע שמלכו (ביאורים ח"א פא ע"ד, וכן כללים ח"א צה ע"ב). על ידי אורות העקודים נבדלו חלקי העביות לעצמן ונעשו לכלים, אמנם היו עדיין בבחי' כלי הכתרים בלבד (דהיינו שהם היו גולמי כלים לבד וכחומר ללא צורה - דע"ה ח"א סו ע"א) אך כאשר ירדו למטה מהטבור, ונתגלתה אף נקודת החכמה שתהיה פתח, ואז תיקנו הקמץ פתח, הרי הם הכתר והחכמה, את שאר ח' הכלים אשר מהבינה ולמטה, שיהיו ראויים אף הם להתלבש באורות וכדי לצאת למלוכה עכ"פ (כללים ח"א ק ע"א), וזה שייך רק לכתר וחכמה, כי בענין הכלים הבינה שוה לז"ת והיא נקודת הצירי אשר נשברה (עי' סוף הפרק), כי הבינה היא בוצינא דקרדינותא שורש הגבורות, אמנם בענין האורות שוה הבינה לכתר וחכמה, שכן כל אורות הז"ת נולדו ממנה על ידי זיווגה עם החכמה (עי' לקמן פ"ד) (כללים ח"א צט ע"ד). דהיינו שכתר וחכמה

מאיר העין חלק ב'

עוד טעם ב', לפי שנודע כי הז' נקודות תחתונים הם ז' מלכים שמתו, אבל הראשונים לא מתו³⁴. ונודע כי בחי' המיתה היא שבירת הכלי, לכן הז' נקודות אחרות²³ נשארו בלא כלי, רק אור לבדו שהוא בחי' הנקודות³⁵, אבל הראשונים שלא מתו ונשארו { לה ע"א } { נ"א נשארו }²⁴ עם הכלים שלהם²⁵, הנה האורות נעלמים ומתלבשי' תוך הכלים ונקרא ע"ש הכלים, שהם הכ"ב אותיות הרמוזין בקמץ ופתח כנו'. והנה הקמץ מורה על הכתר כנודע³⁶, והכתר הוא טעמים³⁷, והפתח מורה על החכמה והם הנקודות. ולכן נקראים ב' נקודות אלו קמץ ופתח, כי הם מורים על ענין הנ"ל, והוא שכל זמן שעדיין לא יצאו רק הטעמים דס"ג שהם בחי' אורות אח"פ עדיין היו האורות סתומים וקמוצים³⁸. וכשבאו בחי' הנקודות שהם חכמה שהוא פתח, והוא בחי' העין כנ"ל, אז הם נפתחו בפתיחו דעיינין³⁹ כנזכר בתיקונים (לב ע"א)⁴⁰, וזהו ענין נקודות פתח. אבל בתחלה (היו) בבחי' הטעמים שהם כתר הוא קמץ, כי האורות היו קמוצים וסתומים.

ונחזור לענין הפסוק (דניאל ט יח) פקח עיניך⁴¹, כי כאשר בא בחי' העיין שהם הנקודות, אז נאמר פקח עיניך, שאז הוי בפתיחו דעיינין. והנה כבר נתבאר כי כל בחי' האלו הם בשם ס"ג, ושם זה רומז לבניה שהוא גבורה עלאה דבה תליין הדינין⁴², לכן בזו הבחי' של ס"ג היה ענין ביטול המלכים⁴³. גם בפרטות ס"ג עצמו יש בו בחי' הטעמים, שגם הם נקראים ע"ב עם היותם בס"ג, אבל הנקודות דס"ג הם עיקריות דס"ג עצמו שהם ס"ג דס"ג⁴⁴, ושם היה ביטול ומיתה²⁷.

הולידו והוציאו את כל הכלים אשר שייכים לנקודות שתחתיהם. אמנם ההפרדה של האור מהעביות שבו נעשה על ידי העקודים (דע"ה ח"א סד ע"א).

למציאות הכלים לא היה להם זיווג, וכל מקום שנזכר זיווג בעיינינו (לקמן פ"ד) הוא רק בענין אורות הנקודות, שכן הם יצאו מהכתר לחכמה ומחכמה לבניה וכמו כן אף הז"ת נולדו מהבניה רק על ידי זיווג ולידה (כללים ח"א צז ע"ב).

כל דברי הע"ח כאן הוא במלכי עיגולים אבל לא נתברר מהיכן נעשו הכלים דמלכי יושר (דע"ה ח"ב טו ע"ב).

וכן הוא באר"ח ש"א (לש"ו).

³⁴ ועי' למטה בסוף הפרק במ"ב (ולקמן בשבירה א' במ"ק) מה שהקשה רח"ו בזה (לש"ו).

³⁵ דהיינו ללא אותיות הרי הם הכלים (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

³⁶ עי' לעיל הערה 30.

³⁷ עי' תיקו"ז קמט ע"ב והקדמת תיקו"ז ט ע"א (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

³⁸ שכן שם היו כולם בכלי א' ונקרא כל עולם העקודים בשם כתר, כי הוא עדיין בכלל א"ק הרי הוא הכתר הכללי דכלל העולמות (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

³⁹ שכן כל האורות שיצאו מן העיניים הרי הם ב' כלים, ומשם התחיל הגילוי, שכן הם השרשים הראשונים דכל ד' עולמות אבי"ע, ולמעלה מזה הכל בסתימו (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

⁴⁰ וז"ל: "ה' במראה אליו" (במדבר י"ב) אתודע בסתימו דעיינין אתקריאת מראה בחלום ורזא דמלה אני ישנה ולבי ער ובפתיחו דעיינין איהו מראה בהקיץ, ע"כ.

[תרגום: ה' במראה אליו, נודע בסתימת העיניים, הנקראת מראה בחלום, וסוד הדבר, אני ישנה ולבי ער ובפתיחת העיניים הוא מראה בהקיץ.]

וע"ש בבהגר"א שכל ראיית נבואה שהיא מתוך חלום היא בסוד נוק', שם הכל שחור, אמנם מראה בהקיץ הוא בסוד ו"ק, וממילא הוא שייך לכל הגוונים.

⁴¹ כוונתו להמשך דברי הפסוק "וראה שוממותינו", דהיינו שמתחילה יצאו מהעיניים הנקודות אשר בהם היתה המיתה והשבירה והחורבן דעולם התהו. אמנם לאחר התיקון נמשך מן העיניים כל אור העולם וכל טוב העולם ועל זה נאמר "הנה עין ה' אל יראיו" (תהלים לג יח) (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

⁴² לא מצאתי כזו לשון דקאי על בינה, אלא מצינו רק שכולם שייכים למלכות, וכגון דברי הזהר

לך לך צב ע"ב. אמנם עי' לקמן הערה 44, שהאמת לאמיתה היא שכל בחינות הס"ג אינן כי אם רק הב"ן דס"ג, ולכן יתכן שלזה מרמז האריז"ל כאן, וצ"ע. ועי' ליקוטי נוסחאות.

⁴³ הטעם למיתת המלכים הוא משום שהיו דינים וגבורות (דע"ה ח"א נט ע"ד), מרומז כאן טעם נוסף למיתת המלכים (הנזכר במבו"ש ו ע"ג) משום שהיו סיגים מעורבים בהם (דע"ה ח"א ס ע"א).

⁴⁴ עי' פת"ש נקודות ג', וז"ל, נמצא שהנקודות הם של ס"ג דס"ג בבחינת נקודות ומשם הוא הארה הנמשך אל הכלים דנקודים, ועיקר הכלים דנקודים שעומדים מן הטבור ולמטה, הם בסוד

שם ב"ן, עכ"ל. ועי' לעיל הערה 6, שלפי הלש"ו עולם הנקודות הוא ב"ן דס"ג דס"ג, ולכן הכלים שבו המה הב"ן דב"ן דס"ג דס"ג. עי' הוכחה לדבר משער טנת"א פרק א' ד"ה והנה רצה להוציא,

מאיר העין חלק ב'

וז"ש (תהלים נג ד) הכל ס"ג יחדיו, כי בשם ס"ג היה כל הביטול, וס"ג עצמו מורה ע"ז שהוא מלשון נסוגו אחור שהוא ביטול המלכים. והנה העין נקרא ג"כ ע"ש ס"ג כמו אח"פ הנ"ל⁴⁵ והוא בענין זה, כי הלא כאשר היה ג' בחי' הנ"ל שהם אח"פ שהם הטעמים, היה שם ס"ג שלהם בחי' הוי"ה שהוא ס"ג, יו"ד ה"י וא"ו ה"י²⁸⁴⁶. אמנם בעין שהוא בחי' הנקודות הוא ס"ג של ג"פ אהי"ה⁴⁷, שהוא גימ' ס"ג ג"כ, וזהו ס"ג אשר בעין. והנה כל אהי"ה מאלו הג' (עם הכולל עולה כ"ב כי)²⁹ לוקח כל בחי' כ"ב אתון הנרמזים בקמץ פתח כדי לעשות מהם כלים⁴⁸ ע"י הסתכלות העין בהם, וא"כ כל שם אהי"ה מהם כולל כל בחי' כ"ב אותיות, ונמצאו ג' שמות אהי"ה עם ג"פ כ"ב אותיות ע"ה עולה ק"ל גימ' עי"ן, הרי איך שם ס"ג רומז ג"כ בעין. וזהו פקח עיניך וראה, כי באח"פ יש ג"פ ס"ג⁴⁹ גימ' פקח עם הכולל, ואחריהם בא בחי' עינים וזהו פקח עיניך, כי ג' אהי"ה אלו שבעינים הם בחי' אהי"ה ביודי"ן גימ' קס"א מנין עיניך עם הכולל, וזה וראה שוממותינו, כי כאן היה שממון גדול וביטול המלכים⁵⁰.

מ"ב³⁰. כבר נת"ל בענף ד' משער דרושי העגולים ויושר כי אותן האורות (שיצאו כולם הם מבחי' היושר ולא מבחי' העגולים, כי כל זה לא שייך אלא ביושר לפי שהוא דרך קוין כמראה אדם)³¹, ואותן האורות הנ"ל שיצאו מאח"פ של א"ק אין בהם בחי' עגול ויושר רק הכל יושר לבד⁵¹. אך בחי' המצח⁵² והעין של זה האדם שהם סוד הנקודות האלו יש בהם בחי' עגולים

בהערה שלנו על המילים "בחי' ב"ן דחיצוני", שבירה ו' ועי' לקמן הערות 150, 469, ובפרט עי' לעיל הערה 4 (שהס"ג היא ס"ג דמו"ס ולא ס"ג דא"ק), ועי' הערה 596, שהס"ג כאן אינו הס"ג של א"ק הכללי אלא ס"ג דמו"ס. ועי' ליקוטי נוסחאות. ועי' דע"ה ח"א פא ע"ד שהס"ג דס"ג הוא אורות העיניים והב"ן הוא אור חדש.

⁴⁵ אח"ף ג ד ועקודים פ"א וטנת"א ב' (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

⁴⁶ כלומר זה השם הכללי, והפרט שהוא הע"ב לא נמנה כאן. אם כן הס"ג לקמן שהוא ג"פ אהי"ה ג"כ הוי השם הכללי ולא פרטי, אע"ג שאהי"ה בבניה וס"ג בתבונה. ונמצא, שאהי"ה גדול מס"ג. מ"מ יש ס"ג למעלה מאהי"ה וכמש"ל ש"ד פ"ג (א"ה עי' בשער המוחין ספ"י ובדבר שלום דף נא ע"א) (הגוב"י). ועי' גר"א בר"מ דף קלח ע"ג וע"ד (לש"ו).

⁴⁷ שם אהי"ה מורה על העתיד (עי' זהר ויקרא יא ע"א אנה זמין לאתגלייא). ומאחר שאורות הנקודות לא נתקיימו, אלא כל יציאתם היתה רק ע"מ להיות שרשים לעתיד להיות, מאחר ומהם נתקנו ונעשו כל ד' העולמות אבי"ע. לכן הם רק בסוד שם אהי"ה ולא שם הוי"ה ב"ה, והיינו ג' שמות אהי"ה, ע"ש ג' המוחין (לא מוחין ממש כמו שיהיה לאחר התיקון אלא רק כעין מוחין, אמנם ביחס לעולם הנקודות הם מוחין ממש) שהיה להם מנה"י דאימא (ועי' שער מלכים פרק ט') (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

⁴⁸ דהיינו כאילו אמר ד"ז כדי להתלבש בהם ע"מ לעשות מהם כלים לעצמם (ביאורים ח"ב פג ע"א).

ג' השמות אהי"ה המה כנגד ג' המוחין כח"ב כנזכר לעיל, וכל מוח מהם לוקח את הכלים הנעשים על ידי הסתכלות העין ע"מ להתלבש בהם, והכלים נרמזים בקמץ פתח והם נעשים על ידי הסתכלות העין באורות האח"ף כנ"ל, ולוקח כל מוח ומוח הכלים שהם הכ"ב אותיות להתלבש בהם (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

ויתכן לפרש, דכל מוח מהג' מוחין מתפשט ומתלבש בכל הגוף ובבחי' פנימי, תיכון וחיצון, הרי הם ג' כלים שבגוף. וזהו ענין מש"כ רבינו שהוא "כדי לעשות מהם כלים" וכוונתו לתיקוני הכלים הראויים לכל א' מהם ע"מ להתלבש בו. ומש"כ "על ידי הסתכלות העין בהם" כי כל אלו ג' המוחין נמשכים אל הנקודות מתמצית אור הראיה הרי הוא ע"ב דמו"ס שהשתתף גם בנקודות באיזו תמצית הארה שנמצאה בהם, והרי שנעשו כל ג' המוחין על ידי הסתכלות העין בהם. וזה מש"כ למטה בסמוך כי אלו הג' שמות אהי"ה המה כולם אהי"ה דיודי"ן. והרי השמות אהי"ה שבנה"י דאמא הם א' דיודי"ן קס"א [כמנין אל"ף ה"י יו"ד ה"י], א' דהה"י קנ"א [אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה] וא' דאלפי"ן קמ"ג [אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה]. אלא צ"ל שמכיוון שכאן הם נמשכים ונעשים מתמצית הארה דשם ע"ב דמוחין, לכן הו"ו כל ג' שמות דיודי"ן (ביאורים ח"ב פג ע"א).

⁴⁹ עי' אח"ף ה' שיש ס"ג באוזן, בחוטם ובפה (ביאורים ח"ב פג ע"א).

⁵⁰ דרשת רבינו כאן הפוכה מפשטות הפסוק, שכן הפסוק עניינו בעיקר בקשה, ואילו כאן על ידי פקחת העיניים התוצאה היא שממה.

⁵¹ אין עיגול באורות אח"ף, שכן עיגולים הם בחי' ד' יסודות, ויסודות אח"ף כלולים בעולמות א"ק, וממילא אף עיגולי א"ק נחשבים כעיגולי אח"ף. אמנם יש להם בחי' יושר, שכן יושר הוא בחי' הפרטיות היוצאים מד' יסודות הכללים, והד' יסודות הם העולם עצמו והנמצאות הפרטיים הם

מאיר העין חלק ב'

היושר, אמנם לנקודות ישנה מציאות בפני עצמה בכללות ובפרטות (ביאורים ח"א טו ע"ד, ח"ב פג ע"א).

ע"י פת"ש נקודות ה' וז"ל, ענין עיגולים ויושר הוא שורש דרגא דאד"ם ובהמ"ה והם בסוד מ"ה וב"ן, והיינו, שהשקפת א"ס ית"ש על הנבראים הוא על שני דרכים, הא' בהשקפה כללית שאינו לפי העבודה והבחירה, רק בשביל קיומם שנבראו בתחלת הבריאה מצד חסדו ית"ש למען שמו, והוא נקרא מדרגת בהמה, והיינו, סוד שם ב"ן שהוא השגחתו ית' על כל הנבראים של דומם צומח חי ואו"ה שאין בהם תורה ועבודה, ובהם הוא הנהגתו ית' בכללות, אין הפרש בין גדול לקטן, ואין בהם בחינת מעלה ומטה עליה וירידה, והוא סוד הנהגת הטבע ע"פ המזלות שהם גלגלים בעיגולים וסובבים העולם בשוה, אין הפרש כלל בין פרט לפרט, והבחינה השניה הוא הנהגתו ית' בדרך פרט, בציוור אדם ממש, והוא המיוחד רק לישראל ע"פ סדר התורה והמצות תר"ג אשר הם ממש בציוור אדם, ובו שייך הפרש חלקים ועליה וירידה חסרון ומיעוט וריבוי ועליה הכל לפי רוב המעשה, וזה נקרא בחינת יושר של המאורות, בסוד (דברים לב ד) א-ל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא, ומטעם זה נקראו ישראל ישורון (ישעיה מד ב) והוא הנהגה העליונה המלוּבש בפנימיות הנהגת הגלגלים ומזלות, שהנהגת הטבע היא טפלה אליה ומשתנית ע"פ ישראל ע"פ הנהגת היושר גם באו"ה ובדצ"ח, שזה סוד בחינת יושר שהוא עומד בפנימיות העיגולים.

הנה, כל זה הוא בכלל למעלה מושרש בא"ק הזה, שאורות אח"פ שהם ההכנות אל מאורות וסדרי הפעולות של האצילות שהם רק בסוד קיבול שכר, למעלה ממדרגת הזמן ורק בבחינת נצחיות, וזה אינו תלוי רק בעבודה כמו שיהיה לע"ל אחר התחיה, שלא ישארו רק נשמות ישראל ונפשות שלהם שנזדככו בסטרא דקדושה, לכן הם רק בבחינת יושר לבד, ואין שייך שם בחינת עיגולים כלל, מה שא"כ באצילות שהוא המסודר לפי סדר הנהגת הזמן של שית אלפי שנים, שבזה יש ב' מדרגות, א' בחינת השגחה כללית שאינו לפי המעשה, והיינו, אפילו לפי הקלקולים הנמצאים בהם, זה בחינת עיגולים שלהם, שהוא בסוד ב"ן, והיינו, קודם התיקון לפי ענין השבירה שהיה בשביל התכלית שיוצא מהם, והיינו התיקון אשר נעשה, שהקלקול היה ע"מ לתקן, כמו שית' בס"ד בנתיבים הבאים, והוא ג"כ סוד ההשפעה שהגיע לדורות הראשונים שעד אברהם, בכדי להוציא מהם האבות וישראל, כמ"ש (אבות פ"ה מ"ב) עשרה דורות מאדם כו', עשרה דורות מנח כו', וז"ס יציאתם בתחלה מן העינים בבחינת עיגולים לבד, ואח"כ הוא הסדר השני, שהוא העיקר בכוונה, והיינו, התיקון שהיה אחר הקלקול, והוא סוד ההנהגה שנתחדש בעת שבא אברהם לעולם, וכן האבות ומשה רע"ה ודור המדבר והנהגת ישראל וצדיקים שבכל דור, שהכל בדקדוק עצום בכל פרט ופרט לפי המעשה, שגם הטבע משועבד לו ונשתנה ע"י.

הוא סוד עולם התיקון, הכל לפי ציוור אדם בתר"ג מצות שבו, והוא הארת הרצון שנתגלה מן המצח, והוא היושר שנתחבר עם העיגולים, והוא סוד חיבור מ"ה וב"ן, ולכן אורות דאח"פ שהם רק בבחינת קיבול שכר ונצחיות, אין שייכות בהם בחינת עיגול כלל, ואינם נמשכים רק ביושר בבחינת הפנים של א"ק בסוד (במדבר ו כו) ישא ה' פניו אליך, ע"י התדבקות רצונו ית' אל ברואיו, מה שא"כ בבחינת אחוריים שלו שאין הנבראים פונים למלאות רצון קונם, אין שייך בזה קיבול שכר כלל, ולכן אין להם בחינת נצחיות כלל, עיין בביאורי רבינו הגדול הגר"א ז"ל לספד"צ, סוף פ"ה (ל"ז ע"ב), ותבין מ"ש, מה שא"כ אורות הנמשכים מהעינים שהוא לפי בחינת הכלים, אף שעומדים להוציא הקלקולים, הוא בהנהגת הזמן של שית אלפי שנים לפי בחינת השגחה כללית בטבע גם באחוריים שייך המשכת השפע הזה, ולכן כתב הרב זללה"ה שאור העינים מסבב ב' צדדי א"ק, גם מאחוריו והוא בחינת עיגולים ממש, והבן.

ועוד טעם שני, כי אורות אח"פ יוצאים דרך צינורות פתוחים ממש, לכן הם ישרים, מה שא"כ אורות דנקודים שהם מצומצמים ואינם יוצאים דרך פתח פתוח, רק דרך נקבי העור דרך גומות ושערות שבו, לכן הם בבחינת נקודים ועיגולים, והוא מ"ש שאורות אח"פ הם בהשפעה גדולה ובהארה מרובה בגילוי רצון הפנימי של א"ס ית' הגנוז בא"ק הזה, שאינו לפי ערך הצמצום של הנהגת הזמן, רק במדרגה יותר גדולה בבחינת נצחיות שזהו קיבול השכר, לכן אינו אלא לבעלי העבודה, למי שהוא במדרגת אדם ממש, והשלים רצונו ית' בתכלית בריאתו, מה שא"כ הארת הנקודים שהיא הנהגת הזמן העתה, שהוא בא בצמצום גדול ובהסתר פנים ממש ע"י מסכים ומחיצות רבות של כלים ומדות וגבולים לפי ענין הנהגה שאינו לפי העבודה, רק מצד חסדו ית', וגם מצד התכלית שכיון בהם ית' בכדי להיות שמירה לישראל ורצועת מרדות, או בשביל קיום ישראל, וכמה דרכים לפניו, לכן הם בעיגולים ואין השגחה זאת משקיף עליהם לדקדק לפי רוב המעשה כמ"ש, והוא גם כן מ"ש הרב, שאור היוצא להאיר לנקודים הוצרך לצאת בדוחק גדול, ומכה בהאורות ההם עד שנעשו עיגולים מסביב, כי התגלות הרצון הפנימי במדרגת הנקודים, אינו ע"פ המעשה, שהרי השפע נשפע בהם אף שהקלקול גובר בעולם, והסט"א מתגבר ומרבים לחטוא, ואעפ"כ, שפע החיים נשפע להם, שלא ברצון הגלוי כביכול, אלא צריך להעביר הקטרוג ולעשות לפנים משורת הדין, ולכן אינו בבחינת יושר, רק בדרך שפע כללית לקיום העולם לבד, והבן.

⁵² ע"י שער סדר האצילות (שער ג') פרק ב' ד"ה והנה מש"כ בהערה 202 על התיבות "הוא תולדות היסוד דא"ק", וכן ע"י לקמן הערות 464 587.

מאיר העין חלק ב'

ויושר⁵³ דוגמת א"ק, ויוצאין מנה"י וחצי ת"ת {לה ע"ב} של זה הא"ק ולמטה⁵⁴ מבחי' היושר, ושם יוצאין תחלה העגולים של הנקודות והם מעגלים ומקיפים את הנה"י וחצי ת"ת דא"ק (שהם)³² סוד³³ היושר שלו ומקיפים אותו יושר והוא באמצען. והנה כבר בארנו שיש או"פ ואו"מ בזה הא"ק וכולם בסוד היושר. והנה אלו העגולים של נקודות (גם הם)³⁴ מפסיקין בין אור המקיף של זה היושר ובין או"פ עם הכלים⁵⁵ של זה האדם שבסוף היושר³⁵. נמצא שאלו

⁵³ דהיינו מלכי עיגולים ומלכי יושר (עי' טנת"א א' לגבי לשון ישר אבל שם זה לאפוקי אור חוזר), שמלכי העיגולים יצאו מהעיניים, ומהטבור יצאו מלכי היושר [והוא כולל את מה שיצא מצפר"ג. עי' כללים ח"ב קכב ע"א] [דע"ה ח"ב קסא ע"ב] (הערת המלבה"ד: לולא דמיסתפינא הייתי אומר שהנ"ל לכאורה צ"ע, שכן מבואר כאן שהיושר יצא מהמצח, והרי רק התיקון הוא שיצא מהמצח ולא מלכי יושר).

⁵⁴ מן הטבור ולמטה הוא מדריגת נפשו שהוא למטה ממדריגתו העיקרית הרי הוא הרוח שבמקום החג"ת (פת"ש נקודות ו').

וכן הוא התלבשות דכל הפרצופים כל תחתון לעליון אמנם מה שלפעמים אמר מהטבור ולפעמים אמר מהחצי ת"ת ולפעמים מבואר שהוא מהחזה הענין הוא כי עיקר התלבשות הוא רק על הנה"י לבד איהו בנצח ואיהי בהוד (ג' פרקי הנצח דעליון הוא בכל קו הימין, וג' פרקי הוד בקו שמאל ויסוד בקו האמצעי דת"י – ביאורים ח"ב פג ע"א) כנודע והת"ת דהעליון הוא הכתר דהתחתון ומשום שיש ג' בחי' דכתר שהם הג' רישין, רדל"א גלגלתא (הכולל אורא וקד"א) ומו"ס, לכן אמר פעם מהחזה והוא הרישא עילאה דהתחתון, ופעם אמר מהחצי ת"ת ושם הוא הרישא תניינא, ופעם אמר מהטבור, כי שם הוא הרישא תליתאה (לש"ו, וכן הוא בדע"ה ח"א יא ע"א).

אמנם עומק ענין ההתלבשות המבואר בדברי הרב קאי רק על תמצית ההארה מהמלכות דעליון הנמשכת בתחתון, והמלכות כלולה בכל הפרצוף כולו. וכל חלקי ד' הבחי' הנ"ל הוא בסוד הארת המלכות דעליון המתפשטת מלמעלה ומתלבשת בתחתון (ביאורים ח"ב פג ע"א), דהיינו הארת מלכות דא"ק שהוא מהמלכות דתנה"ם הפנימיים שבו, אבל עצם התנה"י הפנימי דא"ק הם מבחי' א"ק עצמו והם מתלבשים באצילות ונעשים שם לעצם מעצמו ובשר מבשרו, ואעפ"כ הם נשארים מא"ק עצמו (דע"ה ח"א סז ע"ב). והנה אין לומר שהנה"י דא"ק גופיה הוא שמתלבש באצילות, אלא ענין ההתלבשות היא בטפה הזרעית הנמשכת מהנה"י דעליון, והוא חלקי הפרצוף העליון הכלולים בטיפה הזרעית, והמה מאותו הנה"י של העליון, הנעשית בתחתון לעצם מעצמו (ועל אף שהטיפה נמשכת מכל הקומה. אמנם עיקר גילוייה והתהוותה נגמרת בנה"י). והנה באמת לאמיתה אין ההתלבשות של ספירות א"ק נמצאת בספירות האצילות כלל (וכן הוא בכל התלבשות של כל עליון בתחתון). וכל עולם ועולם עומד בפני עצמו, הן בעיגוליו והן ביושר שלו (חוץ מעיגולי א"ק הסובבים את כל העולמות) (ביאורים ח"א טז ע"ב וע"ג).

וזו א' הסיבות שנוק' מכונה באות ד' (שכן שורשו הוא בד' הספירות תנה"י דז"א) (עי' מקורו בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה ואמר ד') (דע"ה ח"א ד ע"ג).

גם לאחר התיקון עומדת האצילות מטבור דא"ק עד סוף רגליו (עי' שער התיקון פרק ג'), ועיקר הא"ק הוא רק הע"ב וס"ג הכלליים המסתיימים במקום הטבור, שהוא עד הפרסא, ומשם ולמטה הוא מ"ה וב"ן הכלליים, והם עולם האצילות (עי' שעה"ק כא ע"א הובא בנוסחאות הערה 61). וכל א' מהם עומד בפני עצמו, שכן הפרסא מפסיק ביניהם. וכל מה שהתפשט מהס"ג עד לסוף רגליו הוא רק לצורך ההתפשטות הראשונה לאצילות. אמנם עומק כוונת מש"כ כאן שמקום האצילות הוא למטה מטבור דא"ק, הוא כי התהוות כל תחתון מעליון הוא בב' בחי': א) מהמלכות דעליון, והשני השתתפות העליון עצמו בתחתון מגופו ונפשו, ב) מתנה"י דעליון (על אף שבאמת שורשו הוא מכל הקומה. אמנם החג"ת [וכ"ש החב"ד] הם נעלמים), וזהו בבחי' או"א, שהנה"י שלהם משתתפים בזו"ן, אמנם עיקר התחתון נעשה מהמלכות דעליון, והאצילות הוא רק מהמלכות דא"ק, ועכ"ז הע"ב וס"ג עם המ"ה וב"ן הם כולם כללות קומת פרצוף א'. הע"ב וס"ג בבחי' צורת חצי פרצוף העליון, ומ"ה וב"ן בחי' צורת חצי פרצוף תחתון. וכל מה שמתתף מהנה"י הוא רק בבחי' ההתפשטות הראשונה, אמנם העיקר הוא מהמלכות ודהיינו ההתפשטות השניה (ביאורים ח"ב פג ע"ג).

⁵⁵ עי' לקמן פ"ב, שכל האור הפנימי שהיה בתוך רגלי א"ק, עלה למעלה, וכל קומת א"ק שמתחת לטבור נותר ריקן ללא אור, ואח"כ נולד אור חדש שבקע את הפרסה. ובע"כ שכוונת רבינו כאן באומרו "אור פנימי", לאותו אור חדש אשר חזר וירד שם.

אמנם ענין מה שהנקודות וכן האצילות עומדים בין האור הפנימי והכלים דא"ק לבין האור המקיף שלו ומפסיקים ביניהם, הוא כדי שהנקודות והאצילות יתגלו במדריגתם הראויה להם. שכן האור המקיף גדול מאד ומשלח הארתו תמיד לכלים ולאור הפנימי. ומאחר שכל הנקודות והאצילות הם רק מהנה"ם דא"ק, שהוא מטבורו ולמטה, לכן עומד שם האור המקיף מרוחק מהכלים והאור הפנימי, והנקודות והאצילות מפסיקים ביניהם, כדי למעט את האור היוצא מאותן הנה"ם בשיעור הראוי לגילוי מדריגת הנקודות והאצילות. ועוד, שכן על ידי שעומד האור המקיף

מאיר העין חלק ב'

העגולים מקיפין וסובבין הכלים של זה האדם מכל סביבותיו⁵⁶, ואח"כ המקיף של יושר של זה האדם הוא מקיף וסובב את כל אלו העגולים של הנקודות, ובתוך אלו העגולים שם יש היושר של הנקודים ביניהן דוגמת היושר של הא"ק בתוך עגוליו. ואמנם יש הפרש אחד והוא שאלו העגולים אשר הם מקיפים את נצח הוד יסוד וחצי ת"ת של זה האדם קדמון אינם מקיפין אותו מב' הצדדים³⁶, כי עיקר האור היה בצד הפנים של זה הא"ק של יושר שלו⁵⁷, אך מהארה זו מתפשט אל אחוריו ג"כ בין בחי' יושר ובין בחי' העגולים של הנקודות. נמצא שנה"י וחצי ת"ת של זה הא"ק מלובשים ומוקפים מנקודות אלו בין מבחינת העיגולים שלהם ובין מבחי' היושר שלהם וא"ק בנתיים.

³⁷ואמנם זה שאמרנו⁵⁸ שיש בנקודים בחי' עיגולים ובחי' יושר לא היה זה מתחלה⁵⁹, אך מתחלת האצילות הנקודים נאצלו בבחי' עיגולים שלהם לבד⁶⁰ בלתי יושר, ואלו הם בחי' נפש של הנקודים כנ"ל⁶¹, ולכן היתה שבירתן כי לא יצא להם רק בחי' נפש לבד⁶² שהם עגולים⁶³, ולא

כמקיף גם על האצילות, מזדככת האצילות ע"ז תמיד לאט לאט, עד אשר יתעלה לעתיד למדריגת הא"ק עצמו, וכן הוא עתה לפעמים בעת רצון, והוא שורש לכל הניסים הגלויים (ביאורים ח"ב פג ע"ג).

⁵⁶ אין לומר שהם מקיפים מכל הצדדים ממש, שהרי לקמן כתב בפירושו "ואמנם יש הפרש וכו'", אלא בע"כ הכוונה היא רק לסביבותיו דלצד הפנים. ועיקר עניינו להוכיח על אור המקיף שהוא מחוץ להם, שכן הם סובבים את כל צד הפנים, וכל האור המקיף דלצד הפנים עומד רק מחוץ להם שכן הם מפסיקים ביניהם.

אמנם יותר נראה לפרש שכוונתו באומרו כאן "כל סביבותיו" כפשוטו, ומה שמסיק לקמן ואומר "ואמנם יש הפרש א' וכו'" ר"ל כי הגם שאמרנו שהם מקיפים אותו מכל סביבותיו, עכ"ז יש חילוק בין צד הפנים לבין צד אחוריו, שכן בצד הפנים הוא עיקר הנקודות, ואילומצד אחוריו הוא הארתן בלבד. טעם החילוק, מכיוון שצד האחוריים הוא שורש השרשים ליניקת ואחיזת החיצונים (ביאורים ח"ב פג ע"ג), דהיינו צד האחוריים אשר תכליתו ההשפעה לעולמות ב"ע (ביאורים ח"ב צז ע"ג).

⁵⁷ כדי למעט את אחיזת החיצונים. אמנם זהו רק בעת יציאת הנקודות שהיתה ללא זיווג, ואילו בתיקון, דהיינו ביציאת מ"ה החדש, סובבו האצילות את א"ק מכל צדדיו כדרך כל פרצוף תחתון המלביש את העליון. אמנם מאחר שעיקר האצילות הוא מצד הפנים, ואחוריים המה בעיקרם שורש לבי"ע, ממילא עולם התהו בא מצד הפנים בבחינת כמותו, ואילו עולם התיקון בא מצד הפנים בבחינת איכותו (ביאורים ח"ב צז ע"ג).

⁵⁸ עי' שער התיקון פרק ד' שם נתבאר כי דבר זה הוא בספק, אמנם כאן פשט את הספק, דהיינו שיש גם בנקודות בחינת יושר (עי' הערה 53). אם כי לאחר התיקון נחשב היושר של הנקודות ונעשה גם כן לעיגולים ממש (ביאורים ח"ב פג ע"ד).

⁵⁹ שהרי לעיל ביאר שההארה יצאה דרך מצח, ומתחילה לא יצאו אורות דרך המצח אלא לאחר תיקון המ"ה באור חדש.

⁶⁰ דהיינו מלכי עיגולים (דע"ה ח"א לג ע"ג), עי' דברינו לעיל הערות 53 ו58. ובביאור מ"ט לא היה בתחילה כי אם עיגולים, הוא מכיוון שעניין עיגולים הוא להמציא יסודות לעולם שלמטה הימנו, ואילו יושר תכליתו הוא להיפך, להלביש את התחתון על העליון ועל ידי כך להמשיך בתחתון מטוב כל העליונים. ותכלית עולם הנקודות היה להוציא ולהמציא את עולם התהו ותולדותיה, ועי"כ יצאו שרשי ד' העולמות אבי"ע בבחי' נקודות קטנות, ולכן היה מן ההכרח להעלים ולהסתיר אז את האור דא"ס ככל האפשר באופן שתצאנה כל הנקודות במיעוט ובצמצום גדול (דע"ה ח"א לט ע"א).

⁶¹ עי' שבירה ח ורחובות הנהר דף א ע"ד (לש"ו), ועי' הערה 548.

⁶² דהיינו המלכיות דב"ן בלבד. ולאחר התיקון יצאו הט"ר דב"ן עם שם מ"ה כולו, והב"ן הוא גבורות, וכ"ש המלכיות הפרטיות שלו. לכן הם לא נחים, אלא יוצאים בכל כחם ע"מ להאיר ולפעול בתכלית האפשרי להם, ולכן פעלו ללא סדרים כלל. והנה מאחר שהם השרשים הכלליים של העולמות, הרי שהיתה פעולתם הוצאת המציאות מן הכח אל הפועל. אמנם יציאתם היתה רק בבחי' נקודות קטנות שהם כעין קרני חגבים הכוללים בתמצית את כל המציאויות שעתידיים לצאת בכל משך זמן ו' אלפי שנים. והם הוציאו את כולם ברגע א' מחמת תוקף הגבורה, ולכן לא אפשר היה להם להתקיים ודעכו לאלתר ונתבטלו (ביאורים ח"ב פג ע"ד).

⁶³ דהיינו שלא יצאו אלא השרשים, וכל שורש הוא בבחי' עיגולים (עי' דע"ה ח"א ס ע"ב שזוהי בחי' ד' היסודות). ועי' לעיל הערה 60, שם נתבאר שהוא כולל בתוכו את כל הענף והפרי ומקיף

מאיר העיץ חלק ב'

יכלו לקבל אור העליון⁶⁴ ואז היה כל בחי' מיתת המלכים וביטולם כמבואר באורך בפרקים. וז"ס הפסוק (קהלת ז טז) אשר עשה אלקי"ם את האדם ישר⁶⁵ והמה בקשו חשבונות רבים³⁸, כי א"ק היה בו בחי' יושר³⁹, וזהו עשה את האדם ישר, והמה, שהם הנקודים, בקשו חשבונות רבים, שהם העגולים⁶⁶ ולא נעשה בהם בחי' יושר ולכן נשברו ומתו⁶⁷, ואח"כ⁶⁸ נבאר איך הם בקשו חשבונות רבים⁶⁹ שהם בחי' העגולים, ולמה יצאו הנקודות כך בעגולים יותר משאר אורות של אח"פ שכולם לא יצאו אלא בדרך יושר. והנה תיקון של המלכים שמתו היה ע"י ביאת הרוח שלהם והחיה אותן שהוא סוד היושר של הנקודים, והוא סוד אדם, כי צורת אדם דכר ונוקבא לא שייך אלא ביושר, ואז הוא דכר ונוקבא ממש. גם האדם הוא שם מ"ה שהוא גימטריא אד"ם והוא בא⁴⁰ ביושר, ויצאו⁴¹ מהארץ (נ"א מאורות)⁴² המצח, גם תבין⁷⁰ איך זה השם של מ"ה והוא בז"א וביצירה שהוא בחי' רוח, וזהו רוח של הנקודים.

אותו, שכן הוא בתוכו ובפנימיותו. וכן השורש הוא בבחי' נפש, ר"ל שהשורש דכל תחתון הוא בנפש דעליון, דהיינו המלכיות דעליון. ועוד יוצאת ונעשית המציאות דכל תחתון וגידולו רק ממטה למעלה מבחי' נפש שבו (ביאורים ח"ב פג ע"ד).

⁶⁴ פשטות הכוונה הוא על אורות כל הז"ת עצמן הנכנס בכ"א וכמ"ש לקמן פרק ד וה' ועי' מאמרי רשב"י פקודי כב ע"ג [לג ע"א] סמוך לסופו [ז"ל, ואמנם היה הדין למטה בז"ת אלא שהיה הכל מעורב יחד כנז' ולהיות כן שלא היה בהם ב"ס שום תיקון כלל לכן כאשר היה אור הא"ס יורד ובוקע בתוכם מלמעלה למטה היה האור יורד מכתר לחכמה ומחכמה לבניה שהיא הספי' השלישית אבל בהתפשט האור ההוא העליון אשר הוא סוד רחמים גמורים וחסד גמור ובהגיעו אל הז"ת אשר הם דינים כנז' ומהם הדינים מתערין לא היו יכולים לקבלו כי הם הפכיים זה חסד וזה דין והיו מתבטלים ע"י האור העליון ומתו] ובמבו"ש שע"ב ח"ב פ"ג דף ז ע"ד ועי' לקמן במלכים פ"א דף נ' טור ג' ושורה טז וז [וז"ל, ואמנם אור אלו י' נקודים היה רב מאד וגם נתוסף בהם אור העליון ולא היה בהם כח לקבל] ובדף נג טור ג [במ"ק] שורה י"ז ובשבירה ה' ולקמן ח"ב מו ע"ב וחלק א' דף נב ע"ב-ג, ובשער א"א רפג משורה ו' שם עד שורה י"א שם ובש"ש דף כה ע"ג אות א ב ד' וכו' ע"ב אות ה' שם ודף יד ע"ד אות ו' ובשער א"א ריש פ"ג דף סא ע"ג משורה כח שם עד דף סא ע"ד שורה ה' שם (לש"ו). ועי' מש"כ בשער השבירה פרק ה' שהאורות היו בפרצוף שלם, ועי' שם מש"כ הערה 441.

כוונת הרב בכתבו אור עליון היא כך: על אף שבערך התיקון כל אורות הנקודות היו רק בבחינת קרני חגבים, עכ"ז אורם הוא יותר גדול מכליהם (וכל זה במלכי עיגולים לבד). שכן עיקר חלקי הכלים המיועדים לבי"ע המה המלכויות דאצילות, ולכן נתייסדה מציאות הכלים שתהיה עשויה רק מעשירית של האור שלהם (ביאורים ח"ב פד ע"א), ועי' לקמן הערה 735.

⁶⁵ טעם הדבר הוא מאחר שכל הקומה מתקשרת לדבר א' וכל המציאות כולה היא פרצוף א' שלם, וכל דבר נמצא במקומו ויוצא בעתו, משא"כ הנקודות, שכל א' מהם נפרד לעצמו ויוצא שלא בזמנו (ביאורים ח"ב פד ע"ג).

⁶⁶ קשה, שהרי בא"ק ג"כ יש עגולים, הנה לפי מ"ש הר' צמח בעיגולים ויושר ענף ג' הגה"ה שבא"ק נעשו העגולים ויושר בבת אחת הנה לא קשה כלל כי עיקר השבירה בהנקודות היה רק משום שלא היה בתחלה רק העגולים לבד וכדמשמע מכל דברי הרב בזה אמנם ראיתי שדעת מהר"צ בזה אינו מוסכם כלל וכמו שהעיר שם הדבר שלום ע"ש וכן מהרמ"פ לא יסבור ג"כ כדעתו ולכן מקשה שפיר אמנם יש תירוץ אחר לקושיית הרמ"פ ז"ל אשר אין מקום כאן להאריך בזה [עי' לקמן הערה 67] (לש"ו). לענ"ד לא קשה שעיקר הקפדה הוא במה שיצאו בתחילה העגולים לבד משא"כ בא"ק כמ"ש לעי' בשער א' ענף ג' הגהת מהר"ץ (לש"ו). ול"נ שעל אף שהיתה בו גם בחי' עיגולים, אמנם אחרי שיש יושר, הדבר כולל בו את העיגולים והעיגולים בטלים אל היושר.

⁶⁷ אין הכוונה שהעיגולים גרמו את המיתה והשבירה ח"ו, אלא הכוונה כי העגולים הם בחי' נפש לעולם, והם המלכיות. לכן בעולם הנקודות, אשר כולו לא היה כי אם המלכיות דב"ן, והב"ן הוא גבורות והמלכיות דב"ן הם גבורות דגבורות, והיושר הוא בחי' מ"ה, והוא היה ממתק את הגבורות, ומדרכן של הגבורות שלא לשקוט ושלא לנוח, והוא מתגלה ומאיר ויוצא לפועל בכל כחותיו וכח כחותיו ככל האפשר. לכן לא היה כח בכלים לסבול את כל האורות שבהם. אם כן, לא העיגולים גרמו את המיתה אלא מציאות האורות עצמן מאיזה תכונה שהם (ביאורים ח"ב פד ע"ב).

⁶⁸ לקמן בד"ה "ונבאר עתה הטעם" (ביאורים ח"ב פד ע"ג).

⁶⁹ דהיינו כל הפרטים היוצאים מכח הגבורות (ביאורים ח"ב פד ע"ג).

⁷⁰ זה חיזוק לדבריו שבחי' מ"ה היא דכר והוא היושר אשר בא בעת התיקון דמעשה בראשית מהארץ המצח (ביאורים ח"ב פד ע"ג).

מאיר העין חלק ב'

ואני מסופק⁷¹ אם שמעתי ממורי זלה"ה אם שם ס"ג הם המלכים שמתו הנ"ל והם העגולים, ואח"כ בא שם מ"ה לבד⁴³ וממנו נעשה היושר ושם הס"ג נשאר לעגולים. או משם ס"ג נתקן תחלה העגולים ואחר כך בתיקון יצא היושר {לה ע"ג} דס"ג {נ"א או משם ס"ג נתקנו העגולים והיושר}⁴⁴ ומשם מ"ה היושר לבד, ונצטרף היושר של ס"ג עם היושר של מ"ה כמבואר אצלנו שהוא סוד עתיק⁷² ונוקביה, שם מ"ה וב"ן. או אם נאמר כי משם ס"ג יצאו (תחילה עגולים)⁴⁵ אח"כ בעת התיקון עיגולים ויושר (יצא היושר דס"ג)⁴⁶, וכן משם מ"ה יצאו עגולים ויושר ונתחברו עגולים בעגולים ויושר ביושר.

⁴⁷ונבאר עתה הטעם למה יצאו הנקודות עגולים יותר משאר האורות של אח"פ. והענין הוא דע כי אין דומה אור של העינים לשאר אורות⁷³, כי העין בהיות אדם עומד ברוח א' ובצד א' יכול להסתכל כל צרכו ולנענע ראיתו בעין אף שלא ינענע גופו וראשו כלל אך ינענע עיניו ויסתכל בצדדיו, משא"כ בשאר האורות כמו אורות אח"פ שיצא ההבל במישור (נ"א הכל ביושר)⁴⁸, ולכן האורות היוצאין ביושר נעשו בחי' יושר, אך הנקודים שיצאו מבחי' עינים הם מתפשטים סביבות א"ק בדרך עגולים⁴⁹⁷⁴.

טעם ב'⁷⁵, לפי שהאורות עליונים יוצאים דרך צינור הפה⁷⁶ או החוטם או האוזן לכן הם נשארים ישרים, משא"כ בנקודות שהבל⁷⁷ היוצא מנה"י של הא"ק⁷⁸ הוא בוקע בכלים של א"ק ויוצא לחוץ בסוד (איוב יט טו) ואחר עורי נקפו זאת, שהאור הוא בפנים ונוקף ומכה בעור ויוצא לחוץ מכל צדדי האדם כולו⁷⁹, ואם היה טיבורו פתוח⁸⁰ והיה יוצא האור משם אל הנקודים⁸¹ היה

⁷¹ עי' ביאור עניין זה באריכות בדע"ה ח"ב קסא ע"א, ועי' שער התיקון פרק ד', והערה שם 634, ועי' שבירה ח בסוף.

⁷² אין הכוונה לעתיק בלבד, אלא כוונתו כאן לומר שכאן הוא תחילת התיקון של כל קומת אצילות החל מתחילתו שבעתיק.

⁷³ שורש תכונת כל אבר ואבר וכוחו וטבעו הוא באיכות האור והנשמה שבו. וכאן אור העיניים בא מג' דברים: א) אוירא (שהוא נשמה דנשמה במערכת האח"ף), ב) ע"ב דמו"ס, ג) ע"ב דס"ג דמו"ס שהוא מעיקר המו"ס, ועוד מהנה"י דאמא שנפלטו מהעיניים ביציאת הנקודות, והוא השחור שבעין שממנו עיקר הראיה ושרשו באימא (עי' נדה לא ע"א). ומאחר שאור האוירא נעלם, לכן כל אור הראיה הוא רק בבחי' חיצונית. לכן אפשר לנענע את ראיתו לצדדים, משום שכל גילוייה הוא מהחיצוניות, ולכן היא מתפשטת לחוץ ולצדדיו, אמנם עיקר הראיה הוא לנוכח וביושר (ביאורים ח"ב פה ע"א).

והרי זה לא אורות העיניים, אלא עי' לש"ו לעיל שער ו פרק ה' ד"ה ודע כי, בהערה על המילים "והם שרשים ד"ס דברודים" ולכן יש לו את תכונת העיניים.

⁷⁴ לכאורה קשה מדברי רבינו כאן על דברי הלש"ו (הו"ד לעיל הערה 51) שכן רבינו ביאר כאן שמ"ט היו עיגולים בעולם הנקודות ולא באח"ף, וטעמו לכאורה סותר את טעמו של הלש"ו. וכמו כן קשה על זה מ"ט אמר רבינו שהסתכלות העיניים היא לצדדים יותר מאשר אח"ף, הרי גם אורות אח"ף הם מכל סביבות הא"ק (עי' דברי הדע"ה ח"א לד ע"ב הובאו לקמן הערה 102). אלא בע"כ צ"ל שעיקר החילוק בין נקודות לאח"ף הוא שנקודות יצאו ממו"ס שלא ביחוד הראוי עם האוירא (שכן אוירא ומו"ס עומדים זה לגבי זה כמו חו"ב), ואילו אח"ף יצאו ממו"ס המצוי בקשר של חיבור עם האוירא (ביאורים ח"ב פד ע"ג). כלומר אורות אח"ף, הגם שאף הם מתפשטים להאיר את כל סביבות הא"ק, אולם הוא רק ביושר שהם באים מהאור הפנימי העיקרי רזא דמתקלא ודלא כנקודות שיצאו דרך טיפת קרי. ועוד, אח"ף בעיקרן הם יושר שכן הם אורות פנימיים ושורשם הוא אור הדעת עלאה סוד לויטן נחש בריח, ואילו הנקודות בעיקרן הם עגולים והם חיצוניות המקפת ובסוד הצמצום המקיף את הקו בסוד נקבה תסובב גבר (ביאורים ח"ב פה ע"ב).

⁷⁵ הערת המלבה"ד: הטעם הראשון הוא בסוד מלכי עיגולים, והטעם השני הוא בסוד מלכי יושר.

⁷⁶ דהיינו דרך נקב פתוח, מכיוון שהאורות היוצאים ביושר הם חסדים, ואלה שמתפשטים לצדדים הם גבורות (ביאורים ח"א לה ע"ג).

⁷⁷ כלומר הארה (ביאורים ח"ב פה ע"ד).

⁷⁸ דהיינו הנה"י דא"א דא"ק והנה"י דאבא דא"ק [כלומר מלכי יושר, ונה"י דאמא היא שורש מלכי עיגולים]. והמה נעשים בו לעצם מעצמיו ומעתה נקרא ז"א בשם נה"י, כי נעשה חד עמהם (ביאורים ח"ב פה ע"ד).

⁷⁹ קשה, שהרי אורות אח"ף יוצאים גם דרך כותלי דופני הא"ק (עי' לקמן הערה 88). ועוד קשה, שעיקר הנקודות הם מה שיוצא דרך העיניים. אם כן, הם אורות השוים עם אורות האח"ף

מאיר העיץ חלק ב'

נקודים ביושר כנגד אור הטבור וקילוהו ביושר, אך אור ההוא יוצא מכל צדדי העור דרך גומות ושערות שבעור לכן הנקודים הם עגולים.⁸²

טעם ג', ובו יתבאר גם כן טעם, ב' היטב והוא כי הלא בארנו במקום אחר⁸³ ענין צמצום ב' של א"ק⁸⁴, כי כדי להאציל נקודים אלו הוצרך לצמצם אורות נה"י וחצי ת"ת שלו למעלה

ששניהם יוצאים רק דרך פנים, ומה שמתפשט בכל סביבות הא"ק הוא רק הארתם. וכן עי' שעה"ק כב ע"ב שכתב וז"ל, אמנם ב' אורות גדולים בגלוי יוצאים כו' והוא אור יוצא מן נקב הטבור ולחוץ ואור היוצא מנקב פי היסוד ולחוץ, ע"כ, והרי הוא בהיפך ממש ממה שאמר כאן, וצ"ע. והנראה בביאור כוונת רבינו, שבאומרו כאן "שיוצא הבל מנה"י של א"ק ובוקע ויוצא לחוץ" אין כוונתו לאורות הנקודות עצמן שעלו למעלה ורגלי א"ק נותרו ללא אור, אלא כוונתו היא לאור החדש שנולד מהזיווג דע"ב וס"ג, והמה מלכי היושר היוצאים מתוך מ"ן דאבא. עי' מש"כ בחלק א' הערה 473: וזה האור הוא תולדת המ"ן דאבא שירדו דרך פנימיות א"ק, והוא בחי' מ"ה דנקודות (והוא אינו המ"ה החדש של התיקון – עי' נקודות ב' וג' מש"כ שם בענין האור החדש), שכן כל אור ישר הוא בחי' של חסד היורד ומתפשט ומתגלה למטה. ואילו היתה התגלות האורות כאן כמו שיהיה בעת התיקון, אזי אף מ"ן דאמא היו יורדים דרך פנימיות הא"ק לבחי' הטיפה הזרעית דאמא, ואז גם המ"ן דאבא היה אף הוא בבחי' טיפה זרעית, והיו ניתנים לזיווג בבטן אמא ומתייחדים שם, והיתה המציאות נמצאת מתוקנת. אמנם יחוד הנ"ל בין א"א לא נעשה, והם נחלקו לשתי בחינות נפרדות. וזהו מש"כ בפע"ח ר"ה ב', וכן הוא ביהל אור ח"ב ל ע"ב, שהמלכים הראשונים היו בסוד קרי ללא זיווג, וזהו גם במלכי אבא וגם במלכי אמא. ועכ"ז מאירים זה לזה כמש"כ כאן, ועל ידי כך נמתקו ונתבסמו אפילו בעמדם בבחינת אב"א, ולכן יצאו למלוכה באותו הרגע שמלכו. פי' ענין מלכותם, שהם האירו ונתגלו והוציאו את כל כחותיהם לפועל. שכן הם היו השרשים הנעלמים והכחות לכל ד' עולמות אב"ע בכללות ובפרטות, אמנם מאחר שהם היו בסוד גבורות גדולות, והרי דרכם של גבורות הוא ליפרד זה מזה, אז הם אכן הוציאו את כל כוחם, אך ללא כל סדר, ולכן הם היו רק בבחינת שרשים קטנים וכקרני חגבים, ולכן דעכו והתבטלו לאלתר, וכחותיהם חזרו ועלו למעלה. וכל זה אירע משום שהיה חסר בהם אור של דעת עילאה מרזא דאור א"ס, שכל יציאתם היתה בלתי יחוד דאור א"ס (ביאורים ח"א נא ע"א). אורות אלה מאירים דרך כותלי הנה"י לנקודות שיצאו דרך העיניים, הרי הם הנקודות העיקריים, וכל מה שנותנים מלכי היושר למלכי העיגולים הוא דרך העור, וסוד העור הוא בחי' המלכות, וכל מלכות הוא לעולם בסוד עיגולים, מכיוון שהיא מקפת. לכן גם זה נחשב לאחד התיקון לעיגולים. והנה אפילו בחי' האור חדש של הנקודות נחשבים אף הם לעיגולים, אם כי ביחס למלכי העיגולים הוא נחשב לבחי' ז"א. אמנם אורות אח"ף נחשבים ליושר מכיוון שהם באים מדעת עלאה, ולכן הם שייכים לקו האמצעי ולא לנקודות שעיקר עניינם הוא בקצוות (ביאורים ח"ב פה ע"ב, עיין שם שמאריך בעניין מלכי עיגולים ומלכי יושר).

צ"ע, שהרי לעיל ביאר שעיקר האור הוא לפניו ואילו באחור מאיר ממילא. וצ"ע אם לחלק בין מלכי יושר למלכי עיגולים, שכן הנ"ל רק שייך למלכי עיגולים, אבל מלכי יושר יוצאים לגמרי בעיגול.

⁸⁰ קשה, שהרי זה כן מאיר (עי' דע"ה ח"א טו ע"ג מקורות לד"ז), אלא כנ"ל שזה יוצא דרך נקבוביות העור, דהיינו כתר, דמלכות סותמו (ביאורים ח"ב ק ע"ד). עי' שעה"ק יט ע"ג [כב ע"ב], שאורות היוצאים מהטבור והיסוד הם אורות גדולים ובגלוי, ואילו שהיו נמשכים הם עצמם לנקודות בגלוי, היה הטבור פתוח והיה יוצא אור משם אל הנקודים. ואז גם בנקודים היה יושר, מאחר והאור החדש נמשך ונעשה על ידי זיווג ע"ב וס"ג (עי' מה שהבאנו מטנת"א א' - ראה הערה הקודמת) (ביאורים ח"ב פה ע"ד). עי' שעה"ק יט ע"ג (כב ע"ב), ואמנם ב' אורות גדולים וכו' ונלע"ד פירושו כו' ע"ש וע"ש עוד דף ט' ע"ג [י ע"ב] ומבו"ש ג ע"ג (לש"ו).

⁸¹ כלומר שמלכי יושר הוא האור היוצא אל הנקודים, הרי הם הכלים (עי' מלכים א'), שכל מלכי העיגולים נחשבים ככלים לגבי מלכי יושר.

⁸² עי' דע"ה ח"א טו ע"ב, ע"ג דלעולם עור הוא בסוד מלכות, ע"ש שהוא האחרון הן באורך והן בעובי, והוא מקיף את הכל ומאחר שכל הארה היורדת למעלה למטה בהכרח עוברת דרך המלכות בלבד, ולכן הארת מלכי היושר למלכי עיגולים מאירה רק דרך המלכות דמלכות, שכן האור דמלכי יושר עצמם הוא בבחי' המלכות, ומאחר שעובר דרך העור שאף הוא מלכות, ממילא מה שאכן יוצא היא רק מלכות דמלכות.

⁸³ לקמן פ"ב (ביאורים ח"ב פו ע"א).

⁸⁴ דהיינו שהצמצום הראשון שהיה בעגו"י פ"ב הוא צמצום דא"ס, והשני הוא מה שהיה בא"ק לצורך הנקודות (ביאורים ח"ב פו ע"א).

מאיר העיץ חלק ב'

ושם פריס פריסה א' במקום הטבור⁸⁵, ואותו אור שהיה שם תחלה יצא דרך העינים, ומשם יצא לחוץ וירד למטה כנגד נה"י של א"ק מבחוץ, ושם נתהוו הנקודים. ובהעלות אור זה למעלה היה בדרך (נ"א צריך) מ"ן⁸⁶, ויצא אור חדש⁸⁷ וירד דרך פנימיות של זה האדם וירד דרך הפרסא, וירד לנה"י של זה האדם ובוקע משם זה האור חדש הפנימי ויצאו לחוץ דרך העור⁸⁸ ומשם מאיר אל הנקודות כנז' ע"פ (איוב יט כו) ואחר עורי נקפו זאת בטעם הב'. נמצא כי הנקודות נעשה ע"י ב' אורות, אור היוצא לחוץ והוא אור הראשון, וע"י אור"פ החדש הבוקע ויוצא לחוץ⁸⁹. והנה זה אור"פ יצא לחוץ מכל צדין אחורי⁹⁰ העור ולכן נעשו עגולים כנזכר בטעם ב'. גם היה ענין אחר, כי כיון שהאור הראשון היה במקום החזה (נ"א הזה)⁹¹ ושם נשאר שורשו⁹¹ להאיר לחוץ, וכשירד אור החדש נפגעו יחד שם הג' אורות⁹²: אור הא"ק עצמו מבחי' ת"ת שלו⁹³, ואור הראשון שעלה מנה"י, ואור החדש, ולכן הם דחוקים הרבה, ובפרט כי כשעובר והולך להאיר

⁸⁵ והנה טעם הדבר הוא שבתחילה היה שם אור ולבסוף הוא נעלם, על דרך סוף מעשה במחשבה תחילה. דהיינו שרצון האומן לעשות כלי כולל את כל הכלי, וכן כאן שתכלית מהלך הנקודות היה למלאות את כל הא"ק באור, ולכן תחילה מילא אותו במדרגת מחשבה (פת"ש נקודות ו'), וע"י דע"ה לקמן הערה 130.

הצמצום נעשה לשם ב' תכליות: א) כדי שההנהגה העליונה תוכל לפעול על פי כללי הנהגת האדם התחתון המיוסד על בחירה. ב) שהוכן מקום בחלל הזה כדי להעלות את הנהגת האדם ממצאות שפלה למדרגה שהיא למעלה מהזמן (פת"ש נקודות א').

⁸⁶ דהיינו מ"ן דאור"א שבא"ק, ששניהם העלו את אורות הנה"י שלהם למעלה בתורת מ"ן. ע"י לקמן פ"ב שהמקום שמהטבור ולמטה נותר ריקן מאור, אלא שיש הבדל בין מ"ן דאבא למ"ן דאמא (ע"י מה שהבאנו מדברינו בטנת"א א' ד"ה והנה רצה להוציא הערה 473 וכן לעיל הערה 78) (ביאורים ח"ב פו ע"א).

⁸⁷ האור הזה נקרא "אור חדש" משום שנתחדשו בו תוספות אור ומוחין, ובכך נעשה האור לפנים חדשות, וירד דרך האבא עצמו ויצא מהטבור והיסוד (כללים ח"א צא ע"א). ע"י לקמן שבירה ו' שזהו הב"ן הפנימי, ואילו עיקר הנקודות הוא מה שיצא מהעיניים (מבר"ש ג ע"ב). וע"י שעה"ק כב ע"ג וע"ד (הר"ד בהערה 117) בענין מלכי יושר. וע"י הערה 461 שהפנימיות היא שיצאה תחילה, וצ"ע.

⁸⁸ אין לדמות ד"ז להארת אח"ף דרך העור, שכן שם היתה פנימיותו מלאה אור ואילו כאן נתרוקנה פנימיותו מאור (ביאורים ח"ב פח ע"ג).

⁸⁹ עיקר הנקודות הוא רק מה שיצא מהעיניים, הרי הם מ"ן דאימא, אמנם לולא מלכי היושר לא היו יכולים הנקודות לצאת למלוכה כלל, אלא היו מתבטלים כרגע על ידי תוקף גבורתם. לכן אמר שנעשו מב' אורות (ביאורים ח"ב פו ע"א).

⁹⁰ כלומר דרך העור.

⁹¹ מאחר שכל א' מאור"א העלה מ"ן לבד בלא זיווג, לכן לא היה בכחם לעלות למעלה בכל שלימותם, אלא נשאר עיקרם במקום החזה, והחזה הוא הפרצוף העיקרי, שכן הנה"י המה לבר מגופא (ביאורים ח"ב פו ע"א).

⁹² מדיוק דברי רבינו למדנו, שכל יציאת הנקודות היה באופן של דין, ומבחי' חיצונית בלבד. והנה תשוקת כל אור ואור אינו אלא להמציא ולהוציא אורות חדשים, דוגמת תשוקת כל אדם להוליד ילדים. אמנם מאחר שלא היה אז זיווג דדעת עלאה, והיו אור"א בבחינת אב"א, העלו המ"ן שלהם את כל א' מהם בפני עצמו ללא זיווג. לכן, כאשר עלו הנה"י בתורת מ"ן, הם עלו רק בחג"ת ולא בחב"ד [ע"י הערות 6 61]. ומה שבכל זאת עלה, הוא רק תמצית הארה מאבא שכל תכליתה היא לעשות אור חדש, וכן תמצית ההארה של אמא שיצאה דרך העיניים, אמנם עיקר בחי' המ"ן שלהם נשאר במקום החג"ת דא"ק. וכאשר ירד האור חדש, הוא נעצר מחמת שהיתה פרסה שעמדה בסוף חג"ת ולכן נשאר האור בחג"ת, והיו שם גם המ"ן וגם האור החדש, וגם עצם החג"ת, וכולם היו שם דחוקים ובצער (ע"י לקמן הערה 133).

מאחר שהמ"ן דאמא נפלטו בחסרון, ולא קבלו תוספת הארה מהמאציל, לכן האור פנימי רק האיר ממקומו ולא בקע את הפרסה, ולא ירדו בפנימיות א"ק בתוספת אור ומוחין.

אם כן, מתברר כי נפלו כאן ב' חסרונות: א) שלא העלה מ"ן לתיקון, ב) כאשר ירד המ"ן דאבא, ירד דרך פרסה ומחיצה, וממילא לא יצא האור אלא רק תמציתו (ביאורים ח"ב פו ע"א).

⁹³ ע"י דע"ה ח"א ח ע"א שמוכיח שהע"ב והס"ג דכאן ובאח"ף היינו הע"ב והס"ג שבעסמ"ב הפרטי דמו"ס, שאם הת"ת כאן היא ת"ת דא"ק, הרי שאור"א דא"ק צריכים להיות בראש. וע"י שם שמביא משבירה ו' שס"ג הוא עד הטיבור.

מאיר העין חלק ב'

{לה ע"ד} לנה"י הוא צריך לבקוע בחוזק אותו הפרסא ולעבור ולירד, לכן מכח אלו הבחי' כשהוא בוקע ויוצא בעור להאיר לאלו הנקודות הוא יוצא בחוזק נמרץ והוא נעשה עגול⁹⁴. וטעם הג'⁹⁵ הוא מחמת אור הראשון⁹⁶ הוא בדוחק גדול⁹⁷ (כי הוא יוצא מן העינים)⁹⁸ וכשיצא מן העינים יצא בחוזק⁹⁸ ונעשה עיגול⁹⁹. ואמנם האו"פ הבוקע מכל צדדיו רצה¹⁰⁰ להדביק כל צינורות הארה זו בזו ומכה בחוזק כנ"ל, לכן מתעגלין אור הצינורות היוצאים בחינת פנים ומקיפין (נ"א פנימי ומקיף) ופוגעין עם צנורות היוצאין מהאחור ונדבקים ואז נעשה האור עגול^{101,153}. ובזה תבין איך העינים רומזו לנצח והוד, כי האור של נצח והוד של זה הא"ק יצא לחוץ מהעינים ולכן נצח והוד רומזין אל העינים^{54,102}.

⁹⁴ כלומר לא בדרך עשייה אלא בדרך התרחבות.

⁹⁵ הטעם הראשון הוא הנזכר לעיל הערה 73, ששורש אור הראיה הוא בחיצוניות המו"ס, אמנם פנימיותו הוא בה רק בהעלם גדול מאד, ולכן יצאו אורות העינים בתורת עיגולים בלבד, שכן עיגולים המה שורש החיצוניות. והטעם השני הוא הנ"ל הערות 74 ו78, שמה שמקבלים אורות העינים הוא רק מבחי' עור המקפת, הרי הוא המלכות שבו, שאף הוא בחי' חיצוניות ועיגולים בלבד. וכן האור החדש עצמו הוא בעיקרו רק עיגולים, ובפרט לאחר שנתמעט על ידי בקיעת הפרסה. והטעם השלישי המובא כאן מוכיח עוד על אורות העינים שהם רק מבחי' החיצוניות שהוא עיגולים, שכן עיקרו הוא מהמ"ן דאמא שבא"ק (עי' מבו"ש ג ע"ג שעיקרם הוא מה שיצא מהעינים. ועי' מבו"ש ג ע"ד שזה מס"ג שבו ולא מע"ב) שלא נשלמו בעלייתם בתורת מ"ן להוריד מ"ד בשלמות, אלא אפילו מהמ"ן לא עלה כי אם תמצית, ואפילו זה שעלה לא חזר לירד בבחינת תוספת אור ומוחין, אלא הע"ב דמו"ס הוציאן ממקומו החוצה דרך העינים (ביאורים ח"ב פו ע"ב).

⁹⁶ דהיינו מ"ן דאמא אשר עלו מלמטה למעלה (ביאורים ח"ב פו ע"ג).

⁹⁷ פי' בצער גדול. דהיינו שלא היה אפשר לו לעלות בכל שלימותו, אלא נשאר עיקרו בבחינת חג"ת, הרי הוא עיקר הפרצוף, והוא אשר רצה לעשות את הפעולה דעליית מ"ן, ולא נשלמה פעולתו כלל והיה ג"כ בצער גדול על זה (ביאורים ח"ב פו ע"ג).

⁹⁸ דהיינו בעל כרחו, שכן רצונו היה לקבל שם תוספת אור וברכה ולחזור לתוך האימא להוסיף בה אור ומוחין (ביאורים ח"ב פו ע"ג).

⁹⁹ דהיינו שהוא נשאר במציאותו כלומר חיצוניות דב"ן (ביאורים ח"ב פו ע"ג).

¹⁰⁰ מש"כ לעיל דכל ההארה אשר מקבלים הנקודות מעור המקפת (הרי הוא המלכות דאור חדש) הוא בעיקרו רק בתורת עיגולים, שכן הוא בסוד "נקבה תסובב גבר" (ירמיה לא כא). טעם הדבר, שכן הוא רוצה לקבל ממנו בכל עצמותו כולה מכל חלקיה בשוה. וכן הוא רוצה להשפיע בה בכל חלקיה כדי שתשתתף גם היא ליתן חלק בולד מכל עצמותה כולה, שכן השוואה גמורה היא רק בעיגול, וכן המלכות משפיעה לכל התחתונים. ממילא יש כאן עוד טעם להיותה עיגול. אמנם בעולם הנקודות, אשר שם לא נתלבשו הנקודות זה בזה, לא נמשך אז אור כי אם מהחיצוניות הרי הוא העיגולים בלבד דהיינו רק המלכיות דב"ן. אם כן, הוא חסרון גדול, שכן הוא חיצוני ללא פנימי, ואעפ"כ קבלו אור גם מהאור הפנימי במקצת ובהעלם גדול, ומחמת דבר זה נהייתה מלכותם כרגע אפשרית. וז"ש שרצה להדביק את כל צינורות ההארה זו בזו, ר"ל שימשך השפע בכל האחדות האפשרית, ולהאיר מהאורות שבתוך א"ק לאורות העומדים מחוץ לא"ק בשוה. ומש"כ שהאור "מכה בחוזק" דהיינו שאינו אור פנימי ממש, כי כל שפעו הוא רק על ידי כובד גדול בהתגברות ויגיעה רבה, שלא על ידי פתח פתוח כלל ולכן הוא במיעוט גדול ובבחינת תמצית הארה. (ביאורים ח"ב פו ע"ג).

¹⁰¹ שאז הוא רק עיגולים. ועל אף שהוא היושר וז"א הכללי דנקודות, אמנם לאחר התיקון נעשה לעגולים, שכן הוא המלכיות דב"ן דאבא (ביאורים ח"ב פו ע"ב).

¹⁰² עי' א"א פ"ו שכח הראיה של עיני א"א בא מנר"ה דרדל"א, והוא משני טעמים:

א) עי' לעיל הערה 16, שאע"פ ששורש כח הראיה הוא במוח היותר עליון, אך מכיוון ששורשה כ"כ גבוה הרי כל עוד היא עומדת בעצמה הרי שא"א להשתמש בה כלל כי היא האור העליון שבו האדם מביט מסוף העולם ועד סופו (נדה ל ע"ב), הרי שהוא מתלבש באורות התנה"י של כל פרצוף, העולים למעלה תמיד בסוד מ"ן. ועי"ז הוא שיוצא אור הראיה.

ב) נר"ה קשורים לעיניים מכיוון שנו"ה דעתיק מתלבשים בעינים דא"א (עי' בהגר"א על ספד"צ ו ע"ד ד"ה ובהן).

ובאמת ב' הטעמים משלימים זה את זה, שכן הסיבה שהיתה אפשרות לנקודות לצאת דרך העינים הוא מכיוון שיש לעינים שייכות לנו"ה על ידי הנר"ה דרדל"א, ואפילו רק המלכיות יצאו מהעינים. אמנם שורש המלכות גופא הוא לעולם בנה"י. ואין להקשות מדוע לא נרמז היסוד

מאיר העין חלק ב'

⁵⁵מ"ת. ע"ב דא"ק¹⁰³ הוא ברישא דיליה¹⁰⁴, אח"כ בא הס"ג דיליה¹⁰⁵ והתחיל מן אח"פ¹⁰⁶, וכל אלו הג' חלוקים הם טעמים והם ע"ב דס"ג¹⁰⁷, ובחי' ג' שהיא הפה נקרא עקודים.

בעיניים, משום שהיסוד לא השתמש בעולם הנקודות שכן היסוד העיקרי הוא בסוד דעת קו האמצעי שלא היה בעולם הנקודות, אלא שעיקר שימושם של הנקודות היה רק הנו"ה (ביאורים ח"ב פז ע"א).

אורות אח"ף הם יושר. מאורות העינים יצאו רק עיגולים בתחילה. ודבר זה היה מג' סיבות: א) עינים אפשר לנענע הנה והנה סביב ב) אף הנקודות עצמן נמשכו בכל סביבות הגוף דרך נקבי העור, ג) אורות העינים יצאו בחוזק, ונדבקו באורות הנזכרים בסיבה הב'.

אמנם קשה, הרי עיקר אור העינים הוא יושר, וכן אורות אח"ף יוצאים סביב כל הא"ק ואם כן מתי אומרים כך ומתי איפכא. אלא צ"ל שכל זה בא ללמדנו את עומק החילוק שבין אח"ף לנקודות, שכן מלבד זאת שאח"ף הם מהמו"ס והנקודות הם מהאור"א שבא"ק. והנה עוד חילוק קיים בין אח"ף לנקודים, שאח"ף הם מהפנימיות שבמו"ס ה"ה אור דעת עלאה אשר שרשו ברזא דא"ס, וכולם באים מהקו האמצעי בלבד. אמנם נקודות הם רק מקוי הקצוות שבאור"א ולא מהקו האמצעי, ונמשכו רק בסילוק והעלם אור א"ס, וכל יציאתם היא בבחי' קרי ללא זיווג. לכן לא יצאו ביושר אלא רק לצדדים. וזהו הטעם הראשון לכך שהעינים נמצאות ברוח א' וצד א', ואורו נמשך נְכָחוּ. עכ"ז, אפשר לנענעם, ר"ל, על אף שהע"ב שבמו"ס (ממנו יצאו אורות העינים) מצד עצמו מיוחד בקד"א מהקו האמצעי, עכ"ז יש בו גם מבחי' קוי הקצוות, שכן הוא שורש הגבורות. אמנם אח"ף, שהם התפשטות אורות המו"ס ממש, היו רק מבחי' הקו האמצעי העיקרי. פירוש דברי רבינו, שאורות אח"ף יוצאים בתורת צינורות, ולכן הם נשארים בסוד יושר, דהיינו שהם יוצאים מנקבים פתוחים, ומשם נמשכים האורות בשפע שלא בצמצום כלל. ולכן לא נעשים מהם עיגולים, אלא הם נשארו רק יושר, שכן יושר הוא לצורך התלבשות העליון בתחתון ולהשפיע מטוב העליונים, ולכן השפע הולך מנקב פתוח. אמנם עיגולים הם רק מה שנמשך לצורך השורש דעולם התחתון, לכן הוא במדריגה אחרת לגמרי במיעוט. מכיוון שאורות אימא יצאו ללא זיווג, נפל חסרון באור"א דא"ק ובנה"י שעלו, ובאור חדש, וזהו כוונת הרב שהם היו "דחוקים הרבה". וכן האור שיצא מהאור חדש לחוץ היה אף הוא בצמצום גדול. (דע"ה ח"א לד ע"ב והלאה).

(עי' הערה 54) וכמו כן יש להקשות מהמב"ש ושע"ה"ק שם מבואר ששורשי ב"ע מקיפים על הנה"י דא"ק ודאצילות, אע"ג ששם גופא אמרו שהם לגמרי למטה מהאצילות. אלא צ"ל שעצם מציאות ב"ע הוא למטה מאצילות, ואינו אלקות, אמנם כח התהוותם וקיומם הוא רק שפעת אורו ית', והוא מאצילות וא"ק (כללים ח"א מו ע"ג). דהיינו דוגמת כל עולם תחתון לגבי העולם שעליו היוצא מהזרע של העליון שעיקרו מהנה"י. אמנם למעשה אותו עולם תחתון הוא לגמרי מתחת העליון (דע"ה ח"א מג ע"ב). כל תחתון כולל מכל העליונים ממנו, ועיקר הארתו מהנה"י הנמשכים משרשו שבחג"ת, אלא שביושר העליון מתלבש בפנימיות התחתון, ואילו בעיגולים הוא להיפך שההארה היא מבחוץ והמקבלו הוא בפנים, לכן האצילות היא למעלה לגמרי מבריאה הן מצד העיגולים והן מצד היושר שלו, אלא שהעליון משפיע לתחתון הן לעיגולים והן ליושר והן לאור"מ. וכל מה שמבואר שהיושרים המה זה לפנים מזה הוא רק לעניין פרטים שבעולם מסוים (שם מה ע"ב). והנה מש"כ במב"ש שב"ע נמצאים בתוך עיגולי א"ק, עניינו שכמו שרואים שא"ס המקיף מקיף מתחת לכל העולמות, כמו כן יש חילוק בין א"ק לבין ד' עולמות אבי"ע שא"ק כולל כל העולמות שתחתיו, ואילו אבי"ע עומדים זה למעלה מזה (שם מו ע"ג).

¹⁰³ עי' לעיל הערות 92 ו 93.

¹⁰⁴ הכולל כתר וחכמה שכן בגלל רום מעלת א"ק נכלל כל א' עם שרשו (ביאורים ח"ב פז ע"א).

¹⁰⁵ הכולל חכמה ובינה שכן בגלל רום מעלת א"ק נכלל כל א' עם שרשו (ביאורים ח"ב פז ע"א).

¹⁰⁶ המו"ס היא רישא תליתאה והיא כללות הס"ג דא"ק. אותו הס"ג לא התחיל להתגלות מהע"ב שבו אלא רק מהס"ג שבו. ולכן כתב "והתחיל מן אח"ף" כי הע"ב הוא השורש הפנימי דאור העיניים. ולא נתגלה בעצמו, שכן הוא האור שאדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו והוא האור הגנוז (ביאורים ח"ב פז ע"א).

¹⁰⁷ דהיינו ע"ב הנולד משם ס"ג הפרטי דמו"ס (דע"ה ח"א כב ע"ד). ופירושו, שאורות אח"ף נמשכים מהמו"ס עצמו הרי הם פרטים מהע"ב דס"ג דמו"ס. ומש"כ שנקודות נמצאים מס"ג דס"ג, כוונתו מאמא, כלומר ישו"ת דא"ק (דע"ה ח"ב קסד ע"א) ואשר לו אין גילוי פרטי, אלא הוא שורש אורות אח"ף. אמנם שורש האח"ף הפרטיים הוא סמ"ב דס"ג דמו"ס [שהוא באמת הס"ג מ"ה וב"ן הנולדים מהע"ב דס"ג דמו"ס] (כללים ח"א יט ע"ב). [הע"ב דס"ג דמו"ס] הוא עיקר עצמות בחי' א"א שבעקודים ושם הוא כל היחוד והגילוי דאור א"ס ב"ה (כללים ח"א מג ע"ד), וכן היינו הנשמה דנשמה של העקודים (כללים ח"ב ה ע"ד).

מאיר העין חלק ב'

אח"כ בא הס"ג דס"ג והיא נקודות¹⁰⁸ מתחילין מן העין דא"ק, והם ט' נקודות¹⁰⁹, ה' מלכים ד' עבדים כנודע¹¹⁰. וב' נקודות עליונים שהם קמץ ופתח שהם כתר חכמה לא מתו, וז' אחרים מתו⁵⁶.

וכאן יש קושיא שאמרנו כי ב' נקודים הראשונים בלבד נתקיימו, ובמ"א כתבנו כי ג' נקודות הראשונים לא מתו שהם כח"ב¹¹¹, והז' אחרות שהם ו' נקודות הנשארים מט', והמלכות שהיא מלך בלתי נקודה כנודע¹¹² (ת"ז קנא ע"א), אלו הז' מתו. ואפשר לתרץ ולומר שכיין

¹⁰⁸ עי' לעיל הערה 15, ולקמן הערה 150.

¹⁰⁹ מלכות אין לה ניקוד שכן היא כללות כולם, והיא מתגלה פעמים בזה ופעמים בזה, ועי' תיקר"ז קנא ע"א וסוף תיקון י"ט. אמנם בעולם הנקודות, חוץ מהמלכים דו"ק (הנזכרים בפרשת וישלח) יש עוד ח' מלכים שכולם פרטים שבמלכות והם המלכים שבדברי הימים (עי' לקמן הערה 261).

וקשה, איזו שייכות יש בין עולם הנקודות (אשר שם היתה המיתה) לנקודות התורה הרי הם רוח התורה. אלא צ"ל שהנקודות הם רוח האותיות, וכל חיותן והנהגתם הוא רק מהנקודות, ועולם הנקודות הוא השרשים הראשונים העיקריים לכל המציאות בכלל ובפרט, וכל המיתה והשבירה שנעשו בעולם הנקודות חל רק בכלים שלהם ולא באורותיהם כלל. ממילא יתיישב שהם עצמן הן הן נקודות התורה, מאחר והאותיות הם הכלים והנקודות הם האורות, והאורות הם עיקר עולם הנקודות, ולהם שייך בחי' חיות.

ולעניין ט' הנקודות הנזכרות כאן, עיקר כוונתו היא לכל נקודה מה' הנקודות הכוללות שיצאה כל א' מהן בה' פרצופים אשר כללותם ט' נקודות, ובכל אחד מהם היה מקרה המלכים (עי' שבירה ו') (ביאורים ח"ב פז ע"ב).

¹¹⁰ עי' תז"ח יז ע"ג: והמשכילים עשר נקודין דקימין לאענאה ה' מימנא וה' משמאלא אורחא דאלין לקבל אלין חמש אנון רברבין בההוא גונא זעירין א א א א ימינא א א א א, עכ"ל [א היא לא מופיע בפירוש בתז"ח והוספתי מסברא].

המלכים הם תנועות גדולות והעבדים הם תנועות קטנות, והם נכללים בד', הרי הם פתח סגול קובץ חטף קמץ. שוא לא נחשב כאחד מ' התנועות ונקרא "עבד לעבדים" (עי' פרדס שער הנקודות).

אמנם קשה ע"ז, שהרי הפתח היא החכמה (עי' תיקר"ז קנא ע"א), ואיך ייחשב לעבד, ועוד קשה שהרי השוא היא כנגד גבורה, ואם כן הכיצד אינה נמנית בכלל הנקודות. אלא צ"ל שפתח היא עבד לקמץ, ותולדת הכתר והוא תנועה קטנה ביחס אליו, אבל ביחס לשאר הנקודות הפתח הוא בחי' מלך. וכמו כן השוא הוא מהספירות העיקריים ועצמותה היא תולדת הצירי, שכן הגבורה היא ענף של הבינה, והיא שניה לה ולכן אינה נמנית בין המלכים, אך אין הדבר מצד עצמותה שהרי מצד עצמותה היא עיקרית באותה המידה כמו הסגול ויותר ממנו, אמנם בחכמת הדקדוק היא איננה מכלל עשר התנועות, שכן חכמת הדקדוק מיוסדת על הברות הלשון הנעשות על ידי שינוי התנועות, והנגינות השונות מגלות את עומק הכוונה שבה. אם כן, הרי שכל התנועות מיוסדות על הוראת הגילוי בתכלית האפשרי. ובזה אכן משונה השוא מכל התנועות, שכן אין לשוא שום גילוי עצמי שכן אין לה הברה נמשכת משלה, אלא כאשר היא נסמכת אל איזו תנועה זולתה. וזהו מחמת שרשה שבגבורה, לו אין שום גילוי בפני עצמו, דוגמת האש שכל מציאותה הוא רק כאשר שיש לו במה להיאחז, אבל לבדו אין לו מציאות כלל (ביאורים ח"ב פז ע"ג).

¹¹¹ צ"ע, מ"ט אין הם נזכרים בפרשת וישלח, ועי' ב"ע קו ע"א שכל התורה היא רק בסוד ז"א, וממילא פשוט שאין להזכיר שם מלכי ג"ר. ועוד עי' יהל אור ח"א יא ע"ד וז"ל, ג"ר אין מושגין כלל וכלל בכל עולם ועולם והתחלת העולם אינו אלא מזו"נ והן נקראין עולם.

¹¹² לפי מש"כ לעיל הערה 109, הרי צריך שתהיה למלכות נקודה שיש לה אור, אלא מש"כ שאין לה נקודה, דהיינו שאין לה נקודה מיוחדת שכן היא מתראה לפעמים באופן הזה, ולפעמים באופן זה שאורה תהיה כלולה מכולם, וכל האותיות והנקודות הם בבחינת חומר היולי המקבל כל צורה, וצורתם נעשית על ידי חילופם וצירופם, וכל זה נעשה על ידי ספירת המלכות, שכן רק היא המוציאתם מן הכח אל הפועל ומחליפתם ומצרתם, ודבר זה נעשה באופן תמידי ללא הפסק. והעיקר הוא, שכל הנקודות והאותיות עשויים מהאורות והכלים של עולם הנקודות, וע"י מיתת המלכים ירדו כמה מיני ש"ך ופ"ר ורפ"ח ניצוצין מהאורות (והוא כמספר ששים רבוא פעמים (נשמות ישראל) תתר"פ (רגעי השעה) כל ימי חייהם - עי' שער הצלם פ"א), וכל בירורם הוא על ידי המלכות (ביאורים ח"ב פז ע"ד).

מאיר העין חלק ב'

שהפנים של או"א לא מתו¹¹³, הכל (נ"א להכי)⁵⁷ נקרא נקודה א'⁵⁸ בסוד יו"ד, שהוא אותיות י"ה בסוד הבן בחכמה (ט"י פ"א מ"ד), ולכן הכל נקרא חכמה לבד, והאחוריים שנפלו מאו"א הם הה' שבשם בסוד וחכם בבינה (ט"ו שס). והכל נקרא בינה לבד שהוא סוד אחוריים אל הפנים שהוא זכר חכמה. נמצא כי נקודת הפתח הוא ב' פנים דאו"א שהכל נקרא חכמה, ונקודת צירי הוא ב' אחוריים שלהם שהכל נקרא בינה. ובזה צדקו ב' בחי' הנ"ל, כי הצירי גם בה יש מיתה שהוא כללות האחוריים¹¹⁴, גם צודק מ"ש שגם הבינה לא מתה והוא בסוד הפנים שלה. ואפשר שהפנים הם חו"ב והאחוריים הם של יש"ס ותבונה¹¹⁵ בסוד יעקב ולאה שהם אחוריים שלהם¹¹⁶ ודי בזה¹¹⁷.

שער ח פרק ב מ"ת⁵⁹

ונחזור לענין לבאר תחלה איך יצאו הנקודות ואח"כ נדבר בפרטות עצמן, כי כבר אמרנו כי הכל יצא מא"ק הנ"ל, ואמרנו כי העקודים הגיעו עד טבורו. ואע"פ שאמרנו שהאורות יוצאין דרך נקבי פה או חוטם וכיוצא, זהו עיקר האורות אבל ודאי שגם⁶⁰ דרך כותלי דופני של זה הא"ק בוקע ויוצא אור ומאיר תדיר בהם¹¹⁸.

¹¹³ ב' הפנים של או"א נכללים בנקודה א' דהיינו פתח, כמו שנכללו או"א עלאין באות י' שבשם הו"ה ב"ה, ואילו אחוריים דאו"א נכללו בנקודת צירי שהיא בסוד בינה ובה הוא שחלה ירידה (ביאורים ח"ב פח ע"א).

¹¹⁴ על הנה"י שלה המתלבש בהז'ון כמ"ש במלכים ריש פ"ט ובשבירת הכלים ריש פרק ב' בהגה שם, ועיין יפה שעה בפרק זה אות ג', ומה שהביא שם ממבו"ש בסוף הדיבור, ועי' בחסדי דוד אות ק' ובאמת ליעקב מערכת א' אות ל"ב מ"ב, ובשער המצות כ"ה ע"ב (לש"ו).

¹¹⁵ וכן הוא לקמן שבירה א' במ"ק, שהפנים של או"א וישסו"ת הם בכלל או"א עילאין, ואילו ד' האחוריים של או"א וישסו"ת הם בכלל ישסו"ת עצמם. והנה גם אחורי הנה"י דכתר נפלו במיתת המלכים (לקמן פ"ב), ואם כן צ"ע מ"ט לא הזכירם הרב כאן. ואפשר לתרץ שמאחר שהם נעשו מוחין לאו"א, ממילא כאן הם נקראים על שם, וממילא בע"כ שמש"כ הרב בענין או"א כולל את האחוריים דנה"י דכתר. האחוריים דג"ר דז'ון לא מתו ממש, שכן הם נשארו במקום האצילות גופה (עי' שבירה ב' ומלכים ח'), וטעם היות עליהם שם מיתה הוא מכיוון שירדו ממקומם למקום הז"ת [הערת המלבה"ד: לכאורה דברי הלש"ו צ"ע, שכן הזהר מחלק בין "מיתה" ל"ירידה", למימרא ש"מיתה" היא הירידה מעולם לעולם, ו"ירידה" היא ממקומם עליון למקום תחתון יותר שבאותו עולם גופא. ולולא דמסתפינא נראה היה ליישב שכוונת הרב באומרו שהאחוריים דג"ר מיתו, שהאורות נפרדו מהכלים שלהם].

והעיקר בזה הוא, כי מאלו האחוריים דג"ר דז"ת נמשכים מוחין לז"ת, שכן גם למלכים שבעולם הנקודות נמשכת בחי' מוחין (ובלא זה לא היה אפשרי להם לצאת למלוכה כלל), ואף מוחין אלה(הרי הם כללות מלך הדעת, הרי הוא המלך הראשון וכללות ניקוד צירי) נפלו ומיתו (ביאורים ח"ב פח ע"א).

¹¹⁶ מכח הד' האחוריים הללו נעשו פרצופי יעקב ולאה לאחר התיקון, שכן מהאחוריים דאבא ויש"ס נעשה פרצוף יעקב העומד מהחזה דז"א ולמטה מצד הפנים, ומאחוריים דמלכות דאימא ותבונה נעשה פרצוף לאה שהוא סוד קשר תפילין של ראש שמצד אחורי ז"א כנגד מוח הדעת שבו, ומתפשטת עד כנגד חזה שבו עד ראש רחל.

אמנם מש"כ שיעקב ולאה נעשו מהאחוריים, כוונתו לכלים שלהם. אמנם האור שלהם, הרי הוא עיקר פרצופם, נעשה מהאורות דאו"א עצמן אשר לאחר התיקון (ביאורים ח"ב פח ע"ב).

¹¹⁷ ועי' עוד בזה בשער שבירת הכלים פ"א במ"ק שם (לש"ו).

¹¹⁸ מאחר שמה שיוצא מנקבי אח"ף הוא רק תמצית הארה, ואילו עיקרה נשאר בפנים, ולכן מאיר הוא דרך העור. וזהו דוגמת מש"כ בעגו"י פרק ג', שהגם שעיקר התהוות כל העולמות הוא מהקו, אך עכ"ז לעולם נמשכת להם ג"כ איזו הארה תמידית היוצאת מא"ס המקיף, והוא לצורך ההנהגה הנסייית דלעתיד. וכמו כן בעניינינו מה שיוצא דרך הנקבים הוא לצורך האח"ף של עתה, ומה שבוקע דרך העור הוא לצורך הכוונה התכליתית. אמנם החלק של עולם הנקודות שיוצא מהעור אינו מתגלה כי אם על דרך החסרון ולצורך מלכותם כרגע (ביאורים ח"ב פח ע"ב), ומהפנימיים האלה באות כל בחי' השערות ד"ג ת"ד (ביאורים ח"א מו ע"ב)

אורות הפה שנשארו בפנים המה ההתפשטות הראשונה שלו, והוא בסוד ע"ב דב"ן דס"ג דמו"ס, ומה שיוצא לחוץ הוא הס"ג דב"ן דס"ג דמו"ס [ולא החג"ת דא"ק] (כללים ח"ב כז ע"ב).

מאיר העיץ חלק ב'

וכבר נת"ל כי כאשר רצה המאציל {לו ע"א} להאציל בחי' נקודים¹¹⁹, כוונתו היה לעשות בחי' כלים¹²⁰ לשיוכלו העולמות התחתונים לקבל אורו שמאיר בהם, והנה ראה המאציל כי עדיין לא היה כח במקבלים לקבל האורות של העינים האלה¹²¹, אשר מקום התפשטותן הוא ממקום הטבור עד סיום הרגלים של א"ק כנ"ל⁶¹, ולכן מה עשה, טרם שהוציא האורות האלו דרך העינים צמצם עצמו צמצום א'¹²²⁶², והוא שכל האור שהיה מתפשט בתוך הא"ק הזה מטבורו עד

¹¹⁹ דהיינו על ידי שהוציא המאציל ברצונו ית' אורות בלתי שלימים (ביאורים ח"ב יד ע"ב) כקרני חגבים ונקודות קטנים כדי ליתן אפשרות להתהוות הכלים שהם שורש לכל העביות והדינים. אמנם לא היה די בזה בכדי שיתהווה התהו אם לא שיצטמצם האור שבתוך רגלי א"ק וללא פריסת הפרסה במקום הטיבור דא"ק (ביאורים ח"ב פח ע"ג).

¹²⁰ דהיינו כלים דמלכי עגולים. אמנם מציאות הכלים דמלכי יושר לא השמיענו רבינו בכתבים מהיכן נבראו (דע"ה ח"א טו ע"ב). [הערת המלבה"ד: ונלענ"ד שכלים דמלכי היושר אינם מציאות מחודשת כל כך, משא"כ שאר העולמות, וממילא אין צורך לדבר עליו בפרט.

¹²¹ באומרו "האורות של העיניים" כוונתו לאור שנפלט מהעיניים ולא לעצם אור העיניים, והכלים המדוברים כאן המה תולדות העיבוי של אותה האור.

¹²² דהיינו כדי שיצא עולם האצילות כפי הראוי למדריגתו, היה צורך להעלות את אורות הנה"י דא"ק למעלה דוגמת כל התפשטות ראשונה המסתלקת כדי שיתהווה צמצום באופן שיהא מקום להתפשטות העולם החדש, שעיקר מקומו של א"ק הוא עד הטבור בלבד (ביאורים ח"ב פט ע"א). ועי' בשעה"ק שגורס "שנית", דהיינו שזהו הצמצום השני אחרי הצמצום של א"ס הנאמר בעגו"י ענף ב' (כללים ח"א כה ע"ג), והוא ההסתלקות הראשונה אשר לאצילות. ואז, מתחת לטבור דא"ק יצא האור וירד ממדריגת א"ק ונעשה ממנו מקום ומדריגת האצילות. שכן אחר שנסתלק האור משם על ידי הסתלקותו נאצל במקום הזה בחי' עביות ורשימו שהם שרשי האורות והכלים דאצילות. אמנם האמת היא שגילויים מתחיל להתנוצץ על ידי ההתפשטות הראשונה דאצילות, אז נאצלו ממנו הרשימו והעביות, הרי הם השרשים הראשונים לאורות והכלים דאצילות, דהיינו אצילות שבהעלם של האורות והכלים דאצילות. אמנם לא היה שום היכר שלו עד ההתפשטות השניה (הרי הוא היציאה דרך העיניים של הטבור והיסוד וצפר"ג) שכל עיקרה הוא רק בחי' כח המסתיר והמגביל את האור (כללים ח"א מג ע"ד). ועי' לקמן הערה 124.

מאיר העין חלק ב'

סיום רגליו¹²³ העלהו בחצי גוף העליון מהטבור ולמעלה ונשאר המקום שמן הטבור ולמטה ריקן בלתי אור¹²⁴.

¹²³ הוא הפנימיות והחיצוניות דנקודות ס"ג והפנימיות והחיצוניות דב"ן ודמ"ה דכללות [הכללית] שמקודם היו כלולים בס"ג ובטלים באורו (לש"ו). כנ"ל בחלק א' הערה, ז"ל, יש ג' ענינים מתחת לטבור דא"ק, הרי הם מ"ה וב"ן הפרטיים דע"ב, והוא בחי' א"א של האורות שמתחת לטבור, ומ"ה וב"ן הפרטיים דס"ג הרי הוא בחי' א"א. והנה בשרשם הם ב', דהיינו מ"ה וב"ן דע"ב דס"ג (בחי' אבא), ומ"ה וב"ן דס"ג דס"ג (בחי' אמא). אמנם כל זמן שלא נפרס הפרסא לא נתגלו אר"א כב' פרצופים, ובעלייתם תחילה עלו מ"ה וב"ן הפרטיים מחלק אמא (הרי הוא ס"ג דס"ג) לשורשם שהוא מהטבור עד החזה, ומ"ה וב"ן הפרטיים מחלק אבא (ה"ה ע"ב דס"ג) לשורשם שהוא מהחזה עד הגרון (אם כן האר"א הנזכרים כאן המה אבא הכולל אר"א עלאין, ואמא הכוללת ישס"ת), ומ"ה וב"ן הפרטיים דע"ב הינם בפנימיות א"ק מהפה עד הטבור. ואח"כ עלו עלייה ב' שכולם עלו לשרשם דהיינו מהפה עד הטבור, ואח"כ עלו עלייה ג' למר"ס דא"ק, שם תכליתה של כל עליית מ"ן. ועי' בבהגר"א על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליקו שעל ידי עלייה זו נעשה זיווג בין ס"ג וע"ב שבמר"ס (מצאנו מקור לזה בהערה שלנו על דברי הגר"א על ספד"צ יעווי"ש), ואח"כ ירדו למטה באותו סדר בבחינת מ"ד. אמנם כאן בפרקין היה הדבר שונה: עי' כללים כלל יח ענף א' ב' וענף י' מסימן ו' והלאה, וזה תמצית דבריו שם (כלל יח ענף ב סימן א'): ההתפשטות הראשונה לאצילות לא נעשתה ביחוד הראוי, וזה גרם להוויית מציאותו בתורת גבורת ודינים. כלומר שאז הזיווג שבין אורא לבוצינא היה בבחינת אב"א ולא פב"פ, ולכן גילוי ההתפשטות הראשונה היה ע"י גילוי אור דמר"ס בלבד בלא אורא, ולא היה מתקלא בא"א, ואר"א היו אב"א (וכמש"כ בריש ספד"צ "תאנא עד דלא הוה מתקלא, לא הוה משגיחין אפין באפין"), וכמו כן יציאת מ"ה וב"ן היה בבחי' יחוד דאב"א. והנה ההתפשטות הראשונה דאצילות נחלקת לג' בחינות שונות של התפשטות: מא"א, מאמא ומאבא. והנה עיקר ההתפשטות הוא אר"א, ואילו א"א הוא רק בפנימיותם. והנה עוד חסרון שהיה באצילות הוא, שאף הסתלקותם היתה בכל אחד מג' הבחי' הנ"ל בפני עצמו, וכל הסתלקות הוא מ"ן שתכליתו לעלות ולקבל תוספת אור וברכה. לכן, מאחר שלא עלו מ"ן דאמא ביחד עם של אבא, לא השתתף בהם אור א"ס בעלייתם למ"ן, אלא אותם מ"ן יצאו כמו שעלו, דהיינו דרך העיניים [עי' לעיל הערה 92 שהמ"ן לא עלה למעלה אלא נשאר בו"ק].

¹²⁴ ניתן לשאול אם האור עומד להסתלק מכאן, אז למה הוא התפשט כאן בתחילה, אלא זה דוגמת היות האדם לומד כל התורה כולה בבטן אמו (נדה ל ע"ב), וכן מש"כ (תנחומא פקודי ג') שמוליכין לנשמה לג"ע לפני כניסתה לגוף להראות לו שכר המצות, ותענוגיו, כלומר זה הכנה שיוכל לעלות למדרגה זו על ידי הנהגת הזמן והבחירה, ועוד הארתה מסייע לאדם בעבודתו (פת"ש נקודות ט, י).

מש"כ "לא היה כח במקבלים לקבל" כלומר אם לא היה צמצום בכל האורות כולם אלא רק במ"ן דאימא לבד, אבל עיקרן דשאר האורות היו נשארים כולם למטה, מאחר שהמקום של הנקודות והתפשטותן הוא ג"כ רק מכנגד מקום טיבור דא"ק עד סיום רגליו, כי שם הם מתפשטים ומלבישים, לכן אם לא היה הצמצום של האורות משם, היו מקבלים הנקודות אור גדול מהם, ולא היה אפשר לצאת מהם כל התהו כולו וכל העביית והכלים אשר ראה רצונו ית' להוציא מהם בכל משך זמן דעולם הזה עד עת התיקון (ביאורים ח"ב פח ע"ד)

צ"ע למה הכלים [כלומר עצם רגלי א"ק] לא עלו, אלא כל מציאות הכלים שנעשה בהם לא נעשו אלא רק על ידי ההתפשטות עצמו כי ההתפשטות היה רק מהאורות לבד ר"ל מבחי' הנה"י דס"ג הכללי (כלומר הנה"י דס"ג דמר"ס דא"ק) אשר בתוכו הנה"י דע"ב הכללי (כלומר הנה"י דע"ב דמר"ס דא"ק), ובהתפשטותם נתעבו ונתחשכו, ואחר שעלה האור למעלה לא היה אפשר להעביית לעלות (עי' עוד בענין כללים כלל יח ענף ז' אות ו', ודע"ה ח"א דרוש ו סי' ג) ומהם הוא הכלים דג"ר דנקודות, ומאחר שזה התפשטות הראשון דאצילות, וכל התפשטות הראשון הגם שעיקרו לצורך לעשות שורש העליון אליו עכ"ז נעשה ממנו עוד תועלת כי ממנו נעשה יסוד הכלים לאותו העולם שהתפשט בשבילו (ביאורים ח"ב פט ע"א)

[להלן מכללים כלל ז' ודע"ה ח"א דרוש ה' סי' ה' וסי' ו'] בהסתלקות האור נחלקו הכלים לב' שהם ד': פנים ואחוריים והם נחלקים לב' לפנימיות וחיצוניות דפנים ופנימיות וחיצוניות דאחוריים, ב' בחי' הפנימיות נשארים במקומם שהוא מקום העתיד להאצילות מהטבור עד סוף רגליו, אך ב' בחי' דחיצוניות נפרדו מהם וירדו למטה מרגלי א"ק החיצוניות דפנים ירדו למקום העתיד לעולם הבריאה, והחיצוניות דאחוריים ירדו למקום העתיד לעולם היצירה, וכאשר הם ירדו שם נחשכו עוד יותר ונתחלקו גם הם לב', חיצוניות וחיצוניות דחיצוניות וירדו החיצוניות דחיצוניות למקום העתיד לעולם העשיה, וירידתם למקום הבי"ע היא התפשטות הראשון דעולמות בי"ע, כלומר לעשות שורש עליון להם ככל ענין התפשטות הראשון לכל עולם ועולם וכמו כל התפשטות הראשון הוא עולה בהסתלקות הראשון ועומד שם בבחי' שורש עליון לעולם שהתפשט בשבילו להשפיע אליו כל די צורכו וכל הסתלקות היא לעולם רק על ידי איזה סיבה וגרם שמאחר

מאיר העיץ חלק ב'

והמשכיל יבין וידמה מלתא למלתא איך⁶³ בכל אצילות בחי' חצי ת"ת ונה"י תמיד⁶⁴, המאירין בעולם שלמטה¹²⁵, כי נה"י דז"א מאיר אל הנוקבא, ונה"י דאו"א⁶⁵ מאיר אל הז"א¹²⁶,

שנתעבה על ידי ירידתו אי אפשר לו לעלות למקומו אלא רק על ידי איזה סיבה וכן כאן והסיבה היא ירידת אורות העיניים [כלומר נפילתם למטה מרגלי א"ק] ירדו אצלם ולא מצאו שם את כל אותה החיצונית והעלו אותם ומאחר שנתעבו לא היה אפשר להם מעתה לחזור למקומם הראשון להלביש על פנימיות דתנה"י שהנקודות הפסיקו ביניהם ועמדו מאחורי הנקודות, יוצא אם כן שעולם הנקודות נעשו מג' אורות א' פנימיות דפר"א דהתנה"י דא"ק וחיצונית שלהם ואורות הנקודות עצמם שיצאו מהעיניים (ביאורים ח"ב פט ע"ב)

כל אותן פנימיות וחיצונית דתנה"י דא"ק הם חלקי א"ק המשתתף בנקודות ובכל ד' עולמות אבי"ע, כי עולם הנקודות נעשה מהפנימיות דתנה"י דא"ק כלי הג"ר דנקודות, והחיצונית דתנה"י דא"ק אשר עמדו מאחוריהם הם היו השרשי העליונים דעולמות ב"ע, וגם הם השתתפו עם הנקודות וקבלו הנקודות תועלת מהם לצאת למלוכתם כרגע ואח"כ בעת עולם התהו שירדו כלי הנקודות למטה ונשברו, נחלקו לה' בחי' פנימיות, וחיצונית דפנים ואחור, וגם חיצונית דחיצונית דאחור, והב' חלקים פנים היו לאצילות, והשאר לב"ע, והב' חלקי פנים נחלקים לפנימיות דפנים לג"ר דא"א ואבא, והחיצונית דפנים לג"ר דאימא וזו"ן (ביאורים ח"ב פט ע"ג).

כאן נסתר ונתעלם האור הקו מלמטה וזו היא גניזתו שהוא נגזז בא"ק [על אף שהאצילות נחשב אלקות אבל הא"ק נחשב כעולמות דא"ס – עי' ביאורים ח"א כט ע"ג] (כללים ח"ב נו ע"א), שהרי לפני כן הא"ס היה מתגלה עד סוף רגלי א"ק (כללים ח"א כ ע"ב), ועלייה זו היא העלאת מ"ן (כללים ח"ב סו ע"ג, וכן קיט ע"ד), עי' מה שהבאנו מדבריו טנת"א א' בהערה הקודמת, שזה מ"ה וב"ן הפרטי דע"ב דס"ג ודס"ג דס"ג דמו"ס דא"ק.

חוץ מהנ"ל עוד יש בחי' שאז החיצונים ירדו למטה (כללים ח"א פט ע"ב ועי' דע"ה ח"א סו ע"ב) עי' מבר"ש ג ע"ב, ועי' שעה"ק יא ע"א, וז"ל האור הפנימי נסתלק למעלה ולא יכלו לעמוד שם וירדו למטה תחת רגלי היושר של א"ק וכו'.

כלי הכללי דאצילות הוא מה שנשאר מהתפשטות הראשון והוא בתוך א"ק מטבורו ולמטה, והיא אינה זכה כמו הכלי שנשאר מהתפשטות הראשון דעקודים, ששם הוא מסוד זיווג עליון של אוריא ומ"ס שבא"ק, וכאן הוא רק מבחינת האחרונות של או"א שבא"ק, שעיקר מקומם הוא מהגרונ עד הטבור. ועוד שהעביית נשאר למטה מטבור דא"ק שהוא למטה מעיקרו דא"ק, ולכן העביית שנשאר שם הוא עביית מעובה, הראוי לעשות על ידו כלים גמורים דאצילות, ובהסתלקותה נעשה מזה ההתפשטות הראשון לב"ע (כללים ח"א צח ע"ג). עי' לעיל הערה 121.

¹²⁵ עי' ליקוטי נוסחאות הערה 63. וטעם הדבר, שכן עצם מציאות כל וולד וכל אור ונשמה הבאים מהטיפה הזרעית דהעליון הוא מנה"י דאותו עליון. ועל אף שבאמת לאמיתה שרשה הוא כל קומת העליון ובסוד אור מים רקיע, אך מציאותה בסוד רקיע עניינה הוא שאז היא נעשית ראויה שיתהווה ממנה ולד, עכ"פ ולד זה אינו נגמר ונעשה כי אם בנה"י. ומש"כ שהנה"י דעליון מאיר לתחתון (ודלא כדברי המבור"ש המובאים בליקוטי נוסחאות הערה 63, שהנה"י דעליון מולידים את התחתון (ואז רק המלכות דמלכות העומדת בנה"י שלה נכנס לתחתון - דע"ה ח"א מב ע"ג), שכן כוונתו היא לעיקר האור העליון הנשאר לעולם בנה"י שלו עצמו, והוא מאיר לתחתון תמיד בבחי' אור מקיף (ביאורים ח"ב פט ע"ג).

יש מקומות בדברי רבינו שכתוב שהתחתון מלביש על הנה"י דעליון, ויש מקומות שכתוב שהתחתון מלביש על ב' שלישי ת"ת, ויש מקומות שכתוב שהוא מלביש על כל הז"ת. והנה הסדר של הדברים לאמיתם הוא כדלהלן: כל המציאות דהתחתון הוא רק מהנה"י דהעליון ובאופן זה: ג' פרקי הנצח דעליון המה שורש לחח"ן דהתחתון, וג' פרקי ההוד דעליון המה שורש לבג"ה דהתחתון וג' פרקי היסוד המה שורש לדת"י דתחתון. ושני שלישי הת"ת דעליון המה שורש לכתר דתחתון, והכתר נחלק לרדל"א גלגלתא ומו"ס, והגלגלתא נחלק לגלגלתא ואוריא, ובד' בחי' הכתר האלה נחלקו בדברי הרב עד היכן הם מתלבשים, שכן הרדל"א מתלבשים על השליש העליון דהת"ת, ואז התחתון כולל את כל הז"ת דהעליון, אך כללות הרישא תניינא (הרי הוא גלגלתא ואוריא) נמשכת מהשליש האמצעי דת"ת דעליון. ואז ההתלבשות היא מהחזה ולמטה, והרישא תניינא נחלק לב' והם גלגלתא ואוריא. לכן יש מקומות שנאמר שההתלבשות היא עד חצי הת"ת שהוא רק האוריא דהתחתון, וכללות רישא תליתאה הוא המו"ס, והוא מתחיל ונמשך מטבורא דגופא דעליון הרי הוא השליש דהתחתון דת"ת (ביאורים ח"ב פט ע"ד, כן דע"ה ח"ב צו ע"ד).

¹²⁶ אע"ג שעיקר או"א מסתיימים בטבור, מאחר והם קצרי קומה, אמנם הם מתפשטים על ידי הארת נה"י שלהם ויורדים מהטבור ולמטה לצורך ז"א (עי' נסירה ז). על אף שמציאותם של או"א היא מהגרונ דא"א ועד הטבור, אמנם עי' לש"ו (כללים ח"ב קכה ע"ב) שאורם מתפשט למטה מהטבור (וכן הוא בפירוש בדברי הרב בשער אנ"כ פרק י'). וכן עי' כללים ח"ב סח ע"ג, שם נתבאר שנה"י דאו"א [נדצ"ל שם שהארת נה"י דאו"א] מתפשטים בכל קומת זו"ן, וכל התלבשות ז"א על

מאיר העין חלק ב'

ונה"י דא"א לאו"א¹²⁷⁶⁶, ונה"י דעתיק לא"א¹²⁸, ונה"י דא"ק לעתיק ולכל בחי"י⁶⁷ האצילות¹²⁹ כמ"ש בע"ה. גם תבין כי בכל בחי' הוצאות האורות חדשים היה קודם להם ענין הצמצום¹³⁰, כי כן מצינו בא"א שצמצם נה"י שלו כדי לאפקא לזו"ן כנזכר במקומו (שער הולדת או"א פ"ג ושער העיבורים פ"ב), וכן היה בזה הא"ק¹³¹, ואין להאריך בזה.

נה"י דא"א הוא דרך נה"י דא"א (עי' שעה"כ לג ע"ב). ועי' לקמן שער טו פרק ב' ד"ה גם נתבאר שם בהערתינו על מש"כ "ואז הם קצרי הקומה", שם משמע שהדבר הוא רק בשעת קלקול.

¹²⁷ קשה, שהרי או"א מלבישים על א"א רק מהגרונ עד הטבור שבו, דהיינו החג"ת שבו בלבד (ועי' בליקוטי נוסחאות הערה 65 מה שהבאנו משעה"ק). והדבר עוד יותר קשה אם נפרש את עניין ההתלבשות כדברי הלש"ו שכל החיבור שקיים בין בחינה עליונה לבחינה שתחתיה הוא רק בטפה הזרעית של העליון המאיר לתחתון כנ"ל הערה 125. אלא צ"ל כי המדובר כאן הוא בעצמות העיקרית דא"א, הרי הם חו"ב הכלליים דאצילות, ששורשו הוא מנקודת העצמות העיקרית של הא"א דהיינו נה"י דאורא ומו"ס דא"א, אמנם מאחר ואין גילוי לבחינה זו (עד לעתיד לבא, עי' כללים ח"א פו ע"ג), וממילא כמו כן אין תועלת ממנה, ממילא כדי שיהיה מהם תועלת הוצרך לעשות ממנה פרצופים שלמים הן של א"א והן של או"א, וממילא יוצא כי הפרצופים דא"א נעשו על ידי עתיק וא"א יחד מלובשים על מקום נה"י דעתיק וחג"ת דא"א כאחד, שכן עתיק וא"א אחד המה בשרשם, דהיינו הכתר הכללי (אלא שעתיק הוא החלק הפנימי שבכתר וא"א הוא החלק החיצוני שבו). ואכן המציאות העצמותית דכללות או"א למעשה היא נעלמת עוד יותר מאשר א"א, שכן א"א עכ"פ מתגלה ע"י ג' רישין אשר בו, משא"כ או"א שאין שום מקום לגילויים, שכן כל המציאות דא"א אינו לצורך עצמם כי אם רק לצורך הזו"ן, ולכן גם אין להם שמות בפני עצמם [עי' בהגר"א על ספד"צ יג ע"ג ד"ה ויאמר] אלא נקראים או"א מכיוון שהם שמות המצטרפים זה לזה בהכרח [דרך משל: אין אבא ללא בן] (ביאורים ח"ב צ ע"א), ועי' לקמן פרק ג' במ"ק.

¹²⁸ וקשה, שהרי איתא בדרושי א"א שכל ז"ת דעתיק מתלבשים בתוך א"א (ולא רק נה"י), וצ"ע. ועי' לעיל הערה 125 שיטתו של הלש"ו בעניין היות כל התלבשות רק דרך הטיפה הזרעית ולפי זה יתיישב (ביאורים ח"ב צ ע"ג).

לענין שיטת הלש"ו שעיקר הא"א הוא מו"ס, עי' תיקו"ז עו ע"ב. ועי' דע"ה ח"א כד ע"א, שם נראה שכוונתו היא לעסמ"ב הנובעים ממו"ס, והם כל קומת הא"א.

¹²⁹ והוא מכיוון שהאצילות היא מהטבור דא"ק ולמטה. אמנם קשה ע"ז שמבואר שהוא מתלבש על הנה"י דא"ק, וכיצד זה יתכן אם עיקר הא"ק הוא רק עד הטבור. ובביאור הדבר עי' לעיל שער א' ענף ב' בד"ה והנה הא"ק וכן במש"כ שם באריכות בהערה 75, אמנם עכ"פ עולם האצילות מתלבש על העביות דהנה"י דא"ק הנשאר שם לעולם, והם הנקראים בשם נה"י דא"ק על אף שאינם א"ק, וכל הרשימו הוא רק מהמלכות דמלכות. אם כן, כל האצילות נעשית רק מהמלכות דמלכות דא"ק (ביאורים ח"ב צ ע"ג), ועי' הערה 148 מה שהבאתי מספר הדע"ה. קשה, שהרי זו"ן מלבישים על הנה"י דא"א ולא על כל הז"ת שלהם. ועוד קשה, שכן איתא לקמן שההתלבשות של כל תחתון על עליון אינו משאיר בגלוי מהעליון אלא את הראש. אלא בע"כ צ"ל, שכוונת הרב בכל התלבשות היא שהתחתון (במקרה דנן הזו"ן) מלביש על הז"ת דמלכות דהעליון (במקרה דנן או"א). ובעומק, כל התלבשות היא דרך הטיפה הזרעית היוצאת מהבחינה העליונה דרך השתלשלות של אמ"ר וק"ב (עי' לקמן שער מ"ד ומ"ן פרק ה'), וכח הטיפה והארתה נעשו בנה"י דעליון (הרי הם בחינת השחקים ששוחקים מ"ן לצדיקים - חגיגה י"ב ע"ב), וכחו נמשך לנה"י מכל הז"ת. אמנם ג"ר דהפרצוף העליון אין ניכרת הארתם וכחם בפרצוף התחתון, ולכן ראשם גלוי (ביאורים ח"א כה ע"ג).

¹³⁰ דבר זה הוא כעין מש"כ במבו"ש ד ע"ג שלא יתכן להוציא אורות חדשים אלא בכח זיווג, שכן כל בחי' זיווג הוא לעולם אינו נעשה כי אם על ידי עליית מ"ן, והוא עצמו סוד הצמצום (ביאורים ח"ב צ ע"ד). מציאות של כל תחתון הוא רק על ידי מיעוט וצמצום בעיקר האור העליון (כללים ח"א סד ע"א), שכן רק על ידי כך יכול העולם התחתון להתגלות כפי הראוי למדריגתו (דע"ה ח"א לה ע"ב), ועי' לקמן הערה 132.

לפי זה מובן מש"כ ששורש הכלי קדם לאור (ביאורים ח"ב לח ע"ב). עי' עקודים פרק ו' אות י' ריז סע"ב (לש"ו).

¹³¹ יש להקשות שהרי לכאורה אינו דומה כלל, שכן שם נתעלו הכלים דנה"י גם בחג"ת הרי הוא מקום או"א, כדי לעשות בהם את העיבור דזו"ן. ולכאורה אם כך הוא הרי שקיימת סתירה בדברי הרב שכן משמע ששם רק הכלים הם שעלו שם ולא עצמות האור, ואילו כאן בא"ק העלייה היא רק היתה באורות ולא בכלים. ועוד, שבא"א מה שעלה חזר וירד, משא"כ בא"ק. ועוד חילוק יש ביניהם, שבא"א הוא עלה בתורת מ"ן ועי"כ הוריד דבר שלם, ואילו בא"ק הוא יצא בבחי' טפ"ק.

מאיר העין חלק ב'

והנה אחר שצמצם עצמו, הניח חד פרסא באמצע גופו במקום טבורו מבפנים כדי שיפסיק בנתיים¹³², וז"ס (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, כנזכר בזוהר בראשית (דף לב ע"ב) אית קרומא חדא באמצעית מעוי דב"נ דאיהו פסיק מעילא לתתא ושאיב מעילא ויהיב לתתא, ואז נשאר כל האור לעילא מהאי פרסא, והיה שם דוחק⁶⁸ ומהודק¹³³,

אלא נראה דצ"ל שכל התפשטות דנה"י דא"ק שבתוך גוף הא"ק היה רק בבחי' ההתפשטות הראשונה לאצילות וכל ההתפשטות הראשונה חוזרת באמת ועולה למקומה ונשארת שם לעולם, והוא ההסתלקות הראשונה ומשם הוא מאיר לבחינה התחתונה ממנו. ועל זה הוא שאמר הרב שהנה"י דא"ק מאירים לכל האצילות, דהיינו אותן האורות שנסתלקו. באופן אחר אפשר לומר, שעדיין נותר רשימו בנה"י דא"ק, ואף הוא מאיר באצילות, ויתכן שגם לכך רמז הרב.

אמנם בענין ג' החילוקים, כוונת הרב לומר שפעולת כל תחתון נעשית לעולם רק על ידי הנה"י דהעליון הן בכלל והן בפרט. באומרינו "בפרט", כוונתינו שכל בחינה נעשית מנה"י דהבחי' שלמעלה ממנה, ובאומרינו "בכלל" כוונתינו לומר שא"א כולל את כל האצילות, שכן הוא מתפשט עד סוף הזו"ן. הנה המציאות דזו"ן אינה נעשית כי אם על ידי הנה"י דא"א המשתתפים אף הם בפעולת הזו"ן. וכן נעשה דוגמתו בא"ק, שכן אף האצילות כולה, הרי היא מ"ה וב"ן הכלליים דא"ק והללו אינם כי אם תולדות הנה"י דא"ק.

אמנם ענין הצמצום והפרסה, הרי הוא הסתלקות אורות נה"י למעלה ופריסת הפרסאנעשים ע"י א"ק לכל האצילות, וכן מא"א לכלל הזו"ן, ועי"ז אין האצילות עולה עם הכלים שלו למעלה מהפרסא דא"ק, והוא הדין זו"ן שאינם עולים עם הכלים שלהם למעלה מהפרסא דא"א. ולכן אין האצילות מקבל מא"ק אלא דרך הפרסא, הרי הוא תמצית הארה, וכן אין הזו"ן מקבלים מהא"א אלא דרך הפרסא, וגם הוא אינו כי אם תמצית הארה (ועל אף שלא נזכר ענין עליית אורות א"א למעלה דוגמת א"ק כן מצינו בבהגר"א על ספד"צ טז ע"א ד"ה וכן הוא)

ומה שאמרנו שבא"ק עלו אורות ולא כלים, כן הוא בא"א לצורך עיבור ראשון דזו"ן, ואורות אלו לא ירדו, ורק בעיבור השני עלו הכלים וירדו עוד פעם. ועליית הנה"י בחג"ת דא"א לצורך תיקון העיבור לא היה למעלה מן הפרסא אלא לפניו מן הפרסא בחלל שבין השדרה לפרסא, שכן הפרסא מתחילה מהחזה מצד פנים ונמשכת ומתעקמת לצד אחר עד כנגד הטבור, והחלק שבו אשר מבפנים לצד חוט השדרה נקרא בשם חג"ת, הגם שהוא למטה מן החזה, אמנם הצד החיצוני שלו הוא מכלל נה"י. אם כן, לצד פנים מסתיימים החג"ת בסוף החזה, הרי הוא טיבורא דליבא, ומצד אחר הוא לפניו מן הפרסא, ושם היה זיווג מיניה וביה, והוא כנגד ישו"ת שהוא במקום המזל התחתון (עי' עיבורים ב). וכן נזדווגו עי"ז כללות אר"א, שכן ישו"ת נכללו באר"א עלאין, ונעשה על ידי כ"ז העיבור דז"א בתבונה (עי' הולדות אר"א ג). עכ"פ העולה מכל הנ"ל הוא, שכל מה שהרב מביא בתורת משל ודוגמא מעולם לעולם ומבחינה לבחינה הוא בדרך כללות בלבד ואליבא דאמת כל א' הוא מיוחד לפי ענינו (ביאורים ח"ב צא ע"א).

¹³² כלומר בין האורות שנסתלקו לבין האורות שנשארו למטה (פת"ש נקודות ז').

באדם הגשמי אברי הנשימה אינם יכולים לקבל ולסבול את חומר המאכל. דהיינו שכלי הנשימה מהווים משכן לאור עליון, ואילו בכלי המאכל שבו מתייחד חומרות העולם באדם להיעשות עמו לעצם אחד. אמנם לא יתכן כי יתחברו אלו עם אלו כי אם לאט לאט. לכן הפרסא (דהיינו "יותרת הכבד" ובלשונינו "סרעפת") מפסיקה ומפרידה בין אברי העיכול לאברי הנשימה. וכן הדבר למעלה למעלה, שהושם הפרסא בין כללות ג"ר לז"ת, והז"ת הכלליים לעולם אינם עולים למעלה מהפרסא לג"ר הכלליים, ואינו אפשר אלא להמשיך את ייחודם זה בזה לאט לאט על ידי תמצית הארה העוברת מזה לזה דרך הפרסא. וכן הוא בכלל יחס האצילות עם הא"ק. אמנם כל זה הוא רק בכל משך זמן העולם הזה עד עת התיקון העתיד, שכן אז יתבטלו ויזדככו כל המסכים, ויתפשט האור בכולו (ביאורים ח"ב צב ע"א).

כך היא המידה בכל פרצוף ופרצוף שעושה צמצום של שפעו שלמטה, ומניח פרסה בין האור העליון לאור התחתון כדי לגלות את העולם התחתון והפרצוף התחתון (כללים ח"א כט ע"ג, וכן ח"ב צה ע"ד). אמנם כאן הפרסה היא אלקות גמור, בשונה מכל עולם שתחתיו (ביאורים ח"א כד ע"ג). מכאן מתבאר שכל התגלות ברגלי א"ק נכללים בע"ב וס"ג דא"ק, ומתגלים בתורת מ"ה וב"ן רק אחרי פריסת הפרסא (ביאורים ח"א מח ע"א). ועי' שעה"ק הערה 61.

¹³³ לשון הרב כאן היא על דרך לשון בני אדם, שכן לא שייך מושג של דחיקת מקום באור עליון. והכוונה היא שמאחר שאותו האור התפשט מתחילה כלפי מטה כדי להתגלות ולהוציא תולדות, הוא לא נח ולא שקט בכדי להוציא את פעולתו לאור (ביאורים ח"ב צב ע"א). פי' שעלייתו היתה בסוד עליית מ"ן, ולכן היה דוחק את עצמו בכל כחו לקבל את אור המ"ד כדי להוציא את פעולתם לאור. ולאחר שקיבל ונולד מהם האור החדש, אזי בקע את הפרסה וירד למטה (ביאורים ח"ב קט ע"ג), עי' לעיל הערה 92, וממילא יש סתירה, וצ"ל שכאן מדבר במלכי יושר (כדלקמן הערה 134), ואילו שם מדבר על מלכי עיגולים.

מאיר העין חלק ב'

ואז בוקע בהאי פרסא ויורד¹³⁴ והאיר בשאר הגוף מהטבור ולמטה. וזהו בחי' פרסא הנזכר בריש אדרא (דף קכז ע"א) בדרוש ואלה המלכים, וזהו מ"ש בזהר דאית חד פרסא בין המאציל לכתר. ואמנם אמת הוא כי כמה גולגלתיך אית דלית להון חושבנא כנזכר ריש אדרא (קכז ע"ב), והכתר דז"א, יהיה פרסא דאמא מפסיק אליו, וכיוצא בזה, אבל הכתר של כל האצילות הוא נפסק ע"י ההוא פרסא של הא"ק.

⁶⁹ואמנם ודאי שע"י הסתלקות האור למעלה מהטבור היה מספיק לשיהיה יכולת בעולם אצילות לקבל האור שלהם¹³⁵, אבל לא היה מספיק לתת כח לעולם הבריאה¹³⁶ (לשיוכל גם הוא לקבל אורו)⁷⁰ ג"כ⁷¹, ולכן הוסיף בחי' אחרת להניח שם אותו מסך והפרסא הנ"ל. נמצא שהם ב' דברים, צמצום האור למעלה שיוכל האצילות לקבל האור שלו, וענין הפרסא היה כדי שיוכל גם הבריאה לקבל אורו*, ותבין ותשכיל בזה איך יש פרסא בין אצילות לבריאה⁷²¹³⁷.

¹³⁴ מאחר שירדו דרך בקיעת הפרסה, הרי שהיתה ירידתם דרך מסך בלבד. לכן כל הארה היא רק בבחינת תמצית. ועי' לקמן דרושי אבי"ע י"ג שכל אור העובר דרך המסך הוא תולדת האור ולא עצמות האור הראשון (ביאורים ח"א נ ע"ד), וזהו אור חדש שיצא מתוך מ"ן דאבא (ביאורים ח"ב פג ע"ג, וכן שם פה ע"ב).

¹³⁵ על ידי הצמצום יצא ממדרגת א"ס למדרגת האצילות, שהוא גילוי דשם הוי"ה ב"ה ית' וכל השמות הכלולים בו. ומה שכתוב שהוא ושמותיו חד הוא רק בהעלם, אמנם בגילוי הם ב' מדרגות שונות לגמרי (ביאורים ח"ב צב ע"א).

עי' בהגר"א על ספד"צ כו ע"א ד"ה וענין הפרסה [וענין הפרסה והצמצום והסתלקות האור הוא בשביל ז"נ, שאין יכולין לקבל אור של ע"ק] וכן שם פ"ה לג ע"ב ד"ה יהי רקיע [שם הגר"א מראה פרסה במשכן בב' מקומות, וכן באדם בב' מקומות] וכן שם פ"א ב ע"ג ולכן כו' פריס חד פרסה וע"ש עוד [עיקר התיקון להתמעט האור שיוכלו התחתונים לקבל האור, וכן היתה תחלת הכוונה בצמצום האור, ולכן בהתחלת התיקון פרס חד פרסה להעלים האור למעלה] עי' לג ע"ג ולכן הוא הקרום וביום השלישי ע"ש [ולכן הוא הקרום ג"כ דע"ק בשביל שיתגלה ז"א גילוי גמור, שזה עיקר הכוונה גילוי שמו – כלומר שם הוי"ה שהוא השם של ז"א] ועי' בדברינו מול"מ פ"ה אות יח (לש"ו). ואלו דבריו במול"מ: דהיינו שאור החכמה נכלל עם אור הרשימו, ואור הרשימו מאיר באור החכמה ללא הפסק כלי דחכמה. ולכן, כאשר העולם עומד ללא זכות ורצון, אזי בעת שהוא "לא מטי" הרי שכח הקיבול שלו גדול יותר. לכן, כשחוזרים למטה בעת שהוא מטי, אינה יכולה לסבול אור הג"ר דיליה אלא רק יכולה לקבל מה"ק שלו, ודלא כבאצילות, שם לעולם מקבל המו"ס את הארת האוריא דרך קד"א בלבד. שכן זהו החילוק בין עקודים לאצילות, שעולם האצילות נפרד מההתפשטות הראשונה שלו על ידי פרסה, ואילו כל העקודים מאוחדים כאחד בהתפשטות הראשונה, ותמיד עולה לשם לקבל הארה ממנה. כיוון שכן הוא, פשוט שהזכר והנקבה נכנסים בכלי שלו אחרי המטי הראשון שכן הדכר שורשו בהתפשטות הראשונה והנוק' שורשה בהתפשטות השניה. ולכן, מאחר שההתפשטות הראשונה והשניה מאוחדים, כן הוא בב' הבחי' הללו (ביאורים ח"ב עו ע"ד), ועי' לקמן הערה 136.

¹³⁶ כלומר, ע"מ להסתיר שם את בחי' אלקותו לגמרי ולהוציא משם ולמטה נבראים מחודשים ומגושמים כמו שהם. ולזה הוצרך לפרסא. ומאחר שהבריאה נעשתה ממלכות דאצילות המקבלת מז"א, לכן הוצרך שיהא פרסא לכל האצילות, ע"מ למעט את אורו כדי שעולם הבריאה יצא לגילוי במדרגתו הראויה (ביאורים ח"ב צב ע"א). ועי' ביאורים ח"ב עז ע"א וז"ל, עדיין לא נשלם להתברר כל הברורים מהסיגים דעולם התהו אשר נפלו בירידתם לבי"ע וזה מש"כ שהפרסה בשביל עולמות בי"ע ר"ל שלא נשלם הבירור עדיין וישנם שם עדיין כמה ניצוצות קדושה ולא נשלם שם ב"ן בשלימות ולכן נעשה כל האצילות רק מהארה הנמשך דרך הפרסה, עכ"ל. עי' מול"מ פ"ג אות יז סימן יג (לש"ו) [כוונתו לספר הביאורים, אמנם במהדורה הנדפסת אות י"ז אינה נוגעת לעניינינו ואין שם סימן י"ג כלל]

¹³⁷ עולם הנקודות נחלק לב', הרי הם עולם האצילות, והענפים הנמשכים ממנו. עולם האצילות הוא כחות אלקותו ומדות ההנהגה, ורק בבי"ע נמצאים כל הקלקולים והנפרדים והתיקונים, ובאצילות אני ה' לא שניתי [ולכן מובן מש"כ "ודאי"], ורק בבי"ע יש שבירת הכלים, וכל חסרון באצילות הוא רק בהארתו למטה, ולכן א"ק נחלק לב': למעלה מהטבור, שם הוא בבחי' למעלה מן הזמן והכל בנצחיות ובבחי' קיבול שכר, ולמטה מהטבור. אמנם שניהם בני אותה הבחינה שכן הכל הוא אלוקות ולכן אין פרסא ומסך בין א"ק לאצילות דוגמת הפרסה שבין אצילות לבריאה המחלק בין אלוקות לנפרדים, והפרסה שישנה בין א"ק לאצילות אינה פרסא ממש אלא רק שורש והכנה לזה שכן א"ק ואצילות הם ענין א' (פת"ש נקודות ז). והנה מבואר בשער סדר אבי"ע פ"א ב' עניין הפרסא שבין אצילות לבריאה, אמנם על גבי האצילות אין מסך כלל (ביאורים ח"ב צב ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

*והטעם שעל ידי עלייתו למעלה יצא אור חדש, ובודאי שהאור ההוא בא ממועט, אפילו שהוא⁷³ משם ס"ג עצמו¹³⁸ היו יכולין לקבלו מפי מורי זלה"ה. והנה על ידי עליית האור {לו ע"ב} הזה שבחציו התחתון למעלה מהטבור כנ"ל, אז נתרבה אור גדול ורב בחצי גוף העליון¹³⁹, ואז נעשה זה האור בבחינת מ"ן¹⁴⁰ אל⁷⁴ טעמים דס"ג שהם און חוטם פה¹⁴¹, ר"ל אל השרשים הפנימים שלהם¹⁴² בתוך הגוף, ולא אל האורות היוצאים לחוץ דרך הנקבים. ואז ע"י מ"ן אל¹⁴³ העולין שם נזדווגו שם ע"ב שבגלגלתא דאדם קדמון עם בחי' הס"ג שבו¹⁴⁴, שהם שרשים של און חטם פה שהם טעמים כנ"ל. ואז נמשך אור חדש¹⁴⁵ מלמעלה מן הזווג הזה ובוקע ויורד דרך הפרסה¹⁴⁶ מהטבור ולמטה⁷⁵.

¹³⁸ [עי' ליקוטי נוסחאות הערה 73] כלומר, על אף שהוא יצא מזיווג דס"ג עם הע"ב, עכ"ז הוא ממועט אפילו מס"ג, שכן הוא יצא בזה למדריגה בפני עצמה, והוא קטן מהם על דרך ז"א הנולד מאו"א, והוא קטן במדריגתו אפילו מאימא (ביאורים ח"ב צב ע"א).

¹³⁹ עיקר האור שעלה למעלה מהטבור הוא בחי' תגין ואותיות דס"ג הכללי מהגרון ולמטה אשר הוא האור דההתפשטות הראשונה דאצילות, ואחר שעלה השורש אז עלו אותן הבחינות האחרונות שבאותו השורש, אשר בהן נרשמת תכונת האצילות, והן העתידות להתפשט למטה בהתהוות האצילות, והם עלו בכדי לקבל תוספת אור כשיעור הראוי לאצילות. כלומר שהבחי' האחרונות דע"ב דס"ג וס"ג דס"ג עלו לעיקר ע"ב דס"ג וס"ג דס"ג בתורת מ"ן, ועל ידי המוחין הן עולות עוד למעלה למעלה עד המו"ס דא"א [דא"ק] לקבל משם את כל מה שראוי להם (ביאורים ח"ב צב ע"ב).

¹⁴⁰ עליית האורות למעלה הוא בבחי' מ"ן שכאשר הגיעה העת של האור התחתון, דהיינו הפרט התחתון של האור שיתגלה, ותתהווה ממנו קומה שלימה בפני עצמה, אז הוצרך שיעלה אותו האור למעלה לשרשו לקבל תוספת אור ומוחין בכדי לעשות מאותו האור קומה שלימה. שכן לא יתכן לצאת מהכח אל הפועל ללא תוספת אור מלמעלה למעלה עד א"ס, ועלייה זו גורמת עלייה של נשמת התחתון, ואז היא מקבלת עטרין דח"ג, ומזה יוצאת טפת מ"ד לזכר או מ"ן לנוק'. ואז המ"ן עולה מתחתון לעליון עד למו"ס דא"א, שכן הוא הראשון המקבל מא"ס. וכאן הוא עלייה למו"ס דא"ק, וכל בחי' מ"ן שעולים על ידיה למעלה אח"כ חוזרים למטה דרך כל המדרגות אשר עלו מקודם ומקבלים מכל א' וא' תוספת אור וברכה כפי הצורך בכדי שתצא קומתו להתגלות בעודה כלולה מכל המדריגות שלמעלה ממנו, והמה הב' עטרין. וככל שהם יורדים הרי שהם מתגלים יותר, ובכל מדרגה מתעבים יותר. וכל זאת נעשה על ידי כך שכאשר הוא נכנס לנוק' הוא מהווה קומה שלימה בפני עצמה (דע"ה ח"א פו ע"ג). המציאות שיש מ"ן בעולם הנקודות שעולה וגורם זיווג שייך רק במלכי יושר ולא במלכי עיגולים שהם אמנם העלו מ"ן אבל אעפ"כ הם נפלטו החוצה (ביאורים ח"א פה ע"ג).

¹⁴¹ אורות האח"ף כאשר נקראים טעמים דס"ג הכוונה היא על טעמים דס"ג, הכוונה לע"ב דמו"ס [נ"ל שזה לא מדויק אלא צ"ל טעמים דע"ב דס"ג דמו"ס] שהוא הרישא תליתאה דג' רישין דא"ק, ותמיד הג' רישין הם רדל"א ע"ב וס"ג, או כתר חכמה ובינה, והמו"ס הוא בחי' הנוק', אבל באמת לא מתייחסים לאוירא שהוא רישא תנינא שהוא אור הגנוז, ועומק הזיווג בין חו"ב דמו"ס [ולכן הטעמים הם באמת ס"ג דע"ב דס"ג דמו"ס - כללים ח"ב ו ע"ב] (ביאורים ח"ב צב ע"ב)

¹⁴² פ' האורות הפנימיים שבתוך ראש דא"ק המקבילים לאורות אח"ף (פת"ש נקודות ח') שהוא המו"ס דא"ק [כלומר עצם פרטי חלקי המו"ס ולא ענפיו שיצאו לחוץ] (דע"ה ח"א פו ע"ד).

¹⁴³ דהיינו כשעולים מ"ן לקבל תוספת אור וברכה. והנה לא תיתכן תוספת אור אלא על ידי זיווג. ממילא כאשר מקבל העליון מ"ן מהתחתון הוא מזדווג עם נוק', ועל ידי הזיווג מתמצה הטיפה הזרעית מכל הקומה שלו, וכן מקבל הוא תוספת אור מלמעלה (ביאורים ח"ב צב ע"ג). [הערת המלבה"ד: לולא דמסתפינא הייתי אומר שתמיד עליית מ"ן היא לנוק', ועל ידי עלייתו לנוק' מעלה הנוק' מ"ן לדכר שלה, וזהו שגורם את הזיווג. עי' ביאור הגר"א על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליק, וכן עי' דברינו במאיר הספרא, הערות 518, 519.]

¹⁴⁴ כלומר החו"ב דא"ק (פת"ש נקודות י'), ומ"ן אלו עולין לטעמים דס"ג, הרי הם האח"ף, דהיינו שהאח"ף המה בחינת ה"מחשבה תחילה" של ה"סוף מעשה" של הנקודות. דהיינו, שהאח"ף הם הכנות למאורות האצילות ליתן להם מדה וגבול, ולהוציא נפרדים, דהיינו הבי"ע. וזהו באח"ף יחד עם הע"ב הרי הוא הגלגלתא דא"ק, והוא הרצון הראשון של מה שנמצא במקום החלל של הצמצום הנותן כח לאבי"ע להיות בבחי' גבול כפי שהוא עתה. וכן שלמות הנצחיות הוא כפי עלייתם לאחר הזמן והיינו הכתר של העולמות, ולכן הזיווג הזה הוא של מחשבה עם הרצון, ועל ידי זה מוציאה את המחשבה אל הפועל הרי הוא האור החדש שהאיר בנקודים. והאור החדש הזה הוא גילוי של הרצון ע"מ להשלים את כוונת התכלית (פת"ש נקודות ח'). והם מאירים לנקודות בבחי' היותר עליונה מערכו, ומ"מ הוא הצטמצם לפי ערכו בלבד. לכן בא האור דרך נקבי השערות

מאיר העין חלק ב'

אמנם האור הראשון¹⁴⁷ שהיה בתחלה למטה ועלה למעלה שוב לא ירד ונשאר שם מהטבור ולמעלה¹⁴⁸, ושם הניח שורשו¹⁴⁹ תמיד⁷⁶, ומשם נתפשט ויצא דרך העינים¹⁵⁰, והם הם הנקודים¹⁵¹ ונתפשט בחוץ עד סיום רגליו דאדם קדמון כנ"ל⁷⁷152.

שבגוף בלבד, משא"כ אורות העיניים הרי הם הנקודות שיצאו כפי הראוי בכדי להוציא את הקלקולים אל הפועל והיינו על ידי כך שהם יצאו בגילוי גמור שלא על ידי צמצום. והאור הפנימי דא"ק הוא השקפת הרצון הבאה ע"י זיווג המחשבה עליונה והרצון העליון, שכן ע"י שהוא הוגבל על ידי השיעור והצמצום, תהיה בהם היכולת לעלות למדרגה עליונה יותר (פת"ש נקודות י'). ע"י ספר הכללים כלל יח ענף ב אות ג' (ח"א צא ע"ב) (לש"ו). שם מבאר כי זיווג זה שונה מהזיווג ע"ב וס"ג שבתיקון (ע"י לקמן שער התיקון פ"ב), שכאן הזיווג הוא של ע"ב דס"ג וס"ג דס"ג דמ"ס (ע"י כללים ח"ב ו ע"ב שזה באמת הע"ב וס"ג דע"ב דס"ג דמ"ס) ואילו בתיקון זה זיווג ע"ב וס"ג דמ"ס, והע"ב דמ"ס הוא בחי' האוירא והאור הגנוז. לכן הזיווג כאן היה זיווג חיצוני של אב"א, שכל זמן שלא היה תיקון מ"ה לא היה גילוי של הדעת עילאה (וכן איתא בכללים ח"א מד ע"ב). המ"ס הוא בחי' ישו"ת שברישא, והקד"א הוא בחי' או"א עילאין, ומשם היה נמשך הזיווג לצורך התיקון, ובזיווג אשר בעולם התהו הוא הזיווג הראשון והוא הזיווג החיצוני אשר מיסוד"ת לחוד. לכן יצאו מזה הזיווג רק בחי' גבורות ועיקר המקבל הוא האבא, שהאימא הוציאה את המ"ן שלה לחוץ דרך העיניים (ביאורים ח"ב צב ע"ג). וע"י כללים ח"א צב ע"ד דהיינו או"א עילאין ולא ישו"ת, וצ"ע. ויתכן שאפשר לחלק כי הדבר נידון בערכין ואז אין כל סתירה.

מה שאמרנו שיציאת מלכי היושר היה על ידי זיווג דע"ב וס"ג שבגלגלתא [דהיינו ע"ב וס"ג דמ"ס, והע"ב דמ"ס נקרא בשם ע"ב שבגלגלתא משום שהע"ב דמ"ס נכלל עם הגלגלתא שהיא רישא תנינא (דע"ה ח"א יג ע"ב)], אין הכוונה שהס"ג דגלגלתא הוציאה דרך הטבור והיסוד וכו', שהרי מקומו הוא מהמוח ועד הגרון, והמשכת אורו היא הרי דרך נקבי האח"ף. אלא הכוונה היא שכל רישא דא"ק עד הגרון הוי בכלל הע"ב הכללי, ולכן הזיווג הוא ע"ב דע"ב עם ס"ג דע"ב, הרי הוא החו"ב שבמ"ס, ומהם קבל אבא דא"ק, הרי הוא ע"ב דס"ג [דא"ק], ואז היה זיווג בין אבא לאמא הרי היא הס"ג דס"ג [דא"ק]. והנה אח"כ צריך היה להמשיך את השפע למלכי עיגולים, אמנם לבסוף לא היה כך. אם כן הטפ"ק לא נולד מהמ"ס אלא מאבא שבא"ק, ומלכי העיגולים יצאו מהאמא שבא"ק, כאשר הס"ג דס"ג [ע"י דע"ה ח"ב קסג ע"ד שזהו בחינות ישו"ת] היה ללא שום זיווג עם האבא שבא"ק (דע"ה ח"א פב ע"א וע"ב). שמה שנולד הוא העסמ"ב שבב"ן דב"ן דמ"ה דמ"ס (דע"ה ח"א כז ע"א וכן כללים ח"ב מה ע"ב). ב"ן הפרטי דחיצוניות הב"ן דב"ן דמ"ה דמ"ס הוא כללות האור חדש, ומלכי היושר שיצאו מהטבור והיסוד ואחר כך מצפרני רגליו בסוד טפ"ק יצאו מהאבא הכללי שבא"ק והאירו למלכי עיגולים לצורך מלוכתם כרגע, והשתתף בהם ג"כ החיצוניות דב"ן ב"ן דמ"ה דמ"ס. אמנם עיקרו נולד מהע"ב וס"ג דגלגלתא, והם עומדים בא"ק מטבור ולמטה בחוץ כנגד מלכי העיגולים (כללים ח"ב מו ע"א).

¹⁴⁵ הוא הפנימיות דב"ן ומ"ה כולו שיצאו עתה בבחי' עצמן (לש"ו).

והוא עטרה דחסדים אשר נמשכו לאבא בתורת תוספת מוחין דהיינו הב"ן דב"ן דמ"ה דמ"ס (כללים ח"ב מה ע"ב). ומאחר שהוא מהמ"ה הוא בחי' חסדים, נעשו מזה מלכי יושר, והם מאירים וממתקים קצת את אורות העיניים, הרי הוא מלכי העיגולים [אחרי מלכותם היה צריך להיות זיווג בין מלכי עיגולים ליושר (ביאורים ח"ב קב ע"ד)]. עיקר לידתו של האור חדש הוא האבא דא"ק הרי הוא מהגרון ולמטה, ומה שמקבל מהמ"ס הרי הוא השרשים הפנימיים דאח"ף הוא רק בחי' תוספת מוחין לצורך הזיווג כדי להשפיע בחי' טיפת מ"ד. לכן אור חדש יצא מהפרסא ולמטה, אמנם אורות אח"ף, הרי הם עולם העקודים, עיקר לידתם הוא מהמ"ס עצמו, ולכן מקום יציאתם היה למעלה מהפרסא, והאור החדש יצא כ"ס בפני עצמם. ולכן קנה שם לעצמו, הרי הוא הב"ן דע"ב דס"ג, ונקרא ב"ן דמ"ה ביחס לאורות העיניים שנקראו ב"ן דב"ן (ביאורים ח"ב צב ע"ד). עיקר האורות נשארו במקום אימא דא"ק, ורק חלק עלה לע"ב דמ"ס בתורת מ"ן (כללים ח"ב סו ע"ג) ככל מ"ן שהוא תמצית הארה מהבחינה התחתונה שבה (כללים ח"ב צט ע"ג).

¹⁴⁶ שלב זה הוא לידת בחי' המ"ה הכללי אשר נחלק אח"כ לכל פרצופי האצילות והוא נחשב לבחי' ז"א דבא"ק ומקומו הוא דווקא מהפרסא ולמטה מכיוון שעד עתה לא היה גילוי בא"ק אלא לע"ב וס"ג, אמנם זהו רק שורשו של המ"ה, והוא רק בבחי' הוצאת טיפת מ"ד שהוא בחי' הנוק' שבמ"ה. ועיקר המ"ה הוא מהזיווג השני דע"ב וס"ג שהוא תיקון המ"ה (ביאורים ח"ב צב ע"ד), ע"י לעיל ליקוטי נוסחאות ריש שער הנקודות מה שמובא משעה"ק יב ע"ב, שכאן נוקט רבינו בצד א' משני הצדדים המבוארים שם.

¹⁴⁷ הוא הפנימיות דנקודות ס"ג (לש"ו).

כלומר, מעיקר האור דההתפשטות הראשונה, והוא לצורך האצילות שהתפשט מטבורו דא"ק ולמטה, שהוא המקום שעתידי להיות האצילות, כנ"ל הערה 139 (ביאורים ח"ב צג ע"א). כאן חוזר רבינו לדבר בענין מלכי העיגולים.

מאיר העין חלק ב'

⁷⁸ והנה כל האור הנמשך עד הטבור אפי' שהוא מבחי' העינים, הכל הוא נבלע ונכלל בעקודים ולכן איננו ניכר¹⁵³⁷⁹. אבל האור הנמשך מתחת הטבור עד רגליו, זהו לבדו נקרא בשם נקודות¹⁵⁴ לפי שהוא עומד עתה לבדו. וכן אותו אור שיורד דרך הפרסא מחדש ע"י זווג הנ"ל גם הוא בוקע הגוף והכלי¹⁵⁵ דאדם קדמון ויוצא לחוץ ומאיר באלו הנקודים⁸⁰¹⁵⁶, הרי ב' מיני אור לצורך הנקודים⁸¹¹⁵⁷.

⁸² ועוד יש אור ג', והוא בהכרח כי כאשר יורד ומתפשט אור העין למטה דרך העקודים (נ"א ועוד אור ג' הוא לקח כי בהכרח כשירד אור העין הוא עובר דרך און חטם פה)⁸³, הנה הוא מסתכל¹⁵⁸ באורות אח"פ ההם, והוא שואב משם ולוקח מהם אור לצורך עשיית הכלים של הנקודות¹⁵⁹⁸⁴, ולוקח מג' בחי' שהם אורות אח"פ¹⁶⁰. והענין הוא באופן זה, כי הנה נתבאר

¹⁴⁸ ומשם מאיר לנקודות בירידתם מהעיניים ועד הטבור (כללים ח"א צג ע"ב). רק המ"ן שבו (הרי היא תמצית הארה מהבחינה התחתונה שבה) הם שיצאו מהעינים (כללים ח"ב צט ע"ג). מה שנותר הוא כעין כל התלבשות עליון בתחתון, שאינו נה"י עצמם אלא רק הארת נה"י, ואילו עיקר נה"י נשארו למעלה [והמ"ן הינם תמצית של הארת נה"י, אמנם הארת נה"י עלתה למעלה ונשארה בתוך הגוף, ואילו עצם נה"י אינם יורדים לעולם] (דע"ה ח"א יב ע"ד).

¹⁴⁹ הוא הפנימיות דנקודות דס"ג (לש"ו).

¹⁵⁰ הוא החיצוניות דב"ן כולו ונתחבר עמו גם החיצוניות דנקודות דס"ג (לש"ו)

דהיינו הבחי' אחרונה דס"ג דס"ג הרי הוא אמא דא"ק, והם עלו למ"ן ונדחו החוצה דרך העיניים, ואעפ"כ הם קיבלו הארה מהב"ן דב"ן דב"ן דמו"ס, אמנם מאחר והם לא יצאו דרך זיווג לא יצא לה שם בפני עצמו ונקראת על שם ס"ג [וכמו כן היא נקראת נקודות] (ביאורים ח"ב צג ע"א), ועי' לעיל הערה 44.

¹⁵¹ הוא החיצוניות דב"ן כולו ונתחבר עמו גם החיצוניות דנקודות ס"ג (לש"ו).

¹⁵² עי' דע"ה ח"א, שכל אותה ההלבשה אשר הלבישו הנקודות את א"ק הוא רק החלק דא"ק המתפשט ע"מ להשתתף בבנין האצילות, אמנם עיקר א"ק נסתלק ועלה למעלה מהטבור לגמרי (ביאורים ח"ב צג ע"ב).

¹⁵³ בליעה זו היא בבחי' אור מקיף כאשר מאיר מבחוץ, שנכנסת ההארה ונבלעת גם מבפנים (כללים ח"ב פח ע"ג). כלומר שהאור היותר זך מהם נשאר בעקודים משום שעולם העקודים הוא שרשם. עי' עקודים ה', שבמלכות דעקודים יש י' שרשים ל"ס דנקודים, שכן האורות מהטבור ולמטה הם מהמלכות דהטבור ולמעלה, וכל האורות מהטבור ולמעלה נכללים באורות אח"ף (ביאורים ח"ב צג ע"ב, דע"ה ח"א כח ע"ג).

¹⁵⁴ והוא הב"ן דב"ן דב"ן דב"ן דמו"ס דא"א (דע"ה ח"א כט ע"א). על אף שעיקר מקומם הוא מהטבור ולמטה, עכ"ז כל מקום שעברו הניחו שם את שרשיהם (כללים ח"ב מט ע"ד).

¹⁵⁵ הוא הפנימיות דב"ן. כ"ז [כלומר מש"כ הלש"ו לעיל הערות 123 145 147 150] בספר משנת חסידים בצו' א"ק ובאו' ה' [פ' מסכת צמצום א"ק ומסכת אורות הנקודים] (לש"ו).

¹⁵⁶ הארה בעלמא כדי להמתיקן ע"מ שייצאו למלוכה כרגע (דע"ה ח"א לג ע"ב). אמנם לא ביחוד גמור כי זהו עיקר הזיווג אשר היה חסר בעולם התהו (ביאורים ח"ב צג ע"ב), וזהו זיווג בבחינת אב"א (דע"ה ח"א פב ע"ד).

¹⁵⁷ כלומר לצורך אורות דנקודות (פת"ש נקודות ט).

¹⁵⁸ צ"ע לכאורה מ"ט מכונה פעולה זו "מסתכל", ואולי אפשר ליישב שהוא כדי לדמותו לכלי העקודים שנתהוו על ידי הסתכלות העיניים, ועי' לקמן סוף פרק ה'.

¹⁵⁹ קשה, מאחר שהעקודים הוא שרשם, מה צורך יש כאן לטעם נוסף שהוא משום שעוברים דרכם ע"מ ש"ישאבו" משם, הלוא פשוט הדבר שהענפים יונקים לעולם מהשורש וממילא יהיו כמותו. ועוד קשה, איך אפשר לומר שאותו האור הוא לצורך עשיית הכלים, הרי הכלים גרועים הם מאותו האור ואיך אפשר לומר שמהאור הגדול דעקודים ימשך האור לכלים דנקודות, הלוא האור הגדול דעקודים היה צריך להיות לבחי' נשמה דנשמה לנקודות ולא יתכן שירדו ויתעבו לבחינת כלים. והענין, שהעצמות העיקרי של הכלים באמת לא נעשית על ידי אורות העקודים כי אם על ידי הדינים והצמצום החזק, דהיינו עצם העביות הנשארת אחרי הסתלקות הא"ק. אלא משום ששורש אותה העביות היא עצם הגבורות אשר דרכם ליפרד לחלקים, לכן היה הכרח להמשיך בהם אור מהעקודים, שהם חסדים גמורים, כדי למתקם במקצת באופן שיוכלו חלקי העביות לידבק ולהתחבר זה בזה כל כלי כפי שיעור החלקים הנצרכים לו. ולפ"ז מדויק היטב מה שכתב רבינו שלוקח מהם אור לצורך "עשיית הכלים" דייקא, שכן על ידי אורות אח"ף נתמתקו עצם גבורות מהם באה אותה העביות של הכלים ועל ידיהם נדבקו חלקיהם זה בזה, ועל ידי כך נעשו, דהיינו נגמרו - להיות כלים. ועוד, שאלמלא האור דעקודים לא יכולים היו אורות העיניים (שהם גבורות

מאיר העין חלק ב'

שאורות האזן נתפשטו עד שבולת הזקן, ואורות חוטם ופה עוברים ג"כ דרך שם, וא"כ מוכרח הוא שכאשר נמשך אור העינים דא"ק דרך שם יתערב עמהם¹⁶¹ ויקח אור שלהם. והנה י' נקודות הם, והג' ראשונים שבהם¹⁶² הם לוקחים אור ממה שנמשך מהסתכלות העין⁸⁵ באח"פ ממקומם עד מקום התחברות בשבולת הזקן כנודע, ואינם מקבלים אותם רק בשבולת הזקן¹⁶³ כי משם מתחילין הן¹⁶⁴, ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה הזקן כי משם מתחילים הן ולא⁸⁶ ממה שכנגד העין עד שבולת הזקן⁸⁷, אבל ז' נקודות התחתונים¹⁶⁵ אין לוקחין רק ממה שנמשך מהסתכלות באורות החוטם והפה⁸⁸ משבולת הזקן ולמטה {לו ע"ג} כנודע, כי החוטם מגיע עד החזה והפה עד הטבור⁸⁹, ולא משבולת הזקן ולמעלה⁹⁰.

⁹¹ ונמצא כי לפי זה ג' נקודות לוקחין הארה לצורך הכלים שלהם מן ג' האורות שהם אח"פ בשבולת⁹² דוקא, אבל ז"ת אינן לוקחין רק מב' אורות לבד שהם חוטם ופה משבולת⁹³

חזקים ודרכם ליפרד זמ"ז) להצטמצם ולהתלבש בכלי בשום אופן. (עי' דע"ה ח"א דרוש ו' סי' ג' ד' ד' סה ע"ד).

עי' טנת"א א' ובהערה שלנו שם 407. וכן עי' לעיל הערה 27 שאורות האח"פ באים מבינה דמו"ס, אמנם כח ההסתכלות הוא מחכמה דמו"ס. ובאורות הנקודות אמרנו לעיל (הערה 16) שיצאה איזו בחי' אור גם מחכמה דמו"ס, וברור שהכלים דנקודות היו מהחלק התחתון ביותר של קומת א"ק, ולא יתכן שהם יהיו כלים להארת החכמה דא"ק. ולכן, לצורך עשיית הכלים השייכים להארת החכמה דא"ק, בע"כ לקחו אור מאח"פ (דהיינו מבינה דמו"ס), מאחר ואור הבינה הוא בחי' גוף וכלי לאור החכמה, והאור שלקחו שאר הנקודות מאח"פ נעשו לנשמה פנימית ולא לכלי כלל ח"ו (ביאורים ח"ב צג ע"ב).

הנקודות קבלו מהעקודים ב' דברים: א) בעשיית הכלים, שהעקודים קלטו את האור הזך מהעביות שבהם ונבדלה העביות לעצמה והיא ירדה למטה מהטבור ונעשתה לכלים. ב) ע"י שעברו דרך העקודים נמתקה קצת מגבורתם והתאפשר להם לצאת למלוכה כרגע (דע"ה ח"א סה ע"ד). על ידי מעברם שם נתמתקו ואז יכלו להשתוות קצת גם עם האורות דחסדים העליונים ע"מ ליהנות מהם (דע"ה ח"א סה ע"ב). עי' הערה 160, ועי' הערה 248, ועי' ח"א הערה 285.

¹⁶⁰ מה שנקודות קבלו מאח"פ היה לצורך מלוכתם כרגע (ביאורים ח"ב פד ע"ב). אמנם מאחר ולא לקחו מהאזן, לכן רק לקחו ביסוס לצורך מלוכתם לרגע (דע"ה ח"א פב ע"ד). קבלתם היא מהמזל התחתון אשר בו כלול אימא [ומזה שקבלו הארה משרשם שבתוך א"ק, וכן מע"ב דמו"ס דא"ק (שהוא במקום העיניים), ומהאח"פ יש להם בחי' אמ"ר וק"ב, והוא בחי' עסמ"ב דמלכי עיגולים] (כללים ח"ב צג ע"ב). גם נפעל שנתחברו יחד כל הכחות הפרטיים שבנקודות (דע"ה ח"א סה ע"ב).

הנקודות לקחו מהעקודים ב' בחי' של אורות: א) לצורך אורותיהם ב) לצורך כליהם, מה שלקחו לצורך אורותיהם הוא פשוט, שכן מוכרח הדבר שיהא כל תחתון מושרש למעלה, כדי שישתתף כל עליון בכל התחתונים. וביאור מהו הדבר שלקחו מהעקודים לצורך כליהם הוא, שכן הכלים שבכל עולם עולם הם רק העביות שבאור עצמו, בעוד שאר האור מסתלק ממנו. ועל ידי העקודים נפרד האור העב משאר האור (דע"ה ח"א סג ע"ד).

¹⁶¹ ירידתם דרך אח"פ ויציאתם משם הוא מעין עיבור ולידה, ודוגמת העיבור שבו האו"א נותנים חלקים מכל קומתם בולד, כן הוא כאן (ביאורים ח"ב צד ע"א).

¹⁶² אולי הוא חיצוניות דנקודות ס"ג (לש"ו). דהיינו מבחי' הנשמה.

ג"ר לא מתו מכיוון שבנשמה לא שייך קלקול (פת"ש נקודות יב). ועי' לקמן הערה 170, ולעיל הערה 84.

¹⁶³ כלומר, לאחר שנתלבש אור האוזן באורות חוטם ופה, ונמצא שאפילו הג"ר לא קיבלו מאור האוזן עצמו אלא על ידי לבושים. אמנם לאחר התיקון מקבל כל פרצוף עליון מאור האוזן בעלותו למעלה בסוד מ"ן בעברו דרכו, אלא שאח"כ מתלבשת כל בחי' עליונה בבחינה התחתונה ממנה עד שנכללו כולם בטיפה הזרעית של או"א של אותה בחינה. אמנם בעולם הנקודות אפילו הג"ר לא קבלו מאור האוזן בעברם דרכו אלא רק מסיומו (ביאורים ח"ב צד ע"א).

עי' דע"ה ח"א דרוש ו' סי' ג' (לש"ו).

¹⁶⁴ לעניין בירור לאיזה "הן" כיוון כאן רבינו, עי' הערה 98.

¹⁶⁵ אולי הוא החיצוניות דב"ן, ועי' כללים כלל יח ענף י' בהק' לסימ' מו [יא] (לש"ו), במהדורה הנדפסת אין הקדמה לסי' מו.

מאיר העין חלק ב'

ולמטה⁹⁴ עד הטבור¹⁶⁶, כי אור אֶזֶן העליונה כבר נגמרה ונסתמה בשבולת הזקן¹⁶⁷, ולכן גדולה היא הארה⁹⁵ ג' נקודות עליונים מן הז"ת, ולסבה זו¹⁶⁸ ג' מלכים הראשונים לא מתו¹⁶⁹, לפי שיש להם הארה גדולה⁹⁶, והכלי שלהם מעולה מאד לפי שנעשה מבחינת אֶזֶן העליונה ומהחוטם ופה. כי בהסתכלות העין באורות האֶזֶן חוטם פה⁹⁷ נעשו הכלים שלהם כנ"ל, כי לקחו עליהם ממקום שעדיין אורות האֶזֶן שהם בחי' נשמה נמשכים שם שהוא עד שבולת הזקן⁹⁸ כנ"ל. אמנם הז' מלכים תתאין מתו לפי שכליהם נעשו מהסתכלות עין בחוטם פה לבד והיה חסר מהם אור האֶזֶן¹⁷⁰ העליונה⁹⁹. והנה גם בג"ר עצמם יש בהם חילוק בין זו לזו, והוא (נ"א והנה)¹⁰⁰ כי מן

¹⁶⁶ ברור הדבר, כי הו"ק לוקחים מאור החוטם שהוא שורש הז"א. והשביעית, הרי היא המלכות, לוקחת מאורות הפה, הרי הוא שורש הנוק' (ביאורים ח"ב צד ע"א).
עי' כללים כלל יב ענף ב' (לש"ו). במהדורא הנדפסת אין ציון זה נכון ולע"ע לא מצאתי היכן מקומו על נכון.

¹⁶⁷ מש"כ "נגמרה" כוונתו שמשם ולמטה אין אורה ניכר, ומש"כ "ונסתמה" ר"ל שמשבולת הזקן ומטה נעלם אור האֶזֶן והתלבש באורות החוטם והפה כנשמה המתפשטת בגוף, והארה זו של אורות האֶזֶן מגיעה עד לסוף אורות הפה (ביאורים ח"ב צד ע"א). ועי' טנת"א פרק ב' הערה 514 שם נתבאר פירוט הי"ס בכל א' מהאח"ף.

¹⁶⁸ מבואר בכמה מקומות שריבוי האורות הוא שגרם את השבירה. ואם כן קשה לכאורה, איך יתכן שנתקיימו בג"ר, הרי שם היתה ההארה גדולה עוד יותר וכ"ש שהיו צריכים לישבר. ועי' בדע"ה ח"א דרוש ו' ס' ג' אות ו', שריבוי האורות הזיק רק באורות דגבורות להם היה חסר הזיווג דו"ן, הרי הוא התבסמות החסדים. וכמו כן היתה חסרה להם התפשטות הדעת עילאה הרי הוא קו האמצעי (ביאורים ח"ב צד ע"ב). ועוד עי' לעיל פת"ש הערה 162.

¹⁶⁹ דבר זה שייך הן בכללות והן בפרטות, שכן הג"ר הפרטי שבכל מלך ומלך לא מתו (דע"ה ח"א יח ע"ד).

וקשה, הרי הכלים נעשו מהאורות התחתונים ביותר, ומ"ט אלה שקבלו מהאורות העליונים הם יותר חזקים. אלא צ"ל שעצם מציאות הכלים הוא לעולם מהאורות עצמן, והוא יותר למעלה מהאורות עצמם [שהרי הוא מגביל את האור (ביאורים ח"ב מט ע"ג). ועי' כללים ח"א כ ע"ג ששורש הכלי הוא מההתפשטות הראשונה, ואילו שורש האור הוא בהתפשטות השני] (ביאורים ח"ב פא ע"ד).

¹⁷⁰ עי' דע"ה ח"א דרוש ו' סימן ג' אות א' (לש"ו). שם מבואר שא' מהסיבות למיתת המלכים הוא שהם לקחו רק מאורות החוטם והפה ולא מאורות האזנים. וטעם הדבר הוא, מכיון ששורש אור"א שבא"א דאצילות הוא רק שם ס"ג ו"ג ת"ד שבו. וכן הוא בא"ק. ואופן עמידתם באח"ף הוא ששורש אבא הוא באורות האֶזֶן ושורש אמא הוא באורות החוטם והפה. ומכיון שמלכי העיגולים יצאו רק מאמא לא לקחו מאורות האֶזֶן. ומה שמבואר שג"ר דנקודות לקחו מאֶזֶן, הוא מכיון ששורש כל ג"ר הוא הנה"י של העולם שמעליו. וכמו כן שורש הג"ר דאמא הוא בנה"י דאבא ולכן הם כן לקחו מאורות האֶזֶן. אמנם עצם הקשר של מלכי העיגולים למעלה הוא רק עד אמא, וכדי לעלות למעלה מכך הוא רק דרך שרש ושרש דשורש, ולכן לא התקיימו, שכן כל קיום תלוי באופן קישורו לא"ס. (והנה כל הנ"ל הוא בנקודות, אבל בתיקון התייחדו מלכי עיגול ויושר ואז קבלו גם מאורות האֶזֶן.) (שם אות ב') לפי כל הנ"ל יתבאר מש"כ בסיבה הראשונה שהם נשברו בגלל שלא יכלו לקבל את האור הגדול, ואילו בסיבה השניה כתבנו שהיה הדבר בגלל שלא קבלו מאור האֶזֶן. וכמו כן קשה איך יתכן לומר שהוא חסרון לומר שהנקודות הם דינים ואילו אור א"ס הוא רחמים הרי סוד המתקלא שהוא עצם התיקון הוא החיבור שבין דין ורחמים וכיצד יכול חיבור זה להוליד שבירה, אלא בע"כ שכל שיתוף בין צדדים הוא רק על ידי הקו האמצעי המכריע ביניהם, וזהו שגורם סדר והדרגה. וזהו בב' בחי': א) זיווג, עיבור, יניקה, קטנות וגדלות. ב) המוחין שיורדים על ידי הזיווג הם באים בצמצום האורות להיכנס לכלי, וזה גופא היה חסר בנקודות, שיצאו ללא זיווג. ולכן היה חסר בדעת עלאה, הרי הוא הקו האמצעי, וכן היתה חסרה השתלשלות המדרגות. והוא ענין חסרון אורות האֶזֶן (שם ענף ג' אות ט'). והנה ד"ז שלא קבלו מאור האֶזֶן דעקודים (ה"ה הסיבה הב' לשבירה) היא באמת חסרון חיצוני לגבי חסרון הזיווג, מכיון שהראשון הוא חיסרון באורות ואילו חסרון הזיווג הוא גם חיסרון בכלים. ובאמת ג' הסיבות המה כולם רק סיבה א', דהיינו שלא היה בתחילה אלא מ"ן דאמא וזה גופא בגלל חסרון הזיווג של אור"א שבא"ק וברישין עילאין שבא"ק, שכן כל חיסרון שיש בקבלה מהאֶזֶן הוא מכיון שלא היה זיווג, שכן שורש אבא הוא באור אֶזֶן. ע"כ מהדע"ה.

ידוע שאח"ף מתחלקים לג' בחי' נר"נ, וכן הם מקבילים לג' דרגות דז"א שהם: קטנות, יניקה וגדלות. ועי' לקמן שער מוחין דצלם פ"ו ושער מ"ד ומ"ן דרוש י"א סי' ח', שלעולם לא יחסרו מז"א המוחין הפנימיים דיניקה דאמא, שכן גם בעולם התהו היה להם מאור החוטם, הרי הוא בחי' רוח

מאיר העין חלק ב'

הכתר לא ירד ממנו אפי' האחוריים אלא האחוריים של נה"י בלבד¹⁷¹, אבל באו"א של הנקודים ירדו האחוריים שלהם לבד ונשארו הפנים במקומה¹⁰¹.

וטעם הדבר הוא כי אלו האורות שנמשכים עד שבולת הזקן נחלקו לג', כי הכתר לקח מבחי' האזן עצמה ממה שהראייה שואבת בהסתכלות באור האזן¹⁰², ומכ"ש שנכללים בו ב' אורות אחרים, ומזה נעשה כלי לכתר נקודים¹⁰³. ואבא לקח ממה שהראייה שואבת מאורות החוטם וגם אור הפה נכלל בו¹⁰⁴¹⁷². והנה הכתר שלקח מן האזן הארתו גדולה מאד לא נשבר כלי שלו¹⁷³, אבל או"א שאין לוקחין רק מן החוטם ופה של א"ק בהיותו למעלה קרוב אל מקום נקבי האזן, אף אם היו מקבלים אור זה של חוטם ופה של א"ק בהיותו למעלה קרוב אל מקום נקבי האזן, אף על פי שלא היו מקבלין מאורות האזן עצמה רק קצת הארה, היו מתקיימין האחוריים של כליהם, אבל כיון שאין מקבלין רק מסיום האזן שהוא מקום שבולת הזקן, לכן אע"פ שלוקחין קצת הארה אינו מועיל להם, ולכן נשברו האחוריים של כליהם. אבל הכתר כיון שלוקח אור האזן ממש אע"פ שלקחו בסיומו כיון שהוא לוקח עצמותו די בזה, ולא נשבר אפי' האחוריים של כלים דידיה, משא"כ באו"א שאינן לוקחין רק הארה בעלמא וגם שהוא ברחוק מקום.

והרי נתבאר ג' בחי' אלו, והם כי הכתר נתקיים כולו, ואו"א נשברו ונפלו האחוריים שלהם, וזו"ן נפלו פנים והאחוריים שלהם.¹⁰⁶ והנה זהו הטעם שנרמזו בפסוק (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו, אשר הוא מדבר בענין מיתת המלכים של הנקודים כנ"ל, נרמז בו ב' פעמים מלת תהו, א' מפורש בפסוק, וב' בר"ת למפרע "והארץ היתה תהו, והוא כנגד ב' בחי' הנ"ל. כי תהו הישר המפורש בפסוק הוא בחי' ז' מלכים שמתו ונתבטלו אפי' הפנים שלהם הישרים, ותהו שבר"ת למפרע הוא בחי' ביטול האחוריים דאו"א, כי כל למפרע הוא בחי' האחוריים¹⁰⁷.

¹⁰⁸ והנה בודאי כי גם בנקודים יש בחי' אורות מקיפים ופנימים, ועניינו¹⁰⁹ הוא כי הנה נתבאר כי מהג' אורות אח"פ שואב מהם הסתכלות העין לצורך { לו ע"ד } הנקודים, וזהו בחי' אור הג' הנ"ל שבארנו, שהוא לצורך כלים אל הנקודים¹⁷⁴. וצריך שתדע כי אור זה נחלק לב', ומה שלוקח מצד ימין הן אורות ממש, ומה שלוקח מצד שמאל הם כלים. וכבר נת"ל כי באור יש בחי' פנימי ומקיף, ובכלי יש פנימי וחיצון. נמצא כי כל אלו ד' בחי' לוקח הסתכלות העין מג' אורות אח"פ וזה סדרן, כי הנה כשמסתכל העין באורות האזן ביושר נגד הסתכלות העין בעצמו שהוא שבולת הזקן עצמו מצד ימין הוא בחי' או"מ, ומה שהוא ג"כ בצד ימין אלא שהוא רחוק והוא מן הצדדים זה או"פ שהוא מועט¹⁷⁵, וכע"ז בצד שמאל מה שהוא כנגד הסתכלות העין

דאמא, ולכן יש בהם מיתה, שכן עד בחי' רוח יש שליטה לחיצונים. אמנם הג"ר שקבלו מאור האוזן לא מתו, משום שבאור הנשמה אין להם שליטה (ביאורים ח"ב צד ע"ב).

¹⁷¹ מאחר שהם נעשים מוחין לאו"א, נקראים גם הם על שם או"א (ביאורים ח"ב פח ע"א). דהיינו חלק הנה"י דכתר המתלבש באו"א, ועי' לקמן פ"ו [וכן עי' שער עתיק פרק ב] (ביאורים ח"ב צד ע"ב). וזהו מכיוון שקבלו את הארת האוזן במקום שיבולת הזקן, הרי הוא מקום השתתפו עם הארת האזן לשם המשכת הארת החוטם והפה (פת"ש נקודות יג).

¹⁷² וצ"ע מ"ט אין שבירת אמא גדולה משל אבא. לענין ניקוד צירי עיין סוף פרק א'.

¹⁷³ החילוק בין הרמות השונות של השבירה הוא שורש החילוק בין הרמות השונות של הקלקולים בעולמות הקדושה, בהם עומד האדם בין אדם דקדושה לאדם בליעל דסט"א, ועל ידי בחירתו בכחו להטות את עצמו לכאן ולכאן (פת"ש שבירה א). וכח זה דסט"א נקרא מיתה, ביטול ופגם, והוא שורש לסט"א שכולו נובע מהסתר פניו, וכאן הוא שורש המציאות שיש צורת אדם של גוים (פת"ש שבירה ב'). וכמו שכל מיתה ושבירה כאן היא רק בכלים, כמו כן באדם כל החסרון הוא רק בכלים ולא בנפשו (פת"ש שבירה ג').

¹⁷⁴ כל הבחי' אשר ישנם בנקודות, (דהיינו או"פ ואו"מ ופנימיות וחיצוניות הכלי) צריכים לקבל תוספת אור מאורות דאח"פ לצורך מלוכתם כרגע (ביאורים ח"ב צד ע"ב).

¹⁷⁵ כלומר האורות שבצד ימין המה העצמות של הפרצוף, ועיקר גילוי החסד (דהיינו הטוב העתידי לבא) הוא המקיף, ומה שנמשך ממנו לצדדים ואינו מגולה כל כך הוא האו"פ, שהוא הארה המאירה בדרך מקרה וארעי בלבד. וכל זה הוא רק בהארת העינים לאוזן, שכן הוא שורש הכתר דנקודים, והוא בבחינת רצון, ואין בו גילוי של מעלה ומטה וצדדים. אמנם בחו"ב וז"ת דנקודים, בהם יש גילוי לכל הבחי' מעלה ומטה וכו', ממילא שם יש לאו"פ ואו"מ גדר של מעלה ומטה כלומר עד הפה הוא למעלה ולמטה מהפה הוא מטה (פת"ש נקודות יד).

מאיר העץ חלק ב'

ממש הוא חיצונית הכלי¹⁷⁶. ומה שהוא לצדדים הוא פנימיות הכלי¹⁷⁷. ומה שהוא לוקח מאורות החוטם הוא באופן אחר, כי מה שלוקח מאור החוטם קודם שמגיע אל הפה והוא מצד ימין הוא או"מ, ומהפה ולמטה הוא או"פ¹⁷⁸, ועד"ז בצד שמאל הם כלים בחי' חיצונית ופנימיות. וכן הוא מה שלוקח מן הפה נחלק לשנים, כי מה שלוקח מהפה עד שמגיע לשבולת הזקן מצד ימין הוא אור מקיף, ומהדיקנא למטה הוא פנימי, וכעד"ז הוא בצד שמאל לעשות כלים בפנימיות וחיצונית.

מ"ק. בנקודים אלו יש ג' מיני אור: א', הוא האור שמן הטבור דא"ק ולמטה שבא מחדש אחר עליית האור שהיה שם מתחלה, ועלה למעלה מן הטבור ונשאר שם וגרם זוג ע"ב וס"ג פנימים דא"ק¹⁷⁹, ויורד שם אור חדש בוקע דרך העור¹⁸⁰ ויוצא לחוץ. אור ב', הוא האור שהיה תחילה למטה ואח"כ עלה משם ויצא¹¹⁰ דרך העינים¹⁸¹ ומאיר למטה מהטבור ולחוץ. אור ג', הוא אור הזה הנ"ל שיוצא מן העינים ומתחברים עמו שאר אורות אח"ף ויורדין ג"כ עמו למטה, ומזה האור הג' נעשו כלים ומב' ראשונים נעשה העצמות¹⁸².

שער ח פרק ג מ"ת¹¹¹

והנה כאשר נתפשטו אלו הנקודים מבחוץ מכנגד הטבור של א"ק עד סיום רגליו¹⁸³ כנ"ל, היה בוקע אותו האור שבא מחדש בפנימית¹¹² דרך הפרסא כנ"ל ויוצא לחוץ ומאיר אל הנקודים¹⁸⁴. ונמצא כי אור החדש הזה עובר תחלה ויורד דרך הפרסא למטה בחצי התחתון למטה מטיבור, ואח"כ חוזר ובוקע דופןות הגוף¹⁸⁵ ויוצא לחוץ ומאיר בניקודים¹¹³. וז"ש

¹⁷⁶ חיצונית הכלי הוא הגבורות שבה, שהם חזקים יותר. לכן צריך שיהיו האורות הנכנסים בהן ע"מ למתקם מעולים יותר. דאל"כ, לא היה בכח האורות לפעול בהם מאומה (ביאורים ח"ב צד ע"ב).

¹⁷⁷ כוונתו שבחי' הראיה, ששרשה הוא בחכמה המתפשטת בנקודות, לא באה מהקו האמצעי שבאור חכמה אלא רק מהקצוות שבה, דהיינו הראייה הצדדית בלבד. אמנם מהחכמה לא יצא האור הישר בעולם התהו כלל. וכן היה על דרך זה באורות האוזן (הרי הוא אור הבינה), שלא היה כח בנקודות לקבל כי אם את ההארה הצדדית שלה בלבד, ואילו האור הישר דהאוזן לא יכול היה ליכנס בפנימיות הנקודות כלל, אלא רק לאור המקיף שלהם. והנה אמנם כן הוא שיצאו גם האורות הישרים של החוטם והפה, אך יציאתם זו לא היתה כי אם מהבחי' התחתונה דכל א', הרי הוא נה"י שבהם, אשר ככל התפשטות מעליו לתחתון היא רק מהנה"י שבעליון. ועוד, אע"ג שהנקודות הם מהמלכויות דס"ג, עכ"ז הם באים מכל הז"ת הרי הוא בחי' זר"ן ובחי' מ"ה וב"ן, ולכן היה בהם הכח לקבל מהחוטם והפה הרי הם שורש המ"ה והב"ן, מכיוון שלכל ענף יש את הכח לקבל מהשורש הקרוב אליו. והנה ד"ז שהאור הישר דהאוזן מאיר לאור המקיף דהנקודות, הוא על דרך או"א, שרק בחי' אחוריהם (ישס"ת) ירדו ונשארו באצילות עצמה והאירו מרחוק לכלים הנשברים, ואילו אור הפנים (או"א עילאין) לא ירדו כלל. לא היה דוגמת ההתפשטות של האור הישר דעיניים בעולם התהו, שכן הארת העיניים היא כנגד בחינות חיה וחכמה, והללו נותרו במקומם, ולא ירדו בירידת הנקודות כלל (ביאורים ח"ב צד ע"ב).

¹⁷⁸ עי' טנת"א סוף פרק ב' ד"ה ודע (ביאורים ח"ב צד ע"ג).

¹⁷⁹ עי' לעיל הערה 92.

¹⁸⁰ האור החדש יוצא דרך הטבור והיסוד, אלא שמה שיצא משם הוא אור ממש אשר ממנו נעשו המלכים דיושר [עי' לקמן הערה 185 לגבי הארת צפר"ג], ומה שיצא דרך העור הוא רק הארה קטנה ומועטת אשר נכנסה במלכים דעיגולים לצורך תועלת מלכותם כרגע (עי' דע"ה ח"א דרוש ג') (ביאורים ח"ב צד ע"ג).

¹⁸¹ והוא עיקר מלכי עיגולים (ביאורים ח"ב צד ע"ג).

¹⁸² מש"כ כאן הוא לישנא קלילא ולא דייק, שכן כבר מבואר לעיל בסמוך שגם מהאור הג' הזה היה או"פ ואו"מ, וכן עיקר הכלים היה מאור הנקודות, הרי הוא אור הב' (ביאורים ח"ב צד ע"ג).

¹⁸³ פי' מש"כ שהם מלבישים על התנה"י דא"ק, דהיינו תנה"י דא"א ואו"א שבא"ק (דע"ה ח"א יא ע"א).

¹⁸⁴ משמע שאורות העיניים יצאו לפני האור החדש וכמ"ש בטנת"א א' במ"ב. והטעם, שכן הנהגת עולם התהו היא בבחי' הגבורות, לכן קדמה הנוק'. אמנם לאחר התיקון, הז"א קודם לנוק' בכל העיניים (ביאורים ח"ב צד ע"ג).

¹⁸⁵ לקמן מבואר שמהטבור יוצא אור (והוא עצמות האור), וממנו נוצרו מלכי היושר. ומה שיצא דרך בקיעת הגוף הוא רק להאיר על מלכי העיגולים ע"מ למתקם כדי שיוכלו למלוך כרגע,

מאיר העיץ חלק ב'

בתיקונים¹⁸⁶ דשוי חד פרסא בין כתר לעלת העלות, כי כל בחי' המאציל לזולתו נקרא עלת העלות, וכתר זה הוא כתר דנקודים¹⁸⁷ כנ"ל.

והנה אלו הנקודים נתפשטו מטבורא דא"ק עד סיום רגליו כסדר זו"ן¹⁸⁸ המלביש לא"א, אלא ששם מלביש זו"ן¹¹⁵ לא"א מכל צדדיו וסביבותיו, אבל בכאן עיקר הארתן אינו אלא דרך פנים דא"ק¹⁸⁹, אלא שמתפשט קצת הארה מאלו הנקודים בין מבחי' אורותיהן בין מבחי'

ורק למטה מדבר על הארת הטבור והיסוד וצפר"ג. ודבר זה נחלק באופן זה, שהג"ר דנקודות קיבלו מהאור של הטבור והיסוד, והז"ת דנקודות קבלו מדופני הגוף וצפר"ג (ביאורים ח"ב צד ע"ד). מה שיצא מהצפר"ג הוא בבחינת מלכי יושר, ומה שיצא דרך הטבור ופי האמה הוא אור חדש (כללים ח"א צא ע"א) [נ"ל שדבר זה לא מדויק כ"כ, עי' לקמן הערה 194].

¹⁸⁶ לא מצאתי לשון זו בכל תיקוני הזהר, ואולי כוונתו לדף כא ע"א: רקיע אפריש בינייהו, עד דעלת העלות שוי לון שוין, ע"כ. ועי' עוד שם קלג ע"ב: תמן חשך, דאפסיק בין עילת העילות למוחא סתימא.

¹⁸⁷ העומד מבחוץ כנגד הטבור. ומשום שיש בטבור נקב פתוח, לכן הפרסא שם הוא למעלה מהטבור כדי להפסיק בין האור העליון לאור התחתון כדי שלא ינקו התחתונים מהאור עליון אלא רק על ידי מחיצה שלמעלה מהטבור, והוא בחי' הא"ק עצמו. ולמטה ממנו הוא בחי' האצילות (ביאורים ח"ב צד ע"ד).

¹⁸⁸ עי' לעיל הערה 122.

¹⁸⁹ פרצופי האצילות וכל העולמות מסודרים בהדרגה זה למטה מזה, וכל א' מהם מקבל כח מהעליון ממנו, ומקבל ממנו את כל הפרטים וסדר המאורות בכל החלקים הנמצאים בעליון, באופן שיהיו גם בתחתון באותו הסדר. כל החילוק ביניהם הוא אינו אלא בכך שישנה הדרגה, דהיינו שמה שעליון יותר הוא בעל כח מרובה יותר מזה שבתחתון. דהיינו שסדר אחד מן העליון כולל את כל הסדרים שתחתיו, וזה סוד הלבשת כל תחתון בנה"י של כל עליון, שכן נה"י הוא צמצום של כל האורות שמעליו, באופן בו נשאר אור רק בערך הראוי להתלבשות בתחתון, וכך תופסים נה"י של עליון את הנשמות של כל י"ס של התחתון.

והנה על אף שחלקי האור הגדול שאורם גדול מכדי שיתקבלו בתחתונים נסתלקו למעלה, מ"מ די באור אחד של אותו הסדר בכדי להעניק לכל חלקים הראויים לאותו סדר, באופן שהענף היותר תחתון של כל קו מהעליון הוא בתורת אילן שלם של אותו הקו בפרצוף שלמטה הימנו. ובביאור, די בנצח העליון כדי להאיר לחח"ן של הבחינה שתחתיו, הוד מאיר לבג"ה ויסוד לדת"י, [והכתר של התחתון, הכולל את כל חלקי הפרצוף, מקבל מסוף הת"ת של העליון (דהיינו מהשליש התחתון שלו דהיינו נה"י), שכן ת"ת הוא העיקר שכל הענפים נמשכים ממנו וכלולים בו].

וכן על זה הדרך הוא כאן בנקודים, שהוא תחילת סידור המאורות לפי מושגי בעלי הגבול מקבלים את עניינם מבחינת א"ק, בבחינה התחתונה שבו, בו הוא נותן את הסדר לפי ערך המאורות האלו.

ולפי שעיקר האור הנמשך לנקודים הוא מעינים דא"ק, שכן העינים מביטים תמיד לפנים, והוא ההשגחה ברצון. והיינו, שהנקודים הם שורש כל הקלקולים והנבראים התחתונים כשהם מקולקלים ע"י הסט"א המתגבר בהם ולא היה להם זכות להתקיים מצד עומק מידת הדין, מ"מ נמשך להם קיום וחיים ברצונו ית' להשפיע להם למען חסדו ורצונו ית', וזהו הנקרא "הארת פנים". וכן הוא סוד הנהגת או"ה, עובדי כוכבים ומזלות, אע"פ שמקלקלים את מעשיהם. ואם היתה ההארה העיקרית נמשכת להם ע"י אחוריים והארת הפנים נסתרת מהם, לא היו מתקיימים כלל. לכן עיקר ההארה שלהם היא ההשגחה הכללית הקיימת בעולם לשם קיום העולם ע"פ הנהגת הטבע, הנמשכת במקצת מאור פניו, אלא שאינו ברצון ובשמחה, בסוד הארת המצח (שהוא שורש התנהגות העולם כאשר הוא בבחינת תיקון), אלא מבחינת אור העינים, שהוא השגחה לצורך קיום בלבד. ולכן עיקר עמידתם הוא בצד הפנים דא"ק, רק שבמקרה נמשכת להם הארה גם מאחוריים, שהרי גם בעת שהנבראים בקלקול, וכן בעת הנהגת הטבע, יש בהם חילוקי זמנים, פעם לחסד פעם לשבט כפי עומק מחשבתו ית' בעבור התיקון העתיד להיות ע"י, הרי הוא סוד שינוי הנהגת או"ה עובדי כוכבים ומזלות ע"פ המזל, לצורך הנהגת ישראל (פת"ש נקודות טו).

והנה צ"ב מדוע נשתנתה התלבשות זו שעיקרה הוא רק ב. נים. ובהקדם יש לבאר את ענין האחוריים: כל העולמות עשויים משתי בחינות דהיינו עגולים ויושר. והנה עיקר העולם הוא היושר שבו, ובחי' העיגולים הינם לצורך היושר. שורש בחינת הפנים הוא בראש הקו אשר בראש העיגול, הפנים והימין שהם ב' בחי' נפרדות הנה שרשם הוא אחד, הרי הוא פתיחת פתח מקום ביאת אורו שהוא כעין חלון להמשיך דרך שם את אורו כלפי מטה, הרי הוא אותו המקום של גילוי הרצון אשר משם רצה להתגלות ולהאיר למטה, וא"כ הרי הוא בחי' פנים בודאי. והנה הבחי' השנית הוא בחי' ימין, מכיוון שהימין ראוי לבא אחרי גילוי הרצון, ואילו הימין אינו הרצון להתגלות אלא הוא הגילוי בעצמו, ולכך הוא מכונה בשם "ימין", באשר הוא עיקר עצמות הפרצוף.

מאיר העין חלק ב'

ואילו שורש השמאל והאחור הוא בבחינת כח ממועט שבאותו קו עצמו, דהיינו ד"ז שנמשך אור מצומצם ומוגבל בבחי' קו דק בלבד, והוא מצד חיצוניות הקו, הרי הוא בחי' הלבוש שבו. נמצא, שהן הימין והן השמאל באים מן האור עצמו, אלא שזה בא מכח הארתו וזה בא מכח מיעוטו. ושורש דבר זה הוא בא"ס המקיף שבשפה [פרגוד] המפסקת בין האור המקיף לחלל שלא יתמלא באור. אמנם השפה בא"ס המקיף מכונה אחוריים ע"ש שהוא מגביל, אמנם בקו יש חלונות שדרכם הוא מאיר החוצה. ולכן בבחינה זו הוא אינו נקרא אחוריים אלא רק מושגי ימין ושמאל יש בו. ומאחר שיש חלונות בצד ימין ובצד שמאל של הקו, הרי שכל א' משפיע כפי הראוי לו (וכידוע שאין זה לא ימין ושמאל אמיתיים אלא רק שרשיים).

כשם שנסדר בחי' ימין ושמאל בקו, כן הוא הסדר בהשפעה הנמשכת ממנו. דהיינו שיש בחי' פתחים בימין ויש פתחים בשמאל כגון ב' העינים וב' האזניים ותרין נוקבין דפרדשקא, וכל אחד משפיע מתכונתו. אורות הפנים הנ"ל, הם רק בפנים, שכן אין באחוריים כח לקבל אותם. וכן הוא לעניין י"ג ת"ד דא"א, אמנם האורות היוצאים מנקב החזה והטבור והיסוד יכולים להתפשט היטיב גם דרך אחוריים, והנקודות הם דוגמת אורות אח"ף. וטעם הדבר, שכן עולם הנקודות הוא בחינת התגלות השרשים של העולמות אבי"ע, ממילא נתגלה רק אור דבחי' פנים, כדי שיקבלו רק את כלי הפנים, ועי"ז יבדלו כלי האחוריים והחיצוניים לצאת להיות למדריגה בפני עצמה.

ביאור העניין, עולם הנקודות הוא גילוי השרשים של אבי"ע. והיינו, שאחר שנצטמצם א"ק מטבורו ולמטה, ונתרוקנו הכלים דתנה"י דא"ק מהאור, נתגלו עי"ז אותן הכלים כביכול בה' בחי' נפרדות: (א) הפנים דפנימיות תנה"י. (ב) אחוריים דפנימיות. (ג) החיצוניות דהפנים. (ד) החיצוניות דהאחוריים. (ה) החיצוניות דחיצוניות של האחוריים.

וכמו כן עי"ז היו ה' בחינות במלכות דא"ק, וה' הבחי' שבמלכות הם העצמות העיקרית של אבי"ע. אמנם ה' הבחי' שבתנה"י הם חלקי א"ק המתפשטים בהם ומשתתפים עמהם להיות עצם מעצמיהם ובשר משרם. אמנם לא היו עדיין כל אבי"ע בגילוי גמור ובפועל ממש, מאחר שהרי יצא מהם האור, שהרי נתרוקנו הכלים כנ"ל, וכלים בלא אור הוא כגוף בלא נשמה. לכן אח"כ המשיך בהם המאציל ית"ש את אורו, אמנם מתחילה לא המשיך כי אם אור הפנים בלבד, כדי שלא יקבלו ממנו תחילה כי אם כלי הפנים ופנימיות דתנה"י, שכן עי"ז יבדלו כלי האחוריים והחיצוניות לצאת להיות למדרגה בפנ"ע. והנה הכלים דתנה"י עצמם לא מיתו ולא נשברו, אמנם לה' בחי' הכלים דמלכות הרי הם הנקודות כנ"ל, יצא אור העינים, שאף הוא מהבחי' האחרונה דס"ג דס"ג דב"ן שבו, ומחמת שהיה אור זה זך מאד כנ"ל לא היה לכלים השתוות עמו כ"כ. ולפי ערך השבירה שהיה בכל א' מהם, כן יצאו מהם בחי' הקליפה והרע ככל הצריך לכל עולם. ונמצא, שע"י שיצא רק אור הפנים מהפתחים העליונים שבו (מהעינים), נבדלו כל עולם ועולם לפי מדרגתו. שכן ככל שהבחינה היא חיצונית יותר ויותר בחינה של אחוריים, לא קיבלה ממנו כי אם אור ממועט יותר מעובה ביותר. וכמו כן עי"ז יצאה השבירה על מתכונתה, וכפי שנתכוון המאציל ית"ש.

אמנם עי"ז לא הסב את כל בחינות הכלים לצד הפנים, משום שרוב הכלים היו באחוריים, שכן באחוריים היו ג' בחי' של כלים, ואילו בפנים היו רק ב' בחי' של כלים וכנ"ל. ועוד טעם יש בדבר, שהרי לא היתה לאור השתוות כ"כ עם הכלים, וממילא הגם שהאור, הרי הוא הנשמה, מושל ושולט על הגוף, עי"ז לא הסב לצד הפנים כי אם את רובם ולא את כולם, ומקצת הכלים נשארו עם קצת מהאור הנכנס בהם, עכ"פ גם באחוריים. וזהו ביאור מ"ש רבינו שעיקר אורות הנקודות עם הכלים היו לצד הפנים, אלא שחלק מהם התפשטו גם לאחוריים.

ובאמת אף בזה היתה כוונה גדולה, משום שמהם יצאו אח"כ כל החיצונים אשר יניקתם היא מהאחוריים בלבד. ואילו היתה עמידתם באחוריים, היה לרע שורש גדול למעלה באחוריים דא"ק ח"ו, וא"כ היתה להם יניקה גדולה מדאי, ולכן לא יצאו הנקודות כי אם מהפתחים היותר עליונים שבפנים. אמנם עי"ז קצת הארה מתפשטת גם באחוריים, ותכלית ד"ז הוא ליתן להם איזה שורש ואחיזה עכ"פ, דאל"כ לא היו נבראים כלל.

אמנם כל זה הוא רק בעולם הנקודות, משום שיציאתם היתה שלא על ידי זיווג. אמנם בתיקון המ"ה, התלבשות האצילות על א"ק מכל סביביו הוא על דרך זר"ן המלבישים את א"א.

אמנם יש להקשות, שלעיל (פרק א' במ"ב) אמר רבינו בפירוש שגם התיקון היה עיקרו רק לפנים ורק קצת הארה ממנו מתפשטת לאחוריו, והוא לכאורה שלא כדברינו הנ"ל. שכן אמרנו שלאחר התיקון חזרו האורות לשרשן ויצאו ע"י זיווג, והיו הנה"י דא"ק בתוכם ממש, והאצילות מקיפה אותן מכל סביבותיהן בלי חילוק בין פנים לאחור, שכן אע"פ שבאמת האצילות מקיפה אותם, עכ"ז מכיון שבחי' האחוריים אינה לוקחת את האצילות לעצמה אלא בשביל ב"ע, א"כ שייך לומר שהאצילות אינה מקיפה כי אם את הפנים בלבד. ואע"פ שגם הפנימיות דאחוריים שייכת לאצילות, אמנם גם האחוריים אשר לאצילות הוא אחור רק לגבי אותו החלק אשר על ידו הוא השורש לבי"ע. אמנם עיקר האצילות הוא הפנים דפנימיות בלבד (ביאורים ח"ב צד ע"ד עד צח ע"א).

מאיר העין חלק ב'

כליהן, ומלבישין זה הא"ק מכל צדדיו¹⁹⁰, ע"ד שביארנו למעלה באח"פ, אבל עיקר הארתן דרך פנים. והנה הכתר מן הנקודות מקומו הוא מן הטבור¹⁹¹ דא"ק עד סיום הגוף¹⁹², וחב"ד {לז ע"א} הם בג"פ קדמאין דנה"י דא"ק, וחג"ת בג"פ אמצעין, ונה"י בג"פ תתאין¹⁹³ ע"ד הנ"ל בזו"ק¹¹⁶ המלביש לא"א כנזכר במקומו.

ואם תקשה שהדברים כאן לכאורה סותרים את המבואר בפרק א' במ"ב שם נתבאר כי עיקר היושר דנקודות הוא לפנים, ע"י שם דברינו מש"כ לעיל הערה 56.

¹⁹⁰ ע"י לעיל הערה 124, שבאמת הוא אור גמור, וכן שורש ההתלבשות הוא מאחוריו. אלא משום שעיקר אורם נשאר לצד הפנים, קורא רבינו להתפשטות שלצד אחוריו בשם "מקצת הארה" (ביאורים ח"ב צח ע"א). ע"י לעיל פ"א במ"ב, שם מבואר שגם היושר דנקודות היה על דרך זה. אמנם אפשר לומר עוד, שמש"כ שעיקר היושר הוא לצד פנים, הכוונה היא רק לאור המצח. אמנם מה שיצא דרך היסוד מלביש את א"ק מכל סביבותיו ממש, הרי הוא טיפת הזיווג הכלול מכל קומת הא"ק (ביאורים ח"ב צח ע"א).

¹⁹¹ מכיוון שעד הטבור הוא מקום אורות אח"פ. יש ב' בחי' בכתר, הרי הם עתיק וא"א, ותחילת עתיק הוא בחזה. אמנם מאחר שהוא נכלל בעולם העליון לכן אינו מונה כי אם מא"א ולמטה הרי הוא מן הטבור. ובפרט כך הוא בעולם הנקודות, שם עדיין לא היה מתקלא, שכן שורש המתקלא הוא רדל"א, ובעולם התהו הרי הם לא נתקשרו זב"ז, וממילא שרשם אינו נחשב. אמנם ברדל"א עצמו היה מתקלא (ע"י בהגר"א על ספד"צ ג ע"ד ד"ה האי מתקלא) ולכן אין הרדל"א נחשב כחלק מהנקודות. ולכן לא קחשיב עיקר הנקודות כי אם מהטבור ולמטה (ביאורים ח"ב צח ע"ב).

¹⁹² כלומר, עד סיום הת"ת, דהיינו תחילת היסוד (ביאורים ח"ב צח ע"ב). ¹⁹³ קשה, הרי לפי זה לכאורה יצאו הנקודות בסוד ג' קוים. וזה הרי לכאורה לא יתכן, מכיוון שבשבירה ג' וד' ותיקון ה' ומלכים ה' מבואר בפירוש שהם היו בקו א' [הערת המלבה"ד: יתכן לומר כי דבר זה הינו רק מקומו בגובה אמנם לא בצדדים]. והנראה ליישב שהספירות הפרטיות של א"א ואר"א דא"ק היו בקו א', ואילו כללות הפרצוף היה בג' קוים. וכן הוא בנקודות דאימא שהם בשמאל, ושל אבא בימין, ושל א"א באמצע, כי בכללות א"א ואר"א נה"י דאבא נקרא נצח, נה"י דא"א יסוד, ונה"י דאימא הוד. וע"י לקמן הערה 761 ועוד אפשר לומר שכוונת הרב היא רק למלכי העיגולים (שהם תולדות דאימא דא"ק), ולכל אחד מו' הפרצופים (ע"י לקמן שבירה ז') דמלכי העיגולים ישנם ז' מלכים פרטיים והם עומדים בקו א', אמנם עמידת הפרצופים בכללות א' הוא באופן זה: א"א באמצע, דאבא לימין ודאימא לשמאל. ממילא על אף שהנקודות הפרטיות שבכל א' הם בקו א', אעפ"כ בכללות עומדים מלכי העיגולים בתורת ג' קוים (כללים ח"א פז ע"א).

לפי מש"כ כאן בדברי רבינו, הז"ת דנקודות שהיו זה למטה מזה בקו אחד, יצאו גם מהנה"י דאימא דא"ק אשר היו גם הם בקו אחד וזה למטה מזה, שכן החסד מלביש את הפרק האמצעי דנצח, והנצח מלביש את הפרק תחתון דנצח, והגבורה מלביש את הפרק האמצעי דהוד, וההוד מלביש את הפרק התחתון דהוד, והת"ת מלביש את הפרק האמצעי דיסוד, והיסוד מלביש את הפרק התחתון דיסוד.

ולכאורה הוא קשה, שכן מאחר שאמרנו שהנה"י דאימא היו זה למטה מזה ובקו אחד, הרי שכל ההוד היה למטה מהנצח וכן כל היסוד למטה מההוד. וא"כ הרי שהנצח דנקודות המלביש את הפרק תחתון דנצח דאימא הוא למעלה מהגבורה דנקודות המלביש את הפרק האמצעי דהוד דאימא, וכן הוא היה למעלה בהרבה מהת"ת דנקודות המלביש את הפרק האמצעי דהיסוד דהאימא וכו', וצ"ע.

אלא העניין הוא, שבעומק הדבר למעשה כל התלבשות של תחתון בעליון הוא ע"י הטיפה הזרעית הנלקחת מנה"י דעליון, וומתהווה ומתגלה בתחתון. וזו כוונת הרב בהתלבשות הנקודות על פרקי נה"י דא"ק.

ואת שא"כ יצא ששורש הנצח הוא למעלה משורש הגבורה, לק"מ, שכן היות פרקי נה"י דעליון שורש לחח"ן בג"ה וכו' דתחתון היא רק בבחינת עמידתם בסוד ג' קוים, דהיינו תכונת ג' הקוים המושרשים בהם גם בהיותם בקו א', אמנם מצד עצמותם אין הנצח וההוד למעלה מהגבורה (כללים ח"א פח ע"א).

וקשה, איך יתכן שיהיה סדר התלבשות אשר כזה, הרי ג"ר הם בג' קוים ואילו הז"ת הם בקו א'. אלא צ"ל שכל התלבשות של הנקודות על נה"י וחצי ת"ת דא"ק היא רק על אותה הבחי' דא"ק העתידה להתפשט ולהשתתף באצילות. אמנם מה ששייך לא"ק עצמו עלה כולו למעלה, וגם שם הם עומדים בסוד ג' קוים, כאשר היפרדותם זה מזה היא רק אחרי הצמצום (ביאורים ח"ב צח ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

והנה¹¹⁷ ב' מיני אורות יוצאין מתוך הגוף דא"ק, והם א' מן הטבור, והב' מפי היסוד^{118,194}, ויוצאין דרך שם ב' הבלים¹¹⁹. וכפי הראוי לומר¹²⁰ היה ראוי¹²¹ שיהיה ג' הבלים כנגד ג' ראשונות שקבל מאח"פ כנ"ל¹⁹⁵, אבל לפי שחסר אור און מן או"א כנ"ל¹⁹⁶, לכן ג"כ

כמו בזו"ן, ששורש חב"ד הוה בג"פ קדמאין דנה"י דא"א, וחג"ת דזו"ן מהג"פ אמצעין דנה"י דא"א, ונה"י דזו"ן מהג"פ תתאין דנה"י דא"א, כן ע"ז הדרך הם מלבישים אותם. וכן הוא לעניין י"ס דנקודות עם הנה"י דא"ק. אמנם לעניין סדר עמידתם, הן של הנקודות והן של הפרקין דנה"י דא"ק בעולם התהו, הם עמדו זה למטה מזה, שכן הפרק האמצעי דהוה היה תחת הפרק האמצעי דנצח, ועליהם היו מלבישים החסד והגבורה דנקודות (ביאורים ח"ב צח ע"ג).

¹⁹⁴ כתר דמלכי יושר נתן לכתר דמלכי עיגולים ביושר ובמכוון, שזה עומד מן הטבור ולפנים, וזה עומד מן הטבור ולחוץ. וכן הוא לעניין או"א (ביאורים ח"א נא ע"ג, ובדע"ה ח"א טו ע"ג).

עי' ביאורים ח"א נא ע"ב, שכאן יצאה חכמה עם ח' ספירות אחרות, ומה שיצא מהעור הוא רק הארה, עי' טנת"א פרק א' הערות 474-477 מש"כ בענין מהו שיצא דרך נקבי העור ומהו שיצא מפי היסוד. כלומר, שעיקר מלכי היושר היוצאים מהטבור (כתר) והיסוד (ט' ספירות תחתונות). אמנם מנקבי העור הוא שורש ההארה הנמשכת ממלכי היושר למלכי העיגולים, דהיינו דרך המלכות (ביאורים ח"א נא ע"ב). כל ט"ס התחתונות (בלי הכתר) מתפשטים עד סוף רגלי א"ק (הרי הוא סוף נר"ה), ונכללים במלכות, והמלכות היא בבחי' עור (ביאורים ח"א נא ע"ב). ועי' כללים ח"ב קלג ע"ג שיש ב' תועלות במלכי יושר: א) מה שיצא מהטבור יסוד, שהג"ר נשאר בחיים ושימושם שהם מאירים וממתקים את נקודות העיגולים כדי לצאת למלוכה כרגע, ב) מה שהיה צריך לצאת מהיסוד ויצא מצפוני הרגלים לצורך הנקודות [משמע שכל הז"ת דיושר יצאו דרך הצפר"ג, וכן הוא פשוט לשון הע"ח]. ועי' דע"ה ח"א יז ע"ד שרק מה שיצא דרך נקבי העור וצפר"ג מתו.

מה שיצא מהטבור והיסוד הוא עיקר ועצם מציאות מלכי היושר שיצאו ומה שיצא מהיסוד הוא בסוד טפ"ק, והללו לא ירדו לבי"ע אלא נותרו למעלה במקום האצילות. ואילו מה שיצא מהצפר"ג הוא רק בחי' הארה שיצאה ממלכי היושר, ואעפ"כ אף הוא יש לו בחי' של טיפת קרי, והארה זו היא שהאירו מלכי היושר למלכי העיגולים לצורך מלוכתם כרגע, והניצוצין היוצאים מאותה ההארה הם הש"ך פ"ר ורפ"ח, והמה מלכי היושר שירדו לבי"ע. (דע"ה ח"א טו ע"ד וכללים ח"א צב ע"א).

הג"ר דנקודות קבלו מהיסוד והטבור (דע"ה ח"א טז ע"א), שכן הם נקבים פתוחים (כללים ח"א סז ע"ב).

עי' ליקוטי נוסחאות, וכן עי' טנת"א א', שמה שיצא דרך הנקב האחורי הוא שורש הסיגים הבאים מהמותרות והעביות היותר קשים של הגבורות, והוא שורש הקלי'. והנה צורת יציאת ההארה הנמשכת ממלכי היושר למלכי העיגולים הוא באופן שהאורות היוצאים מהטבור נמשכים לכתר, והיוצאים מהיסוד נמשכים לחו"ב. אמנם באחור יש רק נקב א', ולכן ההארה הנמשכת ממנו יוצאת רק לחו"ב דקלי', ואין לכתר דקלי' שורש כלל (ביאורים ח"א נא ע"ב).

¹⁹⁵ לכאורה אין הכרח לומר שאם קבלו למעלה מג' האורות אשר שם, ממילא יוכרחו לקבל גם למטה מג' מקומות. ולכאורה יותר נכון היה לו לומר שראוי היה שיהיו ג' הבלים המשפיעים כנגד ג' האורות כח"ב, כלומר שהחידוש הוא שלכל א' מהאורות יהיה הבל בפני עצמו. ונראה כי עומק כוונתו הוא, שאורו שיצא מהטבור והיסוד היו למלכים בפני עצמם, והיינו מלכי היושר. ולכאורה ראוי היה שיצאו גם ג' הבלים מג' מקומות כמו אורות אח"ף, שכן שניהם מושרשים בע"ב וס"ג דא"ק, על אף שרק הפה מאיר. לכן הוא שמדגיש הרב שכל א' מהאח"ף האירו למטה, שכן הג"ר דנקודות קבלו מהארת האוון כנ"ל פ"ב (ביאורים ח"ב צח ע"ג).

¹⁹⁶ צ"ע, שכן בע"כ הוא שהיה חסר לבחי' או"א אור האוון יצאו מהעיניים, דהיינו מלכי עיגולים. אם כן, מהו הטעם שלא יצאו עי"ז המלכים דיושר מג' נקבים פתוחים. ועוד קשה, שכן כל חסרון של קבלת או"א מאור האוון הוא רק בעולם התהו, אמנם בתיקון קבלו מאור האוון, ואעפ"כ גם בתיקון לא מצאנו כי אם ב' נקבים דהיינו הטבור והיסוד. ועוד, נקבי הטבור והיסוד אינם עומדים בבחינת אח"ף, שכן אח"ף עומדים בסוד בינה וזו"ן, ואילו הטבור הוא בסוד כתר, והיסוד הוא בסוד ט"ס.

מה שנמשך מהפרצוף העליון ומבחי' היסוד שלו אינם ממקום א', כי יש זיווג של ישו"ת ויש זיווג של או"א ויש זיווג של א"א מניה וביה (ועל אף שלמעשה מקבלים דווקא מיסוד"ת, אמנם יש חילוק באופן בו יורד ממנו השפע, אם מקור השפע הוא מא"א או מאו"א או רק מיסוד"ת. וכאשר יורדת הטיפה היא נכללת מכל קומה וקומה, שכן כולם נותנים בו חלק מעצמם. וכן הוא באח"ף, שכן כל אורות אח"ף מתלבשים זה בזה, והארתם יוצאת למטה מאור הפה בלבד. אם כן, אפשר לומר שכל הארת אח"ף אינה יוצאת כי אם מהבחי' התחתונה שלהם בלבד, ולאחר התיקון, כאשר לקח האצילות גם מאורות האוון (כלומר מפנימיותם. והנה האמת היא שהם לקחו אפילו ממקום גבוה יותר, דהיינו מא"ס המתלבש בכל הקומה, עד בואם לאו"א דא"ק (שהם ע"ב דס"ג וס"ג דס"ג [דמו"ס דא"ק]) וככל בחינה עליונה המתלבשת בבחינה שלמטה הימנה), ויצאו מיסוד

מאיר העיץ חלק ב'

חסר בחי' ההבל מה שכנגד האזן ולא יצאו רק ב' הבלים שהם נגד חוטם ופה לבד אשר מהן קבלו אור"א למעלה וגם כאן למטה מקבלין מהן.

אבל¹²² אור הז"ת שלא לקחו רק מן הגוף ולמטה, שהוא מסיוס שכולת זקן ולמטה כנ"ל¹²³, לכן ג"כ לא יש להם הבלים {לז ע"ב} להאיר להם אבל נרמזו בסוד (בראשית מט כד) ויפוזו זרועי ידי¹⁹⁷, שהוא סוד י' טפין דאזדריקו מביין הצפרנים¹⁹⁸ כנזכר בתיקון ס"ט (קכח ע"א)

דאבא ליסוד דאמא ונשתהו שם כל זמן העיבור ונולדו ממנה, ויצא כל האצילות רק מיסוד דאמא דא"ק. נמצא אם כן, שהמשכת אור דאח"ף לכל העולמות התחתונים הוא על אותו הסדר ממש שנמשך כל פרצוף תחתון מהפרצוף העליון ממנו. אם כן ממילא מאד תקשה קושיית הרב שיהא ג' הבלים, שהרי היסוד כולל את כל הקומה.

אלא עומק דברי הרב הם (עי' דע"ה ח"א דרוש ג וד') שאורות אח"ף הם מהס"ג דע"ב דס"ג דמ"ס (ומקומם בגוף א"ק הוא מהאזניים ועד הגרון), ואורות הטבור והיסוד וצפר"ג הם מהמ"ה שבו. אם כן, כמו שיצאו ג' האורות באח"ף בגלל ששרשם הוא בג' השמות סמ"ב, ואילו מהמ"ה לא יצאו כי אם ב' בחי' בלבד, והיינו קושיית רבינו. והראוי היה שתצאנה ג' בחי', הרי הם ג' הבלים סמ"ב שבכל א' מהם וכעין העקודים. ומש"כ "כנגד ג"ר שקבל מאח"ף" הוא שלולא דבר זה [שהכלים דמלכי העיגולים קבלו מאח"ף] אין מקום לקושיא כלל, שהרי יכול לומר שהוא משום שאין העולם כדאי עתה להשתמש באותו אור עליון, וכדאי לעת עתה להשתמש בב' אותיות בלבד (וכן הוא האמת כפי שיבואר למטה), ודלא כבעקודים, שכן עתה ראוי להשתמש גם בשם ס"ג. ואם הג"ר דנקודות מקבלים מאח"ף, דהיינו שיש להם כח לקבל ג' הבלים, ולא רק את ב' הבלים טבור (מ"ה) ויסוד (ב"ן) [כלומר המ"ה וב"ן הפרטיים דב"ן דמ"ה דע"ב דס"ג דמ"ס דא"ק]. ולפ"ז יבואר היטב תירוצו של רבינו, שאו"א לא קבלו מאורות האוזן כי אם הארה בעלמא, ואפילו הכתר לא קבלו במקומם שהוא עיקרם, ולכן לא ראוי להם אורות דס"ג, והטעם, מכיוון שעתה אין הס"ג שולט בעולם האצילות [עי' לעיל שער טנת"א פרק ב' הערה 503 על הבחינה הנקראת ב' נקבי החוטם ימין ושמאל] אלא רק קשור ותלוי בו מרחוק על שם שליטתו דלעתיד להיות אחרי התיקון האחרון (ביאורים ח"ב צח ע"ד).

¹⁹⁷ דבריו לכאורה צ"ע, וכי משום שלא קבלו משיבולת הזקן לכן יצא האור שלהם רק מצפר"ג, והרי לכאורה יכולים היו לקבל מהיסוד או מהטבור. אלא צ"ל שחסרון קבלת אור מהאוזן הוא היה הסיבה לחסרון הזיווג שבין מלכי עיגולים למלכי יושר, שכן מאחר שלא קבלו מאור האוזן לא היו יכולים להזדווג זה בזה, ולכן יצאו אורותיהם בסוד טפ"ק שהוא מצפר"ג. ועל אף ששורש חסרון הזיווג מצוי במקום יותר גבוה, אמנם בעומק למעשה זו אותה הבחינה, ומש"כ כאן שלא לקחו אלא מהגוף כוונתו לומר שלא קבלו מהג"ר (ביאורים ח"ב צט ע"ד).

המלכים דיושר אינם מאירים לז' המלכים דעגולים באור דהבל ממש, שכן היה זה בחי' זיווג ואילו בז' המלכים לא היה זיווג כלל, וכל האור הראוי להם יצא מצפר"ג ולא עמדו כנגדו להאיר להם, וכל כח שקבלו למלוך כרגע, לא קבלו כי אם מהג"ר (ביאורים ח"ב ק ע"ב).

¹⁹⁸ כאן נרששו שרשי הקלקולים והסט"א שיצאו למטה, על ידי הקלקול והשבירה שהיו באלו המלכים. והנה על מנת לבאר ענין זה יש להקדים בביאור סוד עמוק ונורא מאד בכל ענין הנוקבא ומלכות של האצילות, שאחיזת הסט"א הוא רק מצידה ובסוד פגימת הירח (עי' פע"ח חנוכה ופורים פ"ו). והוא, שצריך שתדע שלנוק' דאצילות יש ג' שרשים ומקומות בהם היא דבוקה בז"א (עי' בתיקון ז' ה' ע"א ד"ה רביעאה לכל תלת, ועי' בהגר"א ספד"צ ב' ע"א): (א) עטרת היסוד, (ב) בטבור, (ג) בפה. והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שעל שם ד"ז היא נקראת נקבה (עי' ע"ח תיקון הנוק' פ"ג). דהיינו, שבהיותה נקודה בלבד, היא בעטרת היסוד. וכשהיא מתגדלת להיות פרצוף עד החזה, כתר זה הוא במקום פי הטבור. וכאשר פרצופה שלם וגמור כתר זה הוא כנגד פה יסוד דאימא שבדעת דז"א, ובסוד כלת משה (זהר ויקרא ד ע"ב). ביאור הדבר מדוע זה אכן כך, שכן ענין הנוקבא הוא סידור כל ענין השפע וההנהגה המסודרת בז"א, כיצד הוא האופן להעבירם אל התחתונים לפי ענין העבודה של התחתונים, והיא ג"כ המעלה אח"כ את העבודה למעלה בסוד מ"ן, כדי שיתעורר לעומתו סידור ההנהגה והמאורות המסודרים בז"א. ולכן מקומה הוא בכל מקום שיש פתח ומעבר אל השפע, והכל בקו האמצעי שבו קיבוץ של כל המאורות. וכן נכללים הם תמיד ביסוד ובת"ת ובדעת, ולכן במקום התגלות ג' בחינות אלו נמצאים ג' הנקבים הנ"ל, והם מצויים ג' מדרגות זה למעלה מזה, אשר הנוקבא מקבלת משם קיבוץ של כל המאורות והכחות, הכל לפי תיקונה הבא אליה מן התחתונים.

וצריך שתדע, שבכל מקום שיש פתח ומעבר אל השפע ואל המאורות להאיר לתחתונים, שם כנגדו נמצא קטרוג הסט"א, אשר היא כעין מחיצה המבדלת שמחמת קטרוגה אינה מניחה להאיר לתחתונים, ואדרבא, תובעת בדין ליתן כח לשומרים ולשלוחי הדינים להעניש את החוטאים, ולמנוע מהם את הארת פניו ית', והוא סוד עמידת הסט"א ואחיזתם בנוקבא, והוא סוד הערלה החופפת על הברית, הרי הוא עטרת היסוד, והם ב' הכחות של הסט"א, אשר שרשם הוא בעור הערלה ועור הפריעה, ה"ה ב' עורות ומחיצות המכסות על מקום פתיחת מעבר לירידת האורות

מאיר העין חלק ב'

העליונים, והם דו"ג שלהם, כפי שיתבאר עניינם במקומם בס"ד (א"א פתח יד). וכן כנגד נקודת הטבור, בסוד "שרך אגן הסהר" (שיה"ש ז ג) (עי' תיקו"ז לה ע"א), והוא הפרצה שנעשתה בלבנה שהוא כנגד שם הסט"א, ה"ה בבחינת הנחש שבא על חוה (שבת קמ"ו ע"א) אשר עניינו לאתמשכא בתר עינוגין דהאי עלמא, כמ"ש רבינו הגדול הגר"א זללה"ה בפירושו להיכלות בהיכל הרביעי (יהל אור ח"ב כ"ד ע"א) עי"ש סודות נוראים. וסוד נקב, הוא מקום פרוץ, כמ"ש (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה, שהעולם לאכסדרה הוא דומה, ופרוץ מרוח צפון, (עי' ב"ב כ"ה ע"ב) והוא עי"ה הסט"א הבאה מן הדינים, דהיינו רצועה בישא לאלקאה לחייבא (תיקו"ז י"ב ע"א) ובבחינה זו ניתנה רשות לסט"א לכנוס ולקטר, והוא הגורם ליתן פרצה בנוקבא, והוא סוד מיעוטה בכמה מדרגות, דהיינו או בבחינת נקודה בלבד בעטרת היסוד, או בבחינת פרצופה עד החזה, או בבחינת כתר שלה בלבד העולה עד ג"ר דז"א ולא כנגד כתר.

ועוד יש לה מקום אחיזה בציפרי הרגלים כידוע, שמשם יונקים החיצונים בנ"ר דידה, ע"ש מאמר הכתוב "רגליה יורדות מות" (משלי ה ה) והוא הנמצא בסיום כחות הקדושה, שהנחש נושך בעק"ב, והוא בסוד כפל הדינים, ב' פעמים אלה"ם שהם י' אותיות של ב' השמות הנ"ל, ה' אותיות בה' אצבעות של רגל ימין וכן של שמאל, וכמ"ש, "ואיבה אשית בינך ובין האשה וגו' ובין זרעך ובין זרעה" וגו' (בראשית ג טו), והוא בסוד "ובשליטה היוצאת מבין רגליה (דברים כח נז) (פת"ש נקודות טז).

וביאור אלה הדברים הוא, כי מצינו שיש ג' מדרגות בסט"א הגורמת לכל הקלקולים בסטרא דקדושה עי"ה העוונות שהאדם חוטא בהם עי"ה פיתוי הנחש והסט"א: (א) בבחינת העוונות שהאדם דש בעקב (עי' ע"ז י"ח ע"א) ומצד הרגלו בהם שהוא עושה שלא ככוונה שגם זה הוא רע כמ"ש "גם בלא דעת נפש לא טוב" (משלי יט ב), והוא בסוד המעשה עצמו של הרע, ובסוד ז"ת דיליה.

(ב) במה שמפתה אותו הסט"א ומראה לו על הטוב שהוא רע ועל הרע שהוא טוב בחלקלקות לשונו, ומוצא לו על כל דבר היתר, כמו שמצינו שפיתה הנחש את חוה, וכמ"ש "כי נופת תטופנה וגו'" (משלי ה ג), והוא סוד חר"ב של הסט"א שהוא חכמה ובינה שקריית שתכליתם לבלבל את דעתו של האדם, להפוך את האמת לשקר.

(ג) העוונות שהאדם עושה ברצון ובמזיד, והוא הקשה מכולם, בסוד כתר דקליפה, שכל כתר הוא בחינת רצון הכוללת את כל ענייני הקומה, וכן זה כולל את כל החטאים, והוא סוד שבירת ז' הכלים דז"ת, וביטול האחוריים דחור"ב ופגם נה"י של הכתר המתפשטים להאיר בז"ת, והכל בבחינת אחוריים שהוא צד ההיפוך של החור"ב האמיתיים והרצון האמיתי. אמנם גם זה הרצון אינו רצון עצמי ח"ו, שכן הוא מאמרם ז"ל רצוננו לעשות רצונך כו' (ברכות י"ז ע"א) אלא שרצון זה הוא מצד שיתוף הרצון לתאוות הגוף שהוא עושה עוון בתאוותו ברצון, ותיכף אחר שסרה תאוותו הוא מתחרט. נמצא, שאינו אלא הבחינה התחתונה של הרצון, ולכן אין הפגם אלא בנה"י של הכתר המתפשטים למטה.

וכל אלו הכחות נמצאים בסט"א, ואין אחיזתם בקדושה כי אם בבחינתה האחרונה, דהיינו, כאשר הקדושה מסתרת לגמרי, מכיוון שהוא במקום הקרוב לסט"א. ר"ל, כאשר האדם קרוב אל הרע ואינו מתרחק ממנו, בסוד "לפתח חטאת רובץ" (בראשית ד י), ואינו מרוחק ממנו עי"ה גדרים וסייגים. וז"ס אחיזתם בציפרי הרגלים, והם י' מדרגות נגד י' כתרין דלהון (עי' תיקו"ז קכו ע"א), אשר מתחלק לג' מדרגות כמ"ש, וז"ס הארת ציפורני הרגלים דא"ק שהאיר לנקודים, והוא בסוד ההכנה שנעשתה לנקודים, שהם המאורות שהוכנו בסדר זה עי"ה להוציא את כל הקלקולים והפגמים. [ומש"כ] שא"ק סובל את כל העולמות מלמעלה למטה, וסיום רגליו הוא עד סוף כל המדרגות, היינו, שהוא סובל ומניע את העולמות בכל מדרגותיהם, מן העליון ועד התחתון. והנה מקום הסט"א הוא בסוף הקדושה, ולכן אף הם מקבלים את הנקודים מי' צפרנים דא"ק, לתת הכנה אל הקלקולים אשר יהיו עומדים לבסוף, בסוף כל מדרגות דקדושה וכמ"ש.

והנה צריך שתדע, כי על אף שיש קצת אחיזה לסט"א בעטרת היסוד ומקום הטבור, מ"מ הוכנה בעטרת היסוד שמירה גדולה והגנה כנגדם, הרי הוא סוד המילה בסוד יר"ד של שד"י (עי' תיקו"ז כט ע"ב), הרי היא הנקודה הנשארת תמיד בנוקבא ואפילו בעת מיעוטה הגדול. והוא סוד האמונה (עי' בהגר"א על תיקו"ז מב ע"א) הקיימת בכלל ישראל לעולם, ועי"ה הוא שמובטחים הם לעולם שיבואו על תיקונם לע"ל, ולבסוף תתגבר הקדושה ויועבר הסט"א לגמרי. וזאת, מאחר והאמונה כוללת את כל התורה והמצוות וכמ"ש חז"ל בא חבקוק והעמידם על אחת כו' (מכות כ"ד ע"א), אלא שהתורה והמצוות הם בהעלם מחמת פיתוי היצה"ר וסט"א והגלות הקשה, אמנם האמת לאמיתה היא שהאמונה קבועה בלב ישראל בסוד "שימני כחותם על לבך וגו'" (שיה"ש ח ו), וזה נקנה לישראל עי"ה מצות מילה שניתנה לאברהם, שעל ידה כרת עמו ברית ולזרעו אחריו להיות לו לאלקים. והיא הברית אשר לא תופר לעולם, ועל ידה נקשרו ישראל בסטרא דקדושה אשר לאחר כלות העונשים והגלויות, בגללו הוא שיעבור הסט"א, ויבוא הכל על תיקונו הנכון וכמו שיתבאר בס"ד באריכות בענין עולם התיקון והמ"ה החדש, שזה נשרש בנבראים מצד הארת יסוד דא"ק

מאיר העין חלק ב'

ההולך לתקן את כל המדרגות שנפגמו והוכנו לקבל קלקולים, באופן שיצאו מן הקלקולים ההם מעט מעט ע"י סיבוב ההנהגה של שית אלפי שנין, ע"י התורה והמצות שניתנו לישראל.

והארה זאת היא שנחסרה בעולם התוהו, דהיינו שלפי גודל הקלקול הראוי לחול במאורות נסתלקה מהם הארה, כדי ליתן מקום לרע לעשות את שלו ולהיות נמצא במציאות בלי אור שיבטלו. אמנם מ"מ אור זה לא נסתלק אלא מהמאורות אשר הוכנו לענין ההנהגה של הזמן שבעת הבחירה, שהוא בסוד ז"ת והשייך להם, והמה עיטורים של הז"ת המקבלים מג"ר, ולכן לא קיבלו בזמן התוהו מנקב היסוד של א"ק אלא מציפורני הרגלים (שהוא בסוד מלכות שבו) בלבד. אמנם בחינת סידור המאורות לפי הנהגת עוה"ב שנשאר במאורות בבחינת המדרגות העליונות לא נתבטלה, שהרי לא הוכנו מתחלה להיות ענין זה מה שאין שייך בו פגם וקלקול. והוא סוד גן עדן שהוכן קודם בריאת העולם, שהטוב עלה במחשבה תחילה קודם הרע. לכן גם בעולם התוהו קיבלו הפנים דחו"ב את עיקרו הרי הוא המחשבה והציור ביסוד דא"ק, אשר אין שייך בו קלקול כלל. ועל אף שהערלה חופפת על היסוד, אין חפיפה זו אלא מבחוץ, שאינה מניחה לאור שיאיר למטה. והוא כמו הענן המכסה את אור השמש, שכן באמת אור השמש מאיר בעודו למעלה, אלא שלעתים הענן מכסהו ואז נשארים התחתונים בחשך באופן שאינם מקבלים את האור העליון כי אם מלמטה. וכמו כן אף כאן היה כיסוי, שלא יאיר אור הפנים דחו"ב אלא האחוריים שלהם בלבד, שבהם היה החשך והפגם שירד בז"ת, בסוד הרגלים דא"ק דהיינו בבחינת המלכות שבו (פת"ש נקודות יז).

וכן נקודת פי הטבור שאף שם יש פרצה, שכן שם הוא מקום אתדבקו דדו"נ (ע"י יהל אור ח"ב כד ע"א). והוא בבחינת מאמה"כ "כתפארת אדם לשבת בית" (ישעיה מד יג) בסוד זיווג תורה שבכתב עם תורה שבע"פ שהוא הגנה גדולה מסט"א. וכן הוא בבחינת מאמה"כ "אולת קשורה בלב נער שבט מוסר ירחיקנה ממנו", והוא סוד אי"ש אש"ה כעין מאמה"כ "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן", ושם הוא תחלת הפרצה, דהיינו לסתום את הדרך שבין דכורא לנוקבא ולעשות פירוד בין הדבקים. ושם הוא סוד "אבן מכשול וצור מכשול" (ישעיה ח יד). שכן התורה מגינה מפני הסט"א, והוא בסוד המים שבקעו מן הצור, ובסוד מי מריבה כמ"ש רבינו הגדול הגר"א ז"ל שם בפירושו להיכלות (ח"ב כ"ח ע"ג) סודות נוראים מאוד, והמים הוא בסוד התורה כידוע. והנה פי הטבור הוא סתום, בסוד סתימת הסלע מלהוציא מימיו. ואם היה מדבר משה רבינו אל הסלע, היה נפתח אותו הפה וממנו היו יוצאים מים רבים, וע"י שתחת זאת הכה בסלע נתגבר הנחש, בסוד "דרך נחש עלי צור" (משלי ל יט). ומ"מ, יש שם בחינת הגנה בסוד "כי לא תשכח עדות מפי זרעו" (דברים לא כא) והוא בסוד ו' דגחון דמגנא על הנחש דמאיר מבתר כותלא בסוד הארת נשמת משה ובסוד הדעת, כנגד פי הטבור, דמעוהי בדעת אתתקנו (זהר משפטים קכ"ג ע"א). והוא בסוד י"ן ה"ה ע' כחות של השמש שהוא רע"מ נהורא דאורייתא, וכנגד שבעים סנהדרין שבמקום הזה כמאמה"כ, "שרך אגן הסהר אל יחסר המזג" (שיה"ש ז ג), ושם הוא סוד התענוג והשעשוע, שלכך בבטן אמו אוכל מה שאמו אוכלת כו', (נדה ל' ע"ב) כי הולד בבטן אמו ניזון ממזון דלעילא והיינו השעשוע, בסוד גן עדן של מעלה שם מלמדים אותו את כל התורה כולה, ולכן תחלת יצירתו משם. והנה מקום החיים הוא בשני מקומות, א' בחוטם וא' בטבור כמ"ש במסכת סוטה (דף מ"ה ע"ב) מהיכן מודדים, מטיבורו כו', ויש אומרים מחוטמו כו', וכמ"ש "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו" (בראשית ז כב). וכן הדבר כאן, שהארת פי הטבור הוא כנגד הארת החוטם בא"ק כמ"ש הרב, והוא דרגה דת"ת שהוא בבחינת כתר של מטה, ושם הוא נקודה דעלמא דאתי. לכן משם נמשכת הארה לכתר דנקודים שלא היה בו ביטול ופגם בעצמו, כי כשהדין מתעורר מן המקום אשר כנגדו, אז מתעוררים רחמי ספירות עלמא דאתי, ואז מתמלא שם רחמים, בסוד "על כן המו מעי לו רחם ארחמנו וגו'" (ירמיה לא יט), ובסוד הנקודה האמצעית הנ"ל, ואז אין שליטה לסט"א בסוד עלמא דחירו וכמ"ש רבינו הגדול הגר"א ז"ל בביאורו שם, ועיין בפרק עגלה ערופה (שם) דמסיק התם דתחלת יצירתו מטיבורו, אבל עיקר חיותו הוא באפיו כמ"ש "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו", וחד אמר חיותו הוא בטיבורו, יעו"ש. וכן הדבר כאן, שסוד תחילת עמידת הנקודים הוא מטיבורא, והחיות שלו נמשך מן החוטם ולמעלה. וגם בחינת חיים יש בטיבורו, לכן משם נמשכים חיים לג"ר דנקודים, כי לעולם חו"ב נכללים בכתר, והם המגלים את פעולותיו בסוד המחשבה והציור מן הרצון.

והנה על אף שהארת הכתר למעלה הוא מן האוזן, ואילו כאן למטה לא נמצא כנגדו נקב נגד האוזן, רק בחינת הטבור שהוא כנגד החוטם בלבד. והוא ג"כ סוד עמוק מאוד, שהרי האוזן עשתה המשכה לדיקנא, וכמו שהוא למטה באצילות דיקנא דא"א מאודנין נפקא (ספד"צ י"ח ע"א) ותיקוני הדיקנא לא היה עדיין בעולם התוהו. שכן אלו הם אורות ותיקונים העשויים להעביר את הדינים ואת כל הקלקולים מ"א, כמו שיתבאר עניינם בס"ד במקומו. אמנם בעת שהיו מעותדים הנקודים להוציא קלקולים בלי תיקון, ונחסרו אלו המאורות מכתר דנקודים כמ"ש בספד"צ פרק א' (א' ע"א – ג' ע"א) עד לא הוה מתקלא כו', וזיוניהו לא אשתכחו עד דרישא דכסופא כו', לבושיין דיקר אתקין ואחסין כו', היו בכתר בסוד נקודה בלבד, דהיינו בחינת שורש הרצון והכולל של המאורות לפי בחינתו בעצמו שלא לפי הכנתו לתקן את הז"ת שהם דרכי מאורות ההנהגה. לכן גם נחסר כאן אור שכנגד אור האוזן, שלמעלה בסוד השורש הוכנו גם התיקונים הנצרכים לשם כך למטה בסוד

מאיר העיץ חלק ב'

כנודע¹⁹⁹, כי הם עצמם בחי' המלכים²⁰⁰. כי הנה ביטול המלכים היה לפי שלא נתקן עדיין כחדא אדם דכר ונוקבא²⁰¹, וזהו עצמו סוד טיפי הזרע של יוסף²⁰² שיצאו בלתי נקבה אלא מזכר לחוד,

סוף מעשה במחשבה תחילה. אמנם בבואו למקומו אשר הגיע למדרגה זאת של מקום השבירה והוצאת הקלקולים מהכח אל הפועל נחסר מהאור הזה, והוצרך להאיר לו במקומו מפי הטבור שהוא תחילת יצירת הפרצוף בדרך כללות בלבד, ובסוד גולגלתא וכתר. ולפי שבאלו המקומות מקום החיים הוא בנקודת הטבור גם בעטרת היסוד שם הוא בסוד ח"י כמו שהיה אח"כ בתיקון הכלים, לכן לא היתה בחינת מיתה ושבירה באלו הג"ר אשר משם קבלו את הארתם. אמנם מהאור הנמשך מצפורני הרגלים היה סוד הארת ז"ת ואחוריים דא"א ונה"י דכתר. כידוע שבציפורנים שבאדם אין הרגשה וחיות, ורק נמשך בהם קצת הארה מסופי האצבעות, והוא הבחינה האחרונה של הנפש, שלכן אין בהם הרגשה, רק סמוכים להרגשה. לכן האור הזה הנמשך לכלים דנקודים הוא שגרם שלא היה בחיותם של הכלים כדי חיות כלל ולכן מתו ונשברו, והוא בסוד א"ק שנתן להם הכנה להיות גורמים ליציאת הקלקולים, שכחם פגום באופן הגדול ביותר שיכול להיות, והבן מאוד (פת"ש נקודות יח).

צ"ע כמה קושיות: א) למה יצאו מלכי יושר מכמה מקומות ואילו מלכי עיגולים יצאו ממקום א' בלבד, ב) למה דווקא בשל עיגולים נולדו הז"ת מהג"ר ולא בשל יושר, ג) לכאורה היה תיקון על ידי יציאתם מהצפר"ג, שלא יצא זרע שלם, ולכן מה שיצא מהיסוד צריך היה להיות יותר בקלקול מאשר מצפר"ג, והרי אין הדבר כך, אלא מה שיצא מהיסוד הוא יותר עליון ומתקן מאשר מה שיצא מצפר"ג ד) באדם יוצא זרע דרך צפר"ג רק כאשר עוצר עצמו מלהוציאו מהיסוד, והרי כאן יצא מהיסוד, אם כן למה יצא דרך צפר"ג בכלל.

ליישב את כל הנ"ל, כאשר יצא האור החדש שהוא מלכי היושר והמה ירדו בכל קומת א"ק ובקעו את הפרסה, היו כולם כלולים בכתר, וכתר נזדווג מיניה וביה, והוליד את החכמה וחכמה את הבינה, ועל ידי זיווג חו"ב יצא הדעת כלול מז', והחב"ד לקחו כלים עבורם מג' הפרקים קדמאין דנה"י. אמנם עיקר עצמות הכלים הוא מהמלכות [צ"ע אם כוונתו לומר שזה עובר דרך העור], כלומר הי"ס דמלכות דע"ב דס"ג. ואם כן יוצא כי מלכי עיגולים מקבלים את אור מלכי היושר רק דרך הכלים האלה, ולכן הוא מקבל רק את תמצית האור היוצאת דרך אותן הכלים. ועל אף שהכלים זכים מאד, אבל עכ"פ למעשה שם כלים להם, וכן הוא לעניין ו' המלכים הנשארים שיצאו זה מזה ומתלבשים בג"פ אמצעיים ותחתונים דנה"י דע"ב דס"ג (כלומר זה פנימיות הכלים, שהכלים עצמם הם רק מהמלכות), וכל זה דומה בדיוק למלכי העיגולים שבחוץ, אלא ששם הוא בס"ג דס"ג ולא ע"ב דס"ג. והנה מעיקרא היו צריכים כל הז"ת לצאת דרך היסוד, אמנם מאחר שלא היה מקום קיבול לאורותיהם והיו בבחינת טפ"ק, לכן עצרו עצמם ולא יצאו אלא רק בבחינת הארה בעלמא, וזה מה שיצא דרך הצפר"ג. ומה שיצא מהטבור והפרק עליון דיסוד אינו טפ"ק, שכן הנקבים דשם אינם פתוחים, מאחר והחב"ד דמלכות מכסה עליהם ומלבישם, שכן הטבור פתוח מתחילת יציאתו ומכוסה בעור, ועור הוא מלכות. ובאמת בעומקם של דברים כל הי"ס דמלכות דע"ב דס"ג היו בבחי' טפ"ק, אמנם רק מה שיצא מהצפר"ג ירדו ונתלבשו בקלי'.

אמנם קשה, שכן איך אפשר לומר שמה שיצא מהטבור והיסוד יצא להתלבש בי"ס דמלכות, הרי זה צריך להיות עד סוף הרגלים. אלא עי' בהג"ר א' על ספד"צ פ"ג (כה ע"ד) ד"ה כתיב ויאמר, שהגם שמקומה של המלכות הוא מהשליש התחתון דת"ת וכנגד כל הנה"י, עכ"ז עיקר קבלתה הוא לעולם רק דרך היסוד בלבד, שכן האור שבכל הנה"י נצטמצם ביסוד בלבד, וכל המשך הארה מעליונים לתחתונים מהקצוות היא אך ורק דרך הקו האמצעי.

ע"פ כל הנ"ל יתבאר דברי הרב ביציאת האור דטבור ויסוד, שהכוונה היא על כל בחי' התנה"י דא"ק העתידיים אח"כ להתפשט בטפה הזרעית ולהשתתף בבנין האצילות, וכל אותן התנה"י אשר נתלבשו בי"ס דמלכות המלבשת עליהם נצטמצמו מתחילה ונכללו כולם בבחי' היסוד, ודרך היסוד יצאו כולם להתלבש במלכות. אם כן צ"ל שמה שיצא מהטבור והיסוד הוא בחי' הטבור והיסוד העתידיים להתפשט באצילות, והוא מבחי' הע"ב דס"ג ויוצא דרכם כל האור שבקע הפרסא.

אם כן יוצא, שמלכי יושר יוצאים ממקום א' שהוא מהבקיעה דרך הפרסא דוגמת המלכים דעיגולים שיצאו ממקום א' שהוא העיניים. ומש"כ שיצאה דרך הצפר"ג רק הארה מאותן המלכים דיושר אחר שנתלבשו בי"ס דמלכות ויצאו ומלכו כל א' וא' בשעתו, אז יצא מכל א' וא' איזו בחי' הארה דרך צפר"ג, והם הניצוצין שירדו למטה (ביאורים ח"ב ק ע"ב). וכעין זה יש גם במלכי יושר ו' פרצופים בהארה שיצאה דרך הצפר"ג (דע"ה ח"ב ז ע"ד), אמנם במלכי דיושר היו י' נקודות, ובשל עיגולים היו רק ז' (כללים ח"ב נד ע"ג).

¹⁹⁹ וז"ל: ובהאי י' חב יוסף הה"ד (בראשית מ"ט) ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו מאי ויפוזו דאזריקת טפה דאיהי י' בין עשר אצבעאן ואתפליגת לעשר ניצוצין דאזדריקו מקשת דאיהו ברית ובאן אתר אזדריקו בעשרה הרוגי מלכות אמר ליה והא שמענא דעשרה הרוגי מלכות בני יעקב הוו אמר ליה חס ושלום אלא בדיוקנייהו הוו, ע"כ.

ועי' בהג"ר א' שם ד"ה ואזדריקת קשת כו', ז"ל, ר"ל ז"ש קשתו דקשתו חזר לאיתנו ואזדריקו בזרועי ידיו והטפה הוא יו"ד דלכן אתפליג לי' ניצוצין בעשר אצבעאן דהטפה הוא ה"ח וה"ג (ועשר

מאיר העין חלק ב'

והם הם י' הרוגי מלוכה²⁰³. והבן מלת מלוכה כי הם ממש אלו הז' מלכים שנשברו²⁰⁴ כליהם וגופם. והסיבה היה ג"כ לפי שהיו בלתי תיקון דו"נ עד שבא הדר מלך ח' ואז נתקנו, וזהו ג"כ

אצבעות הוא חכמה י"ד כמ"ש בס"ת כ"ב) שהן מן אצבעאן ה' נגד ה' וכמ"ש בפ' בלק וברית קדישא אתער בחמש אצבעאן דידין כו', עכ"ל.

והנה למעיין בלשון התיקון הזה יראה שמדוייק כמ"ש בהגה"ה [הגוב"י א'] בשם הר"ש, וכן איתא ביהל אור ח"ב ל ע"ג, וע"ש ד"ה ונעץ, שהגם שמצפ"ג אינו יוצא אלא הארה מועטת, עכ"ל נעשות מזה נשמות קדושות והוא רק הארה בעלמא (ביאורים ח"ב ק ע"ב).

וז"ל הגוב"י א' – כתב הרב ר' שמואל בן סיד משם רבו ר"י בן טבול שקיבל מהרב זלה"ה כי אע"פ שהפסוק אומר ויפוזו זרועי ידי (עי' לקמן של"א פ"ב דכתב דיוצאות מהידים) דמשמע שמן הידים היתה היציאה הכוונה הוא לומר שמה שנפוזו הם י' טפין דחור"ג הנקרא ידים כי בכל יד ה' אצבעות אבל לא חש הכתוב לומר מהיכן יצאו ופשיטא דמהרגלים יצאו, ע"כ. וכן הוא בגמ' סוטה לו ע"ב (לש"ו).

²⁰⁰ אין כוונתו לומר שרק הם המלכים הנודעים, שהרי עיקר המלכים הוא מה שיצא מהעיניים. אלא עיקר המיתה והשבירה אשר במלכים הוא רק אלו שבאותן י' אורות אשר יצאו מהצפ"ג. עי' שעה"ק יט ע"ג, וז"ל, צפ"ג והם עצמם בחי' המלכים שמתו כנודע כי ביטול המלכים היה כו' כי רק הם מיתו ונתבטלו, עכ"ל. ור"ל, שירדו למטה לקלי', אמנם האורות העיקריים של המלכים לא ירדו למטה, וכנודע שהאורות נשאר למעלה (עי' שבירה ג' ורפ"ח ב'), וכמו כן הכלים שלהם, שאע"ג שהם ירדו, עכ"ל מעיקרן ורובן נתהוו עצם עולמות אבי"ע, ואילו מהשמרים והעכירות שבהם נתהוו הקלי' ושאר חלקי הסט"א שבהם (ביאורים ח"ב קא ע"ג).

והנה אין הכוונה כאן לזרע אלא להארה בעלמא, ולכן אין בזה בחי' טפ"ק. ועכ"ל, הוי בחי' סיפת קרי, ומלכי היושר האירו את ההארה הזו למלכי עיגולים לצורך מלוכתם כרגע. והניצוצין היוצאים מהארת הצפ"ג הם הש"ך פ"ר ורפ"ח [עי' הערה 207], והם מלכי היושר שירדו בבי"ע, אמנם האורות העיקריים שיצאו מהטבור והיסוד לא ירדו בבי"ע אלא נשאר למעלה במקום האצילות (כללים ח"א צב ע"א) והיו ממותקים ומתוקנים קצת, ועיקרם נותרו בקדושתם וקיימים לעולם (דע"ה ח"א לג ע"ג).

האור חדש נשאר במקום האצילות, ורק ההארה של הצפ"ג היא אשר השתתפה בנקודות ובעולם הטהור (גם מה שיצא מנקבי העור) (דע"ה ח"א טז ע"א, וכן כללים ח"ב קלג ע"ג).

²⁰¹ מה שיצא מצפ"ג לא התחבר עם הנוק' (דהיינו מלכי עיגולים) (דע"ה ח"א יז ע"א). וזה סוד טפ"ק כלומר בחי' זכר ללא נקבה. אמנם עי' בהג"א על ספד"צ ג ע"ב הגה"ה ד"ה כ"מ בכתבים, שטעם השבירה הוא שהם היו נוק' ללא דכר. ובביאור דבריו עי' פת"ש שבירה כ"ז, שהטעם לשבירה הוא משום שהנוק' היתה ללא מיתוק. לפיכך אפשר לקיים את ב' השמועות, של האריז"ל ושל הגר"א כא': נוק' לא היתה ממותקת, שכן לא היה לה שורש למעלה וכדברי האריז"ל. לכן נחשב הדבר כאילו כלל לא היתה נוק', וכדברי הגר"א כאן בשם כתבי האריז"ל. ומה שיצא מהנוק' עכ"פ היה ללא הארת דכר, ולכן היא אכן היתה שם, אמנם יציאתה זו היתה בסוד בוצינא דקרדינותא. וכן עי' לש"ו דע"ה ח"א פב ע"א, שד"ז שהיו ללא זכר ובאותה המידה ללא נוק', מובן ממש"כ שיש נקודות "בפנים" (יושר) ו"בחוץ" (עיגולים). אלה שבפנים היו ללא נוק', ואלה שמבחוץ היו ללא דכר.

אמנם משמע לקמן בפ"ו וכן הוא בשבירה א' שהמלכים יצאו להתגלות בדרך זיווג (עי' לקמן הערה 342, 343), ועי' דע"ה ח"א ה ע"ג שכאשר יש זיווג פנימי, זהו זיווג פב"פ. והזיווג של המלכים היה מזדווגים, אזי זיווגם נקרא אב"א, וכאשר יש זיווג פנימי, זהו זיווג פב"פ. והזיווג של המלכים היה חיצוני בלבד וזהו אב"א, ואפילו שחלקי החיצוניות היו באמת פב"פ, והרי אין שום זיווג אלא פב"פ, אמנם בגלל שזה חיצוניות הדבר נקרא זיווג אב"א. אם כן כאשר נזכר בדברי רבינו שהיה הדבר ללא זיווג ז"א עניינו שהיה הדבר ללא זיווג פנימי.

²⁰² יוסף היה מרכבה למדת היסוד, ובפרט לאחר שירד למצרים אסתלק יסוד דדכורא, ומאחר ששורש השרשים, הרי הוא המלכין קדמאין, היה הקלקול שיצאו אורותיהם ללא זיווג, ועי"ז נתהוו כל הסט"א, לכן היה כח לסט"א להתגבר מכח השרשים ולגרום ליוסף (שהוא ממדת היסוד) שיצאו מצפ"ג רגליו י' טפין כדי שתהיה לסט"א יניקה מהם (ביאורים ח"ב קא ע"ג).

²⁰³ עי' קיצור אבי"ע ה', שאלו י' הטיפין דיוסף היו י' לבושי נשמותיהן של עשרה הרוגי מלוכה ולא נשמותיהן ממש. ויצאו רק הטיפין מהדעת שבראש, והיו נשמותיהן לבושיין. וכל מה שאירע ליוסף בעולם הזה, אירע למידת יוסף הצדיק העליון, שנשמותיהן של הרוגי המלכות, היו אף הם מהדעת שבראש ולא מהדעת שבגוף, שמאחר שהטיפין היו בבחינת דכר ללא נוק', לכן יצאו רק לבושים, שכן נשמה חדשה יוצאת רק על ידי כך שמקבל מא"ס, וד"ז שייך רק בזיווג דד"ן (ביאורים ח"ב קא ע"ד).

עי' שער הקלי' נוגה פרק ה' (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

סוד מ"ש במסכת שבועות בפ"ג (יח ע"א) מי שאמרה לו אשתו בשעת תשמיש נטמאתי²⁰⁵ ינעוץ צפורניו בקרקע והזרע יוצא דרך צפורני רגלים²⁰⁶ {לז ע"ג} ויפרוש באבר מת. והנה הבלים הראוין למלכים אלו ז' יצאו דרך צפורני רגלים²⁰⁷, ואע"פ שהצפורנים הם י' והנקודות שנשברו אינן אלא ז"ת לבד כנ"ל, הענין הוא כי גם יש ב' מיני אחרונים דא"ו

²⁰⁴ כדלעיל הערה 202, שהסט"א שלטה בעשרה הרוגי מלכות על ידי שרשם שבמלכין קדמאין שיצאו מהצפר"ג דא"ק שלא נבררו מהם לגמרי. ובאותה המידה ששלטו על יוסף הצדיק התחתון כמו כן שלטו על יוסף העליון, ולכן כל מה שאפשר להם להוציא משם הוא רק את הטוב שנתערב ברע על ידי שנעשו אלו י' הטיפין לבושין לאותן הנשמות הקדושות, ועל ידי היסורים הגדולים שסבלו על קדושת שמו ית', נתגברו על הרע ע"מ להוציאם, ועכ"ז נטלו הסט"א את חלקם על יד כך שהם שלטו בגופם. אמנם גופיהם לא עלו מיד, אלא נמסרו בכוונה תחילה לסט"א, בסוד העת אשר שלט האדם באדם לרע לו, להוציא את כל הרע שנבלע, ע"מ לברר את כל המ"ן דנוק' דאצילות הצריכים להתברר עד ביאת המשיח. ועי' זהר פקודי רנד ע"ב ויהל אור דף ל—לא. ועוד, גופיהם עולים תמיד בבחי' מ"ן, והם מעלים את כל המ"ן ומבררים את כל הבירורים עד ביאת המשיח, מכיוון שהלובשין הנ"ל הערה 203 נתבררו ועלו תיכף כולם בשלימות ע"י נשמותיהם שהיו בתכלית הקדושה, וע"י היסורים הגדולים שסבלו העלו את המ"ן דבינה. לכן נקראו "הרוגי מלוכה", שכן הם ממש אלו ז' המלכים, שכן ז' המלכים המה אשר הרגו את י' הרוגי המלכות, והיינו אלו ז' המלכים שכליהם וגופם נשברו, והאורות עלו למעלה. והנה אע"ג שכליהם עשו את עיקר אבי"ע. אם כן בע"כ שיעקר כוונתו הוא לסיגים של ז' המלכים (ביאורים ח"ב קב ע"א).

²⁰⁵ שכן היה בשרש השרשים, שבאלו המלכים היה שורש של התהוות הטומאה והרע ובפרט בס"ג דס"ג, הרי הוא עיקר הגבורות שהוא בחי' אמא, וזה נקרא "שעת תשמיש", שהרי כבר התחילו לעשות את פעולת הזיווג שבין ע"ב דס"ג לס"ג דס"ג והוא עליית המ"ן. ולכן הע"ב דס"ג עיכב עצמו מלהוציא את הטיפין כנ"ל הערה 200 (ביאורים ח"ב קב ע"ב).

²⁰⁶ עי' הגוב"י שמשמען שמן הידים עכ"ל, וכן הוא בגמ' סוטה לו ע"ב (לש"ו).

²⁰⁷ עי' בלשון שבשער הקדמות יט ע"ג [כב ע"ב] (לש"ו), ה"ד בליקוטי הנוסחאות לעיל הערה

123.

ר"ל לז' המלכים דנקודות, שהם אורות דעינים הרי הם העיגולים, והם עיקר הנקודות. המה ההבלים הראויים לקבל מהע"ב דס"ג, הרי הם המלכים דיושר, ולא קבלו מהיסוד, שכן יצא אותו האור דרך צפר"ג בלבד.

והנה מה שיצא מצפר"ג לא היה רק בסוד ע"ב דס"ג, אלא גם בסוד ס"ג דס"ג. שכן מלכי העיגולים והיושר היו שוים בכל עניניהם [כלומר שהיו ג"כ י' הבלים למטה שיצאו מהצפר"ג כמו שיש הבלים שיוצאים מהעיניים] (ועי' כללים כלל יז פב ע"א [זה ציון שלו ולא מצאתיו שם - הערת המהדיר]). ובביאור ד"ז שהרב שתק מעניינים אלו של אורות ס"ג דס"ג, יש להקדים ולשאול, הרי כל הארה היוצאת מהטבור והיסוד מפרשה הרב שהיא בגדר אור חדש בלבד ולא של ס"ג דס"ג, וצ"ע מ"ט באמת אינו מזכירו בשם ס"ג דס"ג, אלא צ"ל שהרב אינו מזכיר ממלכי היושר כי אם האור הנמשך לתועלת אורות העיניים ולא האורות היוצאים לתועלת עצמם כלל, שהרי רק אורות אלו היוצאים מן העיניים המה עיקר המלכים קדמאין. ממילא יתבאר מ"ט אינו מזכיר אור ס"ג דס"ג, שכן היא איננה הארת זיווג המועילה לעיקר המלכים אלא היא רק הארת הפרצוף של מלכי היושר.

יש בחי' עיגולים ויושר גם במלכי היושר המאירים לעיגולים ויושר דמלכי העיגולים, והמה הו"ק והנוק' דשניהם, דהיינו ההארה היוצאת דרך דופני הגוף והיינו העיגולים של מלכי היושר, והמה מאירים לעיגולים דנקודות. והארת צפר"ג הם היושר של מלכי היושר, והמה מאירים ליושר דמלכי העיגולים (ביאורים ח"ב קב ע"ב).

הארת צפר"ג היתה צריכה להזדווג עם מלכי העיגולים אחרי מלכותם. וכאשר ירדו נמצא כי הם היו ללא רפ"ח ניצוצין, שכן הרפ"ח ירדו רק אחרי השבירה [צ"ע, שכן מנקודות ד' משמע שרפ"ח נשארו בתוך המלכים שנשברו - הערת המלבה ד' אבל האורות דצפר"ג יצאו וירדו למטה בעת שיצאו ומלכו. וי' אורות אלו עם שרשם נשאר למעלה קשור ותלוי בצפר"ג עצמן, והמה י"א האורות שהם עיקר חיות החיצונים, בסוד י"א סימני קטורת. ואכן על ידי הקטורת הוא שעולים י' האורות הללו חזרה לשרשם.

והחיצוניות דפנים, חיצוניות דאחוריים וחיצוניות דאחורים דאחורים, הרי הם שורש הבי"ע, ישנם גם ביושר וגם במלכי היושר, וזהו הדבר ונוקבא שבבי"ע. והנה ישנם עיגולים ויושר בכל ד' עולמות אבי"ע, הן במלכי העיגולים והן במלכי היושר, סה"כ ט"ז בחי'. ודבר זה הוא גם בצפר"ג וגם בטפ"ק ממש, סה"כ ל"ב בחי' (ביאורים ח"ב קב ע"ד).

מאיר העין חלק ב'

שנשברו הרי הם ט'²⁰⁸ בחי'. והעשירית הוא²⁰⁹ כי גם מן הכתר היה בו קצת פגם כמ"ש לקמן בע"ה, והוא בחי' נה"י שלו שנכנסו והיו בסוד מוחין לאו"א וגם הם נשברו¹²⁴. הרי הם י' בחי' כנגד י' הכלים¹²⁵ שיצאו מצפורני רגליו. וכל בחי' יציאת אלו הי' הבלים דרך צפורניו היו כולם לסיבת חסרון קבלתן²¹⁰ מאור האזן העליונה כנ"ל, ולכן סבה זו גרמה לכל זה ולביטול המלכים²¹¹.

¹²⁶מ"ק. כאן מקום קושיא שכתבתי שיש פגם בנה"י דא"א המתלכשים באו"א. והנה ידענו כי או"א²¹² מלבישים חג"ת דא"א²¹³, ואולי קודם שמתו היו בנה"י למטה ואחר התיקון עלו בחג"ת דא"א, או אפשר כי נה"י דא"א הם באחוריים דאו"א²¹⁴ שהם יש"ס ותבונה ואינם אלא נגד נה"י דא"א, אך או"א עצמן הנקרא פנים למעלה בחג"ת.
¹²⁷ונחזור לעיל כי הנה בארנו שהנקודות נחלקים לשלשה חלקים²¹⁵, העליונים על האותיות כמו החולם²¹⁶, ובאמצע כמו השורק¹²⁸, ותחתונים כמו שאר הנקודות. והנה נקודת

²⁰⁸ ע"כ יצאו ג"ר יחד עם הז"ת שצפר"ג [ככל ז"ת שחיותו היא רק מכיוון שיש לו ג"ר], ולולא זה לא היו יכולים לצאת למלוכה כלל. ואע"ג שהאחוריים עצמם נשאר באצילות, אמנם ההארה מהם ירדה בתוך ז' המלכים עצמם, להיות להם לבחי' מוחין, וירדו ג"כ לבי"ע, והיינו המלך הראשון הרי הוא הדעת אשר נשבר אף הוא, ששרשו בכללות הג"ר. עי' לקמן פרק ד' (מ"כ) שהוא כולל כח"ב, ר"ל שהוא נבנה ונעשה מהם (ביאורים ח"ב קג ע"ב).

²⁰⁹ לעיל טנת"א א' מזכיר רק את ד' אחוריים דאו"א ולא הכתר כלל, ועי' בהערה הקודמת, שעיקר הכוונה היא למלך הדעת שהוא מוחין דז' המלכים. ועי' בכוונת הקטורת שפרטי הי"א הם י' פנימים וי' מקיפים, כאשר כל המקיפים נחשבים כא' מכיוון שאינם מצומצמים ובעלי גבול כ"כ. והנה כאן הרי תכליתו לבאר איך הם י', וזה שייך דווקא לאורות הפנימיים. ואילו בטנת"א עניינו לבאר איך פרטיותם, ולכן מחלק בין או"א לישסו"ת, מאחר ואו"א עלאין הוא שורש המקיפים והם הרי נחשבים לא' וכמו שנתבאר, ומישסו"ת הם הפנימיים הרי הם י'. ולכן אינו מזכיר את הכתר, שכן כאשר מדבר בעניין המקיפים, הכתר אינו מעלה ואינו מוריד, שכן כל המקיפים שרשם הוא בכתר ואילו שורש או"א עילאין הוא בג"ר דנקודות, וכולם נחשבים לא' כמ"ש (ביאורים ח"ב קג ע"ב), עי' לקמן הערה 364.

²¹⁰ כלומר שהג"ר דא"ק לא קבלו את תוספת האורות הרי הוא העטרין דחו"ג הנצרכת להם לשם הוצאת אורות חדשים, ולכן לא יכולים היו להזדווג, ולכן יצאו דרך טיפת קרי (ביאורים ח"ב קג ע"ג).

²¹¹ מלבד מה שלא היו יכולים להזדווג, גם נתבטלו הם עצמם אח"כ, שכן מתו ונשברו. והנה על אף שעיקר חסרונם היה בכך שלא קבלו הארה מאוריא, אמנם אם היו מקבלים מהעקודים היו שלמים והיו קיימים ולא נשברים, מאחר שעולם העקודים מתוקן בשלימות (ביאורים ח"ב קג ע"ג).
²¹² עי' תיקון נוק' פרק ב' אות יד (לש"ו).

²¹³ והנה כל התלבשות של תחתון על עליון היא רק על הנה"י שבאותה בחינה העליונה ממנה (עי' לעיל הערה 54). ואם כן לכאורה קשה, איך יתכן לומר כי או"א מתלכשים על חג"ת דא"א. אלא צ"ל כי עיקר ההתלבשות של או"א היא על נה"י דעתיק, ועתיק וא"א מהוים פרצוף א' יחד (ביאורים ח"ב קג ע"ג). עי' לעיל הערה 127.

²¹⁴ עי' לקמן פרק ו' [ד"ה והנה מ"ש שנפלו] (לש"ו).
²¹⁵ ג' חלקי הטעמים המה אח"ף והם פרטי הסמ"ב (שכן הע"ב נעלם), אמנם לא נתבאר כאן מהם ג' חלקי הנקודות, שכולם כלולים בשם ב"ן בלבד ושם ב"ן נחלק ל"ס וממילא לג' חלקים. ולכן שורש כולם הוא בחי' אחת (ביאורים ח"ב קג ע"ג).

²¹⁶ ד"ז פשוט הוא, שהעליונים גבוהים במעלה יותר משאר הנקודות, שכן הם באים מבחי' ס"ג, ואם כן קשה שאמר החולם, הרי החולם הוא ת"ת (תיקו"ז ה ע"ב), והוא למטה ממעלת קמץ, פתח, צירי, סגול ושבא שהם כנגד כח"ב ח"ג. ועוד קשה, הרי השורק הוא כנגד יסוד והרי הוא באמצע, דהיינו שהוא למעלה משאר הנקודות, ולכאורה צ"ע.

והעניין הוא, שבע"כ אין הדבר כפשוטו, והיות נקודות למעלה או באמצע הוא בכל הט' נקודות כולם. דהיינו, שלפעמים הם כולם למעלה מהאות, ולפעמים הם כולם באמצע או למטה הימנה. והוא על פי מש"כ בשבירה ו' ז' כי היו ו' מיני מלכים: עתיק, א"א, או"א וזו"ן. וכל המלכים, דהיינו הנקודות אשר מבינה ולמעלה, הם כולם למעלה מהאות (והדבר מדויק בלשון הרב שאמר הוא "כמו החולם" שהרי אין עוד נקודות למעלה מלבד החולם, אע"כ כדאמרן). וכל המלכים שהם הנקודות אשר בז"א, הם כולם באמצע האות, וכל המלכים שהם הנקודות אשר במלכות, הם כולם למטה מהאות. ועי' בהגר"א על תיקו"ז קכא ע"ג שהנקודות הם למטה מהאותיות [י' היא בסוד נקודות, ה' אותיות, ו' טעמים. ולכן בשם הוי"ה ב"ה הנקודות קודמות לטעמים. אמנם בספר תורה

מאיר העץ חלק ב'

החולם {לז ע"ד} הוא ההבל היוצא מן הטבור אשר שם עומד הכתר כנ"ל, לפי שהכתר איהו חולם על הת"ת²¹⁹ כנודע, כי עיקר חולם בת"ת דא"ק²¹⁷, אמנם נעשה כתר לנקודות, וז"ש בתיקון ה' (כא נ"א) כי חולם כתר באתון כנודע²¹⁸. וניקוד שורק בוא"ו שנקרא מלאפום שהוא באמצע²¹⁹, הוא ההבל היוצא מן היסוד לאו"א²²⁰ ונחלק לב', כי הנה נקודת השורק הוא ו' י' באמצע²²¹, והנה י' של שורק הוא לאבא הנקרא י' ראשונה של השם²²², והוא"ו של שורק הוא

הנקודות הם (ברובם) למטה מהאותיות ואילו הטעמים הם (ברובם) למעלה מהן] מכיוון שהנקודות הם מסטרא דחכמה, ולכן אי אפשר שיתגלו במלכות אלא לאחר שמתלבשים בכל בחינותיהם, ואז יש להם גילוי למטה לאחר שמתלבשים בלבושא דוקא. ועוד, החכמה הוא היסוד והשורש של המלכות כמש"כ "ה' בחכמה יסד ארץ", ולכן הנקודות עומדים בה למטה ממנה כי הם שורשה, ועל ידי זה יש לה כח לעלות בסוד אור חוזר לשרשה העליון.

כל זה הוא לענין הנקודות שמתחת לאותיות (דהיינו כמעט כל הנקודות חוץ מחולם ושורק), אמנם החולם והשורק, שהם כנגד ת"ת ויסוד, עומדים למעלה ובאמצע אפילו במלכים דמלכות, שכן מכיוון ששרשם הוא בקו האמצעי המבריח מן הקצה אל הקצה, והוא קשור ותלוי למעלה עד לרזא דא"ס, לכן הוא התגלה בקו האמצעי אשר שם הוא עיקר מקום התייחדות עם כל העליונים. והנה לכאורה היה מקום להקשות שהרי תחילת הקו האמצעי הוא בכתר שהוא הקמץ, ומ"ט אינו נחשב כאן בנקודות העליונות, אלא צ"ל שמכיוון שהכתר אינו מעיקר הגוף ממילא גילוי הוא רק למטה מהאות (ביאורים ח"ב קג ע"ד).

²¹⁷ זהו טעם נוסף על הנ"ל, דהיינו שגם מצד עצמו הוה נקודת החולם בסוד ת"ת בלבד, והוא כתר לגבי שאר הנקודות, דוגמת מש"כ במוחין דצלם פ"ג שת"ת דאמא נעשה לכתר לגבי ז"א. וכל זה בא ללמדינו, שכל הנקודות עומדים על הת"ת דא"ק להלבישו מטבורו ולמטה (ביאורים ח"ב קד ע"ב). כלומר, השליש תחתון דת"ת, שכן הוא כתר דנה"י (כללים ח"ב קה ע"ב).

²¹⁸ כנ"ל, שזהו מהת"ת דא"ק שהוא למעלה מכל הנקודות, ובזה יתבאר היטב לשון התיקון ז' ש"איהו כתר עילאה" דייקא ולא כתר סתם, שכן הכתר דנקודות הוא רק נקודת הקמץ ולא החולם, ואילו כתר עליון הוא החולם, והיא אכן שורש הכתר דנקודות (ביאורים ח"ב קד ע"ב).

²¹⁹ על אף שכל הנקודות בא"ק הם למעלה כנ"ל הערה 216, עכ"ז כל התנה"י דא"ק הנזכרים כאן עניינם הבחינות העתידות להתפשט באצילות וליעשות לעצם מעצמות האצילות (עי' הערה 200), מכיוון שעיקר א"ק הוא למעלה מהטבור. אם כן, השליש התחתון דת"ת הוא כתר דנקודות, והשליש העליון דנ"ה הוא חו"ב, והשליש העליון דיסוד, הרי הוא מקום המאלפום באמצע, הוא דעת דנקודות. והוא באמצע מכיוון שכל נקודות ז"א הינן באמצע האותיות (ביאורים ח"ב קד ע"ג).

²²⁰ כלומר, אור העצמות שביסוד גופה, הרי הוא הבל דנקודת שורק בלבד (וכדלקמן הערה 228) ולא האור חדש (כלומר מלכי יושר) אשר יצא ע"י הבקיעה דרך הפרסא, שכן האור החדש שיצא מהיסוד היה כלול מכל ט' הנקודות, שכן הכתר יצא דרך הטבור, והוא יצא מהשליש התחתון דיסוד הרי הוא פומא דאמה. אמנם אור השורק יצא מהפרק עליון דיסוד בלבד [ועל אף שאין פתח פתוח בפרק העליון אמנם מבואר לעיל הערה 193 (הערת המלבה"ד: שם אינו מבואר כי אם שנה"י עומדים בקו ישר זה למטה מזה, ואם כן יוצא חידוש מדברי רבינו, וצ"ע אם הציון לשם הוא טעות). שבעולם התהו היו ו' הפרקין דנה"י נפרדים זה מזה, ולכן יש מקום להתגלות האורות] שכן הוא לא יצא כי אם על מנת להאיר לאו"א שכן הם נמצאים בפרקים העליונים דנ"ה. ואין להקשות שדבר זה לא יתכן שהרי אין נקב בשליש עליון דיסוד, שכן היסוד הוא עמוק וחלול ושם אכן היה נקב פתוח, אמנם מהפרקים העליונים דנ"ה הם היו מלובשים באו"א גופה, ועכ"ז לא יצא מהם אור העצמות דחירק וקובץ שבהם, משום שהם סתומים. ועי' לעיל הערה 200 (ביאורים ח"ב קד ע"ג).

²²¹ כוונתו בנקטו בלשון "באמצע", שכן אע"ג שבציור המלאפום הו' בימין והי' בשמאל, מתכוין הרב לרמוז שלא נטעה לומר שכן הוא באמת, אלא שהי' הוא באמצע ובפנימיות הו', מכיוון שאבא הוא לעולם טמיר וגניז בגו אמא, אלא שאי אפשר לציירם באופן זה בפועל, והנקודה נמצאת בצד הו' באמצעו רק כדי לרמוז על מקומו האמיתי. וא"ת, א"כ מ"ט מצוייר הי' דווקא בשמאל הו' ולא בימין, י"ל שרומז כאן על כך שגילוי החכמה הוא רק על ידי האמא וממילא צריך החכמה ליכתב אחרי הו' שהוא רומז על האימא. והנה אמנם כן הוא שבשם הו"ה ב"ה הי' כתוב לפני הה', שכן באותיות שהם הכלים, יכולה היא הי' שתתגלה בפני עצמה בלי שורש גילוייה, אמנם בנקודות, (שהם כנגד הרוח) הרי שהנקודות הם חכמה והאותיות בינה. לכן אי אפשר שיתגלה שם החכמה אלא על ידי הבינה (ביאורים ח"ב קד ע"ד).

²²² אע"ג שהי' שבשורק הוא מהפרק העליון דיסוד, והוא בחי' הדעת שבז"א דאצילות (עי' לעיל הערה 219), והז"א הוא אות ו' של שם הו"ה ב"ה, אם כן לכאורה היתה סברא לומר שאותו י' שבשורק היא הי' דמילוי האות ו', לכן משמיענו הרב שהי' שבשורק יצא רק להיות הי' ראשונה

מאיר העין חלק ב'

אל אמא להוציא ולהוליד הו"ק דז"א²²³, וזהו בחי' הוא"ו זו שלוקחת אמא. וגם ט"א כי הנקודה שהיא כעין יו"ד²²⁴ שבשורק היא יותר עליונה וממנו יונק אבא דנקודים, והוא"ו של השורק שהוא אות ו' ממנה יונקת אמא דנקודים כנודע¹³⁰ כי נקודות חכמה ואתון בינה. וז' נקודות תחתונות²²⁵ עם ג' בחי', שהם, א' נה"י של הכתר, וב' אחוריים דא"א²²⁶, הרי הם י' אלו שיצאו דרך צפורני הרגלים¹³¹²²⁷, ואין כוונתנו לומר²²⁸ שאלו הם הנקודות עצמן רק שמכל אלו הבלים יצא אור אל י' נקודות שיצאו דרך העין כנ"ל וזכור זה. והנה יש בזה מקום שאלה, והוא כי לעולם היסוד הוא בחי' הדעת²²⁹, כי הרי מצינו שהיסוד דאמא הוא דעת דז"א, וכן יסוד של זה א"ק הוא דעת הנקודים, וז"א²³⁰ כ"כ איך יונקים

דשם הו"ה ב"ה שהוא אבא. אמנם הדעת, הרי הוא ראשית הז"א, לא קיבל עתה מאומה מהשורק כדי שהוא לבסוף ישבר במיתת המלכים. והנה עכ"ז קשה, איך יוצאת החכמה מהפרק העליון שביסוד, כאשר מקומו האמיתי הוא בפרק העליון דנצח והוד. אלא צ"ל שהדעת דנקודות לא היה הדעת העיקרי כלל [עי' בהגר"א על ספד"צ ב ע"ד ד"ה ומלך הראשון ובהגה"ה שם], שכן הדעת העיקרי הוא מרזא דמתקלא הנמשך מא"ס, וזה היה חסר לגמרי בעולם התהו, ואז שלטה רק בחי' הקצוות בלבד. אמנם היסוד כאן הוא יסוד דא"ק, והוא מבחי' דא"ק העתידיים להתפשט באצילות אחר התיקון, ושם בחי' היסוד הוא מהקו האמצעי. אם כן נמצא, שהדעת דנקודות לא היה במקומו האמיתי כלל, מכיוון שהוא דעת דקצוות. אם כן, כאשר יצאה בחי' שורק מהיסוד דע"ב דס"ג, היה הדבר על מנת להתחבר עם האור השורק הנמשך מהיסוד דס"ג דס"ג, אלא משום שהיה חסר בהם הזיווג, לא היו מתחברים ב' האורות יחד, ויצא כל א' להתגלות לבדו. וממילא לא היתה ליסוד שייכות מספקת עם הדעת בכדי שישפיע בו, ולכן לא קיבל ממנו כי אם בחי' הארה דצפר"ג. אמנם הגם שהיה חסר את ההתלבשות האמיתית לחו"ב דנקודות, עכ"ז, מאחר שלא היה בהם סיגים והיו כלולים מי', היה בהם כח לקבל את אור השורק דיסוד, הגם שלא היו מתלבשים עליו (ביאורים ח"ב קד ע"ד).

²²³ כלומר, הי' של אבא הוא של אבא עצמו, אבל של אמא הוא לא מיועד עבור אימא עצמה אלא רק לצורך הז"א, שכן האמא עצמה כלולה באבא. אך בכדי להוציא את הו"ק צריכה היא אור ומוחין בפני עצמם, וזהו בחי' הו' שלוקחת אמא. שהרי לכאורה צריך היה שאמא תקבל אות ה', אך משום שכל קבלתה בפני עצמה מלמעלה הוא רק לצורך הז"א, לכן מקבלת היא את האות ו' ולא ה' (ביאורים ח"ב קה ע"א).

²²⁴ כי הי' היא בחי' הנקודה האמצעית המרמזת על אבא שהוא חכמה, ולכן אבא יונק ממנה, אמנם הו', שהוא יותר בעל צורה מאשר הי' מורה על בחי' האותיות, לכן הוא רומז על בינה שהיא שורש האותיות, ולכן היא יונקת מהו' אע"ג שמצד עצמה הבינה היא ה', שכן כאן אינו רומז כי אם על שורש יניקתה מלמעלה, וככל שהיא יותר עליונה היא יותר נעלמת, לכן בא הרמז של יניקה רק על ידי האות ו', שכן היא האות הנעלמת ביותר מכל בעלי צורת אות. וכאן דקדק רבינו לומר "יונק אבא וכו'" כי משום שבטעם השני אמר שגם הו' רומז על קבלת עצמות האמא, ועצמותה כלולה באבא, והיא אינה מקבלת קבלה מיוחדת בפני עצמה. לכן נקט בלשון "יונקת", המורה על כך שהוראתו היא רק על שורש והמשכת קבלתם מלמעלה. שכן בשרשם למעלה באמת יש שורש לשניהם. אלא שכאשר נמשכו למטה, ראשית נמשכו שניהם להיות כלולים באבא, ורק אח"כ מתגלית אמא ויוצאת להתגלות בפני עצמה. והנה האות ו' הינה אות דכורא, שכן בשורש העליון לא ניכרת בחי' נוק' כלל, ולכן נקראת הבינה עלמא דכורא (ביאורים ח"ב קה ע"ב).

²²⁵ אע"ג שגם הם עומדים ומלבישים על הנה"י דא"ק, עכ"ז אינם מקבלים מהם הארה של ממש אלא מבחי' צפר"ג שלהם בלבד (ביאורים ח"ב קה ע"ב).

²²⁶ אלו ג' הבחי' נשארות באמת באצילות גופה, והן מקבלות את עיקר הארתן מהטבור ומהפרק העליון דיסוד. אמנם כוונת מ"ש שהם יונקים מהצפר"ג בלבד, היינו רק על הדעת דנקודות, שהוא המלך הראשון, כמש"כ לעיל 208 (ביאורים ח"ב קה ע"ב).

²²⁷ ר"ל שיי' אלו מקבלים את האור היוצא מהצפר"ג, וזמ"ש ואין כוונתנו וכו' (ביאורים ח"ב קה ע"ב).

²²⁸ עי' שעה"ק כא ע"ד סמוך לסופו וב' אורות אלו וכו' אבל וכו' (לש"ו). ב' אורות אלו המה האורות שמחוץ לטבור ולמטה, והוא הנקרא עולם הנקודים, אמנם רק האור שיצא מן העיניים הוא עולם הנקודים, והאור החדש מאיר בהם ונכלל בהם ליקרא נקודים כמותם. משמע מדבריו, שמה שיצא מהטבור הוא עבור החולם. וזה קשה מאד, שהרי זה שיצא מהטבור הוא כתר, ואילו החולם היא ת"ת. אלא צ"ל שעומק דברי הרב הם כך: הטבור הוא הת"ת דא"ק. אם כן יש בו נקודת חולם. ומה שיצא מהטבור והיסוד הוא מהתנה"י דע"ב דס"ג, וס"ג דס"ג דא"ק. אם כן, אפשר לומר שהחולם קובץ חירק שורק שבתנה"י דכ"א מתלבשים בכל י' הנקודות שיצאו דרך העיניים (ביאורים ח"ב קד ע"א).

מאיר העין חלק ב'

או"א מהבל היוצא מיסוד א"ק הנ"ל. והתשובה הוא כי בחי' היסוד לעולם הוא גבוה למעלה מב' פרקין עלאין דנה"י¹³² כנראה { לח ע"א } בחוש²³¹, ומבשרי אחזה אלוה (איוב יט כו), וא"כ מוכרח הוא שהדעת יהיה גבוה למעלה מאבא ואמא²³², וכן היה הענין כאן²³³. אבל שם בז"א

²²⁹ הדעת היא רק מהז"ת הרי הם ז"א, לכן הנקודה שלו היא נקודת שורק, שמקומה הוא באמצע, שכן הוא רק עבור בחי' ז"א דאצילות. אם כן, צ"ע לכאורה איך אמרנו לעיל שאו"א מקבלים משם (ביאורים ח"ב קה ע"ב).

²³⁰ מכאן ראייה למש"כ בלש"ו הקדו"ש יח ע"ג ובהגהת הלש"ו המובאת לעיל שער א ענף ב' בפסקה ד"ה והנה הא"ק, מש"כ הערה על התיבות "עד קצה התחתון", שעיקר א"ק הוא למעלה מהפרסא.

²³¹ שתחילתו מהטבור (עי' גר"א תיקונים נ ע"ד), אשר שם הוא הכתר שכן הדעת עומדת במקום הכתר (ביאורים ח"ב קה ע"ב).

²³² על אף שגם או"א נמשכים ויוצאים מהכתר, הם תכופים וסמוכים לו. אמנם מאחר שהם עומדים רק כנגד הצדדין, והדעת עומד כנגד אמצעיתו, אם כן הדעת מתייחס ומתייחד עם הכתר יותר מאו"א. לכן הדעת עומדת במקום הכתר. והטעם לכל זה הוא, שכן בקו האמצעי מתגלה רזא דאור א"ס, ולכן הקו האמצעי מתייחד עם מה שיותר עליון מהקצוות. והנה אע"ג שאח"כ נמשך הדעת למטה מהם ונעשה לבחי' ז"א, אמנם בתחילתו יש עכ"פ מה שראוי לאו"א לקבל ממנו. ומאחר שבעולם התהו היו ז' פרקין תתאין דנה"י נפרדים זה מזה, נמצא שהאור אשר היה בפרק העליון דיסוד (הרי הוא בחי' הדעת עלאה) נשאר במעלתו הראשונה שכן לא נתעבה לירד למטה, כי יצא מהפרק העליון דיסוד עצמו. לכן ראוי שאו"א יקבלו ממנו, הגם ששרשו [כלומר הבחי' התחתונה שלון] בבחי' ז"א, אמנם כבר נתבאר (לעיל הערה 222) שבעולם התהו לא היה דעת למעלה מאו"א כלל, מאחר ולא נתגלה רז דאור א"ס בעולם התהו כלל. אמנם כבר אמרנו שאור השורק דהיסוד הנאמר כאן עניינו עצם האור דהיסוד עצמו אשר הוא מבחי' א"ק, דהיינו מהתפשטות א"ק העתידה להתלבש ולהשתתף באצילות. ומאחר שאור השורק בא מכח הא"ק, אם כן יש בו עכ"פ אור מעולה יותר מאו"א, עד כדי כך שראויים הם לקבל ממנו (ביאורים ח"ב קה ע"ב).

וצ"ע, מ"ט תמיד נחשב הדעת שהוא למטה מחו"ב, ואם תאמר שטעם הדבר הוא משום שהוא תולדותם וממילא נמשך מהם, עדיין יקשה, מ"ט אין הכתר משפיע מיד לקו האמצעי ולדעת ותחת זאת משפיע קודם לכן לאו"א הנמצאים בימין ושמאל, הרי הוא עצמו נמצא בקצהו העליון ולכאורה יותר מסתבר שישפיע תחילה על מי שהוא בן מינו. וממילא יקשה כהאי גוונא על החג"ת והנה"י, שהאמצעיים צריכים היו להיות יותר עליונים ויותר קרובים לשורשו הראשון הרי הוא הכתר.

וצ"ל שמכיוון שהכתר הוא שורש הכל הרי שכולל הוא את כל הצדדים ועי"כ כולל את הכל. וממילא כאשר הוא מתגלה הרי שהוא מגלה גם את הצדדים. והנה משום שהצדדים שני הפכים זה מזה ושניהם במדרגה אחת, הרי שהם עומדים זה כנגד זה אבל עיקר המשכתם הוא באמת רק מאמצעיתו. והנה רצון המאציל היה לסדר ולבנות את כל התהוות והנהגת העולמות בסוד המתקלא המחלק את הספירות ג' ג', דהיינו שבכל ג' יש בחינות כף זכות וכף חוב והמכריע. לכן צריך שתיכף לאחר התגלות שורש הקו האמצעי שהוא השורש, יצאו ויתגלו ממנו השורש דכף זכות וכף חובה שהם ב' קווים המושרשים בקו האמצעי. אמנם בג"ר קדם הקו האמצעי, שהרי יציאתם היא מהא"ס ית' הרי הוא שורש האחדות. אמנם משום שהחו"ב באים משורש א', לכן אפילו שהם בבחי' מתנגדים זל"ז, אעפ"כ מאחר שהם בעלי שורש א' משותף הרי שיש בכל א' מהם איזו בחי' הנמשכת מזו שכנגדה, שכן בכל ענף יש את כחו ותכונתו של השורש. לכן יש לדעת גם מהחסדים שבחכמה וגם מהגבורות שבבינה. ולכן הדעת עומדת במקום הכתר שהרי החו"ב באים מהכתר, והדעת הוא הגילוי של הכתר, שכן הכתר עצמו הוא נעלם, וכשם שכאשר החו"ב הם בכתר הם מיוחדים באחדות גמורה קודם יציאתם ממנו, כן הוא הדעת אשר למטה ממנו, שכן הוא מיוחדם, ולכן גם הדעת וגם הכתר אינם נחשבים יחדיו בספירות לעולם אלא נמנים או הא' או השני, שכן הדעת היא המשכת הכתר עצמו שכן היא מבחי' הכתר אשר בחו"ב, והכתר הוא שרשם אשר בו מיוחדים שניהם למעלה, ומתבאר מהנ"ל שהג"ר מיוחדים זב"ז באחדות גמורה והם כולם נחשבים כאילו הם בעלי מדרגה אחת.

עיקר ההתגלות היא בדווקא בקצוות, שכן זו היתה כוונתו, להוציא ב' בחינות נפרדות וב' אפשרויות בחירה, וביניהם יורד קו אמצעי, והוא שליטתו ית' המייחדת את אותם ב' קצוות, וגילוי הקצוות הוא מה שיוצא בו' אלפי שנין, ולכן הגילוי של ו' אלפי שנין יצא מהקצוות ולא מהקו האמצעי. ואפילו דבר זה שורשו אינו כי אם מהקו השמאלי של בינה בלבד, שכן חכמה הוא נעלם. וכן הבריאה מתחילה לא נתגלתה כי אם בבחי' קצוות בלבד, ורק אח"כ נתגלה הקו האמצעי. לכן יסוד ות"ת מקומם הוא לעולם למטה מהקצוות שלהם, ואילו בג"ר, שהם קרובים למדריגת א"ס, הקו האמצעי הוא הראשון לכולם ולמעלה מכולם, שכן שם הוא מקום הנהגת הא"ס. ואפילו שיש

מאיר העין חלק ב'

אינו כן²³⁴, לפי שכשהבינה נכנסה בו לתת אליו מוחין היא משפלת עצמה ומרכנת עצמה²³⁵ בסוד (דברים כב ו) האם רובצת על האפרוחים¹³³, ואז מוכרח הוא שתגביה רישי ירכין לעילא ובחי' היסוד שלה נשפל למטה מהם, ואז נמצא שהדעת למטה מחו"ב, והבן זה. אמנם א"ק הוא עומד ולא רובץ²³⁶, ואז פרקא קדמאה דיסוד הקבוע בתוך הת"ת הוא הגוף ודאי שהוא גבוה מנה"י¹³⁴.

בג"ר קצוות, עיקר ההנהגה הוא על פי האחדות הפשוטה, אמנם למטה מג"ר אין גילוי ההנהגה על פי האחדות הפשוטה, שכן זהו עיקר כוונתו ית', שיתגלו הקצוות למטה מהג"ר, ועכ"ז, בהעלם אפילו בז"ת שרשם הוא בדעת שבקו האמצעי.

וכפי שהוא בספירות הפרטיות, כן הוא בפרצופים הכוללים, אלא שעיקר הגילוי בפרצופים הוא הקו האמצעי משא"כ בספירות הפרטיות, שאו"א כחדא שריין, והם נכללים במזלין הרי הוא הדעת עליון, ולכן בחשבון הספירות הפרטיות, הדעת למטה מחו"ב שכן הוא מקבל מהם, אמנם דעת הכללי שבכל פרצופי האצילות מקומו הוא למעלה מהחו"ב. שכן הדעת הוא התרין מזלין, והחו"ב הם או"א הנשפעים מהם. טעם החילוק, שכן כל פרצוף פרטי צריך להיות בו גילוי של הקצוות וזו תכליתו, אמנם תכלית כל פרצוף כללי היא לגלות את הקו האמצעי [הרי זה בחי' י"ג ת"ד ולא דעת העומד בין או"א. ע"י בהגר"א על ספד"צ ג ע"ג ד"ה ותיקון].

אמנם גילוי הפרצוף שיש בו קצוות הוא רק מז"א דאצילות ולמטה, שכן פרצופי או"א נכללים בא"א ובמזלין.

הנה מה שאמרנו שבז"א שולטים הקצוות, וממילא מתגלה הקו האמצעי רק אחרי התגלות הקצוות, על אף שיסוד הוא גבוה מב' פרקין עלאין דנו"ה. וטעם הדבר, שכן שורש התהוותו והא מהקו האמצעי (ביאורים ח"ב קה ע"ג).

²³³ כלומר, בחו"ב דנקודות המלבישים את הפרקין עילאין דנו"ה דא"ק המקבלים שפע מהדעת דנקודות המלביש את הפרק העליון דיסוד דא"ק (ביאורים ח"ב קה ע"ג).

²³⁴ שכן לפי זה באמת קשה מאד, מאחר שבחב"ד דנקודות היה הדעת גבוה מהחו"ב, וכן בחב"ד הכלליים הרי הם או"א ומזלין, הוה הדעת הכללי גבוה מהחו"ב, וא"כ יקשה מ"ט בז"א (וכן בכל פרצוף פרטי) הוה הדעת למטה מהחו"ב (ביאורים ח"ב קה ע"ג).

²³⁵ דהיינו שמתרץ, שהטעם הוא לפי שכאשר הבינה נכנסת בו ע"מ ליתן בו מוחין, היא משפלת עצמה ומרכנת עצמה וכו". ועומק כוונתו, על פי מה שביארנו לעיל שיש בכל י' ספירות ב' בחינות שהם ד', שכן בג"ר הוה עיקר השליטה והגילוי ע"י הנהגת הקו האמצעי, ועכ"ז יש בהם גילוי של בחי' הקצוות ג"כ, ואילו בז"ת הדבר הוא להיפך, עיקר השליטה והגילוי הוא הנהגת הקצוות אלא שיש בהם גילוי של הקו האמצעי ג"כ. וב' אלו ההנהגות שבז"א יורדים מהב' בחינות שבג"ר ועיקרו הוא מהבינה. וכאשר הוצרכה הבינה להוציא את ז"א לגילוי בבחינתו שהוא בעיקר בקצוות דווקא, לכן הוצרכה לשנות את דרכה ולהסתיר את האור העיקרי שבה, הרי הוא אור הקו, שלא להשפיע אותו בו כי אם לבסוף, והיינו "הגבחת רישי ירכין לעילא". וזהו צמצום האור הגדול של הקו האמצעי שבבינה, וזה שייך אפילו בחב"ד דז"א. שכן הקו האמצעי הוא מתחת לחו"ב, ולכן מש"כ "משפלת" כוונתו לקו האמצעי, ומש"כ "מרכנת" כוונתו לג"ר שבה, הרי הוא ראש שלה. וכן חג"ת שבה, הרי הוא הגוף שלה, היא מרכינה ומטה אותם כמי שמרחיקה ומסלקת את עצמה מקבלת הארת המזלין הכלולה בו, כדי שתוכל לפעול בבחי' הקצוות שבה. ומש"כ "על האפרוחים" אינו כמ"ש במ"א שהוא בבחי' ו"ק בלבד שהוא יניקה, אלא על בחי' הכללות פרצוף ז"א, דהיינו שבכל משך זמן ו' אלפי שנים, אפילו שניכר בו האור דתיקון היוצא משם מ"ה, עכ"ז הוא לעולם רק בבחי' ו"ק בלבד, כך, שאפילו כאשר נתגדל בג"ר דגדלות, כל שגדל הוא רק הג"ר הפרטיים של בחי' הו"ק גופה. שכן כללות הפרצופים של עתה הם רק בסוד מ"ה וב"ן הכוללים, ורק לאחר התיקון יתגלו הע"ב וס"ג הכוללים (ביאורים ח"ב קה ע"ג).

²³⁶ דהיינו נה"י דא"ק דענינינו. וכוונתו לאותן הבחי' דא"ק העתידות להשתתף בעצם האצילות, שהגם שהתלבשות או"א דאצילות בזו"ן דאצילות הוא בסוד האם הרובצת על אפרוחים, אמנם התלבשות הא"ק בנקודות אינו כן, שכן לא היתה תכלית הסתרת האור דהקו האמצעי שלו והשפלתו ע"מ להתייחד בנקודות, שהרי תכלית כל השפלה והרבעה הוא כדי שתהיה יכולת לתחתונים (אשר גילויים הוא ע"י גילוי הקצוות) לקבל את האור דהקו האמצעי. ודבר זה אינו שייך כי אם באצילות, שם הוא מקום הרצון שיהא גילוי דא"ס מתייחד עמהם ביחוד אמיתי ע"י הקו האמצעי.

אמנם זהו רק בעולם האצילות, אך בעולם התהו (הרי הוא הנקודות) הדבר הוא להיפך, שם אור א"ס הסתתר. לכן א"ק "עומד ולא רובץ", וגופו, דהיינו הת"ת, עומד למעלה זקוף ללא נטיה על הנקודות, שכן הוא לא רצה להיות לכתר על ראשם. לכן הדעת שימש במקום הכתר, וממילא לא יכלו הנקודות לקבל כי אם מהדעת, שכן הדעת היא חיצונית הכתר (ע"י מוחין דצלם ח'). והיה צורך בכך מכיוון שלולא שהיתה הארה כלשהי מהקו האמצעי לא היו יכולים הנקודות להתהוות אפילו כרגע. ואפילו הדעת אינו בבחי' נשמת הו"ק ופנימיותם של הנקודות כפי שהיה לאחר התיקון, אז הדעת הוא פנימיות הו"ק, אלא שהדעת דנקודות לא היתה כי אם א' מהנקודות [ע"י

מאיר העיץ חלק ב'

ונמצא כי בנקודים הדעת שלהם גבוהים¹³⁵ למעלה מחו"ב, נמצא כי מסיום היסוד דא"ק הנתון בדעת דנקודים משם מסופו²³⁷ יוצא הבל והארה²³⁸ לחו"ב דנקודה שהם תתאין מניה. ¹³⁶ וכבר ידעת כי נקודת שורק הוא ביסוד כנזכר בתיקונים תיקון ע' (דף קנא ע"א), ולכן אמרנו²³⁹ כי נקודת שורק שהוא באמצע אותיות הוא בחי' היסוד שהוא באמצע הנ"ה, והבל היוצא ממנו נקרא שורק והרי בארנו הויו"ת דנקודות¹³⁷.

ביאורים ח"ב קח ע"א שהדעת שלפני התיקון אינו מאוחד עם הכתר באופן שהוא עומד במקומו ומשתמש כשרביטו ודלא כהדעת שאחר התיקון. לכן באותו הזמן ניכר היותו למעלה מהחו"ב ללא התגלות הכתר, שכן רק על ידי התגלות הכתר הוא אשר ניכר שהדעת נמשך מחו"ב, ורק אז מקומו הוא למטה מהם. והוא המבואר בדברי רבינו כי הא"ק "עומד ולא רובץ", שכן הוא אינו מתחבר עם הנקודות להתייחד עמם, ועל"כ הפרק הראשון דיסוד הקבוע בתוך הת"ת הוא הגוף, והוא גבוה מנר"ה. וזה פי' מ"ש "ונמצא כי בנקודים הדעת שלהם גבוהים למעלה מהחו"ב ושימש הדעת אצלם במקום הכתר".

אמנם כל זה הוא רק בעולם התהו, אבל לאחר התיקון שהוא עולם האצילות אינו כן, אז מתחברים כל התנה"י דא"ק עם האורות והכלים דהמלכויות שהם נקודות שעלו, ואז הע"ב וס"ג דא"ק מתחברים עם האצילות הרי הם המ"ה וב"ן דא"ק בבחינה של חיבור אר"א דאצילות עם זר"ן דאצילות, בסוד האם הרובצת על האפרוחים, מכיוון שהת"ת מכתירם מסביב להיות לכתר על ראשם.

והנה לכאורה צ"ע הכיצד יתכן שהדעת לא היה חלק מהקו האמצעי. וצ"ל שמכיוון שגם הכתר לא היה מגלה את עיקר אור א"ס, שהרי הכל היה בחיצוניות, והקו האמצעי העיקרי אשר בו הוא הגילוי דא"ס, הרי הוא התפשטות השניה, חסר בעולם התהו לגמרי. אמנם בחי' הקו האמצעי הנעלם בקצוות עצמן, שכן בכל חלק מהגוף יש שורש נעלם מהקו האמצעי שהרי בלעדיו לא יתכן לשום מציאות שתימצא ותתקיים אפילו לרגע א', אמנם הדעת שבעולם התהו לא גרם לשום יחוד בינו לבין הקצוות ולכן לא נתקיימו, כלומר שדעת הפרטי של מלכי עיגולים ושל מלכי יושר אכן יצא להתגלות, אמנם הדעת שהיה צריך לאחד את המלכי עיגולים עם המלכי יושר היה חסר (ביאורים ח"ב קז ע"ד).

²³⁷ כלומר מהפרק העליון דהיסוד המלוּבש בתוך הדעת דנקודות ומסיומו יוצא הבל והארה לחו"ב דנקודות. אמנם ב' הפרקין תתאין דיסוד מלוּבשים רק בת"ת וביסוד דנקודות והם למטה מהחו"ב. ומש"כ ששורש היסוד בדעת דנקודות כוונתו רק לפרק העליון דהיסוד (ביאורים ח"ב קט ע"ב).

²³⁸ "הבל" הוא הבחי' העצמותית דהיסוד עצמו, והוא בבחינת נקודת השורק הנ"ל. ו"הארה" הוא אור הדעת המתלבשת שם (ביאורים ח"ב קט ע"ב).

²³⁹ בדברים אלו בא להוכיח את דבריו דלעיל שהשורק יצא מהיסוד. שכן בהמשך הענין בא ללמדנו על ההארה שיצאה מהאור החדש הבאה מהבקיעה דרך הפרסא ע"מ להאיר אל הנקודות, ואותה ההארה היא אור הכתר, הרי הוא נקודת הקמץ ואור הדעת, הרי הוא נקודות חולם צירי קמץ צירי שיצאו מהטבור והפרק העליון דהיסוד. ואם כן, לכאורה צ"ע מהו ביאור מה שכתב לעיל שהיסוד יצא אור דנקודת שורק. ולכן אומר כאן רבינו "וכבר ידעת כי נקודת שורק הוא ביסוד כנז' בתיקונים", אם כן בע"כ שכאשר האיר היסוד באור הדעת אשר נכנס בו, האיר ג"כ באור השורק אשר הוא עצמותי בו. ומש"כ אח"ז "ולכן אמרנו" בא להטעים את דבריו, איך השורק הוא האור העצמותי דהיסוד, שכן השורק [] הוא הנקודה האמצעית, כמו היסוד, שאף הוא מקומו באמצע בין נר"ה. אם כן, מאחר שהשורק הוא האור העצמותי דהיסוד, בע"כ שכאשר מאיר היסוד באור הדעת הנכנס בו, מאיר הוא גם באור העצמותי אשר בו.

וזה פירוש מש"כ "והבל היוצא ממנו נקרא שורק", וכוונתו על מש"כ לעיל בסמוך "ולכן אמרנו", ר"ל לכן אמרנו היטב שיוצא מהיסוד הבל דנקודת השורק, שכן הוא יוצא יחד עם האור הדעת הנכנס שם כנ"ל²³⁶, שכן שניהם יוצאים להאיר כאחד. וכן הוא בחולם שבת"ת המאיר ביחד עם אור הכתר אשר שם. שכן האור העצמותי שבת"ת ויסוד יוצאים ביחד עם האורות אשר נתלבו בהם, וזהו גם בע"ב ס"ג וגם בס"ג דס"ג כנ"ל.

אח"כ מקבלים הג"ר דמלכי העיגולים את הארת הטבור והיסוד דע"ב דס"ג דרך הג"ר דמלכות דע"ב דס"ג, שכן אור חדש מאיר לנקודות העינים דרך הטבור והיסוד, שהרי תחילה מקבלים ג"ר דמלכויות דע"ב וס"ג מהת"ת והיסוד דע"ב דס"ג, וכן הג"ר דהמלכות דס"ג דס"ג מקבלים בתחילה מת"ת ויסוד דס"ג דס"ג, ואח"כ מאירים הג"ר דהמלכות דע"ב דס"ג באותה ההארה אשר קבלו מהטבור והיסוד דע"ב דס"ג לג"ר דהמלכות דס"ג דס"ג כדי למתקם, אע"ג שעיקר הזיווג היה חסר בעולם התהו.

וזהו מה שמסיק הרב ואומר "הרי ביארנו היות דנקודות" כלומר את אפשרות התהוותם, שכן על ידי אלו האורות דחולם שורק אשר קבלו מהת"ת והיסוד, שהם בחי' הצורה והחומר דתנה"י

מאיר העין חלק ב'

שער ח פרק ד מ"ת¹³⁸

ונבאר²⁴⁰ עתה מציאות יציאתן לחוץ, הנה כאשר יצאו אלו {לח ע"ב} הנקודות²⁴¹ שהם מכתר עד מלכות, היתה יציאתן היפך יציאת העקודים, כי שם ביציאת העקודים יצאת מלכות תחילה וכתר באחרונה, וכאן בנקודים הוא להיפך²⁴², כי הכתר שלהם יצא בראשונה²⁴³ ובו היו כלולים כל הט' אחרים²⁴⁴, ואח"כ יצאה החכמה¹³⁹ ובו כלולים כל הח', וכעד"ז יצאה אמא²⁴⁵ ובה היו כלולים כל הז' אורות¹⁴¹, ואז היתה היא נקראת אם הבנים, ואח"כ הוציאה היא הז' כלים¹⁴² כלולים בחסד²⁴⁶, ואח"כ מתגלים הגבורה¹⁴³ וכעד"ז עד לבסוף עד שנמצאת שיוצאת המל' באחרונה מכולם.

עוד יש הפרש ב', והוא כי בעקודים תחלה יצאו האורות ואח"כ נעשו הכלים כנ"ל²⁴⁷, אבל בנקודים יצאו תחלה י' כלים זה למטה מזה, ונעשה²⁴⁸ ע"י הסתכלות העינים בג' אורות של

דא"ק אשר הם מהע"ב וס"ג הכלליים דא"ק (כנ"ל הערה 200), והם בחי' החלקים דא"א הכלליים בחומר והצורה שלהם העתידיים להתפשט באצילות. וע"י שהאיר גם בנקודות יכולים היו להתהוות (ביאורים ח"ב קט ע"ב).

²⁴⁰ כל הפרק זה וכן פרק ה' עוסק באורות העיניים בלבד ולא באור החדש שיצא דרך הטבור והיסוד וכו' שכן דווקא אורות העיניים הם עיקר הנקודות (דע"ה ח"ב ז ע"ג).

²⁴¹ [הערת המלבה"ד: ע"י הערה 247 שאיתא בפת"ש שמדובר בכלי הנקודות, אמנם לענ"ד דבריו לכאורה צ"ע שכן רבינו מדבר כאן על ההשתלשלות של כתר שבו כלולים כל הט' האחרים וכו' ולכאורה עניין זה אינו שייך כי אם באורות בלבד ולא בכלים, וע"י ליקוטי נוסחאות הערה 142.

²⁴² מציאות העקודים היתה בכללות בלבד שלא לפי ערך התחתונים ובסוד הרצון, ואילו הנקודות היו לפי ערך התחתונים בפרטות, ובסוד בחירה, לכן הם יצאו באופנים הפוכים זה מזה (פת"ש שבירה ז').

²⁴³ ע"י עקודים ג' ד"ה והנה והערה 850 שם ביארנו שהארת עולם העקודים היא הפוכה מהארת עולם הנקודים, שכן הארת עולם העקודים הינה הארה של ההתפשטות הראשונה, ואילו הארת עולם הנקודות הינה הארה של ההתפשטות השניה (ביאורים ח"ב טז ע"ב), וכן מפורש בשער מול"מ ב' ד"ה ואמנם (ביאורים ח"ב ס ע"ד), ועקודים ו' ד"ה נבאר סדר (ביאורים ח"ב לח ע"א).

²⁴⁴ כל אחד מהספירות הללו נזדווג מיניה וביה להוליד את הספירה שבאה אחריו, וע"י מבו"ש (הו"ד בליקוטי נוסחאות הערה 139 (דע"ה ח"א יד ע"ג). וכך הוא בכל ו' הפרצופים שבנקודות (דע"ה ח"א יט ע"ב). כאשר קבלו הז"ת את אורותיהם מיד מתו והוציאו את אורותיהם לכלי שתחתיהם, ובאותה המידה כאשר הג' קבלו אורות מיד הוציאו אותם לכלי שתחתיהם, ולא בהדרגה כפי שהיה בתיקון (דע"ה ח"א עב ע"א).

²⁴⁵ ע"י סוף פרק א' לעניין ניקוד צירי.

²⁴⁶ ע"י לקמן הערה 266 אם חסד קדם לגבורה, וע"י הערה 374 שם נתבאר מ"ט לא הזכיר כאן דעת, ובשעה"ק לא כתוב דעת אלא חסד, ולקמן מתחיל בדעת ולא בחסד, וע"י הערה 257.

²⁴⁷ ז"ל הפת"ש שבירה ז', הכוונה בזה, כי בעקודים היו כל הכלים ומדות ומאורות העליונים הכל בכללות לבד בסוד הרצון (ע"י דבריו עקודים פתח ו), והוא בבחינת סוף המעשה העולה במחשבה תחלה, ולכן היה יציאתם להפוך, אבל כאן בנקודים, הגיע המדרגה בשיעור הראוי לתחתונים לפי ערכם בפרטות, בסוד הבחירה, והוא הנהגת טוב ורע, שהנהגה זאת הוא המעשה ההולך במדרגה מלמעלה למטה.

עוד זאת יש הפרש בין עולם העקודים לנקודים, שבעקודים נתפשט האור של הכלים בתחלה, וע"י הסתלקות האור למעלה, אז נגמרו הכלים, נמצא שהאור יצא תחלה, ואח"כ הכלים, אבל כאן בנקודים היה בהפוך, שתחלה יצאו י' הכלים זה תחת זה מכתר עד מלכות, ואח"כ נכנס בהם האור, תחלה נכנס בכתר והיו כלולים בו כל הי"ס, ואח"כ יצאו משם לחכמה ט' האורות, ואור הכתר נשאר בכלי הכתר, ואח"כ יצאו ח' האורות בבינה, וכן היה בכולם עד מלכות.

עולם הנקודים הוא סוד כח ציור מאורות וסדרי פעולות של האצילות וכל המדות של ההנהגה בפרטות, אבל בתחלה היה בכלל בסוד עולם העקודים כמו הטיפה במוח האב, ואז קדם האור להתפשט טרם יצא הכלי של הכלל, והוא ההכנה אל יציאת הכלים בשביל שלמות הנצחי שלבסוף ועלו המאורות למעלה ממדרגת הזמן, והוא סוד המשכת אור הפה לעשות העקודים, ואדרבא הוצרך להתצמצם בעת יציאתו אל הפועל שלולי כן לא היה אפשר לו לצאת, אבל אחר שהגיע המדרגה של הנקודים אל בחינת הציור בפרטות מן הטבור ולמטה, אז נצטיירו הכלים בתחלה,

מאיר העין חלק ב'

ואחר זה נכנס בו הנר"ן שלו, והוא סוד כניסת האור בהם, והבן מאוד. ועי' שם איך הרב מדמה את זה למח' רבי ואנטונינוס (סנ' צא ע"ב) מתאי ניתנה נשמה באדם.

²⁴⁸ עי' דברינו בכללים כלל יח ענף ז' (לש"ו).

להלן תורף דבריו שם: [אות ב'] בעולם האצילות בהתפשטות הראשונה לא יצא כי אם יסוד הכלי, הוא בחינת כלי הכללי והוא כולו אחד, ואילו בהתפשטות השניה יצאו הכלים בהדרגה ע"י כמה סיבות ופעולות שונות, והדבר אירע לאט לאט כדי שישתוו האור עם הכלי. אמנם בעקודים כל הוויית הכלי נעשתה על יד ההסתלקות הראשונה בלבד, וזהו הכלי העיקרי שבו (אור ההתפשטות השניה שלו לעולם אינו נפרד ממקורו להיות לכלי בפ"ע, אלא הוא עולה ויורד לכלי הראשון בתמידות בתורת מטי ולא מטי), ולכן הוא נקרא כלי הכתר, שכן הוא נעשה ע"י ההתפשטות הראשונה שהוא בבחינת כתר לגבי ההתפשטות השניה.

[אות ג'] בנקודות יצאו הכלים לעצמן והאורות לעצמן ולא נתייחדו זה בזה, וזהו א' מסיבות השבירה. וכל זיווג הנמצא בנקודות (מב"ש ש"ב ח"א פ"ו) הוא רק באורות ולא בכלים, שכן הכלים יצאו מהעביות שפרשה מהאורות תיכף לאחר שיצאו מהעינים, והכלים לא יצאו זה מזה אלא כל אחד יצא לעצמו, ופרישת העביות מהאור היתה למעלה מהטבור, ואח"כ ירדו כל ספירה למקומה שלא על ידי זיווג כלל. ומה שמבואר בדברי רבינו (ע"ח נקודות פ"א) שהקמ"ץ פת"ח שבנקודות הולידו כלים לספירות שתחתיהן, אין כוונתו ללידת הכלים עצמן, אלא לשפע הנצרך לשם התיקון ההכרחי לכלי עולם הנקודות לצורך מלוכתם כרגע. ואפילו אחרי הנ"ל, כל הזיווגים שאכן היו לאורות הנקודות הם רק מעין זיווג, שכן לא היו זיווגים של ממש בנקודות זיווגים כלל, שכן זיווג אמיתי אינו יכול להיות כי אם על ידי שפע אור הדעת מרזא דמתקלא, והרי בעולם הנקודות לא היה סוד המתקלא כלל, וכל מה שנמצא שהיה, לא היה כי אם בבחינת חיצוניות דחיצוניות בלבד, וגם זה רק היה באורות ולא בכלים. אם כן בעולם הנקודות לא נמשכו האורות יחד עם הכלים כלל, אלא אדרבא נפרדו זה מזה, וכדאמרן שזו א' מהסיבות של השבירה.

[אות ו'] הכלי הכללי דאצילות הוא מה שנשאר למטה מאור התפשטות הראשונה לאחר שנסתלק, והוא בפנימיות א"ק מטבורו ולמטה, ואינו זך כמו הכלי שנשאר מההתפשטות הראשונה דעקודים, שכן שם התפשטות היתה בסוד הזיווג עליון של אורא ומ"ס שבא"ק, ואילו כאן הוא נובע רק מהבחינות האחרונות של אורא שבא"ק, הרי הוא מהגרונ ועד הטבור. ועוד טעם יש לחסרון ? תו של כלי האצילות, והוא שהעביות נשארה למטה מטבור דא"ק דהיינו למטה מעיקרו דא"ק ובבחינת לבר מגופא, ולכן העביות שנשארה שם היא עבה יותר, וממילא ראוי שיעשו על ידה כלים גמורים דאצילות, בהסתלקותה ירדה למטה ונעשתה ממנה ההתפשטות הראשונה לבי"ע. ובהשאריתה למטה נתחלקה לכמה בחינות של חיצוניות ופנימיות: מהחיצוניות דפנים וחיצוניות דאחוריים וחיצוניות דחיצוניות דאחוריים (הרי הם השרשים הנעלמים של בי"ע), בירידתם למטה נעשו להתפשטות הראשונה דבי"ע. ואילו מהפנימיות דפנים ואחוריים נעשו הכלים דג"ר של כל נקודה ונקודה. והתפשטות זו נעשתה לעביות ממש (דלא כבעקודים) ונתחלקה לפרטים שונים. ועיקר הסיבה מ"ט לא היתה עביות בעקודים, הוא פריסת הפרסה שאירעה אחרי הסתלקות האור, ולכן יצאה העביות ממדריגתה העליונה הקודמת לגמרי, אמנם הכלים דג"ר אינם כלים ממש.

צ"ע מהו הטעם לעליית ההסתלקות הראשונה דאצילות מתוך רגלי א"ק. והנה עיקר ירידת הס"ג בתוך הא"ק היתה על מנת לעשות קצת גילוי לשורשי מ"ה וב"ן הכלולים בבחינות האחרונות שבו, ואין מקום לאור הס"ג מתחת לטבור, וכאשר עלו אורות ההתפשטות הראשונה, אזי עלה הס"ג, שבפנימיותו נמצא הע"ב הכללי, ויותר פנימה היה בו הקו דאור א"ס, והוא קלט עמו את האור הזך דשורש אור הב"ן והפרידו מהעביות שבו.

בעקודים נשאר אור ההתפשטות הראשונה למעלה, והוא הכתר עליון דההתפשטות השניה. אמנם בנקודות לא נשאר למעלה כי אם חלק גדול ממנו בלבד, דהיינו המלכויות דאור הב"ן שיצאו מעיניו, והם מקבילים לרשימין שיש בעולם העקודים, אלא שהנקודות יצאו בסוד אור חוזר ודינים, ואילו הרשימין יצאו בסוד אור ישר והוא רחמים.

מה שמבואר בנקודות שפרשו האורות מהכלים על ידי הס"ג, זהו רק בתנה"י ולא במלכויות. שכן העביות שבתנה"י המה הכלי היסודי והכלי הכללי, וממנה הוא שנעשו הכלים דג"ר דנקודות, אמנם העביות שבמלכויות עדיין נותרה כלולה באור וזו האחרונה עלתה למעלה ויצאו דרך העינים. וקשה ע"ז, היאך אירע שרק אורות המלכויות כלולות בעביות, ולא תנה"י, וצ"ע.

ויש ליישב, שהמלכויות דעיגולים לא נתגלו להיות בחינות של מלכויות ולמציאות שמחוץ לס"ג דא"ק, ולא נעשתה בהם שום בחינת עביות, ופנים חדשות, אלא ביציאתן מהעיניים. וכמו כן הרשימין שבעקודים הם מה שנשאר מההתפשטות הראשונה דהעקודים והם השתמשו לעיקר גדול גם בהתפשטות השניה. אמנם לא ניכרו למציאות בפני עצמן כי אם בהסתלקות.

[אות ז'] כאשר ירדו מלכי העיגולים מהעינים דרך העקודים, לא סבל אור העקודים את עביותם, ופרשה העביות מהאורות, ועל ידי כך נעשו לכלים, וירדו למטה מהטבור ונפרדו כל אחד

מאיר העיץ חלק ב'

אח"פ כנ"ל. לכן אחר שיצאו הי' כלים והונחו במקומן זה תחת זה כל א' לבדו²⁴⁹, אז יצא האור אח"כ (נ"א אח"פ)¹⁴⁴ עד"ז, שיצא הכתר תחלה ונכנס בכלי שלו ובו כלולים כל הט' אורות, וכן החכמה יצאה אח"כ ובו כלולים כל הח', וכעד"ז עד שיצאה המל' לבדה באחרונה. נמצא שיצא הכתר תחלה ונכנס בכלי שלו והיו כלולים בו כל הט' אורות, ואח"כ נשאר אור הכתר בכלי שלו, ויצא אור החכמה עם ח' אחרים כלולים בו ונכנס {לח ע"ג} בכלי החכמה, ועד"ז עד שסיימו כולם לכנוס בכלים שלהם¹⁴⁵.

אבל דע כי כאשר אור הכתר נכנס תחלה בכלי שלו, היו שאר האורות בטלים בו בערכו שהוא גדול מכולם יחד, ולכן היה יכולת בכלי שלו לסובלו ולסבול ט' אורות האחרים ולא נשבר²⁵⁰. וכן כאשר יצאה אור החכמה ונכנס בכלי שלו היו הח' אורות כלולים בו, וכן בצאת אור הבינה כלולה מז' אורות ונכנסים בכלי שלה היו הכלים יכולים לסבול ולא נשברו, כי כולם הם בטלים בערך או"א. דמיון הבנים שבתחלה עומדים כלולים במוח אביהם בסוד טיפת מוח, וכן בהיות בנים בסוד עיבור במעי אמן יכולין להיות שם והיא יכולה לסובלם. (ונתנה¹⁴⁶ החכמה

לעצמו לעמוד זה תחת זה ונהיו כלים דנקודות, וכן מהגבורות שבהם נמתקו אורותיהם, ועי"כ יצאו למלוכתם שהיתה כרגע.

והנה המתקה זו היתה בג' אופנים: (א) הכתר לקח מאורות אח"פ, (ב) החו"ב לקחו מאורות חוטם פה, (ג) ז"ת לקחו מחוטם פה, אם כי רק מאור התפשטותם ולא מעצמות האור, ואז הם ירדו להיכנס לכלים שירדו קודם לכן. אמנם מכח חילוק זה גופא שהיה בין כתר וח"ב וז"ת לעניין אופן שאיבתם מאח"פ היה החילוק ביניהם אף לענין שבירתם.

על ידי המתקתם היו האורות מיוחדים וכלולים זה בזה וכלולים בכתר, אמנם תחילה ירדו הכלים נפרדים זה מזה. ועל אף פי כן מכיוון שהיו כלולים באור הכתר הרי שהיו הכלים רק בבחינת כלי הכתרים.

הכלי דכתר וחכמה התאימו לאורותיהם שבמלכי העיגולים, אמנם שאר ח' הכלים לא היו ראויים לאורותיהם, כך, שהזיווג דכתר היה מיניה וביה, ועל ידי חכמה (דהיינו הזיווג של קמץ ופתח) תיקן (דהיינו שיצא מהם שפע ואור תיקון) את שאר ח' הכלים שאף הם יהיו ראויים להתלבשות האורות בהם לצורך מלוכתם כרגע. כך, שלעניין בחי' הכלי שבו הבינה נחשבת בדרגת הז"ת (אמנם לגבי אורותיה היא במעלת הג"ר).

[אות ח] מהכלים דאחוריים דא"א שנפלו בעת מיתת המלכים במקום הזו"ן דאצילות הוא שנתקנו הכלים דז' המלכים אחרי התיקון, שכן שרשם הוא בעביות תנה"י דא"ק, הרי הוא הכלי הכללי דאצילות.

הכלי הכללי נחלק לחמשה: פנימיות וחיצונית דפנים, פנימיות וחיצונית דאחוריים, וחיצונית דחיצונית דאחוריים. מהפנימיות דפנים נעשו הכלים דג"ר דעתיק וא"א ואבא, מהפנימיות דאחוריים נעשו הכלים דג"ר דאמא וזו"ן, ומג' מיני החיצונית דתנה"י נעשו למציאות ההתפשטות הראשונות לבי"ע, ועי' הערה 84.

²⁴⁹ כוונתו דווקא למלכי העיגולים. ועי' לקמן הערה 253 (דע"ה ח"א יח ע"ג, עי' עוד כללים ח"א צט ע"ג). לאחר שיצאו האורות דרך העיניים, נפרדה העביות מהז' ת, העביות נהייתה לבחי' הכלים (דע"ה ח"א סה ע"ד). מאחר שלא היה חיבור בין אורות לכלים בזיווג דחו"ב, ממילא לא היתה ביניהם השתוות עד שהתאחדו האורות עם הכלים כראוי גם לאחר שנכנסו בהם (דע"ה ח"א עג ע"ג).

²⁵⁰ אלו הג"ר מתנהגים בסדר שאינו לפי הנהגת הזמן, וממילא המה השרשים להנהגת הזמן, ולכן היו שאר האורות בטלים לגבי אותו האור. והכלי של הג"ר הוא הסדר של המידות הכוללות את הנהגה הזאת של נצחיות, וממילא אין למידות המתייחסות להנהגת הזמן פועלות בו, וממילא אפילו אם היו נכנסות בו אורות רבים של הנהגה זו לא היה נשבר (פת"ש שבירה ט).

השבירה היתה רק בז"ת, והמה המנהיגים את העולם לפי הכנת הנבראים בעת הנהגת הזמן של עתה, הרי הם ו' אלפי שנין שבהם היצר הרע שולט, והבחירה מסורה להם. לכן בהם הוא ששייך קטרוג הסט"א. אמנם הג"ר הם לא לפי הנהגת הזמן אלא לפי מה שיהיה לעתיד לבא, ועכ"ז ג"ר מאירים בז"ת בסוד הטיפות שנוטפים מגן עדן בכל יום, והוא סוד השגת הצדיקים בעולם הזה בתורה, וכן ענין רוח"ק ונבואה. וכל זה לא היה בעולם התהו, והוא סוד ביטול אחוריים דא"א וביטול אחורי נה"י דכתר, ועל ידי כן היה הפגם שהללו לא נמשכו לז"ת (פת"ש שבירה ה').

יש לעיין, אם הג"ר יכולים היו לקבל יותר אורות מהראוי להם מבלי לישבר, מ"ט אין הדין כן בז"ת, והם לעולם נשברים מחמת האורות המרובים שבהם. אלא יש לחלק, שכל האורות שבז"ת הם אורות של גבורות שהיה חסר להם זיווג דזו"ן, ואילו באורות הג"ר היתה להם הארה מהאזן, לכן היתה בהם בחי' זיווג והארה דדעת עלאה הרי הוא הקו האמצעי, ולכן התקיימו (ביאורים ח"ב צד ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

בבינה²⁵¹ בסוד זווג פנים בפנים והיו כולם בכלי הבינה. כי תחלה היו אחור באחור, ונזדווג¹⁴⁷ הכתר מניה וביה²⁵² והמשיך מוחין להם, ואז חזרו פנים בפנים וזו"ן¹⁴⁸ ניתנו בה, והיו בה בסוד מ"ן, והיו מעמידין מוחין דאו"א על עמדן. ואחר כך נזדווגו יחד²⁵³ או"א והוציאו ז' מלכים (אלו)¹⁴⁹. ולכן היה בחי' התיקון בג"ר ולא נשברו כלל²⁵⁴. וכאשר היו הז"ת כלולין במעי אמם היו שם בבחי' מ"ן המעוררין זווג עליון¹⁵⁰, אמנם בצאת משם הז"ת שהם הז' מלכים שמלכו בארץ אדום²⁵⁵ ורצו ליכנס בכלים שלהם ולא יכלו הכלים לסבול ונשברו ומתו כמ"ש בע"ה. ולכן נבאר תחלה סדר ז' מלכים אלו כי הנה הם מהדעת ולמטה: דעת א', חסד ב', גבורה ג', ת"ת ד', נו"ה הם תרי פלגי גופא (רע"מ פנחס רלו ע"א²⁵⁶) והם ה', יסוד ו', מל' ז'²⁵⁷, כי הנ"ה נחשבים כ"א חצי הגוף ובין שניהם הם אחד לבד*.

*מ"כ בשם הרב זלה"ה כי המלכים הם אותיות הם כלים, לפני מלוך מלך (בראשית לו לא) דהיינו קודם התיקון, לבני ישראל, ונקרא מלכים כי כולם בני מלכים הם מל' דא"ק¹⁵², עד שבא הדר מלך הח' הוא היסוד דא"ק טפת הלובר. גם המבול רומז לשבירת הכלים רבוי מים על הארץ, כן רבוי האורות נפלו²⁵⁸ על המל' וארעא אתבטלת²⁵⁹ (דט"ז ג ע"א). וז"ס (בראשית ז ט) ויכסו כל ההרים הגבוהים, חג"ת נקרא הרים כנוצר {לח ע"ד} בתיקונים (ו' ע"א) שהרים חג"ת, וגם נה"י בכללם בו"ק. וכל ההרים רמז לביטול חו"ב, וז"ס (בראשית ז ט) חמש עשרה אמה מלמעלה גברו, כי האור שהיה משבר הכלים היה מ"ה דס"ג, סוד הי' דהיינו חכמה שהיא נקודים, וה' סוד ה' בערך עקודים כנז' במ"א. ולכן אמר אמה שהוא ג' ל"ז, מלוי דס"ג, עם מילוי הט"ס הנחרבים¹⁵³. כי המלך הראשון דעת כולל פגם כתר וביטול חו"ב²⁶⁰, כענין ההיכלות שהיכל ראשון כולל ג"ר בו וז"ס גברו כי שם ס"ג סוד קוי הגבורה.

²⁵¹ עי' מב"ש שער ב' ח"א פ"ו דף ד ע"ג [הובא בנוסחאות אות 149] (לש"ו).

²⁵² עי' לקמן הערה 342. כל הזיווג המבואר כאן הוא בבחי' החיצוניות בלבד הרי הוא בסוד אב"א (ביאורים ח"ב ט ע"ב).

²⁵³ כל הזיווגים שבנקודות היו רק באורות ולא בכלים, שכן הכלים יצאו תחילה (כללים ח"א צ ע"ב, ודף צט ע"ד), ועי' הערה 334, וכן לעיל הערה 249.

²⁵⁴ דבר זה שייך בכל פרצוף ופרצוף שבנקודות דהיינו שעתיק יצא להתגלות בי' נקודות, ומתוכם הג"ר נתקיימו והז"ת נשברו, וכן היה בא"א וכן באבא וכו', וכל זה היה ביציאתם למלוכה כרגע (ביאורים ח"ב נ ע"א). אמנם למעשה יותר נכון הוא לומר שכל זה אירע רק במלכויות של כל א' וא', שכן זהו מה שיצא בנקודות לגילוי.

²⁵⁵ עי' בליקוטי נוסחאות, ועי' שער רפ"ח א' ש'ארץ אדום" הוא כינוי לבחי' מלכות דא"ק.

²⁵⁶ עי' לקמן הערה 359.

²⁵⁷ עי' פת"ש שבירה יח וז"ל, וארעא אתבטלת (ספד"צ ג' ע"א) שמלכות הפרטי לא מלכה כלל בעולם התוהו כידוע, שעטרת היסוד הוא מלכות דז"א והוא מלך הדר, אבל נוקבא הפרטית לא יצאה כלל, כי לא יצא ממנה רק בחינת נקודת כתר שבה לבד, וט' תחתונות שלה לא יצאו כלל, כי היו בקליפה בסוד והארץ היתה תהו, והארץ תניינא לאו בחושבן דמאתלטייא נפקא, והוא מ"ש רבינו הגדול הגר"א ז"ל שם, שמלכות לא מלכה כלל בעולם התוהו, שאף שיצא ממנה בחינת חלק עשירי שבה נקודת הכתר, מ"מ אין זה בחשבון, כידוע שכתר אינו מכלל הפרצוף שמתחיל מחכמה, וכתר הוא מהבחינה התחתונה של פרצוף עליון השורה על התחתון, ומעתה אין כאן סתירה מדברי הרב הקדוש האר"י ז"ל, לדברי רבינו הגדול ז"ל שהאר"י ז"ל (שבירה פרק א') שחשב מלכות ג"כ במלכין קדמאין, חשב בחינת נקודת כתר של המלכות, עכ"ל. ועי' ראיה לדבריו בשער לד פרק ב' אות ט'.

כוונתו של רבינו היא רק על המלכות נוק' הכללי, אמנם בחי' עטרת היסוד דז"א, הרי היא המלכות הפרטית שבז"א, לא יצאה למלוכה בפני עצמה כלל ולא נפרדה מהיסוד בעולם הנקודות (דע"ה ח"ב ז ע"ב). עי' לעיל הערה 112.

²⁵⁸ עי' שער מאמרי רשב"י פרשת פקודי כב ע"ג ומב"ש י ע"ב ח"ב פ"ג ד"ז ע"ד (לש"ו).

²⁵⁹ בהגר"א על ספד"צ מפרשו כי היינו בחי' הנוק' שבמלכים קדמאין, ולכן בחינה זו לא נזכרה בפסוק. אמנם רבינו האר"י מפרשו שהיינו הכלים של המלכים. אמנם במאמרי רשב"י על הספד"צ מבארו בב' הדרכים כאחד.

²⁶⁰ עי' לעיל הערה 208.

מאיר העין חלק ב'

¹⁵⁴ ודע כי כל אלו הם ענין המלכים הנזכר בפרשת וישלח²⁶¹, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, וזה פרטן בלע בן בעור זה דעת. וכבר הודעתך כי בלעם הוא בלע²⁶² כשארז"ל²⁶³, והוא בסוד דעת דקליפה²⁶⁴, אשר ע"כ היה שקול באומות העולם כמשה בישראל, לפי שמהם בחי' דעת עליון דאבא²⁶⁵ שבז"א¹⁵⁵. והנה זהו הענין (במדבר כד טו) ויודע דעת עליון הנאמר בבלעם, שיצא מהסיגי דעת זה¹⁵⁶ כמבואר אצלנו {לח ע"ד} במ"א באריכות. יובב הוא חסד²⁶⁶, וזהו בן זרח לשון זריחה, כי הוא בחינת חסד הנקרא אור כנודע.

²⁶¹ לאפוקי מהמלכים המנויים בדברי הימים. יעויין מש"כ האריז"ל בשער מאמרי רשב"י לט ע"ג, שג' הפעמים שנזכר ענין זה באד"ר כל אחד מהם מכון כנגד בחינה אחרת שלהם, א' בג"ר א' בז"א וא' בנוק'. ובכל א' מהם יש סוגיא המיוחדת בפ"ע של אותם המלכים: ענין המלכים שבפרשת וישלח נוגע לז"א, הך דדה"י הוא סוגיא של נוק', ואילו הבחינה השלישית של א"א אינה נזכרת במקרא כלל.

²⁶² בלע בן בעור הוא שורש בלעם אשר יצא מסיגי מלך הדעת, ולכן זכה לנבואה (דע"ה ח"ב ח ע"ב).

²⁶³ והוא מזהר וארא כא ע"ב: אמר רב דימי, והא כתיב (דברים לד י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם, אמר ליה ודאי שפיר קאמרת, אשתיק, כד אתא רבי שמעון בר יוחאי, אתו שאילו קמיה האי מלה, פתח ואמר קוטיפא דקרנטי אתערבא באפרסמונא טבא חס ושלום. אלא ודאי כך הוא, באומות העולם קם, ומנו בלעם, משה עובדוי לעילא, ובלעם לתתא, משה אשתמש בכתרא קדישא דמלכא עלאה לעילא, ובלעם אשתמש בכתרין תתאין דלא קדישין לתתא, ובההוא גוונא ממש כתיב, (יהושע יג כב) ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב, ואי סלקא דעתך יתיר, זיל שאיל לאתניה. אתא רבי יוסי ונשק ידוי, אמר הא חמידא (נ"א חמרא) דלבאי נפק לבר, דהכא משמע דאית עלאין ותתאין, ימינא ושמאלא, רחמי ודינא, ישראל ועכו"ם, ישראל משתמשין בכתרין עלאין קדישין, עכו"ם בכתרין תתאין דלא קדישין, אלן דימינא ואלן דשמאלא, ועל כל פנים מתפרשין נביאי עלאי מנביאי תתאי, נביאי דקודשא מנביאי דלאו דקודשא.

תרגום: אמר רב דימי, והרי כתוב ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, ואמר רבי יהושע בן לוי בישראל לא קם אבל באומות העולם קם ומיהו בלעם, אמר לו ודאי יפה אמרת, שתק. כשבא רבי שמעון בן יוחאי באו ושאלו לפניו דבר זה. פתח ואמר אשכול של זפת יתערב באפרסמון טוב, חס ושלום, אלא ודאי כך הוא, באומות העולם קם, ומיהו, בלעם. משה מעשיו למעלה, ובלעם למטה. משה השתמש בכתר הקדוש של המלך העליון שלמעלה, ובלעם השתמש בכתרים התחתונים שאינם קדושים למטה, ובאותה הצורה ממש נאמר ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב, ואם עולה על דעתך יותר, לך ש ל את אתונו. בא רבי יוסי, ונשק ידיו. אמר הרי החמדה (היין) שבלבי יצאה החוצה. שכך משמע שיש עליונים ותחתונים ימין ושמאל רחמים ודין ישראל ועובדי כוכבים ומזלות ישראל משתמשים בכתרים עליונים קדושים, עובדי כוכבים ומזלות בכתרים תחתונים לא קדושים, אלה של ימין ואלה של שמאל, ועל כל פנים נפרדים נביאים עליונים מנביאים תחתונים נביאי קודש מנביאים שלא מקודש.

²⁶⁴ עי' פת"ש שבירה טו, שהמלך הראשון הרי הוא בל"ע ב"ן בעו"ר, והוא הדעת היוצא בסוד עט' דגבורה לבד [עי' בהגר"א על ספד"צ ב' ע"ב בהגה"ה וז"ל, ובו קיבוץ כל הה"ג לפי שאז לא היה אלא מסט' דגבורה, ע"כ], לא כמו אחרי התיקון והמתקלא אז כולל הוא גם ה"ח וה"ג, והוא בסוד בלעם בן בעור, הרי הוא הדעת בטומאה וכנגד משה בקדושה [עי' בהגר"א על ספד"צ י"א ע"ד שבלעם הוא כנגד משה בדעת, שכן בלעם הוא בסוד אחורי הראש ומשה בסוד פנים. וז"ס כי פנו אלי ערף ולא פנים" (ירמיה ב')], וכאן נקרא בל"ע, ע"ש דבגינה מתקטרין אלף אלפין מארי דיבבא ויללה, כמש"כ באדרא רבא (קלה ע"א).

²⁶⁵ דהיינו דעת דיסוד אבא וכדלקמן.

²⁶⁶ וכן הוא במאמרי רשב"י על האד"ר. אמנם עי' שער מאמרי רשב"י סב ע"ג שהוא גבורה (וכן הוא בהגר"א על ספד"צ ט ע"ג מלך השני), ובשער הפסוקים פרשת וישלח מבאר שהוא גבורה, וצ"ע. וישוב הדבר הוא שבמלכי יושר מלך החסד קודם, ואילו במלכי עיגולים מלך הגבורה קודם (דע"ה ח"א יח ע"ד וכן ח"ב ז ע"ד, וכן כללים ח"א לו ע"ד). ועי' שעה"ק כב ע"ד שחסד קדם ביציאת הנקודות, ומשמע שם כי המדובר הוא במלכי עיגולים.

הנה בס' הליקוטים פ' וישלח אמר הרב כי יובב הוא גבורה ואמר שם כי לפי שיצאו המלכים בסוד הדין לפיכך קדמה הגבורה לחסד וכן הוא ג"כ בזהר ויצא דף קנא ע"ב (וכן הוא עד"ז ג"כ בשעה"כ בספירת העומר ריש דרוש ז' ובראש השנה דף פט ע"ד וכן הוא ג"כ בעמק המלך שער עולם התהו פ' מ"ח וכן הכריע בהגר"א על ספד"צ פ"א דף ב ע"ד ודף ט ע"ג (לש"ו).

מאיר העיץ חלק ב'

חשם הוא גבורה כי הוא סוד ה"ג, ואותיות חשם הוא חמש. וס"ת חשם מארץ התמני מייץ, ור"ת חמה, והם סוד הפסוק (משלי ל ג) כי מיץ חלב יוצא חמה, כי חמה וחמאה הם אותיות שוין, והם בחי' הגבורות, שהם דם ונהפכים בבטן המלאה לחלב, ומן אותו המיץ נעשה חמאה להאכיל התינוק.

(והדר בן בדר הוא הת"ת²⁶⁷, ונקרא כן כמה שנודע כי לפעמים אבא ויש"ס נעשים חד פרצוף²⁶⁸, וכן בכינה ותבונה חד פרצוף, וזה מה שהיה תחלה מקום היסוד דכינה הוא עתה מקום החזה של בחי' כל הפרצוף, ושם נעשו הדדים, וזהו הדר בן בדר ב"פ דד שהם בחזה הת"ת, וכן אותיות בדר ב' דד. ובמות זה המלך צמקו דדי בינה כדרך האשה שדדיה צומקים במות הילד שלה, והיא בחי' התפשטות הה"ג ביסוד אמא עלאה כנוכר בפ"ו, שנפלו אז אשר הם דם ונעשו חלב ועתה צמקו).

ושמלה ממשרקה²⁶⁹ (ובעל חנן בן עכבור) הם נו"ה תרי פלגי גופא (רע"ו פנחס רלו ע"א²⁷⁰)¹⁵⁷.

והנה שאול מרחובות הנהר הוא יסוד²⁷¹, בסוד מה שהודעתך כי יסוד בינה הוא רחב להיותה נקבה¹⁵⁸, ונקרא רחובות הנהר. ור"ת שאול מרחובות הנהר, משה, כי משה הוא יסוד דאבא כנ"ל, ושאול המלך היה מבחי' זו. וז"ש בשאול (שמואל א' י כב) והנה הוא נחבא אל הכלים, פי' כאשר נשברו אלו המלכים כמ"ש במ"א, כל האורות נסתלקו מתוכם ונשארו מאנין תבירין, ולא נשארו בהם רק בחי' רפ"ח ניצוצין²⁷² כמ"ש בע"ה בשער מיוחד. ואמנם²⁷³ בכלי של היסוד נשאר אור אחד²⁷⁴ זולת הרפ"ח ניצוצין כדי להחיות את כלי המל' דלית לה מגרמה כלום (זהו ז"א קפג ע"א), וזה האור שנשאר שם בחי' שאול הנחבא אל הכלים, שם בכלי היסוד, מה שלא נשאר בכלי אחר, ולפי שהיה (שלא)¹⁵⁹ בעת השבירה ומיתה, נקרא לשון מתחבא, כי הראוי

²⁶⁷ עי' פת"ש שבירה טו, שהמלך הד' הוא בסוד הת"ת שם הוא מקום הדדים שבחזה, ובקדושה הוא סיום פרצוף לאה ותחילת פרצוף רחל, וכאן בעולם התווה שם לנגדו סוד ב' נשים דלהון מחלת ולילית, שמחה ועצב שכן הד"ד הוא לשון שמחה כמ"ש "וענו עליך הידד וגו'", ובד"ד לשון צער כמ"ש "איכה ישבה בדד" (איכה א א), שכן ת"ת כולל חסד וגבורה, ובסט"א הוא שחוק הכסיל בבחינת מחלת בת ישמעאל בסטרא דימינא, ולילית, דהוא ביללא בסטרא דשמאלא בעשו, נוקבא דס"מ.

²⁶⁸ והוא כאשר הזיווג הוא לצורך לידת הנשמות (עי' שער ז"א ספ"א) אבל כאשר לקיום לבד אז הוה כללותם אבא עם אמא עלאה ויש"ס עם התבונה (לש"ו).

²⁶⁹ אם כגירסא זו שהמה ב' מלכים נפרדים הדבר לכאורה צ"ע, שכן לעיל בפרק איתא שנו"ה הם מלך א' וכן הוא בפרק הבא. אמנם עי' בבהג"ר א על ספד"צ ט ע"ג דס"ל כמ"ש כאן שהם ב' מלכים נפרדים, עכ"פ עי' ליקוטי נוסחאות הערה 157 שבאוצ"ח לא גרסו כלל. ישנם חילוקים בין שעה"פ וישלח לבין מאמרי רשב"י אם כוללים את נו"ה למלך א' ואז יש מלך מיוחד למלכות או לא, וטעם החילוק הוא שכל מלך כולל י"ס ולכן אפשר לקרותם בשמות שונים (דע"ה ח"ב ו ע"ג), ועי' הערה 359.

²⁷⁰ עי' לקמן הערה 359.

²⁷¹ מלך היסוד נקרא "שאול" משום שהוא ניתן תמיד בשאילה אל המלכות ואח"כ חוזר למקומו, וכל השפע הנמשך בו מהמוחין הוא רק שאול אליו, שכן עיקרם הוא ליתנם לנוק', והוא רחב (ע"ש "רחובות הנהר"), מכיוון שיסוד דכינה רחבה, וממנה נמשך אור ליסוד דז"א (הקדו"ש פו ע"ב).

²⁷² נקראים ניצוצין ע"ש שהם כחות של אש, ודינים היוצאים מכח הבוצינא דקרדינותא הרי הוא שורש הדין המושרש למעלה בצמצום הראשון (פת"ש שבירה יא) [הערת המלבה"ד: זה נכתב בענין ניצוצין של עולם הנקודות ונ"ל שהוא שייך גם לכאן].

²⁷³ עי' בהגוב"י כאן אות י' וז"ל, ובעל חנן בן עכבור מלכות, עכ"ל. והלש"ו כתב בגליונות על דברי ההגוב"י - מב"ש שער ב' ח"ב פ"ח יא ע"ג [י ע"ב], ועי' מול"מ פרק ד' אות ז' [פיסקא אמנם בשאר על המילים והם כח"ב יסוד] שלאחר התיקון נתחבר הוא עם מלך הדר ונעשה גם הוא לעטרה דז"א, ע"כ. ועי' עוד דע"ה ח"ב דרוש א ענף ה' אות ד', הו"ד לקמן הערה 284.

²⁷⁴ עי' בפרק הבא שיש בכלי היסוד מלבד אורו, רשימות ו"ס וכן אור המלכות עצמו. וצ"ע אם לזה הוא שנתכוין רבינו כאן. אמנם לפי הדע"ה שהו"ד לקמן בהערה 284 שזה אינו אור המלכות, ממילא בע"כ שהיינו הרשימות.

מאיר העין חלק ב'

היה שיסתלק גם הוא ונשאר שם בהחבא, וסיבה זו היתה לצורך המל', לכן {לט ע"א} זכה שאול למלוכה¹⁶⁰ והבן זה.

שער ח פרק ה מ"ת¹⁶¹

ונחזור לבאר סדר יציאת ז' מלכים אלו מתוך הבינה ואיך נשברו. הנה ראשונה יצאו כולם מתוך הבינה והיו כלולים באור הדעת ונכנסו עמו בכלי שלו. והנה נודע כי ו' (נ"א ז')¹⁶² מלכים אלו הם בחי' ו"ק דז"א²⁷⁵, וכל א' אינו גדול מחבירו, כי כל א' הוא קצה א' גדול מחבירו, ולכן לא היה כח בשום כלי מהתחתונים לסבול בתוכו יותר מחלק אור המגיע לחלקו בלבד, וכאשר יצאו כולם כלולים בדעת לא היה יכול הכלי לסבול את כולם ונשבר וירד למטה¹⁶³ כמ"ש בע"ה. אח"כ יצאו ו' אורות האחרים בכלי חסד, וגם הוא לא היה יכול לסבולם ונשבר וירד למטה כמ"ש בע"ה. וכבר נת"ל כי ז' אורות הם אלא שנצח והוד נחשבין לא', כי ב' פלגי דגופא הם²⁷⁶. ואח"כ ירדו הה' אורות בכלי של גבורה וירד ג"כ עמהם הרשימו של חסד, ²⁷⁷פי' כי נודע שכל הה' ספירות מחד עד הוד כל אחד מהם נותן חד רשימו שלו בספירת יסוד²⁷⁸, כי לסבה זאת נקרא יסוד כל (והר בראשית לא ע"א) לפי שהוא כולל כולם²⁷⁹, וע"כ כל א' מוריד רשימו חד ליסוד ולא יכול לסבול ומת ונשבר. ואח"כ ירדו הד' אורות וב' רשימין של חסד וגבורה בכלי הת"ת ונשבר גם הוא וירד. וכעד"ז עד שירדו שש¹⁶⁴ (נ"א ב') אורות וה' רשימין בכלי היסוד ולא היה יכול לסבולם ונשבר וגם הוא ירד. וכשבא אור המלכות²⁸⁰ לא בא אלא הוא לבדו ועכ"ז לא היה יכול לסבול ונשבר גם הוא וירד.

וטעם הדבר כמו שהודעתך למעלה כי העקודים כאשר חזרו האורות שנית להכנס בכלים שלהם לא נכנסו ממש בכליהם, רק בכתר נכנס אור החכמה וכו' ובכלי היסוד נכנס אור המל', ונשאר כלי המלכות ריקם²⁸¹, אשר לסבה זאת נקרא המלכות (והר ח"א קפג ע"א) אספקלריא דלא נהרא דלית לה מגרמה כלום (שם קפא ע"א), ונקרא (ת"ז סה ע"א) עניה ודלה (וכל זה)¹⁶⁵, כי האור שנכנס אח"כ בכלי של המלכות אינה אור שלה רק אור חדש מזווג או"א

²⁷⁵ כלומר ו"ק, שבתיקון המה מהווים את פרצוף ז"א.

²⁷⁶ עי' לקמן הערה 359.

²⁷⁷ מכאן עד "כולל כולם" הוא מאמר המוסגר.

²⁷⁸ כלומר בסוף בירידת כל המלכים

²⁷⁹ האמת לאמיתה היא שאין ליסוד אור בפנ"ע (עי' עקודים ג', ז"ל: כי היסוד אינו מכלל ה"ק כי אינם רק ה' חסדים מחד עד הוד, אך היסוד אינו לוקח חסד פרטי לעצמו רק שנכללין כל הה' קצוות בו, ע"כ. וכן מבואר בשער השבירה פרק א'). והטעם, שכן אם היה לו אור בפני עצמו, היתה פעולתו בלי הפסק, וזה לא יתכן עתה שאינו מזווג אלא לפרקים (כללים ח"א עב ע"ד). ועי' בהגר"א על תיקו"ז ק ע"ג ד"ה ברא וז"ל, ר"ל הדעת דנפיק מאו"א וכו' ונקרא היסוד ביחוד נהר, שבו מתקבץ כל הנהרות שהוא הדעת, והוא אינו חי אלא בסוד הדעת והוא בהיותו אבר חי [דהיינו דווקא בשעת זיווג], ובריאתו הוא בשביל זה, ובסוד והאדם ידע כו', עכ"ל.

²⁸⁰ מש"כ רבינו שהמלך השביעי הוא מלכות אינו עטרת היסוד שכן בחינה זו לא יצאה בנקודות, אלא זהו הנוק' הכללי, והוא כללות של כל המלכים, ולכן גם הוא מת (דע"ה ח"ב ו ע"ד). ועי' הערה 376, וצ"ע אם הנוק' הכללי היה נכלל במלך החסד וכו', וע"ש ז ע"ב מש"כ שכן היתה בחי' עטרת היסוד בעולם הנקודות, אין הכוונה לעטרת היסוד שהוא תיקון המ"ה אלא רק מעין זה שהוא המלכות הפרטי שביסוד דז"א שבו הוא השתמש לשם בחי' העטרה שבו. ובז"א היה הדבר כלול עם היסוד ובנוק' הוא יצא למלוכה לבד, מכיוון שכל עולם הנקודות יש מעין מה שיהיה בתיקון. אמנם כל הנ"ל דאמרן לגבי מלכות הוא רק לשיטת רבינו אבל לגר"א הדבר פשוט יותר שלא נזכר בתורה מהמלכים דנוק' הכללי מאומה. אמנם עי' ב"ע י ע"ב שמהמלכות יצאה רק הכתר שלה להתגלות, וידוע כי הכתר לעולם אינו בכלל הפרצוף ושייך לפרצוף של מעלה ממנו.

עי' לעיל הערות 112, 257. ועי' שער רפ"ח פרק ה' שיש רפ"ח ניצוצין בז"א ובנוק'.

²⁸¹ עי' עקודים פרק ה', שבעקודים שולטים השמות ס"ג ומ"ה במקום מ"ה וב"ן (ביאורים ח"ב כז ע"ג). ועי' מול"מ פרק ב' ולעיל בהערה 1013, וכל זה היה ע"מ להוציא את עולם הנקודות על מדרגתו. (ביאורים ח"ב סו ע"ד).

מאיר העין חלק ב'

כמבואר אצלינו²⁸². וזה ענין מ"ש לעיל אספקלריא דלא נהרא דלית לה מגרמה כלום, רק האור שלה הוא ממקום אחר וזכור ענין זה. והנה כיון שכל אלו הכלים של הנקודים נעשים בהסתכלות העין בעקודים כנ"ל²⁸³, לכן כיון ששם (נ"א שכאן)¹⁶⁶ היה חסר בחינת אור המלכות מן הכלי שלה, גם זה הכלי של המל' דנקודים היה חסר ולא יכלה לקבל אור שלה ונשברה²⁸⁴.

שער ח פרק ו מ"ת¹⁶⁷

ונבאר עתה ענין אחוריים דאו"א שגם הם נפלו ונשברו²⁸⁵, ותחלה צריך לבאר הקדמה¹⁶⁸ פב"פ ואב"א²⁸⁶. והענין כנ"ל כי מקום¹⁶⁹ הקליפות והחיצונים הם אחורי נוקבא דז"א, ושם הם נדבקים¹⁷⁰, ואמנם ג"כ באחור ז"א יש קצת אחיזה²⁸⁷. והנה טרם ברא אלקים אדם על הארץ, היה כח בקליפות לינק שפע מקדושה בסוד (בראשית ב ה) ואדם אין לעבוד את האדמה²⁸⁸, ואחד מעבודת האדמה הוא כיסוח קוצים¹⁷¹ מן הכרם, אשר לזה צריך מצות מעשיות. אבל כאשר נאצלו ז"ת¹⁷² עדיין לא היה אדה"ר התחתון נברא בעולם¹⁷³, יצאו זו"נ²⁸⁹ אב"א מפני פחד החיצונים שלא יינקו²⁹⁰. כי אם היו עומדין פב"פ הי' לקליפות מקום להתאחו במקום אחיזתן

²⁸² עי' מול"מ ד שזה האות ד' הנזכר שם.

²⁸³ פרק ב', ועיי"ש מש"כ הערה 84. וזה דומה למש"כ שכלי אח"ף נעשו על ידי הסתכלות העינים באורות אח"ף כמש"כ בדרוש הר' גדליה באח"ף א' וע"ש בהערה 274.&
כוונת רבינו שכאשר עברו הנקודות דרך העקודים, קלטו העקודים את האור הזך מהעביות שבהם ועל ידי כך נבדלה העביות לעצמה וירדה למטה מהטבור ונעשתה לכלים, וע"י זה נמתקו קצת הנקודות, ועי"כ יכלו לצאת למלוכה כרגע (דע"ה ח"א סה ע"ד).

²⁸⁴ דהיינו שלא נכנס בה אור כלל. שכן מעיקרא אפשר היה לומר שנשברה מסיבה הפוכה לזה דהיינו מאחר שקבלה יותר אור מהראוי לה. אלא שכאן סיבת שבירתה היתה משום שהיא היתה חסירה משרשה (דע"ה ח"א נט ע"ב), ולכן עצם הכלי היה חלש, מכיוון שלא קיבל מספיק מהעקודים (שם ח"א ע ע"ב). ובאמת בכלים היו ב' מיני ריבוי אורות: א) ריבוי האור של עצמו שהיה גדול ומרובה לפי ערך הכלי, ב) האורות של כולם שנכנסו אף הם (שם עב ע"א), ועי' דע"ה ח"ב ו ע"ד שמלכות זו היא כל המלכים דנוק'.

²⁸⁵ כנ"ל פרק ג'.

²⁸⁶ כל זיווג הוא פנים בפנים, אמנם כל זמן שאין להם חיה הכללי נקראים אורות נר"נ "אורות האחוריים", וכל הזיווגים אז מכונים אב"א וכאילו עומדים אב"א, שכן גם אור הפנים שלהם הוא רק מבחי' החיצונית שבהם בלבד הנקרא אורות דאחוריים, ורק עם חיה אפשר להזדווג בזיווג פב"פ האמיתי ולהמשיך אליה אור בכדי להוליד אורות דפנים ממש (ביאורים ח"ב ט ע"ג).

²⁸⁷ עומק הענין הוא, שעל ידי חלקי המ"ן שלא נתבררו עדיין יש לקל' קצת אחיזה באחורי זר"נ, וחלקים אלו של המ"ן, על ידי כך שהם לא נבררו, וממילא הם בלועים תוך הקל'. וביאור הדבר, שכן שורש המ"ן הוא מהח"ג שבדעת הנמשכים דרך האחוריים הרי הוא טיפת הזיווג הנמשכת דרך חוט השדרה (שמקומו באחוריים). וממילא יתבאר מ"ט יש לקל' אחיזה באחוריים גם למטה, שכן כך הוא בשרשו ג"כ (דע"ה ח"ב צו ע"א).

²⁸⁸ [הערת המלבה"ד: עי' זוהר בראשית דף כה ע"ב, בגין דלית תמן משה למפלח לשכינתא, דעליה אתמר ואדם אין לעבוד את האדמה. ועי' לקמן שער דרושי אב"ע פרק ד ז"ל: וכשמשיע ז"א בנוקבא יונק' קליפה ההיא ונאחזת בעור יסוד של הנוקבא.

עיקר מלכי היושר יצאו מהטבור והיסוד ונשארו במקום האצילות דוגמת ג"ר דעגולים והם לא נתקנו בתיקון מעשה בראשית אלא תיקונם תלוי במעשי אדה"ר בלבד. אמנם העיגולים נתקנו במעשה בראשית (כללים ח"א צא ע"ג).

²⁸⁹ דאצילות.

²⁹⁰ זו"ן היו אב"א, שכן בעת התיקון דמעשה בראשית נתקנו רק הנשמות שהיו ממלכי העיגולים, אמנם מחלקי הנשמות דמלכי היושר לא נתקנו אלא מה שהיה שייך לנשמת אדם הראשון עצמו בלבד ולא לכל הדורות.

והנה שורש כל הנשמות הוא ח"ג שבדעת הנמשכים דרך האחוריים שהוא טיפת הזיווג הנמשכת דרך חוט השדרה, וכאשר נשאר חלק גדול מהם שלא נתקנו, אזי ישנה לקל' יניקה באחוריים דזו"ן. כל זה הוא בבחינת מ"ן שתכליתו לתקן את החלק שלא נתקן (דע"ה ח"ב צו ע"א). כללות העולם נתקנה במעשה בראשית על ידי הגילוי דאור הגנוז, אמנם שלימותם ותיקונם נעשה לכל אחד ביומו על ידי עשרת המאמרות שבהם נברא העולם. וכל הזיווגים הפרטיים האלה הם אב"א, הרי הוא הפנים של חיצוניות הכלים (עי' לעיל הערה 286), ומזיווג זה הם נתקנו ונעשו ב"ע, וכדי לעשות זאת, חיצוניות הכלים דזו"ן דאצילות ירדו בהיכל הז' הרי הוא היכל קודש

מאיר העין חלק ב'

שהמה אחוריים לינק¹⁷⁴, כי מפנים לא יוכלו לינק, ולכן הוצרכו להיות מתדבקים אב"א, כדי שלא יוכלו החיצונים לינק¹⁷⁵ משם.

הקדשים דהבריה, ונזדווגו שם פב"פ. ובפנים אין שליטה של חיצוניות, ולכן אפשר להזדווג פב"פ. אמנם מכיוון שזהו זיווג של חיצוניות הכלים הוא נקרא זיווג אב"א (כללים ח"א קג ע"ד). האחוריים שלהם הם שרשי הבי"ע ולא היו מתוקנים כלל, ולכן היו מוכרחים לעמוד בבחינת אב"א, כך, שאפילו שכל מה שנוגע מהאחוריים לאצילות היו יותר מתוקנים ושלימים מכל תיקוני אור המ"ה (כללים ח"א קט ע"ב).

והנה יש לתמוה, מ"ט היו ז'ין אב"א אחרי תיקון הש"ך פ"ר ורפ"ח במעשה בראשית. והנראה ליישב הוא, שכל מה שנתברר אור המ"ה היה רק מה שצריך לשם מעשה בראשית, ולכן נבררו הנשמות ממלכי עיגולים, שהם מאמא דא"ק שהם מהשם ב"ן דחיצוניות דב"ן דב"ן דמ"ס, וכן האור דמ"ה הפנימי שהיא אור הדר ומהיטבאל דאמא הרי הם העסמ"ב דמ"ה דב"ן דמ"ס והעסמ"ב דב"ן דב"ן דמ"ס שהם גם מהאמא הכללי דא"ק. אמנם כל הניצוצין שהם כחות השרשים דתולדות שמים וארץ לכל שית אלפי שנין דהיינו כל הדומם, הצומח והחי, חלקי הנשמות המכונים "צלמים" (שהוא לבוש לנשמה שעל ידה הוא מתלבש ומשתתף בגוף) לא נבררו, מאחר שהם באים מפנימיות ד' היסודות. דהיינו כל תיקונים של מלכי יושר הבאים מכללות אבא דא"ק.

והנה מה שנוגע לבי"ע, הן הנשמות והן העולמות עצמן (אפילו הבי"ע שבתוך האצילות), לא נתקנו במעשה בראשית אלא תיקונם תלוי באדה"ר. ומה שנוגע לאצילות, ואפילו האצילות שבבי"ע, נתקן באור המ"ה במעשה בראשית. וד"ז לכאורה צ"ע, שהרי בי"ע לא נעשו כי אם מביורוי המ"ן דמלכי עיגולים, ועכ"ז כל תיקונם ובנינם הוא רק מהמלכות דאצילות, ואם כך הדבר מחוסר הבנה, הרי המלכות נתקנה, ואם כן כיצד יתכן שהם בחסרון.

מה שנתקן הוא רק תיקון הנעשה במעשה בראשית ללא תיקון של מעשה אדה"ר, ואינו נוגע לתוספות אור וברכה הנמשכים מלמעלה לצורך אותם המ"ן ע"מ לתקנם, ומה שכן נמשך להם הוא רק מתיקוני אור מ"ה דאמא. מלכי יושר שאינם שייכים לא לאצילות הכללית ולא לאצילות שבבי"ע (דהיינו י"ס דבי"ע שנחתמו מ"ס דאצילות בבחי' חותם ונחתם, שהם אלהות גמור השוכנת בבי"ע תמיד, והוא בחי' גדלות שני), נשארו בבחינת אב"א ולא נתקנו במ"ה הפנימי. אמנם מה שנוגע לנשמות ועולמות בי"ע לא נתקנו בתיקון דמעשה בראשית באור המ"ה דאבא אלא רק מאור היושר דמ"ה דאמא, והם תיקוני הדר ומהיטבאל של מ"ה וב"ן דב"ן דמ"ס, משא"כ תיקוני אבא שהם הדר ומהיטבאל של מ"ה וב"ן דמ"ה דמ"ס שלא נתקנו.

הנשמות הכלולים באדה"ר הם רק אלה שעתידים לצאת בו' אלפי שנין דעולם הזה, אמנם יש אותו מספר של נשמות ממין שלא היה כלול בו, והם נאצלו בעת הנקודות, והיינו מלכי היושר היוצאים מאבא דא"ק, והם לא נתקנו עדיין באור המ"ה, אלא תלויים במעשי אדה"ר, והם נשמות חדשות העתידות להיות, והם יתוקנו ויצאו להתגלות רק לעתיד לבא (כללים ח"א קד ע"ג).

ז'ין היו מתוקנים רק במה שנוגע לשלימות פרצופם גופא, ולא במה שנוגע לנשמות עולמות בי"ע. וכמו כן עדיין היה על אדה"ר להחזיר את ז'ין להיות פב"פ ע"י מעשיו, והוא לא עשה זאת. אמנם אם כן הוא לכאורה הוא תימה, לומר שז'ין מעולם לא היו פב"פ.

אלא צ"ל שמה שמבואר בדברי רבינו שז'ין היו אב"א ולא נשלמו להם מוחין דחיה, הוא רק על פי מדריגת העולמות שהיו לאחר שהושם אדם הראשון בגן עדן. דהיינו שז'ין היו אב"א לפי מדריגת העולמות של אז ולא של עתה, שאר"א שלהם היו אז במדרגת גלגלתא ואורא של עתה ולא המשיך אבא את המוחין שלו בז"א לצורך זיווג, והיה חסר לז"א את המוחין דחיה [עי' עקודים ב' שכדי שיחזור פב"פ צריכים את הארת החיה, וכך עמדו ז'ין עד שנשלמו מוחין דחיה (ביאורים ח"ב י ע"א)]. אמנם כל זה הוא רק מה שנוגע להמשכת המוחין לצורך ההולדה של הנשמות והעולמות דבי"ע, ולא מה שנוגע לז'ין עצמן וגם לא לאצילות דבי"ע, שזה היה ביחוד גמור דאר"א הכלליים (כללים ח"א קז ע"ג).

מבואר בשער מאמרי רשב"י, שבו' ימי בראשית היו ז'ין בזיווג תמידי כמו אר"א העליונים, ולכאורה דבר זה סותר את המבואר כאן שהיו ז'ין אב"א. אלא העניין הוא שיתכן זיווג חיצוני ללא הפנימי, אמנם זיווג פנימי ללא זיווג חיצוני לא יתכן כלל. ממילא זיווג דעולמות הוא החיצוני, ואילו זיווג של נשמות הוא פנימי וחיצוני כאחד, ופנימיות דז'ין היו רק אב"א, ולצורך בריאת נשמת אדה"ר עלו הז'ין למעלה לחיק אר"א ושם נזדווגו גם פב"פ (עי' הערה 176), והוחזרו פב"פ בפנימיות על ידי הנסירה ואדה"ר. אמנם כל העולמות נעשו רק בזיווג דחיצוניות והוא זיווג תמידי, ואז היו פב"פ דהיינו שחיצוניות דז'ין היו מזדווגים פב"פ, שכן אין זיווג אלא פב"פ, אמנם כל זה היה בגילוי דאור הגנוז, ולכן יצאו להתגלות במדריגה גבוהה עד שעולם העשיה נהייתה במדריגת עולמות היצירה והבריה של עכשיו. וכשעלו בחי' אר"א, היו במדרגת ב' רישין תתאין של א"א ושם נזדווגו פב"פ גם בפנימיות שבהם וגם בחיצוניות שבהם, ועי"ז יצא אור נשמתו דאדה"ר להתגלות. אמנם הז'ין עצמם כשהם במקומם, שהוא במקום אר"א של עתה, בפנימיותם היו רק אב"א (דע"ה ח"ב לב ע"א).

מאיר העיץ חלק ב'

וכאשר נברא אדה"ר¹⁷⁶²⁹¹ ועשה מצות מעשיות¹⁷⁷ החזירים {לט ע"ב} פב"פ, ואז לא היה פחד מן הקליפות כי כבר חפר ועזק וסקל וכרת קוצים מן הכרם.²⁹² והנה בהיותם אב"א²⁹³ אין לזו"ן רק כותל א' לשניהם, וכותל א' לבד מספיק בין שניהם ומשתמשין בכותל א'²⁹⁴, חצי כותל לז"א וחצי כותל לנוק¹⁷⁸. וכאשר אדם החזירים (נ"א וכשאדם מחזירים)¹⁷⁹ פב"פ ע"י מצות ומעשים הטובים אז נגמר ונשלם אחר א'²⁹⁵ שלם לזה ואחור א' שלם לזה, ויכולין להחזיר פב"פ.

וטעם הדבר¹⁸⁰ כי האדם התחתון ע"י מעשיו גורם זווג עליון¹⁸¹, ויורדין טפין עלאין למטה שהם בחי' המוחין דז"א והם בחי' החו"ג, אשר הם (נ"א משם)¹⁸² עיקר הטפה כנודע¹⁸³. כי אין יוצא מיסוד דבינה רק חו"ג, כי מן החכמה ובינה דז"א אינו יוצא רק הארה בעלמא¹⁸⁴, שמכים החסדים המגולין²⁹⁶ שם¹⁸⁵ ומוציאין אורותיהן לחוץ¹⁸⁶. והנה בבא אלו החו"ג בראש ז"א, כדין איהו נקיט החסדים ומשתלים אחר דידה²⁹⁷, ואיהי נקטא גבורה ומשתלים אחר דידה וכדין אתהדרו פב"פ כמ"ש בברכת אבות (שענה"כ שער העמידה ב'), והרי בארנו איך החו"ג גורמין הגדלת אחוריים²⁹⁸ ועי"כ יכולין לחזור פב"פ.

נמצא כי בודאי הוא (נ"א הלא)¹⁸⁷ שבערך בחי' זו יותר גדולה הארה של החו"ג הבאים להם מחדש מהארה שהיתה להם בראשונה, לפי שהארה ראשונה הניחה בבחי' אב"א, והארה זו החדשה החזירים פב"פ. נמצא כי זו הארה המחודשת היא נקראת פב"פ, אבל בערך בחי' אחרת לא תקרא אלא בחי' אב"א, לפי שלא הגדילה רק בחי' אחוריים כנ"ל וממילא הוחזרו פב"פ

²⁹¹ כאשר הכניס הקב"ה את אדה"ר לגן עדן בחצות היום דע"ש, אזי עלה עד שהיו תחילת רגליו בעולם האצילות (שכן גן עדן דעולם הזה הוא עולם האצילות), ורגליו גופא נשאר בו' הראשונות דבריאה, שכן עד לשם היה מסתיים עולם העשייה של אז, אמנם מאחר שהד' ראשונות דעשייה היו אז במקום הנוק' דאצילות של עתה, נמצא כי היה באמת כל גופו עד סוף רגליו באצילות הכללי של עתה (דע"ה ח"ב לג ע"ד).

²⁹² עי' אד"ר ומחצדי חקלא זעירין אינון ואינהו בשולי כרמא כו' – פי' הגר"א - ומחצדי חקלא כו' אינון מרי דרזא וכמ"ש "ויאמר בועז לקוצרים כו" (רות ב ד), והענין כמ"ש "אור זרוע לצדיק כו" (תהלים צז יא), שאף שנגזז האור, מ"מ נזרע בכל יום על ידי הצדיק, ובזמן הבית היו קוצרים בכל יום וזורעין מחדש, אבל בזמן הזה אין העולם ניזון אלא מספיחים, והשתא נזרע וגדל ונושר מאליו וחוזר ונזרע כדרך הספיחים, ואינו נקצר אלא על ידי מארי דרזין, עכ"ל. ועי' ב"ע ג ע"ב, דהיינו הצדיקים הכורתיים במעשיהם הטובים את הסט"א מחקל תפוחין קדישין, והוא סוד הניכוש שמסירים את העשבים הרעים שלא ינקו מהשדה, שכל אחיזת הסט"א היא ביסוד דנוק' ונקראת שדה.

²⁹³ עי' לעיל הערה 290, ועי' דע"ה ח"ב צז ע"ג. כל אור הדעת אשר באחוריים שלהם היתה מכונה "עץ הדעת טו"ר" באותו הזמן, שהרי יש לרע שייכות בהם שכן יונק מהם מרחוק, ועי' לעיל הערה 287.

²⁹⁴ עי' עקודים ב', שמכאן מתבאר שכל קבלת הנוק' מהדכר הוא מאחור שלו (עי' אד"ר קמ"א ע"ב וז"ל, תאנא האי תפארת כליל ברחמי וכליל בדינא, ואתפשט רחמי בדכורא ואתעבר ונקיב (ס"א ונהיר) לסטר אחרא ותקין מיעוי דנוקבא בסטרא דדינא – תרגום: למדנו, תפארת זו כלולה ברחמים וכלולה בדין, והתפשטו רחמים בזכר ועברו ומנקבו לצד האחר ומתקן את המעיים של הנקבה בצד של הדין.), והוא כדי שהחיצונים לא יכנסו בין הדבקים.

²⁹⁵ [הערת המלבה"ד: נלענ"ד ש"סיקול האבנים" הוא כינוי להעלאת מ"ן, והשלמת האחור היא הורדת מ"ד. ונראה יותר שבתיקון הפרצוף בשלימות גם האחוריים שלימים, ולכן לא רק האחוריים נשלמו אלא גם הפנים.

²⁹⁶ שהם רק הכנה לעצם הזו"ן ולא שיש להם שם בפני עצמם, ולכן עיקר האצילות הוא רק ג' השמות אה"ה, הו"ה ואדנ"י, שכן או"א נכללים בא"א.

297

עי' דע"ה ח"ב דרוש ד ענף כג אותיות ב ד (לש"ו). בריש סי' ב' מחלק הלש"ו בין העמדת זו"ן אב"א והוא על ידי הארת ישו"ת, הרי היא אימא הכללי. אמנם כאשר עומדים פב"פ אזי יש להם הארה מהאו"א עלאין, ובסי' ד' כותב מש"כ לעיל הערה 287.

²⁹⁸ והוא דוגמת כל טיפת זרע היורדת מעטרין דחו"ג שיורדים דרך חוט השדרה (כללים ח"א קג ע"ג), אמנם גם בטיפת הזרע הזו יש תיקון לכל הפרצוף ולא רק לאחוריים, ובפנים היה גידול רק בפנימיותו שאינה ניכרת כלפי חוץ.

מאיר העיץ חלק ב'

מאליהם, ובבחי' זו תהיה הארה זו פחותה וגרועה מהראשונה, כי הראשונה תיקנה ועשתה כל פרצופים כולם שלימים, וזאת לא עשתה רק הגדלת החצי אחוריים כנ"ל²⁹⁹.

והנה מ"ש שנפלו האחוריים דאו"א, הוא על בחי' חו"ג המגדילים האחוריים ומחזירים פב"פ³⁰⁰, לכן אל תתמה אם אנו אומרים ומכנים בחי' זו פעם פב"פ¹⁸⁸ ופעם אב"א¹⁸⁹, והוא על בחי' החו"ג אלו (שהם הבחי' שהגדילו האחוריים וכל זה נפל למטה)¹⁹⁰, והוא (על) בחי' חו"ג שלוקחים או"א מן הכתר שהוא א"א¹⁹¹, כדי להחזירה³⁰¹¹⁹² פב"פ, כי גם באו"א היה בהם בחי' אב"א³⁰² כמ"ש בע"ה.

¹⁹³ וכבר ידעת כי הטפה המציירת הולד ומגדיל, והוא הבחי' זו¹⁹⁴ (נ"א זהו החו"ג)¹⁹⁵ החו"ג, ואלו הם סוד האותיות שמהם נוצר הולד. ועוד כי האותיות תמיד לעולם הם בחינת הכלים כנודע, ואלו נעשים כלים לאו"א בסוד האחוריים כנזכר. ואלו הם שירדו למטה עם שארית החסדים (נ"א האורות החו"ג)¹⁹⁶ היורדין לצייר הכלים³⁰³ של הולד שהם ז' מלכים דבחי' זו"ן.

¹⁹⁷ והנה כל אלו הם בחי' כ"ב אותיות התורה³⁰⁴, וז' מהם הם כלים³⁰⁵ לז'¹⁹⁸ מלכים וט"ו מהם הם כלים לאו"א וכנ"ל (טנת"א פרק ג'), כי יותר גדולים הם¹⁹⁹ או"א מכל זו"ן. וסימן לאותיות או"א הם י"ה, כי או"א הם ג"כ סוד י"ה שבשם כנודע. ואותיות ז"א²⁰⁰ הם שעטנ"ז ג"ץ, והט"ו אותיות הנשארים הם דאו"א, ו' מהם הם אחוריים דאו"א שהם בד"ק חי"ה וכנזכר בתקונים²⁰¹ ובוהר, ושאר אותיות הם אוכ"ל מספר"ת²⁰² הם פנים דאו"א. וזהו הטעם של אלו אותיות של שעטנ"ז ג"ץ צריכין ג' זיינין³⁰⁶²⁰³ ותגין על כל א' מהם, ואמנם באותיות בד"ק חי"ה צריכה תג א' על כל א' מהם, וגם למה נשתנו אלו (ט')²⁰⁴ האותיות משאר אותיות שאין בהם שום תג. אבל הענין כי האותיות שעטנ"ז ג"ץ הם סוד הז' מלכים שמתו, ולפי שמהם נתהוו ויצאו הקליפות כנודע, לכן הם אותיות שט"ן ע"ז ג"ץ, {לט ע"ג} פי' שהם תגבורת וחוזק עוז הדינין העזים אשר ירדו ונעשו מהם השטן שהם הקלי'. וכבר נודע מ"ש בוהר באדר"ז ובס"ד³⁰⁷

²⁹⁹ עי' לעיל הערות 177, 297, שאחוריים דאו"א הם ישס"ת, ופנים דאו"א הם או"א עלאין, לכן יש בכל א' מעלה א' על השני, שהאו"א המה תמיד בזיווג, וזה לצורך קיום, ואילו זיווג ישס"ת אינו תדירי והוא לצורך תיקון [לענין או"א וישס"ת עי' סוף לג ע"ב].

³⁰⁰ והוא המבואר בספד"צ א ע"ב "לא הוו משגיחין אפי' באפי'ן" (פת"ש שבירה טז). כל זיווג אב"א הוא לצורך קיום, והוא שייך לעולם התהו, וכל זיווג פב"פ היא לזיווג לצורך תיקון, והוא גילוי התורה (פת"ש שבירה יז). ועי' לעיל הערה 297.

³⁰¹ דהיינו או"א, ועי' ליקוטי נוסחאות.

³⁰² עי' לעיל הערה 286.

³⁰³ עי' כללים כלל יח ענף ז' ריש אות ח (לש"ו). ועי' לעיל הערה 248 שם הובאו תמצית דבריו. אע"פ שמבואר שהכלים נעשו על ידי הארת העקודים (כללים ח"א צה ע"ב). ולפי זה מתבאר שכל גידול האחוריים כולל פנים.

³⁰⁴ כלומר הכלים דנקודות. טעם הדבר, שכל הבריאה וכל התאצלות המאורות הם המשכת זיו המאציל ית', שהם בדרך של הארה והתנוצצות. וכן כל מה שבג' עלמין ב"ע כולם נבראו במאמר פיו ית', וכל נברא יש לו כחות וסדרים כפי המספר והגבול ששיער המאציל ית"ש, והם כפי שיעור הרכבת האותיות שבכל תיבה וכל מאמר, וכפי מספר הצירופים היכולים להיות ע"י גלגול כ"ב האותיות בכל השערים שבהם, כך הוא מספר כל הנבראים סדרי הפעולות ומדות ההנהגה של האצילות, והכלל שלהם הוא כ"ב (פת"ש שבירה יא).

³⁰⁵ עי' דברינו טנת"א פ"ו אות כו (לש"ו). עי"ש שמביא את קושיית השמן ששון, שמובא בפע"ח ועוד, שכל כ"ב האותיות הם בכל פרצוף ופרצוף, ואילו כאן לכאורה אין הדבר כן. ומיישב, שכאן מדבר בעולם הנקודות שהיו כל הכלים קטנים מאד, ואפילו או"א היו מחוסרי תיקון ושלימות. לכן גם או"א לא נטלו אז רק ט"ו אותיות וזו"ן ז' אותיות, אמנם לאחר התיקון נשלמו כל א' בכ"ב האותיות כולם.

³⁰⁶ עי' ספד"צ ב ע"ב "וזיוניהון לא אשתכחו", וע"ש בהגר"א הגה"ה ג ע"א ש"זיוניהון" כאן הוא לשון אשר תרגומו "עדי". אמנם עי' תז"ח מז ע"ב: ואמרי מארי מתניתין אלין תגין אינון זיינין כאדם שאוחז כלי זין בידה, עכ"ל.

³⁰⁷ בדפוסים של הספד"צ שבידינו אין נמצא כעין זה.

מאיר העיץ חלק ב'

(דף רצב ע"ב) כי אלו הז' מלכים הם נצוצין³⁰⁸ דאזדריקו כהאי אומנא דאכתיש בפרזלא ואפיק זיקין לכל סטר, וזהו ג"ץ כמ"ש (ב"ק טב ע"ב) גץ היוצא מתחת הפטיש כו'²⁰⁵.

מ"ק. (אבל הענין הוא כנזכר למטה כי) ²⁰⁶ הבטול ושכירת כלים ונפילתן גרם אל הקליפות, וזה היה כדי שיהיה בחירה ורצון ולא יצא התיקון מעיקרא כי כן הוא מוכרח. ואין להרהר דהיינו (חגיגה דף יא ע"ב) מה למעלה מה למטה מה לפניו מה לאחור.

וכבר נת"ל כי אלו ז' מלכים³⁰⁹ לקחו אורם מגוף א"ק שתחת שבולת הזקן ולא מלמעלה, נמצא שהם חסרים בחי' ג' אורות עליונים שהם אח"פ³¹⁰, כי לכן נשברו הפנים והאחוריים שלהם, ואלו הם בחי' ג' תגין שיש למעלה על כל אות מאלו הז' הנ"ל, כי הם מורים על הסתלקות האורות והחיות מן הכלים שהם אותיות, ונשאר האור למעלה מהם ולא בתוכם כדרך צורת התגין על האותיות³¹¹.

אבל האותיות בד"ק חי"ה הם אחוריים דאו"א שירדו, וכבר ביארנו לעיל כי או"א לוקחים ב' אורות של ח"פ ולא חסר מהם רק אור און, אשר ע"כ לא ירדו מהם רק בחי' אחוריים, וכנגד אותו אור שחסר מהם אנו מתייגים תג א' על כל אות מהם, כנגד אותו אור הפרטי שחסר מהם.

וכבר ביארנו כי מה שיורד מאו"א הוא נקרא אחור וגם נקרא פנים, כי להיותו חסר אור און העליונה מן ב' אורות אחרים, לכן החסרון הנמשך מצדו הוא גדול כי הוא הבחי' העושה אותו פב"פ. והנה מוחין אלו שהם חו"ג הם נמשכין לאו"א עם²⁰⁷ הכלים דנה"י דא"א, דוגמת³¹² מוחין דז"א שבאים עם²⁰⁸ נה"י דאו"א, וגם נה"י אלו ירדו למטה ובערך שבאו מא"א, נמצא כי זה נקרא חסרון בא"א עצמו. וכבר ביארנו (פרק ב') הטעם כי מה שגרם לו ענין זה הוא לסבת לקיחתו אור האון בסופו לא בתחלה³¹³, ואמנם בערך שכבר לקחו או"א לא יקרא חסרון זה חסרון דא"א אלא חסרון דאו"א עצמן.

והנה בענין²⁰⁹ העקודים כבר נת"ל ענין בחי' טנת"א שבהם, ונבארם פה בבחי'²¹⁰ הנקודים. ונאמר כי בחי' הנקודים³¹⁴ הם האורות הראשונים שיצאו בראשונה, והאותיות הם הכלים, ואח"כ כשנשברו הכלים ונפרדו איש מעל פני מתו, האורות נשארו²¹¹ בבחי' תגין על האותיות שהם הכלים³¹⁵. והטעמים הוא שם מ"ה החדש שיצא אח"כ מאור המצח לתיקון

³⁰⁸ נקראים ניצוצין, שכן כולם כחות של אש ודינים היוצאים מכח הבוצינא דקרדינותא שהוא שורש הדין המושרש למעלה בצמצום הראשון (פת"ש שבירה יא).

³⁰⁹ כלומר הכלים. ועי' שער המלכים פ"א, ומש"כ "אורם" כלומר לצורך כליהם, כדלעיל נקודות ב'.

³¹⁰ כלומר במקומם כנ"ל פרק ב'.

³¹¹ עי' דברינו עקודים פ"ה אות יז [לב ע"ג] (לש"ו). שהתגין שלמעלה מהאות חלוקים מהרפ"ח ניצוצין שבתוך האות.

³¹² כל טיפת הזיווג יורדת מהמוחין דרך חוט השדרה ונתקנת מהנה"י דכל עליון, והתיקון דחוט השדרה לכל תחתון הוא שיהא מתוקן להמשיך דרכו את הטיפה היוצאת מזיווג דמוחין, וזמש"כ כאן שהחור"ג גורמים להגדלת האחוריים שהם לצורך הזיווג, ונעשו למוחין ותיקון החור"ג לאו"א מהנה"י דכתר (כללים ח"א ל ע"א). [אין כוונתו שנה"י דא"ק גופיה מתלבש באצילות, שכן ענין התלבשות הוא רק בטפה הזרעית הנמשכת מהנה"י דעליון [עי' לקמן שער כג סוף פרק ד'] הרי הם חלקי הפרצוף העליון הכלולים בטיפה הזרעית ונעשית בתחתון לעצם מעצמיו (אע"ג שטיפה נמשכת מכל הקומה, אמנם עיקר גילוייה והתהוותה נגמרת בנה"י). והנה באמת לאמיתה אין התלבשות של ספירות עצמות א"ק בתוך ספירות האצילות כלל (וכן הוא בכל התלבשות של כל עליון בתחתון) וכל עולם ועולם עומד בפני עצמו הן בעיגוליו והן ביושר שלו (חוץ מעיגולי א"ק הסובבים את כל העולמות) (ביאורים ח"א טז ע"ב וע"ג). [שזה אינו יורד מהנה"י ממש, אלא מחיצוניות הנוק' דנוק'. לכן יותר מסתברא לגרוס "מן" הכלים, והגירסא "עם" הכלים צ"ב.

³¹³ "בסופו" פי' בשבולת הזקן, ו"בתחלה" הוא כנגד האון.

³¹⁴ כלומר הנקודות שבטנת"א שבעולם הנקודות.

³¹⁵ כלומר, אורות התגין הם מה שנשארו מהאורות הראשונים, ואם כן החיות של שברי הכלים מרפ"ח הניצוצין חלוק מההארה המחיה כאן, שכן הרפ"ח הם ממלכי יושר, ואילו ההארה המחיה היא מה שנשאר ממלכי העיגולים (עי' כללים ח"א צב ע"א). ועוד בענין הנ"ל עי' לעיל הערה 311 שהתגין שלמעלה מהאות אינו כרפ"ח הניצוצין שבתוך האות.

מאיר העיץ חלק ב'

המלכים כמ"ש בע"ה. וזה טעם הספר תורה שיש לו בחי' כתיבת אותיות ותגין, וחסרים ממנו טעמים ונקודות, כי כבר ידעת כי ס"ת הוא בחי' היסוד דאבא³¹⁶, וכבר נודע בזהוהר בהרבה מקומות³¹⁷ דבמחשבה איתבריר כלהו, ולכן הס"ת (נ"א ולשון ס"ת)²¹² מורה על זה הנ"ל, וע"י מה שהש"ץ קורא הפ' בתורה בטעמים ונקודות לתקן מה שחסר ממנו.

לכן תמצא כי הטעמים יש בהם הוראה בהוצאת הבל הפה, כי יש ניגון פרטי לכל טעם בפ"ע בהוצאתן מהפה ולחוץ, וכן הנקודות יש להם הברת²¹³ כמו אָ אַ אֵ אִ אֶ אֹ אִי {לט ע"ד} (נ"א כי)²¹⁴ התגין אין להם שום תנועה ונדנוד²¹⁵ בעת קריאת האותיות. והטעם כי {לט ע"ד} בחי' הטעמים והנקודות הם מורים בזמן שהאורות בתוך הכלים, ולכן הם נרגשין ונדנדים²¹⁶ בעת קריאת האותיות, יען כי ע"י הנקודות²¹⁷ והקריאה הם מאירין בתוך כליהם שהם האותיות. אבל התגין מורים על זמן היות האורות ע"ג האותיות וחוץ להם, שאז אין לאותיות שום נדנוד ותנועה כי רוחניותם נסתלק מתוכם (מן הכלים הנקודים)²¹⁸, אמנם עומדין עליהם מרחוק להאיר להם הארה מועטת כדמיון התגין העומדים זקופים על האותיות לא בתוכן³¹⁸.

עוד יש שינוי אחר, כי הטעמים והנקודות יש מהם הרבה שעומדין תוך האותיות, כגון דגש³¹⁹ ורפה²¹⁹ ופסק ומקף בטעמים, ושורק בנקודות, ויש מהם שעומדים תחת האותיות. אבל התגין כל בחינתם אינם אלא ע"ג האותיות תמיד מבחוץ להם, אמנם עכ"ז עומדים אצלם להאיר להם אף על פי שאינם בתוכם כמ"ש.

²²⁰ ואמנם למטה בע"ה נבאר סדר או"א ומציאותן, ושם נאמר כי אבא כולל י"ס וכן אמא כלולה מי"ס וכן ז"וין מי"ס. והנה כמו שז"א הנקרא ישראל כלול הוא מי"ס, ונחלק לב' נגד לאה ורחל, ונמצא שרגלי לאה עד שליש ת"ת דז"א שהוא בחזה שלו, ומשם ולמטה מתחיל ראש רחל. כן הענין באו"א כל א' מהם נחלק לב' חצאין, וב' חצאי העליונים של או"א נקרא או"א

³¹⁶ עי' במב"ש שער ב' ח"ב פרק ז' [ט ע"ג. וז"ל, ונבאר עתה ענין ס"ת שהוא רמז לז"א] ועי' פע"ח פורים קיא ע"ב [ז"ל, ז"א דיוקן ס"ת עליונה, וכו'] וכבר ידעת שטעמים ונקודות סוד ע"ב ס"ג, ואינם מתגלין בז"א מפני רבוי אורם שלא יגרמו ח"ו איזה שבירה, ולזה מתגלה שם רק מ"ה וב"ו, סוד תגין ואותיות – וע"ש עוד שתיקונו היא התגלות היסוד דאבא. משמע, שקריאת ס"ת היא גילוי יסוד אבא בז"א] ושם קי ע"א [ז"ל, ונודע כי סוד ספר התורה הוא מציאות יסוד דאבא תורה שבכתב] ובחג המצות קכ ע"ב [ז"ל, התורה היא יסוד אבא] [לש"ו]. ועי' לקמן שער הארת המוחין ז"וין פרק ד' שיסוד דאבא הוא בחי' משה.

³¹⁷ פקודי רנד ע"ב (לש"ו), ז"ל: ות"ח רישא שריותא דמהמנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה ניצוצין זריק לש"ך עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר וכו' תרגום: ובא וראה ראש תחילת האמונה תוך המחשבה מכה הניצוץ החזק ועולה תוך המחשבה [ומוציא] ניצוצות וזורק [אותם] לשלש מאות ועשרים צדדים ובורר פסולת מתוך המחשבה ונברר. עי' הערה הקודמת, וכוונתו היא שתיקון הכל הוא על ידי התגלות הע"ב וס"ג שהם בחי' המחשבה. אמנם עי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ב בהגה"ה שמביא ש"אתבריר במחשבה" הוא תיקון הנעשה ע"י מ"ס, כלומר שתיקונו של ז"א תלוי במ"ס ולא באבא, ויש ליישב שאין מחלוקת כאן בין רבינו לגר"א, שכן זה שורש לזה: עיקר הזיווג לשם תיקון הוא במ"ס, ועיקר התגלותו הוא באבא. עי' מב"ש לה ע"ד ז"ל: והענין כי כל הבירורין של המלכים נעשה על ידי המחשבה שהוא המוח ששם מתברר ומשם יורד אח"כ בסוד טיפת הזיווג אמנם יש מחשבות ומוחין רבים ובמחשבת עתיק הוברר אריך ובמחשבת אריך הובררו או"א ובמחשבת או"א הובררו ז"וין ובמחשבת ז"וין הוברר עתיק של בריאה וכו'.

³¹⁸ לכן יתבאר טובא מ"ט בתיקו"ז לא נזכרו תגין [עי' ביאורים ח"ב לב ע"א כי התגין מורה על זמן היות האורות על גבי האותיות וחוצה להם, עי' ליקוטי נוסחאות על המילים נסתלק מתוכם]. והנה האמת היא שישנם כמה מקומות בתיקונים בהם נזכרים התגין, אלא שלא מבואר שם אם הם גוף או נפש. וכן שרשם אינו מבואר אם הוא בבינה או בז"וין (ביאורים ח"א ס ע"ד), ועי' לקמן הערה 399.

³¹⁹ עי' טנת"א פרק ה' (הגוב"י). ועי' דברינו שם אות נ' (לש"ו). וזה תמצית דבריו שם: דגש ורפה המה נקודה וקו. שכן בימים הקדמונים היו נוהגים על הרפה לרשום קו ברוחב מעל האות, וכן עי' בבהגר"א על תיקו"ז כב ע"ב שדגש ורפה הם נקודה וקו, והם כנגד יסוד ומלכות, דין ורחמים, והם בחינות של הבלא דגרמי. וא' מהם הוא בתוך האות וא' למעלה מהאות, הרי הוא בבחי' נפש, ולכן הוא למעלה מהגוף וקשור למעלה. וזה גם בתוך האור עצמו המיוחד עם העצמות שבתוכם (ביאורים ח"א סח ע"ג). ועי' ביאורים ח"ב פז ע"ג שהוא בחינות של ש"ך פ"ר ורפ"ח ניצוצין.

מאיר העין חלק ב'

עלאין, וב' חצאי התחתונים נקרא יש"ס ותבונה. וכאשר נעריך כל זה בבחי' א' נמצא כי ראש³²⁰ יש"ס ותבונה הם בחזה ספי' שלישי³²¹ ת"ת דאו"א עלאין עיין לקמן.

ונחזור לענין ונאמר ענין סדר ירידת ז' כלים של מלכים איך נשברו וירדו. הנה אמרנו לעיל כי בתחלה יצאו כל הכלים ואח"כ יצאו כל האורות כלולים בכתר, ואח"כ כולם בחכמה, ואח"כ כולם בבניה, ואז היו ז' מלכים אלו במעי הבניה כדמיון העובר בבטן המלאה. ונבאר ענין יציאתן משם. הנה נת"ל כי אדה"ר גרם ע"י מעשיו חזרת פב"פ לזו"ן, כי קודם שנברא אדה"ר היו זו"נ אב"א. ודע כי אי אפשר לעולם לחדש שום זווג, אפילו בבחי' אב"א, אם לא ע"י מצות מעשיות התחתונים. ואמנם קודם בריאת אדה"ר בעת האצילות היה בהכרח שאותו פעם ראשון תהיה מאליו הזווג שלא ע"י מצות, כי אדם אין עדיין עד אחר הזווג ההוא, אמנם לא היה אלא בבחי' אב"א³²¹. וכשנולד אדה"ר ע"י הזווג ההוא, החזירה פב"פ ע"י מצותיו ומעשיו³²². אמנם מאז ולהלאה אנו צריכין לעשות כל הבחינות אפילו בחי' זווג אב"א על ידינו כמ"ש בברכת אבות. והנה כל זה אינו אלא בזו"ן, אבל באו"א לא הוצרכו מעשה ידי אדם, כי על ידי עצמן מאליהן שלא ע"י אדה"ר חזרו פב"פ³²³. והנה זה הזווג הא' טרם שנברא אדה"ר עליו נאמר בזוהר פעמים רבות³²⁴ וז"ל כד סליק ברעותא למברי עלמא³²⁵, פי' כי אז לא היה עדיין התעוררות התחתונים אלא מאליו סליק הכי ברעותא. וזה היה להכרח כי אדם אין (בראשית ב ה), לכן היו האורות התחתונים עולין למעלה בסוד מ"נ תמורת מה שעושים נשמות הצדיקים עכשיו,

³²⁰ פי' כתר (ביאורים ח"א נח ע"א).

³²¹ עי' כללים כלל יח ענף ח' אות ז' (לש"ו).

דבריו אלו של רבינו לכאורה סותרים את המבואר בזהר הרקיע יג ע"ב ושער מאמרי רשב"י יג ע"ד, שבעת שליטת האור הגנוז בו ימי בראשית, היה הזיווג התחתון דזו"ן עומד פב"פ ובזיווג תמידי כמו הזיווג העליון דאו"א. ויש ליישב שכל מציאות עולמות בי"ע נעשו מהשפע הנעשה על ידי זיווג הזו"ן דוגמת מציאות זו"ן דאצילות שיצאו מזיווג או"א, אמנם הדצח"ם נעשו מזיווג החיצוניות, ואילו הנשמות נעשו מזיווג הפנימיות. והנה תיתכן חיצוניות ללא פנימיות, אמנם פנימיות ללא חיצוניות לא יתכן כלל. לכן פנימיות זו"ן היו אב"א, אלא שלצורך בריאת נשמת אדה"ר עלו למעלה להיות בחיק או"א ושם נזדווגו פב"פ. אמנם למטה היו רק אב"א, והזיווג התמידי היה רק בחיצוניות (דע"ה ח"ב לג ע"א, וכן כללים ח"א קג ע"ד) [עי' פת"ש שבירה י' שזיווג תמידי הוא דחיצוניות משא"כ זיווג הנשיקין].

³²² עי' שער מיעוט הירח פ"ד ושער מ"ד ומ"ן פ"א וספר הגלגולים פרק יז יט ע"ב וכן במאמרי רשב"י קדושים כז ע"ג סמוך לסופו [שם משמע שתיקון אדה"ר היה רק עבור חלקי בי"ע שבאצילות] ועי' פע"ח ר"ה פרק ב' ושעה"ק עז סע"א [צג ע"ד – שגם אז היו זו"ן אב"א] ועי' זהר בראשית לה ע"א ועי' מה שכתבתי בגליון שעה"כ צא ע"א (לש"ו).

וז"ל הלש"ו בגליון השעה"כ – וכן היה אז ענין הנסירה והחזרת פב"פ אדה"ר עצמו ג"כ וכמ"ש בזהר בראשית לה ע"א שהם תלויים זה בזה וכ"ז נעשה על ידי המצות ומע"ט של אדה"ר וכן הוא ג"כ בנקודות פ"ו ובמיעוט הירח פ"ד ובסדר אבי"ע פ"ה אמנם כ"ז היה רק על החזרת פב"פ לבד ואולי היה נעשה על ידי זה נשיקין וחבוק אמנם הזיווג התחתון הנה היה נתעכב עדיין כי היה ממתין עד שבת בראשית אמנם אח"כ בסיבת הנחש והחטא דעץ הדעת ונזדווג אדם עם חוה לאחר החטא ובזוהמת הנחש אשר בא על חוה והולידו לקין והבל והוא אחר החטא כמ"ש בזהר ח"א נד ע"א ובח"ג עו ע"ב ובאד"ר קמג ע"א וכן הוא בספד"צ פ"ג והנה גרם עי"ז פגם גדול למעלה כי נעשה על ידי זיווג למעלה ג"כ בעת החטא והפגם ונעשה עי"ז למעלה ג"כ סוד ביאת נחש על חוה והיינו על ידי כלילות רח"ל שנאחזים להכלל בהק"כ צרופי אלקים רח"ל כמ"ש בשעה"ק לו ע"ב וע"ג וכן במאמרי רשב"י דף מ ובמב"ש נז ע"א, ועי' עוד כ"ז בפע"ח ר"ה קכט ע"ג [ע"ד] וכן בשעה"ק עז ע"א ושעה"כ לעיל בסמוך צ ע"ג ורע"ד, ע"כ. עי' עוד בדרוש עץ הדעת סימן י' בסוף דע"ה חלק ב'.

³²³ עי' לעיל פ"ד [שזה תוצאות מזיווג הכתר מיניה וביה] ובסמוך בשביה"כ פרק א' ועי' בשער המלכים ריש פ"ח ובשער השמות פ"ז בדף קנ ע"ג ובפרצופי זו"ן פרק ה' (לש"ו). ועי' בשער השמות שם מציין הלש"ו ג"כ למבו"ש ח ע"ג.

³²⁴ בראשית כט ע"א ופרשת נח עד ע"א וישלח קעב ע"א ורנא ע"א ופרשת לך פו ע"ב ומשפטים צו ע"ב אחרי סא ע"ב (לש"ו).

³²⁵ כלומר "סליק" במ"ן, וזה היה מאליו ללא מעשה האדם, וזה "עולה ברצון", שכן כתר הוא רצון (כללים ח"א יב ע"א). עי' שבירה א' שזה שייך ג"כ לזיווג או"א, ולא רק לענין בריאת אדם הראשון.

מאיר העין חלק ב'

שהם עולין בסוד מ"נ. וז"ש כד סליק ברעותא שהוא העלאת מ"נ³²⁶, כי אז היו עולין שלא ע"י מעשה התחתונים³²⁷. {מ ע"א}

שער ט פרק א מ"ת²²²

השער השני שער שבירת הכלים וכו' ח' פרקים.

ונחזור אל הכוונה ונאמר, כי הלא או"א³²⁸ היו מתחלה פב"פ, לפי שנעשה²²³ להם מוחין מהכתר כנ"ל (נקודות ו')³²⁹, אמנם מ"ן שלהם הגורם להם העמדה וקיום הבחי' דפב"פ היו מציאות ז' מלכים אלו אשר היו במעי בינה, ואלו היו מ"ן דילה³³⁰, כי כן הוא תמיד שהבנים הם

³²⁶ עי' עוד מבו"ש ש"ב ח"ב פ"ד [ז ע"ב] ושם ח"א פ"ו [ד ע"ג] וכאן בע"ח לעיל פרק ד' [שזה תוצאות מזיווג כתר מיניה וביה] (לש"ו).

³²⁷ הוא ע"פ סוד התפשטות הראשונה כנודע בדברינו ואח"כ הוא חזר ועלה והוא ההסתלקות הראשונה. והיה אותה ההסתלקות בסוד מ"ן והב' מ' (והבן מאד) ועי' ספר הכללים יח י דרוש ב ענף ז אות ה (לש"ו). וזה תמצית דברי ספר הכללים: סדר לידת המ"ה היה בדרך של עליית מ"ן וירידה, והוא הכתוב "כד סליק ברעותיה". ולכאורה קשה, איזה אורות תחתונים היו שם שיכולים היו לעלות, אלא כל אור עליון כשנאצל, נשרשו בו הבחי' התחתונות שבו דהיינו כל שרשי האורות והכחות של כל העולמות שהיו עתידין ליברא, והיינו "כד סליק ברעותיה" הרי הוא הרעוא דרעיון, ואח"כ עלה לשם לקבל אור ומוחין.

³²⁸ על אף שאין פרצופים בנקודות, אמנם הושרש בהם מעיקרא כל מה שיהיה מהם אח"כ (פת"ש שבירה כב).

וא"כ צריך שיתעכב גמר נפילת אחוריים דאבא עד מיתת שלישי הת"ת דוקא (לש"ו).

³²⁹ אמנם עי' לקמן שער יא פרק ח שהיו אב"א בדווקא, ועי' מול"מ פ"ד אות כא ואות יב. וזה תמצית דבריו באות כא: מצינו בפה דא"א ב' זיווגים בפה, זיווג דחיק וגרון וזיווג דחיק ולשון ושיניים [וה"ה בפה דא"ק ואכ"מ].

הזיווג דחיק וגרון הוא זיווג נעלם מאד, כי חיק וגרון הם בבחי' או"א עילאין שבפה, ונמשכים מאוירא ומול"ס. כך, שהחיק וגרון הם חו"ב, והדעת הוא הרוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומייחדם. מזיווג זה יוצאות ב' בחינות, הא' פנימי והשני חיצוני: החיצוני הוא חיות העולמות, והפנימי הוא הנשמות העליונות. הבחינה דחיות עניינו הנהגת הטבע, ודרכו להיות בהסתר והוא תדיר, ואילו בחינת הנשמות הוא בחינה של הנהגה הניסית, והוא באתגליא ואינו תדיר. מבחינת הנשמות יוצאים שני מיני נשמה פנימיים, ה"ה נשמת הצדיקים ונשמת המלאכים המלמדים אותם תורה (עי' זהר בראשית נה ע"ב ולז ע"ב), [ועל אף שנשמת הצדיקים למעלה מהמלאכים הרבה אמנם מאחר שהם מלובשים בגוף לכן צריכים הת"ח לקבל דרך המלאכים].

הזיווג הב' הרי הוא חיק שיניים ולשון, וזיווג זה הוא בסוד דיבור. והוא בבחי' ישסו"ת שבפה. כלומר בעת תיקון מעשה התחתונים, והוא זיווג חיצוני יותר מאשר זיווג דחיק וגרון, ולכן אין יוצאים מזיווג זה אלא הנשמות התחתונות בלבד. והוא באתגליא ואינו תדיר, שכן אינו בא לידי מעשה אלא בשעת הדיבור. והנה נשמות אלו אף הם יוצאים בשני מינים כעין הזיווג הראשון, ואף כאן הוא נבחן בפנימי וחיצון: נשמות רוב בני האדם והוא הפנימי, ונשמות המלאכים החיצוניים הרי הם השרים הממונים על כל מיני שפע שבעולם הזה - והוא החיצון.

הנה לכל אחד משני הזיווגים הנ"ל יש שתי בחינות של זיווג, דהיינו זיווג פנימי הרי הוא של ג"ר (חכמה ובינה ע"י הדעת) והוא זיווג דאו"א עילאין (ואז כולל ז"ת ואכ"מ), וזיווג חיצון דהיינו ז"ת (ו"ק ומלכות) והוא זיווג ישסו"ת. מה שנתבאר שנשמות העליונות נובעות מפנימיות דחיק וגרון, הכוונה לזיווג ג"ר דחיק וגרון, ושפע החיות דהעולמות נמשך מהחלק התחתון דהיינו מהז"ת דחיק וגרון.

לפי היסודות הנ"ל נמצא לפעמים בדברי רבינו שאו"א עילאין לא מתפרשים זה מזו, וישסו"ת לעתים מתפרשים זה מזו, ופעמים אומר להיפך. ועניינו לאור האמור, שכן הז"ת דאו"א עילאין תמיד בזיווג, ולכן אפשר לומר שאו"א מצויים תמיד בזיווג ואילו היסודות שאינם תמיד בזיווג דהיינו בזיווג דחיק שיניים ולשון. אמנם מאחר שהו"ק דזיווג דחיק וגרון המה בעצמם בחי' ישסו"ת דאו"א עילאין (עי' לעיל שער או"א פרק ח כלל ה'), הרי שאפשר לומר שישסו"ת מצויים תמיד בזיווג, ואז הג"ר יקראו או"א, שכן הם עצמם לא תמיד בזיווג.

אות יב: האור העיקרי הוא מהחיצוניות דהאור העליון, ואילו התוספת באה מהפנימיות דהאור העליון, שכן רק בזיווג הפנימי יש התגלות של האורות מלמעלה למעלה עד הדעת עלאה (דע"ה ח"א לח ע"ד), וזה כעין נשימת אדם (ביאורים ח"ב סז ע"ד).

³³⁰ "דילה" בדווקא, שהרי כל זיווג תלוי בתיקון הנוק', שכן הדכר תמיד מוכן להשפיע אם כי רק כפי הכנת הנוק'.

מאיר העין חלק ב'

מ"ן דאמא³³¹. ובעוד שאלו הז' מלכים היו תוך הבינה היו מעלין מ"ן³³² וגורמין זווג לאו"א, ונמשכו³³³ להם מוחין והוחזרו או"א פב"פ ונזדווגו יחד כדי להוציא ז' מלכים אלו³³⁴. ובעת צאת המלכים אלו אם לא מתו אלא שהיו קיימים, היו מעמידין לאו"א פב"פ אפי' שיצאו למטה, והיו מועילין²²⁴ למ"ן שלהם. אמנם יען שנשברו ומתו לכן גם³³⁵ או"א האחוריים שלהם המעמדת אותם פב"פ ירדו למטה, ואז חזרו להם אב"א³³⁶, כי כבר אין להם מי שיעלה להם מ"ן ומקיים חזרתן פב"פ.

והנה פשוט הוא³³⁷ שלא נגמרו אחוריים דאו"א לירד עד כלות שבירת ז' כלים²²⁵, שכל בחי' שבירת מלך א' היה גורם ירידת קצת מאחוריים דאו"א. וזהו ביאור הענין, הנה כאשר נעריך מציאות הז' מלכים אלו בד' פרצופים של חו"ב יש"ס ותבונה כנ"ל, נמצא כי עד שלישי ספי' ת"ת שהוא המלך הד', אז נגמרו לירד אחוריים דאו"א עלאין³³⁸, וכאשר נשברו כל הז' מלכים אז ירדו גם אחוריים דיש"ס ותבונה.

והנה הדעת הוא המלך הראשון שיצא ובו היו כלולים כל הז' כנ"ל (נקודות ה')³³⁹, והנה כבר ידעת כי עיקר העלאת מ"ן הם הכלים²²⁶ [נ"א הבנים] שנולדו כבר בעולם³⁴⁰, ולכן עיקר

³³¹ כלומר שהם מעלין מ"ן. ועי' לעיל נקודות ד' שהז' מ"ן מעמידים את חו"ב באופן שיהיו פב"פ.

³³² עי' בליקוטי הגר"א בסוף ספד"צ לז ע"א מדפוה"ח ד"ה סוד עיבור (לש"ו). וז"ל, האשה קודם לידה הראשונה בהתעלותה במחשבתה אל הזכר מעלה מ"ן בעצמה מהקליפות, כי היא בבחי' מלכות נוק', אבל כאשר יש לה ולד אז בהתעלותה אל הזכר מעלה נשמת הולד אליה, ונשמת הולד במוחו מעלה מ"ן, וכמו למעלה והטעם שכל שיש לה בחי' למטה ממנה אותו הבחי' הוא המעלה מתוך הקליפות ועולה נשמת הולד ממוחו אל מוחה, ואח"כ כשמזרעת מתחדשת שם נשמת הולד ויוצא ונשאר המ"ן לבד, ולפיכך ולד הראשון הוא כמו אב לכל הולדות, וז"ש (כתובות פג ע"א) ואת אמך לרבות כו', וכן בכמה בנינים מעלה את כולם, אלא שהיא מעלה הראשון, והראשון לשני והשני לשלישי כו', וכולן נמשכין אליה, והעיקר הוא ולד הראשון, וכ"ה למעלה בכל העולמות, בהעלתה מ"ן מעלה נשמת עולם התחתון אליה, ומתחדשת עולם התחתון שם, והטעם כי כאשר תלד אז היא נתעלה במדריגת אימא, לכן אינה ראויה לעלות מ"ן של קליפות אלא של הבנים כמו למעלה וכנ"ל.

³³³ זה קודם בזמן למה שביאר לעיל שגורמין זיווג לאו"א בשורה הקודמת, שהרי נקט בלשון "הוחזרו". ומש"כ "להוציא", פי' להוליד.

³³⁴ כל אלה שנזדווגו הם הד' שבעיגולים עצמם, וזהו רק על ידי הדעת הפרטי שבמלכי עיגולים ולא הדעה עילאה. אמנם זהו מהחיצוניות והחיצוניות דחיצוניות, שהוא כעין זיווג אמיתי (כללים ח"א צז ע"ב, וכן דע"ה ח"א יד ע"ד, וכן כללים ח"ב קל ע"א), דלא שייך לשום אור לצאת אם לא על ידי זיווג (ביאורים ח"ב קח ע"ד), וזהו זיווג הג"ר שלהם (דע"ה ח"א סח ע"ב). אמנם הג"ר עצמם יצאו בסוד טפ"ק, והיו ללא תיקוני פרצוף כלל. לכן גם הז"ת היו ללא תיקוני פרצוף כלל (דע"ה ח"א סח ע"ד). האו"א כאן הם החו"ב שבנקודות, כלומר החו"ב שבס"ג דס"ג (דע"ה ח"א פב ע"א) ועי' לעיל נקודות ד' הערה 253. כל הנ"ל הוא רק באורות דנקודות, אמנם הכלים דנקודות לא יצאו על ידי זיווג כלל (כללים ח"א צט ע"ד). זיווג פנימי רק שייך אם יש בחי' חיה, וכאן לא היה (ביאורים ח"ב ט ע"ב), ועי' לקמן הערה 342.

³³⁵ כלומר מאחר והם תלויים זה בזה.

³³⁶ כנ"ל נקודות פרק ב' ופרק ו'. ועי' שבירה ז' שזה היה באו"א הפרטיים גם אלו שבעתיק וגם אלו שבא"א וגם שבאו"א ובזו"ן (דע"ה ח"א יט ע"ג). ואותה ההארה המקיימת את המלכים הנמשכים מאו"א נחסרה והוא ענין חזרתם להיות אב"א אחר נפילת ז' המלכים. וכפי ירידת ז"ת כך היא ירידת אחוריים דאו"א, שכן המאורות שבחו"ב נערכים ממש כפי מספר המאורות של ז"ת, שכן או"א עשויים להשלים את הנהגת הז"ת (פת"ש שבירה כב).

³³⁷ מכח הערה 335.

³³⁸ עי' לקמן במ"ק.

³³⁹ כל אותם הכלים היו כלולים מכל הכחות כולם של פרטי המציאויות שבכל ד' העולמות אבי"ע, אבל רק מהמלכויות דב"ן, ולא מהמ"ה ושאר הב"ן כפי שיהיה בתיקון. והמה רק הכחות השרשיים הראשונים דפרטי המציאויות שעתידים לצאת במשך זמן קיום העולם, ובמלוכתם כרגע פעלו יחד עם האורות שבהם, והוציאו את בחינת האצילות דכל שרשי המציאויות מן הכח אל הפועל, ובגלל שהיו גבורות שטבעם לא לנוח אלא להוציא את כחם לפועל תמיד, לכן הוציאו את מה שהוציאו בלי סדרים כלל, ולא היה בכח הכלים לסבול את האורות לכן מיתו (כללים ח"ב נד ע"א).

מאיר העין חלק ב'

העלאת מ"ן עד²²⁷ עתה היה ע"י הדעת, אשר כבר יצא לעולם בראשונה, כי [נ"א כי בראשונה]²²⁸ כבר ביארנו (נקודות ו') שלא הוצרכו תחלה מ"ן לאו"א רק סליק ברעותא לבד³⁴¹.

ומ"ש שאלו הז' מלכים היו מ"ן, אין הכוונה לומר שהם המשיכו חו"ג²²⁹, כי כבר נמשכו בתחילה, וראיה לזה שהרי החזירו²³⁰ או"א פב"פ³⁴², ואח"כ נתן חכמה בכינה ז' מלכים אלו כמ"ש³⁴³, א"כ אי אפשר לומר שהיו מ"ן אל הבינה. אמנם הכוונה שהם היו מעמידין אותם בכחי פב"פ לאו"א ע"י העלאת מ"ן שלהם אחרי שהיו כבר²³¹ בכינה, ואז היו ממשיכין עוד החו"ג כבתחלה^{232,344}.

ונחזור אל הענין כי הנה אחר שיצא אור הדעת ונכנס בכלי שלו העלה מ"ן והמשיך חו"ג באו"א, כי הלא הדעת הוא כלול מחו"ג, ועוד כי הלא הז' מלכים היו אז כלולים בו ולכן היה בו כח להוריד²³³ חו"ג³⁴⁵ כנ"ל. ואמנם לפי שאין שאר המלכים מעלין מ"ן לפי שעדיין היציאה לא היתה להם אלא אל הדעת, לכן אי אפשר להוריד {מ ע"ב} מוחין שלמים²³⁴ רק ע"י זו"ן ביחד. ולכן מה שהוריד הדעת היה בחי חו"ג בראש דאו"א עלאין במקום²³⁵ הדעת שלהם, הדומה אליו כמוהו²³⁶. וכאשר נשבר כלי המלך זה הנקרא דעת אז גם הדעת דאו"א עלאין ירד למטה במקום הגוף²³⁷ דאו"א, אבל כלי המלך הזה הנקרא דעת אחר שנשבר ירד לעולם הבריאה כמ"ש בע"ה (פרק ג'), ושאר הששה (נ"א הז')²³⁸ אורות שהיו עמו נכנסו בכלי המלך הנקרא חסד³⁴⁶, ואז עדיין או"א עלאין היו פב"פ, כי אינן חוזרין אב"א עד שיגמור הכל לירד²³⁹, כי הם דבוקים פב"פ, וצריך שיגמור להסיר התדבקות הזה לגמרי, ואח"כ יחזור אב"א, אבל כל זמן שעדיין נשאר קצת דבקות³⁴⁷ בהם אינם חוזרין אב"א, ולהלן בע"ה נבאר ענין הדבקות גמור דאו"א בהיותן פב"פ מה ענינו.

³⁴⁰ שהרי זהו כל מציאותה של העלאת מ"ן, שזו"ן מתקנים את עצמם להעלות מ"ן ולא כאשר הם במעי אימם.

³⁴¹ כלומר מש"כ בסוף נקודות שזה הזיווג הוא בסוד כתר, כולל גם כן את או"א.

³⁴² כנ"ל [נקודות] פ"ד (לש"ו).

לכאורה מש"כ כאן קשה מכמה מקומות אחרים (אד"ר קלה ע"ב וקמב ע"א ואד"ז רצב ע"א וספד"צ ב ע"ב ודברי האריז"ל והגר"א שם ושם) שם איתא שהמלכים יצאו בצורה של קרי ולא בדרך זיווג (דע"ה ח"א ה ע"ב). אלא צ"ל שבחי פב"פ המבוארת כאן עוסקת בבחי הזיווג שבנוקבין בפני עצמן (ה"ה מלכי העיגולים) שבאו"א ובדכורין בפני עצמם (ה"ה מלכי היושר) שבאו"א, אמנם בין עיקר מלכי היושר לבין עיקר מלכי העיגולים לא היה זיווג כלל (דע"ה ח"א יד ע"ד). עצם הזיווג שבתוך המלכי יושר עצמו, דהיינו מכתר לחו"ב ומחו"ב לחג"ת נעשה בצורה של קרי (דע"ה ח"א יד ע"ד). כלומר שהג"ר שבכל ו' הפרצופים שיצאו מהעיניים הולידו את הו"ק שלהם בזיווג של פב"פ (דע"ה ח"א יט ע"א, וכן שם סח ע"ב וע"ד). אמנם כללות או"א (הרי הם זיווג הע"ב דס"ג וס"ג דס"ג דא"ק) היו בזיווג בבחינת אב"א בלבד, (דע"ה ח"א פב ע"ג). כל הזיווג שבנקודות הוא רק כעין זיווג, שכן זיווגים אמיתיים אינם נעשים כי אם על ידי אור הדעת הבא מרזא דמתקלא, ואילו בעולם הנקודות לא היה סוד המתקלא כלל. וכל הזיווג שנמצא בנקודות הוא רק על ידי בחי הדעת אשר באותן המ"ן עצמן דנקודות, כי כל א' כלול מכל הבחינות, אם כי הוא רק מהחיצוניות והחיצוניות דחיצוניות. וכל זה הוא רק לאורות ולא לכלים, שכן הכלים דנקודות לא היה על ידי זיווג כלל, וכל התהוות הכלים נעשית מהעביות שהיתה כלולה באורות הנקודות עצמן, והובדלו בהיות האורות עדיין למעלה מהטבור (כללים ח"א צז ע"ב). ועי' לעיל הערות 252, 334.

³⁴³ כאן הוא השורש לכך שכל קבלתם של הזו"ן מהא"א היא אך ורק דרך או"א (כללים ח"א כז ע"ד). כל התלבשות ז"א על א"א מטבורו עד סוף רגליו הוא רק ע"י או"א. והנה על אף שהם מגיעים רק עד הטבור, אך לצורך זו"ן הם מתפשטים בנה"י שלהם גם מהטבור ולמטה דא"א (כללים ח"ב סח ע"ג).

³⁴⁴ כלומר, אי אפשר שהם המ"ן הראשונים לאו"א שהוא בבחינת סליק ברעותיה, אלא

שבזכותם ממשיכה בחי פב"פ, אמנם עי' בדברי לש"ו הו"ד לעיל הערה 327. ועי' הערה 345.

³⁴⁵ ר"ל שהיה מוריד חו"ג מדעת הכתר שעליהם כן כתוב באוצ"ח (מהרנ"ש) (לש"ו).

³⁴⁶ עי' לעיל הערה 266.

³⁴⁷ כלומר מ"ן.

מאיר העין חלק ב'

והנה כשירדו ה"ח וה"ג מרישא דאו"א עלאין עד למטה בגופא²⁴⁰ (בין התרין כתפין), בהכרח הוא שגרם חסרון האור אע"פ שלא חזרו לגמרי אב"א, והנה ענין (נ"א עדיין)²⁴¹ חסרון הזה הוא חסרון הסתכלות עיני או"א זה בזה³⁴⁸.

וכאשר מלך מלך הב' שהוא חסד, המשיך ה"ח שיתפשטו בגופא דאבא כנודע, וכשמת ירד הוא בכריאה והה' אורות ירדו בגבורה במלך²⁴² הג', ואז נפלו האחוריים דאבא הנעשין ע"י התפשטות ה"ח כנ"ל, ועתה נפלו כולם והחסדים ירדו ביסוד דאבא³⁴⁹²⁴³, ואז אבא החזיר אחוריו אל פני הבינה אשר בחי' זו נקרא אחור בפנים, כי פני הבינה נוכח אחורי החכמה עומדין*. וא"ת הרי פרצוף אבא אינו נגמר³⁵⁰ (לירד)²⁴⁴ עד שליש הת"ת³⁵¹ כנ"ל²⁴⁵. וי"ל כי אותו שליש של ת"ת הוא אל אבא בערך היסוד³⁵², והוא דוגמת ז"א עם המוחין שלו מצד²⁴⁶ הבינה. וכל דרוש זה צריך שתבינהו ע"ד הדרוש ההוא³⁵³, והכל בצירוף א' ואז תבינהו. והנה היסוד כולו הוא בחי' פנים ואין לו אחוריים שירדו ממנו, לפי שכל היסוד של זכר נכנס תוך היסוד של נקבה, וכולו הוא בחי' פנים, משא"כ בשאר הגוף שיש בו בחי' אחוריים החוזרים (נ"א פנים הנחזרי)²⁴⁷ נגד פני הנקבה, אבל אחוריו אינם דבוקים עמה²⁴⁸, ולכן סיום האחוריים דאבא הם נגמרים לירד טרם היות פגם וגרעון ביסוד דאבא.

*מ"ק. כאן כתבתי שאחור כל הד' נפלו ובמקום אחר (נקודות סוף פרק א' במ"ב) כתבתי שאחוריים של ישוס"ת לבד נפלו, ואפשר שכל זה נקרא בסוד ישראל סבא ותכונה³⁵⁴. ואח"כ מלך מלך הג' שהוא גבורה, והמשיך התפשטות ה"ג באמא עלאה (בגופא)²⁴⁹, וכשמת ירד לכריאה, והד' מלכים (אורות)²⁵⁰ ירדו בכלי²⁵¹ הד' שהוא הת"ת, ואז נפל התפשטות הגבורות ביסוד דאמא (נ"א ה"ג דאמא עלאה שהיו בגופה)²⁵² ונפלו גם האחוריים שלה למטה³⁵⁵²⁵³, ואז ג"כ אמא החזירה אחוריה והיה אחור דאמא באחור דאבא³⁵⁶²⁵⁴.

³⁴⁸ כאשר נשבר הדעת ונתבטלה פעולתו בסוד התגברות שורש הקלקולים, ממילא כמו כן נתבטלה הארת שורשו שבח"ב, ואז חזרו להיות אב"א בבחינת הדעת שלהם, והוא הפיכת הסתכלות עיני אבא מעיני אימא, שנגדו הוא הדעת שבראש, הרי הוא בסוד ה' חסדים וה' גבורות (פת"ש שבירה כב).

עי' כללי חו"ג [נצד"ל התפשטות והסתלקות] כלל י"ב (לש"ו). צ"ע לאיזה חלק של כלל יב נתכוין, שכן לא מצאתי שם בעניינינו כי אם את דבריו בענף ג', וזה תמצית דבריו שם: המ"ן דאמא שעלו למו"ס נפלטו החוצה דרך העיניים, ומהם נעשה עולם הנקודות, והיינו בחי' "כך עלה במחשבה לפני" (מנחות כט), שכן כל שורש התהלוכות אינו כי אם ממחשבתו העמוקה הנעלמה, שכן הם יצאו ממו"ס דא"ק שהוא למעלה מכל האצילות, וע"ז היתה כוונתו. על ידי עליית מ"ן דאבא נעשה זיווג בין ע"ב וס"ג שבגלגלתא, אמנם עליית מ"ן דאמא לא הגיעה אלא עד המו"ס, לכן לא נעשה זיווג על ידי עליית המ"ן, והוציא אותם המו"ס ממקומה לחוץ. כלומר, חסרון ההסתכלות של עיני או"א יחדיו הוא גופא חסרון הזיווג של ע"ב וס"ג דמו"ס דא"ק, וממילא התוצאה היתה יציאתם דרך העיניים.

לא מצאתי בשום מקום בחז"ל מקור לחסרון הסתכלות עיני או"א, אמנם הגרמ"ש ציין לבהגר"א על ספד"צ ב ע"ב ד"ה ואמר סתם לא הוּו משגיחין כו', שם נזכרים או"א בבחי' עיניים.

³⁴⁹ ר"ל האורות אבל הכלים דאותן אחוריים ירדו בהמקום שעתידי להיות החסד דז"א (לש"ו). כנ"ל פ"ב (לש"ו) [הערות המלבה"ד: לא מצאתי בפ"ב, אמנם עי' שעה"ק כו ע"א, ומבו"ש ט ע"א. ועי' לקמן שער המלכים פרק ח שכולם ירדו למקום נוק' דז"א. ולפי השעה"ק כל מש"כ בשער המלכים מדבר על ישוס"ת, וצ"ע.]

³⁵⁰ להתהפך אב"א.

³⁵¹ וא"כ הרי צריך שיתעכב ג"כ נפילת אחוריים דאבא עד מיתת שליש הת"ת דווקא (לש"ו).

³⁵² ר"ל שהשליש ת"ת הוא אינו משתמש לאבא אלא רק להיסוד שלו ומהיסוד לא נפלו האחוריים כלל [כי אין ליסוד אחוריים כלל] וכמו שמפרש והולך והנה היסוד וכו' (דמ"ש והנה היסוד כו' הוא המסקנא של התירוץ על קושיתו) (לש"ו).

³⁵³ עי' ענינו מבו"ש ח ע"ג והנה כשתעריך תמצא כי שליש הראשון של הת"ת שהוא עד החזה הוא שיעור היסוד של אבא כמו שהוא בז"א עם היסוד דאימא וכו'.

³⁵⁴ דיינו שהאחוריים הם בכלל היסוד, וכל הפנימיות הם או"א עלאין (ביאורים ח"ב פח ע"א).

³⁵⁵ היינו במקום שעתידי להיות הגבורה דז"א (לש"ו).

³⁵⁶ עי' אריכות בדע"ה ח"ב מד ע"א שג' המלכים הראשונים נתקנו, ואילו ד' האחרונים היו ביד האדם לתקנם, ועי' שם מה שמביא בשם מבו"ש בדרוש תלת עלמין פרק טז.

מאיר העיץ חלק ב'

ואח"כ מלך המלך הד' {מ ע"ג} והוא ת"ת, ובהגיע אור אל שלישי עליון שלו שהוא עד²⁵⁵ החזה³⁵⁷, אז המשיך בחי' כללות ה"ח ביסוד אבא וה"ג ביסוד אמא כנודע, כי לכן היסוד נקרא כל (בראשית יז ע"א) שכולל ה"ח וה"ג²⁵⁶. וכבר בארנו זה הציור כי דעת כולל רישא דאו"א, והחסד הוא גופא דאבא וגבורה הוא גופא דאמא, ושליש ת"ת עליון הוא היסוד דאו"א, וכאשר הגיע האור לב' שלישי תחתונים דת"ת אז (נגמרו כל אחורי או"א עילאין לירד והמשיך²⁵⁷ החו"ג ברישיהו דיש"ס ותבונה כי שם הוא מקום ראשם יחד. וכשמת ירדו ג' מלכים בכלי הה' שהוא נצח) ואז ירדו החסדים מרישא דיש"ס וגבורות מרישא דתבונה עד למטה בגופא דילהון²⁵⁸, וגם ישו"ת נגרע מהם הבחי' דהסתכלות עיניהן זה בזה ע"ד הנ"ל באו"א עלאין²⁵⁹.

²⁶⁰ואח"כ מלך הנצח והמשיך ה"ח בגופא דיש"ס, וכשמת ירדו שאר מלכים²⁶¹ בהוד, וירדו האחוריים דיש"ס²⁶²³⁵⁸, והחזיר אתוריו נגד פני תבונה.

אח"כ מלך ההוד והמשיך ה"ג בגופא דתבונה, וכשמת ירדו ב' מלכים²⁶³ ביסוד, ואז הכלים דנו"ה ירדו אל הבריאה כי שניהן מלך א' בלבד כנ"ל (נקודות ד' וה'), דתרוייהו אינן רק פלגי דגופא³⁵⁹. ואע"פ שמלכו זה אחר זה עכ"ז שניהן מלך א' בלבד נקרא, ואז ירדו גם אחוריים דתבונה³⁶⁰ וחזרו יש"ס ותבונה אב"א.

אח"כ מלך המלך ו' שהוא יסוד, והמשיך כללות ה"ג ביסוד תבונה וכללות ה"ח ביסוד יש"ס, וכשמת ירדו גם בחי' אלו.

אח"כ מלך מלך הז' שהיא המלכות בכלי שלה היא לבדה³⁶¹, ואז המשיכה כללות ה"ח במלכות דישראל סבא, וכללות ה"ג במלכות תבונה, כי גם המלכות יש לה כללות על דרך הנ"ל ביסוד, כי (לכן) גם היא נקרא כלה (רע"מ פנחס רנה ע"א), כמו שהיסוד נקרא כל, וכשמתה היא אז ירדו כללות ה"ח וה"ג ממלכות דיש"ס וממלכות דתבונה, והכלי דמלכות ירד לבריאה, גם עתה נגמרו כל אחוריים של ד' פרצופים דאו"א ויש"ס ותבונה ליפול לגמרי.

וא"ת למה באו"א לא נכנס בחשבון כללות החו"ג במלכות דאו"א עלאין ע"ד שנכנסו בחשבון המלכות דיש"ס ותבונה. וי"ל כי נודע כי בשליש עליון דת"ת שם הוא²⁶⁴ בחי' העטרה שהוא בחי' המלכות והרי היה²⁶⁵ נכללת ביסוד²⁶⁶. אבל כאן יותר נגלית המלכות דתבונה ממלכות דבינה, כי מלכות דתבונה היא ממש מלכות בערך כללות בינה ותבונה יחד בפרצוף א'. אבל המלכות דבינה עלאה היא בחי' גופא של כללות, והוא מקום החזה של ת"ת של כללות הפרצוף יחד דבינה ותבונה²⁶⁷ כנודע ואינה מלכות ממש²⁶⁸.

שער ט פרק ב מ"ת²⁶⁹

והנה נתבאר מה שנפל מאו"א גם בחי' היותן נחלקים לד' {מ ע"ד} פרצופים כנ"ל, וגם נתבאר סדר יציאת ז' מלכים. ונמצא כי ירדו ז' המלכים שהם זעיר ונוקבא³⁶², ועוד ד' אחוריים

³⁵⁷ למקום שעתיד להיות חזה דא"א דאצילות.

וצ"ע למה לא מזכיר את מקומם של ג' המלכין הקודמים.

³⁵⁸ היינו האורות ירדו ביסוד דיש"ס כנ"ל והכלים דאחורים ירדו במקום שעתיד להיות פני המלכות דאצילות (לש"ו).

³⁵⁹ עי' רע"מ פנחס רלו ע"א, ותז"ח בסופו (נא ע"ד): "כל אומנותיה דחבריה איהו עביד". אמנם כל מש"כ שהם גוף אחד אינו אלא בחיצוניותם, אמנם בפנימיותם הם שנים ממש (כללים ח"א סט ע"ג).

³⁶⁰ האורות ביסוד שלה והכלים באחורי המלכות, ועי' שער המלכים פ"ח ובמב"ש הנדפס מחדש ט ע"א משורה לה עד שורה מה (לש"ו).

וז"ל המב"ש: אמנם אחוריים דישו"ת לא נגמרו לנפול עד מות המלך השביעי היא מלכות נוק' דז"א ולכן גם האחוריים האלו נפלו במקום המלכות נוק' דז"א ונודע כי מקום נוקבא דז"א היה מן החזה דז"א ולמטה כי היא מלבישתו משם ולמטה דוגמת ז"א שאינו מלביש את או"א אלא מהחזה שלהם ולמטה בבחי' היות כל פרצופי' פרצוף א' שנמצא בהתחלקם שיהיו ישו"ת מהחזה שלהם ולמטה והנה בנפול אלו האחוריים דישו"ת מהחזה דז"א ולמטה שהוא מקום הנוק' דז"א היו באופן זה כי האחוריים דיש"ס היו בצד פנים של הנוק' והאחוריים דתבונה היו בצד האחוריים של הנוק' אמנם הכלים של הנוק' ירדו בבריאה והאורות עלו בדעת כנ"ל.

³⁶¹ עי' לעיל הערה 280.

³⁶² עי' לעיל הערה 280.

מאיר העין חלק ב'

דאו"א עלאין וישסו"ת³⁶³, סך הכל הם י"א בחי' שירדו, ומהם נתברר ומהסיגים שלהם נעשה קליפות, והם י"א סמני הקטורת שהם י"א אורות³⁶⁴ שנשאר מאלו הי"א בחי' כנ"ל שירדו, ולא יכלו אורות אלו להתברר ונשאר נתונים תוך הקליפות כמבואר אצלינו בסוד פטום הקטורת²⁷⁰ (שעה"כ תפילת השחר פרק ג'). והנה לא ירדו אחוריים דאבא עד שמת המלך הב' שהוא חסד³⁶⁵, ולא ירדו אחוריים דאמא עד שמת המלך הג' שהוא גבורה, באופן כי במות הגבורה אז נשלמו אחורי או"א לירד. והענין הוא, כי אע"פ שבמיתת החסד ירדו אחורי אבא, עם כל זה אין אלו נקראים אחוריים גמורים, לפי שעדיין היתה הבינה בבחי' פנים עמו והיתה מאירה באחוריו. נמצא כי עדיין לא ירדו בעצם כל אחורי אבא רק כשירדו גם אחורי אמא, אז ירדו שניהן לגמרי, ואז היו אחור באחור כמ"ש בע"ה באורך בדרוש פרצופי יעקב ולאח מהיכן יצאו ועי"ש.

נמצא כי אין ירידת אחורי או"א נקרא ירידה לגמרי עד מות הגבורה שהוא מלך הג', אבל מיתת השבעה מלכים היא מיתה גמורה תכף מן העת הראשונה, כי הרי במות החסד נשברו כל בחינותיו לגמרי, ונאמר בו מיתה ממש. נמצא כי מיתת המלכים מתחלת להקרא מן העת שמת מלך הראשון, אבל ביטול האחורים דאו"א אינו ביטול עד שמת המלך הג'²⁷¹.

ובזה תבין סוד שם מ"ב³⁶⁶ שהוא אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת, כי כבר ידעת כי שם מ"ב הוא ביצירה^{272,367}, ויצירה הוא בחי' ז"א כנודע, שהוא סוד הז' המלכים. נמצא כי שם מ"ב זה מדבר בסוד המלכים. ואם תסתכל תראה איך שם ע"ב³⁶⁸ הוא במוחין והוא נקרא טעמים³⁶⁹, והוא נקרא אצילות, אח"כ הטעמים של ס"ג הוא²⁷³ בריאה²⁷⁴, והנקודות שלו²⁷⁵ ביצירה²⁷⁶, והם סוד מלכים שמתו, כי הנקודות הם בחי' בריאה²⁷⁴, והנקודות שלו²⁷⁵ ביצירה²⁷⁶, והם סוד מלכים שמתו, כי הנקודות הם בחי' בריאה²⁷⁴, והנקודות שלו²⁷⁵ ביצירה²⁷⁶.

³⁶³ עי' הגוב"י ו' וז"ל, א"ה עי' מבו"ש שער הקלי' פ"א דקמ"ד סוע"ב [נו ע"ד] שכתב ואל תתמה איך מחו"ב וכו' היה קליפות כי זה היא מבחי' שמתלבש בזו"ן למטה להיות להם מוחין ובאותה בחי' נחשבת כזו"ן ממש וכמו שנעשו ראש לז"א כן נעשו סיגים ראש לז' מלכים והם י"א סממני קטורת ע"כ. לכן כאן האחוריים דאו"א הוא בסוד הדעת (דע"ה ח"ב ד ע"ג), ולכן יש מקום לקרוא למלך הראשון חסד (דע"ה ח"ב עו ע"ב), החב"ד הזה הוא כל הש"ך פ"ר ורפ"ח הניצוצין (דע"ה ח"ב קמא ע"א).

³⁶⁴ עי' מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ח דף יח יט [טז ע"ב] (לש"ו). וז"ל, והם הם י"א סמני הקטורת אשר בהקטירם אותם עולים למעלה ומסתלקים מתוך הסיגים הנקראים מות ואז מתבטלים הסיגים והמות והמגפה נעצרה והבן זה ואמנם שרשם אינם רק ט' לבד כנזכר ולכן נרמזו בשם ב"ן שהוא מקורם כנז' אשר הוא כנוי אל המלכות ולכן נקראו גם הם מלכים כנז"ל והנה מצינו בשם ב"ן במילוי ט' אותיות ומשם נרמזים ונאחזים וכמ"ש בפ' זה ויהי בימי אמרפל כו' ע"ש בליקוטים דף קי ע"ב ודע כי כל הט' מלכים שהם י"א בחינות כנ"ל כולם נקראים בחי' אחת והוא בתוך עשרה קליפין בסוד ומלכותו בכל משלה והיא סוד ונגה לו סביב והיא קלי' נוגה הנזכר בכל מקום שהיא טוב ורע ולכן נקראו הקלי' י"א יריעות כי ה' הם קליפין והחיות המחיה אותם נק' הכל בחי' א' ואינם בתוכם רק בסוד דמקיף וחופף עליהם ולכן איהי בגריעו כנ"ל בפר' תרומה ע"כ.

כלומר לא האורות, אלא הניצוצין, דהיינו הרפ"ח ש"ך ושכ"ה ניצוצין (כללים ח"ב קלג ע"ג). ועי' פ"ח שער הזמירות ה' שרפ"ח ניצוצין יצאו מן ו"ה בסוד י"א סממני הקטורת. ועי' לעיל הערות 209, 207.

³⁶⁵ עי' לעיל הערה 266 שם הראינו כי קיימת לכאורה סתירה בדבר זה איזה מלך הוא מלך החסד אם המלך הראשון או המלך השני.

³⁶⁶ עי' תיקו"ז כ ע"א, וזהר תצוה קפז ע"א. שם בן מ"ב אותיות הוא ברישא דמלכא, והוא מסטרא דגבורה והוא השם היוצא מהפסוק "והארץ היתה תוהו וכו'". שם זה היה בעולם התוהו, ואח"כ נפקא מאתלטיא, והיינו הדינים מסטרא דבוצינא שנכללו בגלגלתא, שכן משם היה כח עולם התוהו, והוא בהר"ד שבו נרמז שם מ"ב [והוא בשנה שלפני בריאת העולם שהיה תוהו] (ב"ע קמט ע"ב). ועי' לקמן הערה 1109.

³⁶⁷ לא בעולם היצירה ממש, אלא בעולם היצירה שבקומת א"ק כמש"כ בהמשך ועי' ליקוטי נוסחאות הערה 272 שם הבאנו את לשון המבו"ש והוא יותר מדויק.

³⁶⁸ כן הוא בעקודים פ"ב דף כה ע"ב [כא ע"ג] וכן אמר בא"א פ"ד (לש"ו).

³⁶⁹ עי' לקמן הערה 896 שעל אף שבינה היא בסוד שם ס"ג ודעת הוא בסוד שם מ"ה, אך אעפ"כ כולם מאירים משם ע"ב, והוא עיקר כחם ושרשו העומד בפנימיותם (ביאורים ח"ב ט ע"א).

מאיר העין חלק ב'

זו"ן³⁷⁰ שהם יצירה ועשיה (נ"א הוא בבחי' ז"א שהוא יצירה)²⁷⁷. אמנם כוונת מ"ב זה הוא להעלות כל הברורים משם אשר נשארו מזעיר ונוקבא ביצירה ועשיה, כי כל שם מ"ב הוא להעלות כנודע²⁷⁸, אם כן ודאי הוא כי בשם זה נרמז מיתת המלכים, ועל סדר מיתתן הוא סדר העלאתן ע"י בירור בכח שם זה.

ולכן מיתת שבעה מלכים נרמז בשם הראשון זה³⁷¹, וביטול אחוריים דאבא ואמא נרמז בשם הב', והענין כי מן האדר"ז²⁷⁹ נראה שלא ירדו²⁸⁰ רק הז' מלכים בלבד, וממדרשים אחרים בס' הזהר משמע כי גם באו"א יש ביטול ופגם, וכמעט אפי' בכתר. ואמנם הענין הוא כי ודאי שמכל י' נקודות נפלו {מא ע"א} מהם בחינות, ובכולם היה ביטול. רק זו"נ נפלו כולם בין בבחי' היותן אב"א ובין בבחי' היותן פב"פ³⁷², והנה זו נקרא מיתה כי הכל ירד לגמרי. אבל אבא ואמא שלא ירד מהם רק בחי' אחוריים יקרא ביטול ולא מיתה. וכתר שלא נפלו ממנו רק בחינת²⁸¹ נצח הוד יסוד שלו³⁷³ שנכנסו בסוד מוחין דאבא ואמא כנזכר לעיל (נקודות ג), אשר אין בחי' זו נכנסה אפי' בערך אחוריים, לכן לא נקרא ביטול בכתר רק פגם בעלמא. עוד יש טעם אחר והוא כי אינו נקרא מיתה רק מי שהולך מעולם לעולם ונבדל מעולמו, ולכן שבעה מלכים שהיו באצילות וירדו אל הבריאה יקרא מיתה ממש, כמ"ש באדרא רבא (דף קלה ע"ב) לא תימא דמיתו אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוי ביה קרי ביה מיתה, כמו שכתוב וימת מלך מצרים. אמנם אחורי או"א אע"פ שנפלו לא ירדו בבריאה אלא נשארו בעולם האצילות עצמו²⁸², לכן להיותן שלא במקומן יקרא ביטול אבל לא יקרא מיתה.

ונבאר עתה שם מ"ב הנ"ל. והוא, כי שם אבגית"ץ הוא בספי' חסד כנודע³⁷⁴, לפי שממנו מתחיל (ביטול)²⁸³ מיתת המלכים כנ"ל, לכן בשם זה נרמז מיתת שבעה מלכים. וזהו פי' אבגית"ץ כמו אבג"י ת"ץ, כי אבג"י גימ' י"ו והם סוד ז' מלכים, כי י"ו²⁸⁴ הוא במלכות שהיא נקודה א'²⁸⁵ לבד²⁸⁶, והוא י' של אבג"י, ואותיות אב"ג הם ו' בגימ', והם ו"ק דז"א²⁸⁷, והרי הם ז' מלכים. וז"ס שארז"ל (שבת צט ע"א) כי רה"ר רחבו י"ו אמה, כי הרי אלו הז' מלכים הם הנקראים רה"ר בהיותן קודם התיקון³⁷⁶, ואמנם אחר התיקון נקרא רה"י. והנה הז' מלכים הנקרא

³⁷⁰ עי' לעיל הערה 280, ובזה יתבאר לשון "עשיה", וכמו כן יתבאר מ"ט נזכר עולם העשיה לקמן.

³⁷¹ פי' שם אבגית"ץ.

³⁷² עי' הגוב"י שמביא את דברי השמן ששון, שמקשה איזה פו"א יש כאן. ונראה שכוונת מהרח"ו שנפלו מהם בחי' פנים ובחי' אחוריים כאחד.

³⁷³ עי' לעיל נקודות ו' שם איתא שנפלו כלים דנה"י, ועי' ליקוטי נוסחאות הערה 281, עכ"פ אינו סותר מש"כ שנכנסו בסוד מוחין, שהרי ידוע שנה"י דעליון אינם באמת נכנסים לבחינה העליונה של התחתון אלא רק הטיפה הזרעית בלבד, ועי' הערה 312.

³⁷⁴ על אף שהמלך הראשון הוא דעת, אמנם הוא רק נשמת הו"ק ובלוע בתוכם ואינו מתגלה כלל, שכן פעולתו היא רק על ידי הספירות החל מחסד וכו' ולכן אין לו שם מיוחד בפ"ע, שהרי בעולם התהו היו כולם גבורות חזקים (דע"ה ח"א ע ע"ד), והמלך הראשון הוא רק כללות כולם ולכן הוא אינו נחשב להיות שם בפני עצמו (דע"ה ח"ב ה ע"ב).

עי' בהשמטות כאן (הגוב"י אות ג') ותורת חכם אין איתי ובאוצ"ח בהגהת מהר"ן כתב בזה הטעם שאינו מונה כאן הדעת משום שהוא נשמת הו"ק ואין לו כלי בפ"ע ונקרא כלי פנימי של הו"ק והוא הוא שנשבר אצלו וע"כ היה נשאר בלוע בתוך שאר הכלים ולכן נקרא בלע ע"ש וזה עולה במקום אחד עם מה שכתב כאן בהשמטות בשם אב"ח אשכנזי (לש"ו).

³⁷⁵ עי' בהגר"א על ספד"צ ב ע"ג ד"ה וענין, ואיכא למידק מדבריו שזהו "ו"ק דז"א" ולא "ו"ק" גרידא שהוא כללות ז"א כמש"כ בשעה"ק.

³⁷⁶ עולם הנקודות הוא שיעור ששיערה המחשבה עליונה בבחי' הקלקולים אשר נמצאו בהם על ידי הסט"א, הנמצא בסיום הקדושה וגורם הפסד לשליטת הקדושה, וכן להפסד ולקלקול של שיבוש הסדרים, שכן הספירות אינן פונות לתכלית אחת משותפת אלא כל אחד מהם הוא נפרד בפני עצמו, משא"כ בתיקון כולם מסודרים בהיקף שלם באופן שכל א' מהם תלוי בחברו וכ"א מתלבש אחד בחברו (פת"ש שבירה יג).

[הערת המלבה"ד: צ"ע על איזה זמן מדבר רבינו, אם בשעה שהכלים קיימים ללא אורות, הדבר לכאורה קשה, שכן אם עדיין לא נכנסו אורות לכלים איך יהיה להם קיום וממילא לא יתכן שיהיה לנקודות שם עולם, ואם המדובר הוא בזמן שהאורות בתוכם, אף זה לא יתכן, כי לעולם אין האורות והכלים מצויים יחדיו, שכן מיד כאשר נכנסים האורות נשברים הכלים מרוב גודלם,

מאיר העין חלק ב'

אבג"י הלא הם נתצו ונשברו ומתו, וז"ס ת"ץ של אבגית"ץ. ויען שְמֵן החסד התחיל מיתת המלכים כנ"ל, לכן נרמזו בשם זה הראשון. ויש מפרשים אבגית"ץ מלשון הגמ' (קידושין כט ע"ב) ההיא אבגא דבי רב, פי' השטן שהיה נמצא בבית המדרש ההוא, ונמצא כי אב"ג (נ"א אבגית"ץ)²⁸⁸ הוא ממש ע"ד מ"ש לעיל (נקודות ו') באותיות שעטנ"ז ג"ץ²⁸⁹ שצירופו שט"ץ ע"ז ג"ץ²⁹⁰.

והנה השם ב' הוא קר"ע שט"ץ הוא בגבורה שהוא המלך הב' אשר במיתתו נפלו אחורי דאמא גם כן, ולכן נרמז ביטול אחורי או"א בשם זה, וזהו ביאורו קר"ע, ר"ל כי כאן לא היתה מיתה ונתיצה ממש כמו ז' מלכים רק קריעה ושבירה בעלמא ונשאר במקומה²⁹¹, אבל בנתיצה היא הפלת אבן בכח ממקומה למקום אחר כנ"ל. וע"י קריעה זו {מא ע"ב} יצאה הקליפה הנקרא שטן, וזהו קר"ע שט"ץ, והנה או"א בחי' פכ"פ הוא הוי"ה דיודי"ן באבא³⁷⁷ ואהי"ה דיודי"ן באמא, ושניהן גימ' רג"ל, והוא גימ' זכור, כי הזכירה בה²⁹² מצד פנים. ובחי' אב"א הם אחוריים של ב' שמות הנ"ל, שהם אחוריים דהוי"ה²⁹³ כזה, יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י באבא, ואחורי אמא כזה, אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"י, אשר שניהן גי' תשכ"ח, כי השכחה מצד אחוריים, ואמנם קר"ע שט"ץ גי' תשכח עם הכולל כמנין האחוריים לרמז על נפילת אחורי אבא ואמא.

²⁹⁴ונחזור לענין ראשון, כי הנה כאשר עדיין לא מת שליש ת"ת עדיין לא נגמר ירידת ונפילת אחורי דאבא ואמא לגמרי, וכאשר היו המלכים האלו³⁷⁸ נכנסים בכלי שלהם היו מגולין באור גדול, אבל אחר שמת שליש עליון דת"ת אשר אז נפלו שם האחוריים דאו"א³⁷⁹. הנה כאשר יצאו שם²⁹⁵ שאר האורות הנשארים כדי לכנוס בכלי שלהם היו מלובשים³⁸⁰ באלו האחוריים

ועי' לקמן שער יז פרק ב'. וז"ל שעה"ק לב ע"ד, גם זר"ן הם קצרי הקומה והיו יכולים לעמוד שם כמו שהם ז' מלכים זה למעלה מזה, ע"כ. וכן עי' אד"ר קצו ע"ב: תניא אמר ר"ש לחבריאי עד אימת ניתיב בקיימא דחד סמכא. משמע שזהו הקיום שלנו עכשיו. ועי' לקמן הערה 395.

³⁷⁷ כל מח הוא בסוד שם ע"ב (דע"ה ח"ב קמא ע"א וקמד ע"ב).

³⁷⁸ דהיינו דעת חסד גבורה ושליש ת"ת כדלקמן.

³⁷⁹ נפילת אחורי או"א היתה במקום חסד וגבורה דא"א, שכן שם הוא מקומם הראוי להם להיות לאחר התיקון. נה"י דכתר נפלו במקום הטבור דלאחר התיקון (עי' לקמן הערות 406, 409, 413), מכיוון שהמלכים עמדו בקו א' וממילא מלך הדעת עומד במקום דעת דא"א כלומר דעת דכללות האצילות (עי' לעיל הערה 127), אז היה הכתר בעולם הנקודות במקום מו"ס דא"א דאצילות של עתה. חו"ב היו לא במקום חג"ת דא"א כמו שיהיה לאחר התיקון, אלא במקום חו"ב דא"א של עתה, אמנם בנפילתם ירדו כל א' למקום הראוי לו במדרגת העולמות של עתה, שירדו חו"ב לחג"ת דא"א דעתה, וירד נה"י דכתר עד הטבור דא"א (כדלקמן 406), וכל זה נעשה כך כדי שלבסוף יצא כל תחתון במדרגתו הראויה לו לפי מדרגת העולמות של עתה, ומה שנאצלו מתחילה ממקום יותר גבוה הוא לשם שורש תיקונם העתיד להיות בתיקון האחרון.

אם כן כאשר ירדו או"א (עי' מש"כ לקמן פרק ג' הערה 413) היה הדבר רק במקום חו"ג דא"א שהוא למעלה מהטבור, ושם לא היו כי אם ב' המלכים דחסד וגבורה. אמנם התפשטות או"א (לענין אריכות הכלים שלו עי' לקמן פרק ג') היתה עד מקום חו"ג דז"א שהוא למטה מהטבור דא"א, ובעולם הנקודות בעת מלוכתם היו שם הנצח הוד דז"א, והללו נתלבשו באחוריים דאו"א שנתפשטו לשם (כללים ח"א ל ע"א).

³⁸⁰ במ"ש מבואר בזה ביתר ביאור שכתב שם בדף יז ע"א שהאורות התחתונים שמהחזה ולמטה אחר שיצאו ממעי אימם שהיא אימא עילאה ליכנס בכלים שלהם בהכרח שירדו דרך האחוריים הנזכרים שהיו עומדים אחר נפילתם בחו"ג [עי' הערה הקודם, למה זה בחו"ג ולא בנה"י] דז"א ומתלבשים בהם דרך הליכתם (כמדומה לי שהקשה לי מהרש"י מטעלז הא האורות לא יצאו מאימא אחד לאחד אלא יצאו בתחילה כולם כלולים בדעת וכמו שכתב בנקודות פ"ה והאמת אתו ולכן ליתא כל מה שכתבתי ובמ"ש הלשון קצת בסגנון אחר) (לש"ו).

אמנם איתא ברפ"ח ב' שמהשמות מ"ה וב"ן נפלו יותר ניצוצות מאשר משם ס"ג, וכמו כן בנה"י נפלו יותר ניצוצות מאשר נפלו מחג"ת, שכן בנה"י היתה השבירה גדולה יותר מאשר בחג"ת, אלא ששם מדובר על שבירה באיכותה, ואילו כאן השבירה היתה בכמות, כלומר שמספר גדול יותר של ספירות נשברו (פת"ש תיקון כו). הנה לכאורה יש להקשות, שבשבירה ה' מבואר שכל הקלקול היה משום שהנה"י היו יותר דינים ויותר מגולים, ואילו כאן מבואר לכאורה להיפך, וצ"ע. והנראה ליישב הוא שמש"כ שם שנה"י היו "יותר דינים" כוונתו למציאותם כפי שהיו כאשר היו

מאיר העין חלק ב'

שנפלו ונשארו באצילות כנ"ל, והיו יוצאין המלכים האחרונים מלובשים באחורי או"א, וזה נשאר להם (נ"א ועד"ז נעשים)²⁹⁶ תמיד עד שיכלו כל הברורים לצאת עד לע"ל ב"ב²⁹⁷. וז"ס העלאת מ"ן אשר מעלין ז"נ אל אבא ואמא³⁸¹, והוא מסוד אלו האחוריים דאו"א שירדו שם למטה באצילות עצמו כנ"ל אשר לקחום הם²⁹⁸³⁸².

והנה נמצא שאלו האורות שמהחזה ולמטה באים מכוסים³⁸³, וכבר ידעת כי התעלמות האור וכיסויו הוא מציאות תיקונו, כי עי"כ יש כח בכלי לסבול האור להיותו בא מלובש, וא"כ לא יהיו שוין שבירת הכלים שמחזה ולמטה שהם ב' שלישי תתאין דת"ת ונה"י ומלכות, אל שבירת הכלים של הדעת וח"ג ושליש עליון דת"ת, כי ודאי יותר גדולה תהיה שבירת העליונים משבירת תחתונים³⁸⁴. ולכן בבא התיקון ז"א בעת התיקון²⁹⁹ פרצופו, בא להיפך, כי מב' שלישים דת"ת ולמטה היו אורותיו והחסדים שבהם מגולין, וזהו לפי שיש בהם יכולת לקבלם שלא ע"י מסך בינה³⁸⁵ לפי שלא היתה שבירתן גדולה. אבל העליונים שהם מרישא דז"א עד החזה באו בתיקון סתומים ומלובשים עתה³⁸⁶ תוך מסך בינה שהוא יסוד שלה כנודע³⁸⁷, וזהו לפי שבתחלה היו מגולין והיתה שבירתן גדולה. ואע"פ שגם שהנו"ה הם מכוסים וסתומים, עכ"ז הרי נתבאר במקומו כי החסדים המגולין³⁰⁰ מכים בהם ואורם יוצא לחוץ³⁸⁸.

והנה במיתת³⁰¹ ז"א עד שלישי עליון דת"ת שלו כבר ירדו אחורי {מא ע"ג} או"א, אבל אחורי יש"ס ותבונה לא נגמרו עד מיתת נוקבא דז"א, ולכן האחוריים דאו"א לוקחתם³⁰² ז"א והאחוריים דיש"ס ותבונה {מא ע"ד} לוקחתם המלכות, ומתלבשים האורות שלהם בהם דוגמת המוחין דז"א. ובה תבין מה שאמרנו כי כאשר הזו"ן הם שוין³⁰³ יחד פנים {מב ע"א} בפנים אז הנצח הוד יסוד דאו"א הם מוחין לז"א, והנה"י דיש"ס ותבונה הם מוחין ונכנסים ברישא³⁰⁴ דנוקבא³⁰⁵. גם תבין מ"ש שכשהיו פב"פ אז יוצאין ב' בחי' יעקב, א' בז"א, ואחד בנוקבא³⁸⁹. כי

בתוך החג"ת, שאז היו בעלי יותר אורות ממה שהכלי יכול לסבול. ומש"כ שכאן הנה"י היו פחות דינים היינו ביציאתם לעצמם (דע"ה ח"א עב ע"ב), ומש"כ שהיו מכוסים, כוונתו שעל ידי אחוריים דאו"א שירדו לשם לאחר מיתת החג"ת (דע"ה ח"א עב ע"ד).

³⁸¹ עי' שעה"ק כא ע"ד וכב ע"א (כה ע"ב) ומבו"ש ט ע"א (לש"ו). לא ירדתי לסוף דעתו מה רצה הלש"ו בהגותיו אלו, וצ"ע.

³⁸² מעלת נה"י על חג"ת הוא, שחג"ת הוא הנהגה כפי העולם הבא, ואילו נה"י הוא סוד הנהגת העולם הזה. שכן בחג"ת מתגלה בפועל מהו הקלקול שנעשה על ידי היצר הרע ואחזית הסט"א שכן שם הוא עומק הדין. נה"י הוא הנהגת עולם הזה, ואין הקלקול מתגלה כל כך באופן שנסתר העונש מן הרשעים, והכל בא ממוזג, והוא סוד הגנת הכלים התחתונים על ידי האחוריים דאו"א שירדו למטה. דהיינו שאו"א אינו על פי סדר מעשה התחתונים אלא הוא דבר שלמעלה מגדרי העבודה, והוא מגן על הנהגת עולם הזה באופן שלא יתראה בעולם הזה המשפט בבחינת צדיק וטוב לו. ויש מיזוג ביניהם, שאל"כ לא היה העולם מתקיים והיתה הבחירה מתבטלת (פת"ש שבירה כד).

³⁸³ עי' דע"ה ח"א דרוש א' סימן ה' אות ד ה', ור"ל שהכלים דאחוריים דאו"א היו עומדים עליהם כעין מסך וכסוי מלמעלה להפסיק ביניהם לבין אור העליון, ועי' עוד דע"ה שם דרוש ג' סימן ה' אות יא, ועי' כללים ח ד [הובא לעיל הערה 379] (לש"ו).

בדרוש א' סי' ה' אות ד' מבאר שהחג"ת דכל מלך ומלך נעשה מהחג"ת דאו"א, והנה"י דכל מלך ומלך נעשה מהנה"י דאו"א. וצ"ע מה רצה הלש"ו בהערה זו כאן שהרי לכאורה אינה שייכת לעניינינו.

³⁸⁴ עי' לקמן סוף מג ע"א.

³⁸⁵ כלומר אחוריים דיש"ס ות.

³⁸⁶ דהיינו בתיקון.

³⁸⁷ עי' לעיל שער אח"ף פרק ה' ד"ה גם יש, וכן שער הנקודות פרק ד' ד"ה והדד בן בדד.

³⁸⁸ דהיינו בתיקון: עי' שער תיקון הירח פרק ה'.

³⁸⁹ עי' שער יעקב ולאח ספ"ג ושעה"כ קט ע"ב (לש"ו).

ז"ל שער יעקב ולאח ג': מ"ק בתורה נזכר ב"פ יעקב זה אחר זה, הם נגד יעקב היוצא בפני ז"א, וכנגד רחל היוצאת אחורי ז"א [דהיינו רחל נוק' המכונה יעקב (כללים ח"א עא ע"ב)], לכן בזוהר (ח"א קנ ע"א) קרא לשכינה יעקב, עכ"ל.

וז"ל השעה"כ: דע כי הנה בזמן הדורמיטא דז"א לא בלבד יוצאין המוחין דז"א מצד נה"י דאימא ונכנסין בנוק' רחל בהיותה אב"א אלא (אף) גם המוחין דבנה"י דאבא בסוד ויבן ה' אלקים את

מאיר העין חלק ב'

האחד שהוא ממוחין דז"א הוא מאו"א, והב' שהוא {מב ע"ב} ממוחין דנוקבא הוא מישראל סבא ותבונה, ואז הם (בראשית א טז) שני המאורות הגדולים, לא היא גדולה ממנו ולא הוא גדול ממנה, ואינם צריכין זה לזה כלל.

אמנם האחוריים של אבא הם בצד ימין בחסד דז"א, והאחוריים דאמא הם בצד שמאל בגבורה דז"א, וזה הדרוש {מב ע"ג} יצטרך במקומו ושם יתבאר בע"ה. והנה כאן במקום הזה הוא מקום ירידת ונפילת אחורי או"א שאמרנו לעיל שירדו באצילות עצמו, כי אע"פ שהכלים דז"א נשברו עם כל זה האורות דז"א נשארו מלובשים באלו האחוריים דאו"א עלאין³⁹⁰, כל קו החסד דז"א באחורי אבא, וכל קו הגבורה מלובש באחוריים דאמא, והבן הקדמה זו מאד.

³⁰⁶ונחזור לפרש פ' של וישלח בענין ואלה המלכים, כי הנה נתבאר איך ירדו ד' אחוריים דאו"א ויש"ס ותבונה, ולכן תמצא כי באלו המלכים לא נזכר בכלם שמות אביהם רק בד' בלבד והם בלע יובב ובעל חנן והדר. גם תמצא שינוי אחר, כי אפי' באלו ד' לא נזכר שם אביהם רק בעת המלוכה ולא בעת המיתה, כמ"ש (בראשית לו לב) וימלוך באדום בלע בן בעור, ולא כתיב וימת בלע בן בעור רק בלע סתם, וכן בשאר ג' מלכים. והענין הוא להורות כי ד' בחי' אחוריים ירדו מן האבות ולא יותר, ולא³⁰⁷ ירדו עם בניהם כנ"ל, וכיון שלא מתו אבות רק ביטול בעלמא לכן לא הוזכרו בעת המיתה האבות רק הבנים לבדם, אבל להורות שגם בהם היה ביטול לכן הוזכרו האבות בעת המלוכה³⁹¹.

וא"ת הרי חשם שהוא מלך הג' היה ראוי להזכיר בו שם אביו ולכתוב פלוני בן פלוני, שהרי נתבאר לעיל כי הוא המעורר גבורה דאמא והוא המבטל (נ"א ביטול)³⁰⁸ אחר שלה בעת מיתתו כנודע. וי"ל כי אין הבן נקרא אלא על שם אביו, וכיון שהוא לא ביטל רק אחוריים דאמא, אין להזכיר השם פלוני בן פלוני אמו, רק פלוני בן פלוני אביו, ולכן לא הוזכר שם אביו כי לא ביטל אחורי אביו רק אחורי אמו³⁰⁹, כי חשם רומז לחמש³¹⁰, לה' גבורות דהנוקבא, לכן לא נאמר בן פלוני.

והדד בן בדד שהוא המלך הד' והוא בחי' הת"ת נקרא כך לפי שהוא למעלה בבחינת שלישי העליון מקום החזה מקום הדדים³⁹², וזהו הדד, דד אחד, ובן בדד דד ב', וכן אותיות בד"ד פי' ב' ד"ד, ר"ל דד הב'. והענין כי כאשר נעריך שאבא ויש"ס נכללין בפרצוף א', {מב ע"ד} ובינה ותבונה נכללות בפרצוף א' כמ"ש במקומו (שער או"א פרק ח'), כי יש זמנים שמתחברין על דרך הזה. נמצא כי מקום שלישי עליון של הת"ת דז"א הנקרא הדד בן בדד, שם הוא מקום הדדים

הצלע דא אבא ואימא ונמצא כי כמו בהיות המוחין ההם תוך ז"א היו יוצאים מהם ב' הארות לחו' ומבחי' הארת המוחין דאבא יוצא יעקב מצד פנים דז"א ומבחי' הארת מוחין דאימא יוצאת רחל מצד אחוריו גם עתה יוצאות מרחל נוק' דז"א ב' הארות אלו ג"כ בלי ספק, עכ"ל. והנה אפילו שכאן מבאר שהוא דווקא בעת שמקבלת הנוק' מוחין שלא על ידי ז"א, אמנם אעפ"כ בעת שהיה יעקב בעולם היה מעמיד את אותה ההארה ברחל, ואותו יעקב שברחל עומד עמה בבחינת אחר בפנים כמו יעקב בז"א (כללים ח"א עא ע"ב).

³⁹⁰ זה תיקון במקצת, שכן הוא בצורת ג' קוים, ולכן יש לו מוחין כדלקמן פרק ד' ד"ה ועתה.

ועי' עוד כללים ח"א כט ע"ד הובא לקמן הערה 434.

³⁹¹ במבו"ש ש"ב ח"ב פ"ח (י ע"א) כתוב בלשון זה ומן הראוי היה שאחד מן הד' הנז' בו שם האב יהיה חושם שהוא הגבורה יען שהוא מעורר התפשטות הה"ג באמא ובמיתתו נפלו וא"כ למה לא נזכר בו שם האב כמו שנאמר בב' מלכים הראשונים והלא הוא המלך הג'. אך הענין כי הרי אין אומרים פלוני בן פלונית רק בן פלוני הזכר ע"ש האב וכמ"ש למשפחותם לבית אבותם עכ"ל. והלשון הזה מלמדינו סברת הרב כי התורה מרמז לנו ב' כוונות שבמה שמזכיר שם אביו בד' הנה בזה נשמע שהיה הביטול דאחוריים בד' מיני או"א שהם או"א עילאין וישסו"ת ובמה שמוציא אחד מן הראוי להזכיר בו שהוא מלך הג' חושם ומכניס אחר תחתיו שהוא בעל חנן הנה בזה מרמז לנו שגם אותו המלך חושם הגם שהוא המשיך הה"ג באימא עכ"ז הוא מתייחס ג"כ אחר אבא ולא אחר אימא ומכניס תחתיו בעל חנן שהוא הוד כי הוא מתייחס אחר אימא היטב וכידוע שכל נה"י הם מבינה כמ"ש בשער עיבורים פ"ד כלל ה' ובכ"מ ומכש"כ ספירת הוד שהוא נמשך אחר הבינה ביותר כנודע וכמ"ש בנסירה פ"ז (לש"ו).

³⁹² ובקדושה הוא סיום פרצוף לאה ותחילת רחל ב' נשי יעקב, וכנגדו כאן בעולם התוהו הוא

סוד ב' נשים דלהון מחלת ולילית (מקורו בהגר"א על ספד"צ ט ע"ג) (פת"ש שבירה טו).

מאיר העיץ חלק ב'

של הבינה, ולכן נקרא שמו הדר בן בדר, כי בעת מיתת המלך זה צמקו דדי בינה להניק³⁹³, כדרך האשה שרדיה צומקים במיתת הילד.

שער ט פרק ג מ"ת³¹¹

ונבאר עתה איך בעת מיתת המלכים אלו ירדו הכלים שלהם לעולם הבריאה כנ"ל, משא"כ בד' אחוריים דאו"א. כי הנה נתבאר החילוק שהיה בין או"א לז' המלכים שהם זו"נ³⁹⁴, ואמרנו כי הז' מלכים שהם זו"נ מתו ממש וירדו אל עולם הבריאה, הכלים שלהם, ואחוריים של או"א נתבטלו ולא מתו, אלא שירדו למטה בעולם אצילות עצמו, ושם (נקודות ב') ביארנו טעם לזה ואמרנו שהיה לסיבה שהז' מלכים לא קבלו אורות אח"פ דא"ק רק מגופא דיליה ואילך. והנה לטעם זה עצמו היה ג"כ שינוי אחר בין ג"ר שהם כח"ב אל הז' מלכים התחתונים, כי³¹² הג"ר יצאו בקצת תיקון בראשונה, והוא כי כאשר יצאו בראשונה נתפשטו כסדר ג' קוין³¹³ משא"כ ז"ת שיצאו זו למטה מזו³¹⁴, וז"ש באד"ר (קכו ע"ב) עד אימת ניתב בקיימא דחד סמכא³⁹⁵, ר"ל נתקן התיקון שהוא דרך קוין אבל מקודם שהיו זעג"ז הוי קיומא דחד סמכא. וכבר ביארנו כי התיקון האצילות הוא בהיות ו"ק עשוי בבחי' ג' קוים קשורים זה בזה, בסוד (ספר ויקרא³⁹⁶) הג' המכריע ביניהן, ואז נקרא רה"י, אבל בהיותן זה על גב זה והם נפרדין אחת מחברתה אז נקרא רה"ר³⁹⁷, ולכן הג"ר נתבטלו אחוריים ולא מתו, וז' מלכים מתו פנים ואחור כי יצאו בלי תיקון כלל.

ונבאר סדר יציאת ז' מלכים, ונתחיל מן הראשון שהוא הדעת אשר זה יצא ראשונה, וכאשר לא היה יכול הכלי לסבול כנ"ל נשבר הכלי וירד למטה בעולם הבריאה. ר"ל במקום שהיה עתיד להיות עולם הבריאה {מג ע"א} אח"כ, כי הרי עדיין לא נברא עולם הבריאה. ונפל הכלי הזה במקום הדעת דבריאה להיותו מתייחס אליו כמוהו, ואמנם אור של הדעת ירד גם הוא אלא שנשאר באצילות עצמו במקום כלי המלכות של האצילות³⁹⁸. ואמנם לא ירד שם לסיבת פגם אשר בו, כי הרי נת"ל כי השבירה היתה בכלים לא באורות, ואלו היה ירדתו שם משום פגם, היה ראוי שנייחס ביטול אל האורות ע"ד שייחסנו ביטול אל הכלים דאחוריים דאו"א שנפלו דוגמתן באצילות עצמו, ואמנם ירדתן היתה כדי להאיר מרחוק בכלי שלו העומד

³⁹³ עי' אוצ"ח ליוורנו דף לא ע"ב (לש"ו).

³⁹⁴ עי' לעיל הערה 280.

³⁹⁵ "חד סמכא" הוא כינוי להנהגה בסוד טבע כאשר היא בבחי' השתלשלות בלבד ואינם מקושרים יחד ליצור מציאות א' (פת"ש שבירה יג).

צ"ע היכן מצינו מציאות כזו שיש ג' קוים לג"ר וקו א' לז"ת [עי' מאמר אדם דאצילות פרק יד, ז"ל, האי יולדת שבעה רבות בנים אומללה, ואפיקת דא לעילא מן דא, שית בנין וחד ברתא. וברזא דתחתון כולהון לא אתקיימו בר מבעל חנן ושאל מרחובות הנהר דאתמר פלגא בפלגאה. תרגום: זהו "יולדת שבעה רבות בנים אומללה", והוציא זה למעלה מזה, ששה בנים ובת אחת. ובסוד של תחתון כולם לא נתקיימו חוץ מבעל חנן ושאל מרחובות הנהר שנאמר חצי בחצי.], הרי עי' נקודות ד' ושבירה ז' שי' הכלים יצאו זה למטה מזה, ואם כן הרי שג' הקוים דג"ר נתהוו רק לאחר שנכנסו בו האורות. וכאשר נכנסו האורות בז"ת הם נשברו מיד. א"כ יוצא שכל מציאות זו המתוארת קיימת רק כאשר נכנס האורות בבינה ולפני כניסתן בדעת. וקשה מאד להגיד דבר זה. ועי' אד"ר, שם מדבר על חורבן הבית שהוא היה מציאות של חד סמכא, והוא בזמן השבירה (כלומר, כאשר נכנסו האורות ושברו את הכלים), ואם כן האמת היא שאין מציאות אמיתית של חד סמכא אלא בתהליך השבירה, שאה"נ יש רק נקודה א', כל א' בזמנו. הגרמ"ש אמר ששבירתם נראית כקו א' שכולם נופלים א' אחרי השני, ולא למימרא שבאמת קיימים כך במציאות קיימת

אפילו לרגע אחד, ועי' לקמן הערה 710, ולעיל הערה 376.

כל הנ"ל הוא בפרטי "ס שבכל פרצוף ופרצוף בה' הפרצופים דנקודות, אמנם כללות פרצופי הנקודות היו בג' הקוים אבא מימין אמא משמאל וא"א באמצע (כללים ח"א פז ע"ב).

³⁹⁶ שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם.

³⁹⁷ עי' שער ל' סוף פרק א' (לש"ו).

³⁹⁸ עי' לקמן הערה 471, שמשמע שהאורות עלו למעלה.

מאיר העיץ חלק ב'

בבריאה שלא ימות לגמרי וישאר בלתי תקוה³¹⁵, לכן מאיר בו מרחוק בהיותו עומד הוא באצילות, והוא בבחי' תגין על האותיות כנ"ל (נקודות ו³⁹⁹).

ואח"כ יצא החסד⁴⁰⁰ ונשבר הכלי וירד בבינה דבריאה⁴⁰¹, והאור ירד במקום כלי היסוד דאצילות, כי כבר אור הדעת הקדים לקחת מקום של המלכות. ואח"כ יצאה גבורה ונשברה וירד הכלי בחכמה דבריאה, והאור ירד בכלי דנצח הוד⁴⁰² דאצילות שהם ב' פלגי דגופא (רע"מ פנחס רלו ע"א⁴⁰³). ואח"כ יצאה הת"ת { מג ע"ב } ונשבר והכלי ירד בכתר דבריאה והאור נשאר במקומו שהוא בת"ת דאצילות.

והנה עתה לא יש הרחק בין שום אור מן האורות הנ"ל אל הכלים שלו יותר מג' מדרגות, כי יותר מג' מדרגות הוא הרחק גמור ואינו יכול להאיר בו⁴⁰⁴. ואמנם שאר האורות גם הם ירדו ממקומם חוץ מת"ת שנשאר במקומו כנ"ל ולא ירד. ונמצא כי בלי ספק שאורות האחרים שירדו ממקומם, אע"פ שביארנו שהיתה ירידתם לצורך הכלים להאיר להם, עכ"ז בהיותם למטה ממקומם נחלש כוחם מעט ולכן אין להם כח לעלות למעלה, אבל אור הת"ת אשר עמד במקומו ולא נשתנה טעמו, וכחו בו חזק⁴⁰⁵, וע"כ בראותו עצמו בלתי כלי אפשר לו שיעלה למקום אשר יצא משם, כי לא יחפוץ להשאר ערום מגולה בלי לבוש, ויחזור אל הבינה³¹⁶ אל המקום אשר עמד שם בראשונה. ואם ככה יעשה נמצא שיהיה מרוחק מאד מכלי שלו וימות לגמרי, ולכן רצה³¹⁷ המאציל העליון והמשיך והגדיל את כלי הכתר אשר לא נשבר כנודע⁴⁰⁶, ונמשך דרך { מג ע"ג } קו האמצעי, כמ"ש כי הג"ר כבר היו מתחלה בציור ג' קוין, ונמשך דרך קו האמצעי עד מקום הת"ת עד אמצעיתו לבד שהוא עד הטיבור לבד, ואז עלה אור הת"ת ונעלם תוך כלי הנ"ל

³⁹⁹ הרי שם מדובר ברפ"ח הניצוצין שירדו יחד אתם למטה, עי' לעיל הערה 318, אמנם הוא רק דוגמא בעלמא.

⁴⁰⁰ עי' הערה 266 שהעלינו כי קיימת סתירה אם קדם החסד או הגבורה.

⁴⁰¹ בבריאה עמדו הכלים שנשברו בקו א', עי' לקמן בדברי רבינו ד"ה וא"ת הרי.

⁴⁰² דקו א' (עי' נו"ה לקמן). רואים שכאשר נכנסו לכלי נה"י לא זו בלבד שהם עברו דרך

אחוריים דא"א אלא גם דרך האורות של חג"ת, כמ"ש לעיל פרק ב' ד"ה והנה נמצא.

⁴⁰³ עי' לעיל הערה 359.

⁴⁰⁴ עי' ענין לבוד לעיל מול"מ ג' (ביאורים ח"ב יח ע"ב).

⁴⁰⁵ והנה עי' שער רפ"ח א' ז"ל, בחי' ז"ת שהם הנקרא ז"נ של עולם האצילות, וכיון שירדו אל הבריאה נקרא אצלם מיתה וכו' והוא אצלם כדמיון אדם התחתון בעה"ז, כשמת שאז נפרדת נפשו מגופו ונפשו מסתלקת, ותשוב למקומה האמיתי אל האלקים אשר נתנה. וגופו, שהוא עפר, ישוב אל הארץ וירד ממדרגתו שהוא בחי' אדם. וענין זה נקרא מיתה, וכך אירע אל המלכים האלו, כי נשמתן, שהם אורות שלהם, עלו אל מקומם הראשון שהוא אצילות. אמנם גופם, שהם הכלים שלהם ירדו לעולם הבריאה ושם היה קבורתם, עכ"ל. היינו שהיתה עליה לאורות ושבירה וירידה לכלים.

אמנם יעויין בשער שבירה ג' ז"ל, עכ"ז בהיותם למטה ממקומם נחלש כוחם מעט, ולכן אין להם כח לעלות למעלה, אבל אור הת"ת אשר עמד במקומו ולא נשתנה טעמו וכחו בו חזק, וע"כ בראותו עצמו בלתי כלי אפשר לו שיעלה למקום אשר יצא משם, עכ"ל. משמע שהאורות נשאר באצילות.

אלא עי' שער התיקון א', ז"ל, אמנם בחי' המ"נ שאמרנו לעיל שעלו לצורך הזיווג העליון, הוא עצמו ענין עליית ז' אורות למעלה בבינה, וזכור הקדמה זו מה הוא ענין העלאת מ"נ, והנה בזיווג זה צריך שיתוקנו כל הי"ס מכתר עד מלכות, כי אפי' ג"ר אינן מתוקנים ולכן בחי' העלאת מ"נ אלו היה למעלה בע"ב ס"ג דא"ק כמ"ש בע"ה, עכ"ל.

ואולי אפשר לומר שדברי הרב ברפ"ח הם כעין מש"כ בשער השבירה, וממילא ענין "העליה למקומם" הוא שהם נשארו באצילות.

עי' מבר"ש ו ע"ג וז"ל, ורוחם עלה אל האלקים היא אימא עילאה שממנה יצאו.

⁴⁰⁶ והוא הורדת הנה"י דכתר לתקן את א"א להפכם להיות פב"פ (עי' לקמן פרק ד' נלע"ד חיים), שכן כל עצמותו של הכתר הוא רק י' ספירות, ומקומה הוא במקום שורש המוחין של עתה הרי הוא בקרקפתא (עי' אריכות בזה הערה 379) (כללים ח"א כט ע"ד), ולכן הוא לא ירד למטה מהטבור שהוא מקום לא"א דאצילות, שכל תכלית התפשטותו שם אינה אלא לעשות שורש לא"א (כללים ח"א ל ע"א).

מאיר העין חלק ב'

של הכתר שנתפשט עד מקומו. ונמצא כי לא נתעלה רק חצי אור הת"ת התחתון, כי חצי העליון עומד במקומו שכבר נתפשט דרך בו כלי הכתר³¹⁸.

ואז אור הדעת שירד למטה במלכות דאצילות בראותו כי כבר היה כלי חדש במקומו, כי הנה גם מקומו הוא בקו האמצעי בין הכתר והת"ת, ואז גם הוא נתעלה ועלה במקומו, ואז הכלי שלו כיון שנתרחק אורו ממנו ירד עד למטה במלכות דבריא, אמנם הכלי של הת"ת נשאר במקומו שהוא בכתר דבריא, לפי שלא נתעלה כל אורו רק חציו לבד וחציו העליון נשאר במקומו³¹⁹.

וא"ת והרי אמרנו למעלה שהוא מוכרח שלא יהיה הפרש בין הכלים והאור שלו רק ג' ספירות, וא"כ איך ירד הכלי של הדעת מלכות³²⁰ דבריא. התשובה הוא כי ודאי הוא דהיכא דאפשר אפשר, והנה תחלה היה זה נהנה וזה אינו חסר, כי בתחלה היה הכלי הנה מאורו בהיות הדעת למטה, והאור אינו חסר ג"כ, כי גם אם יעלה במקומו בדעת האצילות אין לו שום כלי שם, ולכן היה חפץ להאיר בכלי שלו, וכיון שירד שוב לא יעלה. אמנם כאשר ראה שיש בחי' כלי במקומו קרוב הוא אל הנאת עצמו ותועלתו יותר מלהועיל אל הכלי שלו, כי עתה בעלותו למעלה במקומו יש לו כלי, ושם יוכל לקבל האור לעצמו מלמעלה מן המאציל⁴⁰⁷ ומן הכתר בקירוב גדול, ולכן עלה למעלה, והנה טעם זה יספיק לבחינת תועלת (נ"א מעלת)³²¹ האור לעצמו, ואמנם גם לבחינת חסרון הכלי שלו ברדתו למטה במלכות דבריא כנזכר אינו הפסד גדול כ"כ, כי מה שאנו אומרים שצריך שלא יהיה הרחק בין האור ובין הכלי שלו³²² ג' ספירות לבד, הוא כשיעור ג"ס דאצילות אשר שיעורם גדול, אבל דבריא כל הי"ס דבריא אינן³²³ שיעורם אפי' כשיעור ספירות³²⁴ א' דאצילות⁴⁰⁸, וא"כ הרי הוא כאלו עומדת בראש דבריא כי כל הי"ס דבריא כשיעור ספירה א' נחשבים.

וא"ת הרי יש הרחק בין הכלי דדעת לאור שלה ז' ספירות דאצילות, כי הרי הוא עומד למעלה בדעת דאצילות. וי"ל כי אפי' בספי' דאצילות עצמן אין כ"כ הפסד זולתי בהיותו ביניהן בין האור והכלי שיעור ג"ס ג"כ ריקניות בלתי אור כלל, לא הוא ולא זולתו, אבל כאן אע"פ שהאור שלה עצמו עלה למעלה הנה יש אורות אחרים עומדים בסוף האצילות קרובים אל דבריא ותוכל לקבל הארה { מג ע"ד } מהם, וגם תוכל לקבל הארה מן האור שלה בעצמה³²⁵ ע"י האורות ההם הקרובים אליה. וזכור כלל זה בכל שאר הספי', כי לעולם לא יש בין הכלי ובין האור יותר מג' ספירות דאצילות ריקני' ולא נצטרך לחזור ולומר הענין בכל א' מהם.

והנה בעלות אור הדעת במקומו למעלה, אז הגדיל הכלי של הכתר* ונמשך עד נגד מקום סיום כל הת"ת³²⁶⁴⁰⁹, ואז חצי התחתון של אור הת"ת שעלה למעלה כנ"ל חזר עתה לרדת במקומו האמיתי כבתחלה. וסבת הגדלת כלי הכתר היה לסבת אור הדעת שנתלבש בו והגדילו, וגם כי הנה הדעת הוא כולל כל הו"ק והוא נשמה להם כנודע, לכן כיון שעלה נתן כח בכלי והגדילו⁴¹⁰ כדי להטיב את אור הת"ת שירד ויהיה במקומו הראוי לו.

*ונלעד"ח כי בתחילה עלה הת"ת במקום הדעת כנודע, כי עד הטבור היה סיומו, ובעלות הדעת לקחת מקומו הוצרך להגדיל עוד הכלי עד סיום ת"ת כנ"ל.

אחר כך⁴¹¹ מלכו נצח הוד, והיו צריכין לבא למלוך במקומם בכלי הראוי להם, והנה לא מצאו מקומם פנוי כי שם ירד אור הגבורה⁴¹² כנ"ל, ולכן הוצרכה הבינה להתפשט דרך קו שלה

⁴⁰⁷ עי' יהל אור ח"ב טז ע"ד שרדל"א דאצילות יצא מהתנוצצות הז"ת דמלכות דעקודים, אם כן משמע שכאן באומרו "המאציל" כוונתו למלכות דעקודים.

⁴⁰⁸ מוחין דצלם פ"ב (לש"ו). ואין להקשות א"כ איך אמר שנפלו כל אחד בספירה מיוחדת דבריא דהענין הוא כמו שאמרו חז"ל כשהוא רוצה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך וכשהוא רוצה צמצם שכינתו בין שני בדי הארון, דעולם אצילות אינו אלא כי אם אלקות גמור, ולזה אין לומר בזה דהענין היה שנתקמצו במה שנתגלמו ונתעבו בירידתם לערך עצמו [עצמות] דבריא כמו שכתב הגאון רמ"ל מלבי"ם (בראשית יח ג) בירידת המלכים דאחרי שבאצילות הכל אלקות אין באפשרי לומר כן (לש"ו).

⁴⁰⁹ עי' לעיל הערה 406.

⁴¹⁰ עי' לעיל שעליית הדעת נותנת לו אפשרות לקבל משרשו, וכנראה שהוא נותן גם תוספת לכלי, ועי' מב"ש המובאים בליקוטי נוסחאות.

⁴¹¹ עי' פרק ב' שם משמע שכל א' מלך לבדו, וצ"ע החילוק ביניהם.

מאיר העיץ חלק ב'

שהוא צד שמאלי עד מקום הראוי להיות אח"כ מקום הגבורה האמיתי אחר התיקון⁴¹³, כי עתה היו כולם זה על גב זה. ואז כראות אור הגבורה כי כבר היה בחינת כלי במקומה עלתה לה במקומה, והכלי שלה בהתרחק האור שלה ממנו נתרחק גם הוא וירד עד היסוד דבריא, ואז ירדו נו"ה במקומם האמיתי ומלכו שם בכלי שלהם ונשברו, ואז האור שלהם עולה עד הגבורה כי עלה שם הוד להיותו גם הוא קן שמאל, ואז גם הנצח עלה עמו שם כי נצח הוד ב' פלגי דגופא אינון (רע"מ פנחס רלו ע"א⁴¹⁴) כנ"ל, והכלי שלהם ירד בנצח הוד דבריא.

ואח"כ יצא אור היסוד, והנה היה במקומו אור החסד כנ"ל, ואז הוצרכה כלי החכמה להתפשט דרך קן ימיני עד מקום הראוי להיות חסד האמיתי אחר התיקון, ואז עלה שם אור החסד ונכלל בכלל³²⁷ החכמה והכלי של החסד ירד עד הת"ת דבריא, ואז יצא היסוד ונכנס בכלי שלו ומלך במקומו ונשבר ועלה האור דרך קן האמצעי, ועלה עד מקום דעת העליון והכלי ירד בגבורה של בריאה, ואח"כ נבאר למה עלה אור היסוד למעלה מן הת"ת עד הדעת⁴¹⁵.

ואח"כ יצא אור המלכות למלוך בכלי שלה ומלכה שם ונשברה, ואז האור שלה עלתה ג"כ בדעת דרך קן האמצעי והכלי שלה ירד בחסד של בריאה. נמצא כלי הת"ת במקום כתר {מד ע"א} דבריא וכלי המלכות במקום חסד דבריא. נמצא כי אין מקום פנוי בין כלי לכלי דבריא רק ג' מדרגות לבד שהם חב"ד, ובאצילות אין מקום פנוי רק ב' מדרגות שהם מקום יסוד ומלכות⁴¹⁶.

ועתה צריך לתת טעם למה אור היסוד ומלכות שניהם עלו עד הדעת למעלה מן הת"ת. ואמנם הטעם הוא כי היסוד נקרא משכיל לאיתן האזרחי (תהלים 99 ט א), כמ"ש בסבא דמשפטים (קו ע"א⁴¹⁷)³²⁸, שאמר כי זה המשכיל שהוא יסוד הוא לעילא והוא לתת⁴¹⁸, גם רמזו בזוהר פקודי בהיכלות (רכס³²⁹)⁴¹⁹ כי יוסף איהו לעילא ואיהו לתת. והענין הוא כמ"ש אצלנו בענין

⁴¹² באומרו ש"ירד שם אור הגבורה" לא יתכן לפרש שכוונתו שאור הגבורה ירד לתוך הכלי של נו"ה, שאם כן זה היה שוברו, אלא בע"כ צ"ל שהאור ירד סביבות הכלי.

⁴¹³ עי' לעיל הערה 379.

⁴¹⁴ עי' לעיל הערה 359.

⁴¹⁵ [הערת המלבה"ד]: יש כאן מקצת תיקון, מכיוון שאז נפרד האור מהעביות שבו שורש הכלים, ולכן יכול הוא לחזור למקום הראוי לו.

⁴¹⁶ [הערת המלבה"ד]: ולכאורה יש להקשות מ"ט נצח והוד אינם פנויים אף הם. ויש ליישב שנה"י בג' קוים, ולכן ת"ת מעל היסוד, ועי' ביאורים ח"ב צח ע"ב.

⁴¹⁷ וז"ל: פתח ואמר, משכיל לאיתן האזרחי, אלו כתיב משכיל לדוד כדקאמרת, אבל משכיל לאיתן, אית משכיל ואית משכיל, אית משכיל לעילא, ואית משכיל לתתא, משכיל לאיתן, בזמנא דההוא גבר (ס"א נהר) קם בתיובתא, כל שייפן חדאן ומתחברן לגביה, ואי הוא סליק, עד דסליק עד דמוחא עלאה אתפייס לגביה וחדי לקבליה, וכדין משכיל לאיתן האזרחי, משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם (ס"א על ידיו לאברהם) רחימוי כל מה דאצטריך.

תרגום: פתח ואמר "משכיל לאיתן האזרחי" אילו כתוב "משכיל לדוד" אז כמו שאמרת, אבל "משכיל לאיתן" כתוב, יש משכיל ויש משכיל, יש משכיל למעלה ויש משכיל למטה. "משכיל לאיתן", בזמן שאותו איש (נהר) עומד בתשוקה, כל האיברים שמחים ומתחברים עמו. ואם הוא עולה עד שהמח העליון מתפייס עמו ושמח כנגדו, ואז "משכיל לאיתן האזרחי" משכיל אותו ומודיע לו על ידי אברהם (על ידיו לאברהם) אוהבו כל מה שצריך.

⁴¹⁸ רנט ע"א: יעקב איהו לעילא, יוסף לתתא, עכ"ל. ועי' השמטות בראשית רנט ע"א: והשתא שכנתא בין תרין צדיקים. צדיק לעילא יוסף הצדיק. לתתא בנימין.

⁴¹⁹ ז"ל: תרין אינון יעקב איהו לעילא יוסף לתתא תרין תיאובתין אינון חד היכלא שתיתאא וחד האי היכלא שביעאא תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטיל יעקב תיאובתא לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף מתרין סטרין אלין נטיל ארון הברית רוחא דחיי מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי דלעילא דאתדבק ביה באינון נשיקין ואעיל באינון נשיקין (נ"א ועייל) רוחא דחיי דלעילא ביה לאתזנא מניה מסטרא דיוסף דאיהו לתתא בסימא דגופא בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין לארקא לתתא להאי עלמא.

תרגום: שנים הם, יעקב הוא למעלה ויוסף הוא למטה. שתי תשוקות הן: אחד ההיכל הששי ואחד ההיכל השביעי הזה. התשוקה שלמעלה באותן נשיקות שנוטל יעקב התשוקה שלמטה, בשמוש הזה שנוטל יוסף, משני הצדדים הללו נוטל, (זה) ארון הברית את רוח החיים מהצד של יעקב נוטל את רוח החיים שלמעלה שנדבק בו באותן נשיקות ומכניס (באותן נשיקות) (ונכנס) את רוח החיים שלמעלה בו, להיות ניזון ממנו מהצד של יוסף שהוא למטה בסיום הגוף. בהיכל הזה

מאיר העין חלק ב'

תפלת המנחה כי אז ז"א מזדווג עם לאה⁴²⁰, ורגלי לאה מסתיימים במקום החזה דז"א, וא"כ אין מזדווג ז"א מחציו למעלה עם לאה⁴²¹ (שאינה מגעת רגליה אלא כנגד היסוד³³⁰ החזה שלו)³³¹. אבל הענין בקיצור הוא כי שלישי³³² היסוד התחתון דז"א עולה בשליש עליון דת"ת, ושם מזדווג עם לאה⁴²², כי זאת היא המעלה שיש אל היסוד יותר משאר ספירות שהוא יכול לעלות עד הדעת בכל זמן שרוצה לעלות⁴²³, וז"ס תפלת יוצר דשחרית דשבת שתקנו בו ז"פ הכל. והטעם היות לו יתרון זה, הוא, כי אם לא היה בו כח שיוכל לעלות עד הדעת שהוא נשמת הו"ק ושם הוא מקום הה"ח כנודע שהם בחי' טפת הזרע, לא היה בו יכולת וכח להוריד טפת הזרע (נ"א הזווג)³³³ בנקבה בעת הזווג ולהמשיכם ממש משם מן הדעת. ודע כי אין ענין זה נאמר אלא בפנימיות היסוד⁴²⁴ כמ"ש במ"א, כי משליש עליון של היסוד ממנו נעשה בחי' ת"ת, ז"א, בעת הגדלתו⁴²⁵, ושם הוא אותו בחי' היסוד אשר נעשה ממנו הת"ת, ובבחי' זו הוא מזדווג עם לאה. ונחזור לענינינו כי להיות שהיסוד דרכו לעלות שם אל הדעת, לכך עלה עתה אור היסוד עד הדעת למעלה מן הת"ת, ועוד כדי לקשר כל הו"ק יחד ולהביא להם הארה משם.

ועתה נבאר טעם אל המלכות למה היא ג"כ עלתה עד הדעת למעלה מן הת"ת. והענין הוא כי המלכות (נ"א לפי שהמלכות להיות)³³⁴ נקראת (משלי יב ד) עטרת בעלה⁴²⁶, {מד ע"ב} ועולה למעלה מן הת"ת ובפרט עתה אשר היה לה רשימו מן הדעת, כי כאשר ירד אור הדעת עד מקום המלכות דאצילות בעת שנשבר הכלי שלו כנ"ל הניח שם רשימו דיליה⁴²⁷, וכאשר מלכה (נ"א המליכה)³³⁵ המלכות במקומה לקחה את הרשימו הזה ועלתה עד מקום הדעת עצמו. וגם סיבה אחרת כי ע"י עלייתה שם הוא קושרת מלמטה למעלה כל הו"ק, וע"י הקשר מתתקן יותר לפי שנו"ה היו שניהם בקו השמאלי במקום גבורה, ועתה נפרד הנצח מן ההוד והלך ועלה עם החסד בקו ימין שבו⁴²⁸³³⁶.

ונבאר ענין זה מפורש יותר. והוא, כי הנה רשימו הזה שהניח הדעת במקומה של מלכות ודאי שהוא בחי' המלכות שבדעת שבצד הגבורות והבן זה היטב⁴²⁹. וכאשר עלתה המלכות עד הדעת, ועלה עמה גם הרשימו הנ"ל שהוא בחי' הגבורה, ושם נתחבר זה הרשימו, שהוא

נוטל רוחות ונשמות להריק למטה לעולם הזה.

⁴²⁰ עי' שעה"פ לח ע"א ומ"ז סע"א ושעה"ק כב ע"ג [כו ע"א] (לש"ו).

⁴²¹ פי', שכן שם אין יסוד שלו נמצא.

⁴²² והב' דדים של האדם המה הב' ביעין של היסוד העליון (הקדו"ש קב ע"ב).

⁴²³ הוא ענף הדעת, והדעת מתגלה בו (כללים ח"א פח ע"ג). עי' בבהגר"א על תיקו"ז פא ע"א

ד"ה ביה איהו: והכל אחד, כשזה נפתח זה נפתח, ודעת ויסוד הוא א'.

⁴²⁴ שחיצוניות היסוד הוא מלך ככל המלכים (כללים ח"ב לד ע"א). עי' בבהגר"א על תיקו"ז ק

ע"ג ד"ה ברא, ז"ל, ר"ל הדעת דנפיק מאו"א וכו' ונקרא היסוד ביחוד נהר, שבו מתקבץ כל הנהרות שהוא הדעת, והוא אינו חי אלא בסוד הדעת אבר חי [דהיינו דווקא בשעת זיווג], ובריאתו הוא בשביל זה, ובסוד והאדם ידע כו'.

⁴²⁵ עי' שער כה דרוש ו', שמהיסוד יחד עם הת"ת ויסוד דתבונה נעשה הת"ת.

⁴²⁶ עי' רע"מ תרומה קנח ע"א לעניין שמוש ומאנא ועטרה, שיש לנוק' ג' מקומות: א) כנגד

(היסוד, ב) כנגד הטבור ג) כנגד הפה. ועי' בהגר"א על ספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה עליהו.

ועי' כללים ח"א סז ע"ב, שמכיוון שהיא עטרת בעלה יכולה לעלות לכתר, ובגלל זה יכולה להוציא ממנה ועל ידה את כל הבריאה מהכח אל הפועל.

⁴²⁷ צ"ע מ"ט לא עסקינן בשום רשימות אחרות. אמנם אם כדברינו לעיל הערה 280 שהנוק'

הנזכרת כאן היא הנוק' הכללי, אזי לענ"ד היישוב הוא פשוט, שהרי הרשימות דז"א עליונים מהנוק' וממילא יש להתייחס רק לפעולת הרשימות של ז"א על הנוק', אמנם הרשימות של ז"א אינם משפיעים על נקודות השייכים לז"א עצמו.

⁴²⁸ [הערת המלבה"ד:]: חו"ג עמדו בב' קוים ביציאת נה"י כנ"ל. וצ"ע מ"ט אין תחילת התיקון

של נו"ה אלא בנקודה זו. ויתכן לומר שעליית הנוק' למעלה היא כעין עליית מ"ן, וממילא זה מכין את הזרע לזיווג. ועי' רע"מ פנחס רל"ה ע"א: תרין כולין האופים ומבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין מכנפי ריאה [תרגום: שתי הכליות אופים ומבשלים את הזרע שיוורד מן המוח ומבשלים מים שמקבלים מכנפי הריאה], עכ"ל. והנה אמנם כן הוא שאין שום יציאת זרע בינתיים, אך עי' שער מ"ד ומ"ן פרק ה' שיש מציאות של אמ"ר שכל זרע מתחיל בראש, ובירדתו לעמוד השדרה שהוא פנימיות הו"ק - נהפך למים, והיינו המציאות עליה אנו מדברים.

⁴²⁹ עי' דברינו בענין הרשימו לעיל ח"א הערה 17.

מאיר העין חלק ב'

המלכות של הגבורות שבדעת, עטרה דגבורה דנוקבא, עם החסדים שבדעת, עטרה דדכורא, אז נתפשט דעת ע"י הקשר הזה והאיר בו"ק והרשימו שהוא בגבורה האיר בקו שמאל, והשאיר שם את ההוד במקומו. ואותו הדעת עצמו עטרה דחסד האיר בקו ימין והמשיך שם את הנצח³³⁷ ועי"ז נתקן האצילות³³⁸⁴³⁰.*
*אמר חיים, צ"ע מה רשימו הניחו³³⁹ שאר המלכים⁴³¹.

שער ט פרק ד מ"ת³⁴⁰

ועתה צריך שנבאר מה היה ענין התפשטות הנ"ל שנתפשט חו"ב דרך ב' קוין ימין ושמאל עד מקום החו"ג כנ"ל*. והענין הוא כי היה ע"י (אותן) כח³⁴¹ האחוריים דאו"א שנפלו עד מקום חו"ג, ואלו הם הבחי⁴³² שנתפשטו דרך הקוין והלבישו את החסד וגבורה ואת הנו"ה³⁴², ואמנם הטעם למה נתפשטו עד מקום החו"ג, ולא נתפשטו עד מקום נו"ה³⁴³, הענין הוא כי {מד ע"ג} הנה קודם שנתפשט הכתר דרך קו האמצעי היו החו"ב מאירין זה בזה שלא ע"י הפסק ביניהן כלל עם היות שהיו בבחינת אב"א, אבל אחר שנתפשט כלי הכתר עד ת"ת כנ"ל, אז הפסיק ביניהן⁴³³, ואז פשוט הוא שבא קצת הפסד אל או"א שהיו מתחלה מאירין זה בזה משא"כ עתה, ולכן לא היה בהם כח להתפשט בכל אורך הקוין עד נו"ה. אבל עכ"ז³⁴⁴ מקבלים קצת אור מן הכתר שנתפשט ביניהן באופן שבבחי' אחד נמשך להם תועלת בהתפשטות הכתר ובבחי' אחרת נמשך להם הפסד, ולכן היה להם כח להתפשט אך לא בשלימות³⁴⁵.
*נראה לענ"ד חיים כי מה שנתפשט מהכתר הוא הנה"י שלו שגם הם נפלו⁴³⁴.

והטעם למה נתפשט הכתר עד הטבור אמצע הת"ת ולא יותר³⁴⁶, הנה זה צריך ביאור רחב, אמנם בקיצור נמריץ⁴³⁵ הענין הוא, כי הנה מקום כל התפשטות³⁴⁷ הלא הוא כנגד רגלי הא"ק הנ"ל מטבורו עד רגליו. והנה כאשר יבא אח"כ התיקון האמיתי של האצילות, הנה הכל הוא עומד במקום הזה כנודע, ושם הוא מקום האצילות בלבד, ומשם ולמטה הוא עולם הבריאה. והנה כאשר נעריך כל אלו³⁴⁸ הפרצופים מתלבשים זה תוך זה עד שנמצא הכל פרצוף א' לבד³⁴⁹ ופרצוף א'³⁵⁰ דא"א שהוא כתר הוא הכולל כל האצילות מלמטה למעלה. ונמצא כי הכתר כולל כל המקום הזה ונעשו פרצוף א'. והנה כאשר הוא עתה מתפשט עד הת"ת, הוא עצמו מה שיהיה אח"כ בעת התיקון מקום הת"ת שלו ממש. והנה או"א היו מלבישין ב' זרועותיו ימין ושמאל עד מקום הטבור שלו, ולכן איך יתפשט⁴³⁶ הכתר עתה יותר ממקום אשר אי אפשר להתפשט לאו"א³⁵¹ אפי' אחר התיקון, ואיך יהיה כתר קטן ושפל למטה מהם, כי הלא מקום התפשטות האמיתי של או"א אפי' אחר התיקון אינו רק עד טבור ת"ת דא"א, ואיך עתה מתפשט כתר יותר תחתון למטה מהם, ולכן זו היתה הסבה שלא נתפשט {מד ע"ד} הכתר עתה רק עד הטבור ת"ת לבד³⁵²⁴³⁷.

ועתה ראה והבן איך האצילות לא נתקן בפעם אחת, רק לאט לאט באו תקונם זה אחר זה, ובכל פעם היה נוסף בו קצת תיקון, כי הרי בתחלה לא נעשה בחי' כלי בשום אופן. והנה

⁴³⁰ במקצת, וכדלקמן.

⁴³¹ עי' לעיל הערה 427.

⁴³² כלומר האחוריים. ועי' הערה 341.

⁴³³ ועי' פת"ש תיקון יז, שכלול בזה ביאור מ"ט היו או"א אב"א, והוא ע"מ שלא להאיר מדאי הרבה לז"ת, וכדלקמן שער המלכים פרק ו'.

⁴³⁴ עי' כללים ח ד [ח"א כט ע"ד] (לש"ו). וזה תמצית דבריו: עומק הענין מ"ט התפשטו כלי הכתר עד מקום הטבור בתחילת התיקון, הוא בסיבת נה"י שלו, שנפלו עד לאותו מקום. הנקודה העצמותית דכתר הוא ע"ב הכללי, והנה"י שלו הוא שורש לס"ג הכללי, והיינו המוחין העיקריים, הרי הם החו"ב, ושם הוא מקומם דאו"א בעולם הנקודות. והנה"י מתפשטים בבחי' עטרין דחו"ג, והם מתקנים את האחוריים, וזהו גידול אחוריים (בסוד חוט השדרה) (עי' ע"ח נקודות ו'). לכן, כאשר ירדו אחוריים דאו"א, הנה"י ירד עמהם, והם ירדו למקום של חג"ת דא"א של עתה. הסיבה להנ"ל הוא, מכיוון שכל הנקודות ירדו למקום שורש מציאותם, וממילא נפלו במיתתם למקום היותם כעת. ועי' עוד לעיל הערה 379.

⁴³⁵ עי' בזה כללים ח ד (לש"ו). הו"ד לקמן הערה 434.

⁴³⁶ עי' לקמן הערה 434.

⁴³⁷ עי' לעיל הערה 126 בענין קצרי קומה.

מאיר העין חלק ב'

נודע כי כל תיקון אינו אלא היות האור מתלבש בכלי כדי שיוכלו לקבל התחתונים³⁵³ אור העליון, והנה לא התחיל בחי' הויות³⁵⁴ הכלי רק בעולם העקודים, אמנם לא נתהווה רק כלי א' מכלל³⁵⁵ הי"ס שלו. ואח"כ בעולם הנקודים קודם שנשברו נתוסף בהם קצת תיקון, והוא כי נתהוו י' כלים ל'י' ספירות שבו. גם תיקון ב' כי הג"ר יצאו ונתקנו דרך³⁵⁶ קוים, משא"כ בז"ת שיצאו זה על³⁵⁷ זה ולא נתקשרו⁴³⁸. ואח"כ שנשברו הנקודים נתוסף בהם תיקון אחר, והוא כי גם ז"ת האורות שלהם נתלבשו דרך קוי כח"ב כנ"ל⁴³⁹. ואח"כ כאשר רצה המאציל לתקנם, העלה גם את הכלים באצילות בסדר³⁵⁸ קוין כמ"ש בע"ה³⁵⁹. ואח"כ שנעשו בבחי' קוין בא עיבור ראשון של זו"ן ונתוסף תקון ב' שנכנסו האורות תוך הכלים, אמנם עדיין לא היה רק בבחי' ג' קוין בלבד אשר זה נקרא אצלינו ג' כלילין בג'⁴⁴⁰. ואח"כ נתפשטו בסוד ו"ק בזמן היניקה. ואח"כ בזמן המוחין נשלמו כל הי' כלים³⁶⁰. עוד היה שינוי אחר, כי בתחלה קודם שהיה שום עיבור אפילו הראשון דזו"ן לא היה רק אור בכלי³⁶¹ מצומצם, ואח"כ נגדל הכלי ונתרחב בסוד פרצוף גמור כדי להמעיט האור כי זה עיקר כוונת התיקון כמ"ש.

שער ט פרק ה מ"ק³⁶²

כאשר היו הי' ניקודים קודם התיקון הנה³⁶³ הג"ר יכולין היו לקבל אור העליון, אך הז"ת לא היו יכולין לקבל אור העליון, כי אותה האור היורד מלמעלה היה בו³⁶⁴ פרצוף {מה ע"א} שלם⁴⁴¹, וע"כ הוצרך התיקון⁴⁴², כי אחר שיתקון ויעשו פרצוף יוכלו לקבל³⁶⁵. ואחר שנתקנו ג"ר, א"א ואו"א⁴⁴³, אז א"א אסף אליו נה"י שלו והעלם למעלה בג' אמצעית שבו⁴⁴⁴, ושם נתלבשו בתוכם של³⁶⁶ חג"ת שלו. והטעם כי מתחלה כל הקלקול שהיה בז"ת³⁶⁷ היה מפני שנה"י הם דינין כנודע, והיו רוצין הם להתגבר על הרחמים שהם חג"ת, והיו רוצין לעלות עד מקום האמצעים כדי להלבישם ולכללם בתוכם, ובזה יתבטלו הרחמים בהיותן

⁴³⁸ רק במלכי עיגולים (דע"ה ח"א יז ע"ד), יצאו כן לצורך הוצאות עולם התהו (כללים ח"א סו ע"ג). אמנם הנקודות בכללותם הם בג' קוים [כלומר נקודות דאבא היו בצד ימין, ונקודות דאמא היו בצד שמאל]. והנה על אף שבפרטיות [כלומר ה"ק דאבא וכן ה"ק דאמא] המה היו בקו א' בלבד (כללים ח"א פח ע"א), כלומר שלא היו בדרך קוים ובסוד פרצוף, אלא שהיו עומדות נפרדות זו מזו, ולא היתה התלבשות בין הא' לשני (דע"ה ח"א עא ע"א), ועי' לעיל הערה 395.

⁴³⁹ נ"ל טעם הדבר, שכל מה שגרם לו"ק להיות בבחי' רה"ר, הוא מחמת הכלים שהיו עומדים בקו א'. ועי' לקמן פרק ה' שהאורות באו בפרצוף שלם, משא"כ לעניין הכלים ולכן כאשר נשברו הכלים, ולא היה שום כלי העומד להפריע להם לעמוד במקומם הראוי, עמדו בצורה של ג' קוים.

⁴⁴⁰ דהיינו שהחג"ת נעלמים בתוך הנה"י. אמנם עי' לקמן אנ"כ ו' שפירושו שבכל אחד מהר"ק יש רק את נה"י הפרטיים שבכל א' וא'. וכן עי' לקמן שער מ' פרק ד'.

⁴⁴¹ עי' לקמן שער י"א פרק ה' ושער לד פרק ב' אות ט' (לש"ו). עי' לקמן ח"ב דף מו ע"ב ודף נב ע"א (לש"ו).

כלומר ששם ב"ן הוא בשלימות.

אמנם הג"ר יכלו לקבל את האור [כלומר שהם היו בבחי' פרצוף ובג' קוים] (דע"ה ח"א יא ע"ג). אמנם עי' שבירה ח' שם מבואר שהם היו רק מלכויות בלבד [ואם כן צ"ע איך אומר כאן שהוא פרצוף שלם]. אלא האור דנקודות היה רק עשירית של האור דלאחר התיקון, והכלי היה עשירית של האור של הנקודות [וכן הוא לקמן בשער לד פרק ב' אות ט' – כלומר שזה היה פרצוף שלם של ב"ן [כלומר ו"ק שלו (דע"ה ח"א פה ע"א)], ועכ"ז הכלי היה רק הב"ן דב"ן ולא יכול היה לקבלה. אמנם עיקר החסרון כאן היה, שכל הו"ק באורות נכנסו בכלים הפרטיים דדעת, וחסד וכו' ושם נשברו, ואם היו הכלים בצורה של פרצוף, יכולים היו לקבל את האורות] (דע"ה ח"א נט ע"ג). והנה טעם הדבר שאורם היה יותר גדול מהכלים שלהם, מכיוון שעיקר הכלים היו עבור ב"ע, ולכן לא היו כי אם עשירית של האור בלבד (ביאורים ח"ב פד ע"א). משמע מכאן, שהאורות דנקודות יצאו בצורת מתקלא דהיינו ג' קווין, ועי' שער יב פרק ד, ז"ל, כל עיקר התיקון הוא הגדלת הכלי, והעשותו בבחי' פרצוף כדי שיתמעט האור ויתרחב הכלי, ויכול לסובלו.

⁴⁴² מאחר שלא יצאו הכלים ביחד עם האורות, לכן לא נתייחדו בהם כ"כ מכח העיבוי שהיה בכלים (דע"ה ח"א יח ע"ג). כלומר שהוצרכו הכלים לתיקון, ועי' תיקון ה' וז"ל, תחילה היו הי"ס כוללים כל עולם אצילות עצמות וכלים, אלא שהעצמות היה שלם והכלים קטנים ולכן מתו.

⁴⁴³ ונתגלו בבחינת ג' קוים, והיינו הג"ר הפרטי דא"א הכללי.

⁴⁴⁴ [הערת המלבה"ד:] זהו דווקא באורותיהם לאחר שבירת הכלים, אמנם יותר נראה לבאר שכאן לא היתה שבירה בז"ת דא"א, ועי' לעיל פרק ב ד"ה והנה בצאת.

מאיר העיץ חלק ב'

נתונין תוך הדינין ולכן יתבטלו. ואני חיים שמעתי כי להיות הנה"י יותר מגולים (נ"א דינים גדולים)³⁶⁸ לכן היו מתגברין על האמצעים⁴⁴⁵, כי האמצעים היו קצת מתוקנים בסוד פרצוף או"א⁴⁴⁶, משא"כ בנה"י, ולפי שאורם מגולין היו מתגברין על האמצעים וכמבואר אצלנו זה קצת בסוד אמרפל וחביריו יע"ש⁴⁴⁷³⁶⁹. ולכן עתה אספם א"א עצמו לנה"י והכניסם לתוך חג"ת שלו, ואז {מה ע"ב} נמתקו הדינין תוך הרחמים, ולכן אז יצא ז"א ג"כ בסוד עיבור³⁷⁰ בבחי' ג' כלילין בג'⁴⁴⁸, ואחר שיצאו נה"י דא"א לחוץ יצאו מתוקנים ונתגלו אז כל הו"ק³⁷¹, ולכן יצא גם ז"א בבחי' ו"ק מתפשטין וממותקין³⁷²⁴⁴⁹. והנה א"א אסף אליו הניצוצין של חלקן שהיו בסוד אותן ז' מלכים שמתו, וכן עשו באו"א וזו"נ, וכן בשאר עולמות בי"ע. והנשאר שלא היה יכול

⁴⁴⁵ כל אור שהוא יותר גבורות, ובטבעו להתגבר ולפעול יותר, צריך תחילה להתלבש בכלי שהוא יותר עבה ממנו כדי לצמצמו, שלא יוציא את כחו ופעולתו יותר מדאי. ביציאתם נעשו כליהם ויצאו לבדם ללא אורות, והאורות נשארו כלולים בכתר. ואם כן מתחילה היו האורות מגולים, אמנם הלבוש הדק שמביא כל אור עמו משרשו היה להם גם בעולם התהו. אם כן נמצא, שעל אף שיצאו מגולים מהכלים העיקריים שלהם, לא היו מגולים לגמרי, ולכן לא היתה בהם השתוות בין אורות לכלים, שכן אי אפשר שיהא חיבור בין כלים לאורות ללא דרך לאט לאט, ומכח חסרון ההשתוות עם הכלים נחשב הדבר שאפילו אם נכנסו לכלים, נחשב הדבר כאילו היו עומדים מגולים. והנה הלבוש הדק שיש לאורות יותר מתוקן אצל חג"ת מאשר אצל נה"י, שכן היא עומדת לכל אור ואור לפי ערכו. והחג"ת, הרי הם בחי' הרוח, שרשם העיקרי הוא החכמה הרי הוא אבא, ושרשם העיקרי של נה"י, הרי הם בחי' נפש, הוא הבינה, הרי היא אמא. והבינה היא זו שהפילה, שהרי מתיקוני האמא הוא לצייר את הולד בכל אבריו וגידיו, ודבר זה הרי לא נעשה. ועוד, הכלי שלה היה קטן בהרבה, ולכן, כשהשפיעה את אורותיה לז' המלכים לשם אפשרות מציאותם, לא היה אז כח לכלי שלה להאציל עליהם בחי' לבוש וכלי די צורכם. ועל אף שקבלו מאבא, וכן חג"ת קבלו בחסר מהאמא, אמנם עיקר תיקונם של נה"י הוא רק מאמא, וכן חג"ת מאבא. ואם כן נה"י היו יותר מגולים מחג"ת, שכן היו חסרים את הלבוש הדק העיקרי שלהם. לכן לא זו בלבד שהנה"י הם גבורות ביותר, וכדי להצטמצם צריכים לבוש נוסף יותר עבה, ולא היה להם אפילו בחי' לבוש כמו החג"ת, ואז הנה"י התגברו על החג"ת שהיו גבורות יותר גדולים, וכללו את החג"ת בתוכם ונתבטל תיקונם שהיה להם במקצת, והללו התגברו להוציא את כל כחם לפועל ללא שום מיתוק ותיקון, וזה היה בכל כלי וכלי (דע"ה ח"א עג ע"ד) [עי' שער התיקון פרק ה', ודע"ה ח"א עד ע"א שם שמחמת קטנות הכלי דבינה לא יכול היה אותו הכלי להשפיע לבושים לז"ת].

נה"י הם דינים גדולים יותר וממילא הם היו יותר מגולים ומתגברים על החג"ת. והנה דבר זה קשה, שכן לעיל פ"ב מבואר שהחג"ת היו יותר מגולים, ועוד לא היו קיימים באותה העת בעולם, מאחר ויצאו א' א' וממילא מתו. אלא בהכרח צ"ל שכוונתו של רבינו היא לנה"י ביחס לחג"ת כאשר נכנסו לכלי הדעת, וכוונתו היא לחג"ת נה"י הפרטיים שבכל אור ואור בפני עצמו, ועל אף שהיו מלכויות בלבד, עכ"ז היה כ"א כלול מ' ספירות, ושם היו נה"י מתגברים על החג"ת, ויותר מגולים.

מה שמצינו שנה"י היו מגולים יותר, כוונתו על פי מה דאיתא שהכלים דנקודות היו רק בבחי' כלי הכתרים. והוא, שכל עיקרם הוא רק מהעביות אשר באורות עצמם, ולכן לא נעשה לבחי' גוף וכלי אלא רק לאור היותר זך שבו, הרי הוא אור הכתר. לכן כל שאר ט' חלקי האור היו כמעט בלא כלי כלל. יוצא אם כן, שכל חלק אור, ככל שהוא יותר תחתון הוא יותר מעובה, הוא רחוק ביותר מבחי' כלי מכל העליונים שעליו, שכן כל אור, ככל שהוא יותר עליון הוא יותר זך ובהיר, וביחס אליו נחשבת העביות שבו לבחי' עביות וגוף וכלי יותר ממה שהוא בחלקי התחתונים, ולתחתונים לא נחשבת העביות לעביות כלל, שכן הם קרובים זה לזה במדרגתם שכן העביות היא חלושה, ואף האורות אינם זכים כל כך. אם כן הם קרובים זה לזה, והעביות שבהם אינה נחשבת לכלי כלל. ואם כן הנה"י יותר מגולים מהחג"ת, שכן נתמעטה בהם בחי' כלי ביותר, ולכן לא נצטמצמו על ידי בחי' כלי כמו חג"ת (ולכן התגברו על החג"ת), ואז נתבטל מחג"ת בחי' הרחמים, ויצאו בגבורתם לפעול ללא חק וגבול ומתו. ומש"כ שהנה"י היו מכוסים יותר, דבר זה שייך לז"ת הכלליים דמלכים, ולא כמו כאן שמדובר על הנה"י הפרטיים של כל מלך ומלך (דע"ה ח"א עב ע"ב).

⁴⁴⁶ כעין מה שמצינו שהאו"א דאצילות מתלבשים על החג"ת דא"א.

⁴⁴⁷ מבואר הן בשעה"פ והן בליקוטי תורה שד' המלכים המה ד' האותיות של שם הו"ה ב"ה, והה' המה המילויים של שם ב"ן. ולא ראיתי שם את הבחינות חג"ת ונה"י כמש"כ כאן, וצ"ע.

⁴⁴⁸ באומרו ג' כלילין בג' פירושו שהחג"ת יורדים ומתלבשים בנה"י, והוא להיפך ממה שמצינו בא"א (שער הולדת או"א פ"א) שם בחי' ג' כלילין בג' היא שהנה"י עולים בתוך החג"ת ונעלמים שם.

⁴⁴⁹ [הערת המלבה"ד]: לכאורה כוונתו לעת תיקון בעיבור ראשון דז"א.

מאיר העין חלק ב'

להתברר ירדו בעמקי הקליפות, סוף עשיה, ונשאר שם קצת ניצוצי קדושה, ולכן היו סוד י' הרוגי מלוכה כדי שיעלו אותם משם.

שער ט פרק ו מ"ב³⁷³

א"ק כולל ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בעצמותו, וכל א' מאלו הד' נכללו מארבעתן, ויוצאין ממנו ג"כ אורות לחוץ שהם ענפיו⁴⁵⁰. והע"ב הוא במוחין דיליה נגד א"א ואבא³⁷⁴ {מה ע"ג} דאצילות⁴⁵¹, ולעילא מגלגלתא דיליה יש בו דוגמא בחינת עתיק דאצילות⁴⁵². וס"ג דיליה מאוזן ולמטה עד טבורו⁴⁵³ והוא כנגד בינה דאצילות. ומ"ה וב"ן דיליה מטבורא ולמטה כנגד זו"ן דאצילות. והנה עד"ז שבפנימותו כן הוא באורות שיוצאין ממנו שהם ענפיו כנז', כי שערות ראשו כנגד ענפי ע"ב, ושערות דיקנא הם מאח"פ כנגד ענפי ס"ג שבהם כלולים או"א⁴⁵⁴, שבין שניהם⁴⁵⁵ לקחו בינה דמ"ה אחר התיקון שהוא שם ס"ג הכולל שניהן⁴⁵⁶, והם נכללות במזלא דדיקנא דא"א⁴⁵⁷, והבן זה מאוד כי כן הוא כאן⁴⁵⁸. ואז עדיין היה מתפשט ס"ג עד רגלי א"ק⁴⁵⁹,

⁴⁵⁰ א"ק אינו מושג כלל, כי אם הארתו בלבד, הרי היא בחינת תמצית האור בעצמו בזעיר אנפין, דוגמת זרע האב שיש בו בתמצית את כל האב. והנה על אף שפרצופי האצילות מתלבשים על חציו התחתון של א"ק, כלומר על בחינתו התחתונה ביותר, מ"מ שורש מציאותם גופא אינו משם אלא מהזיו המתגלה ב'נים של א"ק דרך אח"ף (פת"ש אח"ף ה').

⁴⁵¹ א"א כולל את אבא, משא"כ באצילות, שבו אבא הוא מהגרון עד החזה, אמנם אפילו באצילות עיקר מקומו של אבא הוא למעלה בראש במוחין, אמנם כדי להתייחד עם הז"א הוא יורד אליו. וכן הוא בא"ק, שהא"א שבא"ק נכללים באח"ף ודיקנא. א"ק כולל את כל מה שיש באצילות ורק שם היא בהעלם ובאחדות גדולה. קד"א ומ"ס [אין רשות לדבר באוירא עצמה, שכן היא אוירא דלא אתפס, ולכן רק מדברים בקד"א] הם חו"ב דא"א דאצילות, וממילא המה שורש דא"א שבאצילות, דהיינו הע"ב וס"ג, ושניהם עומדים מהגרון עד הטבור. וכמו שהמ"ס דא"א הוא מוחא חדא דכליל תלת, וממילא כלולים בו כל העסמ"ב, כמו כן במ"ס דא"ק, אם כי שם הוא בהעלם, ולא היו נגלים אלינו כלל אלמלא מה שנתגלה אלינו בבחינת אצילות (דע"ה ח"א ח ע"ב, כללים ח"ב מג ע"ג), ובגלל הנ"ל, הקד"א והמ"ס וכן הא"א אינן נחשבות בא"ק לב' בחינות בפני עצמן, אלא שנכללו בכלל חדא. וזהו כמו שנאמר שהאבא מתחיל מאוירא ומתפשט עד החזה. וכן אמא שבא"ק מתחילה מהמ"ס ומתפשטת עד הטבור (שם ח ע"ד, וכן ח"ב קסג ע"ג). והנה כשמבואר בכתבי רבינו שהע"ב הוא כנגד א"א ואבא, אין כוונתו לקד"א אלא רק לע"ב שבמ"ס, שכן המ"ס כולל את כל ד' השמות עסמ"ב, שכן הע"ב שבמ"ס לעולם הוא מיוחד עם הקד"א. לכן י"ג ת"ד אינם מתחילים כי אם מהבינה דמ"ס, שכן הע"ב דמ"ס לא נתגלה כלל, הן בא"ק והן בא"א (שם ט ע"א). ועל אף שהשורש של הא"א הוא בע"ב וס"ג דמ"ס, אמנם עיקר יציאת או"א הוא מהמ"ה וב"ן שבו, שכן ע"ב דמ"ס הוא מיוחד עם הקד"א ולא נתגלה כלל, ואילו הס"ג דמ"ס הוא שורש לאח"ף, וכן הדבר בא"א דאצילות, שהאח"ף וי"ג ת"ד הם אמצעיים בין המ"ס לאו"א שבשניהם, ואו"א נעשים מהמ"ה וב"ן שבשניהם (שם ט ע"ב). ולפי זה יתבאר מש"כ לקמן, שהיה זיווג בין ע"ב לס"ג, דהיינו ע"ב וס"ג דמ"ס דא"ק. ועוד קשה, שכן הענפים של אבא אינם שערות הראש, וכן הענפים של אמא אינם שערות הדיקנא. אלא עי' לעיל הערה 4, שכלול בהנ"ל שהכתר מאיר באבא ונכלל בו, ולכן נקרא אף הכתר בשם ע"ב, ובאמרו שהע"ב הוא המוחין דיליה כנגד א"א ואבא וזהו שורש השערות, כוונתו להארת הכתר באבא וכללותו בו (כללים ח"ב קיג ע"ד), דהיינו שהכתר מתפשט ומתגלה באבא (כללים ח"ב קד ע"ב).

⁴⁵² הוא בחי' הרדל"א שלו (כללים ח"א יט ע"ג).

⁴⁵³ שהוא מקום הדיקנא (כללים ח"ב קיד ע"א).

⁴⁵⁴ עי' הערה 451.

⁴⁵⁵ כלומר או"א דאצילות.

⁴⁵⁶ דוגמת כל הארת א"א הבאים רק דרך או"א (כללים ח"א כט ע"ד).

⁴⁵⁷ כלומר או"א דאצילות כלולים בדיקנא דא"א דאצילות, לכן כאן המה באותה הצורה, שכל קבלת אצילות מא"ק היא רק על ידי או"א שבו (כללים ח"ב לט ע"ב), עולם העקודים ממוצע בין גלגלתא לאו"א וכאשר הם עולים אזי נכללים בע"ב הכללי, וכאשר הם חוזרים למטה ומתייחדים באו"א נכללים בשם ס"ג הכללי (כללים ח"ב עז ע"א). כלומר שאין להם גילוי בפני עצמם כלל דוגמת או"א דאצילות (כללים ח"ב קיח ע"ג).

⁴⁵⁸ כאן שייך כל דברי הרח"ו בשעה"ק אשר הובא לעיל דרושי נקודות ריש פ"א (הגוב"י ג') [הערה 6] (לש"ו). מתבאר כאן שיש להבחין בא"ק את כל מה שיש באצילות (כללים ח"ב לט ע"א),

מאיר העין חלק ב'

ואח"כ כשרצה להוציא מ"ה וב"ן שהם ענפי זו"ן אז נדווגו ע"ב ס"ג הפנימיים שהם חו"כ ממש⁴⁶⁰ ואז נברא העולם במדה"ד, ויצאה בת מתחלה⁴⁶¹ שהיא שם ב"ן בפנים דא"ק⁴⁶². ואח"כ יצאו⁴⁶³ ענפיו⁴⁶⁴ לחוץ דרך העין מטבורו דא"ק ולמטה, ולא נתקיימו הענפים שבחוץ עד שחזרו להזדווג והולידו בן שהוא שם מ"ה בפנים ובחוץ⁴⁶⁵, והוא מדה"ר ונתקיים העולם כמשארז"ל⁴⁶⁶ ע"פ (בראשית ב ד) ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. והבן אמרם העולם, כי מציאות העולם הם הז"ת לבד שהם זו"ן, אלא בראשונה היו זו"ן נקבות מצד דין שהוא שם³⁷⁵ ב"ן⁴⁶⁷, ואח"כ היו זו"ן זכרים משם מ"ה, כי כל מ"ה וב"ן נקרא בשם עולם.

והנה בצאת ב"ן⁴⁶⁸ שהיא הנקבה וכולה דינין, הנה נודע כי בכל אחד מהד' הנ"ל יש בו כללות ארבעתן, והנה בשם ס"ג כבר נת"ל היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם טנת"א, וכולם נכללין בי"ס דעקודים ע"ש ותמצאנו. והנה גם בשם ב"ן כלולים מארבעתן, וכבר ידעת כי ד' אלו כלולין מי"ס, ונמצא כי שם ב"ן נחלק לי' נקודות ולד' בחי', אמנם כפי האמת הם ה' בחי'⁴⁶⁹ כי הכתר

ועי' לעיל טנת"א א' ד"ה והנה או"פ, ובהערה 417, וכן בד"ה והנה מתחלה ובהערה 446, שיש בחי' נימין וחיוורא בא"ק דוגמת א"א דאצילות (ביאורים ח"א מה ע"ג).

⁴⁵⁹ עי' לש"ו (ביאורים ח"ב טז ע"ג, וכן כללים ח"ב מא ע"א וכן דע"ה ח"א פג ע"א) שזוהי ההתפשטות הראשונה דאצילות. ומש"כ "עדיין" כלומר כל זמן שלא נפרס הפרסא הנזכר בנקודות ב'. ועי' לעיל הערה 5, ונכלל בזה ע"ב שבפנימיות הס"ג. ועי' נקודות ב' שעה"ק הובאו שם בהערות 61 6.

⁴⁶⁰ עי' לעיל הערה 451, ועי' טנת"א פרק א' מ"ב.

⁴⁶¹ מש"כ "מתחילה" הוא היפך מש"כ לעיל הערה 87 לעניין האור החדש, וצ"ע. ועי' הערה 6.

⁴⁶² והוא האור חדש הנזכר לעיל נקודות פרק א' (דע"ה ח"א לג ע"ב, וכן פא ע"ד), שעיקר אורם נשאר בפנים לא"ק (דע"ה ח"א ה ע"ד), ועי' לקמן הערה 467, שהוא נקרא ב"ן הפנימי, שכן יציאתו ולידתו הינם ע"י הבקיעה דרך הפרסא, ויצאו דרך מקומו שבו נולד ע"י הע"ב דס"ג (ביאורים ח"ב צב ע"ד).

⁴⁶³ שלא על ידי זיווג והוא מלכי עיגולים (דע"ה ח"א פא ע"ד).

⁴⁶⁴ [הערת המלבה"ד:] לפי דרך הלש"ו בכל הדרושים האלה, צע"ג, הרי מלכי העיגולים אינם ענפים של מלכי היושר, ואפילו לומר שהם ענפים של המ"ן דאימא קשה, שהרי הם כל המ"ן דאימא כדלעיל הערה 10, ועי' דע"ה ח"א נט ע"ד שזהו רק בחי' המלכות הפרטית שבו, וגם זה קשה מאד להלום. ואפשר אולי ליישב שמלכי העיגולים המה בחי' ב"ן דס"ג דס"ג לגבי הב"ן דע"ב דס"ג שבמלכי היושר, ולכן אפשר לקרותו ענף. או אפשר לומר שמלכי היושר הם ענף לגבי עיקר הב"ן שיצא בתיקון. עכ"פ אין לי הכרע בד"ז.

⁴⁶⁵ "בפנים" פי' דרך הפנימיות של או"א שבא"ק אשר למעלה מהטבור. ואח"כ, על ידי התפשטות נה"י שלהם שנתפשטו מהטבור ולמטה ויצאו מהיסודין שלהם (הרי הוא כללות יסוד דא"ק, והוא החסד שנתגלה בפום אמה, והוא עיקר התיקון, והמ"ה החיצוני האיר דרך המצב בבחי' אור המקיף (כללים ח"ב סט ע"ג). אור המצב והיסוד א"ק באים מנביעו דאור א"ס אשר בגלגלתא דא"א שבא"ק הנמשך בו מהרדל"א שבא"ק (כללים ח"א קא ע"ד).

⁴⁶⁶ זו גי' רש"י בראשית א א [וז"ל ברא אלהים - ולא אמר ברא ה' שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים] אמנם במאמרי חז"ל מצויות לשונות שונות (פסיקתא רבתי פרשה מ ועוד).

⁴⁶⁷ מש"כ כאן שהוא ב"ן לכאורה סותר מש"כ לעיל נקודות א' ותיקון ב' שזהו ס"ג דס"ג ועי' יישובו לעיל הערות 10, 44, ו 61 6.

⁴⁶⁸ כלומר כלל הנקודות ולא רק הב"ן דנקודות.

⁴⁶⁹ וקשה לכאורה, מ"ט לא נזכרה כאן בחינת עתיק. ועי' ביאורים ח"ב צח ע"ב שעתיק נכלל בעולם העליון ולכן אינו נחשב כי אם מא"א ולמטה שהוא מן הטבור ולמטה שהרי עתיק מתחיל מהחזה, ובפרט בעולם הנקודות דעדיין לא הוּו בבחינת מתקלא. והנה עי' ספד"צ ריש פ"א ששורש המתקלא הוא ברדל"א, ובעולם התהו הרי לא נתקשרו הספירות זה בזה, ולכן לא נחשב רדל"א לחלק מעולם הנקודות, ואם כן נחשב עתיק זה מהחזה ולמטה ולא מהטבור. ועי' לקמן הערות 491, 516. ועי' עתיק ב' שלא היה שום חסרון בעתיק דנקודות (עי' א"א ח' שזה רק ברישא דעתיק), ולכן אולי כאן הדבר שונה, דהיינו שלא היתה שבירה בעתיק (עי' הערה & שלכאורה סותר את הנאמר כאן וצ"ע). אם כן יתבאר שיש מקומות שנזכרים ו' פרצופים הן במלכי עיגולים

מאיר העין חלק ב'

למעלה מהד' הוא, ועמו הם ה' פרצופים הכוללים י"ס כנודע. והנה בכל א' מאלו הה' פרצופים יש בו י"ס גמורות, והנה בראשונה יצאה נקודה ראשונה דב"ן והוא הכתר דב"ן והיא כלולה מ"ס⁴⁷⁰. ויצאו כל הי"ס שבה כלולים בכלי הכתר {מה ע"ד} שבה שהיא הכתר דכתר, ונשאר שם אור הכתר וחזרו וירדו הט' אורות בכלי חכמה דכתר ונשאר שם אור החכמה, וחזרו וירדו ח' אורות בכלי הבינה דכתר ונשאר שם אור הבינה, ואח"כ יצא אור הדעת בכלי הדעת ונשבר, והאור שלו עלה למעלה⁴⁷¹, והכלי נפל למטה, ואח"כ יצא אור החסד ובו כלולין ז' אורות (נ"א ששה)⁴⁷²³⁷⁶ ונשבר והאור עלה למעלה והכלי נפל למטה, ואח"כ יצא אור הגבורה בכלי הגבורה ובה כלולים ה'³⁷⁷ אורות ואירע בה כנ"ל וכיוצא בזה עד התחתונה שהיא מלכות דכתר דב"ן, גם היא נשברה ואירע בה כנ"ל⁴⁷³, הרי כי אירע מיתת ז' המלכים בכתר דב"ן שהם הז"ת שבכתר זה. אח"כ יצאה הנקודה הב' שהיא חכמה דב"ן וגם היא כלולה מ"ס, ואירע לה כמקרה כתר כי ג"ר שבה יצאו ולא נשברו, ובצאת הדעת התחילו להשבר (נ"א לשבור)³⁷⁸ עד תשלום הז"ת שהם ז' מלכים שבה. אח"כ יצאה נקודה שלישית שהיא בינה דב"ן וגם היא כלולה מ"ס ואירע לה כמקרה ראשונה, כי ג"ר שבה נשאר שלימות והז"ת המתחילין מן הדעת שבה כולם נשברו. ואח"כ יצאו ז' נקודות דב"ן שהם כללות ב' נקודות לבד כנודע שהם ז' דב"ן, אשר כל נקודה מב' בחי' האלו לבד כלולה מ"ס⁴⁷⁴ וכל אלו נשברו ע"ד הנ"ל⁴⁷⁵. והרי שבין בכללות ובין בפרטות קרה להם מקרה א' זה, כי בכללות הנה הז' נקודות דב"ן אשר בחינתם אינה אלא ב' נקודות לבד הנה כולם נשברו, ואם בפרטות כי כל הז"ת של כל א' מן הג"ר ג"כ נשברו³⁷⁹.

והן במלכי יושר (דע"ה ח"א פב ע"ג), שהרי יש לו גילוי אמנם הוא שלם ולא נשבר. עי' דע"ה ח"ב י ע"ד ז"ל, והגם שאמרנו לעיל דרוש א' כי היו ו' מיני מלכים, אך מהמלכים דעתיק לא יצאו קליפות ממש ח"ו, כי הם רק שרשם, ועל זה נאמר (&) אם תגביה כנשר כו' משם אוריך, ולא התחיל מציאות הקליפות אלא רק מהמלכים דא"א ולמטה.

⁴⁷⁰ והגם שאמר למטה בסמוך שז"א לא יצא רק בו' נקודות והנוק' רק בהכתר לבד עכ"ז אמר כאן שהיו כלולים גם כן מי' כי הג"ר דז"א והט"א דהנוק' הם נשאר בבינה כמ"ש למטה כ"כ בספר שמן זית זך ב סוף ע"ב (לש"ו).

⁴⁷¹ עי' לעיל הערה 405 שם הבאנו סתירה הקיימת לכאורה בדברי הרב אם היתה עליית אורות בשבירת הכלים או לא, ולכאורה צ"ל שכוונתו שהוא לא ירד לבריאה, וא"כ אכת"י צ"ע מ"ט הוא נקרא עליה. ויש להעיר שזו הפעם הראשונה שהרב מזכיר שהיתה שבירה בז"ת דכתר דנקודות.

⁴⁷² והנה הגרסא שהיו ז' קשה להולמה, ועי' דברינו לעיל הערה 280 שהנוק' האמורה כאן היא הנוק' הכללי, ואם כן נקודת הנוק' לא נכללה בחד בכולל, ועי' לקמן הערה 486, וצ"ע.

⁴⁷³ טעם הדבר שהכלי שלה נשבר אע"ג שלא נכנס בה שום אור, הוא מכיוון שהיא היתה חלושה יותר משאר הכלים בעבור מיעוט קבלתה מאור העקודים (דע"ה ח"א ע ע"ב).

⁴⁷⁴ עי' הערה 470.

לכאורה יפלא, הא לקמן בסמוך כתוב דהב' נקודות תחתונות שהם כללות ז"ת דב"ן לא יצאו כל א' כלול מ"ס, רק ז"א בו' נקודות ומלכות בנקודה אחת כו'. אך דע דכוונת רבינו הוא כך, דהנה כל נקודה מג' נקודות ראשונות היה כל א' כלול מ"ס. המשל בזה כתר שבכתר כלול מ"ס, חכמה שבכתר ג"כ מ"ס, בינה שבכתר ב"ס, ז"א שבכתר שהוא ז"ת דכתר גם הוא יצא מ"ס פרצוף שלם, ובג"ר שבו לא היה שבירה וז"ת נשברו. וכן ע"ז בנקודת החכמה, וכן ע"ז בנקודת הבינה. לא כן בב' נקודות אחרונות שהם ז' דכללות, שהג"ר הכולל כ"א מ"ס ע"ד הנ"ל, לא יצא ונשאר באימא דכללות, והז"א שבו הכולל מ"ס פרצוף שלם כולו נשבר, אפילו ג"ר שבו. וזה נקרא ג"ר דו"ק דז"א דכללות. לא כן בג' נקודות ראשונות, אפילו ג"ר דווקא לא נשברו רק ז"ת לבד ודו"ק. וזה מבואר לקמן בפירקין וז"ל, וכן בכל ז"מ דכ"א מהג' נקודות הראשונות דב"ן דכללות לא יצאו הג"ר בז"מ עצמם בפרטות ונשאר בבינה יעו"ש. ומ"ש וכל אלו נשברו ע"ד הנ"ל, עם מ"ש הוא נכון דמ"ה שלא יצאו מב' נקודות אחרונות, היה הג"ר הכוללות. אבל הג"ר דו"ק כבר יצאו ובתחילה נכנסו בכלי הכתר הט' אורות, ואח"כ בחכמה ובבינה, ובהגיע לאור הדעת אז היה המקרה ע"ד הנז"ל בג' נקודות ודוק (שמן ששון – הגוב"י). עי' בספר איפה שלמה דף ג' ע"א ז"ל, כי ידלג נא מלמוד בדברי הגהות וביאורים פ"ב משער השבירה אות ז' כי במקום מסוכן הזה אין ללמוד דברים שנתחדשים מסברה ש"ש באורך (לש"ו). והגם שאמר למטה בסמוך שז"א לא יצא רק בו' נקודות והנוק' רק בהכתר לבד, עכ"ז אמר כאן שהיו כלולים ג"כ מעשר כי הג"ר דז"א והט"א דהנוק' הם נשאר בבינה כמ"ש למטה, וכ"כ בספר שמן זית זך דף ב ע"ב (לש"ו).

⁴⁷⁵ כלומר הז"ת הפרטי שבו' ספירות נשברו, והג"ר הפרטי שבהם נתקיימו, ועי' הערה 483, ועוד עי' שער מלכים פרק ה'.

מאיר העין חלק ב'

ואמנם יש הפרש א' ביניהן, והוא כי ג' נקודות הראשונים כולם³⁸⁰ כל נקודה מהם יצאה בבחי' י' נקודות, אלא שהג"ר של כל י' וי' הנ"ל נשארו שלימות וז"ת שבכל י' וי' נשברו. אמנם ב' נקודות תחתונים⁴⁷⁶ שהם כללות ז"ת דב"ן כנודע לא {מו ע"א} יצאו כל אחד בבחי' י"ס כמו הג' נקודות ראשונים, אמנם הנקודה הד' שהוא כנגד ז"א דב"ן נשארו ג"ר שבו⁴⁷⁷ וכן העשירית שבו^{478,481} בנקודה שלישית דב"ן שהיא בחי' אימא דכללות דב"ן⁴⁷⁹ והיא שורש הבנים⁴⁸⁰. ומנקודה הה' שהיא מלכות דב"ן נשארו כל הט' אחרונות שבה למעלה כדרך ז"א, ולא יצאתה רק כתר שבה לבד⁴⁸¹. ובזה יובן איך הם ז' והם ב' נקודות לבד. נמצאו כי בין בג' נקודות הראשונים דכללות דב"ן בין בב' נקודות אחרונות דכללות דב"ן שהם בחי' ז"ת דכללות דב"ן, ככולם היה השבירה שוה שלא נשברו רק הז' לבד⁴⁸². ואמנם יש הפרש, בג' נקודות הראשונים

⁴⁷⁶ עי' בשמ"ש שמהרח"ו חזר בו במבר"ש לומר שגם בב' הנקודות התחתונות (הרי הם כללות ז"ן) נשברו רק הז"ת והג"ר התקיימו. ולענ"ד שניהם דברי אלהים חיים, שכן היו ב' מיני מלכים: א) מלכי היושר שיצאו מהטבור, יסוד וצפר"ג, ב) מלכי העיגולים שיצאו מהעיניים. והנה מלכי היושר יצאו על ידי זיווג בין ע"ב וס"ג שבגולגלתא כמ"ש הרב בפ"ב בנקודות, אמנם מלכי העיגולים יצאו מהעיניים שלא על ידי זיווג כלל. והנה מ"ש במבר"ש ובכ"מ שאף הג"ר דז"ן יצאו להתגלות, זה קאי על מלכי היושר, מכיוון שהם יצאו ע"י זיווג, הרי שהיתה בהם תוספת מוחין למעלה כפי שהוא בכל אור היוצא על ידי זיווג, ולכן נשלמו גם הג"ר שבז"ן. ומ"ש הרב כאן ובכ"מ שג"ר דז"ן לא יצאו כלל, קאי על מלכי העיגולים שיצאו מהעיניים, ויצאתם משם היתה שלא על ידי זיווג, והיתה חסרה מהם שפעת המוחין (הרי הוא הג"ר) (כללים ח"ב נג ע"ג ודע"ה ח"א כ ע"ג). ובמ"א בארתי כי המלכי יושר לבד מה שיצאו על ידי הזיווג דע"ב וס"ג שבגולגלתא כנ"ל, הנה יצאו ג"כ על ידי הזיווג דבחי' אר"א עלאין שבא"ק, והנה ע"ז היה בהם עוד תוספת ושלימות, כי יצאו גם בהמלכויות של החג"ת דפרצוף היניקה, שהיא פרצוף האמצעי, משא"כ מלכי העיגולים יצאו מהעיניים שלא על ידי זיווג כלל, לכן יצאו הם חסרים לגמרי ולא היה בהם אלא המל' בחג"ת נה"י אשר בפרצוף החיצון, שהוא פרצוף עיבור לבד. ובזה לא יחלקו השמועות אשר לקמן שער הפרצופים דרוש א' ובדרוש ד' זה על זה, כי שניהם אמת וכן כאן בעניינינו כי כולם דברי אלקים חיים (לש"ו).

[מהרח"ו ז"ל חזר בו בספר מבוא שערים] דף יז ע"ב וכן במאמרי רשב"י באד"ר ל ע"ב, ובספר הליקוטים אשר בשער הפסוקים דף מג ע"א ע"ש בשורה ג', ועי' עוד במאמרי רשב"י פרשת פקודי דף כב ע"ד וכג ע"א, ושם דף סג ע"ד ד"ה הנה, ועי' לקמן באנ"ך פ"ה ובתיקון פרק ה' ובמלכים פ"ה ובתיקון נוק' פ"ב ובפנימיות וחיצוניות ריש דרוש ו' ושם דרוש ח' ובשער הכוונות דף לו ע"ד וכן לעיל שער ג' פרק ג' דף יז ע"ב ולקמן פ"ז ובדע"ה ח"א דרוש ג' סימן ה' (כ ע"ג לעיל ולקמן) (לש"ו). ז"ן הכללי דמלכי עיגולים יצאו בטפ"ק, ולכן לא קבלו את המוחין הראויים להם, ולכן היו ללא ג"ר אלא רק יצאו בעצמותם, שהוא המ"ן דאמא. ומש"כ שיצאו מ"ס, הוא ה"ס שיש בעצמותם, אמנם פרצופי א"א ואר"א הכלליים דעגולים יצאו בכל הג"ר שלהם, שכן עצמותם באה משרשם אשר באמא עצמה, וכמו כן היא באה מאור העקודים והמ"ס, והג"ר שלהם נתקיימו והז"ת נשברו (דע"ה ח"א כ ע"ג).

⁴⁷⁷ עי' לקמן הערה 643 שהעלינו ספק אם הנ"ל הוא רק באורות או שמא גם בכלים, ולפי המבואר שם יתכן שנמצא אופן אחר ביישוב קושיית הלש"ו על השמ"ש.

⁴⁷⁸ עי' ליקוטי נוסחאות, ועי' הערה & שהכחב"ד נשארו למעלה. ולעניין המלכות, עי' הערה 866 מש"כ בשם בהגר"א על ס"י.

⁴⁷⁹ לקמן פרק ז אמר שהז"ת דז"א יצאו מן בינה דז"א הכלולה תוך אמא עלאה (ע"ש לקמן דף מו ע"ד) (לש"ו)

⁴⁸⁰ לכן יצאו ו"ק בלבד. וכל זה יצא כך כדי למעט השבירה בכל האפשרי (ביאורים ח"ב נ ע"ב).

⁴⁸¹ והכתר נתקיים, (פי', המלכות הפרטית שבו). ועי' שער האצילות פרק ב' שזהו מלכות דב"ן, וכן איתא בשבירת הכלים פ"ז (כללים ח"ב נ ע"ג). אמנם צ"ע לכאורה ממש"כ שם פ"ו וכן הוא במלכים פרקים ה' ו', שיציאת הכתר שלה כולו משמע. ועי' בזה מש"כ בשער הכוונות ברכת מפלת המינים בסופו, ולקמן בשער תיקון נוק' פ"ב כלל ט' ומ"ש בהגה"ה כאן (עי' הגוב"י אות ז') הוא מספר אור זרוע, וכ"כ השמן ששון (הערת הלש"ו בגליון הע"ח שער האצילות פרק ג'). כוונתו, שמה שיצא להתגלות הוא הכתר שבמלכות. ובשעה"כ הנ"ל מוסיף שזהו המלכות הפרטי ד' הכתרים שבי' המלכויות דב"ן (ביאורים ח"א ל ע"א וכן דע"ה ח"א כ ע"א ודף סח ע"ג). על אף שמבואר שג"ר עצמן לא יצאו, עכ"ז היו במציאות ולא רק במחשבה בעלמא, אלא שהם נותרו בבטן אמא (כללים ח"ב נז ע"ד), ועי' לקמן הערות 525, 527.

⁴⁸² אפילו בנוק', ועי' לעיל הערה 475. עי' מבר"ש טו ע"א וז"ל, צ"ע אם ענין מלכים אלו שבכל פרצוף מהה' היה הכל קודם התיקון, א"כ קשיא כי איך בנוק' דז"א היה בה בחי' ז' מלכים אחר

מאיר העין חלק ב'

יצאו גם ג"ר שבכל נקודה ונקודה ולא נשברו. אך בב' נקודות התחתונים, שהם כללות הז', לא יצאו הג' ראשונות שבכל נקודה מהם כלל ועיקר. ודע כי ע"ד שביארנו בכללות הב"ן כי ב' נקודות התחתונים שהם כללות ז' מלכים לא יצאו ג"ר שבהם, כן בכל ז' מלכים דכל אחד מהג' נקודות הראשונות דב"ן דכללות, לא יצאו הג"ר דז' מלכים עצמו בפרטות^{483,382}, ונשאר בבניה שלהם שבאותו הנקודה עצמה.

ואל תתמה איך יצאו התחתונים אחר שבירת העליונים וגם איך כל הג"ר שבכל נקודה ונקודה של הה' נקודות⁴⁸⁴ לא נשברו והז"ת דנקודים ראשונים נשברו⁴⁸⁵. התשובה הוא כי בכל נקודה ונקודה יש מין אור א'⁴⁸⁶ שוה לערך הנקודה ההוא, ואז האור ההוא שלהם, הג"ר יכולים לקבלו, והז"ת שבו לא יכלו לקבלו, וכעד"ז בכל נקודה ונקודה מהה' נקודות אירע כך⁴⁸⁷. אח"כ חזרו להזדווג ע"ב ס"ג דא"ק⁴⁸⁸, שהם חו"ב שבו, והולידו הבן זכר, שהוא שם מ"ה בפנים ממש, ואז יצאו ענפי המ"ה דרך המצח⁴⁸⁹ חוץ [נ"א ולחוץ]³⁸³ מטבור דא"ק ולמטה. ועתה נשלמו ד' בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן⁴⁹⁰ דא"ק השרשים שבפנים, ובחוץ שהם הענפים הנ"ל, ואז התחיל התיקון מעתיק⁴⁹¹ וא"א. ונניח תיקון העתיק ונדבר בא"א, כי הנה מהז"ת שבו התחיל השבירה⁴⁹². והנה כיון שג"ר שבו נשאר, שם התחיל להתקן⁴⁹³, שהוא בחי' רישא⁴⁹⁴ ושערות

צאת ג"ר שבה. והרי נתבאר כי מעולם לא יצא רק הכתר של הנוק' לבד. ואם נאמר כי זה איירי אחר התיקון, כי אחר שיצא הדר מלך הח' לתקן העולמות התחיל לתקן את אריך, ואז מחדש היה בו שבמ"ה בחינות ז' המלכים עד שהוצרכו להתעבר בבניה שבו, ומשם יצא אור חדש הנמשך מהדר הנז' ותקנם. וכן בבוא תיקון ז"א קודם שיתקון אירע שנית ענין המלכים בשבעה תחתונות שבו שבמ"ה, עד שנתעברה הבינה דז"א בהם ותיקנם. וכן אירע בכל א' מהחמשה פרצופים זה ניחא, כי מלכות דמ"ה כלולה מ'. אמנם מש"ל כי יצאו הג"ר שבכל פרצוף קודם שום תיקון רק מתקונות קצת זה יורד איירי קודם צאת הדר המלך הח', וצ"ע.

⁴⁸³ כלומר ז"ת דא"א דנקודות שנשברו לא יצאו שלמים בעלי י"ס, אלא רק ז"ת דז"ת המה אשר יצאו, והג"ר הפרטי שלהם נותרו בבניה, ועי' לעיל הערה 475.

⁴⁸⁴ עי' לעיל הערה 469.

⁴⁸⁵ כלומר ז"ת דאבא וג"ר דאמא וכיו"ב.

⁴⁸⁶ כלומר שיצאו ה' אורות להאיר לה' פרצופים, וכל פרצוף כולל ג"ר כאשר לכל אחד מהם י' כלים, ו' כלים בז"א הפרטי שבו וכלי א' בנוק' הפרטי שבו. והיתה הארה זו לכל הפרצופים הנ"ל בבת אחת, ולא בהדרגה שקיבלו אלו מאלו ואלו מאלו.

כאן מתבאר שהשבירה היתה בכל בחינה לפי ערכה (ביאורים ח"א סו ע"א), ואפילו מלכות. וקשה, שהרי היא ללא נקודה (עי' נקודות פרק א'), אלא מה שאין לה ניקוד כלומר נקודה מיוחדת לפעמים נראה בזה ולפעמים נראה בזה, שכן אורה כלול מכולם (ביאורים ח"ב פז ע"ד).

⁴⁸⁷ גם ז"א וגם נוק' כאחד. וצ"ע לכאורה, שכן לעיל נתבאר שיצאו רק ו' ק"ד דז"א וכתר דנוק'.

אלא עי' ביאור הדבר בהערות 382, 470.

⁴⁸⁸ עי' לעיל הערה 451.

⁴⁸⁹ והנה קשה לומר שיהיו הענפים עליונים מעצם, עי' לקמן הערה 551, האור הפנימי הוא אור שם מ"ה ממש, והוא יותר גדול מאור המצח. והטעם, כי באמת לא יצא מהמצח כי אם הארה בלבד דרך דופני כותל המצח, ולכן הוא רק ענף ואילו עיקרו נותר מבפנים והוא רק אור מקיף, ולכן הוא אינו מעיקר האור המקיים ומחיה את העולמות כמו המ"ה שיצא דרך היסוד. אמנם מה שיצא דרך המצח הוא מה שנולד מהזיווג של אורא ומר"ס, הרי הוא הזיווג דע"ב העליון עם הטעמים דס"ג ללא מסך של קד"א. לכן זה שהאיר דרך המצח הוא מהאור הגנוז עצמו, והמ"ה הפנימי יצא דרך גופו של א"ק, שכן הוא עבר דרך עקודים ואו"א דא"ק, ולכן מבחינה אחרת הוא נחשב כאילו הוא יותר נמוך (כללים ח"א קי ע"ג).

⁴⁹⁰ ט"ס דב"ן יצאו יחד עם המ"ה והוא מש"כ שאשתו של הדר היא מהיטבאל.

⁴⁹¹ עי' לעיל הערה 469, שלא היתה שבירה בעתיק, אלא יש בו תיקון מצד זה שהיא יכולה

להשפיע כלפי מטה. ועי' מבר"ש ז ע"ב הו"ד לעיל הערה 90.

⁴⁹² אין שבירה בז"ת דעתיק וכן משמע בעתיק ב', וכן עי' א"א ח שלא היה חיסרון ברישא

דעתיק, אמנם עי' הערה הקודמת וכן לקמן הערה 516, ועי' שבירה ז' שלכאורה משם משמע כי אכן היתה שבירה בז"ת דעתיק, וצ"ע.

⁴⁹³ וממילא לא היו צריכים לבראם מחדש.

עי' לקמן שער המלכים פרק ד' שכתר הפך להיות א"א.

מאיר העין חלק ב'

ונקבים⁴⁹⁵ ואז נתמעט האור היוצא מהם⁴⁹⁶, ואז היה יכולת בז"ת ל־קן בבחי' כלים דגופא⁴⁹⁷ ומיעוטים ומסכים⁴⁹⁸ ג"כ דומיא דרישא, ונעשה כ"ז בחי' ב"ן, נוקבא דא"א. וזה היה בכח דכורא דא"א שהוא מ"ה החדש, כי תחלה נזדווגו ג' ראשונות דמ"ה דאריך אנפין עם ג"ר דב"ן דא"א שלא נשברו⁴⁹⁹, והעלו ז"ת דב"ן⁵⁰⁰ דנוקבא דא"א שנשברו ונתחברו עמהם ז"ת דמ"ה דכורא דא"א ונתקן הכל⁵⁰¹. אח"כ נזדווגו זו"ן שהם ז"ת דא"א, המ"ה וב"ן⁵⁰², ותיקנו ג"ר דחכמה דב"ן עם מ"ה, ואז הג"ר תקנו הז"ת שלהם דמ"ה³⁸⁴ {מו ע"ב} וב"ן, וכעד"ז עד תשלום הי"ס שהם ה' פרצופים דאצילות. ואז נקרא ברודים⁵⁰³, כי נקודים הוא ב"ן וברודים הוא מ"ה וב"ן יחד. ואמנם לא יכלו להתקן לגמרי עד ביאת המשיח⁵⁰⁴ כי אלו נתקנין לגמרי היו מתקנים י"ס דמ"ה עם י"ס דב"ן⁵⁰⁵. ואמנם לא הי' [כן] כי אם ע"ד האמור בקונטרס זה⁵⁰⁶, כי עתיק לקח כל הכתר דמ"ה וה' ראשונות לבד מכתר דב"ן, וא"א לקח כל החכמה דמ"ה וה' אחרונות דכתר דב"ן, וכן אבא לקח חכמה דב"ן וחצי בינה דמ"ה, וכעד"ז כולם כי לא יכלו בחי' ב"ן להתברר לגמרי כל חלוקותיהן⁵⁰⁷ שבכל בחי' ובחי' מהם, ע"כ לא נשתוו י"ס דב"ן עם י"ס דמ"ה⁵⁰⁸ כנ"ל וזה יושלם לעתיד לבא בב"א⁵⁰⁹.

שער ט פרק ז³⁸⁵

494 כלומר חיוורתא.

495 כלומר גילויים של אוזן חוטם ופה של א"א דאצילות, וכ"ז לא היה לפני כן (עי' ספד"צ ריש פ"א עד לא הוה מתקלא), שהרי עד אז לא היה כי אם בחי' ב"ן דב"ן דנקודות, ואפילו שיש בו בחי' אור וכלי, עכ"ז הכל נחשב ככלי לגבי מ"ה החדש ואשתו מהיטבאל.

496 קשה, שהרי יש תוספת אור מחמת הזיווג, ואיזה מיעוט היה כאן, אלא המיעוט הוא בהתגלות האור ביחס לעצם האור, שהרי בעולם התוהו העבירה הבינה את כל ז' האורות שיש בה לדעת, אמנם כאן הבינה עומד בצורה של תיקון, וממילא על אף שיש ריבוי אורות בפנים, הם בתיקון, ולכן רק יוצאים במיעוט הראוי לתחתון.

497 כלומר בחי' ג' קוים.

498 פי' הפרסה.

499 יש להבין שיש ב"ן הנמצא מהשבירה, והיא הב"ן דב"ן, ועוד יש מהיטבאל שהיא ט"ס דב"ן שיצאו יחד עם המ"ה, ולכן יש זיווג בין מ"ה וב"ן בתוך הא"ק שהרי יצאו יחד, ועוד היה קשר בין האורות האלה דתיקון עם הכלים שנותרו בג"ר אחרי עולם התוהו, ועל זה מדברים כאן.

500 כלומר הכלים. א"כ, הם לא עלו בתורת מ"ן. וכן הוא לקמן הערה 568.

501 דהיינו שהוא תולדה דבינה דא"א.

502 אם כן בתיקון יצאו רק אור א', משא"כ בשבירה, ועי' הערה 486.

503 מלשון ברד, שכן שם גדלו ויצאו ונעשו לי' כלים (ביאורים ח"ב ג ע"ג), מלשון פציחין, והוא מלשון צח שהוא זך ובהיר, שהוא מאור א"ס (כללים ח"א יח ע"ב).

504 וה"ה לעניין אורות ההש"ך פ"ר רפ"ח, דאין השתוות בין אורות ההש"ך פ"ר רפ"ח דב"ן לבין אורות ש"ך פ"ר ורפ"ח דמ"ה, כעין עיקר אורותיהם (דע"ה ח"ב קמא ע"ב).

505 עי' כללים כלל יז ענף ד אות ט (לש"ו). וזה תורף לשונו: זמן ימות המשיח הוא סוף האלף הששי, הרי הוא זמן שליטת הז"ן. אז יתוקן כל ענין "סירס הזכר והרג הנקבה" שחל מתחילת ז"ן דאצילות ולמטה, והוא זמן התגלות החסד בפומא דאמה הן בז"א והן בנוק' שבכל עולם ועולם מעולמות אבי"ע, ובאלף הז' יתוקן סוד סירס והרג בישסר"ת, וזהו עליה לשם יה"ה. וכמו כן זהו תיקון של ו' קטינא שבה' ראשונה. כמו כן אז תתחיל השתוות של האורות הפרטיים דמ"ה וב"ן, שאז יאירו זה לזה בבחינות הראויות להשתוות זל"ז. עי' שבירה פרק ו' שם נתבאר האופן בו לקח עתיק את כל כתר דמ"ה וה"ר דכתר דב"ן וכו'. וזהו ענין חזרתן לשרשן באלף הז' שהוא חזרה לתוהו, שכן חזרתם מדוגא לדוגא תהיה עד בינה דא"ק, שכן התיקון העיקרי היא בלתי אפשרית כי אם על ידי עיבור ולידה, וזהו רק על ידי חזרתן לשרשם.

506 עי' טנת"א פרק א' במ"ב.

507 עי' הערה 504.

508 כלומר הניצוצין של ש"ך פ"ר ורפ"ח דמ"ה אינם משתווים עם אותם הניצוצין דב"ן. אמנם עתה הכל הוא דרך הפ"ר בלבד (דע"ה ח"ב קמא ע"ב).

509 עי' ביאורים מול"מ פרק ג' אות יז סימן יד [הערת המלבה"ד: אין ציון כזה בספר הביאורים וצ"ע] ועי' אנ"ך ספ"ה ופ"ו ונסירה פ"ב ומבו"ש טז ע"א ותורת חכם ז ע"ב (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

ביאור המלכים וענין מ"ה וב"ן החדש והישן וענין הרפ"ח ניצוצין וש"ך ניצוצין⁵¹⁰. דע כי אין לך ספי' וספי' אפי' בי"ס הפרטיות שבכל פרצוף ופרצוף שאין בו בחי' זכר ונקבה, והם ב"ן נקודות⁵¹¹³⁸⁶ ומ"ה החדש. ואמנם אין ענין ב"ן הזה והנקבה זו בחי' מלכות העשירית שיש בכל ספי' וספי', שהיא בחי' עשירית שבכל ספי' וספי'. אלא שיש בכל ספירות³⁸⁷ י' בחי' וכולם דמ"ה, וי' בחי' וכולם דב"ן. והט' ראשונות דמ"ה וב"ן הם נקרא ט' בחי' הראשונות של ספירות³⁸⁸ ההוא, והבחי' עשירית שהוא מלכות שבאותו ספירה עצמה היא כלולה ממ"ה וב"ן. כלל הדברים בקיצור נמרץ כי אין לך שום ניצוץ קטן בכל האצילות שאין בו מ"ה וב"ן⁵¹². נמצא שהזכרים שבאצילות⁵¹³ שהם כתר חכמה ת"ת³⁸⁹ יש להם בחי' מ"ה וב"ן, והנקבות שבאצילות שהם בינה ומלכות יש בהם מ"ה וב"ן, ועד"ז בכל הי"ס שבכל פרצוף, ועד"ז כל הה' פרצופים שבהם כלולים ממ"ה וב"ן. ובעת אצילות עולם הנקודים יצאו כל הה' פרצופים כל אחד כלול מי"ס וכולם משם ב"ן⁵¹⁴. ונודע כי שם ב"ן הכולל כל האצילות הוא מלכות דא"ק, ושם מ"ה החדש הכולל כל האצילות הוא ז"א דא"ק⁵¹⁵. וע"כ כל הנקודות נקראו מלכים, כי כולם בחי' ב"ן שהיא מלכות הכוללת. אבל אה"נ שיש בשם מ"ה הכולל בחינת מלכות בפרטות ובחי' בינה פרטיות אע"פ שהם נקבות ומ"ה הוא זכר. וכן יש בשם ב"ן אע"פ שהיא נקבה, יש בו כתר וחכמה וז"א זכרים על דרך הנ"ל, שמ"ה וב"ן כוללים כל האצילות בכל פרטיו.

והנה כאשר יצאו כל האצילות מבחי' ב"ן לבד והיה כולל עתיק⁵¹⁶ וא"א ואו"א וזו"ן, ואז יצאו תחלה כל הכלים שלהם זה תחת זה⁵¹⁷ עד סיום עולם האצילות⁵¹⁸, ואח"כ יצאו אורות דב"ן כל פרטי אצילות. ויצא תחלה כתר {מו ע"ג} דעתיק דאצילות שבו נכללין כל האורות ונתקיים, ואח"כ יצאה חכמה דעתיק בכלי שלו ובו היו כלולים כל שאר האורות ונתקיים, ואח"כ

⁵¹⁰ צ"ע, שכן בפרק זה לא נזכרו רפ"ח וש"ך כלל אלא רק רפ"ה ושכ"ה.

⁵¹¹ מכאן משמע שזה הנקודות ולא מהיטבאל הרי היא הצד נוק' שבתיקון. אמנם לקמן כתוב י' בחי' וכולם דב"ן, משמע שזה אכן בחינת מהיטבאל, אלא שהב"ן כולל הן את הנקודות, והן את מה שנוסף בתיקון, ועי' הערה הבאה, וכן במה הקשינו לקמן הערה 594.

⁵¹² כלומר בחי' זכר ובחינ' נוק' (דע"ה ח"ב קסב ע"ג), דהיינו נקודות ותיקון (דע"ה ח"ב קסג ע"א). וקשה שכן המה ב' דברים הסותרים זה את זה.

⁵¹³ הגוב"י מביא את דברי שעה"ק כט ע"ב וז"ל, אמר הכותב חיים, הנה כתבתי הנלע"ד כי ה' פרצופים שיש בעולם האצילות, כל הזכרים נעשו מן הו"ה דמ"ה וכל הנקבות מהו"ה דב"ן. ואמנם ממקום אחר נראה באופן אחר, כי עתיק ואריך שאין להם נקבות נחלקות בפ"ע, לכן הדבורין הם ממ"ה והנוק' הם מב"ן, לפי שהזר"ן הם פרצוף א'. אך משם ואילך כל פרצוף מהם מוכרח הוא שיהיה נכלל ממ"ה ומב"ן כיצד, הנה עתיק היה מכתר דמ"ה ונוק' מה' ראשונות דכתר דב"ן, ואריך מחכמה דמ"ה ונוק' מה' אחרונות דכתר דב"ן, ואבא ה' ראשונות דבינה דמ"ה וז"ת דחכמה דב"ן, ואימא ה' תחתונות דבינה דמ"ה ושש אחרונות דבינה דב"ן, וז"א חג"ת נה"י דמ"ה וחג"ת נה"י דב"ן, ונוק' מלכות דמ"ה ומלכות דב"ן. נמצא כי ו' פרצופים הם וכ"א מהם נכלל ממ"ה וב"ן, וזה הפירוש נראה יותר אמת מהאחר. וכן נראה ממ"א בפי' כי עתיק ואריך נעשו מכתר דב"ן, ואבא מחכמה דב"ן, ואימא מבנינה דב"ן, וז"א מחג"ת נה"י דב"ן, ונוק' ממלכות דב"ן. הרי כי גם בזכרים אבא וז"א היו מן ב"ן ג"כ, וכן כתבנו כי ע"י פגם התחתונים מסתלקים ג' ראשונות שבו וט' ראשונות שבנוק' מבחי' ב"ן, וכן נתפרסם בכל הדרושים ענין עבור ויניקה ומוחין, שיש לשניהם בכל יום. ואם בז"א לא היה בו רק מ"ה בלבד, איך מתמעט בכל יום, והרי אין הפגם אלא ב"ן שהוא בחי' המלכים שמתו. גם במקום אחר כתבנו כי שש קצות חג"ת נה"י דב"ן הם ז"א בתחילה במיתת המלכים, ומלכות דב"ן היא נוק', ובעת התיקון יצא הדר שהוא חג"ת נה"י של הו"ה דמ"ה החדשה, ונתחברה עם חג"ת נה"י דב"ן ונתקנו יחד בז"א ויצאה אשתו מהיטבאל מלכות דמ"ה ונתחברה עם מלכות דב"ן ונתקנו, והיו מלכות נוק' דז"א.

⁵¹⁴ עי' לעיל הערה 470.

⁵¹⁵ עי' לעיל מש"כ באריכות בשער א' סוף ענף ב' הערה 75.

⁵¹⁶ לא נזכר לעיל, עי' לעיל הערה 469.

⁵¹⁷ [הערת המלבה"ד:] עי' לעיל שבירה ג', שג"ר עמדו בג' קוים ולכאורה הוא דלא כדמשמע כאן וצ"ע, ואולי צ"ל שזה היה רק אחרי כניסת האור בתוכם, אמנם עכ"פ כאן אין הדבר נזכר, ועי' לעיל הערה 395.

⁵¹⁸ עי' דע"ה ח"ב דרוש א' ענף א' מאות ג' עד סופו.

מאיר העיץ חלק ב'

יצאה בינה דעתיק ובו כלולין כל שאר האורות ונתקיים. ואח"כ יצאו ז"ת דעתיק (נ"א דדעת)³⁹⁰ הדעת למטה כל א' כלול³⁹¹ בכלי שלו, ובו כלולים כל שאר האורות והיה נשבר, וירד פנימיות הכלי לבריאה⁵¹⁹, וחיצוניות הכלי ירד ביצירה, וחיצוניות של חיצוניות בעשייה. ואח"כ האור ההוא נשאר בלי כלי ושאר האורות ירדו בכלי הב'⁵²⁰ של הז"ת, וגם הוא נשבר ע"ד הנ"ל (נ"א נשאר ע"ד הנ"ל)³⁹² והאור שלו נשאר בלי לבוש, ושאר האורות ירדו לכלי שלמטה ממנו. וכעד"ז עד שנגמרו ז"ת שלו. ואח"כ נכנס הכתר דאריך אנפין בכלי שלו⁵²¹, ובו כלולין שאר האורות, ע"ד הנז' בעתיק. ואח"כ נכנס הכתר דאבא בכלי שלו, ובו כלולים שאר האורות ונתקיים, וירדו שאר האורות בכלי החכמה שלו ונתקיים, ושאר האורות ירדו בכלי בינה דאבא ונתקיים. אח"כ ירדו האורות של ז"ת בכלי אחד³⁹³ שלהם, ונשברו וירדו בכי"ע ושאר האורות נכנסו לכלי ב' דז"ת ונשברו וירדו לכי"ע וכו' ע"ד הנ"ל עד תום כל הז'.

ודע כי למעלה בעתיק וא"א לא הרשינו לדבר⁵²², אבל נדבר כאן מאבא ולמטה, ונאמר כי אחר שירדו כל הז"ת שבו⁵²³ פנים ואחור בכי"ע, גם האחוריים לבד דחוי"ב שבו ולא הפנים ירדו באצילות עצמו {מו ע"ד} בסופו⁵²⁴ אבל לא בכריאה, ולכן אין בהם מיתה רק ירידה. ואז ירדו גם נה"י דאחור דכתר אבא, המתלכשים בחוי"ב דאבא, ירדו באצילות גם הם ואין בהם מיתה. ועד"ז היה בי"ס דאמא ככל הנזכר באבא ממש. אח"כ בז"א לא יצאו הג"ר שבו אלא נשארו כלולים תוך אמא⁵²⁵, ויצאו ז"ת מדעת ולמטה בלבד, וכולם יצאו מן בינה דז"א הכלולה תוך אמא עלאה כנ"ל שלא יצאה⁵²⁶, ואז כל הז' מתו פנים ואחור וירדו בכי"ע. ואח"כ יצאה הנוקבא דז"א המלכות עשירית לבד⁵²⁷ שבה ונשברה ומתה. ואח"כ יצאה שם מ"ה ונתחבר עם

⁵¹⁹ עי' כללים כלל יח ענף ז אות ח (לש"ו) הובאו דבריו לעיל הערה 303. כאן מתבאר שבריאת בי"ע נעשתה על ידי חורבן האצילות (הקדו"ש צב ע"ד), ואפילו בתחילת התפשטות האצילות יש כבר רושם לשרשי הבי"ע (כללים ח"א כה ע"ב), אמנם צ"ע מדברי הדעה ח"ב יט ע"ב, שז' המלכין קדמאין שנפלו לבריאה נעשו שם לשורש לזו"ן דקלי' דבריאה, חיצוניות דאחוריים נעשתה שורש לזו"ן דקלי' דיצירה, וחיצוניות דחיצוניות דאחוריים נעשתה לשורש לזו"ן דקלי' דעשייה. ולעיל משמע שהדבר שייך לכלל עולמות בי"ע. ונראה לתרץ שבתחילת יצירת עולמות בי"ע שייך בהם הקלי', ולכן יחד עם עצם העולם ג"כ נעשה שורש לקלי' שבהם וצ"ע. עי' לעיל הערה 124. ומש"כ שם הוא ההתפשטות הראשונה דבי"ע, ואילו כאן מדבר על ההתפשטות השניה דהיינו החלק הראשון שלה (החלק השני הוא תיקונה) (ביאורים ח"ב פב ע"ג).

⁵²⁰ דהיינו כלי החסד.

⁵²¹ הוא אור אחר. ועי' לעיל הערה 486.

⁵²² עי' לעיל פרק ו' ד"ה והנה בצאת ב"ן שלכאורה עולה משם סתירה לדברים אלו, וצ"ע. והנראה שאולי כוונתו למ"ה וב"ן שבו, שהרי זה ספק וכדלקמן בסוף הקטע.

⁵²³ פי' דאבא.

⁵²⁴ פי' דאצילות.

⁵²⁵ כאן מדובר במלכי העיגולים (דעה ח"א כ ע"ג), אמנם אעפ"כ הג"ר האלה שנותרו באמא יצאו א' מהשני שכן הכתר האציל את החכמה, והחכמה את הבינה (דעה ח"א כ ע"ד). הג"ר הפרטיים דכל פרצוף ופרצוף מושרש ועומד בג"ר הכלליים דאותו העולם (דעה ח"א כא ע"א).

⁵²⁶ הגם שלעיל בסמוך אמר שהבינה הכללית יצאה גם כן, אמנם לא יצא גם בה רק המלכויות שלה. אבל הט"ר שלה לא יצאו כלל, והוא האימא עלאה שאמר שלא יצאה, כי היא נשאר במאציל מבפנים להעיניים וכמ"ש במבו"ש ש"ב ח"ב פ"א. ובאותה האימא עלאה הנה נשאר שם כל הג"ר דז"א מבפנים להעיניים, ויצאו הז"ת דז"א הכללי מהעיניים מהבינה דז"א אשר נשארה כלולה בהאימא עלאה הנז' מהעיניים ולפנים. אמנם ביותר נראה שכאן בע"ח לא יסבור כמ"ש במבו"ש שנשאר במאציל ולפנים מן העיניים, אלא שהג"ר דז"א הם נשארו באימא עלאה שהיא הבינה דהב"ן, אשר היא יצאה ג"כ. ומ"ש שלא יצאה הוא קאי על הבינה דז"א שאמר, והיא לא יצאה מהאימא עלאה, כי כל הג"ר דז"א הם נשארו באימא עלאה, וזהו שאמר כנ"ל. ועי' לקמן במלכים פרק ה' מה שנשאר הרח"ו שם בצ"ע בזה היכן שנשארו הג"ר דז"א (לש"ו).

⁵²⁷ לעיל פרק ו' אמר שיצאה הכתר שלה וכן הוא לקמן במלכים פ"ה, ופי' ועי' שעה"כ ברכת

מפלת המינים בסוף דף לו ע"ד (לש"ו). עי' לעיל הערה 481. והנה מש"כ שיצאה המלכות בעולם הנקודות בבחי' נקודה א' בלבד, הוא מכיוון שהמלכות של הי"ס נחשבים רק לנקודה א' ביחס לבחינות העליונות ממנה. והיא נשברה, מכיוון שהי"ס שבה הם רק הי"ס הפרטיים אשר באותה הנקודה גופה (דעה ח"א כ ע"א).

מאיר העין חלק ב'

ב"ן⁵²⁸ בכל ספי' וספי' כנ"ל בכל הפרטים. נמצא כי יש באבא ויש"ס מ"ה וב"ן בכל אחד מהם, וכן באמא ותבונה³⁹⁴, וכן בזו"נ רחל עלאה⁵²⁹ (שהיא לאה)³⁹⁵ ויעקב ונוקבא רחל תתאה מהחזה ולמטה יש מ"ה וב"ן בכל א' מהד' פרצופים. אמנם בא"א לא היה כן יען אין לו נוקבא נפרדת, לכן כל צד ימין היה מ"ה לבד, וכל צד שמאל היה ב"ן. או אפשר שצד ימין כלול מ"ה וב"ן ושניהם זכרים, וצד שמאל מ"ה וב"ן ושניהם נוקבא וצ"ע. וכעד"ז בעתיק, דו"נ בבחי' פנים ואחור כנודע במקומו⁵³⁰.

ונמצא כי כל הז"ת שבכל פרצוף ופרצוף דה' פרצופים שבשם ב"ן הם ז' מלכים, באופן שהם ה"פ ז' מלכים⁵³¹. וכל בחי' מאלו יש פנים ואחור בכלים וכן באור, והכל מבחי' ב"ן. וכל מלך מאלו כלול מ"ס⁵³², ונכללות בד' בחי' שהם הוי"ה של הספי' ההוא, שהם חבת"ם שבאותו הספי'. וכל א' מאלו הד' פרטיות כלול מ' בחי', וכל בחי' נקרא שם אלהים א', פנים ואחור, כי כל א' מאלו הז' מלכים הוא ספי' א', כלולה מד' ספי' ראשונות {מז ע"א} (נ"א ראשיות ר"ל חבת"ם)³⁹⁶ כנ"ל, וכל א' מהם כלול מ' כנ"ל, הרי יש בו מ' שמות אלהים בכל מלך ומלך מן הז'. וז' פעמים מ' גימטריא מנצפ"ך⁵³³, כי שרשם ה"ג, שהם ה' אותיות אלקים, שהוא שורש לכל אלו הפ"ר אלקים. נמצא כי פ"ר⁵³⁴ אלקים יש בז' מלכים דנוקבא⁵³⁵, ופ"ר אלקים בז' מלכים דז"א, ופ"ר בז' דאמא, ופ"ר בז' דאבא, ופ"ר בז' דעתיק⁵³⁶, וה' אותיות אלהים השורש אל כל הז"מ דנוקבא או דז"א כו', הרי נעשה פר"ה כו'. ואם תחבר ס' אלקים⁵³⁷ שבמלך הח' הנק' הדר הרי זה שכ"ה ניצוצי הדין, אבל הרפ"ה הם דב"ן והמ' הם מהדר מ"ה החדש⁵³⁸.

שער ט פרק ח³⁹⁷

ודע כי באצילות המלכים לא יצאו בזו"ן⁵³⁹ רק הז' מלכויות⁵⁴⁰ שבב' בחינות, החיצונה והתיכונה⁵⁴¹, והם המלכות⁵⁴² דנה"י חג"ת, ולכן נקרא המלכים נקודות, כי נקודה היא מלכות

⁵²⁸ עי' לעיל הערה 386.

⁵²⁹ עי' לקמן שער אנ"כ פרק ח שמשמע שזהו נוק' כאשר היא בשלימות.

⁵³⁰ עי' שער יב פרק ב.

⁵³¹ עי' כל זה בשער רפ"ח פרק ה.

⁵³² וכן אמר בשער המלכים פ"ה ושער מ"ד ומ"ן דרוש א' (לש"ו).

⁵³³ עיקר המלכים הוא רק ז', שכן הדעת היא רק המוחין שלהם (דע"ה ח"ב קמ ע"ג).

⁵³⁴ וכן ש"ך ורפ"ח (דע"ה ח"ב קמ ע"ד). ומש"כ שהם נוקבין, הכוונה שהם במלכים קדמאין, אמנם יש עוד בחי' ניצוצין במ"ה דתיקון שמתקם, והיינו ג' בחי' ש"ך פ"ר ורפ"ח גם כן (דע"ה ח"ב קמ ע"ב). והנה אע"ג שדבר זה מגיע מהדעת, אמנם זה בא רק על ידי הבינה המתלבשת בו (דע"ה ח"ב קמא ע"א).

⁵³⁵ שכן כולו דינים (דע"ה ח"א נט ע"ד). והש"ך המה בסוד חכמה אם כי הם בהעלם. והבינה, שהיא מתלבשת בדעת, הרי הוא נשמת הו"ק, שהוא שורש לכל הז"ת והיינו הפ"ר (דע"ה ח"ב קמא ע"א).

⁵³⁶ נדצ"ל עתיק' שכוונתו לא"א.

⁵³⁷ עי' טנת"א פ"ה אות נד [הוא דרוש רפ"ח בסוף דע"ה] סס"י י"ב (לש"ו).

⁵³⁸ מש"כ כאן פ"ר כוונתו לניצוצין שיצאו מאימא דמ"ה ביצירת הולד ולא בתיקון המוחין. ואפילו כאשר האבא נותן מהש"ך שלו, זהו רק הפ"ר, שכן המ' הנותרים (דהיינו ההפרש שבין פ"ר לש"כ) נשארו למעלה (דע"ה ח"ב קמג ע"ג).

⁵³⁹ עי' לקמן שער כ פרק יא [קא ע"ג], ושער כז סוף פרק ג' [ח"ב מו ע"ב], ושער לד פרק ב' אות ט. ועי' שער ז"א פ"ג, ובסדר אצילות בקיצור פ"ב, ובשער התיקון פ"ג, ובספר שמן ששון כה ע"ג וע"ד באות ב'. ושער י"א סוף פרק ה [נב ע"ב], וברחובות הנהר א ע"ד, ובשמן ששון יד ע"ד אות ו'. ועי' שעה"ק יד ע"א ע"ב שם אמר כי היו הכתרים ע"ש ובדברינו בזה בדע"ה במ"ק דרוש ו סי' ט' (לש"ו).

⁵⁴⁰ כלומר ז' המלכויות של ספי' החסד, וכן ז' המלכויות שבספירת הגבורה וכו' (דע"ה ח"א כא ע"א).

⁵⁴¹ הפנימית היא חב"ד, ועי' שער ל פרק א'.

⁵⁴² וכן אמר הגר"א בספד"צ פ"א ב ע"ג בד"ה ומלכין קדמאין שיצאו כולם רק בסוד המלכות

שבהם בלבד (לש"ו). ועי' לעיל הערה 527.

מאיר העין חלק ב'

כנ"ל. (ולכן)³⁹⁸ ולא די בזה⁵⁴³, אלא שאפילו אלו לא היו מלובשים זה תוך זה ומקושרים יחד, גם לא היו נחלקים לקוין, כל הרחמים לקו ימין וכל הגבורות לקו שמאל והמכריעים לקו אמצעי, אמנם היו כל א' וא' נחלקין בפ"ע, לכן מתו. אך עתה⁵⁴⁴ שנתלבשו זה בתוך זה⁵⁴⁵, וכן היה ע"ד קוין, לכן נתקיימו⁵⁴⁶, ושים מעייני דעתך בזה.

ודע שהמלכים יצאו תחלה בחי' העגולים שבהם לבדם⁵⁴⁷ שהיא בחי' ז' מלכיות שבהם, ולכן נקרא מלכים שהם בחי' ב"ן של מלכות³⁹⁹, והם בחי' נפש לבד⁵⁴⁸. ויצאו הו' נקודות שבז"א (נ"א שבזו"ן)⁴⁰⁰ שהם הז' מלכיות שיש בזו"ן, כי השש מלכות הם בז"א, והז' הם מלכות שבמלכות⁵⁴⁹, ולכן לא נתקיימו.

ואח"כ בעת התיקון יצא מלך הח' והוא הדר⁵⁵⁰, והוא יסוד⁵⁵¹ כנודע באד"ר, והוא גבוה מהז' מלכים, שכולם בחי' מלכות⁴⁰² שיש בזו"ן, ולכן יצאו המלכות בסוד העגולים, בסוד (ירמיה לא נא) נקבה תסובב גבר. ואח"כ יצא הדר שהוא בחי' יסוד⁵⁵² שבכל א' מז"ת, והיה כלול מהו"ק כולם, שהם חג"ת נה"י⁵⁵³ שבהם. והרי הם עתה ז' מלכים ראשונים⁵⁵⁴ שמתו, וז' שניים דהדר, וכולם כלולים בו, שהוא התחתון שבהם. והם סוד ב' שבתות, ז' וז'⁵⁵⁴⁰³, והבן ככתוב אצלינו. וזהו הדר {מז ע"ב} הכולל ו"ק נקרא שם מ"ה, והוא רוח, והוא יושר, והוא זכר ונקבה, שגם בחי' חג"ת נה"י שבמלכות יצאה עמו עתה, כי המלכות שבמלכות היא שיצאת תחלה, והיתה מלך האחרון שמת⁵⁵⁶. ונמצא שבחי' ז' מלכיות שיש בו"ק דז"א ובספי' מלכות דנוקבא דז"א,

⁵⁴³ שיצאו רק המלכויות.

⁵⁴⁴ בתיקון.

⁵⁴⁵ בגלל ההתלבשות, אז מקבלים הארה וחיות מהעליונים הרי הוא א"ס.

⁵⁴⁶ שכן אז זה לא בבחינת קיימא דחד סמכא, או שאז יש לו גדר של רה"י, וכן הוא בדרך זיווג ולכן יש הארה וחיות מהעליונים.

⁵⁴⁷ עי' טנת"א א' ד"ה והנה רצה, ועי' מש"כ ע"ז בהערה & באריכות.

⁵⁴⁸ עי' שער ח פ"א במ"ב (לש"ו). עי' לעיל הערות 60, 62, והוא מש"כ בנקודות א' שהם היו בבחי' נפש בלבד שכן המלכות היא בחי' נפש (דע"ה ח"א ס ע"א), והוא שיצאו בבחי' עיגולים הפרטית שבכל המציאויות הפרטיים כולם (דע"ה ח"א ס ע"ג), והוא מש"כ שהם היו "כקרני חגבים" (כללים ח"א פט ע"ד).

⁵⁴⁹ עי' לעיל הערה 527 שזהו כתר ולא מלכות, ועי' הערה 361.

⁵⁵⁰ עיין לקמן דף מח ע"ד מ"ב (לש"ו).

⁵⁵¹ עי' לש"ו כללים ח"א קא ע"ב, שזהו עיקר אור מ"ה. ומש"כ לקמן שער התיקון פרק ב שהוא אור המצח, וזהו הגילוי דאור הגנוז עצמו, והוא בבחי' אור המקיף ושורש מ"ה.

⁵⁵² כלומר, הם תולדות יסוד דא"ק שהוא מהזיווג התחתון שבו, שהוא מיסוד ומלכות (כללים ח"א נו ע"ד). וזהו לשיטתו לעיל הערה 551.

⁵⁵³ עי' לעיל הערה 533 מש"כ לעניין הדעת.

⁵⁵⁴ ר"ל, כי הגם שאמר שהדר הוא רק יסוד וא"כ הרי היה משמע שלא יצאו רק יסוד לבד ועל זה אמר [שער י פרק ג' במ"ב – לש"ו] שעכ"ז הנה כולם כלולים באותו היסוד ויצא היסוד כלול גם מחג"ת נצח הוד ומשום שהיסוד הוא התחתון שבהם לכן יצא הוא כלול מכולם ומ"ש שהם שתי שבתות ז' וז' ור"ל כי הז' מלכויות הראשונות אשר יצאו בעולם הנקודות הם ז' אחד והז' שניות אשר יצאו בעת התיקון שהוא הדר ומהיטבאל והם חג"ת נה"י השניות דהיסוד אשר הם שלימים וגמורים הם הז' השני (לש"ו).

⁵⁵⁵ עי' שבת קיח ע"ב: ואלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים (וכן הוא בסתרי תורה כט ע"ג). ועי' שער מאמרי רשב"י מד ע"ג, שמבאר כי ענין שתי השבתות הוא שאחד הוא שבו נאצל הדר העליון ואחד שבו נאצלה המלכות האחרונה משבעה ספירות שנאצלו אחרי הדר העליון. ועי' עוד לקוטי תורה - פרשת תשא וז"ל, וז"ס את שבתותי תשמרו, ב' שבתות שהם ת"ת ומל'. ובענין שבת יש ב' מיני שביתה: א' ממלאכה כי בזה גם האדם חפץ בצווי זה כי הוא נח ושובת מן היגיעה, ב' לשומרו בכל פרטות כדי לקיים מצות הש"י לבד [נ"ל שהכוונה למלכי ז"א ומלכי נוק', ולכן יש שנים].

⁵⁵⁶ עי' הערה 280 לעניין אם המלכות כלולה.

מאיר העין חלק ב'

אלו הם הז' מלכים שיצאו תחלה ומתו. ואח"כ יצאו בחי' חג"ת נה"י שבז"א נקרא הדר⁵⁵⁷, ויצאו בחינת חג"ת דנה⁴⁰⁴ דנוקבא ונקרא מהיטבאל⁵⁵⁸ אשתו, ואלו יצאו בתיקון אדם כנוכר באדרא (דף קלה ע"ב) והבן זה מאוד. וב' בחי' אלו הם ביושר דרך קוין ולכן נקרא אדם כנודע. ושניהם נקרא שם מ"ה⁵⁵⁹ הכללי, ועכ"ז נחלקין לב', שגם בשם מ"ה יש בחי' ב"ן כנודע. ומ"ה הם ו"ק דז"א, וב"ן הם ו"ק נוקבא. ואמנם שבעה מלכיות דזו"נ שהם בחי' ז' מלכים קדמאין הם מ"ה וב"ן דב"ן הכללי, שגם בשם ב"ן יש מ"ה, וב' בחי' אלו נקרא ב"ן ונעשה מהם עגולים.

כלל העולה ששם ב"ן הכללי הוא הנפש והוא ז' מלכיות שיש בזו"ן⁴⁰⁵, ואלו יצאו בבחי' עגולים⁵⁶⁰, והם מ"ה וב"ן שבשם ב"ן הכללי⁵⁶¹. ואח"כ יצאו הדר ומהיטבאל⁵⁶² והם מ"ה וב"ן שבשם מ"ה הכללי והם ו"ק זו"ן⁵⁶²⁴⁰⁶, וא"ל נעשה פרצוף אדם ביושר, ובסיבתם נתקיימו גם העגולים כי הם בחי' רוח המקיים הנפש. והנה בעת העיבור שהוא התיקון, אז אותן המלכים נתבררו ונתקנו בסוד העיבור תוך העגולים דאו"א⁵⁶³ והבן זה. ואח"כ נעשו עגולים ג"כ ולא נשברו פעם ב'. וגם בחי' הדר מהיטבאל היו בחי' ו"ק ונכנסו בעיבור בתוך או"א ביושר⁵⁶⁴⁴⁰⁷ (שלהם)⁴⁰⁸ ויצאו זו"ן דיושר בבחי' ו"ק לבד שהוא ענין הרוח לבד לקיום הנפש שהם העגולים. ואח"כ בהגדלת ז"א נגדלו גם ג"ר ז"א וג"ר דנוק', שהם בחי' יחידה חיה נשמה ואז נשלמה בכל הפרטים. ובזה תבין למה הז"א אין בו רק ט' ספי' שהמלכות⁵⁶⁵ שבו הוא בחי' עגולים, ויושר אין בו רק ט' ספירות וכן בנוקבא.

שער י פרק א מ"ת⁴⁰⁹

שער השלישי שער התיקון ויתחלק לחמשה פרקים.

והנה כאשר עלה ברצוין⁵⁶⁶ המאציל להחיות את המתים ולתקן את המלכים האלו הנשברים והנפולים בעולם הבריאה, גזר⁵⁶⁷ והעלה⁴¹⁰ מ"ן מתתא לעילא⁵⁶⁸, וע"י כך היה⁴¹¹ זווג עליון דחו"ב דא"ק⁵⁶⁹ פנימי, והוציא שם מ"ה החדש ונתקנו המלכים.

⁵⁵⁷ האמת הוא כי הדר כלול מכל הי"ס כולם, והם הי"ס דמ"ה, וכן מהיטבאל⁵⁶⁰ היא כלולה גם כן מכולם, והוא הי"ס דב"ן. אך משום שהג"ר הם באים רק מאו"א אשר בענינינו הם הע"ב והס"ג הכלליים שבא"ק, וגם הם רק נסתרות, לכן לא חשיב אלא רק חג"ת נה"י לבד כי הם מעצמותם. ודע כי המהיטבאל הוא נקרא בשם הט"ר דב"ן וכל המלכויות הראשונים הם הב"ן דב"ן ובכללם הם הי"ס דהב"ן הכללי וע"י לקמן שער ז"א פרק ג' (לש"ו).

⁵⁵⁸ והוא היושר דס"ג שנקרא אח"כ בשם ב"ן דיושר שגם הוא לא יצא אלא עכשיו בעת התיקון לפי השיטה שסובר כאן (לש"ו). ע"י נקודות א' ד"ה ואני מסופק, וע"י לקמן הערה 634, וע"י לקמן שער ז"א פרק ג' שזהו נוק' דמ"ה.

⁵⁵⁹ ע"י תיקון פרק ג' במ"ב וא"ת כו' (לש"ו).

⁵⁶⁰ ע"י לעיל הערה 58.

⁵⁶¹ ע"י לקמן הערה 611, ולעיל הערה 557.

⁵⁶² והוא מש"כ (ספד"צ ג ע"א) וזיוניהן לא אשתכחו (דע"ה ח"א לא ע"ב).

⁵⁶³ כלומר הב"ן דאו"א, ושם היה עיבור דעיגולים דזו"ן.

⁵⁶⁴ דהיינו עיבור דיושר דזו"ן ביושר דאו"א.

⁵⁶⁵ ע"י בהג"ר א על ספר יצירה ריש ח ע"א שמלכות אינה נמנית בתוך המנין, וכנראה שהם מתכוונים לאותו הדבר.

⁵⁶⁶ הוא תרגום של סליק ברעותא, ע"י לעיל סוף נקודות.

⁵⁶⁷ מלשון גזירה, שכן הדבר הוא מאליו, וע"י לעיל סוף נקודות.

⁵⁶⁸ כלומר שאורות מלכי היושר והאור החדש ומלכי העיגולים המה שעלו [כדלקמן, וכן לעיל

הערה 500] (כללים ח"א ק ע"ב, וכן ח"ב מו ע"ב, וע"י דע"ה ח"א ל ע"א שלא מזכיר מלכי עיגולים, ונ"ל שזה ל"ד). אורות אלו עלו ליסודות דאו"א, ומשם עלו למעלה למעלה עד ע"ב דמו"ס דא"ק.

וע"י לקמן הערה 578 (כללים ח"א קג ע"א). כ"ז היה על ידי הקב"ה לבדו, [ע"י נקודות סוף פרק ו'] (כללים ח"ב עח ע"ג). על ידי מ"ה זו [דהיינו הופעת אור המ"ס הנעלם שהופיע עליהם, המתחיל מרחוק, והוא זוהר אור המ"ה דאור הגנוז שהאיר עליהם דרך המצח – כללים ח"א ק ע"ג] הם

נתבררו מהניצוצין דש"ך פ"ר ורפ"ח ועלו גם הם למ"ן, אמנם המ"ה עצמו יצא על ידי עליית אורות למעלה (כללים ח"ב סט ע"ד). שכן אור המצח מאיר בבחי' אור מקיף השורף את כל החיצונים,

וע"י נבררו הכלים ועלו למעלה בסוד מ"ן (כללים ח"ב ס ע"ג, וכן ביאורים ח"ב נה ע"א, וע"י לקמן

מאיר העין חלק ב'

וכבר {מז ע"ג} נתבאר לעיל (שבירה פרק ד') כי ז' אורות של מלכים דב"ן⁵⁷⁰⁴¹² נתעלו ונתכללו ונתלבשו בג' קוי חו"ב וכתר שנתפשטו עד סוף המקום הנ"ל שהם חג"ת, והנה עתה חזר התפשטות הנ"ל להאסף למעלה, וחזר להיות כבראשונה, שלא היו רק ג"ר⁴¹³ במקומן למעלה, והעלה עמהן למעלה במקומן את הז' אורות התחתונים. ונמצאו עתה כל הז' אורות התחתונים למעלה במקום הבינה, כי היא אם הבנים, ושם הוא מציאות מקום הריון ועיבור⁵⁷¹⁴¹⁴. וכאשר עלו הז' אורות למעלה עלו גם הכלים שירדו כבריאה למעלה באצילות אך לא נתחברו יחד⁴¹⁵⁵⁷², וכמו שהז' אורות היו בבחי' עיבור וג' כלילין בג'י⁵⁷³, ונקודה מלכות היתה שביעית⁴¹⁶ אליהם בסוד (והר בלק רג ע"ב) פסיעה לבר כמ"ש למטה בע"ה. גם הכלים היה באופן זה, ג' כלילין בג' והמלכות עמהן. והיה באופן זה, כי הכלים של נצח וחסד עלו דרך קו ימין באצילות, ושניהן עמדו וישבו במקום ספי' נצח דאצילות⁵⁷⁴. וכלים של הוד וגבורה {מז ע"ד} עלו באצילות דרך קו שמאל ועמדו בספי'⁴¹⁷ הוד דאצילות. והכלים של הדעת ות"ת עלו מן הבריאה אל אצילות דרך קו האמצעי ועמדו במקום היסוד דאצילות, והכלים של היסוד והמלכות עלו מבריאה לאצילות ועמדו במקום מלכות דאצילות. ונמצא שגם הכלים היו כלולים ג' בג' והמלכות עמהם⁵⁷⁵. ולא היה מרחק בין האורות והכלים יותר מג' ספי' ריקנית שהם חג"ת⁵⁷⁶, כי האורות כולם בנינה הן עומדים כנוכר.

הערה (589). ואז, על ידי עליית מ"ן זה וזיווג זה, נעשו המלכי יושר ומלכי עיגולים לא' ברידתם למטה (דע"ה ח"א כא ע"ג). זוהי ההסתלקות השניה דנקודות (כללים ח"א ל ע"ג).

⁵⁶⁹ עי' הערה 144, שם דייקנו מהך שכתוב כאן "זיווג עליון דח"ב" ולא "זיווג דח"ב דא"ק" שכוונתו לח"ב דא"א דא"ק, הרי הוא אורא ומוחא, וכמש"כ בבהגר"א על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליקו, ועי' כללים ח"ב עח ע"ג שמביא מקור לזה מלקמן פרק ב'.

⁵⁷⁰ עולם התיקון עניינו לחבר את מ"ה וב"ן הרי הם חיבור חסדים וגבורות יסוד ועט' היסוד דא"ק. תחילה היו המלכים מסט' דעט' היסוד בלבד, ולכן היו נקראים מלכים ע"י בחי' עטרה (ב"ע ב ע"ב).

בב"ן נמצא סוד העולמות כאשר הוא מצוי בשליטת הקלוקלים, ותיקונו הוא על ידי המ"ה בסוד אדם ובהמה תושיע ה', אד"ם בגימ' מ"ה, ובהמ"ה בגימ' ב"ן. ועי' יהל אור ח"ג לא ע"ב וז"ל, סוד בריאת האדם בגוף שבתוכו נפש הבהמית, והיא יסודו, ונפח בו רוח האדם, שהוא נק' האדם באמת, אד"ם ידוע, והוא סוד מ"ה וב"ן, שהמ"ה בא בתוך הב"ן, להוציא הברורין ולהשלים אותה, והוא סוד אדם ובהמה (אותיות בהמה בה מ"ה) ולכן הקרבנות מהבהמה שהוא בירורי הבן, עכ"ל. ומקורו הוא בספד"צ (כ"ח ע"ב): ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו' היינו דכתיב אדם ובהמה תושיע ה', ועי' ביאור הגר"א שם, שהמלכין קדמאין היו בסט' דנוק' בלבד, שכל נוק' הוא בחי' חסרון השלמות, דלית לה מגרמא כלום (זהר וישב קפא ע"א), וכל תיקונה תלוי בזכר. וטמון כאן סוד, שכל בחי' גבורות ודינים היא בסוד נקב ושקיעה לגוי (עי' בהגר"א על תיקור"ז קמט ע"א שכל בליטה הוא רחמים וכל שקיעה הוא דין), והיינו מה שצריך להתמלאות על ידי שלמות החסדים ושורש השרשים למעלה בסוד הצמצום והרשימו הנתקן על ידי הקו, וחיבורם נקרא מתקלא ותיקון (פת"ש תיקון ב'). אמנם עכשיו ההנהגה היא בסוד צדיק ורע לו ורשע וטוב לו, ואין לנו השגה בהנהגה, כי אינו על פי הסדר הראוי לפי בחי' תשלום השכר לפי מה שידוע שמ"ה המתחבר עם ב"ן אינו בשוה ממש ואין בירור הב"ן משתוה לעומת המאורות של מ"ה (עי' סנת"א א' במ"ב ושבירה ו') (בית נתיבות פת"ש תיקון ב').

כל תיקון שאכן יש עכשיו הוא על ידי התורה והמצוות של כלל ישראל, והוא גורם להתגלות שם מ"ה ע"מ לתקן את כל החסרונות שבעולם הזה (פת"ש תיקון ז').

⁵⁷¹ כלומר כאן רואים מעלה שיש בתיקון שהוא נעשה דרך זיווג, ולא דרך טפ"ק (ביאורים ח"ב צז ע"ג), ועולים לבטן אמם שהוא שרשם (שם צח ע"א)

⁵⁷² מאז נארגים ונמתחים הכלים עם האורות ביחד, והם מיוחדים זה בזה בכל עניניהם לעולם, שכן עי"ז מזדככים הכלים מיד על ידי האורות (כללים ח"א צה ע"ג).

⁵⁷³ רק אז מתגלות בחי' נה"י שבהם (דע"ה ח"ב קטו ע"ד), ועי' אנ"כ ו' דהיינו נה"י הפרטי שבכל הו"ק.

⁵⁷⁴ שמ"ש שכל א' עלה לנצח הפרטי שלו. והרב א"ש אמר שהם עלו לנה"י דז"א דאצילות, ול"נ שהנצח וחסד דכל פרצוף ופרצוף דנקודות עלו למקום הנצח דא"א שהוא כללות כל האצילות.

⁵⁷⁵ כלומר, כאשר האורות, שהיו בחג"ת, עלו לכח"ב, אזי עלו הכלים מבריאה ולמטה לאצילות, ושם הם היו בבחינת ג' כלילין בג', וזהו מחמת שרשם הרי הוא האורות דנקודות שהיו במעי אמן בבחינת ג' כלילין בג'.

מאיר העין חלק ב'

ואמנם הכלים הז' אלו לא עלו יחד כולם בפעם א' רק כשיעור מ' ימים של יצירת הולד באופן זה: כי בכל י' יום היו עולין ב' ספי', כי ב' ימים הראשונים עלו חסד ונצח, ובי' שניים עלו הדעת ות"ת, ובי' השלישים עלו גבורה והוד, ובי' הרביעים עלו יסוד ומלכות⁴¹⁸. אמנם בחי' המ"נ שאמרנו לעיל שעלו לצורך הזווג העליון הוא עצמו ענין עליית ז' אורות למעלה בבינה, וזכור הקדמה זו מה הוא ענין העלאת מ"נ.

והנה בזווג זה צריך שיתוקנו {מח ע"א} כל הי"ס מכתר עד מלכות, כי אפי' ג"ר אינן מתוקנים⁴¹⁹⁵⁷⁷, ולכן בחי' העלאת מ"נ אלו היו למעלה בע"ב ס"ג דא"ק⁵⁷⁸ כמ"ש בע"ה.⁴²⁰ ועיי' זווג ועיבור זה נתקן כל עולם האצילות כולו מעתיק יומין עד מלכות⁵⁷⁹. ובתחלה נתקן עתיק יומין, ואח"כ היה הזווג בעתיק יומין והיה תיקון לא"א, ואח"כ היה הזווג בא"א והיה תיקון לאו"א, ואח"כ זווג לאו"א, והיה התיקון לזו"נ, ואח"כ זווג לזו"נ דאצילות, והיה תיקון לכל העולמות האחרים. ולכן הוצרך בחי' עיבור זה להשתהות ולהתאחר שיעור י"ב חודש⁵⁸⁰, כנזכר בתיקונים במאמר הנקרא קו המדה (זהר חדש ואתחנן נו ע"ד)⁵⁸¹. והטעם הוא כדי להתתקן כל אצילות שהם י"ב בחי': עתיק ונוקבא, א"א ונוקבא, ואו"א עלאין, ויש"ס ותבונה, וזו"נ⁵⁸², ויעקב ולאה⁵⁸³, אלו הם י"ב פרצופים שלימים לכן הוצרך זמן העיבור זה להשתהות י"ב חודש⁴²¹. ושכחתי מה שנאמר מפי מורי זלה"ה, אם הי"ב חדשי העיבור היה בזווג ראשון העליון (נ"א הראשון של העליון)⁴²², שהוא לצורך עתיק לבדו כנ"ל, או אם נאמר כי עתיק נגמר בחודש א' ונוקבא בחודש ב' וא"א בחודש ג' כו'. אמנם פ"י הראשון נראה עיקר, שהי"ב חדש הם לצורך עתיק לבד, כי הרי נתבאר אצלינו (שער העיבורים פרק ב') כי בזווג או"א לצורך תיקון זו"נ היו ג' עיבורים, א' די"ב חדשים, וא' דט' חדשים, וא' דז' חדשים.

שער י פרק ב מ"ת⁴²³

⁵⁷⁶ אם כן צ"ל שהבינה הנ"ל היא בינה דאצילות, ומשם הם עלו למעלה יותר, ואח"כ עלו לבינה דמוחין דא"ק וכמ"ש לקמן הערה 578.

⁵⁷⁷ אע"ג שעומדים בג' קוים אמנם עדיין צריכים תיקון. עי' ריש ספרא דצניעותא: תאנא, דעד דלא הוה מתקלא, לא הוו משגיחין אפין באפין, וע"ש בהגר"א ש"ע דלא הוה מתקלא" הוא חסרון זיווג שהיה בא"א, ומש"כ "לא הוו משגיחין אפין באפין" הוא חסרון זיווג שהיה באו"א.

⁵⁷⁸ כלומר ברישין דא"ק דהיינו אוריא ומר"ס (לש"ו כללים ח"ב פז ע"ב), ועי' לעיל הערה 568, ועי' לקמן בפרק ב' שזה היה בתוך מוחין דא"ק, ושם היתה עלייתם ממדרגה למדרגה (כללים ח"ב קכט ע"ג). ועלייה זו היתה עד למר"ס דא"ק, כדי להשתלם וליתקן, ועי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליקו, שכל עליית מ"ן היא למר"ס, ועי' מש"כ שם במאיר הספרא הערה &, ועי' לקמן הערה 584 ולעיל הערה 569.

⁵⁷⁹ זהו בחי' אמ"ר וק"ב (עי' לקמן שער מ"ד ומ"ן ה'), שכל יציאת שפע מתחילה באור ובהמשכתו נהיה מים, ואח"כ רקיע, וקבלתה בנוק' היא בחי' ק' ברכות) (כללים ח"א לד ע"ד). ודבר זה נעשה תמיד (כללים ח"ב צד ע"ג), כלומר בסוף התיקון, שהתחיל בע"ב וס"ג דא"א דא"ק, הוא בבטן אמא [דהיינו שהוא עובר מיסוד אבא ליסוד אימא בבחינת זיווג - כללים ח"ב ס ע"ד] ומשם יצא התיקון (דע"ה ח"א סג ע"א).

⁵⁸⁰ עי' לקמן שער ז"א פרק א, ובהערת הלש"ו שם, ז"ל, ר"ל שהעיבור היה באימא שבא"ק העומדת בו מהחזה שבו ועד הטבור שבו. ועי' כללים כלל טו ענף ח' אות יד בסופו, עכ"ל. עי' בכללים שם שמוסיף שזהו מקום המזל התחתון. והאבא, שא"ק מקבל שפע מעקודים ולמעלה ומורידו לאמא שבא"ק. והוא בסוד עיבור השנה שכולה תהו שהיתה קודם הבריאה, ועי' בהגר"א על ספד"צ יט ע"ד ד"ה בזמנא [שם ביאר שזה יקרה עוד פעם בסוף האלף הששין] (דע"ה ח"ב כו ע"ד). ואז בהמתנה של החודש הנוסף נעשו ונשלמו העביות והכלים ל"ס (דע"ה ח"א סח ע"ב).

⁵⁸¹ ד"ז נתבאר בגר"א על תז"ח דף יח ע"א.

⁵⁸² עי' שער אנ"ך פרק ט' וז"ל, דוגמת או"א הם [המ"ה וב"ן שבין ז"א ורחל השוין בקומתן, ודוגמת יש"ס ותבונה הם יעקב ורחל הקטנים מהחזה דז"א ולמטה והבן זה. ודע כי יש יעקב שהוא חצי תחתון דז"א והוא המזדווג עם רחל הקטנה, ויש יעקב ולאה בחי' האחוריים דאו"א, עכ"ל. וכן עי' שער פרצופי זו"ן פרק א' שיעקב ולאה הם אחוריים, וממילא יתבאר מ"ט הם כתובים רק לאחר מכן.

⁵⁸³ וכן הוא לקמן פ"ד (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

והנה ע"י עליית מ"נ הנ"ל שהם (נ"א ששם)⁴²⁴ האורות הנ"ל, נזדווגו בחי' הוי"ה דע"ב דיודיין אשר הם כללות בחי' המוחין דא"ק עם בחינת הטעמים דס"ג⁵⁸⁴ שהם אח"פ כנ"ל. כי אלו הטעמים דס"ג לא היה בהם שום שבירה, ולכן {מח ע"ב} הם נזדווגו יחד עם בחי' הע"ב דא"ק. ואין הכוונה על האורות היוצאין מן הכל אח"פ רק על בחי' עצמן ופנימותן ממש⁵⁸⁵, וכאשר נזדווגו יחד נולד מהם אור חדש ע"י הזווג הזה, וזה אור חדש הוא בחי' מ"ה דאלפייין⁵⁸⁶. וגם הוא נחלק לד' בחי' טנת"א הכוללים כל האצילות. והוא כזה, כי הטעמים דמ"ה הוא בחי' ע"י, והנקודות דמ"ה הוא א"א, והתגין דמ"ה הם⁴²⁵ א"א, ואותיות דמ"ה הם ז"נ, וכמ"ש היטב כ"ז לקמן. וזה מציאות שם מ"ה דאלפייין הזה יוצא מן המצח דא"ק⁴²⁶⁵⁸⁷.

⁵⁸⁴ כלומר המוחין דא"ק כדלעיל הערה 578 (דע"ה ח"א סט ע"ב) והנ"ל בנוי על היסוד שהס"ג הכללי דא"ק הוא באמת רק סוד המו"ס דא"ק (כללים ח"א יח ע"ג). והנה יש לעיין בדברי הלש"ו, שכן במקום א' איתא בכללים (ח"ב פה ע"א) שהוא זיווג מו"ס עם קד"א שבו, אמנם במ"א (שם מו ע"א) מבאר שזהו זיווג אוריא ובוצינא, ועי' בהגרא על ספד"צ ו ע"א ד"ה והכלל, שזיווג אוריא ובוצינא הוא שורש לזיווג אוריא ומו"ס. ואפשר לתרץ ששורש הזיווג הוא אוריא ובוצינא, אמנם בבחינות עליונות אשר כאלו אין מזכירים שם זיווג, ולכן הכללים התייחס רק לבחינת הזיווג היותר קרובה לערכינו. ובאומרו זיווג האוריא עצמו, הוא בא לאפוקי מזיווג הע"ב דמ"ס עם הס"ג דמו"ס שהיה ביציאת הנקודות דמלכי יושר (כללים ח"א מה ע"ב צא ע"ב וכן ק ע"ד וקי ע"ג).

⁵⁸⁵ עי' עקודים פ"ה (בביאורים) אות כג (לש"ו). הובאו דבריו לעיל שער ו פרק ה' ד"ה ודע כי ובהערה &, שמש"כ לעיל בהערה 584 הוא שורש לאורות אח"ף.

⁵⁸⁶ עי' כללים כלל טו ענף ז' אות א' וכלל יח ענף ח' אות ג' ד' (לש"ו).

⁵⁸⁷ התיקון הוא ע"י אורות המצח כדלקמן, וז"ל האד"ר (קכט ע"א): מצחא דגולגלתא, רעוא דרעוין רעותא דזעיר אפין לקבלי ההוא רעותא דכתיב (שמות כח) והיה על מצחו תמיד לרצון וגו' והוא מצחא דאקרי רצון הוא גלוייא דכל רישא, ע"כ. וכן עי' אד"ז רפח ע"ב: מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא "רצון" אקרי, ע"כ. עומק הענין, תכלית כל דבר נקרא רצון, שהוא סוד המעשה העולה במחשבה תחילה, ותחילת התעוררות המחשבה ואז הוא נמשך מהרצון. ועי' בהגרא"א על תיקו"ז (כ ע"ג) שכתר וחכמה הם רצון ומחשבה, וכמו שתחילת הרצון שבאדם אינו מושג לו בעצמו מהיכן הוא בא (עי' בהגרא"א בתז"ח נ ע"א ד"ה בריש), כן תכלית המעשה הוא הרצון. כמו כן כאן בא"ק, הכולל כל עלמין, והוא מביא להנהגת הגבול עם הנבראים אל הנצחיות ובמצחו מתגלית התכלית הזו, שכן יש למקושר בחינה עליונה יותר שהרי הוא מקושר ברצון המתפשט מא"ס, שכן כל פרצוף מאירה הארת המוחין שלו במצחו, והוא הדעת, הרי הוא התולדה הבאה מן המחשבה והציר (בינה), והוא סוד הדעת שבמקום הכתר. כמו כן כאן, המחשבה של א"ק קשור בתכלית העליונה וגנוז ומאיר במצח (עי' אד"ז רפח ע"ב דבמצחא דא"א פשיט חד טורנא ומתגלה הארת רדל"א. – וכן הדבר בא"ק). ותכלית הרצון הוא לגלות את היחוד העליון בהעברת הרע ושליטת הסט"א אל הטוב, ומשם בא מ"ה החדש ע"מ לתקן את הכלים דנקודים שהם כללות אבי"ע בסטרא דשם ב"ן, וזה נעשה על ידי התורה והמצות של כלל ישראל עד לגמר התיקון שלע"ל (פת"ש תיקון א').

וכל זה הוא דווקא בשם הוי"ה דאלפייין, שכן האות אל"ף מרמזת על היחוד שהיה חסר, וזה בג' אלפין המקבילים לג' החסרונות שהיו במלכים קדמאין: בינה, דהיינו אחוריים דא"א שנפלו, ו"ק - שמתו, ונוק' - שלא מלכה כלל (פת"ש תיקון א').

עי' כללים כלל טו ענף ז' אות א' וכללים כלל יח ענף ח' אות ג' ד (לש"ו). להלן תורף מש"כ בכלל טו ענף ז' אות א': בעקודים שולט שם ס"ג משא"כ באצילות בו שולטים מ"ה וב"ן מכיוון ששרשו בשמות מ"ה וב"ן שבמו"ס, והם נובעים מהזיווג התחתון דא"ק שהוא יסוד ומלכות, ומקום האצילות הוא מהטבור ועד לסוף הרגליים, והוא המלביש את מ"ה וב"ן דא"ק. והנה לכאורה יש להקשות שכאן מצינו ששם המ"ה דהתיקון נמשך מהמצח שהוא למעלה מהאח"ף, ואיך יתכן שאור העיקרי דאצילות יצא ממקור שהוא יותר עליון משל העקודים. ויש ליישב שהשם מ"ה הנזכר היוצא מהמצח איננו עיקר השם, אלא הוא שורש אורו והוא רק אור מקיף אליו, ואילו עיקר גילוי אור המ"ה הוא מהאור הפנימי הנמשך מהארה הבאה מהמקיף הנ"ל ונתפשט דרך פנימיות הא"ק עד היסוד, והוא החסד המתגלה בפומה דאמה.

ולהלן תורף מש"כ בכלל יח אות ג': עצם בירורם [של הש"ך פ"ר ורפ"ח ניצוצין] הוא עלייתן לבחינת מ"ן לעורר יחוד למעלה, וזה גורם לתוספת אור וברכה ותוספת מוחין, וזהו אינו אותו האור שהאיר דרך המצח אלא תולדתו, שעיקר אור המצח חזר ונסתם ביום הראשון בקד"א, ומאז הוא אינו מאיר כי אם דרך הקד"א, ולא על ידי בקיעה. ואפילו אור המ"ה עצמו אינו אור המצח אלא רק תולדתו שהוא נולד על ידי עליית המ"ן של שורשי הניצוצין שעלו על ידי הארת המצח. ואור המ"ה עצמו יצא דרך היסוד כבכל זיווג [כדלעיל סדר אצילות בקיצור פ"ב ושבירה ח' ועי' לעיל הערה 465], ולכן יצאו הדר ומהיטבאל בבחינת ד"ן, שכן המ"ן דא"א גרמו לזיווג שהוריד

מאיר העין חלק ב'

וכבר ביארנו לעיל (אח"כ א') כי הדברים הולכין במדרג', כי הבל האזן אינו נרגש ומועט מן הבל היוצא מן החוטם, והבל החוטם מועט מהבל הפה, אמנם בזה נשתן שלשתן שמעלין הבל, אך העין אין לו הבל אלא הסתכלות בלבד. וטעם השינוי זה לפי שהג' הם בחי' טעמים, אך העין הוא בחי' נקודות ס"ג שהוא למטה ממדרגות הטעמים. והנה אור שם מ"ה החדש הזה היוצא מן המצח דא"ק הוא אחרון מכולם⁵⁸⁸, לכן אין בו לא בחי' הבל כמו הג' ולא בחי' הסתכלות כמו נקודת העין, ואין בו רק בחי' הארה לבוד. וזו שנזכר תמיד בזוהר באדר"ז (רפח ע"ב) במצחי אתגלי כו', כי אין בה רק גילוי הארה לחוד⁵⁸⁹. גם⁴²⁷ זה מ"ש בזוהר במקומות רבים⁵⁹⁰ כד סליק ברעותיה למברי עלמא⁵⁹¹ דאצילות⁴²⁸, פי' כי מצח הרצון דא"ק סליק ברעותיה למברי עולם האצילות ע"י אור מ"ה חדש היוצא ממנו, אשר ע"י נתקן כל האצו' כמ"ש בע"ה. ונמצא כי פי' רעותא הוא סוד מצח הרצון הנז', כי תרגום רצון רעותא. והנה לפי שבחי' ע"ב הוא בראש א"ק שהם בחי' המוחין, ומקומם הנז'⁴²⁹ הוא מבפנים כנגד מקום המצח, ושם נזדווגו המוחין שהם בחי' ע"ב עם בחי' ס"ג, שהם אח"פ הטעמים דס"ג שהם למטה מהמוחין בסוף הראש⁵⁹², ולכן מרוב האור שיש שם⁵⁹³ בזה המצח ע"י הזווג הנ"ל, יצא אור {מח ע"ג} חדש ממנו ולמטה שהוא שם מ"ה החדש.

והנה כאשר יצא זה האור החדש שם מ"ה דאלפין⁴³⁰, בירר מהנקודות דס"ג⁵⁹⁴, שבהם היתה השבירה מה שיוכל לברר מהם ונשתתפו ונתחברו עמו, ואז נעשה המ"ה בחי' דכורא וס"ג נעשה בחי' נוקבא⁵⁹⁵, אלא שלהיות שהס"ג זה נעשה נוקבא אל המ"ה, לכן קנה לו עתה שם אחר והוא שם ב"ן דההי"ן כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, ואינו נקרא עתה בשם ס"ג אלא בשם ב"ן⁵⁹⁶.

שפע ביחוד, ואור המצח היה אור מקיף, שכן שם הוא עיקר הזיווג של המוחין, ותולדתם בבחינת אמ"ר הוא ביציאת הזרע דרך היסוד.

ובאות ד': אור המצח והיסוד הנ"ל המה ב' אורות, אם כי שרשם הוא א'. לכן כשמתגלה זה מתגלה זה, וכן הדבר הוא להיפך, שכאשר שנסתם זה נסתם זה. עכ"ז בפרטם הם ב', והם בבחינת שורש וענף, אב ותולדה, ויצאו בב' זמנים. אמנם מציאותם וגילויים למטה, הרי הוא פעולתם, תלויים זה בזה וכפי השיעור בו נתגלה זה נתגלה גם זה. וכאשר אורא בקע את הקד"א והתייחד עם המ"ס יצא אור המצח, ולכן נקרא גם בשם "אור הגנוז", הגם שעיקר האור הגנוז הוא האורא אמנם זה שנולד ממנו אף הוא בן מינו ומשותף בשמו, והוא אור מקיף. אור המצח יוצא מאורא עילאה הנמשך מרדל"א דאחזי נהורי בהאי רישא שהוא רישא תנינא דא"א הנקרא אין (כללים ח"א נו ע"ד).

⁵⁸⁸ כלומר שהארתו פחותה אפילו מאורות העיניים, ועי' לעיל הערה 587.

⁵⁸⁹ עי' ביאורים מול"מ פרק ב' אות ח' ובספר הכללים כלל טו ענף ז אות א (לש"ו). מש"כ בכללים הוא שהארת המצח אינו עיקר התיקון אלא רק אור מקיף שלו, ומש"כ בביאורים הוא שהארת המ"ה שקדם לגילוי התיקון העצמי יצא דרך היסוד, והוא אשר העלה את הש"ך פ"ר ורפ"ח בתורת מ"ן, ועי' הערה 568.

⁵⁹⁰ חלק א דף פו ע"ב וח"ג קעח ע"א. אמנם יש עוד ב' מקומות באד"ר קכח ע"א וקלה ע"ב, אמנם שם הלשון שונה.

⁵⁹¹ כלומר שעלו לרצון שהוא כתר, הרי הוא מ"ס דא"ק (כללים ח"ב כז ע"ד), ועלו לע"ב דמו"ס אשר שם מקום עליית כל המ"ן, [עי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ד ביה סליקו] (כללים ח"ב סט ע"ד).

אמנם תחילת עלייתם היתה במ"ה דב"ן דמו"ס (כללים ח"ב עט ע"ב), וכדלעיל 584.

⁵⁹² כלומר שהמוחין נעצרים באזניים, אמנם אח"ך מגיעים עד סוף בחי' הראש.

⁵⁹³ כאן ג"כ משמע שאין זה עיקר הזיווג אלא הוא התולדה של הזיווג, ועי' לעיל הערה 587.

⁵⁹⁴ [הערת המלבה"ד: צ"ב, אם כוונתו למלכין קדמאין, קשה מש"כ לקמיהששם ס"ג נעשה לבחי' נקבה, שהרי בחי' הנקבה בעולם התהו הוא בעיקר מהיטבאל, ואילו המלכים קדמאין נשארו רק בתורת כלים, וכן הקשינו לעיל הערה 511. ונראה שמה שכתב כאן ב"ן כוונתו לכלל הן את ב"ן דנקודות, והן את מה שנוסף בתיקון.

⁵⁹⁵ כאן מתחדש בחי' ג' קוים, שהרי בחיבור של זכר ונקבה לעולם נצרכים שיהיו ב' צדדים נפרדים זמ"ז, ודבר המחבר בין שניהם, והוא הבחי' של רה"י, היפך בחינת רה"ר הנזכרת לקמן בשער המלכים, וזהו כלל התיקון, והוא המתקלא הנזכר בתחילת ספד"צ, והיינו החיבור של כלי בכלי, ופעולה בפעולה בכדי להוציא מהם את השלמות האחרונה (פת"ש תיקון ח). ועי' הערה 612.

⁵⁹⁶ לעניין מה שהנקודות נקראות גם ס"ג וגם ב"ן, עי' ביאורים ח"א נא ע"א (וכן הוא בדע"ה ח"א פו ע"א) ששרשם הוא בס"ג, אמנם מה שיוצא הוא רק הב"ן דס"ג דס"ג. ועי' לעיל הערה 44,

מאיר העין חלק ב'

והענין הוא כי שם ס"ג הוא כללות⁴³¹ טנת"א, אמנם אלו שהם נקודה דס"ג בלבד אינו נקרא ס"ג כמו הכלל, כי אינם אלא פרט א' שבשם ס"ג, ולכן כאשר זה הפרט שהם הנקודה נתחבר עם שם מ"ה ונעשה אליו בחי' נוקבא, ולכן נקרא עתה בשם ב"ן כנ"ל. ואמנם אעפ"כ בהכרח הוא שאפי' שהם בחי' הנקודות לבד, בהכרח הוא שיש בהם בחי' המתחברת עם הטעמים דמ"ה, ובחי' המתחברת עם הנקודה דמ"ה, וכן בשאר חלוקות⁴³². עם היות כולם יחד בחי' נקודות לבד דס"ג, וע"י חיבור שם מ"ה עמו נתקנו עתה אלו הנקודות ונעשו נוקבין אליהם, ולכן נקרא בשם מלכים⁵⁹⁷, מלשון מלכות להורות כי נעשו נוקבא לשם מ"ה דאלפי"ן (נ"א כי הם בחי' נקודות נעשה נוקבא בשם מ"ה)⁴³³.

נמצא כי כאשר עלו אורות הנקודות דס"ג למעלה, העלו מ"נ, ואז יצא אור מ"ה החדש ונתחבר עם הז' אורות האלו⁵⁹⁸, ובירר מהם מה שיוכל לברר⁵⁹⁹, ובהם נעשה תיקון אל כל האצילות, ולכן לעשות תיקון זה הוצרך עיבור כנ"ל.

וכבר ביארנו כי מן הטעמים דמ"ה נעשה עתיק יומין בחי' הדכורא⁴³⁴, ואמנם מבחי' הטעמים דב"ן שנעשה משם ס"ג זה כאשר אמרנו, שאע"פ שבכללות הם נקודות, עכ"ז נחלקים גם הם בעצמם לד' בחי' טנת"א של ב"ן הזה, וטעמים אלו שיש בשם ב"ן נעשה נוקבא דעתיק יומין. וכן מנקודה דמ"ה נעשה צד הדכורא דא"א, ומנקודת של ב"ן נעשה צד נוקבא של א"א, וכעד"ז בשאר חלוקים⁴³⁵ האצילות כמ"ש בע"ה במקומו כל פרט ופרט.

שער י פרק ג מ"ת⁴³⁶

והנה מציאות מקום התפשטות כל אלו פרצופי הזכרים והנקבות הנעשין מהתחברות מ"ה וב"ן כנ"ל⁶⁰⁰, הנה מקומם במקום שהיו תחלה הנקודות שיצאו דרך נקבי העינים⁶⁰¹, והוא מטבורא דא"ק עד סוף רגלי⁶⁰². ואור המצח הנקרא שם מ"ה אע"פ שיצא מלמעלה, מן המצח, הנה מתפשט משם ולמטה, { מח ע"ד } ומתחיל מציאותו מן הטבור עד סוף סיום רגליו כנ"ל⁶⁰³. אבל מה שנסתנה עתה מבראשונה בעת יציאת נקודות העינים הוא זה, כי אז היתה נקודת הכתר במקומה לבד בפ"ע, ואחריה נקודת החכמה לבדה בפ"ע, וכעד"ז היו כל הי"ס. אבל עתה נתוסף תיקון גדול, והוא כי נקודת הכתר נמשכה ונתפשטה ממקומה עד למטה קרוב אל סיום רגלי א"ק כמ"ש בע"ה, וזה ההתפשטות הוא כל שיעור הנקרא בשם עולם אצילות. ונקודה⁶⁰⁴ זו היא נקראת נוקבא (נ"א נקודת)⁴³⁷ דע"י. וכעד"ז עתיק יומין דכורא הנעשה מטעמים דמ"ה כנ"ל גם הוא מתפשט לשיעור הנ"ל. וכן עשו כל השאר א"א ונוקבא, ואו"א, וזו"ן. והלבישו זה את זה

ובפרט עי' לעיל הערה 4, ושער הנקודות פרק א' ד"ה ונחזור לענין, שהס"ג כאן אינו הס"ג של א"ק הכללי. ועי' שעה"ק המובא בליקוטי נוסחאות הערות 6, 61.

⁵⁹⁷ אפילו לאחר התיקון, שהרי עיקר לשונו בזה שייך דווקא כאשר מתו.

⁵⁹⁸ עי' לעיל הערה 594.

⁵⁹⁹ כל מה שנברר במעשה בראשית היה רק מה שהיה צורך בו לכל המציאות דמעשה בראשית בלבד. אמנם כל הניצוצין (הרי הם הכחות והשרשים דתולדות השמים והארץ שהיו עתידים לצאת להתגלות בכל משך ימי העולם דכל ו' אלפי שנים) לא נתבררו אז (כללים ח"א קד ע"ג), מכיוון שהיה תיקונם תלוי במעשי אדה"ר (כללים ח"א קט ע"ג), ועי' לעיל הערות 288, 290.

⁶⁰⁰ וכן הוא בכל דבר בעולם שנברא מב' בחינות: שורש הטוב ושורש הרע, והיינו זכר ונקבה, וזהו כעין מש"כ (ב"ב עד ע"ב) כל מה שברא הקב"ה בעולמו זו"נ בראו (פת"ש תיקון יא).

⁶⁰¹ עי' הערה 85.

⁶⁰² עולם האצילות הוא לבוש על נה"י דא"ק, וכן הוא לעיל עגו"י ה' [עי' לעיל שער א ענף ב' ד"ה והנה הא"ק מש"כ באריכות בענין נה"י ומלכות וכו' הערה 75], וכן בנקודות פ"ד [שם מבואר שזהו מלכות דא"ק] [כללים ח"א נז ע"ב].

עי' נקודות פרק ב' אות י' (ביאורים) (לש"ו). הו"ד לעיל הערה 129, שעולם האצילות לא זו בלבד שהוא מתלבש על א"ק מטבורו ולמטה, אלא שעולם האצילות הוא עצם הא"ק למטה מטיבורו.

⁶⁰³ כלומר שעד אז היו אורותיו בטלים באורות העקודים (מבר"ש יג ע"א).

⁶⁰⁴ כלומר מה שנתקן מעולם הנקודות.

מאיר העין חלק ב'

עד בחי' זו"ן, באופן שכל רגלי הפרצופים דאצילות בין דעתיק בין דא"א בין דאו"א⁶⁰⁵⁴³⁸ בין דזו"ן כולן שוין בסיומם, והם מסתיימים יחד מעט למעלה מסיומ רגלי א"ק⁴³⁹, ושם הוא סיומ האצילות כולו, ועי"כ⁴⁴⁰ נעשה נשמה זה לזה, וזה מלביש לזה. וגם כי עי"ז יוכלו הנבראים לקבל אורות העליונים שהם עתה מכוסים ומתלבשים זה תוך זה, וגם כי הכלים שלהם הגדילו עי" שנתפשטו עד למטה, ובזה יש בהם כח לקבל האורות שלהם בהיותן כלים גדולים⁶⁰⁶.

⁴⁴¹והנה * האור הזה דמ"ה החדש היוצא מן המצח כנ"ל, הוא סוד המלך הח' הנזכר בפ' וישלח הנקרא הדר, אשר לא נזכר בו מיתה בתורה, כי לא מת כמו האחרים, אדרבא הוא מתקן ומקיים הז' מלכין קדמאין שמתו הקודמין אליו כנ"ל. כי כבר הודעתין כי אלו המלכים כולם הם מלכים הנזכר בפ' וישלח (בראשית לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. ולפי שכאשר יצא⁶⁰⁷ התחיל תיכף לברר בחי' אלו המלכים לַעֲשׂוֹת בחי' נוקבא אליו, שהם נקרא עתה ב"ן דההי"ן כנ"ל, לכן נאמר בו (בראשית לו ט) וימלוך תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל, כמ"ש בזוהר⁴⁴² דעד { מט ע"א } השתא לא אידכר דכר ונוקבא כלל בר השתא, ובג"כ אתקיים כלל דהשתא הוי דכר ונוקבא כדחזי ונזכר באד"ר⁴⁴³.

*⁴⁴⁴מ"ב צ"ע⁴⁴⁵ ענין מלך הח' שהוא הדר שהוא היסוד⁶⁰⁸, ואיך (נ"א ואח"כ)⁴⁴⁶ יצאו ז' מלכים מתוקנים. והענין כי הז' מלכים כולם הם בחי' ב"ן שהוא מלכות לבדה, והדר הוא שם מ"ה החדש שהוא נגד הו"ק כנודע, אשר סופם הוא יסוד הכולל זכר ונקבה, שהוא עטרה שבו⁶⁰⁹. והנה הדר ומהיטבאל שהם בחי' מ"ה, וב"ן שבכללות שם מ"ה⁶¹⁰, ומזיווגם יצא תיקון אל ז' מלכין קדמאין, וכולם⁴⁴⁷ (נ"א שכולל) בחי' מלכות לבד שהוא שם ב"ן דכללות.⁴⁴⁸ והענין כי הם בחי' מ"ה וב"ן הנ"ל⁴⁴⁹, והשתא נקרא אדם לפי שאדם כולל זו"ן⁴⁵⁰, ולכן תמצא כי שם מ"ה בגימטריא אדם. וא"ת והלא בשם מ"ה לא נעשה רק הדכורין שבאצילות ובחי' הנוקבא נעשה משם ב"ן, ואיך נקרא אדם⁴⁵¹. והענין הוא⁶¹¹ כמ"ש, כי שם מ"ה בצאתו היה

⁶⁰⁵ עי' ליקוטי נוסחאות, וזה תלוי בענין קצרי קומה, ועי' שער א ענף ד. על אף שמציאותם של או"א הם מהגרון עד הטבור, אמנם עי' לש"ו (כללים ח"ב קכה ע"ב) שאורם מתפשט למטה מהטבור (וכן הוא בפירוש בדברי הרב בשער אנ"כ פרק י'), וכן עי' כללים ח"ב סח ע"ג שם נתבאר שנה"י דאו"א [נדצ"ל שם שהארת נה"י דאו"א] מתפשטים בכל קומת זו"ן, וכל התלבשות ז"א על נה"י דא"א הוא דרך נה"י דאו"א (עי' שעה"כ לג ע"ב). ועי' לקמן שער טו פרק ב' ד"ה גם נתבאר שם, בהערתינו על מש"כ "ואז הם קצרי הקומה", שם משמע שדבר זה הוא רק בשעת קלקול. למעלה מהטבור הם נכללים בדיקנא, ואילו למטה מהטבור הם מתלבשים במ"ה וב"ן (ביאורים ח"א מח ע"ג). וזה עומק מה שאו"א נקראים (ז"א ב') "קצרי קומה" (עי' כללים ח"א ל ע"ג).

⁶⁰⁶ כאן רבינו עוסק בענין ביאור הכלים שהם שלמים ואינו כהא דאיתא בשער השבירה ח סוף ד"ה ודע.

⁶⁰⁷ מלך הדר.

⁶⁰⁸ כלומר שהוא התיקון היוצא דרך היסוד בפומא דאמה, כעין מצות המילה. שהרי "עולם כמנהגו נוהג" הוא כעין העיגולים ושבירת המלכים, ותיקונם הוא גילוי עומק העולם. וכן הוא לענין מצות מילה, שמגלה את עומק רמ"ח האברים שבאדם אמנם הוא כנ"ל הערה 570 שאין חיבור בין מ"ה וב"ן כסדר, כדי שיהא מקום לעבודת כלל ישראל (פת"ש תיקון ג'). וכן הוא בצורת האדם שיש יצר טוב ויצר הרע, והתיקון הוא להשליט את היצר טוב על היצר הרע, ואז האדם עצמו הופך להיות בחינת תיקון גמור במתקלא עי' עבודתו, ובפרט במעשה המילה (פת"ש תיקון ד'), וכן הוא בכלל העולם שהיה בשבירה, ודבר זה נתקן על ידי אברהם אבינו (פת"ש תיקון ה'). כאן הוא מקום הגילוי של אור היום הראשון, שהוא גילוי שם מ"ה ביסוד, אמנם הוא נגזר כדי שתהיה בחירה לאדם (פת"ש תיקון ו'), ועי' לעיל הערה 587.

⁶⁰⁹ עי' בהגר"א על ספד"צ פ"א י ע"א ד"ה מלך השמיני שהוא המלך הדר, כי בעולם התהו נחלקה העטרה מהיסוד. אמנם מדברי האריז"ל שלעיל נקודות ה' ושבירה א' שהמלך הז' הוא מלכות, ולכאורה הדבר צ"ע, אמנם עי' לעיל הערה 280.

⁶¹⁰ ר"ל שנכלל בשם מ"ה ונעשה טפל אליו כמו שאמר בסמוך אבל עצמות דבחינת מהיטבאל [היינו הטר"ר דב"ן] אינו אלא מהיושר דס"ג שהוא ב"ן דההי"ן שאמר בסמוך (לש"ו).

⁶¹¹ עי' בהשמטות כאן (הגוב"י אות א') שכתב שם א"מ כו' ולפי העומק אינו כן כו' כנזכר בשבירת הכלים פ"ח [א"מ זה תירץ למתחילים אבל העומק אינו כן כ"א שמ"ה החדש הוא כולל מ"ה וב"ן והב"ן דמ"ה נקרא מהיטבאל כנזכר בשער השבירה פ"ח] עכ"ל.

מאיר העין חלק ב'

מברר משם ב"ן ומחברו אליו ונתקן עמו, ונמצא כי אז היה אור הנוקבא טפל אליו⁶¹² והיה יונק ממנו. כדמיון הבן עם הבת, שהכל נקרא ע"ש הבן, והוא יורש הכל, ואינו נותן לבת אלא מה שיוטב בעיניו כרצונו. וא"כ נמצא כי הבת טפלה וכלולה בבן, ולכן שם ב"ן, שהיא הבת, נוקבא וטפלה לשם מ"ה, שהוא הבן הזכר. והיא כלולה בו, כי שם מ"ה הוא המבררו עמו, והוא נתקן ע"י המ"ה. ולכן כאשר מברר הוא לוקח תחלה מה שמברר לעצמו כנודע בסוד (אד"ו רצב ע"ב) תרין עטרין דירית ברא, ב' חסדים וגבורה⁴⁵² דמ"ה ודב"ן, ולבית יהיב ברא לברתא בשעתא דמזדווג עמה עטרה דגבורה⁴⁵³, וכאלו ניתן לה משלו דמי, ולכן הוא לבדו נקרא אדם כלול תרוייהו. והרי עתה כי ב' בחי' יש לנוקבא דז"א, א' בהיותה כלולה בתחלה עם הזכר, הב' כשנפרדת ממנו והוא נותן לה עטרה דגבורה. וזה סוד הכתוב (בראשית לו ט) ושם אשתו מהיטבאל בת מטרה, כי הנה בשם זה יש כללות מ"ה (ובן)⁴⁵⁴ וי"ט שהוא המלוי של⁴⁵⁵ ד' אותיות הראשונים שבו, כי אדם הוא שם מ"ה, והנקבה י"ט בהיותה כלולה עמו, כי אז נוקבא נקרא מילוי שם מ"ה גימטריא י"ט⁶¹³, כמו ענין אדם וחוה, כי אדם שם מ"ה, וכאשר היתה הנוקבא עמו היתה נקרא חו"ה, שהוא גימטריא י"ט שהם בחי' מילוי דשם מ"ה, כי כל בחי' מילוי הוא גימטריא (נ"א בחי')⁴⁵⁶ אלה"ם שהיא בחי' הנוקבא, שהוא דינין. ובזה תבין למה בחי' הנוקבא היא תמיד דינין והוא לפי שרשה הוא בחי' המלכים שמתו, שע"כ נקרא מלכים מלשון מלכות*. ואמנם כאשר נפרדת מעליו ונעשה בחי' לעצמה ואז שניהן בסוד בעל ואשתו, דכורא לחוד ונוקבא לחודה⁴⁵⁷, אז נקרא מהיטבאל, כי שם זה נחלק למ"ה יטבאל, כי מ"ה הוא דכורא⁴⁵⁸, ויטבאל גי' ב"ן שהוא נוקבא בהיותה לעצמה, הוי"ה דההי"ן המתבסם⁴⁵⁹ עמו זה עם זה, דכורא ונוקבא. ולכן נקרא בשם טוב, להורות { מט ע"ב } שיצא מהם הרע והוברר מהם הטוב, וז"ש (אד"ו רצב ע"ב) ואתבסמו דא ברא כו⁴⁶⁰.

ואני בעניי לא מצאתי שם דבר שמכריח זה, ולענ"ד משמע גם שם ההיפך וכמו שכתבתי שם על הגליון [ה"ד לעיל הערה 557], שאמר שם בפ"ח שגם בחינת חג"ת נה"י שבמלכות יצאה עמו כי המלכות שבמלכות הוא שיצאה מתחילה כו' הרי לן בהדיא שממה שיצאה מתחלה המלכות שבמלכות שהוא מנקודות דס"ג (שהוא בחי' ב"ן דחיצוניות שאמר בשער טנת"א פ"א במ"ב דשם, ע"ש שנקרא אח"כ בשם ב"ן דב"ן שממנו נעשה העיגולים שאמר שם בהגהת מהרח"ו) מזה עצמו יצא אח"כ בעת התיקון בסיבת זיווג השני דע"ב וס"ג הפנימיים חג"ת ונה"י שבמלכות, והוא הנקבה דיושר שבאה בסוד תוספת בעת יציאת מ"ה החדש שאמר שם בהגהת מהרח"ו, ונמצא שעקרו באמת הוא המ"ה שבב"ן הכללי שהוא היושר דס"ג הנזכר בכ"מ. (ומשמע לענ"ד שהוא הפנימיים דב"ן מהחיצוניות שאמר במ"ב הנ"ל (טנת"א א') דהעיגולים נקרא חיצוניות, והיושר נקרא פנימיות, על שם נקבה תסובב גבר כו') וזה שאמר כאן בסוף פרק ג' דתיקון שלעתיד יחזור ס"ג לקדמותו ויתבטל שם מ"ה, ור"ל שיחזור לשרשו כבתחילה. והוא מה שאמר שם בהגהת מהרח"ו הנ"ל, ולכן יהיה לעתיד הב"ן גדול ממ"ה, דהוא מבחינת ס"ג. הרי מכל זה משמע ומוכח שבחינת מהיטבאל הוא עיקרו מ"ה שבב"ן, ומה שאמר בפ"ח דשבירת הכלים על הדר ומהיטבאל ושניהם נקרא שם מ"ה הכללי, ר"ל שנקרא בשם מ"ה מהטעם שכתב כאן בפ"ג. והענין הוא כו' וכן כתב מרנא ורבנא הגר"א זל"ה בהיכלות ובתקונים שבמקום שהדכורא והנוק' הם ביחד אין הנוק' עולה בשם להיות נחשב בפ"ע (בליקוטים לביאור הקדמת תי' ובהיכל א' בראשית אות י' [יא ע"ג]) [עי' לקמן שער ז"א פרק ג'] לכן נכללת בשם מ"ה הכללי ונקראת בשם ב"ן שבמ"ה, הגם שעיקרו הוא מ"ה שבב"ן. ואם נאמר שיסבור כאן ובפ"ח הנ"ל כמו שאמר שם בהגהת מהרח"ו הנ"ל, ואפשר ג"כ להוסיף כו', ויתיישב טפי מה שנכללו להקרא בשם ב"ן דמ"ה, משום שנעשו שניהם, ר"ל הן הרוח והן הנפש של שניהם לגוף אחד ממש ע"ש ותמצא. וקראם נמי שפיר בשם יסוד ועטרה, דמה שיצא משורש מ"ה הוא הבחי' יסוד דא"ק, ומה שבירר עמו הפנימיות דב"ן שהוא מ"ה שבב"ן נעשה לבחינת עטרה אליו. והוא הענין מה שכתב מרנא הגר"א זל"ה בספד"צ במלך השמיני (י ע"א) ועטרת היסוד אינו מתפרש ממלכות נוקבא שהוא בחינה דידה, ור"ל ששניהם משורש ב"ן הכללי, העטרה הוא מ"ה שבב"ן, ומלכות פרצוף פרטי ב"ן שבב"ן, אלא שאחר התיקון נתחברו מ"ה וב"ן בכל הפרצופים כמבואר בדרושים (לש"ו).

⁶¹² זה רק כל זמן הו' אלפי שנין, אמנם באלף השביעי יהיה הנוק' בסוד תגא בראש ספר תורה, בחי' עטרת בעלה, אז יתהפך הרע לטוב ואדברא, הוא יהיה במעלה יותר גדולה ממה שהוא הטוב בעצמו, ואז יקרא בשם ס"ג ולא ב"ן (פת"ש תיקון ט), ועי' לקמן הערה 859.

⁶¹³ יר"ד ה"א וא"ו ה"א חסר יהו"ה סה"כ י"ט.

מאיר העין חלק ב'

*461 מ"ק ונלע"ד חיים שז"ס מ"ש באד"ז (רצב ע"א) על בת מטרד, בת מאמא דדינין מתערין מינה דטרדין לכולא, פי' כי אמא היא שם ס"ג⁶¹⁴, ומשם היתה זה הבת שנעשית⁴⁶² אח"כ ב"ן באופן כי לא נשאר באמא רק טעמים דס"ג, ומשם ולמטה, שהם נקודות דב"ן, נק' ברתא שהוא שם ב"ן הנ"ל⁶¹⁵. גם נלע"ד כי לכן אנו מוציאים בד' אותיות השם ב' ההי"ן, כי הה' לבדם כפולה⁶¹⁶, לפי שהה' ראשונה שהיא ס"ג ממנה עצמה יצא ה' שנייה⁴⁶³ אלא שנשתנית שנקרא שם ב"ן באופן כי שניהן אינן רק אות אחד ונחלקו לב', ולכך ג"כ עיקר השם (נ"א הם)⁴⁶⁴ יה"ו שהם ג' אותיות ראשונות מהשם.

⁴⁶⁵ ואמנם צריך לתת טעם אל הנ"ל, כי הרי אלו הנקודות הנ"ל הם בחי' ס"ג, ואיך יהיו גרועים וטפלים לשם מ"ה החדש, ויהיה מ"ה זכר ונקודות ס"ג נקבה, ונודע בכמה מקומות כי בחי' שם ס"ג גדול משם מ"ה. והתשובה היא כי שם מ"ה החדש הנ"ל יצא מבחינת הזווג דע"ב וס"ג כנ"ל, לכן כיון שהוא נמשך מכח ע"ב עצמו לכן הוא גדול מס"ג. ועוד טעם אחר, כי בשם מ"ה לא היה בו מיתה ושבירה כמו שהיה בשם ס"ג עצמו. ועוד טעם ג', והוא כי אלו בחי' נקודות לבד של ס"ג, אבל המ"ה החדש הוא כולל טנת"א כנ"ל, וכיון שיש בחי' טעמים ודאי שהוא מעולה על הנקודות דס"ג, אבל לא על הטעמים דס"ג. ⁴⁶⁶ ועוד טעם ד', כי ס"ג יש בו גרעון גדול עתה, והוא כי עדיין לא הושלם להתברר כנודע, ולכן עתה מ"ה גדול ומעולה ממנו, אבל לע"ל אשר יתוקן⁶¹⁷ כל בחי' ס"ג ויחיו כל המלכים⁶¹⁸ ויתבררו לגמרי בסוד (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח, אז יחזור שם ס"ג לקדמותו ולתועלתו (נ"א ולמעלתו)⁴⁶⁷ ושם ס"ג ישלש ויאיר בעולם⁶¹⁹, ואז יתבטל שם מ"ה⁶²⁰ אשר זהו ענין חזרת העולם לתהו ובהו⁶²¹ כנזכר בדברי רז"ל לימות המשיח⁶²²⁴⁶⁸, ואז יתבטל מ"ה ואז לא יהיה רק ב' אורות של ע"ב וס"ג, ודי בזה⁴⁶⁹.

⁶¹⁴ כלומר ס"ג דס"ג (דע"ה ח"א ה ע"א).

⁶¹⁵ עי' ביאורים ח"ב עט ע"ב שאין זה ב"ן ממש, שכן לא היה שם ב"ן ממש עד התיקון. אלא שהיו הבחי' האחרונות דס"ג, ועי' לעיל הערה 6.

⁶¹⁶ עי' בהגר"א על ס"י י ע"ג שפעולותיהם של הבינה והנוק' דומות זל"ז בכך שהם מוציאים אל הפועל, הן בכלל והן בפרט, ולכן יש בהם את אותה האות.

⁶¹⁷ עי' שער מאמרי רז"ל ז ע"ג ועי' בשער מאמרי רשב"י בסוף פרשת ויקהל [כי אבא ואימא כל אחד כלול מן עשר ספירות בפרצוף אחד שלם, אבל ז"א אין בו רק שש קצוות בלבד. אמנם בזמן הגדלת המוחין, אז ניתוספה לו' בראשית ו' זעירא שלו, ואז נשלם לעשר ספירות גמורות. והנה זהו סוד שם ההוי"ה כי אבא שיש לו פרצוף גמור ב"ס רמוז בי"ד של ההוי"ה, אבל ז"א שאין בו רק שש קצוות נרמז באות ו' של ההוי"ה, לפי שאין בשורשו רק ו' קצוות. ובזמן המוחין ניתוספה לו' בראשית ו' זו כנז' שהם סוד המוחין, ואז נשלם ל"ס, ולכן אותם ג' ראשונות אינם בו בקביעות כי על ידי תפלותינו הם באים ואח"כ חוזרים ומסתלקין, ולא נשאר בו בקביעות רק השש קצוות בלבד כנודע אצלנו. וכיון שהשלשה ראשונות אינן קבועות תמיד בו אינו נקרא רק בשם ו"א בלבד.

ואמנם לעתיד לבא שאז אין היצר הרע ואין רמאות ועבירות בעולם, יהיה הז"א קבוע תמיד אף בשלשה ראשונות, ויהיה תמיד שלם בפרצוף של עשר ספירות גמורות, ויהיה שקול בערך אבא, ויהיה נקרא באות יוד כמו אבא. ואז במקום מה שהוא עתה שם יהו"ה, יהיה אז שם יהי"ה, באופן כי זיווג עליון דאבא ואימא יקרא י"ה, וזווג תחתון דז"א ונוקביה גם הוא נקרא י"ה ולא ו"ה, ובהתחבר יחד שני הזיווגים יקראו בשם יהיה (ועי' [בחלק הביאורים] מטי ולא מטי פ"ג אות יז סי' ג).

וכן הוא בלק"ת סוף זכריה, כי לעתיד יהיה גם האותיות ו"ה ל"ה, ונראה כי הכוונה הוא רק שיתמלא הו' ויושלם במוחין גמורים מהבינה כמ"ש לקמן שער הזווגים פרק ד' ה' ע"ש, ומה שישתנה הוא רק שהווי"ן שבאותיות ההי"ן הם עתה ווי"ן קטועים בלי ראש, ולעתיד יושלמו לווי"ן שלימים. וכן ישתנו המילואים המ"ה לע"ב, והב"ן לס"ג. וכן הוא מוכח מכאן, כי מאחר שאמר כאן שהע"ב וס"ג הם יהיו לעולם, וא"כ הרי ע"כ הוא שישארו האותיות ווי"ן כמקדם, כי בלא הווי"ן אי אפשר למצוא בהם חשבון ע"ב וס"ג כלל, ועי' עוד בספיקות דעגו"י סי' ב' אות ח' [דע"ה ח"ב קס ע"א] [לש"ו], וכן ביאר בכללים ח"ב עז ע"ב.

⁶¹⁸ עי' פת"ש הובא בהערה 612.

⁶¹⁹ מבואר הענין באריכות בדברי מרנא הגר"א בס"ד פ"א [יא ע"א] בד"ה שביעאה ובליקוט שם [לז ע"ב] ד"ה סוד ג' (לש"ו) וז"ל, ר"ל אלף השביעי תליא במלת בראשית, שהיא עלייהו, כמ"ש לעיל בראשית ברא שית, עלייהו, והיא בינה כנ"ל (ח' ע"א), והיא סוד השבתת עולם, בסוד שבתאי, שהוא דרגא דבינה כידוע, ובינה הוא בסוד אחרית, שהכל תשוב אל שרשו, שהיא סוד האש כמ"ש

מאיר העין חלק ב'

שער י פרק ד מ"ב⁴⁷⁰

אח"כ יצא שם מ"ה מהמצח דא"ק והוא סוד טעמים, ונקודות הראשונות מס"ג נקרא עתה ב"ן, ונתחברו עתה מ"ה וב"ן, ומהם נתקנו כל הנקודות שהם המלכים שמתו⁶²³, ושאר המלכים שלא מתו⁶²⁴, שבין כולם נקרא אצילות. ועתה אחר התיקון נקרא ברודים והוא שבא אחר הנקודים, וזש"ה (בראשית לא י) עקודים נקודים ברודים.

שם של מ"ה היוצא עתה ממצח החדש⁴⁷¹ יש בו טנת"א כמו ע"ב וס"ג. טעמים של מ"ה דכורא דעתיק, והטעמים דב"ן נוקבא דעתיק, ונקודה⁶²⁵⁴⁷² של מ"ה דכורא דא"א, ונקודות דב"ן נוקבא דא"א, תגין דמ"ה או"א, אותיות דמ"ה זו"נ. אך למטה כתבתי שכל בחי' דמ"ה הוא דכורא, וכל בחי' ב"ן הוא נוקבא, וא"כ קשיא הא קאמר הכא דתגין דמ"ה או"א, ואותיות דמ"ה הם זו"נ. ואפשר לומר דלא דק, אלא⁶²⁶ שאמת הוא { מט ע"ג } כמ"ש למטה.

ואם תסתכל תראה כי כל אחד מה' פרצופים נחלק לב' ג"כ, הכתר של ע"ס, ממנו נעשה עתיק וא"א, דהיינו עתיק עד ת"ת שבכתר, וא"א משם ולמטה וכעד"ז חכמה ויש"ס, בינה ותבונה, וז"א ויעקב, ורחל ולאה.

ואם תסתכל תראה כי שם מ"ה הוא כללות כל השם שהוא טנת"א של כל כללותו, ואמנם שם ב"ן אינו רק הנקודות דס"ג לבד, אלא שהנקודות אלו דס"ג נחלקים לטנת"א ג"כ, דכ"מ שנזכר טנת"א בשם ב"ן שהוא ס"ג כנודע, אינו רק בנקודות לבדו של ס"ג הכלולים בהם טעמים ונקודות ושמור כלל זה.

נמצא שכל אחד מהשמות הד' שהוא (טנת"א) ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הם הא' טעמים, והב' נקודות, והג' תגין, והד' אותיות, וכל א' מאלו הד' כולל כל הד' בחי' שהם טנת"א. אמנם בשם ס"ג מצינו תוספת א', כי גם בחלק הנקודה שבו, גם הוא כלול מד' בחי' טנת"א. נמצינו למדין מהם כי שם ב"ן הוא חלק הנקודה לבד דס"ג, וזהו השם של ב"ן נחלק לד' בחינות, ושאר בחי' של ס"ג שהם תגין ואותיות אפשר שהם בכי"ע, כנלע"ד חיים להבין כפי הנ"ל.

בס"י, והוא סוד וחד חרוב, והענין כי שית אלפי שנין הן ששת ימים שמתנהג ב"ק, וז' הוא מלכות, ומלכות תליא בבינה וחוזרת אל שרשה, וזהו סוד השבת ושמיטה שאסור במלאכה וסוד היובל. ובדף לז, סוד ג' רישין, הנה ההנהגה בג' הפרצופים, א"א שכולל ג"כ או"א, שכל ג"ר כחד אחשיבון, וז"א, ונוק', שהן ג' שמות הידועים, ומנהיגים ג' עולמות בי"ע, ובאדם נר"נ, וכן בכל דבר, והנה הנהגת עתה היא בז"א, שיתא אלפי שנין כו' (עי' סנ' צז ע"א), זמן המעשה והמצות בזכר, ושביעית היא בנוק' עולם המנוחה שבת, כנקבה שהיא לשבת בית, ואין בה מעשה ולא מצות ובסוד שבת.

⁶²⁰ ר"ל שיחזור לשרשו כבתחילה (לש"ו). וזה שליטת הס"ג, שאז יחזרו או"א שבא"ק לעצמותם העיקרי להתאחד ולהיכלל במוחין, ויאר הס"ג כבתחילה שהוא עד סוף רגלי הא"ק (כללים ח"ב מ ע"ג), ואז מ"ה יהיה נכלל בע"ב, וב"ן בס"ג (שם ע"ד). ועי' שער א ענף ב ד"ה והנה א"ק באריכות, שעיקר א"ק הוא ע"ב וס"ג, וכל הבחי' של מ"ה וב"ן הוא לבר מגופא.

⁶²¹ הוא לשון הספד"צ פרק א' [יא ע"א] (לש"ו).

⁶²² עי' בהג"א על ספד"צ י ע"א ד"ה וז"ס ימות המשיח באלף הששי בסופו, אם כן אלף

השביעי הוא אחרי ימות המשיח. אמנם עי' בנוסחאות הערה 468.

ויסודו הוא דברי הגמרא בסנהדרין צז ע"א: תנא דבי אליהו, ששת אלפים שנה הוי עלמא, שני אלפים תוהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח. ועי' בגר"א בהקדמתו לאד"ר, שאף בשני אלפים ימות המשיח העולם חזר לתהו.

⁶²³ דהיינו ז"ת.

⁶²⁴ דהיינו ג"ר.

⁶²⁵ עי' כל זה בטנת"א א' במ"ב (וכן הוא בשבירה ו') וז"ל, כי עתיק לוקח ה' ראשונות מטעמים דב"ן, וג"ר מנקודות דב"ן, וד"ר מתגין דב"ן, וכתרים של אותיות דב"ן, וא"א לקח ה' אחרונות דטעמים דב"ן, ואבא לקח ז"ת דנקודות דב"ן, ואמא ו"ת דתגין דב"ן, וז"א ו"ת (ו"ת שהם אותיות דב"ן) (נ"א ז"ת) דאותיות דב"ן, ונוקבא עשירית אותיות דב"ן (נ"א העשירי דאותיות), ואמנם משם מ"ה לקח עתיק טעמים דמ"ה, וא"א נקודות דמ"ה, ואו"א לקחו תגין דמ"ה, וז"א ו"ת אותיות דמ"ה, ונוקבא עשירית אותיות דמ"ה, עכ"ל, והוא לכאורה דלא כמש"כ כאן.

⁶²⁶ פי' כאן בא לומר תירוץ שונה מאשר 'לא דק'.

מאיר העיץ חלק ב'

גם נלע"ד כי שרשם⁶²⁷ אינם זולת ב' בחינות שהם ע"ב וס"ג, והם שורש החסד ודין. ואמנם הע"ב כולל טנת"א, וכן הס"ג ג"כ, והטעמים דע"ב הם ברישא כנודע, והנקודות שלהם ממצחא ולמטה שהוא שם מ"ה, ושם זה כולל ג"כ טעמים ונקודות וכו'. נמצא הטעמים דע"ב הם נגד הטעמים דס"ג, ונקודות דע"ב הוא שם מ"ה במצחא, והם כנגד הנקודות של ס"ג שהם בעינים, וזה נקרא שם ב"ן⁶²⁸. אמנם קשה לפ"ז כי הרי נקודות הם ס"ג ולא מ"ה, א"כ היה ראוי שיצא ס"ג דע"ב שהם נקודה דע"ב, ולא מ"ה שהם תגין⁴⁷³. ונשאר עתה תגין ואותיות דע"ב ותגין ואותיות דס"ג, ואינו יודע⁴⁷⁴ מה נעשה בהם, ואולי מהן נעשה ב"ע. ושמור כלל זה שאפשר שהוא { מט ע"ד } אמיתי ויובן בו כמה דברים⁴⁷⁵, או אפשר שמתגין ואותיות דע"ב ס"ג נעשה מהם כלים של אצילות חדשים⁶²⁹.

וזה מ"ש כתוב מכת"י הרח"ו ז"ל מקונטרס הקיצור.

⁴⁷⁶נסתפק לי ג' ספיקות באחר התיקון, או דשם ס"ג נשאר עגולים וממ"ה⁴⁷⁷ לברו נעשה יושר לברו דכל אצילות, או שתחלה יצא ס"ג דעגולים⁶³⁰, ואח"כ בעת התיקון אז יצא גם היושר דס"ג ויושר דמ"ה שהוא מהיטבאל מלך הח' הדר כלול ז"ן דמ"ה⁶³¹ ונשאר עגולים מס"ג לבד ויושר ממ"ה ומס"ג, וע"כ הס"ג דיושר⁴⁷⁸ נקרא ב"ן, כי הס"ג דעגולים⁴⁷⁹ לא נשתנה שמו⁶³², והוא ס"ג כבראשונה, אך היושר דס"ג⁴⁸⁰ נקרא ב"ן⁶³³. או שתחלה יצאו עגולים דס"ג ובתיקון יצאו יושר דס"ג הנקרא ב"ן וגם עגולים ויושר דמ"ה ונתחברו עגולים דמ"ה ועגולים דס"ג, וכן יושר דמ"ה עם יושר דס"ג הנקרא⁴⁸² ב"ן⁶³⁴.

ומהקונטרס הגדול דא"ק⁴⁸⁴, משמע בהדיא כי העגולים והיושר דס"ג שניהן יצאו תחלה, אך שהיו בחי' נפש, ואח"כ יצאו בתיקון רוח שהוא עגולים דמ"ה ויושר דמ"ה, והוא פירוש רביעי קרוב⁶³⁵ לפירוש שלישי שנסתפקתי. והראיה כי במיתת המלכים נכתב שם שהיו

⁶²⁷ של הא"ק, וממילא של כל העולמות.

⁶²⁸ ועי' עוד בזה בריש שער הנקודות בהג"ה שם בשם שעה"ק (לש"ו).

⁶²⁹ עי' לעיל שער ח פרק ב' הערות 6, 61.

⁶³⁰ כוונתו לעיגולים דס"ג, וכדלקמן ליקוטי נוסחאות הערה 479.

⁶³¹ הרי הוא יסוד ועטרה. הדר הוא יסוד, והוא היושר דמ"ה, ומהיטבאל הוא עטרה, והוא יושר

דס"ג (לש"ו, וכן הוא בדע"ה ח"ב קסא ע"ב), ועי' לעיל הערה 611.

⁶³² שהוא מעולם הנקודות ואז לא היו כי אם הבחי' האחרונות דס"ג (דע"ה ח"ב קסא ע"ב).

⁶³³ כי הוא יצא על ידי זיווג ונעשה לפנים חדשות ובעל שם חדש, הרי הוא שם ב"ן (דע"ה ח"ב

קסא ע"ב), ועי' לעיל הערה 6.

⁶³⁴ עי' בפת"ש תיקון יב, וזה תמצית דבריו: אמנם מאחר שעיקר עסקינו בלימוד זה הוא רק בענין האדם שהוא עיקר בבריאה, ובסוד ההנהגה הפרטית הזאת הרי הוא היושר, לכן אין אנו מדברים בבריאה ובתיקון כי אם בסוד יושר. ומ"מ נוכל לומר ג"כ שכל בחינת ב"ן הם עיגולים, וכל בחינת מ"ה היא יושר, שהרי ענינו של מ"ה הוא לתקן את הכל על פי האדם, ורק במקרה נמשך התיקון גם לבחינת עיגולים, לכן נקרא הכל בחי' יושר בלבד. אמנם בנקודות שיצאו קודם התיקון לא היתה מציאותם לשם גילוי שלמות האדם, לכן אפשר גם את יושר דנקודות לכנות בבחי' עיגולים, וכמו כן אפשר לומר שמהנקודות לא יצאו כי אם עיגולים, וא"כ בתיקון יצאו יושר דב"ן ויושר ועיגולים דמ"ה, שכן מ"ה נותן תיקונים לכל חלקי הבריאה וגם לחלקי האדם שהוא העיקר, לכן כל ג' הספיקות נכונות באותה המידה (וכן הוא בדע"ה ח"ב קסא ע"ב), ועי' לעיל הערה 60.

⁶³⁵ ר"ל שהפשוטו שלו אינו כא' מספיקותיו שנסתפק בכאן ובנקודות פ"א, דלספק הא' לא נמצא אפילו אחר התיקון בחי' יושר בס"ג ובחינת עיגולים במ"ה, ובספק הב' מוסיף שבתיקון יצא גם היושר דס"ג, ובספק ג' מוסיף עוד שגם במ"ה נמצא עיגולים, אבל שיהיה היושר בס"ג בתחילה במיתת המלכים זה לא קאמר בספיקותיו. ונלע"ד שמה דאמר לעיין בטנת"א פ"א במ"ב דשם שמזיווג הראשון דע"ב וס"ג לא הולידו אלא בחינת ב"ן דחיצוניות זה נמשך אחר שיטתו שכתב בשבירת המלכים פ"ח וכאן פ"ג, שמתחילה לא יצא בס"ג רק העיגולים לבד, והעיגולים הם החיצוניות בכ"מ. אבל לפי מה שמסיק כאן שגם היושר דס"ג יצא מתחילה, נמצא שהב"ן יצא מתחילה בשלימות גם הפנימיות שבו דהיושר הוא הפנימיות, ומזה נעשה אח"כ מהיטבאל כמו שכתבתי לעיל אות ו' [הערה 519].

ובעיקר הענין במה שקרא לבחי' הנקודות פעם בשם ס"ג ופעם בשם ב"ן וכמעט שעירבב לנו הענינים בזה, דבכאן פ"ב קאמר בפירוש שאינו אלא באמת הנקודות דס"ג ממש, ונותן טעמים על מה שקרא אותו בשם ב"ן. ומהמהדורה בתרא שבטנת"א הנ"ל ובכמה מקומות רבו מלספר, משמע

מאיר העין חלק ב'

שעיקרו באמת הוא עצמות הב"ן. ועוד דאל"כ יהיה קשה מאוד לומר שלא נתגלה אלא ג' בחי', היינו ע"ב וס"ב ומ"ה (שיצא מזווגם), ועצמות הב"ן לא נתגלה כלל. וכבר טרח הרח"ו זל"ה בזה במה שכתב כאן גם נלע"ד כי שרשם אינם אלא ב' בחינות כו', ולא העלה בידו דבר ברור בזה. אכן נלע"ד לומר בזה בעה"י דודאי האמת הוא שיש ד' שמות מחולקים כל א' בבחינת עצמותן ממש היינו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שכל א' כלול מטנת"א שמהם הוא הד' פרצופי אצילות או"א זר"ן (חגת"ם שורש ד' יסודות), שכל א' הוא פרצוף פרטי בפני עצמו. אך ידוע הוא דמלכות בכל מקום שהוא לית לה מגרמא כלום, ועיקר עצמותה אינה עצמות פשוט רק שמורכבת מהג' ונעשית לבחי' בפני עצמה, וכמו שכתב מרנא ורבנא הגר"א זל"ה בתז"ח יט ע"ג ד"ה כד בעא לאתפשטא ז"ל, אע"ג שהן ד' יסודין ד' גוונין עיקרן ג' כי עפר מורכבת מהג' כמ"ש בזהר ובס"י ומ"מ הן ג"כ ד' כו' ע"ש. וכיון שכן אין מציאות עצמות המלכות אלא בהתגלות הג' חג"ת, אבל כ"ז שהג' המה בשרשן אין באפשרי לעצמות המלכות שתתגלה כלל, וזהו מה שאמר הספד"צ וארעא אתבטלת, וכתב שם מרנא ורבנא הגר"א זל"ה [ג ע"א] היא לא מלכה כלל דלית לה מגרמא כלום אלא מה שמקבלת מבעלה, לפיכך כאן שהמלכים דו"ק מיתו היא לא באה לכלל הויה ולפיכך לא נזכר מלוכה והויה בתורה עליה כלל עכ"ל.

וזהו הענין נמי מה שאמר הספד"צ בענין חזרת עלמא לתהו ובהו שביעאה עלייהו דאתתקף בלחודי וכתב על זה מו"ר הגר"א [יא ע"א] שהוא ביום ז' יומיה דמלכות, היום הראוי לשליטתה שהוא אלף הז' יהיה אז בינה שלטא, דאין זמן למלוכה של המלכות, ותיכף חזרו לאימא עלאה שהיא בינה, כי בזמן שאין בעלה (שהוא ז"א ו"ק שם מ"ה) עמה שהוא אחר החרבן ו"ק, שהם ששת אלפי שנין דעולם הזה, אז אין באפשרי להיות גילוי לעצמותה, לכן קרן (שהיא מלכות) ביובלא (שהיא בינה) אתעטר, עשיראה באמא [סד"צ בסופו].

וזהו הענין נמי מה שאמרו חז"ל ארבעים יום קודם יצירת הולד אומרים בת פלוני לפלוני, הוא משום שאין באפשרי לעצמות הנקבה שתתגלה אלא מעצמות בעלה, לכן מראין מקום קודם יצירתה מהיכן שתלקח חיות עצמותה. וזהו הענין נמי מה שהו"ה שלה הוא הו"ה דב"ן, שאינו אלא הו"ה כפולה חוץ ממילוי הי"ד משום שגילוי מציאותה אינו אלא בהתחברותה בבעלה, ותליית שרשה בג"ר.

וזהו נמי הענין מה שע"פ דין תורה אין לאשה רשות לעצמה דבעת נערותה התורה זכתה לאב בכל אשר עמה למכרה ולקדשה, ונערה שנתפתתה הכל לאביה, ואפילו צערה בתפוסה, וכן לענין נדרה, ואח"כ היא נכנסת ברשות בעלה לכל. הכל הוא הענין משום דהיא לעצמה אין לה מציאות כלל.

ואחרי כל זה ניחא לן שפיר כל דברי האר"י זל"ה במה שהרכיב לנו העינים בגלוי האורות הראשונים מא"ק פעם בשם ס"ג ופעם בשם ב"ן, הגם בעת שהיו כלולים בפנימיות דא"ק היו שמה כל אחד בבחי' עצמותן כמו שאמר לעיל בשער טנת"א, שיש שם ב"ן כללי בבחי' בפ"ע זולת הג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה הכללים, והוא המלכות דא"ק, ומ"ה הוא ז"א דא"ק, וכמו שאמר בפ"ז דשבירת המלכים. עכ"ז זה אינו אלא דוקא בעת היותם כל הד' שמות ביחד, שהמה כולם בפנימיותן אזי מקבלין דין מן דין, וב"ן מכולם, שימצאו בבחי' עצמותן, שיתהווה להויה המתייחס לשם, דהיינו הוית פנימי, כפי ערך הוית הע"ב וס"ג ומ"ה, שמקבל ב"ן הויתו מהם, כי הוא תמיד כוס של ברכה שמקבל ברכת כולם. אבל בעת שהתחיל להתפשט האורות לחוץ, והיה ההכרח להתפשט האורות לחוץ, והיה ההכרח להתפשט אור הב"ן שהיא המלכות תחלה, שאין התחתונים יכולים לקבל אלא אורה כידוע, וכשהיא לעצמה בלא בעלה אין באפשרי שתבוא לכלל הויה כנ"ל, לכן היה ההכרח שתתגלה ע"י אימה שהיא שם ס"ג בחי' בינה, והוא הנקודות דס"ג שהתחבר והשתתף עם בחינת ב"ן שתוכל לצאת לכלל גילוי. ועכ"ז לא נתגלה בחינתה שהוא ב"ן בהוית עצמותה אלא בעצמות ס"ג כנ"ל מדברי מו"ר הגר"א, שאין לעצמותה מציאות אמיתית אלא מורכבת, ולכן כל זמן שלא נתגלה מ"ה אין גילוי לעצמותה כלל, דאין עולה בשמה אלא בשם ס"ג, ולכן אין ראוי לקרותם בשם ב"ן אם לא מפני הטעמים שאמר לעיל פ"ב.

אך עיקר מיתת המלכות יכול להיות שלא היה באמת אלא במה שנוגע לבחינתם ממש, ולא לעצמות הס"ג, והוא מה שאמר לעיל בשבירת הכלים פ"ו איך שהיה השבירה הפרטיות בכל ספירה וספירה בז"ת שלה והג"ר שלה נתקיימו, הכל הענין הוא מה שנוגע לעצמות הס"ג נתקיימו, ומה שנוגע לבחינתה של הב"ן נשברו. ואפילו אם נמצא בדברי האר"י זל"ה שאמר שנקודות דס"ג נשברו הוא משום שנ"ל שעדיין לא יצאתה הב"ן לגילוי הראוי להקרא בשם, שלא יצאת אלא בעצמות הבינה שהוא ס"ג, ושורש עצמותה היה בטלה בעצמות הס"ג, ואף גם בכל זאת שיצאתה בעצמות דנקודות הס"ג, לא הועילו לה שיכולה להתקיים, כי הנקודות דס"ג הם בחינת ס"ג שבס"ג, שהם שורש הגבורות, שבה תליא כל הדינין, כמו שכתב לעיל בשער הנקודות פ"א, ובפרט שלא יצא אלא חיצוניות דנקודות, לכן לא הועילו לה שיכולה להתקיים, דהגבורות בכל מקום שהם גורמים פירוד ופיזור וביטול מציאות כידוע בסוד הצמצום, ולכן מלכות לית לה מגרמא כלום, משום שהיא עצמות הגבורות, ועצמות הגבורות מבטל מציאות, ואין באפשרי להמציא אפילו היא עצמה אם לא ע"י כלילת החסד שנכלל בה ומקיימה, וכידוע בסוד המשכת הקו בצמצום, שזהו

מאיר העין חלק ב'

בדרך קוין שנפלו אחוריים דאו"א, שהג"ר לבדו היו בדרך קוין, וע"כ לא מיתו אלא הז"ת, ונודע כי אין קוין אלא ביושר וכן אין פנים ואחור אלא ביושר.

ואמנם לפי שנכתב בראש הקונטרס שלא היה רצונינו לדבר כלל בעגולים אלא ביושר, לכן לא נתבאר שם ענין מיתת המלכים העגולים אלא דיושר לבד⁴⁸⁵, ולכן לא נזכר בתיקונים אלא דיושר. וכן נראה מקונטרס הקיצור שכתב כי באח"פ לא יש רק יושר אך בענין⁴⁸⁶ ומצח שהם הנקודים, יש יושר ועיגולים. והנה נראה כי בעין לבדו שהוא ס"ג וכן במצח לבד שהוא מ"ה יש יושר ועגולים בכל א' מהם⁶³⁶. { נ ע"א }

שער י פרק ה'⁴⁸⁷

תחילה היו הי"ס כוללים כל עולם אצילות⁶³⁷ עצמות וכלים, אלא שהעצמות היה שלם והכלים קטנים⁶³⁸ ולכן מתו. פי' כי כלי נקודת עתיק היה חצי כתר דעתיק עד הטבור שלו⁶³⁹, וכלי נקודת א"א היה חצי התחתון של הכתר, ובו נכללין כל הי"ס שלו⁶⁴⁰, וכן בעתיק⁶⁴¹. וכלי אבא היה חכמה לבד⁶⁴² ובו כלולים כל הי"ס⁴⁸⁸, וכלי אמא היה בינה לבד ובו כלולים כל הי"ס שלה, וכלי זו"ן היו (נ"א ז"א היה)⁴⁸⁹ ז' כלים: הא' מחסד לבד, וב' מגבורה, ג' מת"ת, ד' מנצח, ה' מהוד לבד, ו' מיסוד לבד, הז' ממלכות⁴⁹⁰ לבד, וכל י"ס שלו⁶⁴³ כלולים בהם. וכלי המלכות היה של מלכות ממש שבה לבד, וכל הי"ס שבה כלולים בה. ⁴⁹¹ועוד שינוי אחר היה בהם קודם התיקון, כי כל אחד היה זה למעלה מזה⁶⁴⁴ ואין זו מתלבשת בזו כלל⁶⁴⁵, ואז נמצא שהכל נקרא

הסוד מה שאמרו רז"ל רצה הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדת הרחמים [עי' מבר"ש דף א' סוף טור ב']. ואף הבינה שהיא עצמה רחמים, עכ"ז שורש הגבורות תליא בה, לכן לא הועילו די קיומא עד התגלות רעוא דרעוין, שהוא שם מ"ה שהוא ז"א דא"ק וכנ"ל, ועל ידו נתקנה הב"ן להיות בהויית עצמותה, ורק משניהם נבנה כל האצילות, והם הם בחי' הזו"ן אשר בהם תליא מעשה בני אדם. ולכן כל הנהגת העולם הזה תליא בהם עד שיוגמרו להתקן כל הבחי' שבהם כמש"כ בשבירת המלכים סוף פרק ו', ואחרי התיקון והבירור יחזרו כולם לשרשם, ואז יבוא היום אשר הוא לא יום ולא לילה (שיום ולילה הוא זו"ן), הימים שאין בהם חפץ, לא זכות ולא חובה, שיחזור הנהגה לס"ג שהיא בינה כללות הג"ר, והוא הנהגת א"א ששם אין תלוי מעשה בנ"א וז"ש ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (לש"ו).

⁶³⁶ עי' דע"ה ח"א יח ע"ד שזהו מלכי יושר ומלכי עיגולים וכן הוא שם ח"א פב ע"ג, ועי' לעיל הערה 87, ועי' שעה"ק הר"ד בליקוטי נוסחאות הערה 484. ⁶³⁷ כלומר עולם הנקודות.

⁶³⁸ עי' לעיל שבירה פרק ה' שהאור היה פרצוף שלם והכלי לא. אפילו הג"ר היו קטנים (דע"ה ח"א סט ע"א), מכיוון שהג"ר היו חסדים, ואע"פ שהיו קטנים לא נשברו, שכן מטבעם של החסדים להתחבר זה בזה. והנה אמנם כן שהיו שם גם גבורות ומלכויות, אך אין דומה הגבורה שבג"ר לגבורה שבז"ת, ולכן אפילו המלכויות שבג"ר נחשבו לחסדים (דע"ה ח"א עב ע"א).

⁶³⁹ כלומר פרצוף עתיק נמשך עד הטבור של הכתר. ⁶⁴⁰ עי' לקמן שער יא פרק ו' שלא היו י"ס שבכל נקודה ונקודה ניכרים. ⁶⁴¹ כלומר בחצי העליון דכתר נמצא כל י"ס דעתיק.

⁶⁴² [הערת המלבה"ד: וקשה, מ"ט לא היה ד"ז במלכות דחכמה כמש"כ לעיל שבירה ח', וכן עי' לקמן הערה 700, ועי' לקמן הערות 647, 659, שכן היה בחסד וכן בגבורה וכו'. ויתכן לומר שעיקר ספירת החסד היא החסד שבחסד, ובזה יצא רק המלכות שבו, וצ"ע. ועי' לקמן הערה 653, אמנם יש לדבר זה הכרח מלקמן ד"ה הרי נתבאר והי"ע.

⁶⁴³ של ז"א. ועי' לעיל שבירה ו' שג"ר נשאר באמא, וצ"ע אם זה בכלים או באורות, שכן מכאן משמע שזה בכלים שיש בהם כבר י' אורות, אמנם עי' & שדעת כוללת את כל הג"ר, ואולי זהו כוונתו באומרו שיש בהם י' אורות, ועי' לעיל הערה 477.

⁶⁴⁴ אעפ"כ בכללותם הם עמדו בבחינת ג' קוים (כללים ח"א פח ע"א), כלומר מאחר שיש את כל זה בפרצופים א"א אבא אמא וכו'. ועי' לעיל שבירה ו', אלא שכאן מדבר על הספירות הפרטיות שבכל הפרצופים. אמנם עי' דע"ה ח"א יז ע"ד שיש צד לומר שדבר זה הוא דווקא במלכי העיגולים.

⁶⁴⁵ עי' [ביאורים] נקודות פ"א אות לה (לש"ו). - אפילו עתיק וא"א אינם מתלבשים זב"ז (ביאורים ח"ב פד ע"ד), וכן הוא באר"א דא"א דא"ק, הרי הם אורא ומור"ס (ביאורים ח"ב פה ע"ג)

מאיר העיץ חלק ב'

פרצוף אחד⁶⁴⁶ וגם בלתי התלבשות שום ספי' בחברתה, והיתה שיעור קומתה כמו שהוא עתה ממש כל אורך האצילות.

ואחר כל התיקון אז נתוספו ט' כלים וחצי תחתון⁶⁴⁷ בכתר⁴⁹² דעתיק⁶⁴⁸, וגם שנתלבשו ונתפשטו אלו באלו⁶⁴⁹, ובזה נתרחבו^{650,493} הכלים לאין קץ, ויוכלו לסבול כל האורות עד שנשאר בקומתן שוה⁶⁵¹. ונתוספו ט' כלים וחצי התחתון דכתר בא"א⁶⁵², וגם שנתלבשו אלו תוך אלו, וגם נתלבשו כל הכלים דעתיק בתוך כלים דא"א. ונתוספו ט' כלים באבא⁶⁵³ זולת כלי החכמה שבה שכבר היה בה מעיקרא, וגם נתלבשו אלו באלו⁶⁵⁴, וגם נתלבשו כל הכלים דא"א ועתיק תוך כלים דאבא⁶⁵⁵. ונתוספו ט' כלים באמא זולת כלי הבינה שבה שכבר היה בה מעיקרא, וגם נתלבשו כל כלים דעתיק ודא"א ודאבא בתוכה, ונתוספו בז"א ג' כלים הראשונים דכח"ב, וכלי האחרון דמלכות זולת ו' כלים דו"ק שכבר היה בו. ולא עוד אלא שכל כלי שבו כלול מכל הי' כלים כנודע, וכן בכל שאר הפרצופים והבן זה. ונתלבשו אלו באלו, וגם נתלבשו כל הכלים דעתיק ודא"א ודאו"א בתוך ז"א, ונתוספו ט' כלים הראשונים בנוקבא זולת כלי מלכות שבה שכבר היה בה מעיקרא, וגם נתלבשו אלו באלו, וגם נתלבשו כל כלים דעתיק ודא"א ודאו"א וז"א בתוך כלים שלה.

וכבר ידעת שמלבד שהם י' כלים גמורים בכל פרצוף, וגם כל כלי מהם כולל י' כלים וכו', ונמצא כי י' כלים נתרחבו⁴⁹⁴ לאין תכלית, ושיעור קומתן לא נשתנה⁶⁵⁶, כי הרי נתלבשו זה תוך זה והבן זה מאד מאד, ובזה יוכלו לסבול האורות.

והרי נתבאר מה שהיה קודם התיקון, ומה שהיה אחר תכלית כל התיקון, אבל באמצע היו שינויים רבים, כי התחילו לתקן מעט מעט⁶⁵⁷, כי כשנתקן עתיק נתקן כל בחי' עתיק שיש בכל הי"ס [שממנו ולמטה]⁴⁹⁵, וכשנתקן א"א ניתקנו כל בחי' כתר שיש בכל הכלים ממנו ולמטה, ונעשה הכלים דכתרים {נ ע"ב} בהם. וכשנתקנו או"א נתקנו כל בחי' כלים של חו"ב שיש מהם ולמטה. וכשנתקן ז"א נתקנו כל הכלים של ו"ק שיש מהם ולמטה⁴⁹⁶ בכל כלי מהם. וכשנתקן הנוקבא שהיא מלכות נתקנו כלים של מלכות בכל כלי מהם^{658,497}, ואז נתקנה הנוקבא⁴⁹⁸.

שהיה בהם חסרון זיווג כמש"כ בריש ספרד"צ תאנא דעד דלא הוה מתקלא, וע"ש בבהגר"א שכוונתו לזיווג מו"ס ואורא.

⁶⁴⁶ כלומר פרצוף הנקודות, ועי' לקמן הערה 707.

⁶⁴⁷ בתחילה היו הכלים רק מלכויות ובתיקון נשלמו כל י' ספירותיהם (הקדו"ש צ ע"א).

כל התיקון שבג"ר הוא מצד שהם נותנים כח לז"ת וזה היה חסר בשבירה ונתקן בתיקון. אמנם בבחינת עצמם בתחילה היו שלמים ולא היו צריכים תיקון (פת"ש תיקון יג).

⁶⁴⁸ כלומר שהוא אינו פרט בעתיק, אלא שנוספו לפרצוף עתיק שבכתר תשעה וחצי כלים.

⁶⁴⁹ ונעשו למציאות א' (כללים ח"א סג ע"א).

⁶⁵⁰ עי' ליקוטי נוסחאות, וכוונתו לומר שלכל בחי' יש י' בחינות, ואף באלה הי' יש י' וכו'.

⁶⁵¹ עי' ליקוטי נוסחאות, ואם גורסים "שוה" הראשון כלומר שהוא גבוה בקומתו כמו הנקודות, ואם לא גורסים כך אזי כוונתו שכולם מסתיימים בסוף רגלי א"ק.

⁶⁵² כל חסרון שבג"ר הוא חסרון השפעתם לז"ת. לכן עי' גילוי המ"ה נתקנה השפעתם, וממילא נתקנו אף הם, ונעשו לפרצופים שלימים. בא"א נכלל גם פרצוף עתיק הרי הוא התקשרות הכתר מה שלמעלה ממנו, וכאן בתיקון נתפשט הכתר בו נשרשים כל התיקונים והחסדים ע"מ לתקן את כל הדינים שיש למטה עד סוף האצילות, והיינו התלבשותם זה בזה (פת"ש תיקון יג).

⁶⁵³ כאן נעשה אבא לבחי' פרצוף, ונתגלו כל הכחות שלו, וכן הוא באמא, ומלבישים את א"א עד הטבור שהוא החצי העליון שלו, הרי הוא עד הפרסא, והוא עיקר הפרצוף, ולא לבר מגופא השייך לז"נ ביחס לא"א (פת"ש תיקון יג).

דהיינו ספירת כתר וכן ח' ספירות שמבינה עד מלכות, ועי' לעיל הערה 642.

⁶⁵⁴ כלומר שהכלים הפרטיים דאבא נתלבשו אלו באלו.

⁶⁵⁵ כלומר ז"ת דא"א ונה"י דעתיק.

⁶⁵⁶ אלא רק עד סוף רגלי א"ק כמו הנקודות.

⁶⁵⁷ והוא משום גודל וריבוי הסיגים שבהם, ולא יתכן שיתוקנו בפעם אחת (ביאורים ח"ב נה

ע"ב).

⁶⁵⁸ דברים אלו לכאורה אינם עולים בקנה אחד עם המבואר לקמיה, ולכן לכאורה יותר נראה למחקו כמ"ש באדם ישר כמובא בליקוטי נוסחאות, עי"ש.

מאיר העיץ חלק ב'

הרי ביארנו דרך כלל עוד שורש א' בתיקון ז"א וממנו נלמד לכל השאר, כי אינו דומה עת תיקון ג' תחתונים לעת תיקון ג' אמצעים ולעת תיקון ג"ר. והנה הז"א הז' כלים שבו היה באופן זה, כי תחלה היו ז' כלים, וכל כלי מהם היה א' לבד, חסד מחסד⁶⁵⁹, וגבורה מגבורה, ת"ת מת"ת, נצח מנצח, הוד מהוד, יסוד מיסוד, מלכות ממלכות. ובעיבור נתוספו נה"י בכל א' שבכל כלי וכלי שבהם שבו' כלים. אח"כ ביניקה נתוספו חג"ת בכל כלי מהם מן הז' כלים הראשונים. ואח"כ במוחין נתוספו ג"ר בכל א' מז"ת, ועוד נתוסף גידול אחר, והם ג' כלים ראשונים כל א' כלול מ"י. וכל זה נעשה בגדלות האמיתית⁶⁶⁰. והנה ג' כלים הראשונים⁶⁶¹ יש בהם אחר ואמצע ופנים, ובג' כלים האמצעים ג"כ ג' לבושים, וכן ג' כלים התחתונים ג"כ ג' לבושים⁶⁶². ונמצא כי בעיבור נעשה כלים דאחוריים לבד בג' תחתונים דנה"י, כל כלי כלול מנה"י ומלכות שבו, כי קודם העיבור לא היו רק ג' כלים דאחור, זה מנצח לבד, וזה מהוד לבד, וזה מיסוד לבד⁵⁰⁰. ובחג"ת ניתוסף (נ"א וכן בחג"ת ונתוספו)⁵⁰¹ ע"י עיבור ג' כלים בכל כלי מהם, כי תחלה היו ג' כלים דאחור, זה מחסד לבד, וזה מגבורה לבד, וזה מת"ת לבד (וכן בהנה"י) כנ"ל⁵⁰². וע"י העיבור נעשה ג' (נ"א ה')⁵⁰³ כלים דאחור בכלי החסד, הם חסד ונה"י שבו, וה' כלים (נ"א וג' כלים)⁵⁰⁴ דאחור בכלי דגבורה, והם גבורה ונה"י שבו, וג' כלים דאחור בכלי הת"ת, והם ת"ת ונה"י שבו (וכן בנה"י דכלים)⁵⁰⁶. אך בג"ר לא היה עדיין שום כלי כלל ועיקר, וביניקה נתוסף כלי דגבורה ות"ת בכלי חסד⁶⁶³, ובכלי גבורה נתוספו כלי חסד ות"ת, ובכלי ת"ת נתוספו כלי חסד וגבורה. ובכלי הנה"י חג"ת בכל א' מהם הרי הם ו' כלים⁵⁰⁷, כל א' כלול מז"ת, ובגדלות נתוספו ג"ר בכל כלי וכלי מז' כלים תחתונים⁶⁶⁴, ונתוספו לגמרי עוד ג' כלים ראשונים כל אחד כלול מ"י כלים גמורים⁵⁰⁸.

שער יא פרק א מ"ק⁵⁰⁹

שער המלכים ויתחלק לאחד עשר פרקים.

⁶⁶⁵ביאור מציאות המלכים שמתו מה ענינם וגם מציאות נקודות הראשונים שהיו קודם האצילות⁶⁶⁶. דע כי הלא קודם מציאות התיקון של האצילות יצאו י' נקודות⁶⁶⁷, וכולם כלולים בכח נקודה א', והוא מציאות הכתר⁶⁶⁸, באופן שכל י' היו בסוד הכתר { נ ע"ג } נכללין בה. וז"ס עקודים נקודים וברודים, כי תחילת הכל היו עקודים, מקושרים זב"ז והכל בסוד הכתר, אח"כ יצאו כולם יחד מהנקודה ראשונה, ואז נתהוו י' נקודות כל א' נקודה בפ"ע. וז"ס נקודים, באופן שלא היו מחוברים הי' נקודות רק בהוותן⁵¹⁰ בכתר, אך אח"כ יצאו כולם כא' ונתהוו אלו י' נקודות כל א' בפ"ע, וכאשר נתקן רישא דעתיק אז נקרא ברודים, כאשר נבאר בע"ה. ואמנם י' נקודות⁶⁶⁹ אלו היו זעג"ז, ואורך שיעור קומתן היה כמו עתה אורך אצילות ושיעור קומתו, כי עד מקום אשר הגיעו אותן הנקודות, עד שם היה בחי' [נ"א הוא עתה]⁵¹¹ עולם האצילות, ומשם ולמטה עולם הבריאה.

⁶⁵⁹ עי' לעיל הערה 642.

⁶⁶⁰ כלומר גדלות שני ולא יניקה. ועי' לקמן שער המוחין פרק ז וז"ל, והטעם היות נקרא בחי' זו גדלות האמיתי הוא לפי שעד עתה היה אל הז"א בחי' רוח אשר כל זה נקרא ז"א רוח כנודע. אך בבא לו נשמה אז הוא גדלות האמיתי שגדל ביותר מבחינתו.

⁶⁶¹ כלומר עליונים ג"ר דתיקון.

⁶⁶² שבהם מתלבשים ג' אורות נר"ן ובכל לבוש יש י' כלים די"ד ספירות ס"ה ל' ספירות (לש"ו).

⁶⁶³ בכלי האחור דחסד וגם נתוסף לבוש האמצעי בכל הו"ק חג"ת ונה"י (לש"ו).

⁶⁶⁴ הן בלוש החיצון והן בלוש האמצעי דיניקה ועוד ניתוסף בו לבוש הפנימי שהוא מלבוס הנשמה בכל הי"ס שבו (וכל זה הוא להבנת הענין לפי מה שכתב כאן בקיצור נמרץ ובדרושים הבאים העמיק והרחיב בזה למאוד) (לש"ו).

⁶⁶⁵ עי' ליקוטי נוסחאות הערה 509, ולכן לא ביארנו פרקים אלו כל כך.

⁶⁶⁶ מלכים היינו כלים ונקודות אורות כדלקמן.

⁶⁶⁷ אורות כדלעיל.

⁶⁶⁸ כלומר עולם העקודים.

⁶⁶⁹ כאן הוא יותר עניין לכלים וצ"ע.

מאיר העיץ חלק ב'

ודע כי י' נקודות אלו יצאו בסוד עצמות וכלים, וסוד הכלי שלהם הם סוד שכ"ה ניצוצין כנזכר פ' פנחס (דף רנ"ח⁶⁷⁰) שהם שרשי הדינין, ואמנם אין שכ"ה ניצוצין אלו כלים רק אל ז' נקודות האחרונים, והם סוד ז"פ אדם, שהם גימטריא שט"ו, ועם ה"ג הרי ש"ך. ונודע שה"ג הם כפולים, לכן הם שכ"ה. אך הג' כלים הראשונים אינם מאלו הש"ך ניצוצין, ואמנם אור אלו י' נקודים היה רב מאד, וגם נתוסף בהם אור העליון⁶⁷¹, ולא היה בהם כח לקבל, ואז אותן הכלים מתו, פי' ירדו למטה במקום שהוא עתה בריאה, וירידה זו היתה מיתתן. ואמנם אין זה רק בז' נקודות⁵¹³ תתאין, כי ג"ר היה כח בכלים שלהם לקבל אור שלהם ולא מתו, אך הז' כלים של ז' תתאין הם אשר מתו וירדו במקום שהוא עתה בריאה, וזהו מיתתן. ואמנם זמן מיתתן היה כאשר יצאו בסוד נקודים, כי כאשר יצאו מסוד עקודים, שהוא היותן יחד בכתר נכללין, ומשם יצאו ונחלקו ל' נקודין, אז היה יציאתן ומתים תכף, כמ"ש באדרא (אד"ז רצב ע"ב) כהני זיקין דאכתש אומנא בפרזלא ונפקי זיקין ודעכין לאלתר. והנה הז' אורות אלו של הז' נקודות תתאין נשארו שם במקומן בלי לבוש, והג' נקודות עלאין נשארו האורות בתוך כליהם ולא מתו⁵¹⁴. ועתה נבאר מציאות תיקון האצילות איך נתהווה. הנה הג' ראשונות כבר נתבאר שכליהם לא ירדו⁵¹⁵, והנה מסוד הכלים של הג' נקודות אלו נעשה מהם רישא חדא ובתוכו ג' מוחין, וזהו נקרא רישא דל"א, ונקרא רישא דעתיק⁵¹⁶ יומין⁶⁷². הרי שג' נקודות הראשונים מן הי' נקודות הם

⁶⁷⁰ בדפוסים שבידינו אינו נמצא בדף המצויין כאן. אמנם מצאתי כעין דברים אלו בפרשת תזריע דף מח ע"ב, ז"ל: תנא, מן בוצינא דקרדינותא, נפקין תלת מאה ועשרין וחמש ניצוצין, מתגלפין ומתאחדן כחדא מסטרא דגבורה, דאקרון גבורות, (ס"א ומתלכדן כחדא) ואתעביד חד (גופא), וכד עיילין אלין בגופא, אקרי איש.

תרגום: למדנו, מהניצוץ הקשה יוצאים שלש מאות ועשרים וחמשה ניצוצות, חקוקים ואחוזים יחד מצד הגבורה, שנקראים גבורות, (ומתלכדים יחד) ונעשו אחד (גוף), וכשאלה נכנסים לגוף הוא נקרא איש.

⁶⁷¹ עיין בדבריו דע"ה ח"א דרוש ג' סימן ה' אות י"א ודרוש א' סימן ה' אות ה' (לש"ו). בדרוש א' יא ע"ד איתא שהאור העליון שקבלו הוא הארת הא"א וא"א דאצילות, ואפילו א"א דא"ק שכן הוא א"ס דהיינו מר"ס, שהשתתפו בבנין המלכים. [הערת המלבה"ד: יתכן לפרש שמש"כ כאן "האור העליון" כוונתו לענין היותם בצורת פרצוף בנוסף על היותם אורות, וצ"ע.]

ע"י לעיל שבירה ה' והערה 441 (דע"ה ח"א יא ע"ג), וע"י דע"ה ח"א יד ע"ג שהאור העליון יוצא מהמר"ס, ועובר דרך האורות אשר מא"א וא"א דא"ק (שם יא ע"ד), וע"י נקודות א' והערה 64 (דע"ה ח"א ס ע"ב).

⁶⁷² וצ"ע לכאורה, שהרי מבואר במק"א (פת"ש נתיב התיקון פתח יג) שכתר הוא שנעשה א"א וחר"ב המה שנעשו אר"א.

והנה י' הנקודות האלו הם כלל האצילות כפי שיעור הנהגת התחתונים בכל פרטיהם. ובאמת עיקר ההנהגה הוא רק ז"ת מהם, ואילו ג"ר דאצילות הם בסוד התעלותם לבחינה יותר עליונה שאינה לפי מדרגת התחתונים עתה כי אם בסוד קבלת שכר ונצחיות כפי שיהיה לע"ל, שכן השורשים המאירים להנהגה גורמים אח"כ בתיקון את העלאתם לבחינת הנצחיות הקשורה בסוד א"ק, והוא סוד ג"ר של רדל"א. לכן אנו אומרים שאחר התיקון נעשו ג"ר של עתיק מג' הנקודות הראשונות, ואין הכוונה לומר שהוא מבחינת עצם מקומם, אלא בסוד התעלותם לנצחיות אחר כל הסדר והגלגול של ההנהגה בכמה מדרגות. דהיינו, שכל מה שיהיה הושרש בתחילה, שכן מג' הנקודות האלו הוא שנעשו. ומה שכן מעורב בז"ת מבחינת עתיק יומין, נעשה ז"ת של העתיק יומין, שכן ז"ת דרדל"א הוא המקשר בין הנהגת הזמן לבין הנהגת הנצחיות. וכן הוא מבחינת א"א המעורב שם (הערת המלבה"ד: דהיינו במלכים). והנה מבחינת חר"ב נעשו הפרצופים א"א ואר"א. נמצא, שבאמת מקום ג"ר דנקודות הוא באותו המקום שיהיו בתיקון, ומהם נעשו פרצופי א"א ואר"א דאצילות. אמנם מבחינת העליה, שמעלים אותם למדרגה יותר עליונה, אנו אומרים שהם עלו למקום ג"ר דע"י, וכן מבחינת הארת ג"ר שבז"ת נתעלו אף הם למקום א"א ואר"א כמבואר.

אמנם מה שאנו אומרים שמהאורות שתוך ג"ר נתפשטו ונעשו מהם י"ס שלמות דעתיק עד סוף האצילות, שעתיק יומין הוא המקשר את הנהגת האצילות והזמן עם בחינת הנצחיות, ולכן אנו אומרים שהם מתפשטים עד סוף האצילות, והתקשרותו היא השפעת הנצחיות הנשפעת להנהגת הזמן מסוד האורות שלהם הרי הוא הרצון הכמוס בתוך הכלים, והוא סוד התלבשותם בתוך ז' נקודות שנדחו ונעשו בסוד לבושים לאור הז"ת דעתיק כמבואר, ומסוד אור הז"ת עצמו שבתוך אלו הכלים הוא שנעשה האור המקיף, שבאמת האור הפנימי, הרי הוא הרצון הפנימי הגנוז בתוך הבריאה של ז' ימי בראשית הסובלים את כל הנבראים, הוא העולה בסוף בסוד השקפת א"ס

מאיר העץ חלק ב'

סוד רישא דל"א. והנה ג' אורות שבתוך אלו הנקודות הראשונים הם מתפשטין ומוציאין עד חשבון י', והם בחי' י"ס דעתיק. והנה הז' נקודות הנשארים מן הי' נקודות הראשונים הם סוד א"א או"א זו"נ כמ"ש בע"ה. והענין כי בג"ר אין בהם רק בחי' ע"י לבד, אך מהז' ולמטה שם יש כח⁵¹⁷ א"א או"א זו"נ הכל מעורבין יחד, וכולל ביחד⁵¹⁸ בכל נקודה מהז', וגם כח הע"י מעורב בהם, כי כל דבר תחתון יש בו כח עליון בהכרח המתפשט בו. ואמנם⁵¹⁹ עתיק יורד בכולם ומתפשט ומתערב בהם, אך כח התחתונים אינו מוכרח שיהיה בעליונים⁵²⁰, לכן הג"ר אין בהם רק {נ ע"ד} סוד עתיק לבד, והנה עד"ז הוא בז' כלים תחתונים כי יש בהם בחי' כלים דעתיק א"א או"א זו"נ והכל מעורב ביחד.

⁵²¹ועתה נבין דרושינו, כי הכלים ירדו למטה בעולם⁵²² הבריאה, אך האורות נשארו למעלה במקומם בלתי לבוש. והנה כאשר⁵²³ הגדילו הג' נקודות ראשונות ונעשו בסוד י'⁶⁷³, הנה הג' מהם כבר היו תחלה במקומן, אך הז' לבד הם באים בסוד תוס', ואז כאשר באו אלו ז"ת דעתיק בסוד תוס' אח"כ, אז ברדתן היו דוחין את הז' נקודות הראשונות העומדין בלתי לבוש ונשארו במקומם. ונמצא שהז"ת דעתיק לקחו מקום של אותן הז' נקודות הראשונות, ובזה תבין כי שיעור קומת ע"י הוא כל האצילות כולו. ואמנם כאשר היו דוחין אותן הז' נקודות ודאי שלא דחו אותן למטה⁵²⁴, שהרי ביארנו לעיל שאין מיתה רק בכלים, והוא סוד הירידה, א"כ האורות שלא מתו לא ירדו, רק מה שאמרנו שדחאום פי' לצדיק, פי' שהיה נכנס הנקודה דעתיק בתוך נקודה א' של אותן הז' נקודות בסוד פנימיותן, ואז היתה נשארת אותה הנקודה הא'⁵²⁵ בסוד לבוש אליה. וכן היה בכל ז' הנקודות כי ירדו הז"ת דעתיק ונתלכשו בז' נקודות הראשונות, ואורות⁵²⁶ הז' הנקודות הראשונות נשארו מקיפים וסובבים אותן בסוד מלבושים כמ"ש, וזהו הדחי' שהיו דוחין אותן. הרי ביארנו פנימית ועצמות העתיק איך נעשו הי' שלו⁵²⁷.

שער יא פרק ב'⁵²⁸

ועתה נבאר הכלים שלהם⁵²⁹, כי הנה הג' כלים הראשונים שלא מתו נשארין⁵³⁰ בסוד רישא⁵³¹, אך כלים של הז"ת דע"י היו מצד אותה בחי' דע"י שיש⁵³² בז' כלים תתאין שמתו כנ"ל. ואז אותן הז' כחות דעתיק שיש באותן הז' כלים עלו למעלה ונתחברו עם תוספת אור שהוסיפו ג' כלים עליונים שנשארו שלא מתו, וכולן נתחברו יחד ונעשין כלים אל ז"ת של ע"י⁵³³. והטעם שהיה עתה בהם כח לעלות⁵³⁴ הוא מפני שבתחלה היו כלים אל הז'⁵³⁵ אורות, ולא היו יכולים לסבול גודל האור⁵³⁶. אבל עתה אינן כלים רק אל ג' אורות לבד כנ"ל, כי הג' אורות עליונים נתפשטו והיו י' אורות, וא"כ עתה יש בהם כח לסבול ולקבל אותו אור, ואז עלו למעלה ונתהוו שם בסוד כלים.

וביאור מה שאמר למעלה כי הג' אורות נתפשטו ונעשו י' אורות, וכן בכל מקום שנזכר מציאות התפשטות, אין הכוונה שנמשך להם אור עליון מא"ס ואז נתפשט, דא"כ הקושיא [נ"א הקדושה]⁵³⁷ במקומה עומדת⁵³⁸, שהרי גם עתה היו י' אורות, אך הכוונה כי מה שהיה תחלה ג' אורות נתחלק אורם כל א' לג' חלקים, ונעשו י', ואז נתפשטו עד סוף האצילות כנ"ל, ובזה היה כח בכלים⁵³⁹ לקבל אותו אור.

ואמנם יש חילוק א' בג' נקודות העליונים בין האורות עצמן ובין הכלים שלהם, והוא {נא ע"א} כי סוד כלים שלהם פשיטא הוא שנשארו כל הג' כלים למעלה בסוד רישא דעתיק, ואחר כך הגדילו ונעשו מהם (כלים למטה בז' כלים שמתו סכ"י)⁵⁴⁰ ולמטה, עד תשלום י' כלים דעתיק עם אותם הבחי' שיש למטה בז' הכלים שמתו כנ"ל. ⁵⁴¹ונמצא כי הג' כלים נתהוו מהם כלי לכתר וכלי לבינה וכלי לחכמה, ואח"כ מהאור שלהם נתפשטו ז' כלים תתאין אל העתיק, רק שרשם הוא למעלה בכח"ב דע"י. אבל בג' אורות שבג' כלים הראשונים יש ספק בהם אם נאמר שג' אורות אלו נעשו כח"ב דע"י, ואח"כ מנקודת כתר נתפשט קו אמצעי, ומנקודת חכמה נתפשט קו ימין, ומנקודת בינה נתפשט קו השמאל⁵⁴², אך שורש שלשתם הוא למעלה בראש עצמו כמ"ש בבחי' הכלים. או אם נאמר כי מנקודה א' מהם נעשה ג"ר, ומנקודה הב' ג' אמצעית, ומנקודה ג' ג"ת, באופן כי הנקודה הראשונה היא לבדה בתוך רישא עלאה דעתיק, וב'

והיחוד העליון שיתגלה לעתיד על כל הנבראים, והוא סוד האור המקיף של האצילות (פת"ש תיקון ג).

⁶⁷³ כדלעיל שער השבירה פרק ג.

מאיר העין חלק ב'

נקודות האחרות הם גוף אל העתיק. או אם נאמר כי שלשתן הם ברישא דעתיק ואח"כ נתפשטו אל הגוף בסוד ג' קוין. וז"ס מ"ש באדר"ז (רפח ע"ב) דהאי רישא אקרי רישא דל"א מה דאית בהאי רישא, כי הספק מה דלא אתיידע הוא בפנימית האור שבתוך האי רישא⁵⁴³, כי אין אנו יודעין אם יש שם כל הג' נקודות עליונים רק שאחר כך נתפשטו בשאר הגוף, או אם נאמר שאין שם רק⁵⁴⁴ נקודה א' הנחלקת (נ"א אור אחד הנחלקים)⁵⁴⁵ לג', והב' נקודות האחרות נתפשטו למטה בסוד הגוף, וזהו הספק, לכן נקרא רישא דלא אתיידע מה דאית בגו האי רישא, אבל ברישא עצמה כבר אנו יודעין מציאותו שנעשה מג' הכלים של הג' נקודות כנ"ל.

וטעם הדבר למה הוא יותר פשוט לנו בכלים עצמן, ששלשתן הם למעלה ברישא, ואין ספק אצלינו אם הכלי א' תועיל לג' ראשונות וב' כלים האחרים נשאר למטה, בסוד (נ"א בסוף)⁵⁴⁶ הגוף דע"י, הטעם הוא מפני שיש לנו הקדמה ושורש, כי סוד השערות בין דאריך אנפין בין דזעיר אנפין כולם הם מן סוד⁵⁴⁷ אותן מלכים שמתו, ולכן צריך שימשך אור אליהן דרך השערות כדי שיוכלו לקבלו, גם כי השערות עצמן בסוד המלכים דמתו, בסוד (בראשית כו יא) הן עשו אחי איש שעיר. והנה שערות אלו ישנם בראש דאריך אנפין, ורישא דאריך אנפין הוא בחסד גבורה דעתיק יומין כמ"ש בע"ה, והנה אם חו"ג דע"י היו כלים שלהם מסוד הכלים דג"ר, א"כ למה נתהוו שערות כנגדן ברישא דא"א, אבל עתה שג' כלים ראשונים דלא מתו נתהוו לעילא ברישא דעתיק, א"כ נמצא כי הכלים של ח"ג דע"י הם מסוד המלכים שמתו כנ"ל, ולכן יצאו כנגדן שערות ברישא דא"א שהוא כנגד חו"ג אלו דע"י. הרי בארנו מציאות העתיק יומין איך נתהוו⁵⁴⁸ כל פרצוף שלו בסוד עצמות וכלים.

ועדיין נשאר שם מקום שאלה, והוא אחר שביארנו שבז' נקודות⁵⁴⁹ מן הי' נקודות יש בהם בחי' ע"י, בין בבחי' הכלים בין בבחי' אורות, אם כן כמו שלעשות כלים לז"ת⁵⁵⁰ הוצרך ליקח אותן ז' כלים שמתו מבחי' עתיק שבהם, א"כ גם אורות הז"ת דעתיק יומין למה היו מסוד התפשטות הג' ראשונות דע"י כנ"ל, למה לא יהיו מן אותן הכחות שלו שיש בז' אורות הז' נקודות הראשונים. התשובה בזה כי אותן ז' כוחות שיש לע"י באותן הז' אורות של הז' נקודות הראשונים, מהם נעשה אח"כ סוד אור מקיף לאצילות.

ורצוני לגלות אזניך מעט מזעיר בענין אור המקיף מה ענינו. דע כי אור פנימי הוא אור גדול מאור המקיף, {נא ע"ב} וזהו בבחי' ע"י דוקא ולא בשאר האצילות, ולכן מאור ג"ר נתפשט אל ז"ת בסוד או"פ, ומז' כחות של אורות התחתונים נעשה מהם או"מ. וסוד או"מ מה הוא, כבר ידעת כי עתיק יומין הוי ארכו שיעור כל האצילות, ואח"כ יש לו מלבוש א' והוא הא"א, רק שאינו מלביש אותו כולו אלא לז"ת שלו ולמטה, ואח"כ אבא ואמא והם מלבוש ב' עליו, ואח"כ ז"א ונוקבא הם לבושים החיצונים עליו, והעתיק באמצע כולם ובפנימיותו. ואמנם בסוד אור מקיף הוא להיפך, כי או"מ דנוקבא הוא פנימי מכולם, והוא חופף על נוקבא דז"א, ואח"כ או"מ דז"א חיצוני והוא מקיף על מקיף נוקבא דז"א, ומקיף דאו"א הוא מקיף למקיף דז"א, והמקיף דא"א מקיף על מקיף דאו"א, ומקיף דע"י מקיף על כל המקיפים כולם. נמצא כי בבחינת או"פ העתיק הוא פנימי מכולם, ובבחי' או"מ הוא יותר חיצוני לכולן, והענין הוא שבהיותו פנימי מכולם וחיצוני מכולם בוקע האור שלו ונוקב בכל מה שבנתיים, בין אור פנימי שלו ואור מקיף שלו, ומאיר לכל מה שבנתיים. כי כל האצילות, שהוא מא"א עד נוקבא דז"א, עם כל המקיפים כולם נתונים בין או"פ דעתיק יומין ובין אור המקיף שלו וכולם מאירין ממנו⁵⁵¹.

שער יא פרק ג'⁵⁵²

ועתה נבאר מציאות הא"א. כי הנה פנימית שלו הם מאותן הז' נקודים ראשונים⁵⁵³, כי כבר ביארנו שבכל נקודה מאלו יש בה כללות העתיק, ואריך אנפין, ואו"א, וזו"נ בכללות, אלא שהג"ר כולם הם בחי' עתיק לבדו, כי אור הקטן בהיותו נכלל בעליון מתבטל ואינו עולה בשם, משא"כ העליון בתחתונים⁵⁵⁴. והנה הכחות שיש מן בחי' א"א בבחי' הז' נקודות הראשונים מהם נתקבצו ונתבררו (נ"א ונתחברו)⁵⁵⁵ ומהם נעשה סוד א"א. והנה אינם רק ז' כחות דא"א בז' נקודות⁵⁵⁶, ומהם נעשו י' דא"א באופן זה, כי כבר כתבנו כי יש חילוק בין א"א לכל שאר הפרצופים, והוא כי ב' מוחין דחו"ב שיש לכל פרצוף ופרצוף שניהם בראש, זה אצל זה, זה מימין וזה משמאל. אבל חו"ב דא"א הם זה למטה מזה, כי הבינה שלו לא היה בה כח להיותה למעלה אצל חכמה לקבל אור דע"י שבא אליה בלתי לבוש, ולכן החכמה בלבד נשארה סתומה בראש, והבינה בגרון דא"א, כי שם תוכל לקבל אור העתיק בהיותה רחוקה למטה. גם יש חילוק

מאיר העין חלק ב'

אחר, והוא כי בשאר הפרצופים יש בהם בחי' ג' מוחין חב"ד, אבל הא"א אין בו רק חכמה לבד ובינה בגרון והדעת מתפשט מחסד עד הוד שלו, ואין לו⁶⁷⁴ מקום קיבוץ בפ"ע כמו בשאר פרצופים, וא"כ נמצא כי רישא דאריך אנפין אין הכח"ב שלו כעין סגולתא כשאר פרצופים, רק זה ע"ג זה בקו ארוך⁶⁷⁵.

והנה אור דא"א שיש בו נקודות כנ"ל, הנה מן האור שבחסד וגבורה שהם נקודה ד' וה', הנה בכל חלק מהם יש ג' שלישים⁵⁵⁷, הנה הם ו' שלישים ונחלקו לג' חלקים. נמצא כי מב' שלישים חסד נעשה כתר דא"א, ומן השליש האחרון של החסד ושליש עליון דגבורה נעשה חכמה דא"א, ומן ב' שלישי התחתונים דגבורה נעשה בינה דא"א. אח"כ מאור הנצח שהוא נקודה ז' נחלק לג' שלישים, וב"ש עליונים נעשה מהם חסד דא"א, נשאר שלישי אחרון לנצח דא"א. ואח"כ מאור הת"ת שהוא נקודה ה' נחלק לג' חלקים, ומב' שלישים עליונים נעשה ת"ת דא"א, ושליש האחרון נצטרף⁵⁵⁸ בנצח דא"א עם השליש האחר⁵⁵⁹ שיש בו, ומהם {נא ע"ג} נעשה נצח דא"א⁵⁶⁰. וז"ס הנצח שירד מת"ת. אח"כ מאור ההוד שהיא נקודה הח' נחלקה לג' חלקים, ומב"ש העליונים נעשה מהם גבורה דא"א, ושליש אחרון נשאר להוד דא"א. אח"כ מן האור היסוד שהוא נקודה הט' נחלק לג' חלקים⁶⁷⁶, ב' שלישים העליונים מהם נעשה יסוד דא"א, ושליש הג' מצטרף בהוד דא"א עם השליש האחד⁵⁶¹ שהיה בו כנ"ל. וז"ס היסוד שנמשך מההוד⁶⁷⁷. והאור של המלכות שהיה נקודה י' ממנה נעשית המלכות דא"א. וטעם הדבר הוא לפי שאח"כ מנקודת המלכות נעשה פרצוף שלם לכך צריך שיכלול בה מדה א' שלימה.

ודע כי בע"י ובא"א לא נמצא בו מציאות נוקבא בפ"ע כמו אמא לאבא ונוקבא לז"א, אך המלכות דע"י ומלכות דא"א הם בחי' העטרה שבהם לבד. וסוד הדבר הוא, שמתחלה יצא פרצוף א' לבדו, והוא סוד העתיק⁵⁶², אח"כ העתיק לא הוציא רק א' לבדו⁵⁶³ כמוהו, והוא א"א⁵⁶⁴. אך אח"כ שכבר הם ב' פרצופים, שהם ע"י וא"א, ואז יצאו אח"כ דו"נ, שהם או"א. דהיינו אבא⁵⁶⁵ מצד עתיק, ואמא⁵⁶⁶ מצד א"א, וכן ז"א מצד אבא, ונוקבא מצד אמא. והנה בדוגמא שביארנו בפנימית הא"א, כן היו בכלים שלו, כי לקחו מכת הז' כחות דא"א שיש באותן הז' כלים, הם ז' מלכים שמתו, ומהם נעשו י' כלים לא"א. ואמנם ענין עליית עתה אלו המלכים הוא, כי מה שירדו תחלה היה לפי שלא היו יכולין לקבל האור ולכן ירדו למטה, אבל עתה שנתקן הע"י אז היה בהם יכולת לקבל האור ואז עלו למעלה.

שער יא פרק ד'⁵⁶⁷

ועתה נדבר איך מתלבש הע"י בא"א, כי הלא רישא דע"י נשאר מגולה ואין הא"א מלבישו רק מז"ת דעתיק ולמטה. ואמנם חג"ת דע"י מתלבשין בכח"ב דא"א לפי שהם סוד רישא, וצריכין כל א' מהם מדה בפ"ע. אך גופא דא"א אין הע"י מתלבש בו כסדר הזה, אך הנצח דעתיק נחלק לג' פרקיין, פרק א' בחסד דא"א, פרק ב' בנצח דא"א, ונשאר פרק ג' למה שנבאר. וההוד דעתיק נחלק לג"פ, פ"א בגבורה דא"א, פ"ב בהוד דא"א, ופ"ג נשאר למה שנבאר. ויסוד דעתיק נחלק לב', כמבואר אצלינו שאין בו רק ב' פרקיין, יסוד ועטרה⁶⁷⁸, ואז היסוד נתלבש בת"ת דא"א, ועטרה ביסוד דא"א, ומלכות דעתיק⁶⁷⁹ נתלבש במלכות דא"א⁶⁸⁰, לפי שאח"כ

⁶⁷⁴ לדעת.

⁶⁷⁵ עיקר א"א הוא המר"ס (עי' לעיל הערה 128) ועמידתם זה על גב זה הוא שייך לגם לחג"ת דא"א אלא שהם מצויים בהעלם (כללים ח"א פו ע"א).

⁶⁷⁶ עי' פרצופי זר"ן ג' (לש"ו).

⁶⁷⁷ ר"ל מה שהיסוד הוא נטיל לשמאלא כמ"ש בזהר ח"א בהשמטות דף רנב ע"ב ועי' לשון בשעה"ק י"ח ע"א (לש"ו).
בשאר אצילות שלמטה מא"א מקבל היסוד מההוד הוא משום שבא"א שהוא שרשם נתחברו יסוד הוד ביחד (לש"ו).

⁶⁷⁸ וכן הוא שער דרושי הצלם דרוש ג' (ח ע"ג), אמנם בריש שער עי"מ איתא שיש ג'.

⁶⁷⁹ ז"ל שעה"ק יח ע"ב בסוף דרוש ב' דעולם הנקודים, בתיקון א"א אמר הכותב פקח עינך איך מה שהעלים למעלה בענין מלכות של א"א שאינה רק בחינת העטרה הוצרך לגלותה עתה בענין ע"י שהזכיר בה בחי' העטרה המתלבשת ביסוד דא"א ועוד בחי' מלכות המתלבשת במלכות דא"א המניקה לז' מלכי אדום שירדו בבריאה וצ"ע עכ"ל. ועי' כללים ח"ב נז ע"א שמה שיצא היא רק

מאיר העין חלק ב'

צריך להוציא ממנו פרצוף שלם של הנוקבא, לכן לקחה מדה שלימה כנ"ל⁵⁶⁸. ועתה נשאר ב' פרקין תתאין דנצח והוד דעתיק ואלו נתחברו יחד במלכות דעתיק, ושם⁵⁶⁹ נתלבשו ונעשה מהם בחי' ב' דדין⁶⁸¹ של⁵⁷⁰ בחינת המלכות דא"א בב' צדדין, שהם עתה (נעשו) בחי' 571 דדי בהמה שהם למטה, ואז היו מניקים לז' נקודות הראשונים שהם ז' כלים הנקרא ז' מלכים שמתו, שהם למטה בבריאה כנ"ל⁵⁷², ומשם היו יונקים להחיות עצמן לבדן⁶⁸². וז"ס (ישעיה כח ט) עתיקי משדים, כי הם השדים דע"י, וזהו המלך הח' הנקרא הדד בן בדד⁶⁸³, שהם אותיות ב' ד"ד⁵⁷³, ואח"כ נעשה שמו הדר שהוא בחי' יסוד. ואמנם דע כי אלו המלכים דנחתו לתתא ומיתו, הנה ירד עמהן כח חיות להחיות רפ"ח ניצוצין לעת התחייה⁵⁷⁴, והוא בערך דורמיטא שיש באדם ולא יותר מזה אבל לא מתו לגמרי⁵⁷⁵.

והנה כסדר התלבשות ע"י בא"א, וכיוצא בזה התלבשות אריך אנפין באו"א⁶⁸⁴ כך ענינם, ואל תתמה אם פנימיות א"א היה מלבוש לכלים דעתיק עם היותו גדול מערכם⁶⁸⁵, כי

הנוק' דז"א וזה פרצוף בפני עצמה שהיא עטרת היסוד שלו. עי' בשער א"א פ"ב סוף המ"ק דשם וגם עי' היטב שם פ"י (לש"ו).

⁶⁸⁰ מלכות דעתיק לא יצאה להתגלות בבחי' בפני עצמה (כללים ח"א כז ע"ב). וכן המלכות דא"א נעלמה בו ועכ"ז מלכות דאצילות התפשטה הימנה (כללים ח"א נו ע"א). מלכות דעתיק הוא בהעלם גדול (כללים ח"א נז ע"ג).

כל התלבשות היא רק במלכות, ומלכות הוא כללות של כל הו"ק, ובעיקר הוא רק ו' בחינות, שכן המלכות כלולה מכל המלכיות הפרטיות של כל אחד מהו"ק. לכן העתיק מתלבש על הא"א עד ת"ת, ולכן למטה ממנו זהו נה"י ולא נה"ס, שכן אין למלכות מציאות בפני עצמה. ולכן כשאמרו נה"י, בק"ו הדבר כולל מלכות.

והנה לכאורה משנת רבינו צריכה בירור, שכן בשער א"א פרק ז' משמע שהנה"י דא"א נעשה על ידי ריבוי השפע דיסוד דעתיק שהוא ת"ת דא"א (ובסוד תוספת), ואילו כאן אמר שהנה"י דעתיק מתחלקים לג' פרקין והיסוד לב' פרקין, הפרקין העליונים לחג"ת דא"א והאמצעיים לנה"י דא"א, והתחתונים למטה מהאריך בסוד דדי בהמה. כאן זה לא בסוד תוספת, ובמקום שלישי (מבו"ש כב ע"ב) שב' הפרקין העילאין דנה"י דעתיק המה מלבוש לחג"ת דא"א, והפרקין תתאין דנה"י דעתיק המה מלבוש לנה"י דא"א. וצ"ע הכל.

והנראה הוא כי עיקר נה"י דעתיק המה מלובשים בחג"ת דא"א למעלה מן הפרסא בעיקרם, ועל ידי ריבוי השפע דיסוד דעתיק המסתיים בחזה דא"א מתפשטת הארת ה' הפרקים תחתונים דנה"י דעתיק, ומהאמצעיים נעשים נה"י דא"א שמתחת לפרסה בסוד תוספות, שכן הם מקבלים תחילה את הארת היסוד דעתיק, שרק אז נתפשטו הפרקין תתאין על ידי ריבוי השפע של התוספת.

והנה ביאור השמועה הג' הוא, שמכיוון שעיקר הארת הפרקין האמצעיים נשאר למעלה בחג"ת, ואילו עיקר הארת ב' הפרקין תתאין נשאר בנה"י דאצילות (אע"ג שהארתם יורדת לבריאה בתורת דדי בהמה בלבד) (כללים ח"א נז ע"ד).

המלכות הכללי שבו נעשתה על ידי התפשטות הנה"י דרדל"א והוא בא בסוד תוספת בלבד (ביאורים ח"ב סו ע"ג).

⁶⁸¹ עי' לקמן הערות 836 ו-837 לעניין דדי בהמה שהמה למטה מעולם האצילות, והם בגבול עולם הבריאה. ועי' שער הקלי' פרק ב', שהקלי' עולים לינק מן המלכות דאצילות, ובאמת פ' הדבר הוא שנמשך להם שפע מן המלכות דאצילות במכוון אמנם לאו למימרא שהם עולים באצילות ח"ו (דע"ה ח"ב סג ע"ג).

⁶⁸² ועי' עוד במבו"ש דף כב ע"א שורה כב כג אמנם צ"ע כי מאין היו יונקים קודם שנתקן עתיק וכן גם המלכים דעתיק עצמו ועי' כ"ז בספר הכללים כלל טו ענף ז' אות ה' (לש"ו).

⁶⁸³ [הערת המלבה"ד:] ולכאורה כל העניין כאן צע"ג, שכן בדברי הימים א' (א נ) כתוב בהדיא שהמלך הח' אינו "הדד בן בדד" אלא "הדד" בלבד, ואילו הדד בן בדד הוא המלך הד'.

⁶⁸⁴ כלומר שהמלכות דעליון מתלבש בתחתון (ביאורים ח"ב פא ע"ב).

⁶⁸⁵ והנה יעויין ביאורים ח"א כג ע"ד דדברים האלו לכאורה צ"ע, שכן מרוב הדרושים משמע שפנימיות הכלי גדולה ומעולה מחיצוניות הכלי, וכמו כן נודע שכל חיצוניות הוא מסוד הצמצום, וכל העביות והדינים והקלי' מקומם באחוריים שאף הם חיצוניות, ועוד הרבה ראיות יש לדבר זה. אלא בע"כ דאין כוונת הרב על צורת החיצוניות כפי שהיא עתה, אלא שיש בחי' אחת בחיצוניות שבה הוא יותר מעולה מהפנימיות, בכך שהחיצוניות היא שורשה של בחינת הפנימיות, שהרי גידולו של כל דבר הוא מלמטה למעלה, דהיינו מהחיצוניות אל הפנימיות.

אמנם אם כן עדיין יש לשאול, מדוע כל קיומה של הקומה תלויה בבחינה זו הגרועה, הלא מן הראוי היה שיהא קיומה תלוי בדבר השלם יותר ממנה. אלא עומק הענין הוא, שהאדם הוא תכלית הבריאה כנודע, וסוף כוונתו ית' בבריאה תלוי בהיות האדם בעולם הזה, שאז בידו לתקן את כל

מאיר העין חלק ב'

הלא סדרן הוא כסדר איברי אדם עצמו, כי האדם יש לו איברים {נא ע"ד} פנימים ואיברים חיצונים. והמשל בזה הלב והגוף האדם, ואין ספק כי ערך כלי הלב עם ערך כלי הגוף עצמו יותר גדול כלי של הלב וזך ומעולה⁵⁷⁶ מאד, כנודע לחכמי הטבע והרפואה. גם אין ספק כי ע"ז גם חיות⁵⁷⁷ הלב גדול מחיות הגוף לאין קץ⁵⁷⁸. אבל לא נאמר כי כלי הלב יותר פנימי ומעולה מחיות המתפשט בגוף האדם, כי זה לא יעלה על הדעת, אבל יהיה ע"ז כי הם ב' כלים זה לפנים מזה, וכ"א⁵⁷⁹ מהם מתפשט החיות הראוי לו. אבל לא נאמר כי כלי הפנימי יותר גדול מחיות החיצון, וכן כאן ב' כלים עתיק וא"א הם זה בתוך זה, ובכל כלי מאלו נתפשט בכל א' וא' בתוכו החיות הנוגע לפי ערכו.

⁵⁸⁰מהחברים: הנה תחלת האצילות יצאו י' נקודות עצמות וכלים, כהדין קמצא דלבושא דיליה מגופיה⁶⁸⁶ (ב"ד פכ"א פ"ה) (נ"א דלבושא מניה וביה לבושיה מגופיה), וכבר נת"ל. והנה הבינה לא יכלה לקבל אור החכמה אלא פנים באחור, וכאשר הבינה הוציאה ז' מלכים תתאין לא הוציאתן אחד לאחד רק כולם ביחד⁶⁸⁷, ששה משמותן על אבן אחד (שמות כח ו'), שהם ו"ק עם המלכות השביעית הנקרא אבן, ולא היה בדרך ג"ר כי כ"א יצא בפ"ע, ולא יכלו לסבול בשביל זה לקבל האור⁵⁸¹, ואז נתבטל⁵⁸² החסד תחלה ואח"כ הגבורה וכן כולם עד המלכות. אח"כ נתקנו כולם ע"י שנעשה פרצוף ונתמעט המשכת האורות בכתר, ונעשה בו א"א ובו ג' רישין עוד י"ג ת"ד. ואח"כ פרצוף אבא ובו ח' ת"ד, וז"ס (תהלים קלג ב) זקן אהרן ר"ת ז"א, והם ח' ת"ד דאבא, ואמא אין לה ת"ד כי היא נוקבא⁵⁸³. ועתה ע"י התיקון הזה דאו"א פב"פ אח"כ נתקן ז"א, ואמנם בזמן הגדלתו כנודע אז נזדווגו או"א, ואבא הוציא טפת המוחין שלו, ובעברה הטפה בו דרך הו"ק דאבא מחסד שבו עד יסוד⁵⁸⁴ שבו, נתערבה שם עם חסדים המתפשטין שם, ולקחה ה' חסדים, וכשירדה הטפה זו עד יסוד דאבא נעשו כל ה"ח חיבור חסד א'⁵⁸⁵, וכעד"ז באמא, עטרה דגבורה. ואח"כ כשנתלבשו המוחין תוך נה"י דאו"א לכנוס ברישא דז"א אז נתלבשו נה"י בנה"י, ואז יסוד אבא נתלבש ביסוד אמא, ונתערבו שם יחד החו"ג כנודע, לכן נקרא היסוד מערב, כי שם הוא עירוב החו"ג יחד ע"כ⁵⁸⁶.

שער יא פרק ה מ"ת⁵⁸⁷

הקדמה כוללת ענין אלו המלכים כולם הכוללים כל עולם אצילות. ונתחיל מן המאוחר אל המוקדם, ונאמר כי נודע הוא שעולם אצילות הנזכר בכל ספר הזהר הנה הוא נעשה מבחי אותם ה' נקודות היוצאין מנקבי עינים של א"ק הנזכר בדף⁵⁸⁸ הנ"ל באורך. ותחלה יצאו בלתי תיקון, ואח"כ נתקנו באופן זה שנבאר בקיצור. והוא כי הנקודה הראשונה שנקרא כתר נתקנה עתה⁶⁸⁸, והיתה בג' בחי' שהם ג' רישין דא לעילא מן דא⁶⁸⁹ הנזכר בתחלת אדר"ז (דפז ע"א). והם, כתר נחלק לב' רישין, והם ע"י וא"א⁵⁸⁹ תחתיו אשר גם הוא מכלל כתר. וא"א זה הנקרא כתר יש בו בתוכו רישא תליתאי שהוא מוחא סתימאה שבו הנקרא חכמה, כמבואר ענינם באורך בדרוש עתיק לקמן, וג' אלו נתלבשו זה תוך זה⁶⁹⁰. ואח"כ מן הנקודה הב' והג' חו"ב, נעשו עתה

העולם עמו. לומר לך, שכל התיקון השלם ה"ה תכלית השלימות (והוא כולו פנימיות) תלוי בחיצוניות. לומר לך, שעיקר העבודה אינו אלא בנקודת החיצוניות. ובאמת ע"י לקמן שער פנימיות וחיצוניות דרוש ד' ז"ל, בערך א' החיצוניות גדול מהפנימיות [שבו תלוי כל העבודה והתיקון] לכן שם ב"ן לעתיד יהיה גדול משם מ"ה.

⁶⁸⁶ כל אור שנתפשט ממקורו יורד למטה, ועל ידי התפשטותו וירידתו נתעבה קצת. ומאותה העביות עצמה נעשו אח"כ הגוף והכלי לאור (דע"ה ח"א יח ע"ב, וכן סד ע"א). אמנם החידוש שבאצילות הוא שאין חילוק בין האורות ללבושם כמו שיש בב"ע (דע"ה ח"א סא ע"ב).

לקמן שער מ"א פרק ג' ושער מז פרק ב' (לש"ו). וע"י שם בהגהת הלש"ו ז"ל, והוא הנוגע דאצילות שהוא כולו טוב ונכלל עם הבשר שהוא החשמ"ל וכמ"ש בשער הקלי' נוהג פרק ב'.

⁶⁸⁷ זה חלק של השבירה, שהיתה צריכה להוציאם לאט לאט כפי כח הכלי (דע"ה ח"א עא ע"א).

⁶⁸⁸ כלומר בשעת התיקון ולא בשעת יציאתה בתורת נקודה.

⁶⁸⁹ המשך לשון האד"ז: ודא לגו מן דא. ועיין בשער א"א פרק ח שלא היו קוים ברישא דא"א,

אלא היו זה למעלה מזה, וכלול בזה גם היותם "דא לגו מן דא".

⁶⁹⁰ ואע"ג שעתיק הוא עליון מא"א, עכ"ז הוא מתלבש בו. אמנם באמת שם אין שייך בחינת

מתקלא (ע"י בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה ועוד נ"ל, שבא"א אין מתקלא), שכן שם אין ההנהגה לפי ענין הזמן, רק בסוד תיקונים ושרשים להנהגה, שכל א' הוא שורש לענין א', ולכן אנו מדברים

מאיר העין חלק ב'

ב' פרצופים הנקרא או"א, וגם הם מלבישים עתה את חג"ת דא"א כנזכר שם⁵⁹⁰. ואח"כ מן הו' נקודות שהם ד' ה' ו' ז' ח' ט' הנקרא חג"ת נה"י, נעשה עתה פרצוף א' הנקרא ז"א. ואח"כ מן הנקודה עשירית הנקרא מלכות נעשה פרצוף אחד הנקרא נוקבא דז"א. והנה גם זו"נ הם מלבישים את א"א בחי' נה"י שלו כנזכר {נב ע"א} באורך לקמן.

ועתה נבאר תחלתן איך היו בעת יציאתן הראשונים⁵⁹¹ בהיותן בלי תיקון. דע כי כאשר יצאו אלו ה' נקודות, יצאו בבחי' אורות וכלים, ואמנם יצאו בלתי תיקון, ולסבה זו לא יכלו הכלים לסבול האורות שלהם⁶⁹¹, שהם עצמות שבתוכם, ונשברו ומתו כמש"ל בע"ה⁶⁹².

והנה הטעם לזה שלא יצאו ע"ד התיקון, ולא יצטרכו לשבירה ואח"כ יהיה התיקון, הסבה לזה כי תכלית הכוונה היה להוציא ולעשות בחי' קליפות החיצונים⁵⁹², כי הם צריכות בעולם לתת שכר טוב לצדיקים ולהעניש לרשעים שהיה עתיד לברוא אח"כ. וע"כ יצאו הנקודות הנ"ל בלתי תיקון כדי שהכלים שלהם לא יוכלו לסבול את האור וישברו, ושבירתן זו היא טהרתן⁶⁹³, כי אז נתבררו הזוהמא והסיגים שבהם, ונעשו קליפות הם הטומאות כאשר היה בדעתו יתברך, ואח"כ חזר לתקנם. והקדושה שבאותן כלים נתעלו למעלה⁵⁹³ ע"י התיקון⁶⁹⁴, אך לא הובררה הקדושה לגמרי⁶⁹⁵ כמ"ש בע"ה⁵⁹⁴.

וטרם שנבאר מהו ענין היות הנקודות הנ"ל בלתי תיקון, ומה הפי' של תיקון, צריך שנעורר קצת שאלות. והם, כי אחר שנתבאר לעיל כי כל ה' נקודות נכללו כולם בעת התיקון, ונעשו בחי' ה' פרצופים, שהם א"א ואו"א וזו"נ, מלבד עתיק כי הוא נכלל בא"א כמ"ש בע"ה. א"כ מה נשתנה השינוי הזה, שתחלה יהיו י' נקודות, ואח"כ נעשו ה' פרצופים לבד, ולמה לא היו בתחלה ה' נקודות לבד או יהיה באחרונה י' פרצופים. גם בכלל השאלה מה נשתנה הז"א מכל השאר⁵⁹⁵, כי כל א' מהד' פרצופים היא נקודה א' בלבד מן ה' נקודות הראשונים, וז"א נעשה מו' נקודות ביחד, ולמה לא היה תחלה גם הוא מנקודה א' לבד כמו האחרים, או יהיו כל האחרים כל אחד מהם ו' נקודות כמוהו. ועוד בכלל זה כי נודע שלעולם אנו מוצאים שכל אחד מנקודה כלול מ' נקודות ממש⁵⁹⁶, א"כ⁵⁹⁷ כיון שכל פרצוף ופרצוף כלול מ' נקודות, א"כ (נ"א) אנו מוציאים שזכור או נקודה אחד מ' או יו"ד נקודות ממש וא"כ⁵⁹⁸ למה זה יצא ז"א בתחלה בסוד ו' נקודות ולא יצא אז בסוד י' נקודות או בסוד נקודה א' כמו האחרים. גם יש לשאול למה לא מצינו בשאר הד' פרצופים בחי' עיבור ויניקה ועיבור דמוחין לצורך תיקונם כמו שמצינו בז"א לבדו, ואין כך לא בג"ר ולא בנוקבא⁶⁹⁶.

והתשובה בזה⁶⁹⁷ כי ודאי שמאותן⁵⁹⁹ י' נקודות הראשונים לא היו רק ה' נקודות לבד, זו גדולה מעלתה על זו, והם בחי' ה' פרצופים הנ"ל שנעשו אחר התיקון. והנה כל נקודה ונקודה מהם צריך שתהיה כלולה מ' נקודות פרטיות שבה כדי שיעשו אח"כ כל א' מהם בחי' פרצוף א' כלול מ' ס. ואמנם לא היה כך מתחלה, והיה חילוק באלו הנקודות באופן זה, כי הנקודה א' ב'

עליהם בסוד זה לפנים מזה, ושם אין ניכרים בחינות ימין ושמאל, אלא רק מקום תחילת המתקלא הוא בגופא דא"א, מחסד שבו ולמטה (פת"ש א"א ז'). זהו בחי' קו א' (כללים ח"א פו ע"ב).

⁶⁹¹ כל זה הוא בסוד ו"ק הן בפרטות והן בכללות, עי' הערה 483.

⁶⁹² עי' שעה"ק לג ע"ד והוא בשער הכללים פ"ב (לש"ו).

⁶⁹³ עי' מבר"ש טו ע"ב וז"ל, בראשונה היו הסיגים והקלי' מעורבים בכלים, אשר לסיבה זו היה בהם הפירוד הנז', והוצרכו למות ולברר הפסולת דוגמת מיתת האדם אשר חוזר לעפרו להתנער מהפסולת שבו ובבוא תחיית המתים יקום כספא שלים בלי סיגים כנז' במדרש הנעלם פרשת תולדות.

⁶⁹⁴ עי' לעיל תיקון א' הערה 575, אמנם לפי דברי השעה"ק (הו"ד בליקוטי נוסחאות הערה 593), יתכן שהעלה למעלה, ובחי' "שבירתן זו היא טהרתן" עניינו לפני התיקון דווקא.

⁶⁹⁵ ג"ר דז"א וט"ס דנוק' אינם קבועים בה אלא עולים ויורדים כפי מעשה התחתונים (ביאורים ח"א מג ע"א). ועי' לעיל הערות 290 ו599. ועי' פת"ש תיקון טו ז"ל, שאף אחר התיקון שעלו כל הכלים של הנקודות ונתברר מהם כל א' לפי מדרגתו, מ"מ לא נתברר לגמרי, שלא נברר רק מה שנוגע לבנין העולמות של אבי"ע עצמם ולפרצופים שבהם, אבל מה שנוגע לנשמות, זה לא נתברר עדיין (עי' פע"ח תפילה פרק א').

⁶⁹⁶ עי' לעיל שער האצילות פרק ג' (יז סע"ב) והולדת או"א ספ"ד ושער ז"א פרק א' (פג ע"ב) (לש"ו).

⁶⁹⁷ כל זה נוגע לאורות העיניים (דע"ה ח"ב ז ע"ד), ולא למלכי יושר.

מאיר העיץ חלק ב'

ג' כולם היו שלימות בכל חלקיהם, פירוש שבכל נקודה מהם היה בחי' י' נקודות פרטיות, וכל א' מאלו הג' היתה כלולה מי' נקודות. אמנם הנקודה הראשונה כתר היתה גדולה מכל הי' נקודות [נ"א מכל הנקודות]⁶⁰⁰ אשר למטה ממנו, וכך הב' נקודות שהם הב' וג' חו"ב היו גדולים מכל מה שלמטה מהם⁶⁰¹. אבל הנקודה הד' אשר היא בחי' ז"א לא יצאה כלולה מי' {נב ע"ב} נקודות פרטיות שבה, רק יצאתה כלולה מו' נקודות⁶⁰², שהם ו' נקודות התחתונים⁶⁰² הנקודה ההוא, וחסרו ממנו ג' נקודות הראשונים הפרטיות בה⁶⁰³, באופן שאע"פ שאמרנו שז"א כלול מו' נקודות, אינם אפילו נקודה אחת שלימה, רק ו' נקודות פרטיות שבנקודה אחת, וחסרו ממנו שלשה ראשונים⁶⁰⁴. והרי יצא ז"א חסר משאר הפרצופים⁶⁰⁵ הג' העליונים⁶⁰⁶.

ואמנם הנקודה הה' שממנה נעשה הנוקבא דז"א אין לומר בה שיצאה כלולה מי' על דרך ג' ראשונות, שא"כ נמצאת מעלתה גדולה מז"א*, אמנם נקודה זו היא נקודה פרטית מן י' נקודות שהיו צריכין להיות בנקודה שלה, והיא בחי' הכתר שלה בלבד⁶⁰⁷. באופן שג' נקודות הראשונים יצאו כל א' מהם כלולה מי' נקודות, ונקודה רביעית יצאה כלולה מו' נקודות תחתונים שבה לבד, ונקודה הה' לא יצאה רק החלק העליון שבה, שהיא כתר שבה לבד⁶⁰⁸. וכדי לידע חשבון מה שיצא מן הז"א אנו אומרים שיש לו ו' נקודות, אמנם ודאי שאינם רק ו'

⁶⁹⁸ מחסד עד היסוד ומלכות שביסוד כלולה עמו כן הוא במב"ש שער ב' ח"ב ספ"ב ועי' לקמן בתיקון נוק' רפ"ד (לש"ו), ועי' לעיל הערה 381.

⁶⁹⁹ עי' ליקוטי נוסחאות, ועי' הערה 703.

⁷⁰⁰ ר"ל המלכות שבכתר, כי הטר"ר דכל ספירה יצאו רק אחר התיקון ביחד עם המ"ה, ויצאו הטר"ר דהכתר ג"כ רק בעת התיקון, והם נעשו לעטרה דז"א. אך המלכות דכתר היא לעולם בנוק' גופה, והיא הנקודה השרשית שבה, עי' שעה"כ דף ט ע"ד ודף לו ע"ד. והיא לעולם הכתר דנוק' הא"א שבה, אבל הטר"ר שנעשו לעטרה בז"א הוא בחי' עתיק שבה. אמנם גם הכתר אשר בה גופה שהוא המלכות דכתר הנה היא נשלמה גם כן לי' כמ"ש בדרוש אטב"ח בתיקון הירח פרק ד', ועי' תיקון נוק' פרק ב' כלל ח' בהמוקף שם. ודע עוד כי אותה המלכות דהכתר הנה היא מהמלכות דכתר דז"א, כי כל הי' ספירות שלה אשר גם אחר התיקון הם כולם מהמלכות דהי' ספירות שבז"א כמ"ש במיעוט הירח רפ"א ובתיקונים ס"א ע"ב וקלד ע"ב. והוא מה שנודע כי היא לית לה מגרמא כלום, וכמ"ש בזוה"ק ח"א לג ע"ב ורנ"ו ע"ב. ומה שנקרא בשם נקודה שרשית שבה הוא רק משום שזה לא יחסר בה לעולם, כי הוא יצא בה גם בעולם הנקודות וכנודע. ומה שאמרנו שהטר"ר דהכתר נעשו לעטרה, הכוונה הוא רק על הדעת שבהם, וכנודע שכל שפעת העטרה הוא מהמזלין שהם הדעת המתפשט מהכתר, ועי' בנסירה פ"ח. וכן נשלמה הנקודה השרשית שהוא המלכות דכתר ג"כ מהטר"ר והוא מהמלכות שבהם אבל עיקר דהטר"ר עצמן הנה הם נשואים לז"א גופה להז"ת שבו (לש"ו). עי' דע"ה ח"ב קיד ע"ג שמחלק בין הבחינות הפרטיות לבחינות הכלליות.

הנקודה החמישית הזאת כוללת את כל ח' המלכים שבדברי הימים, ועי' בהגר"א על ספד"צ ג ע"א ד"ה וארעא אתבטלת (כללים ח"ב נד ע"ב), והנקודה הזו נחשבת לבחינת כתר לגביהם, שכן אז שמשו כל הספירות בתורת מלכויות בלבד (כללים ח"ב נז ע"ב). מבואר שהמלכות דנקודות התגלו בכל י"ס, ואח"כ הג"ר נתקיימו והז"ת מיתו. אמנם מאידך מבואר ג"כ שרק הכתר שלה יצא בבחי' נקודה אחת בלבד. טעם הדבר, שכן למעשה כל י"ס דמלכות נחשבים לנקודה אחת בלבד ביחס לעליונים ממנו, והיא כולה נשברה, שכן הי"ס שבה הם רק י"ס הפרטיים אשר בה, והנקודה הזאת היא נקודת הכתר, ובה היתה רק המלכות דכתר. ומה שמצינו שזה בחי' כתר ביחס לפרצופים עליונים, פי' שמכל הפרצופים האחרים לא יצאו בעולם הנקודות כי אם המלכויות, משא"כ הנוק' שיצאה בעולם הנקודות מאור עצמותה שלאחר התיקון באור הכתר שבה, וזהו עילוי לנוק'. אמנם כל זה הוא רק בכללות, ואילו בפרטות היו במלכות דכתר י"ס, שכן הג"ר נתקיימו והז"ת נשברו. מלכות תמיד מתייחסת לאור הכתר שכן עצמותה נמשכת ועולה עד הכתר, מכיוון שהיא תמיד מאירה בכח אור הכתר. ולכן בעולם הנקודות נתגלה השרש של כל מה שיהיה לעתיד, ולכן, כשמבואר שהנוק' יצאה בבחי' נקודת הכתר, פירוש הדבר הוא שגם אז היא היתה הכתר והשורש לכל מה שיצא ונעשה אז (דע"ה ח"א כ ע"א וע"ב). והוא הכתר שלה שעומד לעולם דבוק בז"א, והוא עטרת היסוד שלו שאינו מסתלק לעולם, גם בעת הפגם (ביאורים ח"ב סו ע"ג).

מש"כ שזהו מהנקודה התחתונה שם, פי' שזוהי הנוק' הכללית הנבנית מהנוק' הפרטית שבכל א' מז' המלכים דנוק' (דע"ה ח"ב ו ע"ד), וכלולים בו ח' המלכים הנזכרים בדברי הימים [שהם המלכים דנוק'] (שם ז ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

חלקים של נקודה א' לבד. והרי נתבאר איך הם י' נקודות וכפי האמת אינם רק ה' נקודות⁷⁰¹, והרי נתבאר שינוי א' שיש בין הג' נקודות ראשונים אל הז' נקודות התחתונים.

*מ"ב צ"ע בענין יציאת הנקודות של המלכים שיצא נקודות ז"א בבחי' ו' נקודות לבד והשאר לא יצא⁷⁰², וכן דנוקבא לא יצאת אלא חלק העשירית לבד כנ"ל, היכן נשארים שאריתם, אם נשאר בשרשם בעולם העקודים במלכות⁷⁰³, או אם נאמר הניחום באמא שלהם אם הבנים בין בכללות בין בפרטות כי ממנו יצאו וצריך עיון.

⁶⁰⁹ גם צריך עיון כי הרי מז"א לא יצאו רק ו' נקודות א"כ איך אמר (שער רפ"ח פרק ה') שנתבררו ט"ס הראשונים שהם מן הכתר (נ"א עד היסוד)⁶¹⁰ בט' חדשים של עיבור. ואפשר לתרץ זה בסוד הראש דקטנות, שגם בו יש ג"ר⁷⁰⁴. גם אפשר לתרץ שהם בחי' של הו' נקודות כי כל א' מהם ודאי שהיה כלולה מ"ס, ונמצא כי בט' חדשי עיבור נתקנו ט"ס הראשונים שיש בכל

⁷⁰¹ עי' ספר הכללים כלל טז ענף א ב (לש"ו).

וזה תמצית לשונו: באצילות היה צורך שגילוי הו"ק ישתנה באופן שבו יוכלו כולם יחד ויעמדו כולם בגילוי כללי א', מכיוון שהוא השורש היותר קרוב לבי"ע. וכמו כן היה צורך באצילות להסתיר את אור א"ס ולהצמצם כדי להוציא את הבי"ע בתכונת הפירוד, כך שעיקר בריאת הבי"ע היתה על ידי הו"ק דאצילות, ועכ"ז יהיה מושרש בהם כח היחוד שיתקרב בעצמם אל היחוד. לכן דווקא באצילות הוא שיצאו הו"ק בתכונת גילוי הקצוות שבהם, כדי להוות שורש לבי"ע. אמנם באצילות לא יצאו בבחינת פרצופים מיוחדים בפני עצמם, שאל"כ היו נוטים לקצה יותר מדאי ולא היה מתקיים העולם, ממילא בתיקון יצאו כולם כפרצוף א'.

כל האמור לעיל הוא דווקא בר"ק, אך אר"א הם שורש הקצוות אם כי מצד עצמם אינם נוטים לקצוות כלל שכן הם תמיד פונים זה לזה, כתרין ריעין דלא מתפרשין, ואילו הג"ר עומדים כג' פרצופים וממילא אינם מתבטלים באור היחוד. אמנם בעולמות היותר עליונים פונים כל י"ס א' לשני והכל לשם דבר א'. עוד יש לבאר שג"ר דאצילות יונקים מאור נקבי הטבור והיסוד דא"ק שהם נקבים פתוחים, משא"כ ו"ק דאצילות, היונקים מנקבים סתומים.

ד"ז שהמלכות יצאה להיות לפרצוף בפני עצמה הוא מפני שהיא עיקר תוצאת הבי"ע וממנה הוא שנברא הכל. לכן היה על המלכות להצמצם מאד, ולכן אמנם כן שהיא יצאה להיות לפרצוף בפני עצמו, אך אעפ"כ היא קשורה בכל הפרצופים העליונים, כלולה מכולם וכולם נכללים בה, ורק על ידי כך היה לה את הכח להוציא אל הפועל את הבריאה, וכן עי"כ מונהגת כל הבריאה בהנהגה הנעלמה דאור א"ס. ועוד צריכה שתהיה לה שורש עליון מאוד ומכיוון שהיא קשורה למעלה הרי שאע"פ שהיא יורדת כל כך, לא תפגם.

והנה צ"ב לכאורה, אם סיבת היותם פרצוף אחד הוא שלא יטו לקצוות, מ"ט אינם מעיקרא שני פרצופים, א' חג"ת וא' נה"י.

אלא צ"ל שכל המעלה של איחוד החג"ת לפרצוף אחד הוא כדי שלא יטו לקצוות בגלל קישורו של הת"ת בשרשו הרי הוא הדעת, וממילא ברדל"א. אמנם אין ליסוד לבדו סגולה זו אלמלא קישורו אל הת"ת (כללים ח"א סו ע"ד).

⁷⁰² עי' הערה 381.

⁷⁰³ עי' לעיל שער ו' סוף פ"ה במ"ת ועי' מבו"ש שער ב' ח"ב פ"א דף ו ע"א סמוך לסופו שאמר שנשארו במאצילים שהוא העין דא"ק [וכן עי' הערה 604], ועי' עוד שם ברפ"ג ובדף ז' ע"ג שם ועי' דע"ה ח"א דרוש ג' סימן ה' אות יא (לש"ו). וזה תמצית לשונו: הרח"ו מסתפק בג"ר דז"א דנקודות, אם נשאר באמא, בעקודים, בעינים דא"ק או בפנים החזה. וכולם אמת, שכן בכל א' נשאר שרשם, ומשם הם נשפעים תמיד, שכן שרשם הראשון נשאר בחזה דא"ק, הרי הוא חלקי הנה"י דאמא שבא"ק, וכאשר יצאו מן העינים עברו שם, ושם נשאר שרשם (שהרי עיקר פרצוף עתיק דנקודות יוצא מאותו שיתוף של האור שמע"ב דמ"ס הרי הוא מקום העינים), וכאשר עברו דרך האח"ף קבלו משם הארה, ולכן יש להם גם שורש שם. וזהו הא"א שבנקודות, שהעקודים הם כתר דנקודות, ודרכם עברו גם אמא דא"ק וקבלו את שורש פרצופי אר"א של הנקודות.

⁷⁰⁴ עי' שער המוחין פרק א', וכן שער מוחין דקטנות שזהו הקרומין. ועי' דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה הכוללת אפילו את הראש, שכן כל בחי' הג"ר הוא רק המוחין שבראש, שהרי גם לתינוק יש ראש, אלא שחסרים לו מוחין [עי' ראייה לדבר זה ברע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו [וזו"ן הם גופא ורישא מלבר] – הקדו"ש לח ע"ג] [עי' מוחין דקטנות פרק א' שעכ"פ יש לו מוחין דבחי' אלקים הרי הם בחי' קרומין, ועי' לקמן שער מוחין דצלם פרק ז' וז"ל, ונראה כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות אפילו בראש עצמו נקרא ו"ק דז"א, ע"כ. וכן עי' מש"כ שם ד"ה ובזה בהערתנו על מש"כ "הם גופא ורישא מלבר"].

מאיר העיץ חלק ב'

נקודה ונקודה מן הז' [נ"א הו']⁶¹¹ נקודות, כי פרצוף גמור דבריאה אינו כי אם נקודה קטנה דאצילות.

גם צ"ע בענין הז"א ונוקבא שלא יצאו ג"ר דידיה, לא⁷⁰⁵ ט' ראשונות דידיה⁷⁰⁶, א"כ איך אנו אומרים שהמלכים דז"א יצאו מבינה דידיה הנקרא אדום, וכן מבינה דנוקבא הנקרא ארץ אדום, והרי לא היה בהם בינה כמ"ש בקונטרס מורי זלה"ה.

עוד שינוי אחר היה בהם אשר בו יתבאר מלת בלתי⁶¹² תיקון מה עניינו, והוא כי ג' נקודות הראשונים, מלבד מה שיצאו כל א' מהם כלולה מי', עוד זאת היתה בהם שהיו י' שבו מחוברות יחד ולא נפרדות זו מזו. אמנם ו' נקודות דז"א, מלבד היותן ו' חלקי נקודה א' וחסרו מהם הג"ר⁶¹³ שבהם, עוד שינוי⁶¹⁴ אחר בהם, שהיו נפרדות זה מזה, ולא מחוברות, באופן שב' שינויים נמצאו בז"ת⁶¹⁵ מן הג"ר שהם א"א או"א. וזה סדרן, בתחלה כאשר היה בלתי תיקון⁶¹⁶, כי אלו הי' נקודות { נב ע"ג } כאשר יצאו בראשונה היו כל הי' דומין כאלו ביחד היו פרצוף א' לבדו⁷⁰⁷, ולא שהיה ממש כך בצירוף, אלא בדמיון. פי' כי הנקודה העליונה היתה אז בחי' כתר, והשניים הם הב' והג' היו בחי' חו"ב, והו"ו⁶¹⁷ היו בבחי' גוף בעל ו"ק⁶¹⁸. אמנם לא היו ממש מצוירות כמו שהוא עתה אחר התיקון, אמנם בנקודה ראשונה היו בה כללות י' בחי'⁶¹⁹, אלא שהיתה קטנה, וגם כי לא היו היו"ד שלה (נ"א לא היה שלם)⁶²⁰ בסוד פרצוף ממש רק בסוד כללות⁶²¹⁷⁰⁸. פי' כי אז היתה בסוד ג' בחי' שהם עתיק וא"א וחכמה שבזו⁶²², ששם ג' רישין הנ"ל. ואלו הג' בחי' היו מתפשטין בבחי' קוין⁶²³ בתוך ט' נקודות האחרות כמו שהוא עתה, והם היו לבושיין אליו ומלבישיין אותו. גם הי' נקודות שבה היו קשורים כולם זב"ז בסוד קוין מתפשטין זו בזו, ופי' ענין הקוין האלו נתבאר למעלה. וכן ע"ד זה גם ב' הנקודות של חו"ב היה כך, שכל א' היתה כלולה מי' וכולן קשורין זב"ז דרך קוין⁶²⁴.*

*מ"ק להר"א הלוי קודם התיקון לא היה אהבה בי"ס רק יראה לכל א'. כיצד החכמה היה לה יראה לעלות לכתר, וכן יראה שנית מלירד לבינה, ועד"ז לכולן. גם לא היה ביניהן יחוד⁶²⁶ רק נפרדות זה מזה (ואפילו הו"ק נפרדות זו מזו)⁶²⁷ כמ"ש רז"ל בב"ר⁷⁰⁹, כי העולם נברא בדין שהוא היראה הנ"ל, ולא היה עומד כי נתבטלו המלכים אלו, עד ששתף עמו מדה"ר שהוא התיקון שאז נמשך ביניהן אהבה ויחוד ונתיחדו ו"ק בבחי' האחת⁶²⁸.

אבל אלו הו' חלקים נקודות של ז"א יצאו נפרדות זו מזו שלא כדרך קוין, רק זעג"ז⁷¹⁰ נפרדות ולא מקושרות יחד, ואז היו נקראים אלו הו' רה"ר⁷¹¹, כי לא היה בהם יחוד והתקשרות

⁷⁰⁵ כלומר 'וכן לא'.

⁷⁰⁶ עי' הערה 618, ועי' עקודים ג' דהיינו ט' תחתונות. אמנם עי' לעיל הערה 700.

⁷⁰⁷ עי' לעיל הערה 646.

⁷⁰⁸ אפילו הג"ר דנקודות לא היו בתיקוני פרצוף כלל, ומ"ש בעיבורים ד' שהיו פרצופים גמורים כוונתו בערך הז"ת שכן הג"ר עמדו בדרך ג' קוים והוא כדמיון פרצוף (דע"ה ח"א סט ע"א), ועי' ריש ספד"צ עד דלא הוי מתקלא, ועי' גר"א שם שיש תיקון בא"א עצמו.

⁷⁰⁹ גי' זו נמצאת ברש"י בראשית א א [וז"ל, ברא אלהים - ולא אמר ברא ה', שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים] אמנם בפסיקתא רבתי פרשה מ ועוד מאמרי חז"ל הדבר מצוי בלשונות שונים. ועי' לעיל שבירה פרק ו'.

⁷¹⁰ כל זה הוא רק לעניין מלכי העיגולים שיצאו מהעינים, והם יצאו זה מזה והיו נפרדות זו מזו ומצויות זה למטה מזה (דע"ה ח"א יז ע"ד), ועי' לעיל הערה 395. מכיוון שכך לא היה בכלי יכולת לקבל אור, שאם היו הכלים מחוברים יחד אזי היו האורות נכנסות כל א' במקומו הנכון, ולא היתה שבירה (דע"ה ח"א עא ע"א). אמנם קשה ע"פ דברינו לעיל הערה 376 שאין פעם אחת שכל הז"ת היו בקו א'. ובאמת זה שייך לכל ז"ת וז"ת שבו' פרצופי הנקודות (כללים ח"א פז ע"א).

⁷¹¹ עי' רע"מ פנחס רמד ריש ע"א (לש"ו). וז"ל: לא יפקון מרה"י לרה"ר והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין יציאות השבת שתיים שהן ארבע הוצאה מרשות לרשות והכנסה נמי יציאה קרי לה ואינון סמאל ונחש צריכין ישראל לנטרא לון דלא ייעלון לדירה דשכינתא דאיהי רשות היחיד מאן רשות הרבים חללה שפחה זונה נדה גויה רשות דסמאל ונחש ושבען ממנן דעמין, עכ"ל. [תרגום: לא יצאו מרשות היחיד לרשות הרבים, וזהו שבארוהו בעלי המשנה, יציאות השבת שתיים שהן ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה גם כן יציאה קורא לה. ואלו הם סמאל ונחש, צריכים ישראל לשמור עליהם שלא יכנסו לדירה של השכינה, שהיא רשות היחיד, מיהו רשות הרבים, חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות של סמאל ונחש, ושבעים ממונים של העמים.] גם בעת

מאיר העין חלק ב'

ואחדות רק כדמיון אנשים נפרדין, איש לדרכו פנה, ולא היה ביניהם אהבה וחבה, ולכן לא יוכלו לסבול אלו הכלים שלהם בחי' האורות ומתו. כמו שכתוב (הושע ד יז) חבור עצבים אפרים הנח לו, כי החבור גורם קיום והעמדה, ומשל הדיוט אומר אם תקח י' קנים כל אחת לבדו ישתברו, ואם תקח ג' לבד ביחד יתקיימו ולא ישתברו.

שער יא פרק ו מ"ת⁶²⁹

ועתה צריך לתת טעם אל כל הנ"ל, מה נשתנו נקודות זו"ן מנקודות הג"ר. דע כי כל העולם כולו מתנהג { נב ע"ד } ע"י זו"ן, וכמו שהם נקראו בנים של או"א, גם אנחנו נקראים בנים של זו"ן⁷¹², בסוד (דברים יד א) בנים אתם לה' וגו'. וגם כי הכתוב אומר (תהלים פט ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה, ר"ל שהעולם⁶³⁰ מבחינת החסד ואילך שהם זו"ת, שהם כללות זו"ן, וז"ס ז' ימי בראשית כנודע. ולכן כל הפגם שגורמים התחתונים ע"י מעשיהם הרעים אינו מגיע בג"ר⁷¹³ שהם א"א ואו"א, רק בז"ת שהם זו"ן⁶³¹. והנה גם בזו"ן עצמן יש שינוי ביניהן, כי פשוט הוא שאין הפגם הנוגע בנוקבא שוה אל הפגם הנוגע עד⁶³² ז"א ממש שהוא גדול ומעולה ממנה. והחילוק שיש בזה הוא כי (ע"י)⁶³³ הפגם המגיע עד נוקבא לבד אפשר שיהיה כח בפגם ההוא אם יהיה החטא גדול באופן שיגרום שיסתלקו ממנו הט' חלקים כולם⁷¹⁴, ולא ישאיר בה רק חלק עשירית שהוא כתר שבה. אבל בז"א אין כח בפגם מעשה התחתונים שיסתלקו ממנו הו"ק רק הג"ר לבד. וצריך לתת טעם לזה ובכלל הדבר נבאר מ"ש לעיל, כי ביציאת נקודת ז"א יצאו ו' חלקי תחתונים ולא ג' ראשונות, ובנקודות הנוקבא יצאה נקודה העליונה כתר שבה בלבד⁷¹⁵, וט' חלקי התחתונים לא יצאו.

אמנם ב' הטעמים לב' השאלות האלו הם נתלין זה בזה, והענין תלוי כמ"ש בפרקי אבות (פ"ה מ"א) בעשרה מאמרות נברא העולם⁷¹⁶. וכך פי' הדבר, שבחי' הז"א שהוא עולם⁶³⁴ מתחיל מהחסד ולמטה, והוא נקרא עולם בסוד (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה, מחסד ואילך יבנה⁶³⁵ כנ"ל. ובחי' זו הנקרא ז"א היה המאציל העליון יכול לבוראו מחובר יחד כל הי"ס שבו⁶³⁶, ולא להיותן י' מאמרות נפרדות זו מזו, ולא היה בדרך ג"ר שהם א"א ואו"א, שכל י' חלקיהם יצאו מחוברים יחד כנ"ל⁶³⁷, ונתן לזה טעם ואמר (אבות שס) להפרע מן הרשעים כו', פי' כדי להיות בעולם הזה שכר ועונש לצדיקים ולרשעים⁶³⁸, ולכן היה הדבר הזה שיהיה זו"ן מחולקים לי' חלקים שהם עשרה מאמרות, ולא יצאו כלולים יחד ע"ד ג' נקודות הראשונים. והטעם הוא לפי שכפי גודל שיעור הפגם שיפגמו הרשעים כך יגרעו⁶³⁹ במאמרות האלו, ויפרע אז מהם כפי הערך ההוא. וכן להיפך זה אצל הצדיקים⁶⁴⁰⁷¹⁷.

והנה הפגם המגיע אל נוקבא דז"א יש בחי' פגם שיגרום שיסתלק ממנה חלק א', ויש שיגרום לסלק ב' חלקים, ועד"ז עד שאפשר שיהיה בחי' פגם שיגרום שיסתלקו ממנה הט' חלקים תחתונים, ולא ישארו בה רק חלק א' העשירי⁶⁴¹ העליון בלבד שהיא הכתר שבה⁷¹⁸. אשר

מלכותם היו נפרדות זו מזו (דע"ה ח"א נב ע"א), וכל זה הוא מכיוון שנעלם מהם אור א"ס (דע"ה ח"א עז ע"ג).

⁷¹² לכן כל שפע שמגיע לנו הוא רק מזו"ן, וכמו כן לכן הוא שהעולם מתנהג על ידי זו"ן.
⁷¹³ ר"ל בג"ר שבכל פרצוף ביחס לו"ק שבו, אמנם היתה שבירה בכל ג"ר ביחס לו"ק שלמעלה ממנו (כללים ח"ב ק ע"ד).

⁷¹⁴ כלומר כל זיהרא עלאה וכל אור התיקון בכללו (דע"ה ח"ב קיד ע"ב), עי' שעה"כ כח ע"ד שמה שירד מנוק' זה ט' מלכויות דילה, וזה גופא שם ב"ן דילה (וכן עי' ע"ח מיעוט הירח ב').
⁷¹⁵ עי' לעיל הערה 700.

⁷¹⁶ [הערת המלבה"ד:] שמעתי מחכ"א דהיינו ג"ר דז"א וט"ת דנוק', הרי המה התיקון שמסתלק בעת עוונות התחתונים.

⁷¹⁷ [הערת המלבה"ד:] צ"ע, שכן מנה כאן י' מאמרות וחילקם לז"ת, איך הדבר יתכן הרי זה יכול להיות או י' או ז' אך לא שניהם, אלא לכאורה צ"ל שיש פרצוף של נקודות, שבעיקרם הם ז', אמנם יש בהם עכ"ז הוא למעשה י' נקודות, ככל פרצוף שיש לו ז' בחי' תחתונות, וג"ר נסתרות.

⁷¹⁸ אולי הוא אותו הענין עצמו שאמר במיעוט הירח פ"ב בענין סילוקה למעלה מז' רקיעים (לש"ו).

קשה, שהרי מבואר לקמן בפרקין שט"ס דנוק' יורדים לקלי', אבל כאן משמע שהם מסתלקים כמו ג"ר דז"א, שהרי אם היו יוצאים בעולם התווה היה העולם נחרב, אלא בע"כ עניין ט"ס שעלו

מאיר העיץ חלק ב'

ז"ס מה שנאמר אל הירח (חולין ס ע"ב) לכי מעטי את עצמך⁷¹⁹ והבן זה. ואמנם אם מה שהיה נשאר קיים⁶⁴² ממנה לא היה חלק העליון מכולם אלא⁶⁴³ האחרון {נג ע"א} שבכולם ע"ד הז"א שנשארים התחתונים ומסתלקים העליונים, הנה אז לא היה כח כלל בחלק ההוא⁷²⁰, ואז אפילו אותו החלק היתה מתבטל להיות⁶⁴⁴ תחתון שלה, והיה נחרב ומתבטל העולם, ולכך הוצרך שחלק הנשאר יהיה העליון שבה שהוא הכתר שבה, מחמת היותה כולה נתונה תוך הקליפה⁷²¹ כמבואר, בסוד (משלי ה ה) רגליה יורדות מות⁷²². והנה (נ"א והוא)⁶⁴⁵ החלק הזה הנשאר הוא בעצמו בחי' החלק שיצא מתחלה קודם התיקון כנ"ל, כי אז לא יצא מכל חלקי נקודת נוקבא דז"א רק חלק עשירית ממנה והוא עליון שבה.

וטעם הדבר כי כל דבר שבא בתחילה בבחי' שורש ועיקר אינו מסתלק אח"כ בעת הפגם⁷²³, אמנם מה שבא לה בסוד תוספת בעת התיקון, שהם ט' חלקים האחרים אלו, הם מסתלקים בעת הפגם. משא"כ אם באו מתחלה קודם התיקון בסוד שורש ועיקר, שאז אם יפגמו התחתונים לא יוכלו להסתלק. וא"ת ויותר טוב היה שלא יסתלקו לזה ביאר הטעם ואמר (אבות פ"ה מ"א) להפרע מן הרשעים כו' ויהיה שכר ועונש (ודין ורחמים)⁶⁴⁶ ודין ודיין, ובהסתלק יפרע מן הרשעים על שגרמו הסתלקות לבחי' היותן י' מאמרות נפרדות, כי אם יצאו מחוברים כא' לא

הוא שעיקר הקדושה נשארה למעלה בכתר, הרי הוא בכלל בחי' ז"א, ועכ"ז הט"ס ירדו לקלי' הרי הוא כל הנהגת הרע הקיימת כל זמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום (פת"ש תיקון יט). וכלול בט"ס דילה שירדו לקלי' שהם מחיים את כלל ישראל בגלות והיינו בתי המדרשות שבבבל הנזכרים בגמ' מגילה דף ו ע"א (פת"ש תיקון כ).

וצ"ע, שכן מדברי הלש"ו שהובאו לעיל הערה 700 משמע שזה נוק' דכתר אם הט"ס העליונות עלו והט"ת ירדו, וצ"ע. ועי' שעה"ק (&), ז"ל, אשר זהו סוד שעליה נאמר לכי ומעטי את עצמך כי נתמעטה בבחי' ט' חלקיה התחתונים שנסתלקו ממנה ועלו למעלה כדי שלא יאחזו בהם הקלי' בהיותה יורדת למטה ביניהם, וזה החלק העליון שהוא הכתר שבה נשאר וירד למטה בין הקלי' בסוד רגליה יורדות מות, כי כיון שהיא חלק היותר עליון שבה אין כח בקלי' להתאחז בו יותר מדאי. וזהו הטעם שנסתלקו ממנה החלקים התחתונים ונשאר העליון שבה שהוא הכתר, עכ"ל. אמנם כאן מדבר רבינו על מלכים, אבל עכ"פ הוא שייך לג' מציאויות: א) המלכים וכמ"ש, ב) כלל ישראל יחד, ג) כל נפש פרטי שבישראל (עי' כל זה בנפח"ח שער א' פרק יט), שכל א' מכלל ישראל יש לו נפש, ומציאותו תלויה במעשיו, אם עבר מקצת עבירות מסתלקים מקצת מבחינותיו, ואם ח"ו חייב כרת אזי נכרתים כל ט' הבחינות התחתונות שלו, והביטוי לכך בכלל ישראל יחדיו הוא בחי' הגלות, ובמלכים הוא השבירה של מלכות דמלכין קדמאין [עי' לקמן שער מוחין דקטנות פרק ב].

⁷¹⁹ עי' ביאורים מטול"מ פרק ג' אות יז סימן ז' [הערת המלבה"ד: לא נמצא כזה ציון בדפוסים אשר בדינן] ועי' דע"ה ח"ב דרוש ה' ענף א' סימן ג' ד (לש"ו).
כלומר שירידתה ועלייתה תלויים במעשי התחתונים (דע"ה ח"ב קיג ע"ד). תכלית דבר זה הוא שלא יאבדו ניצוצי האור שלה המשתלחים למטה ע"י שתצטמצם ותתמעט לפי כח הבי"ע, והוא סוד תחיית המתים שכולם יתחדשו ויתוקנו בתיקון הנצחי לאחר שיכלה הרע, וכך לא יאבד שום כח משלה (דע"ה ח"ב קנה ע"ב).

⁷²⁰ כללות הנוק' היא הכתר, אמנם יש בה י"ס, והג"ר שבה נשברו, ואילו הז"ת שבה נתקיימו (דע"ה ח"א כ ע"ב, כללים ח"ב נג ע"ג). ומכיוון שהיא יצאה בכתר בלבד לא נפגמה כ"כ, וכמו כן יש אפשרות על ידי כך לכל השרשי המציאות שירדו ונפלו לחזור וליתקן (דע"ה ח"א כ ע"ג) וכן הוא בנוק' הכללי ובנוק' הפרטי (כללים ח"ב נג ע"ד), ומכל ח' מלכי נוק' יצאו רק נקודת הכתר שבהן כדי שהם לא יתבטלו (כללים ח"ב נד ע"ב). נוק' שבעגולים לא היו במציאות דבחי' הנקודות ממש, שכן הם היו מבחי' השרשים והכחות הכלולים בכתר בלבד, ולכן הם בבחי' הכתר משא"כ מלכי היושר (כללים ח"ב נד ע"ג).

⁷²¹ עי' תיקון הירח פ"ג (לש"ו) ≡.

אמנם ו"ק דז"א לא ירדו לקלי', וממילא יש לחלק.

עי' לעיל הערה 718, וצ"ע, ועי' לקמן הערה 726 שהם מסתלקים.

⁷²² להשוות עם שעה"ק בהערה 718.

⁷²³ כלומר שלא בזמן זיווג (דע"ה ח"ב ד ע"ב). יש מעלה לחיצוניות על הפנימיות, והוא שהוא אינו נפסד לעולם, וכל גידול של הפרצוף מושרש בו [עי' לעיל שער ב פרק ג' ד"ה והנה כמ"ש, לגבי מעלת חיצוניות על פנימיות] (ביאורים ח"א כד ע"א). עי' שער מוחין דצלם פרק ו שזה שייך גם למוחין פנימיים דיניקה מצד אימא (ביאורים ח"א סג ע"ג), וכלולים בזה הרשימין של כל דרגה ודרגה (ביאורים ח"ב לא ע"ד), וכל מה שחוץ מזה תלוי במעשה התחתונים (ביאורים ח"ב סה ע"ג).

מאיר העין חלק ב'

יהיו מסתלקים, וזה שאמר שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות⁷²⁴. פי' ואלו נברא במאמר א' כלול מכולם לא היה כך, וכן עד"ז לתת שכר טוב לצדיקים שמחזירין אותן אחר הסתלקותן. משא"כ אם לא היו מסתלקין מעליהן⁶⁴⁷ ע"י הפגם, לא היה שכר לצדיקים המחזירין אותן והבין זה⁶⁴⁸.

ועוד יש טעם ב' מצד עצמם⁷²⁵ והוא, כי אם היו תחלה⁶⁵⁰ בסוד שורש ועיקר, באופן שאח"כ לא היו יכולין להסתלק, הנה היה ח"ו מגיע הפגם בהם⁷²⁶. אבל עתה כאשר חוטאים תחתונים⁷²⁷ הם מסתלקות למעלה ואין הפגם מגיע בהם, ואז יפרע מן הרשעים שגורמים נזק בעולם התחתון על מיעוט השפע מחמת שגורמו הסתלקותן, אבל בהם עצמם אין הפגם מגיע כנ"ל, כי הרי הם מסתלקין, וז"ש שמאבדין את העולם כו' ולא אמר שפוגמים בעשרה מאמרות עצמן. ואמנם החלק העליון שבה, אע"פ שנשאר קיים בה ואינו מסתלק בעת הפגם, אין הפגם מגיע בו להיתו עליון מאד יותר מכל השאר⁶⁵¹, אבל החלקים התחתונים שבה הקרובים אל הקליפות היה הפגם מגיע בהם אלו לא היו מסתלקין.

ואמנם הז"א שאינו קרוב אל הקליפות כמו נוקבא, לכן היו בו ב' שינויים מנוקבא: הא', הוא שיצאו ששה חלקים של הנקודה שלו בקבע מתחלה קודם התיקון, מה שאין כן בנוקבא שלא יצאת רק חלק העשירית לבד. והב', הוא כי יצאו חלקים תחתונים שבהם ולא העליונים. וטעם הדבר הוא ע"ד הנ"ל, כי כיון שאין בו החשש כמו {נג ע"ב} בנוקבא כי אינו קרוב אל הקליפות, ולכן היה הענין בו בהיפך. ומצורף לזה טעם אחר והוא זה, כי הנה ג"ר דז"א הם אורות עליונים, ואם היו יוצאין בתחלה היו נשארים קבועים כנ"ל, ולא היו מסתלקין בעת הפגם, והיה עון התחתונים גדול עד מאד מנשוא לאין קץ בתתם פגם במקום העליון הזה, והיה העולם חרב. לכן היה בהיפך, כי הג"ר יצאו בסוד תוספת לבד, כדי שיוכלו להסתלק בעת הפגם ולא יגיע בהם פגם ח"ו, ובזה עצמו יהיה⁶⁵² טעם לכל הג"ר למה באים ביחד בסוד תוספת (ולא דרך עיקר בראשונה)⁶⁵³. והוא כי ג"ר דז"א חשובים כאחד⁷²⁸, ובעת הפגם צריך שיסתלקו יחד או שיחזרו יחד שלא בעת הפגם. כי אם יסתלק א' וישארו ב' או להפך אין פגם גדול מזה לעשות פירוד בין ג"ר דז"א ח"ו. ויותר טוב שיסתלקו שלשתן ויהיו מחוברים, משיסתלק א' ויהא הב' בפירוד ממנו⁶⁵⁴. והנה הו' אחרונים שלו באו תחלה בסוד שורש ועיקר, ואמנם אם בג"ר היה יכול הפגם לנגוע בהם כ"ש בר"ק, וא"כ איך יצאו בסוד שורש ולא יוכלו להסתלק בעת הפגם⁶⁵⁵.

⁷²⁴ עי' לעיל 717, וכאן הרב למעשה אומר כי י' מאמרות המה בסוד נוק'.

⁷²⁵ דוגמת נשמת האדם, שאינה שואבת מלמעלה כשיש איזה חסרון בגוף (דע"ה ח"ב ב ע"ד). עי' יהל אור ח"א כט ע"א וז"ל, ולזה נאמר הכרת תכרת הנפש זה סילוק נפש ורוח ממילא נכרת הנפש כו' אבל הנשמה אינה בכלל עונשין שמסתלקת מיד כשפוגם והרוח הוא בכלל העונשים ולזה אמר רוחין ונשמתין וכו', עכ"ל, וממילא צ"ל שהשכינה עצמה לא נפגמה, אלא רק הארתה כלפי מטה בו' היכלין דבריאה (דע"ה ח"ב נד ע"ד), וכל זה הוא ע"מ למעט את השבירה ככל האפשר (ביאורים ח"ב נ ע"ב).

⁷²⁶ ואז היה תיקון לסט"א ח"ו, וכלול בזה מש"כ בשער השבירה פרק ד' שכאשר כתר התפשט בין אר"א היו אר"א אב"א (פת"ש תיקון יז), והוא השפעה מסוד העולם הבא, והג"ר מאירים רק כאשר התחתונים ראויים לכך, שכן הם מטיבים את מעשיהם, כי עתה אחר התיקון דמע"ב כבר נקשר הסט"א תחת הקדושה שלא יהיה נחרב מכל וכל, שהרי לעולם יהיו ישראל והתורה והמצוות קיימים, ומציאותם זו בזה העולם הוא רק בשפלות ולכן אינם מתגלים כ"כ, והוא סוד מ"ש רבינו (שעה"כ כ' ע"ג) שלאחר התיקון לעולם אין נחסרים מוחין מז"א, אלא שהם מוחין דקטנות ודעיבור שיש בהם כמה מדרגות, והוא מדרגת הנהגת ישראל ומעמדם בעולם לפי ערך הארת המוחין בז"ת המשתנה בכל עת וכו' והוא ג"כ סוד שינוי הזמנים בשבתות ויו"ט לפי ערך ביאת המוחין בז"א ועלייתו למעלה כמ"ש הרב ז"ל בכוננות, שהכל הוא לפי העבודה ולפי הזמן המסוגל לזה, והכל הוכן ע"י התיקון הזה של מ"ה החדש שנקשר הב"ן תחתיו להיות הולך הכל ע"פ המדרגה. (פת"ש תיקון יח).

⁷²⁷ הובא בפע"ח דף א ע"ד (לש"ו).

⁷²⁸ עי' דע"ה ח"ב קטו ע"ג שמביא ראייה לכך מתיקו"ז כד ע"ב: אימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירן עלאין, ע"כ. וצ"ע טעם הדבר. ונראה שהוא מכיוון שאר"א כחדא נפקין וכחדא שריין, ולכן הם נחשבים כבחי' א', וכל זיווגם הוא אך ורק דרך הכתר, הרי הוא הקו האמצעי היוצא ממנו ועובר ביניהם, וניחא הכל. וכן אר"א במזל אתכלילן, והדברים היינו הך בעומקם של הדברים, וצ"ע.

מאיר העין חלק ב'

אך הענין מבואר במה שנתבאר ג"כ טעם של הב' שאלות הנ"ל, הא' הוא למה יצאו ו' חלקי נקודות לבד ולא יצאו הי' כולן, וגם למה יצאו הששה חלקים בעצמן נפרדות ולא מחוברות ומקושרות. אבל הענין הוא כי הלא המאציל ראה שאם היו יוצאין הג"ר לא יהיו יכולין להסתלק בעת הפגם והיה הפגם נוגע בהם ח"ו. ואם נאמר שהיה יכול להוציאם נפרדות זה מזה כי אז לא היה הפגם מגיע בשלשתן יחד רק בבחי' ההוא המיוחסת (נ"א שנתוסף) ⁶⁵⁶ אל הפגם ההוא ⁶⁵⁷. הנה אין לך פגם גדול מזה, שג' ראשונות יהיו נפרדין זה מזה כנ"ל, ולכן הוכרח שלא יבואו כלל בסוד שורש אלא בסוד תוספת, כדי שאם יפגמו התחתונים יוכלו להסתלק ויסתלקו שלשתן בחיבור ולא בפירוד ⁶⁵⁸. אבל הו' חלקים התחתונים הוציאם נפרדין זו מזו בכוונה ⁷²⁹ ממש כדי שלא יפגמו כולם, כי יש פגם שנוגע ביסוד לבד, ויש פגם שנוגע בהוד לבד וכיוצא בזה, והוא לבדו יפגום והשאר כיון שאינם מחוברים יחד אינן נפגמים. ונמצא שבעת הפגם לא יהיה כל כך גדול, וטוב יותר שיפגמו התחתונים ולא הג' ראשונות. וגם יותר טוב שהתחתונים עצמן יהיו בפירוד מתחלה קודם התיקון, כדי שאפילו אחר התיקון כאשר חס ושלום יהיה פגם לא יגיע פגם רק באותו חלק לבד שנתפגם ⁶⁵⁹. אף על פי שאז אחר התיקון הם מחוברים כנודע, כיון שמתחלה היו נפרדות אין הפגם מגיע לכולם ⁶⁶⁰. אבל בנוקבא אלו היו ⁶⁶¹ התחתונים ⁶⁶² שבה חס ושלום נפגמות היה העולם חרב לגמרי ⁷³⁰, {נג ע"ג} להיותה קרוב מאד אל הקליפות, והם ג"כ תחתונים שבה היו נאחזין בהם הקליפות לאין קץ ולא יהיה שום תיקון ח"ו.

ובזה יתבאר היטב הטעם למה הוצרך בזעיר אנפין עיבור יניקה ומוחין, כי הג' ראשונות יצאו כולם כל אחד כלולה מי', ולכן לא הוצרכו לכל זה רק לעיבור אחד בלבד ⁷³¹. והז"א תחלה צריך עיבור ויניקה לתקן יחד הו"ק אלו, אשר הם לבדם יחד יצאו בסוד שורש ועיקר קבועים מתחלה קודם התיקון. ואח"כ עיבור ב' להביא אליו יחד כל הג"ר שלו, הם המוחין הנזכר אצלנו תמיד, ובאים לו אז בתוספת ביחד, כי כן בראשונה נשאר שלשתן יחד שלא יצאו כנ"ל. אבל נוקבא ⁷³² שכל ט' חלקי התחתונים לא יצאו תחלה, הנה אחר התיקון יצאו כולם (כ"א בפ"ע ונתקנו כולם) ⁶⁶³ בפ"א בסוד תוספת ברגע א' ביחד, ואינה צריכה לכל אותן התיקונים דזעיר אנפין ודי לה בעיבור ראשון ויניקה ⁷³³⁶⁶⁴.

מ"ק ⁶⁶⁵ מעיקרא היו העשר עצמות פשוט והיו ⁶⁶⁶ כלולים מי', ולא ניכרת בהם ⁷³⁴⁶⁶⁷. והג"ר שהיו רחמים היו יכולין לקבל אור הא"ס, וכשהיה מגיע אל הו' נקודות היו מתבטלות, ואלו הם המלכים שמתו, לפי שהם דין והאור שבא הוא רחמים ⁷³⁵ ולא היו יכולין לקבלו. וכיון שלא קבלו החיות מתו, לכן הוצרך לתקן, שנעשו כלים אל הכתר ⁷³⁶, ועי"כ נתבסס האור שבא

⁷²⁹ כדי שיצא לצורך כל עולם התהו (כללים ח"א סו ע"ג).

⁷³⁰ אמנם אכתי צ"ע לכאורה, שכן הם יורדים לקלי', ועי' לעיל הערה 718.

⁷³¹ והוא בא אחרי השבירה, והוא כניסתם למעי אמא הנ"ל שער תיקון פרק א הערה 575, ולידתם היא עצם התיקון שלהם.

⁷³² עי' לקמן שער יז פרק א' דף פג ע"ב ושער ג סוף פרק ג (לש"ו). בשער ז"א איתא, שכולם ינקו מבחינת דדי בהמה של העתיק. וכנראה שאין דבר זה נחשב ליניקה בענין זה, וע"ש שמחלק בין יניקה אמיתית ליניקה לא אמיתית. וז"ל בשער ג', נמצא כי כל עולם ועולם אינם צריכים עיבור יניקה ומוחין רק ז"ן של אותו עולם בערך א"א ואו"א של אותו העולם, שהם שלימים כפי אותו עולם, אמנם בבחי' הכלל יהיה כל הה"פ שבאותו עולם נקרא ז"ן אל עולם שלמעלה ממנו, ויהיו חסרי מוחין בבחי' הכלל כנ"ל והבן זה היטב, עכ"ל. ועי' שם מש"כ במאיר העין.

⁷³³ אמנם הנה לא היה לנוק' יניקה בפני עצמה אלא כי תיקון היניקה דז"א היה לשניהם יחד כי היא היתה אז עדיין מחובר עמו בסוד צלע והיו שניהם עדיין בבחינת פרצוף א' עי' תיקון נוק' פרק ד' בחי' ג' וכו' וכן בירח פ"א, כי עד הנסירה הרי הם שניהם אחד (לש"ו). עי' בהגר"א על ספד"צ טז ע"ד ד"ה אתחשכת שמשמע שאכן יש מוחין לנוק'.

⁷³⁴ כוונתו שלא היתה ניכרת בהם עצם היותם כלולים מ"ס, אמנם קשה, שהרי לא יצאו כי אם מלכויות, ועי' לעיל הערה 441 ולקמן הערה 737.

⁷³⁵ עי' לעיל שער השבירה פרק ה', שהאור שירד היה פרצוף שלם והכלים היו ללא פרצוף שלם (ביאורים ח"ב פד ע"א), שכן האור העליון הרי הוא אור א"ס ירד ובקע בתוכם, והוא רחמים גמורים וחסד גמור, ולא היה בכח הנקודים לקבלו (דע"ה ח"ב ס ע"ב). ועי' לעיל הערה 64.

⁷³⁶ כלומר תחילת התיקון בכתר הפרטי דאצילות.

מאיר העין חלק ב'

ועובר דרך מסך, ועוד שניכרין בו הי' 737. ואלה המלכים הם 738 למטה ממלכות דאצילות, ולא נשאר מהם אלא הדר, מפני שהיו דו"נ והם ת"ת 739 ומלכות.

668 ואז נעשה עיבור א' דאו"א (נ"א דא"א) והטפה היתה י' אחת 669, ונלקחה הו"ד ממילוי (נ"א ונחלקה לו"ד מילוי) היו"ד שבחכמה, והם סוד ו"ד דיו"ד דאבא שהוא גימטריא י', ושם אבא הדכורא גובר, לכן ו' קודמה לד', וזהו ו"ד. אך טפת הבינה, נוקבא גוברת, לכן גוברת ד' על ו', וזהו צורת ה' ד"ו, כי משם נלקחו האותיות ד"ו, מן הבינה שהיא ה'. וז"ס (ברכות סא ע"א) אדה"ר ד"ו פרצופים בראו, כי בבינה 670 הוא הד"ו. וביאורו 671 הוא שהטפה בסוד אור מים רקיע 672, 740 כי ברישא דאבא הוא אור, ובבטן דאמא נעשים מים, ואח"כ נעשים רקיע (דהיינו התפשטות ג' כלילן בג' שהוא נקרא זעיר 673 והוא נקרא רקיע 741) וז"ס (תהלים יט ג) יום ליום יביע אמ"ר, יום ליום הם קצוות דז"א הנקרא ימים 742, ונמשכו עליהם סוד אמ"ר, שהוא ר"ת אור מים רקיע, אך ולילה ללילה סוד קצוות דנוקבא דמלכות יחיה 743, מלשון חיה כנזכר בס"ה תרומה (דף קל"ז 744), כי היא סוד חיה, ואח"כ בלידה נתפשטו ונעשו הו"ק כל א' 674 מלובש בכלי, והיו בסוד ו'.

אח"כ ע"י היניקה (נ"א ע"י התיקון) 675 הגדילו הו"ק אלו בו' שנים, לכן הפעוטות נג ע"ד { מקחן מקח 745 (גיטין נט ע"א), כי כבר הגדילו בחי' ו"ק של נשמתו ועצמותו כל מה שיוכל

737 כלומר ועכשיו יצאו י' בחי' של י"ס. ועי' לעיל הערה 667, ולכן נראה שכוונתו שהן אינן ניכרות, כלומר, על אף שיש י' ספירות במלכות עצמה, הם אינן ניכרות אלא אם כן הם י"ס שלימות.

738 כלומר בשבירתם.

739 כלומר ו"ק שבכללות.

740 עי' לקמן שער מ"ד ומ"ן פרק ה'.

741 עי' זהר בראשית כד ע"ב. עי' מש"כ רבינו בשער לאה ורחל פרק ג, ז"ל, והענין הוא כי הרקיע הוא אשר נקרא דרך סתם רקיע אשר בו קבועים חמה ולבנה כוכבים ומזלות והוא בחי' היסוד דתבונה שהוא הנקרא רקיע בכ"מ והוא ו' זעירא בסוד נוטה שמים כיריעה ובו קבועים חמה ולבנה וכו' לפי שכל האורות כולם יצאו משם כנודע כי חמה ולבנה וכו'.

742 עי' זהר תרומה קלז ע"א: "ולילה ללילה יחיה דעת", רתיכין דילה (דא, דא) דאינון גופא דכרסייא, וכלהו אקרון לילות, כמה דאת אמר "אף לילות יסרוני כליותי" (תהלים טז ז), רתיכא עילאה אתקרי ימים, יום ליום, רתיכא תתאה אקרי לילות, לילה ללילה.

743 יחיה דעת.

744 ז"ל ע"א: יחיה דעת, יחיה יחיה, יחיה תולדין דאינון (נ"א באינון) שמים, ואי תימא יחיה לאו יחיה, תא חזי כתיב, (בראשית ג ט) ויקרא האדם שם אשתו חיה כי היא היתה אם כל חי, חיה וחיה במלה חדא סלקין.

עיקרו הוא שם קסז סוף ע"א וריש ע"ב (לש"ו) [נלע"ד שמקומו הנכון יותר של ציון זה של הלש"ו הוא שורה א' למעלה בעניין אמ"ר]. וז"ל: בתולדתא דבר נש בקדמיתא זרע דאיהו אור, דהא נהירו דכל שייפי גופא איהו ההוא זרע, ובגין כך איהו אור, וההוא אור אקרי זרע, דכתיב אור זרוע, ההוא זרע ממש. לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט, ואתעביד מים בלחותא דילה, אגליף יתיר ואתפשט פשיטו גו אינון מים, פשיטו דגופא לכל סטרין. כיון דאתצייר ואגליף ציורא ודיוקנא דגופא, אקריש הוא פשיטו ואקרי רקיע, ודא איהו רקיע בתוך המים, ולבתר דאקריש, כתיב ויקרא אלה"ם לרקיע שמים, דהא אקריש ההוא לחותא (ד"א דאנגיד ואשתאר ההוא פסולת) דגופא דהוה גו אינון מים [תרגום: בתולדות האדם בתחילה הוא זרע שהוא אור שהרי האור של כל איברי הגוף הוא אותו הזרע, ולכן הוא אור, ואותו האור נקרא זרע שנאמר "אור זרע" - אותו זרע ממש, אחר כך אותו זרע הוא אור המתפשט ונעשה מים בלחות שלו, נחקק יותר ומתפשט התפשטות בתוך אותם המים התפשטות הגוף לכל הצדדים. כיון שמצטייר ונחקק ציור ודמות הגוף, נקרשה אותה התפשטות ונקראת רקיע, וזהו "רקיע בתוך המים", ואחר שהקריש, נאמר "ויקרא אלהים לרקיע שמים" שהרי הקרישה אותה הלחות (שהשפיע ונשארה אותה הפסולת) של הגוף שהיה בתוך אותם המים.], ע"כ.

745 במטלטלין. ועי' שער דרושי הצלם פרק ו' ש"מטלטלין" הם ו"ק העומדים על הקרקע, הרי היא הנוק'.

מאיר העין חלק ב'

להגדיל. ואח"כ הוצרך עיבור ב' להשלים המוחין⁷⁴⁶, וז"ס שינה שמעלין הז"א ונוקבא הפנימיות שלהם בבטן אמא להיותו שם בסוד מ"ן⁷⁴⁷. וזהו כמו שאנו מעלין נשמותינו בסוד השינה במלכות להיות מ"ן דילה. כן הענין בזעיר ונוקבא, כי נשמתן ופנימיותן הם מעלין מ"ן לאו"א⁶⁷⁶. והענין כי אחר שאבא עשאה כלי, נשארה ההוא רוחא גניז במקומה⁷⁴⁸, משום דלא היה אפשר אל הנוקבא שהוא דין לקבל זכר, אלא באותו רוח שמטיל בגווה⁷⁴⁹, וזהו הכלי שתקבל בגווה בחי' זכר, וזהו עשאה כלי (סנהדרין כב ע"ב⁷⁵⁰), ואחר כך⁶⁷⁷ שהיא מקבלת, ומתהוות הוולד ויולדת כבר כלו מ"ן, ונשאר האי כלי, שהוא האי רוחא, בלתי מ"ן. ועי"כ צריכין הבנים שנתהוו באותו כלי לחזור ולעלות נשמתן שם באותו הכלי ונעשים מ"ן, ואז היא יכולה לקבל מ"ן⁶⁷⁸ ליתן להם המוחין. וענין המוחין שנותן להם הם אחסנתיה דאו"א⁷⁵¹, וב' עטרין שהם ד⁶⁷⁹⁷⁵². וזהו כי החו"ג דאו"א הפרקין הראשונים⁷⁵³⁶⁸⁰ מהם נעשה מוחי או"א. והפרקין השניים הם ב' עטרין לת"ת⁶⁸¹, ואו"א נותנין לז"א [מאותן] אותן הפרקין שיש להם מוחין ג' כ⁶⁸², וזהו אחסנתא דאו"א. וז"ש במשפטים ובאדרא⁶⁸³ (קכב ע"ב) רישא דמלכא בחו"ג אתתקן⁶⁸⁴, וכולן נכללין בנה"י דבינה, אוריא דכיא ואשא דכיא⁷⁵⁴ בנו"ה, דהוי אחסנתא, ואוריא ואשא דהוו הב' עטרין נכללין ביסוד דילה, וזה נעשה דעת לת"ת⁷⁵⁵⁶⁸⁵. ועי"כ הוא מכריע⁷⁵⁶, כי הוא חסדים וגבורות, נמצא שהד' נעשו ג' ונכנסין למוחין.

ואלו הם סוד ד' פרשיות דתפילין, והם ד' פרשיות בבחי' קודם שנכנסו בנה"י דאימא, שהם (היו)⁶⁸⁶ אור מקיף אליו⁷⁵⁷, וכנגד⁶⁸⁷ מציאת הא'⁷⁵⁸ (נ"א הב') כשנכנסו בה קודם שיכנסו

⁷⁴⁶ כלומר לאחר התיקון, שהרי בתיקון מעשה בראשית יצאו ו"ק רק בו"ק שכל אחד מהם, ואילו ג"ר שבכ"א מהם תלויים במעשה האדם התחתון, אמנם עי' לעיל הערות 288, 290 שם חילקנו בין תיקון המ"ה לגדלות שני, ועי' שער יח פרק ה' במ"ק.

⁷⁴⁷ עי' נסירה א' וז"ל, כדי שתתקן יותר לגמרי שלא על ידו, צריך שיסתלקו המוחין ממנו, וסילוק זה נקרא שינה, ע"כ.

עי' בבהגר"א על משלי (יט כג), ז"ל, שנתן הקב"ה באדם בטבעו שישן, כדי שתעלה נשמתו לשיבה של מעלה, ושם מגלים לה רזי תורה, מה שאי אפשר לאדם ללמוד בשבעים שנה לומד שם בשעה אחת, אך מאותו הלימוד לא בא לו שום שכר כלל אלא שזה הלימוד הוא השכר בעצמו.

⁷⁴⁸ עי' שער מוחין דצלם פרק ו שזה מה שאבא נותן באימא בביאה ראשונה.

⁷⁴⁹ עי' גמ' יבמות לד ע"ב שאין האשה מתעברת מביאה ראשונה.

⁷⁵⁰ אמר רב שמואל בר אוניא משמיה דרב, אשה גולם היא ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי בועליך עושיך ה' צב-אות שמו.

⁷⁵¹ עי' א"ז רצ"ב ע"ב: בחללא דגולגלתא נהירין תלת נהורין ואי תימא תלת ארבע אינון כמה דאמינא אחסנתיה דאבוי ואמיה ותרין גניזין דלהון דמתעטרין כלהו ברישיה, ע"כ. פי' חב"ד הפרטי של ז"א הדומה לאו"א עצמם. ועי' בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה תלת.

⁷⁵² כלומר חו"ב שהם אחסנתיה דאו"א, והחו"ג דדעת, שבהיותם יחד מהוים את ד' המוחין. ועי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג ד"ה ואבא וז"ל, נקרא אבא אוריא דכיא, ואמא אשא דכיא. ונקראין דכיא לפי שבחסדים וגבורות תחתונות שמתפשטים בגופא דז"א נאחזין הס"א, כמ"ש "שממית בידים תתפש" (משלי ל כח), וידים הן חו"ג, וידוע שיש להם אחיזה בז"ת משא"כ בג"ר לכן נק' דכיא.

⁷⁵³ כלומר כף היד והזרוע (עי' שער כט ריש פרק ו') ועי' לקמן שער טו פרק ה' משמע שהכתפין הם דעת דז"א וכן דרושי הצלם פרק א', ועי' שער הולדת או"א וזו"ן פרק א' שגרון הוא גלגלתא, ויתכן שהוא כולל את כל המוחין.

⁷⁵⁴ עי' אד"ר קלה ע"ב: אתפשטו אשא מסטר חד ואוריא מסטר חד ואוריא דכיא קאים עליה מהאי סטר כו'.

תרגום: התפשט אש מצד א' ואויר מצד א', ואויר הטהור עומד עליו מצד זה וכו'.

⁷⁵⁵ עי' לעיל הערה 752.

⁷⁵⁶ עי' ס"י פ"ג מ"א ז"ל, ג' אמות אמ"ש, יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים.

⁷⁵⁷ של ז"א.

⁷⁵⁸ דינו מתלבש אלא הארתם דד' בחי' בנה"י דאימא אבל עיקרם נשארו מבחוץ בסוד אור מקיף שהם מקיפים לרישא דז"א וכצ"ל וכנגד מציאות הב' כשנכנסו בה קודם שיכנסו בז"א הוא ש"ן דג' רישין והבחינה הא' קודם שיכנסו גם בה הוא ש"ן דד' רישין ומבואר כל זה באריכות בספר ק"ב ובשער הנסירה (לש"ו), ועי' שעה"כ דרוש ד' דתפילין (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

בז"א הוא ש' דד' רישין, והבחי' הב' הוא ש' דג' רישין (נ"א הוא ש' דג' רישין והבחי' הא' הוא ש' דד' רישין) ובחי' הפנימי רמוז בהם, כי הם רמז למקיף שהוא מבחי' חוץ.

ואח"כ⁶⁸⁸ כמו שהאדם מעלה נשמתו⁶⁸⁹ להיות מ"נ אחר שהוא מבין י"ג ויום א', כן הת"ת⁶⁹⁰ מעלה נשמתו. אלא שהאדם⁶⁹¹ אין לו עלייה זו עד י"ג שנים, והת"ת מעלה אותן בעודו בן ט' שנה, קודם המוחין, כדי לקבל המוחין, וזהו בן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה (יבמות טז ע"א). והנה בו' שנים נגדלו הו"ק אלו כל הצורך, וצריך לקבל אחסנתא וב' עטרין בז' (נ"א בב') בחי', ד' וג' הנ"ל הרי ז'. וזהו בן י"ג ויום א', ואלו הז' הוא בתחלה צריך ג' שנים עד שיהיה בן ט', כי באלו הג' שנים נעשה לו הכנה לקבל מוחין, ואז אחר שנעשה הכנה מקבל המוחין בד' שנים אחרים, והרי הם י"ג שנים.

ובמאי דאמרינן שהעושה אותה כלי משאיר בה {נד ע"א} רוחא, יוכן ענין היבום, דכיון שמת אחיו השאיר הרוח שם, דע"י טפה דאחיו שהוא קרוב אליו קודם שיבא בה הרוח דאח [נ"א דאחר]⁶⁹² הוא (הנה) היבם החי מקדים נשמתו הראשון ומתחבר ברוחו⁶⁹³ ובא זה בג' הכנות: א', הרוח דשביק בגווה כנ"ל. ועוד, טפת אחיו. ועוד, כוונת היבום⁶⁹⁴, שמכוין⁶⁹⁵ להביא נשמת אחיו הראשון המת שם. וז"ס (איוב לד יד⁷⁵⁹) אם ישים אליו לבו, היבם, ומכוין לבו (שם), רוח של מת דבגווה, וגם נשמתו אליו יאסוף (שם), פ"י כי הוא מקבץ ומאסף נשמה עם רוח שהיו שם, וז"ס רוחו ונשמתו אליו יאסוף⁶⁹⁶⁷⁶⁰ (שם).

שער יא פרק ז מ"ת⁶⁹⁷

ונבאר עתה מה היה ענין מיתת המלכים. הנה נתבאר בפרק הקודם כי יש שינוי בג' נקודות הראשונות שהם בחי' א"א ואו"א, שכולם יצאו כל אחד מהם כלול מ"י, וגם שיצאו כל א' מחוברות כל ה' שבהם כלולות זו בזו דרך קוין⁷⁶¹, משא"כ בזו"ן כנזכר היטב, ולכן לא היה הפגם והשבירה שוה בהם. וההפרש הוא כי להיות נקודות של או"א יותר מתוקנים, וגם שהיו כלולים כל א' מ"י, לכן היה בהם ב' שינוים, הא' הוא שהכלים⁶⁹⁸ שירדו מן או"א לא ירדו רק מבחי' כלים אחוריים דאו"א שלהם בלבד, אבל הכלים דבחי' פנים לא נשברו. משא"כ בזו"ן, שכל בחי' הכלים דפנים ואחוריים נפלו ונשברו. עוד היה שינוי ב', כי הכלים דאו"א לא נשברו שבירה גמורה הנקרא מיתה רק ירידה לבד למטה ממקומם, אבל נשארו עומדים בעולם אצילות עצמו במקום שהיה עתיד להיות מקום נוקבא דז"א, לכן לא נזכר בהם בחי' מיתה רק בז' מלכים תחתונים, שבהם נאמר וימת, כי ירדו למטה מעולמן ונפלו לעולם הבריאה כנ"ל (שבירה ב') באורך. ונפלו ממש תוך הקליפות ונתבטלו שם בתוכם, ושם לקמן נתבאר באורך השינוי שהוא בג"ר עצמן כי גם בהם היה חילוק וע"ש.

⁶⁹⁹אמנם בכאן נתבאר מאו"א ולמטה מה ענינם. ותחלת הכל נקדים לך הקדמה א', והוא, כי בכל בחי' שיש זכר ונקבה יש ד' בחי' וזה סדרן לפי מעלתן ממש⁷⁰⁰ מלמטה למעלה⁷⁰¹: תחלה היא מדרגת אב"א⁷⁰², פ"י שיהיו זו"נ⁷⁰³ אחוריהם דבוקים זה לזה והפוכים אחור נגד אחור. למעלה מזה מדרגה ב', והוא שיהיו אחור בפנים, שיהפוך הזכר אחוריו נגד פני הנקבה ואז יש

⁷⁵⁹ ע"י זהר ויצא קנה ע"ב.

⁷⁶⁰ ע"י ספר הגלגולים פרק ח (לש"ו). כוונתו לסוף הפרק: ודע, כי המתגלגלים ע"י יבום גם הוא זוכה אל נר"ן בפעם א' וכמ"ש בפרק יב, ולכן נרמז בר"ת יש"א ברכ"ה מא"ת יבם, לרמוז כי יזכה לנר"ן ביחד דוגמת המתגלגל ע"י יבום והבן זה. גם זה נרמז בפסוק ויגיע כל בשר יחד וגו', כי כל ג' חלקי אדם הנקרא בשר שהם נר"ן, צריך אדם לגווע גם למות בעבורם כדי להשלים כל חלק בגלגול אחד. אמנם אם האדם יהיה חכם וישים כוונתו אל לבו בעת השינה ויכוין כנזכר, הנה רוחו ונשמתו אליו יאסוף, ר"ל אל הנפש עצמו, ויאסוף אותם עמו ויחברם, והוא אחר שתיקן שלמותם כנ"ל, ולא יצטרך עוד אל גלגול וגויעה ומיתה אחרת. אמנם אם אין בו חכמה לכוין ולהשמיד את רוחו אליו כנ"ל, יצטרך למות כדי שאח"כ תבוא רוחו בגלגול אחר ע"י הנפש הגר כנ"ל, עד שיתקן, ואז יחזיר למות אם אינו יודע לכוין ותבוא נשמה בגלגול אחד באופן שיצטרכו לו כמה גלגולים, מפני שאין בו חכמה לכוין כנזכר, מש"ה ימותו ולא בחכמה. ולקמן בע"ה יתבאר ענין הנפש שנשלמה ואין אדם יכול להמשיך את הרוח כנ"ל מה הוא עושה מימות הנפש בעה"ז וע"ש.

⁷⁶¹ מכאן משמע שזה היה בפרטות, כלומר ש"ס דכתר דנקודות היו בסוד ג' קוים, אמנם ע"י לעיל הערות 193 ו619, שמשמע ש"ס דכתר דנקודות היה בקו א' ורק כתר וחכמה ובינה היו שלשתם בג' קוים.

מאיר העיץ חלק ב'

מעלה בזה שמקבלת הנוקבא מהזכר דרך הפנים, אבל עדיין אינה מקבלת רק אור של אחוריים מהזכר ואינה יכולה לקבל אור הפנים שלו. למעלה מזה מדרגה ג' המעולה ממנו והוא פנים באחור, לפני הזכר מביטים באחורי הנקבה, ובזה יש מעלה יתירה שמקבלת הנקבה אור הפנים ממש, אלא שלהיות אור גדול אינה מקבלתו אלא דרך אחור שלה, ואז שם מתעבה האור, וכאשר יתעבה יוכל אח"כ האור לילך דרך אחור ולהגיע עד הפנים שלה ואז תוכל לקבלו. וז"ס הפסוק (משלי כט יא) חכם באחור ישבחנה⁷⁰⁴⁷⁶², כי כאשר החכמה שהוא זכר יפנה בפניו אל אחורי הנוקבא שהיא בינה, ישבחנה יותר ממה שהיה (בעת)⁷⁰⁵ בהיות להיפך אחורי הזכר בפני הנקבה. מדרגה ד' למעלה מכולם הוא פב"פ, פי' שניהן זכר ונקבה פונים פניהם זה לזה, ומדרגה זו היא תכלית השלימות⁷⁰⁶. ודע כי באו"א היו בהם ג' מדרגות הנזכר, שהם אב"א ופנים באחור ופב"פ, וחסר מהם מדרגה ב' שהיא אחור בפנים, אבל בזו"ן היו ארבעתן כולם⁷⁰⁷.

וטרם שנבאר חלוקות אלו נבאר בקיצור ענין התיקון מה עניינו. הנה נתבאר כי לא היתה השבירה אלא בכלים שלא יוכלו לקבל האור שלהם, נמצא שכאשר בא התיקון עיקרו היה לבחי' כלים, אבל בענין האורות והעצמות שלהם לא נתחדש דבר בהם מחמת העיבורים ויניקות, רק ענין אחד, והוא שבתחלה בהיות הכלים בחי' נקודות קטנות בלתי פרצוף, לא היו האורות מוציאים חלקיהם לפועל, ולא היו יכולים {נד ע"ב} להראות פעולתן וכחם, כי היו נכללין בנקודה קטנה⁷⁶³. ואחר שנתקנו הכלים בבחי' פרצוף גמור, אז גם האורות יכלו להראות פעולתם וכחם⁷⁰⁸ ולהוציאם⁷⁰⁹ לחוץ, כי הרי הנקודה קטנה נעשית כצורת⁷¹⁰ ראש ואזן ופה וכיוצא⁷⁶⁴, ואז יכלו להראות פעולתם לחוץ⁷¹¹, ואמנם הכלים עצמן נתוסף בהם שנעשה בהם בחי' פרצוף ממש⁷¹².

והענין כי תחלה נעשה מנקודה הא' עתיק וא"א כנ"ל, ואח"כ מן הב' והג' נעשו בחי' ב' פרצופים דאו"א, כי עלו אותן אורות ב' נקודות הנ"ל והלבישו לחג"ת דא"א כנודע, כי שם מקומם, וע"י אותו הכסוי והלבישה נעשה להם בחי' כלים ופרצוף שלם עם הבחי' של הכלים הראשונים שלהן עצמן שנשברו בתחלה. ועתה הוכררה הקדושה מהם ונתעלית ונעשית פרצופי או"א. ואח"כ ע"י עיבור ראשון של ז"א במעי אמו בהיותו ע"ג⁷⁶⁵ נה"י דא"א כנ"ל, כי נכללו ג' בג'. והכוונה היתה להלביש אותן ו"ק דז"א שהיו האורות בלי כלים, כי הכלים ירדו בבריאה

⁷⁶² אם הם היו פב"פ היה הדבר מבטל את גבורותיה לגמרי, ומזה שהוא מקבל דרך אחוריים הרי שהוא ממתיקם בדרגה הנצרכת לאותה העת (הקדו"ש פב ע"ב).
ע"י בהגר"א על ספד"צ ב ע"ב, ז"ל, וחכם באחור ישבחנה, שמביא מקור לענין זה מהקדמת הזוהר (דף ב ע"ב) א"ל צדי צדי אנת וצדיק אנת.
ע"י ע"ח כללים א' ז"ל, וחכם באחור ישבחנה, כי חכם שהיא חכמה, השביח את הבינה והאיר בה בסוד אב"א, עכ"ל. [הערת המלבה"ד: ולכאורה קשה, שכאן זה בדווקא אב"פ ולא אב"א וכיצד יהיה בו בחינת "חכם באחור", וצ"ע.
ע"י פת"ש שער התיקון פתח א', שבאופן זה רואים את החסרון שבבינה, ע"ש דברינו במאיר הפתח שכוונתו לבחי' ישו"ת ולא בינה.

⁷⁶³ דבריו כאן קשים מאד, שכן תחילה יצאה רק המלכות הפרטית שבכל י' הנקודות, ובתיקון יצאו כל א' מהם כאשר היא כלולה מכל י"ס. אלא נראה שלכאורה אפשר לבאר את דבריו בב' אופנים: א) המלכות יצאה בשבירה, יצאה בלא תוספת של שום דבר אחר עמה, והמלכות שיצאה בתיקון, שהוא החלק הקטן ביותר מאותן בחינות היינו הך. ב) ה"ס שיצאו בגלוי היו טמונים בהעלם במלכות שיצאה בנקודות, וע"י לעיל שער ב פרק ג' ד"ה והנה כמ"ש לעניין או"פ ואו"מ [או"פ ואו"מ בשרשם הם דבר א' ואחר שירדו ממקורן ונתפשטו הם מתחלקים זה מזה כל אחד לפום מדרגתו אליה ירד (ביאורים ח"ב ה ע"א). וע"י הקדו"ש יט ע"א שמשום שבשרשם הם א', חשקם תמיד הוא לידבק זה בזה ולכן הם משלחים הארות זל"ז], שכן בשרשם הם אותו אור, אמנם מכיוון שרק א' מהם יכול ליכנס לכלי וא' לא, ממילא מתחלקים והמקיף נותר בחוץ, ויתכן לומר שהוא הדין לכאן, וע"י לעיל הערה 667. וע"י יהל אור ח"א ו ע"ד ז"ל, והענין שנקרא ספירות ע"ש המספר לא ע"ש הדברים הנספרים, כי הע"ס הן במחשבה לבד שלכן נק' עשר חכמות, ונק' בלי מה, ואין דבר בעולם שיהיה במחשבה לבד רק המספר שאין ניכר בדברים עצמן, ע"כ. ממילא יתבאר לפ"ז, שאכן הספירות יכולים להתגלות בכל פעם במקום אחר.

⁷⁶⁴ דוגמא לזה, כשהנוק' דז"א עומדת מאחורי ז"א, אזי היא בבחי' גולגלתא סתימא בלא תיקונין דגלגלתא, ותיקונה הוא נסירתה ותיקון תיקוני גלגלתא (בהגר"א על ספד"צ כו ע"ג ד"ה ויאמר).

⁷⁶⁵ כלומר מתלבש על גבי.

מאיר העיץ חלק ב'

כנ"ל, ואז נעשה להם שם בחי' כלים בפרצוף שלם, ואז גם הכלים שלהם הראשונים שירדו ומתו נתעלו גם הם ונתחברו עם כליהם האחרים החדשים, ומהכל נעשה יחד פרצוף שלם א' אל הז"א. וכן לנוקבא על דרך הנ"ל.

⁷¹³ אמנם החילוק שהיה בהם הוא מה שביארנו למעלה, כי או"א וא"א נתקנו בפעם א', אבל ז"א אשר לא יצא מתחלה רק ו' חלקים נקודות⁷¹⁴ לבד, שהם בחי' ו"ק שלו, ולכן אלו הו' נתקנו תחלה בט' חדשים של עיבור, ויניקה, ואח"כ⁷¹⁵ באים לו בסוד תוספת אותן ג' החלקים הראשונים שהם המוחין שלו שלא יצאו בתחלה. ולפי שבתחלה חסרו ג' ביחד ממנו, לכן גם עתה באים לו כל שלשתן יחד בעיבור הב'. והבן היטב מה ענין עיבור ויניקה ומוחין⁷¹⁶ דז"א המוזכר אצלינו בכ"מ ושים דעתך לזה. וכן בנוקבא דז"א אשר כל הט' חלקים התחתונים שלה לא באו תחלה בסוד שורש ועיקר, לכן בעת התיקון באים כולם יחד אליה בבחי' תוספת לבד ברגע אחד, ואין בה הבחי' שיש בז"א שהם עיבור ויניקה ועיבור ב⁷⁶⁶, לפי שהכל באים ביחד.

והנה אחר שנתקן ז"א נקרא רה"י⁷⁶⁷, כי הנה טעם וסבת העיבור של ז"א היה מפני זה, לפי שבתחלה היו ו' חלקים נפרדין זה מזה בסוד הרה"י כנ"ל⁷⁶⁸, לכן נכנס בסוד העיבור תוך אמא כדי לאסוף החלקים האלו הנפרדין תוך מעי בינה. ואז מחמת היותן⁷¹⁷ מקובצים יחדיו, וגם לסבת שנתוסף בהם עתה אור אמא, בכח ב' סבות אלו יתחברו יחד ויתקשרו יחד. ואז בזה העיבור הראשון נתחברו יחד ו' חלקים בבחי' קוין כנודע. והוא כי חסד נכלל בנצח, וגבורה בהוד, ות"ת ביסוד, ואין (וענין)⁷¹⁸ זה נקרא ג' כלילין בג' כנ"ל, עד שיעברו ג' ימי קליטה ואז נתחברו כולם יחד חיבור אחד יותר מעולה⁷⁶⁹, והוא שכל חלק וחלק מהם נכלל מכל ז"ת, כמבואר אצלינו בענין התפילין שיש בהם כ"א אזכרות⁷⁷⁰. לפי שבהיותן שם בסוד עיבור ראשון היו בסוד ג' כלילין בג', ולא נשאר (נ"א ניכרו)⁷¹⁹ רק הג' לבד, והיה כל א' מהם כלול מכל הז', הרי כ"א. כי הז' היא נקודת המלכות, ואז הז"א בסוד ו' שבתוך אות ה' ראשונה שהיא אמא, והם ו"ק, והמלכות היתה נקודתה בסיום הוא"ו (נ"א הו"ק)⁷²⁰, בסוד אושיט פסיעה לבר⁷⁷¹ הנזכר פ' בלק (דף רג ע"ב) בפסוק (במדבר כד יז) אשורנו ולא קרוב כמבואר אצלינו. ואז נעשה רה"י, כי נעשו כולם יחוד ואחדות אחד. וז"ס שאמרו בתיקונים קס"ו (עו ע"א) רה"י גבהו עשרה דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ורחבו ד' יהו"ה. פי' כי נודע דהוי"ה דמ"ה, דמלוי אלפיין, הוא בז"א, אשר המלכים הו'⁷²¹ שלו נתחברו יחד ונתקנו ונתקשרו ונעשה מהם בחי' הוי"ה זו דאלפיין, מקושרת אות באות יחד בשם א' יחיד ומיוחד, ונקרא רה"י.

ודע כי אע"פ שאנו אומרים שנתקנו אלו הז' מלכים של זו"נ, עכ"ז בהכרח הוא שלא נגמר בירור שלהם להצטרף ונשאר קצת ניצוצי קדושה שלהם בתוך הקליפות הנקראים סיגים שלהם, והם נקרא רה"י, בסוד (שמות ה ה) הן רבים עתה עם הארץ, שהם {נד ע"ג} הקליפות, לפי שלא נתקנו ונשארו נפרדין בבחי' רבים. והנה בימות החול השכינה שהיא נוקבא דז"א היא

⁷⁶⁶ עי' שער המלכים פרק ד' ובמב"ש הנדמ"ח כב ע"א. והנה אנו רואין כי היניקה אשר מסוד דדי בהמה היה גם בזו"ן רק מעתיק ולא מאר"א, כי לא נמצא סוד דדי בהמה גם באצילות רק בעתיק ולא בשום פרצוף אחר. ור"ל כי גם הזו"ן נתקנו רק על ידי יניקתם מסוד דדי בהמה דעתיק, ולא מדדי בהמה דאימא. אמנם הקליפות הם יונקים מסוד דדי בהמה דהמלכות כמ"ש בשער הקלי' פ"ב ופ"ד, אבל תיקוני כל הפרצופים הוא רק ע"י סוד דדי בהמה דעתיק, ולכן לא נמצא דוגמתם באדם בעוה"ז, כי כל עניינם הוא כדי להתתקן לעלות לאצילות שהוא סוד אדם. וכל העולמות בי"ע הם סוד בהמה, והתפשטות הפרקין תתאין דנ"ה למקום הבריאה, הנה נעשו עי"ז לסוד דדי בהמה, ומהם יונקים באמת כל העולמות בי"ע תמיד כל משך זמן דעולם הזה, כמו שכתבנו בארוכה בספר הכללים כלל טו ענף ז' אות ה'. וכן יתקנו עי"ז לעת"ל בהתחדש העולם לעלות כולם בסוד אצילות, והוא ע"י עתיק דוקא, כי הוא הראשון לקבלת אור א"ס, וכן מתתקנים על ידו גם עתה תמיד כל הניצו"ק השייך לחלקי אצילות כמ"ש בחשמ"ל פרק ג', ע"י יניקתם מאותן הדדי בהמה ומתתקנים עי"ז שיוכלו לעלות לאצילות (לש"ו לקמן שער יז פרק א').

⁷⁶⁷ עי' לעיל שבירה ב'.

⁷⁶⁸ עי' שעה"ק נה ע"ג שהי' מלכים היו נפרדים ולא רק ו' (הרב ציין לרחוה"נ ג ע"ב).

⁷⁶⁹ וזה עוד בכלל ג' כלילין בג', אלא שכל החג"ת מתלבשים בנה"י ואין להם גילוי, ועי' לעיל הערה 573.

⁷⁷⁰ עי' אנ"כ א' ומב"ש מא ע"א.

⁷⁷¹ עי' שער אח"ף סוף פרק ג'.

מאיר העץ חלק ב'

בגלות בין הקליפות. והבן ענין השכינה בגלות מה ענינה⁷⁷², והנה היא נקראת שם ב"ן, שהיא הוי"ה דמלוי ההי"ן כנודע, היא מבררת ברורין מתוך הסיגים, והיא מעלה אותן למעלה בבחינת מ"נ⁷⁷³ ושם נתקנים. והבן זה מאד היטב ביאור מ"נ מה ענינה. אמנם בשבת עולה מתוך הקליפות למעלה ואינה בגלות⁷⁷⁴, ואמנם הזווג אשר לה בשבת עם ז"א הם נשמות חדשות (נ"א הם חדשים) ולא מן ברורים האלו. והנה זהו סוד איסור שבת המוציא מרשות לרשות, כי הנה המוציא מרה"ר לרה"ר גורם להמשיך הברורים הקדושים שכבר הובררו ונעשו רה"ר ומוציאין לרה"ר שהם הסיגים והקליפות, ומערכב קודש בחול⁷²².⁷²³ והמכניס מרה"ר לרה"ר הוא גורם שהשכינה תרד בשבת למקום הסיגים ותברר מהם ברורים להעלותן משם שהוא רה"ר למעלה אל רה"ר, וגם זהו פגם גדול מאד מאד. נמצא כי איסור המכניס מרשות הרבים לרשות היחיד תלוי במלאכה אחרת, והוא הבירור מכלל ל"ט מלאכות דשבת, כי כן הבורר עצמו גורם דבר זה הנ"ל, שתגלה השכינה בין הקליפות ותברר ברורין מהקליפות והסיגים⁷²⁴.

שער יא פרק ח מ"ת⁷²⁵

ואחר שנתבאר בחי' התיקון בדרך קצרה נחזור לבאר כסדר המדרגות הנ"ל שהם: אב"א, ואחר בפנים, ופנים באחור, ופב"פ. הנה טרם שהיה שום תיקון כלל בכל האצילות אפי' בעתיק יומין, הנה בצאת האורות של או"א ונכנסו בתוך הכלים שלהם, בהיותן עדיין בסוד נקודים כנ"ל היו אב"א, לפי שהנה נודע כי או"א עומדין בב' צדדי א"א, זה בחסד שלו וזה בגבורה, ובהיות או"א פב"פ אז אור הפנים של א"א יורד ונמשך ביושר באמצע בין פני אבא לפני אמא ומאיר בפני שניהם. והנה בהיותם עדיין בסוד נקודה בלתי תיקון כבר נתבאר אצלינו זה גרם שבירת כלים, לפי שכאשר לא היה עדיין שום תיקון היה האור בא בלתי מסכים, והנה הם אורות גדולים ובלתי מסכים, ואז אין הכלים יכולים לקבלו⁷²⁶ ומתבטלים, ואחר התיקון בא האור ממועט דרך מסכים ויכולין הכלים תחתונים לסבל ג"כ⁷⁷⁵. והנה כאשר עדיין לא היה שום תיקון, אפילו בע"י, היה אור גדול ורב בלתי מסכים, ועי"כ⁷²⁷ אם היו או"א פב"פ הנה בהמשך אור פני א"א ביניהן כנ"ל דרך החזה שלו לא היו יכולין לקבלו⁷²⁸ כלל, לפי שבחי' הפנים הם יותר זכים ובהירים ודקים מהאחוריים, והיה האור מובלע ונכנס בהם מאד והיה בלתי אפשר להיותן יכולין לקבלו, והיו נשברים ונופלים גם הם למטה כמקרה זו"נ, והיתה בהם מיתה ממש ח"ו, ועי"כ נשארו אב"א. ואז בהמשך אור פני א"א דרך החזה שלו, ונמשך ונכנס בין ב' האחוריים דאו"א אשר הם עבים וגסים מאד, יותר מבחי' הפנים, ואז אין האור ההוא נבלע ונכנס בהם מאד, כי הוא רוחניות בתכלית, והם חשוכים וגסים, לכן אינו נכנס בהם רק אור מועט ויכולין לקבלו, ולכן עמדו בתחלה או"א אב"א, ובזה לא מתו כשאר מלכים שמתו ממש וירדו לעולם הבריאה. אמנם האחוריים שלהם⁷²⁹, אותן אשר לא יכלו לקבל אור עליון, אפי' בהיותן בסוד אב"א, נתבטלו, והכלים שלהם של בחי' האחוריים ההם ירדו למטה ונשארו בעולם אצילות במקום שהיתה נוקבא דז"א⁷⁷⁶, בחי' הכלי של הנקודה שלה כנודע. {נד ע"ד} וכמבואר שכל הי' כלים יצאו

⁷⁷² כלומר, ד"ז ששם ב"ן יורד לבי"ע לברר בירורין, הוא מכיוון ששם ב"ן שבבי"ע הוא המברר תמיד ומעלה את הניצוצין למעלה בסוד מ"ן ושם נתקנים (דע"ה ח"ב נד ע"ב), וזה הבירור נעשה שלא ע"י זכות ומעשי התחתונים אלא על ידי גלות השכינה בלבד. ועי' בספר הגלגולים פ"א וזוהר ויקהל ריט ע"ב בסוד בעצב תלדי בנים (דע"ה ח"ב כנד ע"ב) [כוונתו ללשון זו שבזהר: וכד אולידת קודשא בריך הוא זמין לה חד חויה עלאה רברבא ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר ואולידת ורזא דא הרבה ארבה עצבונך והרונך בגין דאיהי מתחלחלא בכל יומא ובעציבו על עובדין דעלמא בעצב תלדי בנים בעצב דא רזא דחויה דעציב אנפיהון דעלמא, ע"כ. [תרגום: וכשילדת, הקדוש ברוך הוא מזמין לה נחש אחד עליון גדול, ובא ונושך באותו מקום ויולדת. וסוד זה "הרבה ארבה עצבונך והרנך", משום שהיא מתחלחלת בכל יום, ובעצב על מעשי העולם "בעצב תלדי בנים", בעצב זה סוד הנחש שמעציב פניהם של העולם. ובספר הגלגולים כ' שעל ידי שהשכינה בגלות היא מבררת מתוכה את הנשמות הקדושות אשר שם].

⁷⁷³ פי' שהיא מעלה ניצוצי קדושה למעלה.

⁷⁷⁴ [הערת המלבה"ד:] כלומר יש זיווג שעליית מ"ן שלה הוא מאצילות ולא מבי"ע, וממילא הזיווג הוא גבוה יותר, ולכן יתבאר מ"ט עונת ת"ח הוא דווקא בליל שבת, מכיוון שכן אז עליית מ"ן הוא ממקור יותר עליון, ועל ידו באות לעולם נשמות עליונות יותר.

⁷⁷⁵ עי' נקודות א' הערה 62.

⁷⁷⁶ עי' לעיל הערה 349.

מאיר העין חלק ב'

קודם שיצאו האורות. ועי' לעיל (שער השבירה פרק א') אימתי נשתברו האחוריים דאו"א, כי שם נתבאר באורך.

והנה כאשר ירדו אלו האחוריים ירדו אחורי אבא כלולים מי"ס ואחורי אמא כלולים מי"ס ג"כ. ואחורי אבא ירדו ונפלו ועמדו נגד הפנים של נוקבא דז"א, ואחורי אמא ירדו גם הם ונפלו ועמדו נגד האחוריים של נוקבא דז"א, והיא נשאר עומדת באמצעיתא, אלו באחור ואלו בפנים, ונשאר או"א אב"א. ונמצא כי הכלים של מלכים דזו"ן כאשר נשברו מתו ממש ונפלו לעולם הבריאה במקום הקליפות, אשר היא בחי' המות כנודע, בסוד (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח וגו', שהם הקליפות. אבל אחוריים דאו"א נקרא ירידה מגדולתם לכד, כי נפלו ממדרגתן העליונה שהיו באחורי או"א. והיה⁷³⁰ למטה במקום נוקבא דז"א באצילות, באופן כי מתחלה היו האחוריים האלו נקרא מלכים ממש, וברדתן למטה נעשו שרים. וזה סוד הפסוק (ישעיה י ח) כי יאמר הלא שרי יחדיו (כולם)⁷³¹ מלכים, כי השרים האלו שהם נקראו שרים בהיותם למטה במקום נוקבא דז"א, הנה בתחלה בהיותן למעלה היו מלכים כמ"ש בע"ה, כי מאלו האחוריים נתקנו ונעשו בחי' יעקב ולא, ונוקבא דז"א נקרא רחל והוא⁷³² נקרא ישראל. והנה שרה היא רחל, ושרי אשת אברם היא בלאה, וז"ס הלא שרי, כי אותיות ה"א אותיות לאה, כי מן השרים האלה נעשית לאה, כמ"ש למטה בע"ה ענין מציאותן היטב.

⁷³³ והנה⁷³⁴ כאשר התחיל ע"י להתתקן תחלת כולם כי הוא הראש העליון שבג' רישין הנזכר בריש אדר"ז (רפח ע"א), אשר שלשתן אלו כלולין בנקודה ראשונה של אלו י' נקודות כנ"ל. ונודע כי כשנתקן נעשה פרצוף גמור ביי"ס⁷³⁵, והנה כשהתחיל להתתקן עתיק יומין ונעשה לו בחי' ראש שבו, הנה הג"ר שבו נתקנו תחלה ביחד שהם כח"ב שבו, שהן כללות רישא דעתיק, אשר לבחי' זו הראש קראוהו באדר"ז (רפח ע"ב) רישא עלאה דלא אתידע. פי' כי הנה בחי' פרצוף עתיק, הג"ר⁷³⁶ דיליה אינן מתלבשין ומתעלמים כלל תוך א"א, ונשאר בגלוי, כי איננו יכול להשיגו ולהלבישו, ולכן זה הראש נקרא רדל"א⁷⁷⁷. אמנם ז"ת שבו שהם סוד ז' ימים אלו, הם מתלבשים תוך א"א כנודע⁷³⁷, כי יש לו בהם קצת השגה, ולבחי' אלו הז"ת שלו הם הנקרא עתיק יומין⁷⁷⁸, ר"ל עתיק של בחי' ז"ת הנקרא ז' ימי⁷³⁸ קדם כנודע, ובהם יש קצת השגה וידיעה.

⁷³⁹ והנה אחר שנתקן רישא דע"י כנ"ל, נתמעט האור קצת ע"י רישא דעתיק שנתקן ונעשה⁷⁷⁹ פרצוף, ועובר אור העליון דרך המסכים ההם, ועתה יש באבא כח לקבל אור העליון אפי"ו⁷⁴⁰ דרך הפנים שלו, לפי שהוא זכר והוא רחמים, אבל אמא שהיא נוקבא דינין, עדיין אין בה כח לקבל אור עליון דרך הפנים שלה אלא באחור, ולכן החזיר אז אבא פניו במקום חזה דא"א והיה מקבל האור עליון דרך פנים, ואמא נשארה כמו שהיתה תחלה. ונמצא עתה עומדים או"א פנים ואחור⁷⁴¹ שהיא מדרגה הג', וחסר מהם מדרגת ב' של אחור בפנים, ותכף עלו במדרגת מעלת⁷⁴² הג' שהיא פנים באחור, וטעם הדבר הוא לפי שכיון שהחזיר שבראש עתיק יומין שניהם נתקנו יחד כלל⁷⁴³ ולא הקדים זה לזה, לכן גם או"א שהם בחי' חו"ב כנודע היה בהם ב' תיקונים ביחד, כי היו בתחלה במדרגה ראשונה אב"א, ותכף עלו ב' מדרגות יחד והיו פנים באחור, שהיא מעלה ג' כנ"ל. ואמנם פשוט הוא כי האור הנמשך מן אבא אל אמא, בין אם יהיה בבחי' פב"פ או בחי' פנים ואחור⁷⁴⁴, לעולם הוא בא מן י"ס שבו בשווי אחד, לפי שלעולם אבא הוא עומד בבחי' פנים בב' המדרגות כנ"ל, אבל השינוי הוא באמא, כי בהיותן {נה ע"א} פב"פ גם היא עם אבא אז הארה הבאה מן י"ס דאבא אליה מקבלת הארתה בפנים שלה בתחלה, ושם הם מאירין עיקר הארה, ואח"כ מהאורות⁷⁴⁵ שנשארם הם הולכים אל האחוריים שלה ומאירין בה

⁷⁷⁷ והוא דוגמת כל תחתון שאינו יכול להשיג מהבחינה דעליון כי אם את הז"ת שבו (דע"ה ח"א מג ע"א בצירוף כללים ח"ב קט ע"ד).

⁷⁷⁸ בגלל זה נקרא הא"א ע"ק, ע"ש שמתלבשים בו הז"ת דעתיק (ביאורים ח"א כח ע"א).
לכאורה צ"ע, שכן כאן מבאר שכל הז"ת דעליון מתלבשים בתחתון ואילו ובמקום אחר (נקודות ב') איתא שרק הנה"י דעליון מתלבש בתחתון. והנה בהקדם ביאור הדבר עי' נסירה ז' שכל התלבשות של עליון בתחתון היא רק בטפה הזרעית שבה, כך שעיקר האור נשאר למעלה ורק תמצית ממנה יורדת למטה הנעשית מכל הז"ת (ובעיקר מהביעין הרי הם הנה"י) [ענין התלבשות הוא רק בטפה הזרעית עי' לעיל הערה 125] (ביאורים ח"ב צ ע"ג).

⁷⁷⁹ א"א.

מאיר העיץ חלק ב'

ואינם חלק אחד ממאה חלקי האור, כי כולם ניתנין (בהם)⁷⁴⁶ אל בחי' הפנים שלה. אבל בהיותה אחוריה נגד פני אבא, אע"פ שהארה עצמה⁷⁴⁷ אינה משתנית כנ"ל, כי גם עתה באה דרך פנים שלו, עכ"ז האורות האלו עיקרן מאירין באחוריים שלה, ואע"פ שהם גסים ועבים, עכ"ז ההארה שלוקחים אם מעט ואם הרבה הנה עיקרו ניתן באחוריים שלה, ושיוירין מאירין בפנים שלה. נמצא כי בהיות אמא פב"פ עם אבא, הפנים שלה מרווחים יותר מן האחוריים, ובהיות אחורי אמא נגד פני אבא, האחוריים מרווחים הרבה, כי האחוריים שלה עתה מאירין בהם פני אבא ממש, ומתמתקין מאד יותר מכאשר היתה פב"פ שלה, אבל הפנים⁷⁴⁸ עתה הם גרועין. נמצא עתה כי האחוריים דאמא נמתקו ונתקנו תיקון נוסף על אחורי אבא, כי אחורי אבא אין אור פנים העליונים מהם מאירין בהם כמו שיש אל אחוריים דאמא, אך בבחי' הפנים יש יתרון לאבא על אמא, כי פני אבא היה בהם כח כדי לקבל אור העליון, ופני אמא לא היה לה כח לקבלו ונשארה בסוד פנים באחור⁷⁴⁹. ואמנם שינוי ב' בחי' אלו שיש באו"א, שבבחי' א' יש יתרון ומעלה לאבא ובבחי' אחרת יש יתרון לאמא על אבא, זה גרם שינוי אחר בענין ב' אחוריים הראשונים שנפלו תחלה למטה שנעשה מהם יעקב ולאח כמ"ש למטה בע"ה.

והנה⁷⁸⁰ עדיין א"א בסוד נקודה בלתי תיקון ומכ"ש השאר אשר תחתיו. ואח"כ נתקנו החו"ג דעתיק יומין, ואז נתקן ג"כ כתר וחכמה דא"א, שהם התרין רישין תתאין מג' רישין הנזכר באדר"ז (רפח ע"א). והטעם הוא במה שנתבאר אצלנו כי חסד וגבורה דע"י מתלבשין תוך כתר חכמה דא"א, ואמנם הבינה דא"א עדיין לא נתקנה עמהם. והרי בזה שינוי א' שיש בין עתיק לא"א, כי עתיק נתקנו ג"ר שלו ביחד, וא"א לא נתקנו ביחד אלא ב' ראשונות שבו לבד. והטעם הוא כמ"ש עתה הקדמה א', והוא כי יש שינוי אחד בין פרצוף א"א לכל שאר פרצופים דאצילות, והנה הענין הוא כי בכל פרצוף של ע"י ואו"א וזו"ן יש בכל ראש מהם ג"ר שהם כח"ב של בחי' פרצוף ההוא, אבל בחי' פרצוף של א"א אין בראש שלו רק כתר וחכמה בלבד, וכתר נקרא גלגלתא דא"א, והחכמה נקרא מוחא סתימא שבו. ובזה תבין למה באדר"ז מזכיר ג' רישין שהם, א' רישא דעתיק, וב' רישין דא"א שהם כתר וחכמה עלאה, ולמה לא {נה ע"ב} הוזכר בינה דא"א ויהיו ד' רישין. אבל הטעם הוא כי רישא דעתיק יומין אע"פ שיש בה ג"ר, עכ"ז לרוב העלמן נקרא רישא חדא לחוד, וגם שנקרא רדל"א כלל, וכתר חכמה שבראש א"א נחשבין לב' לרוב גילויין בערך רישא עלאה, והרי הם ג' רישין, כי כולם בחי' רישין⁷⁵⁰ באדר"ז. ואמנם בינה דא"א לא יכלה לעלות ולהיות בראשו ונשארה למטה בגרון דא"א⁷⁸¹, ולכן אינה נקרא רישא. וטעם ירידתה שם בגרון משא"כ בשאר פרצופים כנ"ל, הוא לפי שא"א מלביש לעתיק לז"ת שבו כנודע, ואור עתיק יומין גדול מאד מאד ואין כח בכינה דא"א לקבל אור דע"י בהיותה קרובה ברישא דא"א, וכאשר ירדה למטה בגרון דא"א ונתרחקה מעט יכלה לקבל אור עתיק יומין שם, אבל בשאר פרצופים שאור עתיק יומין מרוחק הרבה מאד מהם, כי א"א מלבישו וסותם הארתו, לכן יש יכולת וכח אפילו בכינה שבכל פרצוף ופרצוף להיות ביחד עם חברתה שהיא החכמה של הפרצוף יחד שניהן למעלה בראש הפרצוף ההוא.

ואחר שבארנו מה שנתקן בא"א נבאר מה שנתקן באו"א, והוא כי עלו במדרגה ד', והוא שחזרו יחד פב"פ, אמנם עדיין הם בבחי' נקודות בלתי תיקון. ואח"כ נתקנו נה"י דע"י, וגם אז נתקנו חג"ת דא"א, וגם התחילו לתקן ב' רישין דאו"א אשר כל אחד מהם כוללת ג' רישין הנ"ל. והענין הוא כנודע, כי נה"י דעתיק מתלבשין תוך חג"ת דא"א, וחג"ת דא"א תוך כח"ב דאו"א, ולכן כל אלו הבחי' נתקנו יחד זא"ז, והנה נתבאר ענין או"א שלא היתה בהם רק ג' מדרגות וחסר מהם מדרגה ב' שהוא אחור בפנים לסבה הנ"ל.

ונבאר ענין זו"ן שבהם היו כל המדרגות הנ"ל, וזהו סדרן: הנה נודע כי זו"ן הם מבחי' נה"י דא"א, כי שם מקומם כנ"ל, ולכן לא קבלו שום תיקון והארה כאשר התחיל תיקון רישא עלאה דע"י כנ"ל, על דרך או"א שחזרו אז פנים באחור כנ"ל, אבל זו"ן לא התחילו (להתתקן)⁷⁵¹ התיקון והארה בהם עד שהתחיל התיקון דרישא דא"א, וכבר נתבאר לעיל כי רישא דעתיק נתקנו כח"ב שלו יחד למעלה במקום הראש, משא"כ בא"א שתחלה נתקן כתר חכמה שלו בראשו, ואח"כ נתקן הבינה שלו למטה בגרון, ולכן נתוספה בזו"ן מדרגה הב', משא"כ באו"א. והוא כי כאשר נתקנו כתר וחכמה דא"א בראשו, אז חזרו להיות אחור בפנים, פי' אחור דז"א נגד פנים

⁷⁸⁰ עכשיו הרב חוזר לריש הקטע הקודם העוסק בתיקון עתיק.

⁷⁸¹ מבואר באריכות בשער יג פרק ח.

מאיר העין חלק ב'

דנוקבא, וכאשר נתקנה בינה דא"א חזרו בסוד פנים באחור, ר"ל פנים דז"א נגד אחור דנוקבא. וכאשר נתקן נה"י דעתיק שאז נתקנו (בר) ⁷⁵² חג"ת דא"א, ואז נתקנו כח"ב דאו"א שהם הראש שלהם, אז חזרו זו"נ פב"פ ועדיין הם בבחי' נקודות בלתי תיקון כלל. ואחר שנתקנו או"א {נה ע"ג} אז היה מציאות לתקן זו"נ, ואז ז' המלכים שהם הכלים שלהם שנפלו למטה בעולם הבריאה העלם המאציל באצילות תוך בטן אמא עלאה, ושם היו בסוד העיבור ⁷⁵³ וכו' כמ"ש בע"ה.

שער יא פרק ט ⁷⁵⁴

ז"א היה בו תחלה בימי המלכים ו"ק, ובתוכם מוחין דנפש דנה"י דאמא החיצונית ⁷⁸²⁷⁵⁵ כשנולד קודם התיקון. ואח"כ נשברו ונפרדו והאורות דנה"י עלו למעלה ⁷⁸³, וו"ק הכלים ירדו למטה בבריאה. ובתיקון נתעברו עיבור ראשון והיו מתבררין מעט מעט הכלים דו"ק שהיו כולם בתוך אמא, וכל בחי' הכלים מתבררין לטובה והיו (סכ"י המתבררים לטובה והיו נכנסין וכו' שהוא הולד) ⁷⁵⁶ נכנסין בהם המוחין שהם ⁷⁵⁷ הולד עצמו ומה שלא נתברר מן ⁷⁵⁸ הכלים ונשארו מעורבין טו"ר נשארו בבטן אמא, ואז כשנולד הולד הזה ⁷⁵⁹ לפי שנגמר בחי' הכלים הצריכין לבחינת כלי ⁷⁶⁰ הנפש. ואז נעשו מוחין דיניקה בנה"י האמצעים בעת הלידה כנודע, כי מן הלידה מתחלת זמן היניקה, ואז מתבררין כלים שהם בחי' הרוח ויונקים בסוד החלב, ובתוכם הרוחניות של הרוח שהם המוחין דיניקה, ונגמרין עד הגדלות. ואז חוזר הגדלות שהוא הנשמה נה"י דאבא ונה"י דאמא וצריך [נ"א ואז צריך] ⁷⁶¹ בירור אחר אל האורות לבדם למוחין דיניקה העולין למעלה ⁷⁶². ויוצאין המוחין דגדלות בנה"י הפנימים, והם נכנסין בז' שנים שהם משנת י"ג עד כ'. והרי כי למוחין הראשונים כבר הקדים להם עיבור א' של קודם התיקון הנ"ל, ואלו הם עצמם שנשארו בה ⁷⁶³ בעיבור ראשון של אחר התיקון ⁷⁶⁴ והבן זה מאד. ואז בזמן {נה ע"ד} העיבור ראשון בסופו בעת הלידה יוצאין מוחין שניים דרוח, ויען דאינם נכנסין אלא על ידי היניקה לכן נקרא מוחין דיניקה, אבל ודאי שקדם להם עיבור כנ"ל ⁷⁸⁴, ואח"כ למוחין שלשיים דגדלות היה עיבור ג' אך בערך היניקה אינו אלא עיבור ב' והבן מאד.

שער יא פרק י ⁷⁶⁵

ענין י"א סמני הקטרת ⁷⁸⁵ וענין י"א יריעות עזים וי"א ארורים בפ' כי תבא, הם י' קליפות דנוגה, ויש בהם חיות דקדושה להחיותן. והנה בי"ס של הקדושה ⁷⁶⁶ החיות שלהם נבלע אז בתוכם ונחשבין לי' בלבד ⁷⁶⁷, אבל בקליפה אין החיות נבלע בתוכם, כי אין קודש מתערב בחול, אך עומד על ראשם ומשם מאיר להם ⁷⁸⁶, ואז הם נחשבין לי"א ⁷⁶⁸, וזהו (סנהדרין כט ע"א) כל המוסיף גורע. וי"א ארורים של פ' כי תבא, הראשון הוא (דברים כו טו) ארור אשר יעשה פסל

⁷⁸² כאן מתבאר שהמוחין של המלכים שמתו המה דוגמת אחוריים דג"ר (ביאורים ח"ב פח ע"ב), ומכיוון שהם מנה"י דאימא לכן כל השמות אינם בסוד שם הו"ה ב"ה אלא בסוד שם אה"ה (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

⁷⁸³ עי' לעיל הערה 405.

⁷⁸⁴ עי' עיבורים פרק ב' (לש"ו).

⁷⁸⁵ עי' זהר הרקיע נו ע"ב (לש"ו).

⁷⁸⁶ וזה"ק יתרו דף סט ע"א ופקודי רכז ע"א ותרומה קסד ע"ב ושעה"כ דף יג ע"ג דף טו ע"ג (לש"ו). וז"ל זהר יתרו: דהא לית סטרא אחרא דלית ביה נהירו דקיק זעיר מסטרא דקדושה, עכ"ל. ועי' דע"ה ח"ב מ ע"ד שאותו הנהירו דקיק נמשך בסט"א מהדינים שבאחוריים דנוק', אמנם הוא אינו נכנס בתוכם ממש אלא רק מאיר להם מסביב ובסוד "ונוגה לו סביב". כמ"ש שם דהא בסטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה, והוא בחי' עץ הדעת טו"ר המופיעה בכל עולם ועולם לפי ערכו. ועי' דע"ה ח"ב מט ע"ג שלכן אינו ניכר בטומאה והרע כי אם כחות הטומאה והרע עצמם. ולכן הוא מכונה "אלהים אחרים", שזה אחרי שנפרדים עולמות ב"ע מאצילות על ידי החטא ונתעלם היחוד דהו"ה אלקים ונתפשט שם אלקים ואתפלג לכמה אחרין ושבילין. אין לרע שום יסוד אמיתי כלל, אלא כל מציאותם וכל עניניהם הוא רק בגזרה הנמשכת להם מחוצה להם והיינו בחי' ה"א המאירה להם מבחוץ ומלמעלה, לכן אין בהם יחוד, אלא ריבוי ופירוד בלבד (דע"ה ח"ב כג ע"ג).

כל הנ"ל הוא רק כאשר יש זכות לתחתונים, אמנם כאשר אין זכות, אזי הסט"א מתקרבים ונכללים למעלה למעלה, ולכן זו"ן דאצילות צריכים לעמוד אב"א (דע"ה ח"ב קמח ע"ד).

מאיר העיץ חלק ב'

ומסכה, והוא כנגד א"א, וזהו ושם בסתר, וארז"ל (ת"ז ז ע"ב) בסתרו של עולם, והוא א"א המסתתר ומתלבש תוך האצילות כנודע, ולכן יש עד תיבת "בסתר" י"ג תיבין נגד י"ג ת"ד. ואח"כ (דברים כז טו) ארור מקלה אביו ואמו נגד אר"א, ואח"כ ה' ארורים נגד ה' ראשונות דז"א חב"ד ח"ג, ואח"כ (שם כב) ארור שוכב עם אחותו נגד דז"א, ששם רישא דנוקבא נגד החזה, כי שם הוא הת"ת עם אחותו ביחד, משא"כ בה' ראשונים. והנה שרשן ועצמותן נעשה בסוד המלכים שמתו, והם ז' וד' אחוריים דאו"א, הרי י"א סמני הקטורת וכנגדן י"א יריעות עזים בסוד ע"ז בחצונים כנודע בזוהר אחרי מות יעו"ש. {נו ע"א}

שער יב פרק א מ"ת⁷⁶⁹

היכל שלישי היכל זה נקרא היכל הכתרים ובו שני שערים
השער הראשון שער עתיק⁷⁸⁷ ובו ה' פרקים

ועתה נתחיל ונבאר איך נתקן כל עולם האצילות הנעשה מב' בחי' הנ"ל שהם מ"ה וב"ן, שהם המלכים שמתו והם בחי' הנקודות דס"ג⁷⁸⁸, ושם מ"ה החדש. וצריך לבאר מה הוא החלק שלוקח עתיק משם מ"ה ומה שלוקח משם ב"ן, כי כבר נתבאר לעיל שיש בעתיק זכר ונקבה וכעד"ז בא"א ובאו"א ובזו"ן. וכבר ידעת כי שם מ"ה יש לו בחי' טנת"א⁷⁷⁰, וכעד"ז בשם ב"ן, שהם הנקודות של ס"ג, נחלק לד' בחי' הנ"ל שהם טנת"א.

גם דע כי כמו ששם ב"ן שהוא הנקודות דס"ג יש בו י' נקודות שהם י"ס וכנ"ל, כך שם מ"ה יש בו י"ס. וכאשר מתחברים אלו ב' שמות מ"ה וב"ן בחיבור זכר ונקבה כנ"ל הם מתחברים י"ס ביי"ס. וצריך לבאר תחלה ענין הטעמים⁷⁷¹ (נ"א טנת"א) והתחלקות ליי"ס.⁷⁷² ודע כי בזוהר (ת"ז קכ"א ע"ב) אמרו שהטעמים בכתר, ונקודות בחכמה, ותגיין בבחינה, ואותיות בז"ת⁷⁷³ דאצילות שהם נקראו זו"נ⁷⁸⁹. אבל דע כי זה ההתחלקות הוא בענין י"ס עצמן של מ"ה שהם מתחלקים בסדר הזה, אמנם כאשר בחי' אלו מתחלקים בעתיק וא"א וכו', אין סדרם כך אלא באופן אחר וזכור הקדמה זו. וזה פרטן, הנה עתיק וא"א שניהן נכללין בכתר דאצילות כמ"ש בע"ה*. והנה העתיק לקח משם מ"ה בחי' כתר כולו שהם הטעמים⁷⁹⁰, ומב"ן לקח ה"ר של כתר שלו שהם גם כן בחי' הטעמים (כי כבר ידעת כי כל א' מהי"ס כלול מיי)⁷⁷⁴, ועוד {נו ע"ב} לקח

⁷⁸⁷ עיי' פת"ש נתיב סדר הפרצופים ה' וז"ל, בכל עולם ועולם, בחינה התחתונה של העליון מתלבש ויורד לתחתון ומתלבש בבחינה עליונה של התחתון, כי כן נעשה בחינת מלכות דאצילות בחינת עתיק לבריאה, ובחינת מלכות דבריאה עתיק ליצירה, ובחינת מלכות דיצירה עתיק דעשייה. והיינו, שכן סידר המאציל ית"ש שיהיה קשר בין העולמות והמדרגות שהתחתון יהיה נכלל בעליון, מאחר שתכלית האצילות ובריאת העולמות היה בשביל העליה שיהיו עולים ממדרגתם השפלה למדרגה יותר גבוהה על פי עבודת התחתונים, ויהיו קשורים זה בזה, וכולם פונים לסוד היחוד. כמו כן הוא באצילות שצריך להיות קשור בא"ס שהוא א"ק, שכבר נתבאר למעלה (עגו"י פתח ב') שא"ק הוא סידור לכל המדרגות בבחינת נצחיות ויחוד העליון, וצריך שיהיה מאור א' המקשר הנהגת הגבול עם הנהגת הנצחיות, והוא סוד מלכות דא"ק, שכבר נתבאר בכמה מקומות שמלכות של כל עולם הוא המדרגה התחתונה שבו, שכולל כל המאורות שבו בבחינה יותר שפלה, והיא המתלבשת באצילות לקשרו בא"ק, לכן נקרא עתיק מלשון העתקה, ר"ל שהוא מעתיק הנהגת הגבול לנצחיות. גם מלשון זקנה שהוא על שם התלבשותו בא"א שנקרא (א"ז רפ"ח ע"ב) סבא דסבין ונמצא שנקרא כן על שם ב' מדרגות שבו, א' בחינת התלבשותו בא"א שנותן שלמות להנהגת הגבול שיתקשר עם א"ס, והב' על שם העלותו אותו למדרגת הנצחיות, ואלו הם סוד ב' המדרגות שאנו מדברים בו, א' בחינת ז"ת שבו המתלבשים בז' תיקוני גלגלתא דא"א כמו שיתבאר לפנינו, והב' על שם ג"ר שבו שהוא נקרא רדל"א, על שאין לנו השגה שם, ואין לו שייכות להנהגת הגבול והזמן, רק בסוד העברתו לנצחיות כמבואר.

⁷⁸⁸ ועיי' לעיל הערה 6 איך שייך דבר זה באותה המידה גם לס"ג וגם לב"ן.

⁷⁸⁹ ועיי' טנת"א א' במ"ב שם מצינו סתירה לד"ז, ועיי"ש שם הערה 434 מה שיישב הלש"ו.

⁷⁹⁰ עיי' פת"ש נתיב סדר הפרצופים פרק ו ז"ל, כל פרצופים של אצילות כל בחינת דכורא שבהם נבנה ממ"ה וב"ן וכן הנוקבין, אף שעיקר נקרא הדכורא על שם מ"ה והנוקבא על שם ב"ן, כמ"ש למעלה (פתח ד') אבל בחינת עתיק, דכורא שבו הוא מ"ה לבד, ונוקבא בחינת ב"ן לבד, והטעם, שבאמת שבעתיק אין שייך כלל בחינת דכורא ונוקבא, מקבל ומשפיע, שהרי כל מקבל הוא מצד חסרון שבו שצריך להתמלאות, וזה אין שייך רק בהנהגת הגבול אשר תלוי בעבודת התחתונים, מה שא"כ בחינת עתיק שהוא בחינה התחתונה של הנצחיות המקשר הנהגת הזמן עם הנצחיות, ושם הכל מתוקן.

מאיר העין חלק ב'

ג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, וז' כתרם דז"ת דב"ן כנ"ל (טנת"א פ"א) 791, וא"א לקח משם מ"ה בחי' חכמה שהם הנקודות ומשם ב"ן לקח ה' תחתונות דכתר של ב"ן שהוא מן הת"ת שלו ולמטה 792.

*775 הגה"ה ודע כי עתיק בירר משם ב"ן ה' ראשונות דכתר דב"ן, וג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, וז' כתרם מז"ת דב"ן, ומכל זה נעשה נוקבא דעתיק. אמנם דכורא נעשה מכתר כולו דמ"ה. אמנם מצבן ומעמדן הוא כן, כי בכל א' משניהן יש פנים ואחור, והנה הנקבה והזכר נדבקו אב"א, ואז נשארו פני הזכר מגולים מצד א' ופני הנקבה מגולים מצד א', וב' אחוריים דבוקים יחד, ואז הפנים דנוקבא נעשה אחור נגד פני הזכר שנקרא פנים בערכה, ואמנם כל זה בחיבור פרצוף א' לבד פנים ואחור הם ז"ן.

776 והנה גם מבחי' האחרות שהם חו"ב של ס"ג הובררו מהם קצתם לעשות מהם עתיק, כי מבחי' הכתר לא לקח רק חציו כנ"ל*. והנה מה שלוקח מחכמה הם ג"ר, נמצא כי נשארו לחכמה עצמה ז"ת ומהם נעשה אבא, וזה שאמר בזוהר (ח"ג קי"ח ע"ב) אבא אחיד ותליא בחסד, כי מחסד ולמטה של חכמה משם מתחיל אבא. ומבינה לקח ד"ר באופן כי אמא אין לה רק מגבורה ולמטה של הבינה, וזה סוד (זהר שס) אמא אחיד ותליא בגבורה. הרי ביארנו בחי' עתיק שיש לו כל הכתר דמ"ה, וממנו סוד הדכורא. וגם לקח ה"ר דכתר דב"ן [נ"א דס"ג] 793, וג"ר דחכמה דס"ג, וד"ר דבינה דס"ג 778, ומאלו ג' בחי' של ס"ג נעשים נוקבא דעתיק, וא"א לקח חכמה ממ"ה כולו וה"ת דכתר דב"ן 779 כי ה"ר דב"ן לקח עתיק.

*780 ונלעד"ח שאינו מחציתו ממש בצמצום, רק הוא על דרך שאר פרצופים, כי עתיק לוקח עד שלישי ת"ת כנודע משאר הציורים, כי עד שלישי ת"ת בכ"מ הוא ציור פרצוף אחד ומשם ולמטה פרצוף ב'.

ואבא הוא חכמה דאצילות ולוקח משם מ"ה חצי בינה שהם תגין, ומשם ב"ן לוקח ז"ת של חכמה דב"ן, כי הג"ר לקחם עתיק כנ"ל. ואמא היא בינה שבאצילות, ולוקחת משם מ"ה 794 חצי בינה שהם תגין, ומשם ב"ן לוקחת ו"ת של בינה דב"ן, כי ד"ר לקחם עתיק 781. וז"ן לקחו אותיות משם מ"ה שהם הז"ת דמ"ה, ומשם ב"ן לקחו ז"ת שבו חוץ מן הכתרים של אלו הז"ת דב"ן, שגם הם לוקחם עתיק לעצמן.

ואל תטעה בדברינו לומר שהם בחי' א' ומה שלוקחים הם דבר אחר, אבל כוונתינו הוא כי עתיק יומין דאצילות כל עצמותו נעשה מב' בחי' אלו שהם מ"ה וב"ן, ובחי' המ"ה שבו הוא הנקרא עתיק דכורא 782, ובחי' הב"ן שבו הוא הנקרא נוקבא דעתיק, וזכור ואל תשכח 795. כלל

791 עתיק הוא העומד להשלים ולתקן את כל האצילות הרי היא כל ההנהגה הזמנית אשר שם נמצאו הקלקולים, לכן הוצרך ליקח את האורות הראשיים של כל י' הנקודות ולחברם עם בחינת מ"ה שבו, והיינו הטעמים שהוא סוד הרצון הראשון, כדי שתהיה התקשרות של היחוד בכולם, וכך שיערה המחשבה העליונה שצריך את אלו ראשי המאורות של ב"ן שיהיו שוים זה לזה. ואלו החלקים שנוטל מבחינת ב"ן הם י"ט חלקים, והם בסוד חו"ה נוקבא דאדם, ובסוד מילוי שם מ"ה. שכן כל הקלקולים הם באים מצד הנוקבא, שכן גם למטה תחילת פיתוי הנחש למטה היה ע"י חו"ה, וכן השורש העליון הוא כדי לתקן את י"ט המדרגות הללו הראשיים, כדי שיהיו בבחינת נוקבא ע"מ להיות נכללים בדכורא של עתיק (פת"ש פרצופים ו').

792 כל חסרון ההשתוות בין שמ"ה וב"ן היא עד ביאת המשיח. ומש"כ בספד"צ פ"א שבאלף השביעי יחזור הדבר לקדמותו, כלומר היא תיקונם דהיינו שישתוו המ"ה וב"ן הנזכרים כאן (כללים ח"א פג ע"ב, ועי' דע"ה ח"ב קנג ע"ג עד קנד ע"א). וחסרון ההשתוות היינו שלא נתקנו נקודות אלא אלו שנצרכו לשם מציאות ד' עולמות אבי"ע, וכל מציאותם עד ימות המשיח ניתן ביד אדה"ר ולזרעו לתקנו, והיינו חסרון ההשתוות שבין חמה ללבנה (ביאורים ח"א נב ע"ב), ועי' שער השבירה פרק ו' שחסרון ההשתוות הקיים בין מ"ה וב"ן הוא לצורך הבחירה, ועי' שער טנת"א פרק א' ד"ה והנה עיקר (ובהערה 490) וכן עי' לעיל שער י' פרק ד' בליקוטי נוסחאות הערה 483 שם הבאנו בשם המב"ש יב ע"ד ג' ספיקות בדבר.

793 כלומר נקודות דס"ג ולכן אין נ"מ לעניין דיוק הגרסא.

794 דבר זה צריך עיון שהרי בדרך כלל ממ"ה נעשים רק זכרים ואילו כאן מבואר שנעשים ממנו גם נקבות, ואולי אפשר ליישב שכאן הם עיגולים שהם נקבות ביחס ליושר (דע"ה ח"ב קסא ע"ג), ועי' הערה 781.

795 בעת התיקון נתחברו הנקודות ואור התיקון דמ"ה ומהיטבאל ונעשו לא' והיינו עולם האצילות, שכן בחיבורם ויחודם יחד נעשו לפנים חדשות ונתחדש להם שם וצורה חדשה [לכן

מאיר העין חלק ב'

העולה כי בעולם אצילות יש בו י"ס, והכתר הוא עתיק וא"א, וחכמה הוא אבא, ובינה היא אמא, ור"ק הם חג"ת נה"י הוא ז"א, ומלכות היא נוקבא דז"א. וכל בחי' אלו נעשה עצמותן מב' בחי' מ"ה וב"ן, וכל בחי' הדכורים הם ממ"ה והנוקבא {נו ע"ג} מב"ן כנ"ל עוד יתבאר כל זה לקמן בע"ה.

⁷⁸³ונבארם עתה דרך פרט ונאמר ונתחיל לבאר ענין עתיק יומין⁷⁸⁴, ותחלה נבאר מי הוא הנקרא ע"י. הנה בתחלת אדר"ז (דף רפח ע"א) וז"ל, האי ע"ק טמיר וגניז וכו' ג' רישין אתגלפין דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא⁷⁹⁶⁷⁸⁵ וכו'. והביאור הוא דע כי זה הע"ק הנזכר כאן אינו מדבר על הזכר הנעשה משם מ"ה, אלא על נוקבא דעתיק ודא"א הנעשים מבחי' ספי' הכתר דב"ן של נקודות של המלכים שמתו. וזכור הקדמה זו כי היא צריכה לך בכל האדרא לכל הדרושים דעתיק ודא"א כנ"ל⁷⁹⁷⁷⁸⁶. והנה כתר הזה בכללותו⁷⁸⁷ כולו נקרא ע"ק והבן זה מאד. והנה הכתר שהוא כללות ע"ק מתחלק לב' חלוקות שהם ג', פירוש כי הנה נחלק לע"י ולא"א, ואח"כ גם הא"א נחלק גם הוא לב' רישין, והם כתר שלו של א"א עצמו והחכמה דא"א עצמו שהוא מוחא סתימאה שבו בא"א⁷⁹⁸. באופן כי ע"ק הנ"ל כאן הוא כולל ג' רישין: רישא א' הוא הנקרא ע"י, והוא החלק של ראש העליון אשר בע"ק, וב' רישין תתאין אשר בע"ק הם {נו ע"ד} הנקרא א"א הנחלק לכתר ולחכמה שבו עצמו, כי ע"ק הוא שם כולל לע"י ולא"א בבחי' שם ב"ן שבו והבן זה מאד. ולכן נקרא ע"ק כי הוא מבחי' נקודות⁷⁸⁸ כתר, הזקן שבכל י"ס⁷⁹⁹, אשר ממנו נעשה עתיק וא"א, משא"כ בשם מ"ה הזכור, כי עתיק לבדו נעשה מן הכתר דמ"ה, אבל א"א לא נעשה אלא מחכמה דמ"ה.

מש"כ שמה שהינם ומה שלקחו הם אותו הדבר, פי' חוץ ממציאיותם שבנקודות] (כללים ח"א פט ע"ג), כל זה נעשה מהיסוד דא"ק והוא נעשה לאט לאט, דהיינו שתחילה נתקן העתיק, ואח"כ א"א ואח"כ על ידי א"א נתקנו אר"א וכו' (כללים ח"ב סג ע"א).

⁷⁹⁶עי' פת"ש א"א ח וז"ל, דא לגו מן דא, והיינו, שא' מתלבש ממש בשל חבירו בב' בחינות, שיש בכל א' עצמות וכלים, אבל רדל"א שהוא ראש העליון הוא דא לעילא מן דא, ואינו מתלבש בראש הב' כמו שראש הב' מתלבש בראש הג' וכו'. אמנם צ"ע עי' לקמן שער דרושי הצלם פרק ב' בכללי ז"נ אות יד שיש משמעות שכל התלבשות המוחין הם זה לפני זה. ועי' פת"ש א"א ז שבאמת שם אין מתקלא שייך [עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה ועוד נ"ל, כי בא"א אין מתקלא], כי אין שם הנהגה לפי ענין הזמן, רק בסוד תיקונים ושרשים להנהגה, שכל א' שורש לענין א', ולכן אנו מדברים בהם בסוד זה לפני זה, ואין שם ימין ושמאל ניכר, רק מקום התחלת המתקלא הוא בגופא דא"א, מחסד שבו ולמטה. ועי' לש"ו כללים ח"א פו ע"ב, שזה בחי' קו א', ואם כן הוא שייך במוחין בכל מקום אולי ביחס לגוף וצ"ע.

⁷⁹⁷כלומר שע"ק היא נוק' דעתיק ודא"א. עי' הערה 807.

⁷⁹⁸לענין אם מר"ס הוא חכמה דא"א או בינה דא"א, עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה אלא נ"ל, שמר"ס הוא חכמה דא"א, ועי' בהגר"א על ס"י ב ע"א ז"ל, והם בספירות החכמה קדומה שהוא מוחא סתימאה ע"כ. וכן איתא בהגר"א על תז"ח יח ע"ג, שמר"ס היא חכמה. אמנם עי' בהגר"א על ספד"צ ו ע"א, שמבאר שמר"ס הוא בינה דא"א, וצ"ע. וביאור העניין עי' ב"ע לג ע"א [אוריא ומר"ס ששניהם נק' חכמה, ובגלל שאוריא ובוצינא תמיד מצויים בזיווג (עי' בהגר"א על ס"י ח ע"א) לכן לעולם מזכירם רשב"י כחדא], ועוד עי' פת"ש אר"א טו ז"ל, שורש החסדים שבאוריא עילאה והוא חכמה דע"ק חכמה הנעלמת מעין כל חי, והוא סוד התכלית של החכמה העולה לכתר רצון העליון שהוא גלגלתא וכתר דע"ק, ולכן לפעמים האוריא נקרא בשם כתר ונכלל בגלגלתא, ועיקר כלל החכמה גנוז במר"ס, ולכן לפעמים נקרא חכמה דע"ק ובאמת הוא סוד בינה שלו, עכ"ל, וא"ש, שכן באמת שניהם שייכים במר"ס. ועי' פת"ש א"א י"ד שמבאר את דברי הגר"א שכוונתו לומר שיש מר"ס בתוך תיקוני הגלגלתא, דהיינו בהיותו בהסתר ולא מאיר למטה, ולפ"ז אין סתירה בינו לבין דברי האריז"ל (עי' אד"ז רפט ע"א, שמבאר את המר"ס שהוא שורש לעינים דא"א, הרי הוא תיקון ה' דת"ג).

עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב וז"ל, ועוד נ"ל כי במ"ס נכללין חר"ב דא"א, רק כי בא"א אין מתקלא, לכן נכללין בחד מוחא, לכן אר"א דאתנהרין ממוחא נפקין כחדא ואתכלילן בחד, עכ"ל. ועי' שם בלש"ו לעניין זה שמר"ס כולל חר"ב דא"א, ז"ל, וכן אמר האר"י בזהר הרקיע קא ע"א, וכן מאמרי רשב"י כ ע"ד, ועי' לקמן הערות 850, 1022, שהמר"ס כולל אר"א עלאין, ולכן יש לקרותו גם חכמה וגם בינה כאחד וצ"ע לענין ההכרע בדבר זה. ועי' לקמן שער טז פרק ז' שם משמע שלומד שמר"ס הוא מבינה דא"א.

⁷⁹⁹כלומר הקדום ביותר, ולכן נקרא "עתיקא".

מאיר העין חלק ב'

והנה מה שלוקח משם מ"ה שנעשה ממנו בחי' עתיק דכורא⁷⁸⁹, כבר נתבאר עניינו שהוא הכתר שהם הטעמים דמ"ה. אבל נוקבא דע"י אשר הוא הראש העליון שבג"ר שהם נקרא דרך כללות ע"ק כנ"ל, הנה יש בה ספיקות גדולות⁸⁰⁰ מה הם הבחי' שלוקח משם ב"ן כדי להעשות ממנו הנוקבא דעתיק, וז"ש באדר"ז (רפח ע"א) ג' רישין מתגלפין וכו', וביאר ענינם ואמר כי ראש התחתון שבהם הוא מוחא סתימאה דא"א, שהוא בחינת החכמה שבו. וז"ש (שס) רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסיא ולא אתגלייא ולא מתפתחא וכו'. ולמעלה ממנו הוא (שס) רישא עלאה ע"ק סתימאה דכל סתימין והוא בחי' הכתר עצמו דא"א, אשר גם הוא נקרא ע"ק להיותו בחי' כתר. ולמעלה ממנו הוא { נז ע"א } (רפח ע"א) רישא דכל רישין רישא דלאו רישא דלא ידעי ודלא אתיידע כלל מה דהוי בההוא רישא וכו'. והנה זה הראש הג' ממטה למעלה שהוא עליון

⁸⁰⁰ אלו הספיקות הם ספיקות בעצם כמ"ש הרמח"ל בקל"ח ס' פו, ולכן נקרא רישא דלא אתיידע, משום הספיקות הללו אשר הם קיימים גם בשרשם שכן נראים לפעמים כך ולפעמים כך (דע"ה ח"ב קסב ע"ד). עי' פת"ש פרצופים פרק ח שהנהגת ו' אלפי שנין הם בהנהגה של צדיק ורע לו ורשע וטוב לו, ויש הרבה דרכים נסתרים בדרכי ההנהגה שאי אפשר לעמוד עליהם אם לא בידיעת כל סדרי ההנהגה בכלל מתחילת בריאת העולם עד סוף כל ו' אלפי שנין, ושורש העבודה מושרשים בז"ת דעתיק שאלו הז"ת מתלבשים באצילות, והטעמים הם בסוד ג"ר דעתיק יומין והוא לא מתלבש בא"א שהוא טעם הנהגה לפי קביעות הנצחיות, ועי' לקמן הערה 826. ועי' שם פרק ט וז"ל, ומכאן תבין סוד הנהגה שהוא לפי ערך הנשמות, כל נשמה לפי שורשה ומקומה, כך צריך להיות מסודר הנהגתה בעוה"ז לפי ערך התיקונים וקלקולים שלו שהם סוד חיבור מ"ה וב"ן של הנשמה, וכל הנשמות בכללם הם נשרשים בז"ת דעתיק שהוא משתרש באצילות, ומשם נמשך סוד הנהגתם, והוא סוד הספקות שאנו אומרים בעתיק בענין חיבור מ"ה וב"ן, שאין ידוע סדר חיבורי ב"ן עם מ"ה בבחינת אורות מקיפים ופנימיים של מ"ה וב"ן כמ"ש הרב ז"ל, שסוד ב"ן הוא שורש הקלקול ומ"ה שורש התיקון שלפי ערך צירוף המ"ה עם הב"ן, כך הוא משתנה הנהגת האדם למטה אם להניחו תחת הנהגת המזל לפי צורך תיקונו לפי העבודה או לשדד ממנו כח המזל ולהאיר עליו מבחינת א"א עצמו בהתגברות על מדות הז"ת דאצילות, ולכן אנו אומרים שחיבור מ"ה וב"ן דבעתיק לא אתיידע כלל, שעומק הנהגה זו אינו מושג כלל והוא דבר למעלה מהשגה, שהוא תלוי בטעם המושרש בג"ר של עתיק ששם יש טעם לכל מה שנסדר בז"ת שלו, ואלו הם הספקות שעיקרם ברדל"א, ומשם הוא מסתעף ג"כ בגופא דעתיק ובפרצופים דאצילות, שלפי סידור הנעלם ברדל"א בהנהגה זאת בבחינת הטעם לפי עומק המחשבה, כך הוא מסתעף ההעלם בסידור ההנהגה עצמה שבא מאצילות ומושרשים בסוד ז"ת דעתיק, ע"כ.

ועי' פת"ש פרצופים יא וז"ל, וכל הספקות שאנו מדברים ברדל"א ובז"ת שבו המסתעפים מן הספקות דג"ר, הוא רק בשם ב"ן שבו לבד, כי בחינת מ"ה שבו נעשה כולו מכתר דמ"ה, אבל נוקבא שבו נעשה משם ב"ן מבחינת ה"ר דכתר וג"ר דחכמה וכו' בהם יש ספקות בחיבורם, אם עלו בראש או נשארו בגוף, וכן אם באו בחינות אר"פ ואו"מ שלהם או של א' מהם, בכל הפרטים שכתב הרב זללה"ה, והענין כבר נתבאר בכ"מ, ששם ב"ן אף שהוא למטה ממדרגת מ"ה, מ"מ כיון שהוא מסודר שם ס"ג הוא למעלה ממדרגת מ"ה, ורק שכל זמן שאין התיקון נגמר אז הוא למטה במדרגה מאחר שעדיין שולטים בו הקלקולים, אבל אחר גמר התיקון אז נקרא בשם ס"ג שהוא בסוד קלקול שנתקן הוא יותר במדרגה ממה שהוא טוב בתחלה, וכו' ולזה בעתיק שהוא המעביר הכל לנצחיות והנותן תיקונים לכל הנהגת הזמן, לכן בירר מבחינת ב"ן דחכמה ודבינה ודז"ת ג"כ אל כתר של מ"ה, שהוא סוד עליית ב"ן למעלה במדרגה.

אך סדר העליה אינו מושג אם הוא ברישא דכתר דמ"ה או בגופא דיליה, שאלו השינויים גורמים שינוי בהנהגה כל הזמן של שית אלפי שנין, ואין לו סדר, שלפעמים נראה כך ולפעמים כך, ואין יכולים לעמוד עליו ומזה בא שינוי ההנהגה מענין צדיק וטוב לו כו', שבאמת עיקר השינוי של ההנהגה הוא בב"ן, ורק שהוא משתנה לפי הארת המ"ה בו, וכמו שהשינוי בגוף הכל לפי ערך הארת הנשמה המאירה בו אף שאין שינוי בנשמה עצמה רק לפי הכנת המקבל שהוא הגוף, וכן השינוי בא הכל במקבל, כמו אור השמש שמתוך היבש ומייבש הלח וכדומה, וכמ"ש (נדרים ח' ע"ב) צדיקים מתרפאים בה כו', ונמצא שכל שינוי ההנהגה הוא בב"ן לפי ענין חיבורו במ"ה, ובזה אין אנו יכולים לעמוד במצב הזה, שלפעמים נראה החיבור באופן זה ובאותו ענין עצמו נראה ממש באופן אחר, והוא סוד השינוי הנמצא ג"כ בפרצופים למטה שגם שם יש ספקות בחיבור ב"ן עם מ"ה, אבל הכל בא מצד הספקות הנולדים ברדל"א, שלפי שאנו מסתפקים שם מוכרח ג"כ שיהיה ספק למטה, והיינו, לפי שאינו מושג לנו הטעם של שינוי ההנהגה שהוא משתנה הכל כדי לתקן הבריאה להביאו לידי נצחיות, הכל לפי שורש כל נשמה ונשמה בז"ת שבו המושרש לצורך התיקון שהוא בג"ר דרדל"א, ולכן אנו אומרים שעיקר הספק הוא בנוקבא דעתיק בסוד ב"ן שבו, הרי נתבאר לך היאך כאן ברדל"א הוא סוד הידיעה של כל דבר, ושם הוא הטעם של כל ההנהגה הכללית.

מאיר העין חלק ב'

שבכולם הוא בחי' נוקבא⁸⁰¹ דע"י ולכן אמר דלא אתיידע מה דהוי בההוא רישא, לפי שבעתיק דכורא כבר ביארנו דאתיידע מה דהוי ביה, שהוא הכתר משם מ"ה, אבל מה שלוקח משם ב"ן להאי רישא תליתאה יש בו כמה ספיקות כמ"ש בע"ה, וז"ש דלא אתיידע מה דהוי בההוא רישא. ולכאורה צריך לדייק למה לא אמר ולא אתיידע מה הוי האי רישא, א"כ משמע שכבר אנו יודעין מציאת הרישא בעצמה מה ענינה שהוא הע"י כנ"ל, אבל מה שיש בתוכה הוא שאין אנו יודעין מה הוא. וביאורו הוא על בחי' שם ב"ן אשר שם, כי הוא מברר מן הבירורין (נ"א מן הכתרים)⁷⁹⁰ שיש בשם ב"ן ומתחברים עמו ונעשים נוקבא אליו, זהו שאין אנו יודעין כמה בירר ממנו וחיברו אליו.

שער יב פרק ב מ"ת⁷⁹¹

ותחלת כל צריך שטרם שנבאר הספיקות האלו נבאר תחלה ענין אלו הנקבות שיש בעולם האצילות הן בע"י הן בא"א וכו'. והענין הוא כי הנה הודעתין לעיל שיש בחי' עתיק ונוקבא, וא"א ונוקבא, ואו"א, וזו"ן. אמנם יש חילוק בענין הנקבות הנ"ל, והוא כי הנה הנקבה היא דינין, והוא מבחי' בירור המלכים, ואיך יצדק שם נקבה בעתיק וא"א שהם תכלית הרחמים כנזכר בב' האדרות. ועוד כי הנה היות בחי' זכר ונקבה מורה על מיעוט ופירוד ואין אחדות גמור, כמו בהיות הזכר לבדו. והנה מצינו ראינו בהרבה מקומות בזוהר ובאדר"ר (דף קמא ע"ב) בהאי דיוקנא דאדם שארי ותקין כללא דכר ונוק', מה שאין כך בעתיקא. וכן בהרבה מקומות מצינו שלא התחיל בחי' זכר ונקבה אלא מאו"א ולמטה, כנזכר באדר"ו (דף רץ ע"א) האי חכמתא אתפשט ואשתכח דו"נ, שהוא חכמה אב, בינה אס, ובגינייהו כולא אתקיים בדו"נ וכו'. א"כ איך אנו אומרים שאפי' בעתיק וא"א יש בחי' נוקבא. והנה מצינו היפך זה בהרבה מקומות ובפרט בספר הזהר פ' בראשית (דף כב ע"ב) דעילת כל העילות אמר האי קרא, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי וגו', דאית אחד בשתוף כגון דו"נ⁸⁰², ואתמר בהון (ישעיה נא ב) כי אחד קראתיו, אבל איהו חד ולא בחושבן ולא בשתוף, ובג"כ אמר ואין אלקים {נו ע"ב} עמדי⁷⁹² שהיא בחי' הנוקבא הנקרא אלהים שהיא דין.

והנה ליישב המאמרים אלו צריך שתדע כי בודאי שבכל הי"ס יש דכר ונוקבא, אלא שיש חילוק במציאותן איך הם. וביאור הענין הוא, כי הנה זו"ן אשר בהם עיקר המיתה כי [הרי] בהם היו ענין ז' המלכים שמתו, ולכן יש בהם בחי' זכר ונקבה בפרצופים נפרדין א' מחבירו. ומה שתמצא לפעמים שהם מחוברין אינן אלא בהיותן אב"א, כי אז אחוריהם דבוקים יחד וכותל א' משמש לשניהן וצריך נסירה באחור⁷⁹³ להפרידם. ואמנם או"א אשר היה בהם ביטול ולא היה בהם מיתה בפועל כמו שהיה בזו"נ כנ"ל, לכן היה בהם ג"כ בחי' זכר ונקבה כל א' בפ"ע, פי' בבחי' ב' פרצופים כדמיון זו"ן, אבל נתוסף בהם חיבור עצום והוא שהם דבוקים יחד פב"פ תמיד בכותל א' בלבד משמשת לשניהן, ואין ביניהן פירוד כלל⁸⁰³. לא כמו זו"ן שבהיותן אב"א מתחברים ובהיותן פב"פ נפרדין, וזהו הטעם שאמרו בהרבה מקומות בספר הזהר (פ' אחרי דף סא ע"ב ובאדר"ו דף רצ ע"ב) אבל או"א לא מפסיק רעותא דתרוייהו לעלמין כחדא⁷⁹⁴ נפקין כחדא⁷⁹⁵ שריין לא אפסוק דא מן דא, ולכן זווגייהו תדיר דלא פסיק.

ואמנם א"א שהוא מבחי' הכתר של הנקודות לא היה בו אפילו ביטול וכנ"ל, ואמנם הוא מן ה' אחרונות של הכתר דב"ן כנ"ל. ונודע כי בנה"י של הכתר דנקודים היה קצת ביטול כאשר ירדו להעשות (כלים)⁷⁹⁶ מוחין לאו"א, ולכן גם בו היה⁷⁹⁷ בחי' זו"ן, אלא שנתוסף להם תיקון

⁸⁰¹ עי' הערה 807 שהוא החלק שבעתיק המתקשר לאצילות.

⁸⁰² כלומר דהדו"ן שבכתר הם מיוחדים באחד עד כדי כך שנאמר עליהם "אחד קראתיו" (ביאורים ח"ב לג ע"א).

⁸⁰³ קשה, שהרי בספד"צ איתא ש"לא הוו משגיחין אפין באפין", וכוונתו לאו"א, אלא עי' לקמן שער או"א פרק ח' שמירי כאן בישסו"ת ושם שייך אב"א, ועי' בהגר"א על ספד"צ א ע"ב שעיקר זיווגם של או"א הוא בפה, וזהו זיווג הנשיקין, ועי' שם יד ע"ב, שיש ב' זיווגים באו"א: א) זיווג על ידי דעת עליון והוא בראש הזיווג הזה והוא תמידי, ב) זיווג בפה ע"י הלשון והדעת המתפשט, והוא רק בשעת דיבור וממילא אינו תמידי. ועי' פת"ש שבירה טז, שזיווג או"א שבפה הוא הזיווג של פב"פ לאפוקי הזיווג התדירי הרי הוא אב"א, ועי' פת"ש פרצופים ג' (וכן עי' בהגר"א על ספד"צ יד ע"ב) שזיווג חיות העולמות אינו נפסק לעולם ואילו הזיווג להוליד נשמות נפסק לפעמים, והוא במה שנוגע ליתן עטרות לנשמות ישראל. ועי' לעיל הערה 701.

מאיר העין חלק ב'

והיבור נוסף, והוא ששניהן היו פרצוף אחד הזכר ונקבה שבו באופן זה, כי בחי' שם מ"ה שבו נתון⁷⁹⁸ בכל צד ימין, ובחי' שם ב"ן שבו היה בצד שמאלי שבו, ושניהם דבוקים יחד בבחי' פרצוף א'⁸⁰⁴. וזהו ענין מ"ש בזוהר⁷⁹⁹ (בראשית דף נב ע"ב) שהכתר הוא זכר לחוד בלי נוקבא, ר"ל בלי נוקבא נפרדת ממנו. ומה שאנו אומרים שיש זכר ונוקבא הוא היות נמצאים בו ב' בחי' אלו של מ"ה וב"ן בימינו ובשמאלו, אשר הם בחי' זכר ונקבה בכ"מ, אבל לא שיש בו ז' וז"ן נפרדין בב' פרצופים והבן זה מאד. ובוזה תבין איך או"א מלבישין לא"א זה לימינו וזה לשמאלו, כי כן הדבר בא"א עצמו צד ימין שבו הוא מ"ה דכורא וצד שמאל הוא ב"ן נוקבא.⁸⁰⁰

⁸⁰⁰ואמנם בע"י שהוא מבחי' ה"ר של כתר של הנקודים ששם לא היה שום ביטול כלל מעולם⁸⁰⁵, לכן בחי' זכר ונקבה שבו שהם מ"ה וב"ן נתעברו יחד לגמרי, ושניהם מעורבים יחד זב"ז בימין {נז ע"ג} בפ"ע וכן בשמאלו, ואינם כמו א"א. וז"ש באד"ר (דף קכט ע"א) לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה כולא ימינא⁸⁰⁶. והענין כי בא"א הזכר בימין והנקבה בשמאל,

⁸⁰⁴ לכן נקרא יחידה, שכן א"א הוא מדרגה עוד יותר עליונה הרי הוא סוד ההנהגה שלמעלה מן עומק הדין, ותכליתו למתק את הדינים דז"א. וב' בחינות יש בו: א) להעביר את הדינים להנהיגם בחסד בעתים מיוחדים ולעשות נפלאות בעולם כפי שהיה בקריעת ים סוף דבעתיקא תליא (ספד"צ ל"ב ע"ב) ובכמה זמנים מיוחדים. ב) להנהיג ע"י ענפיו במשפט, והוא סוד התלבשותו באו"א וז"ל, שאו"א מלבישים את הבחינה העליונה שבו, הרי הוא החסד הגדול שעד החזה, וז"ל מן החזה ולמטה, הרי הוא נתינת כוחם מא"א לעשות את שלהם לעשות את הכל במשפט, אמנם הם מתקשרים בא"א בסוד יחידה, והיינו שהעמדת המשפט שנותן להם הוא שיחזר הכל לעניינו ממש שבסוף הכל, שהדין הוא בשביל תכלית הטוב העתיד שיתגלה היסוד לבסוף, ולכן הוא נקרא "יחידה", מכיוון שהוא הרצון של האצילות והכתר שלו, כך שהחסד והדין שניהם מיוחדים ברצון א', ולכן שם המקבל והמשפיע ביחד והוא פרצוף א' ממש שהרצון הוא א', אך לפי שמסתעפים ממנו ב' עניינים, חסד ודין, בב' מיני הנהגות האלו, לכן אנו אומרים שדכורא שבו הוא מימין ונוקבא שלו בשמאל (פת"ש פרצופים ג'). וכאן בא"א מתחיל ענין בחינות ימין ושמאל והם חסד ודין, שהרי עיקרו נושא את ב' עניינים הנ"ל (פת"ש א"א א).

⁸⁰⁵ עי' לעיל הערה 469.

⁸⁰⁶ וזהו מכיוון ש"מ"ה וב"ן עומדים בבחינת אב"א, לכן השמאל של ב"ן נכלל בימין של מ"ה, וכן השמאל דמ"ה נכלל בימין דב"ן ועי"ז כולא ימינא (הקדור"ש נו ע"ד). אין כאן נוק' מכיוון שהיא דוגמת עולם העקודים שבו שולט שם ס"ג (לש"ו ביאורים ח"ב סו ע"ג). והנה יש לדעת כי אין לך בחינה שאין בה ג' קוים, ובע"כ שגם בא"א הוא כן, אמנם הכל הוא בערכין, דהיינו שביחס לז"א נחשב הדבר כאילו אין בא"א שמאל. אמנם ביחס לעצמו בוודאי שיש בו בחינת שמאל (ביאורים ח"א ט ע"ד). כל הקלקולים שבע"ק נתקנים תדיר, ולכן אין הנוקבא נחשבת לבחינה המורכבת מזיווג מ"ה וב"ן כשאר הפרצופים, שכן בע"ק יש את היחוד הגמור של מ"ה וב"ן, שכן בחינת ב"ן המושרשת בע"ק אנו מכנים בשם נוקבא ע"ש היותה נתקנת ע"י מ"ה בקביעות (פת"ש סדר הפרצופים י"א), אמנם אע"פ שאין בו בחינת נוק', יש בו שורש לבחינות השמאל (פת"ש א"א ה'). והנה לשון רבינו צ"ע לכאורה, שהרי בזהר הלשון היא "תיאובתא וחדוותא דצדיקיא דאינון בזעיר אפין, למחמי ולא תדבקא בתקונוי דעתיקא סתימאה דכלא", משמע שיש כאן תיקוני א"א ולא תיקוני עתיק יומין, שהרי הזהר ממשך שם עם השערות, ולומר שהכוונה לשערות דעתיק הוא מוקשה ביותר, וצ"ע.

בעולם העקודים שולט שם ס"ג כדרך ששולט אור מ"ה באצילות, שכן למטה מעקודים שם ס"ג נעלם ונקרא "שם סתום" [עי' תיקו"ז כח ע"ב ובביאור הגר"א שם], אמנם בעקודים הוא נקרא "השם המפורש". אעפ"כ אין גילוי לשם ס"ג אלא ע"י שם מ"ה, הרי הוא הנשמה הפנימית של עולם העקודים [כעין מ"ה דאצילות הרי הוא הנשמה הפנימית, ואינו מתגלה כי אם ע"י ב"ן], לכן רק בחוטם הוא שמתגלה שם מ"ה ולא באוזן עצמו (ביאורים ח"א נג ע"ב). נביא כאן בקצרה את דברי הלש"ו (כללים ח"א נו ע"ג) בעניין שליטת ס"ג בעקודים ושליטת מ"ה וב"ן באצילות: (אות א) שליטת ס"ג בעקודים הוא מג' סיבות: א) מצד מקורם, שהעקודים נובעים מס"ג דהמו"ס דא"ק. ב) מצד יציאתם, שיוצאים מנקבי האח"ף, ואם כן צ"ל שהם נמשכים מהמוחין (ועיקר העקודים הוא באורות הפה והם יוצאים מב' זיווגים שיש בפה הרי הם או"א וישס"ת, והוא מכללות זיווג הנשיקין שהוא מהמוחין ממש) ולכן בכל העקודים שולט הס"ג שכן לגביהם הוא אור המ"ס עצמו [ועי' תיקו"ז קמא ע"ב וז"ל, מוחא סתימא אתקרי אין סוף דאתפלג לתלת מוחין דאינון י' י' י' דאתרמיזו בהאי שמא יו"ד ק"י וא"ו ק"י, ע"כ]. ג) מצד מקומו של עולם העקודים בקומת א"ק דהיינו מאח"ף שבו עד הטבור, והוא לבוש על ס"ג דא"ק. ושליטת מ"ה וב"ן בעולם האצילות הוא מכח שרשו שבשמות מ"ה וב"ן דמ"ס, והם נובעים מהזיווג התחתון דא"ק הרי הוא יסוד ומלכות שבו, ומקום האצילות הוא מהטבור עד סוף הרגליים שהוא מלביש בהם את המ"ה וב"ן דא"ק. (אות ב') באצילות הג"ר המה הנסתרות, לכן רוח הוא עיקר הפרצוף מהאצילות ולמטה, ונשמתו

מאיר העיץ חלק ב'

אבל בע"י צד ימין שבו כלול מ"ה וב"ן וכן בצד שמאל⁸⁰¹, א"כ שוין הם, ואין הפרש בין ימינו לשמאלו⁸⁰⁷. אמנם בחי' הנקבה והזכר שבו הוא באופן אחר, והוא שהם ב' בחי' פנים ואחור, פי' כי בין צד ימינו ובין צד שמאלו יש בו בחי' מ"ה מצד פנים ובחי' ב"ן מצד אחור, ובוזה הוא חיבור נפלא גדול מאד⁸⁰⁸. ובוזה תבין כי לא תמצא שיש בעתיק פנים ואחור כמו שיש בכל השאר ממנו ולמטה. והענין כי העתיק מצד א' יש לו מ"ה ומצד השני יש ב"ן, והוא באופן זה, כי ודאי שבשם מ"ה יש פנים ואחור, וכן בשם ב"ן יש פנים ואחור, והם דבוקים אחור דמ"ה באחור דב"ן, והפנים דמ"ה מצד זה ופנים דב"ן מצד זה⁸⁰². ונמצא שמצד זה ניכרים ונראין פני מ"ה ומצד זה פני ב"ן. והאחוריים דשניהם דמ"ה וב"ן מכוסים זה לזה מבפנים תוך ב' בחי' פנים. א"כ אין מתגלה בעתיק בחי' אחור כלל, ולכן כולו נקרא פנים. אבל א"א אשר שם מ"ה עומד לבדו לימינו, הפנים מצד זה ואחור מצד זה, וכן בשמאלו פנים דב"ן מצד זה והאחוריים מצד זה. נמצא שב' הפנים של מ"ה וב"ן הם מצד א', וב' האחוריים של מ"ה וב"ן מצד האחר, ולכן יצדק בו בחי' פנים ואחור. ואמנם מה שאנו אומרים לפעמים גם בעתיק בחי' פנים ואחור, הכוונה על ב' בחי' של מ"ה ושל ב"ן, כי בחי' ב"ן, ואפי' הפנים שלו יקרא אחור בערך המ"ה העומד בצד אחר. ונמצא כי הפנים דמ"ה שמצד זה נקרא פנים, ובחי' הפנים דב"ן העומדים מצד א'⁸⁰³ נקרא אחור בערך שם מ"ה⁸⁰⁴.

שער יב פרק ג מ"ת⁸⁰⁵

ונחזור⁸⁰⁹ עתה לבאר ענין הספיקות הנ"ל שאמרנו שיש {נז ע"ד} בע"י, בבחי' מה שלוקח לעצמו מחלק בחי' ב"ן שהם הנקודות שהם בחי' המלכים. הנה נתבאר (שער ב' פרק א') שאין לך שום אור שאין בו ב' בחי' פנימי ומקיף. ונמצא כי בשם ב"ן יש פנימי ומקיף, וכן בשם מ"ה⁸⁰⁶. והנה צריך שנציע לך הצעה א', והוא כי הנה הע"י הוא של⁸⁰⁷ כתר דמ"ה [נ"א דכתר]⁸⁰⁸, ויש בו עשר ספירות כנודע, ואלו הי"ס שבכתר הזה מתחלקים ומתפשטים ונעשים פרוץ שלם

נקראת בשם גדלות, משא"כ בעקודים שם רק הע"ב הוא נסתר, והס"ג הוא עיקרו. ממילא מכיוון שהעקודים המה תחילת הכלי, צ"ל שלאור שלמעלה ממנו (ה"ה הע"ב הכללי) אין כלי כלל (כנודע מכתבי רבינו שיש רק ג' כלים לנר"נ משא"כ לחיה ויחידה). וזו החיה הכללית של העולמות. כמו כן נמשך מזה שכל הפרצופים שבעקודים מלבישים מהבינה ולמטה ובאצילות אין מלבישים כי אם מהז"ת ולמטה. (אות ז) יש חילוק בין הפרצופים המצויים למעלה מן האצילות לבין הפרצופים שבאצילות עצמה. שכן אלה שלמעלה מהאצילות המה מיוחדים בשרשם (שכן עיקר העולם הוא מ"ה וב"ן ושרשם הוא ע"ב וס"ג), ולכן ההתפשטות הראשונה של העקודים מתלבשת בהתפשטות השניה שלו עצמו, מהחכמה שלו ולמטה (והחכמה היא שם ס"ג), והוא מכיוון שעיקר השם השולט בעקודים ה"ה שם ס"ג משא"כ באצילות.

⁸⁰⁷ עי' פת"ש פרצופים ו' וז"ל, כל פרצופים של אצילות כל בחינת דכורא שבהם נבנה מ"ה וב"ן וכן הנוקבין, אף שעיקר נקרא הדכורא על שם מ"ה והנוקבא על שם ב"ן, אבל בחינת עתיק, דכורא שבו הוא מ"ה לבד, ונוקבא בחינת ב"ן לבד, והטעם, שבאמת בעתיק אין שייך כלל בחינת דכורא ונוקבא, מקבל ומשפיע, שהרי כל מקבל הוא מצד חסרון שבו צריך להתמלאות, וזה אין שייך רק בהנהגת הגבול אשר תלוי בעבודת התחתונים. מה שא"כ בחינת עתיק שהוא בחינה התחתונה של הנצחיות המקשר הנהגת הזמן עם הנצחיות, ושם הכל מתוקן, רק מצד התקרבו אל הנהגת הגבול אנו מכנים בו דרך משל בחינת נוקבא, והיינו, סוד מיתוק ב"ן עם מ"ה. ולכן כל דכורא שבו הוא רק מ"ה ונוקבא מב"ן, וכל מה שאנו מדברים מבחינת עתיק הוא רק מבחינת ב"ן שלו שהוא נוקבא דיליה (עי' לעיל הערה 801 וצ"ע), שבו שייך התקשרות אל אצילות [כלומר הז"ת שלו עי' לעיל הערה 787] ששם צריך תיקון, מה שא"כ בחינת דכורא שבו שהוא מ"ה, הוא רק בחינה עליונה לבד שאין בו שייכות הנהגת אצילות [כלומר הג"ר שבו עי' לעיל הערה 787], רק מצד שבו מ"ה וב"ן קשורים ביחד בכל צד ובוזה מתקשר הנהגת האצילות עם הנצחיות, ע"כ.

⁸⁰⁸ עי' פת"ש פרצופים ג' וז"ל, והנה פרוץ עתיק הוא בחינה יותר עליונה, והוא האמצעי המקשר הגבול עם הבלתי גבול שמעביר כל הנהגה לנצחיות ממש, שאין שייך בו חילוק דין וחסד כלל, שבנצחיות הוא הכל טוב ואין שם חסרון כלל, לכן אין שם הפרש בין דו"נ בין ימין ושמאל כלל רק בבחינת פנים ואחור, וגם האחור אין נראה שם אלא שהאחוריים נבלעים בבחינת הפנים שלו, ומה שיש בו בחינת אחור נבלע הוא מצד התקשרו באצילות שהוא העברת הנהגת הזמן אל הנצחיות, נמצא שבחינת האחוריים שמורה חשך וסילוק הוא נבלע בבחינת פנים, והוא סוד התכללותו בנצחיות שהוא הטוב הגמור.

⁸⁰⁹ עי' מבר"ש יט ע"א פ"ג (לש"ו). הר"ד הערה 816.

מאיר העין חלק ב'

שנקרא עתיק יומין דכורא⁸⁰⁹. וכאשר הוא היה מברר מבחי' שם ב"ן שהם המלכים כנ"ל, אשר יש בהם י"ס, הנה הוא מברר חלק א' ומחברו מבחי' כתר דב"ן אל הכתר⁸¹⁰ דמ"ה, ואח"כ מברר עוד חלק א' מן החכמה⁸¹⁰ דכתר דשם⁸¹¹ ב"ן ומחברו עם החכמה שבכתר דמ"ה, וכן כולם עד שיברור חלק העשירי משם ב"ן⁸¹² ומחברו עם המלכות דכתר דמ"ה ואז יושלם בחי' פרצוף ע"י⁸¹³. והספק שיש בזה הוא לידע איזה חלקים הוא מברר ומחברם ברישא⁸¹⁴ דיליה ואיזה חלקים מברר ומחברם בגופה. והנה כבר הוא פשוט אצלנו כי בחי' הכתר דעתיק נעשה מן הכתר דכתר דמ"ה, ומן בירור ה"ר דכתר ב"ן⁸¹⁵. ואין כאן עוד שום בירור אחר אלא זה⁸¹⁶.

אבל הספק הוא מה שנבאר עתה, והוא כי יש כאן ב' בחי', ובבחי' האחת יש בה ב' ספיקות, ובבחי' ב' יש בה ספק א'. הבחי' הראשונה אם נאמר שאור המקיף דשם ב"ן, לסבת רוב גדלותו, לא הוצרך לו שיתקנהו שם דמ"ה, כי אור מקיף גדול ומעולה מן הפנימי כנודע. ולכן הוא נשאר למעלה בשרשו⁸¹⁷ ולא יצא להתחבר עם שם מ"ה כנודע אלא הפנימי דב"ן בלבד הוא שהוצרך לחזור ולצאת⁸¹⁸, והוא אשר נתחבר עם שם מ"ה. והבחי' הב' הוא אם נאמר שאור המקיף ואו"פ של ב"ן הוצרכו לבא להתקן ולהתחבר בשם מ"ה.

והנה כפי הבחינה ראשונה יש בה ב' ספיקות אלו והם אם נאמר שכיון שלא בא רק הפנימי דב"ן לבד גם משם מ"ה לא בא רק הפנימי, ואז הפנימי דב"ן אשר {נח ע"א} שרשו הוא נקודות דס"ג כנ"ל נעשה בחי' מקיף של או"פ דמ"ה, כי לעולם שם ס"ג גדול משם מ"ה בבחי' א' כנ"ל. ונמצא כי שם ב"ן הפנימי נעשה מקיף אל פנימי דמ"ה. ואם הענין כך נמצא שיש עתה או"מ א' ואו"פ א' לבד, והוא כי הכתר דכתר דמ"ה נעשה או"פ בכתר דעתיק, ואו"פ של ה"ר דכתר דב"ן נעשה אליו או"מ. או אם נאמר באופן אחר, והוא, שמשם ב"ן ודאי לא הוצרך לבא רק הפנימי לבד, אבל שם מ"ה בא או"מ ואו"פ, ואז נעשה הפנימי דב"ן ג"כ בחי' מקיף, ונמצא ב' מקיפים א' דמ"ה וא' דב"ן, ופנימי א' לבד דמ"ה.

הבחי' הב' אם נאמר כי משם ב"ן באו שניהם או"מ ואו"פ, וכן משם מ"ה באו שניהם או"מ ואו"פ, ונמצאו ב' מקיפים דמ"ה וב"ן, וב' פנימים דמ"ה וב"ן. והרי נתבארו הספיקות שיש בכתר דכתר דעתיק ואין⁸¹⁹ אין הספיקות בו רק באורות לבד.

עוד יש ספיקות בחו"ב דעתיק, והספיקות האלו תלויין כפי הספיקות שיש למעלה בכתר דעתיק, אלא שכאן יש ספק בין בענין האורות ובין בענין הכלים. והענין הוא כי גם כאן נודע לנו שיש בהם חו"ב של כתר דמ"ה, ואמנם בבחי' דב"ן ג"כ נודע לנו כי לקח העתיק ג' ראשונות דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן. ופשוט הוא כי אפי' בחי' הכתרים שיש בחו"ב דב"ן אי אפשר שיעלו בכתר דעתיק כלל, כי הרי כתבנו לעיל שלא נעשה הכתר דעתיק אלא מכתר דכתר דמ"ה, ומה"ר דכתר דב"ן. והטעם כי הרי כל בחי' עתיק כולו מראשו ועד רגליו הכל נקרא בחי' כתר בערך חו"ב. וא"כ איך הכתרים של חו"ב יעלו בכתר שבו, א"כ מוכרח הוא ופשוט שאין עולין בכתר דעתיק⁸¹¹, אלא ודאי שהם משם ולמטה, ובזה הוא הספק אם ב' הכתרים של חו"ב דב"ן

⁸¹⁰ עי' אוצ"ח דף כ ע"א באש"ל אות א' (לש"ו). שמקשה על גרסת הע"ח.

⁸¹¹ קשה זה לענ"ד, האיך פשוט ליה ל"כ בכתר דחו"ב דב"ן שא"א שיעלו בכתר דעתיק מכיוון דפשוט ליה על חו"ב ח"ג שהם מה"ר דכתר דב"ן שהם עלו בכתר דעתיק. וזה אנו רואין בסמוך דמספקא ליה, ומסתברא לו לומר בכתר דחו"ב דב"ן שיעלו ויתחברו עם חו"ב דכתר דמ"ה. וא"כ כיון דמסתברא ליה שישתווה כתר דחו"ב עם החו"ב דכתר, א"כ כמו שניחא ליה בפשיטות על חו"ב מה"ר דכתר דב"ן שעלו ונתחברו בכתר דעתיק, הכי נמי יכול להיות על כתר דחו"ב דב"ן שיעלו ויתחברו עם הכתר דעתיק.

עוד הקשה בספר אוצ"ח בהג"ה שם [בהגהות הרמ"ז והרנ"ש שבסוף מבר"ש הערה קמו] במה שאמר בסמוך "או נאמר שאע"פ שהם כתרים כו", וא"כ לא עלו רק בגופא דיליה לבד. הקשה שם, איך אפשר שלא יהיה בחו"ב דעתיק בחי' ב"ן נוקב', הלוא אפילו בכתר ישנו שם ה"ר דכתר דב"ן שנתחברו עם הכתר דכתר דמ"ה. אך נראה לענ"ד לומר בזה, דהגם דמה שאמר כאן שלא נעשה הכתר אלא מכתר שבכתר דמ"ה ומה"ר דכתר דב"ן, וכן אמר לעיל כי בחינת הכתר דעתיק נעשה מן הכתר דכתר דמ"ה ומן ה"ר דכתר דב"ן, ומשמע להדיא שכל ה"ר דכתר דב"ן עלו רק בכתר שבכתר דמ"ה שהוא כתר דוכרא דעתיק לא בחו"ב שלו, עכ"ז משמע לי לודאי שלא בדווקא כתר כן, ולא דק בלישנא בזה דהא כתב לעי' בריש פרק זה, וכאשר היה מברר מבחי' שם ב"ן כו', הנה הוא מברר חלק אחד ומחברו מבחי' כתר דב"ן אל הכתר דמ"ה, ואח"כ מברר עוד חלק א' מן החכמה דכתר דשם ב"ן ומחברו עם החכמה שבכתר דמ"ה, וכן כולם כו'. וכן כתב ג"כ בסוף פרק זה "והבן וראה כו", ומבאר שם שלכך הוכרח ע"ק ליקח הג"ר דחכמה דב"ן והד"ר דבינה דב"ן, משום שחסרו לו ה' תחתונות דכתר דב"ן ולכן לקח אלו תמורתם. א"כ מוכח שהה"ר דכתר דב"ן שעלו בו היו

מאיר העין חלק ב'

עולין בחו"ב דעתיק, או נאמר שאע"פ שהם כתרים עכ"ז הם בחי' חו"ב הגרועים מבחי' עתיק, {נח ע"ב} וא"כ איך יעלו בחו"ב שלו, וא"כ לא עלו רק בגופא דיליה לבר⁸²⁰, וספק הזה בין בבחי' הכלים בין בבחי' האורות. ויש בב' בחי' אלו כמה פרטי שאלות כמ"ש למטה בע"ה. אמנם בחו"ב דחכמה דב"ן ובחו"ב וחסד דבינה דב"ן, באלו פשוט הוא שאינן יכולים לעלות למעלה ברישא דעתיק בחו"ב דיליה, ודאי הוא שנשארו בגופיה דיליה.

עוד יש ספק⁸²¹ בענין ז"ת דעתיק אשר הוא פשוט שלקחו להם ז"ת דכתר דמ"ה, והספיקות הוא אם לוקח משם ב"ן בחי' ז' כתרים שיש בז"ת דב"ן או לאו. כי שאר הבחי' שלהם אפי' חו"ב שבהם, פשוט הוא כיון שכל כללות הז' מלכים התחתונים דב"ן אינם רק בחי' גופא כנודע, א"כ נמנע הוא מלעלות אפילו בגופא דעתיק. אבל הספק בז' הכתרים שבז"ת דב"ן, אם נאמר שכיון שהם בחי' הכתרים יוכלו לעלות בגופא דעתיק, ולהתחבר ג"כ עם חו"ב דחכמה דב"ן, ועם חו"ב וחסד דבינה דב"ן⁸²², אשר אלו נשארו בגופא דעתיק בודאי כנ"ל. או אם נאמר שז' כתרים אלו לא יעלו כלל בעתיק אפילו בגופיה דיליה כלל. ואלו הספיקות הם הן באורות הן בכלים ע"ד הנ"ל והבן.

וראה עתה טעם אל כל הנ"ל, והוא כי בשם מ"ה, כיון שלוקח העתיק ממנו כל ספירת הכתר שלימה (נ"א של שם מ"ה)⁸²³ אשר יש בה י"ס כנודע, לכן הספיק לו לדוכרא דיליה. אמנם הנוקבא דיליה הנעשה משם ב"ן, ואינו לוקח משם ב"ן רק חצי הספי' דכתר דב"ן שהם ה"ר שבה לבר, א"כ מוכרח הוא שיקח ממקומות אחרים לתשלום תמורות ה"ת שחסרו בו מכתר

מגבילים ומתחברים עם ה"ר דכתר דמ"ה, דאלו שהיה נתקן הב"ן בשלימות והיו מתחברים גם ה"ת דכתר דב"ן בע"ק, היו מגבילים כל ה"ס דכתר דמ"ה עם כל ה"ס דכתר דב"ן, כח"ב וחג"ת נגד חג"ת, ונה"י נגד נה"י, ולא היו צריכין ליקח מחו"ב דב"ן כלום. א"כ ה"ר שעלו בו ודאי שלא מנעו טוב מבעליו לעלות דוקא בכתר שבכתר דמ"ה, בהיות לאל ידם להועיל ולהתחבר בכל ה"ר דכתר דמ"ה, וכן כתב לקמן בפ"ד, שה"ר דכתר דב"ן נתחברו בכל הרישא דע"ק שהוא כח"ב דכתר דמ"ה, וסובב והולך בכל הפ"ד בכל הספיקות שמבאר שם שהפנימי או הפנימי והמקיף דה"ר דכתר דב"ן עלו ונתחברו בכל הרישא דעתיק, ואפילו בכתר דחו"ב דב"ן שעלו ברישא לפי רוב הספיקות שאמר שם, גם בהם נתחברו ה"ר דכתר דב"ן להיות לרישא חדא.

ומזה מוכח ג"כ בהדיא שאי אפשר לומר כלל על ה"ר דכתר דב"ן שלא עלו אלא בכתר דכתר דמ"ה, דהרי כאן האריך להראות פשיטתו שאין באפשרי לומר על כתר דחו"ב דב"ן שעלו בכתר דכתר דמ"ה, ובאם שעלו ברישא לא עלו אלא בחו"ב דעתיק. ושם בכל הספיקות דבג"ד בב"ו בד"ד, אמר שם שנתחבר ה"ר דכתר דב"ן עם הכתר דחו"ב דב"ן להיות ברישא חדא (בכח"ב דכתר דמ"ה). הרי לנו מוכח בהדיא שגם ה"ר דכתר דב"ן לא עלו בכתר שבכתר דמ"ה לבר, אלא עלו ונתחברו בכל ה"ר דע"ק (ר"ל ה"ר דכתר דמ"ה) שמגבילם. וכן משמע נמי מסוף פ"ו דשבירת הכלים, דמה שהוכרח ליקח הג"ר דחכמה דב"ן והד"ר דבינה דב"ן הוא להשלים ה"ת שחסר לו מטעמים דב"ן, א"כ משמע שה"ר דכתר דב"ן שעלו בו מצדם מה שנוגע לבחינתם, דהיינו ה"ר דכתר דמ"ה שמגבילם לא הוצרכו ליקח ממקום אחר להתחבר עמו להיות לו לב"ן נוק' שהיה ד' בה"ר דכתר דב"ן לשלימם, וכן כתב ג"כ בפ"ד שלא הוצרך ליכנס אורות הכתר דחו"ב דב"ן אלא בסימן בג"ד, ומשום דאז היו האורות דמ"ה יותר מאורות דב"ן. אבל בסימן א"ג או בסימן בב"ו, שלא היו האורות דמ"ה יתירות על אורות דב"ן, לא הוצרכו אורות הכתר דחו"ב דב"ן לעלות ברישא דעתיק (שהוא כח"ב דעתיק). וגם בסימן בד"ד לא הוצרכו האורות הכתר דחו"ב דב"ן לעלות ברישא דע"ק משום חסרון אור שם, אלא משום שנמשכו אחר כליהם שהוצרכו לעלות שם. ובכל הני הוכחות שהוכחנו האמת יורה דרכו שמה שכתב כאן שלא נעשה הכתר דעתיק אלא מכתר שבכתר דמ"ה ומה"ר דכתר דב"ן, אין כוונתו שה"ר דכתר דב"ן לא עלו רק בכתר שבכתר דמ"ה ולא בחו"ב שלו, אלא בא לאפוקי על האורות הכתר דחו"ב דב"ן שהם לא עלו בכתר שבכתר דמ"ה אפילו לסימן בג"ד ובד"ד (ולפי מה שברור לו על האורות הכתר דחו"ב דב"ן שא"א שיעלו בכתר דעתיק, משמע באמת דלסימן בג"ד שבמ"ה יצא גם המקיף שלו, ובטעמים דב"ן לא יצא אלא הפנימי שלו לבדו, היה נשאר הכתר שבכתר דמ"ה חסר מבחינת נוק' דמקיף דב"ן דלא היה במה להשלימו ונשאר ברחמים גמורים), כי א"א שיעלה בכתר שבכתר דמ"ה אלא מה"ר שבכתר דב"ן. ור"ל באמת על הכתר שבכתר דב"ן שהוא לבדו נתחבר ונשתווה עם הכתר שבכתר דמ"ה וכמ"ש בריש הפרק "הנה הוא מברר חלק א' ומחברו כו", וגם החו"ב חו"ג דטעמים דב"ן הנה הם מתחברים ומשתווים עם החו"ב חו"ג דטעמים דמ"ה שהוא ה"ר דעתיק להיות לו לב"ן נוק' בכל בחי' ובחי' כראוי לו. ונמצא שלא היה הרישא (שהוא כח"ב) דע"ק חסר כלום מבחי' ב"ן נוק', ולא היה צריך להשלימו אלא משום חסרון המקיף שבסימן בג"ד, וגם היו האורות מגבילים זה לעומת זה ממש וניחא הכל בעה"י. כן נלע"ד ואל תשיבני מדברי הרח"ו בהמ"ק שבסוף פרק ד', כי אחרי שכתר שם בהדיא שדבריו שם לא קיבל מרבו (וכ"כ בשעה"ק), אם כן הרי הוא בכלל כתר תורה שמופקר לכל וכל הרוצה ליטול יטלנה וה"י יכפר בעדי (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

דב"ן, ולכן יקח ג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, והז' כתרים דז"ת דב"ן. וכל אלו הלואי יספיקו לשיעור תמורת ה"ת דכתר דב"ן שחסר ממנו כנ"ל. וכל הספיקות אחרונים⁸²⁴ יהיו בענין בחי' ב"ן שהם ה"ר כתר דב"ן, וג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, והכתר שבכל אחד {נח ע"ג} מז"ת דב"ן. ובאלו הבחי' הם הספיקות איך יתחלקו במציאות י"ס נוקבא דעתיק⁸²⁵, והמשכיל יבין כי עצמו מספר הבחי' של החלוקים שאפשר להיות בזה⁸¹².

שער יב פרק ד מ"ת⁸²⁶

ואחר שבארנו הספיקות דרך כללות צריך שנבאר דרך פרטי. ותחלה צריך שתדע כי הספיקות הנופלין בענין של האורות הוא אם יש או"פ או או"מ, ואם יש אור דאחור או אור דפנים. והספיקות הנופלין בענין הכלים הוא אם יש בחי' אחור לבד או בחי' פנים לבד, או שניהן יחד. גם צריך שתדע כי בחי' הכלים תלוין כפי בחי' האורות, כי אם האורות רבים גם הכלים צריכין שיהיו גדולים, כי כל עיקר התיקון הוא גדלות⁸²⁷ הכלי, והעשותו בבחי' פרצוף⁸¹³ כדי שיתמעט האור ויתרחב הכלי, ויכול לסובלו. והנה מבחי' ב"ן לא לקח עתיק כלים רק מה"ר דכתר דב"ן, וזה ודאי לא יספיקו להיותן כלים ליי"ס שבו, ולכן כמו שלקח אורות אחרים משאר ספי' שם ב"ן, כך צריך שיקח כלים משאר ספי' של ב"ן. גם צריך שתדע הקדמה א', והוא כי א"א להיו⁸²⁸ בחי' הכלים אלא ע"י הכאת האור מקיף באו"פ⁸¹⁴, ומשם נעשה בחי' כלי מתולדת הכאה ההיא וזכור זה.

ונתחיל לבאר הספיקות שיש בג"ר הנקרא רישא דעתיק⁸¹⁵. הנה כבר נתבאר שהספיקות נתחלקו בשני בחי', הבחי' א' הוא אם לא בא רק או"פ לבד של שם ב"ן⁸²⁹ ונעשה או"מ אל אור פנימי דמ"ה⁸³⁰. והנה בבחי' זו יש ב' חלוקות, אם נאמר שאו"פ דכתר דב"ן הוא לבדו נעשה מקיף אל כח"ב⁸³¹ שבכתר דמ"ה אשר הוא פנימי, ואם כך הוא ודאי שמספיקין אורות אלו לכל הראש דעתיק. כי אע"פ שכבר (נ"א כי כבר)⁸³² יש בו כח"ב דכתר דמ"ה בראש הזה, עכ"ז (נ"א ובוה) יספיק לו, כי הרי בחי' מקיף שלו אינו אלא בחי' פנימית הכתר דב"ן כנ"ל, וא"כ (כדי שלא יהיה)⁸³⁴ לא היה (נ"א לא יהיה) או"פ גדול מן האור המקיף. וכפי זה⁸³⁵ לא הוצרכו ב' האורות⁸³⁶ של הב' הכתרים דחו"ב דב"ן לעלות בכאן, אבל בחי' האחוריים של הכלים שלהם הם עלו בחו"ב דכתר דמ"ה, לפי שאין כאן בחו"ב דמ"ה שום כלי כלל, שכאשר לא יש או"פ ואו"מ {נח ע"ד} להכות זה בזה אינו נולד ומתהווה בחי' כלי כלל. וכאן אע"פ שיש בחי' מקיף דב"ן ופנימי דמ"ה⁸³⁷, עכ"ז מקיף הזה אינו בחי' או"מ אלא או"פ שנעשה מקיף לפנימי דמ"ה, ואינו יכול להוציא כלי ממ"ה, ולכן הוצרכו לעלות אותן האחוריים של כלי⁸³⁸ הכתר דחו"ב דב"ן⁸³⁹, אבל האורות שלהם לא עלו לטעם הנ"ל. והנה הסימן של ספק זה הוא אא"ג, פי' א' מקיף, וא' או"פ, וג' כלים שהם כלי⁸⁴⁰ דכתר דב"ן וב' כלים של חו"ב דב"ן⁸⁴¹.

ספק הב', והוא אם נאמר שג"כ היה מקיף דמ"ה, ונמצא עתה שיש או"פ א' דמ"ה, וב' מקיפים א' הוא מקיף דמ"ה עוד אור פנימי דב"ן אשר נעשה מקיף אל מקיף⁸⁴² דמ"ה. וכפי זה צריך שישתווה או"פ עם או"מ, והוא שיעלו ב' אורות של ב' כתרים דחו"ב דב"ן למעלה בחו"ב דעתיק⁸⁴³, וזה אינו אלא האורות של בחי' אחוריים לבד, ועי"ז יהיה או"פ מרובה ג"כ כמו מקיף, וכן בחי' אחוריים של הכלים של ב' האורות הנ"ל בב' הכתרים דחו"ב דב"ן יעלו עם חלק האורות שלהם, שגם הם בבחי' אחוריים. וסי' של ספק זה הוא בג"ד, פי' ב' מקיפים, וג' פנימים, וד' כלים שהם כלי דה"ר⁸⁴⁴ דכתר דב"ן וכלי כתר דמ"ה, לפי שכבר יש למ"ה או"מ ואו"פ אשר על ידו מתייליד הכלי הנ"ל, וב' כלים דאחוריים כנ"ל.

וצריך לידע ענין א', והוא כי באלו הספיקות הנ"ל יש ג' בחי' בעניין עליית אורות חו"ב דב"ן בעתיק כנ"ל: הא', הוא אם עלו האורות של בחי' פנים לבד, והנה אז הם מתערבים עם חו"ב דכתר דמ"ה עצמו, כיון שגם הם בחי' פנים. אמנם אם אינן עולין רק בחי' אחוריים שלהם,

⁸¹² ועי' באנ"כ פרק ז' במ"ש שם אך הספק שיש לי כו' והספיקות הללו תלויים בספיקות שבארנו ברדל"א ע"ש (לש"ו).

⁸¹³ עי' שער השבירה פרק ג'.

⁸¹⁴ עי' לעיל שער אח"פ פרק א' בדרוש רבי גדליה ובהערה 274 באריכות, וכן עי' שער עקודים

ריש פרק א' ובהערה 750 וכן שם פרק ה' הערה 884.

⁸¹⁵ כלומר רדל"א כמש"כ לעיל מלכים ח'.

מאיר העין חלק ב'

אז א"א שיתערבו עם חו"ב דכתר דמ"ה עצמו כיון שאינם בחי' פנים⁸⁴⁵. אמנם האורות דמ"ה יהיו בחי' פנים, ואלו האחוריים העולין יהיו בחי' אחוריים אל הפנים הנ"ל דמ"ה⁸⁴⁶. ואם הוא בחי' ג' שעולין שניהן בבחי' הפנים (נ"א הפנימים)⁸⁴⁷ ובבחי' האחוריים, ואז הפנים מתערבים עם אורות דמ"ה ואחוריים נשארים בבחי' אחור להם, אבל בחי' הכתר דב"ן ודאי הוא שמתערב עם כתר דמ"ה. והנה ג' בחי' אלו הנ"ל כבר נתבאר א' מהם בזה הספק הב', וב' בחי' האחוריים⁸⁴⁸. יתבאר בשאר הספיקות⁸⁴⁸.

⁸⁴⁹הבחי' הב' יש בה ג' ספיקות, והוא אם נאמר שבאו או"פ ואו"מ שניהן דב"ן ג"כ, {נט ע"א} ואלו הן ג' ספיקות: א', אם נאמר שיש ב' אורות מקיפים א' דמ"ה וא' דב"ן, וב' או"פ א' דמ"ה וא' דב"ן, וכפ"ז אינו צריך שיעלו האורות של ב' כתרים⁸⁵⁰ דחו"ב דב"ן, שהרי האורות פנימים הם כ"כ רבים כמו המקיפים⁸⁵¹. אמנם בחי' כלים הוא שצריך שיעלו, והטעם לפי שאין כח בכלי דמ"ה לקבל או"פ דס"ג⁸⁵², כי אם יהיה כל אור ואור בכלי שלו ניחא, אבל עתה הכלי דמ"ה מקבל אור דמ"ה ואור דב"ן, וכן הכלי דב"ן מקבל שניהן, ואין יכולת בכלי של מ"ה לקבל או"פ של ב"ן שהוא ס"ג⁸⁵³, ולכך צריך שיתגדל הכלי זה ע"י הכלים של כתרים של חו"ב דב"ן, וא"כ צריך שכל בחי' כלים דפנים דאחור יעלו למעלה⁸⁵⁴. אבל האורות שלהם ישארו (נ"א נשארו)⁸⁵⁵ למטה בגופא דעתיק, כי אין צורך בהם לעלות שם בראשו כנ"ל. וסי' הוא בב"ו, פי' ב' אורות מקיפים, וב' פנימים, וו' כלים שהם כלים דב"ן⁸⁵⁶ ודמ"ה, וב' פנים וב' אחוריים דב' כלים⁸⁵⁷ דב' כתרים דחו"ב דב"ן.

הספק הב' הוא סי' בד"ד, פי' כי אולי לא הוצרך שיעלו למעלה רק הפנים של הכלים דב' הכתרים דחו"ב דב"ן, והסימן בד"ד פי' ב' מקיפים ד' פנימים⁸⁵⁸: א' דמ"ה, וא' דב"ן, וב' או"פ דב' כתרים דחו"ב דב"ן, וד' כלים ב' דמ"ה ודב"ן, וב' בחי' הפנים של הכלים דב' כתרים (דחו"ב) הנ"ל⁸⁵⁹.

וא"ת למה למעלה בספק א'⁸⁶⁰ [כפי] שאמרנו שעלו (נ"א שאולי)⁸⁶¹ הכלים של פנים ואחוריים ואמרנו (נ"א אמרנו) שלא עלו האורות שלהם כלל, וכאן אמרו שעלו (נ"א וכאן בספק הב' שאמרנו שאולי עלו)⁸⁶² הפנים של הכלים⁸⁶³, ואמרנו שגם האורות שלהם דפנים עלו עמהן. והענין כי בספק ראשון כיון שעלו בחי' הפנים ואחוריים של הכלים, אי אפשר שיעלו האורות מחציתן למעלה⁸⁶⁴, וישארו מחציתן למטה, כי הנה לעלות כולם אין כח בכלי דרישא דעתיק לסבול בו כ"כ⁸⁶⁵ אורות, ולכן לא עלה שום {נט ע"ב} אור. אמנם כאשר עולים הפנים של הכלים לבד כנזכר בספק זה, אז אפשר שיעלו אורותיהם עמהם, ויוכל הראש דעתיק לסובלם, כי מועטים הם. וכעד"ז בספק הג' שנכתוב עתה, והוא אם עלו האחוריים של הכלים אפשר שגם אורותיהן עלו עמהן, כי מועטים הם. משא"כ אם עלו הפנים והאחור של הכלים, שאז אם יעלו כל אורותיהן עמהם יחד לא יוכל הראש לסובלם, ואם נאמר שיעלו מחציתן ג"כ אי אפשר כנודע, ולכן נשארו כולם למטה⁸⁶⁶.

ספק הג' הוא ג"כ שסימנו בד"ד והוא ע"ד הנ"ל, אלא שיש שינוי אחר, והוא במקום שנסתפק לנו בספק הב' הנ"ל, אם עלו הפנים של הכלים דב' הכתרים דחו"ב דב"ן, הנה עתה נסתפק לנו אם לא עלו אלא האחוריים לבד כלים שלהם ואורות כנ"ל, והנה הרי נתבאר כל הספיקות⁸⁶⁷.

ועתה צריך שנבאר מ"ש למעלה, והוא כי כאשר אנו מסתפקים ואומרים שאפשר שעלו בחי' האחוריים דב' כתרים דחו"ב דב"ן, אל תטעה לומר כי בחי' הפנים שלהם נשארו למטה בגופא דעתיק, כי דבר זה א"א שהאחוריים יעלו למעלה ברישא והפנים שהם יותר מעולים יהיו למטה בגופא, ואמנם צ"ל שבחי' הפנים נשארו במקומם שהוא באו"א לצורך עצמן⁸⁶⁸. וא"ת עדיין קשה הדבר לומר שהאחוריים יעלו ברישא דעתיק⁸⁶⁹, ופנים באו"א, הלא או"א גרועים מגופא דעתיק. וי"ל לזה תשובה ובכללה יתורץ תמיהות אחרות שיש כאן בספיקות האלו, הנה נת"ל (נקודות ו') כי יש בחי' שהפנים מעולים מהאחוריים, ויש בחי' שהאחוריים מעולים מן הפנים, כי בערך שאור הפנים הוא המחברם לחזור פב"פ, נמצא כי אור הפנים גדול, ובערך שהאור של האחוריים הם בונין כל פרצוף העיקרי, אבל אור הפנים אינו רק להחזירו פב"פ, לכן

⁸¹⁶ לא מצאתי מבואר הבחי' ג' שיעלו שניהם בבחי' הפנים ובבחי' האחורים ברישא דעתיק בשום א' מספיקותיו (לש"ו בסוף הע"ח). לא מצאנו מבואר בשום א' מהספיקות דלקמן הבחי' הג' שיעלו שניהם הן הפנים והן אחוריים רק בהכלים ולא בהאורות (לש"ו המובא הגוב").

מאיר העין חלק ב'

אור האחוריים גדול מאור הפנים. והנה כיון שיש ב' בחי' אלו נכריע ונאמר כי ודאי הוא כאשר אלו ב' {נט ע"ג} בחי' פנים ואחוריים באים ביחד אז ודאי שאור הפנים מעולה, לפי שהוא בא בסוד תוספת על היות לו כבר אור האחור, וזה נתרבה ונתוסף עליו ומחזירם פב"פ, ולכן אמרנו בספק ב' שאפשר לומר שאור הפנים עלו למעלה בראש, ואור האחוריים נשאר למטה בגופא דיליה. אבל בספק הג' שלא בא בעתיק רק בחי' האחור לבד אז אין לומר שגם בחי' הפנים יבואו ויהיו למטה בגופא דעתיק, דא"כ (נ"א יאיר בגופא דעתיק א"כ)⁸⁷⁰ הרי הם מחוברים, ואיך יהיו הפנים למטה והאחור למעלה, לכן נשאר הפנים באו"א ואור האחור יעלה בעתיק, שכיון שאינן מחוברים יחד בפרצוף א' ודאי הוא שאור האחור גדול מאור הפנים, כי אם אור הפנים לא נתוסף על האחור אלא שיהיה לבדו הנה גרוע וקטן מאור האחור לכן נשאר לאו"א.

מ"ק⁸⁷¹ ולי הכותב נשאר לי ספק, והוא שכבר למדנו שמן הכתר של ס"ג אינו לוקח העתיק רק ה"ר כנ"ל, ולי יש ספק אם נאמר שכולם נתערבו עם כתר שבכתר דמ"ה לבדו, או אם נאמר שאלו הה' אורות כיון שהם בחי' פרצוף אחד אח"כ גדלו ונכפלו ונעשו פרצוף אחד מ"ס ואז היו הי' ספירות אלו נגד י"ס דכתר של מ"ה, ע"כ.

שער יב פרק ה מ"ת⁸⁷²

והרי נתבאר הספיקות שיש ברישא דעתיק, ועתה נבאר בחי' ז' כתרים של ז"ת שהם מלכים שמתו, ואמרנו לעיל שאפשר שעלו בעתיק, ואמנם בחי' גופא דעתיק כפי מה שיהיו הספיקות בענין רישא דעתיק ימשך ממנו מה שנשאר למטה בגופא דיליה מבחי' חו"ב דב"ן⁸⁷³, כי כפי מה שעלו⁸⁷⁴ ברישא דעתיק עד"ז יודע [נ"א יודע]⁸⁷⁵ מה שנשאר למטה בגופא דיליה מבחי' חו"ב דב"ן, אמנם מבחי' הכתרים דז"ת דב"ן צריך לבארם עתה כל הספיקות הנופלות בהם.

והנה כפי הבחי' הראשונה וספק ראשון שסימנו א"ג, הנה אז נשאר (האורות דאחור דחו"ב דב"ן)⁸⁷⁶ למטה בגופא דעתיק שהם ז"ת, ואור הפנים נשאר באו"א⁸⁷⁷ וזה מקומם בהסתלקותם שם, כי אור האחור דכתר⁸⁷⁷ דחכמה דב"ן הוא בחדס דעתיק, ומשם מאיר אל הג' אמצעית שהם חג"ת שבו, ואור האחור דכתר⁸⁷⁸ דבינה דב"ן הוא בנצח דעתיק ומשם מאיר אל ג"ת שהם נה"י שבו. ואמנם דע כי אע"פ שהכלים שלהם עלו למעלה ברישא דעתיק כנ"ל, הנה אלו האורות שלהם ממשיכין ומשלחין הארה אל הכלים ממטה למעלה להאיר להם. והנה אלו הכתרים של ז"ת דב"ן הם מתחלקים בז"ת דעתיק, הא' בחדס שבו והב' בגבורה שבו, וכן בכולם עד"ז עד הז' שהוא במלכות שבו. ולא נתחלקו על סדר חילוק חו"ב דב"ן להיות ג"ר שבהם עם חכמה דב"ן בחדס דעתיק וד"ת שלהם עם בינה דב"ן בנצח דעתיק, והטעם הוא לפי⁸⁷⁸ שהאורות דכתרים⁸⁷⁹ חו"ב דב"ן {נט ע"ד} הם מאירים מלמטה למעלה בכלים שלהם שעלו ברישא דעתיק כנ"ל, ואם אלו השבעה כתרים יהיו מחולקים ג"כ ע"ד כתרים⁸⁸⁰ חו"ב דב"ן כנ"ל יעלה גם אור

⁸¹⁷ משמע לענ"ד שלא לודאי כתב כן אלא בדרך ספק, ואפשר ככל הדברים הנאמר בכאן, דגם יכול להיות דבסימן א"ג נשאר אורות האחור והפנים בגופא דעתיק, וכן משמע בספר מבוא שערים, וכן העיר המעתיק בשעה"ק. אך באם שנאמר כן, יתחדש הספק בהכתרים דז"ת, דממה שכתב בסימן בב"ו "ועתה אינן צריכין להאיר ממטה למעלה בכלים כו', לפי שכבר יש כו', וכיון שכן יש להם הארה גדולה וכח גדול לקבצם עמהם כו'", ולפי זה כאן בסימן א"ג אפילו אם נאמר שהאורות האחור והפנים ישארו שניהם בגופא דעתיק כמו בסימן בב"ו, מ"מ כיון שהוכרחו בס' א"ג האורות דאחוריים לשלוח הארה ממטה למעלה להאיר כליהם (ואולי ימשיכו עמהם הארה גם מאורות הפנים כמש"כ לעיל בכתרים דז"ת), א"כ לא נשאר להם בגופא הארה גדולה וכח גדול כל כך כמו בסימן בב"ו, ולכן אין בהם כח לקבץ הכתרים דז"א במקומם שלהם בחדס ובנצח. אך מכיון שעיקר האורות הם למטה בגוף, יש בהם כח להאיר בז' הכתרים ולתת בהם כח שיאירו זה בזה בדרך קיון. או אם נאמר מכיון שאנו רואים דבסי' בד"ד הא' דשם לא יש בגופא דעתיק אלא האורות דאחוריים והתפשטות מאור הפנים לבד, ועכ"ז מספקא ליה שמה באולי יש להם כח לקבצם במקומם בחדס ובנצח, מכש"כ כאן שכל עיקרי אורות הפנים ואחור הם שניהם בגופא, מכש"כ שראוי להסתפק ולאמר שיש להם כח לקבצם במקומם בחדס ובנצח (לש"ו).

⁸¹⁸ עי' למטה בסמוך שאמר "לכן לא היה בהם כח לקבץ כו'", ואם כן הרי לא היה אפשר להם להיות מחולקים ע"ד הכתרים דחו"ב דב"ן, וא"כ מה צריך לטעם על זה. אך הכוונה הוא דלכך סידר בהם המאציל ית"ש על דרך הזה, שלא יהא כח בהם לקבצם במקומם שלהם ג"כ משום אותו הטעם שאמר כאן, והוא כדי שלא יהיה חסירי אור למטה (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

שלהם למעלה⁸⁸¹, ויהיו חסירי אור למטה במקומם, ולכן נפרדו ע"ד הנ"ל. ודע כי ז' כתרים אלו כל א' מאיר לחבירו הקטן ממנו ובדרך הקוין. כיצד, החסד מאיר אל הנצח, וגבורה מאיר אל ההוד, וכעד"ז השאר.

וכפי הספק הב' שסימנו בג"ד, הנה אז עלו האורות דאחור דכתרים⁸⁸² דחו"ב דב"ן למעלה ברישא דעתיק, ועכ"ז המה מאירין מלמעלה (ממנו) למטה בדרך קוין בגופא דעתיק. והנה הז' כתרים של הז"ת הם מתחלקים בז"ת דעתיק ע"ד הנ"ל, והם מאירין⁸⁸³ זה בזה דרך קוין כנ"ל.

והנה למעלה בספק⁸⁸⁴ אא"ג⁸¹⁹ שהאורות דחו"ב דב"ן היו למטה ומשם היו מאירין למעלה בכלים שלהם, לכן היה בהם כח להאיר בז' כתרים ולתת בהם כח שיאירו זה בזה דרך קוין כנ"ל. אמנם להיות שכוונתן להאיר למעלה, לכן לא היה בהם כח לקבץ⁸²⁰ את הז' כתרים במקומם שלהם בחסד ובנצח⁸²¹ כנ"ל. וכאן בספק בג"ד אשר האורות⁸⁸⁵ למעלה לכן אין בהם כח לקבץ ז' כתרים בחסד ובנצח. ואמנם לפי שהאורות הנ"ל, אע"פ שעומדין למעלה, עכ"ז משלחין הארתן למטה, לכן הן מאירין בז' כתרים ונותנין בהם כח שיאירו זה בזה בדרך קוין כנ"ל.

והבחי' הב' כפי הספק הא' שסימנו בב"ו, הנה אז האורות דכתרים⁸⁸⁶ דחו"ב דב"ן נשארו למטה בגופא דעתיק בחי' פנים ובחי' אחור, ומתחלקים ע"ד הנ"ל, כתר⁸⁸⁷ חכמה בחסד דעתיק, וכתר⁸⁸⁸ ובינה בנצח דעתיק. ועתה אינן צריכין להאיר ממטה למעלה בכלים שלהן אשר עלו ברישא דעתיק, לפי שכבר יש למעלה ב' אורות פנימים, ומספיק להם. וכיון שכן הוא, יש להם הארה גדולה וכח גדול להאיר בז' הכתרים, ולקבצם עמהם ג"ר בחסד⁸⁸⁹ דעתיק, וד"ת בנצח⁸⁹⁰ דעתיק, והם מאירין ע"ד כתר⁸⁹¹ חו"ב עצמן אשר שם, והוא כי הג' שבחסד מאירין בג' אמצעים, והד' שבנצח הם מאירין בד"ת.

וכפי הספק הב' שסימנו בד"ד, שאז האורות שלהם דחו"ב דב"ן דפנים עלו ברישא דעתיק, והאורות שלהם דאחור נשארו למטה בגופא דעתיק, אור כתר⁸⁹² חכמה בחסד, ואור כתר⁸⁹³ הבינה בנצח כנ"ל⁸⁹⁴, ואז אור הפנים שעלו בראש עתיק, הנה הוא מתפשט דרך קוין עד למטה באופן זה, כיצד, חכמה מתפשט בדרך קו ימין ומאיר דרך הקו בבחי' התפשטות עצמה ממש⁸²², ואינה הארה בעלמא ממקומה לבד. עד"ז ג"כ מתפשט הבינה דרך הקו השמאל, והכתר דס"ג⁸⁹⁵ ומ"ה מתפשט דרך קו האמצעי. וכפי זה נמצא ג' ספיקות בז' כתרים: הא', הוא אם נאמר שהם עומדין כל אחד ואחד במקומו בז"ת דעתיק. או אם עומדין הג'⁸⁹⁶ שבהם בחסד דעתיק, והד' אחרונות בנצח דעתיק, על דרך שעומדין כך האורות של האחוריים דחו"ב דב"ן. או אם

⁸¹⁹ הנה פשוט הוא בכוונתנו כי הנה היות שכוונת המאציל ית"ש הרי היה שהכתרים דהז"ת יהיו כ"א במקומו דווקא אך יאירו זה לזה בדרך קוין, ולכן בסימן אא"ג אשר האורות דכתרים דחו"ב היו למטה הנה ניחא באמת על מה שהאירו בהז' כתרים דז"ת שיאירו זה לזה דרך קוין. אמנם צריך לתת טעם על מה שלא האירו בהם ג"כ לקבצם בחסד ובנצח, ועל זה אמר הטעם משום שעיקר כוונתו היה רק להאיר למעלה, אבל בסימן בג"ד הוא להיפך, כי שם אשר האורות דהכתרים דחו"ב היו למעלה, א"כ ניחא בפשטות מה שלא האירו בהכתרים דז"ת לקבצם בחסד ובנצח. אך צריך לתת טעם איך היה בהם כח להאיר בהם שיאירו זה לזה דרך קוין, וע"ז אמר הטעם כי אע"פ שעמדו למעלה, עכ"ז היו משלחין הארתן למטה. וכ"ז הוא פשוט, ומה שתמה השמן ששון בענין זה באות ד' דיבור המתחיל ולענ"ד כו' ע"ש לא ירדתי לסוף דעתו בזה (לש"ו).

⁸²⁰ והיה זה בכוונה מהמאציל יתברך כדי שלא יהיו חסירי אור למטה במקומם כנ"ל (לש"ו).

⁸²¹ כדלקמן בפיסקא ד"ה והבחי' הב' שג"ר מושרש בחסד דעתיק וד"ת בנצח דעתיק.

⁸²² משום דכאן בסי' בד"ד לא עלו האורות [דחו"ב דב"ן] ברישא דעתיק מחמת חסרון האורות שם [וכמו שמבואר בדברי הרב לעיל פ"ד עש"ה – תוספת מלש"ו מספר הגליונות], אלא משום תועלת עצמם לחוד לכך האירו [למטה – תוספת לש"ו] בבחי' התפשטות ממש. משא"כ לעיל בסימן בג"ד שעלו מחמת חסרון האור שם, לכן לא היו נמשכו למטה בבחי' התפשטות ממש אלא עד משלחין הארתן למטה כנ"ל כאן, ר"ל כיון שמתפשטים דרך קוים למטה א"כ אין צריכים כו' (וכן איתא בשעה"ק), משא"כ בסי' בב"ו משמע ומוכח מכאן דמה שכתב לעיל בסי' אא"ג וכש"כ בסי' בג"ד שהיו בהם כח שיאירו זב"ז דרך קוין, לא כתב כן אלא בדרך ספק ואפשרי, דהא אפילו בכאן מספקא ליה קשה למה יגרע כאן מבסי' בג"ד אם לא שנאמר שכל מה שכתב כאן ובסי' בג"ד בהארתם דרך קוים הוא בא לו בקבלה, כך שבזה אין ספק, או להיפך שכל הספיקות שייכים זה בזה, אלא שהשכיל לפרש כל א' מהספיקות במקום שהוא רבותא יותר וה"י יכפר (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

נאמר כיון שמתפשט⁸²³⁸⁹⁷ אור הפנים שלהם ממש למטה כנ"ל, א"כ⁸⁹⁸ {ס ע"א} אין צריכין להתחבר עם האחוריים, ולכן כל אחד עומד במקומו כנ"ל. וגם יש ספק, כיון שאור הפנים העליונים מתפשטין עד למטה דרך קוין⁸⁹⁹, א"כ גם הם מאירין דרך קוין זה לזה⁹⁰⁰. או אם נאמר שהם מאירין זה לזה⁹⁰¹ שלא בדרך קוין⁸²⁴, אלא זה למי שעומד למטה ממנו, והדברים הם בספק. וכפי הספק הג' שסימנו ג"כ בד"ד, אשר אז האורות של האחור דחו"ב עלו למעלה בראש דעתיק, אך⁹⁰² אורות הפנים הם למטה באו"א כנ"ל. ואמנם האורות האחור אע"פ שעלו למעלה, עכ"ז ממקומם הם מאירין למטה בז"ת שלא בדרך קוין⁸²⁵ ע"ד הנ"ל, אלא חכמה מאירה ממקומה בג' אמצעית, ובינה מאירה ממקומה בד"ת. והנה עתה יש ב' הפסדות: א', הוא שהאורות אינם למטה. ועוד, שאפי' הם למעלה, אינם מאירין בדרך קוין⁹⁰³, וע"כ אין הארה וכח גדול אל הז' כתרים, ולכן אינן מתקבצין ע"ד הנ"ל בחדס ובנצח דעתיק, ועוד שאינן מאירין דרך קוין רק זע"ז. וזכור בחי' הארה דרך קוין מה עניינו, ונתבאר פירושו לעיל בבחי' ב' בספק ב'. והנה נתבאר כל הספיקות ששמעתי מפי מורי זלה"ה, ועוד יש ספיקות לאין קץ ותכלית ואין חקר ולא זכיתי אליהם.

⁹⁰⁴ גם כפי אלו ספיקות אשר בעתיק יפלו ג"כ כפי אלו בשאר סדר אצילות, והמשל בזה אם או"א לוקחים⁹⁰⁵ פנים⁹⁰⁶ דחו"ב דב"ן או לא⁹⁰⁷. כלל העולה מכל זה, שלסיבת כל אלו הספיקות נקרא עתיק יומין רישא דלא אתיידע, כי אין נודע מה בחי' יש בו⁹⁰⁸. והנה ישעיה הנביא ע"ה נסתפק גם הוא באלו הספיקות⁸²⁶, ואליהם רמז (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך, ודרשו בזוהר פ' ויחי (רכד ע"ב) צח חד צחות תרין, וביאורו הוא כי היה הדבר ספק אליו

⁸²³ ר"ל כיון שמתפשטים האורות שברישא למטה בדרך קוין, לכן מתחברים עמהם ג"כ הכתרים דז"ת לעמוד ג"כ כ"א במקומו שהוא בדרך קוין, כי יותר טוב להם להתחבר עם התפשטות האורות שברישא מלהתחבר עם האורות (האחוריים דחו"ב) שבגופא אשר עומדים בחדס ובנצח. משא"כ בסי' בב"ו לעיל בסמוך והבן, ועי' שעה"ק (לש"ו).

⁸²⁴ לכאורה קשה הרבה ממ"ש לעיל בסמוך בסי' אא"ג ומכש"כ מסימן בג"ד, שהרי גם שם אמר ג"כ שהיה בהם כח להאיר בהכתרים דז"ת שיאירו זה לזה דרך קוין, אך נראין הדברים שכל מה שכתב לעיל בסי' אא"ג ובג"ד שהם מאירים זה לזה בדרך קוין, הוא הכל רק בדרך ספק ואפשר, דהא אפילו בכאן מספקא ליה, וזהו מה שמסיק ואומר והדברים הם בספק (לש"ו).

⁸²⁵ גם בכאן הוא קשה מס' בג"ד במכל שכן, כי הרי בסי' בג"ד אשר היה עלייתם ברישא משום חסרון האורות שם, עכ"ז אמר לעיל שהאירו למטה בדרך קוין. וכאן בסי' בד"ד אשר עלייתם לא היתה מחמת חסרון, עכ"ז מספקא ליה בזה אם האירו למטה כ"כ. אך הוא הדבר שאמרנו בסמוך, כי האמת הוא שכל הספיקות הם שייכים מזה לזה, אלא שהשכיל לפרש כל א' מהספיקות במקום שהוא רבואת יותר. ואפשר לומר עוד ע"פ מה שידוע מדברי קדוש ה' מהרמח"ל ז"ל בקל"ח סי' פ"ו, שכל אלו הספיקות הם באמת כולם תלויים ועומדים בשרשם בעצם, ומהם נמשך כל ההנהגות ההפכיים, עד שכאשר רוצים להשיגם בשרשם נראה על כל א' כמו שאינו מחמת השני שמנגדו, ואי אפשר לעמוד עליהם אם שהוא כן או כן, ונשאר בספק. והוא שליטתו הנעלמה השולטת תמיד בהנהגת השינויים, ולשולל מהם שינוי שלהם להנהיגם לאחדות שהוא השלימות האחרון, יעו"ש מסי' פ"ו עד סי' צ'. וא"כ הרי יכול להיות כי לפי אותה הנהגה אשר נראה ששורשו הוא הסי' בג"ד, הנה מושג בה שהם מאירים למטה בדרך קוין, אבל לפי אותה הנהגה אשר נראה שורשו להיות הסי' בד"ד, הרי הוא בספק אם מאירים דרך קוין או לא, כי אי אפשר להשגה לעמוד ע"ז בשרשם מחמת ההן והלאו הנראים בזה בבת אחת. וא"כ הרי לא שייך להקשות בזה כל מה שהקשינו כאן וכן לעיל בסמוך בדברינו, כי מאחר שלמטה הוא כל א' וא' הנהגה מיוחדת בפ"ע, א"כ נסדרו כל הפרטים שבה בכל א' וא' לפי צורכו ולפי היאות לו (לש"ו).

⁸²⁶ אלו הספיקות הם ספיקות המושרשים בעצם הרדל"א כמ"ש הרמח"ל בספר קל"ח פתחי חכמה ס' פו, ולכן נקראת בחינה זו רישא דלא אתיידע מכח הספיקות הללו אשר הם גם בשרשם בעצם שנראים לפעמים כך ולפעמים כך (דע"ה ח"ב קסב ע"ד). עי' פת"ש פרצופים פרק ח, שהנהגת ו' אלפי שנין הם סוד הנהגה של צדיק ורע לו ורשע וטוב לו, ויש הרבה דרכים נסתרים בדרכי הנהגה שאי אפשר לעמוד עליהם ללא ידיעת כל סדרי הנהגה בכלל מתחילת בריאת העולם עד סוף כל ו' אלפי שנין, ושורש כל הנהגה הזו, וממילא שורש כל מערכת העבודה, מושרשים בז"ת דעתיק שאלו ז"ת מתלבשים באצילות, והטעמים הם בסוד ג"ר דעתיק יומין והללו אינם מתלבשים בא"א הרי הוא טעם הנהגה שאינה על פי העבודה אלא על פי הרצון העליון דהיינו הנהגת הייחוד.

מאיר העיץ חלק ב'

אם יש בעתיק צח א' או ב' צחות, כנודע כי בחי⁹⁰⁹ הצחצחות הם בעתיק⁸²⁷, וזכור הקדמה זו. והנה יש ספק אם לקח צח א' או ב' צחות, והענין הוא כי כבר בארנו שעתיק מורכב מב' בחי' שהם מ"ה וב"ן, שהם גימטריא צ"ח עם הכולל, והיה אפשר לומר שאין ברישא דעתיק רק כתר⁹¹⁰ דב"ן וכתר⁹¹¹ דמ"ה, והרי צח א'. או אם נאמר שג"כ עולין חו"ב⁹¹² דב"ן והם מתחברים עם חו"ב⁹¹³ דמ"ה, והרי צח א' והם ב' צחין⁹¹⁴, ובענין א"א ואו"א יתבאר ענין עתיק יותר. מ"ק⁹¹⁵ אודיעך כי כבר ביארנו שעולים האורות דאו"א ברישא דעתיק, ומתחברים עם חו"ב דמ"ה עצמו, והם⁹¹⁶ לא עלו רק אחר אין מתערבין, רק של מ"ה נעשו פנימי, ושל או"א חיצון ואחר גם כן, וכשעולים שניהם⁸²⁸ פנימי ואחוריים למעלה, אז הפנים מתערבים ואחוריים נעשו חיצונים, אך הכתר דס"ג וכתר דמ"ה מתערבים תמיד, ע"כ ההגה⁹¹⁷.

שער יג פרק א מ"ת⁹¹⁸

שער שני שער א"א ובו י"ד פרקים

ונבאר תיקון א"א⁸²⁹ אשר נתקן אחר עתיק יומין. הנה נת"ל (טנת"א א' מ"ב) שנעשה מבחי' חכמה דמ"ה שהם בחי' נקודות {ס ע"ב} דמ"ה, ומן ה' אחרונות דכתר דב"ן⁸³⁰, והוא

⁸²⁷ ג' התיקונים הראשונים דת"ד היינו ג' הצחצחות העליונים שהם למעלה מהכתר (כללים ח"א קיא ע"ד) עי' לקמן א"א ו'.

⁸²⁸ ר"ל באם שהיה סברא גם כן לומר שעולים שניהם, כן מוכח הכוונה במבו"ש דף כ ע"א מדפוס ירושלים במ"ש שם, ודע כי אם היה גם כן ספק אצלינו כו'. אבל באמת כבר אמר לעיל ע"א [נט ע"א], שעל זה אין ספק כלל, כי אין כח בכלי דרישא לסבול כו', וכל אותו המ"ק הוא עצמו מ"ש לעיל פ"ד דף נח ע"ג [מ ע"ד] וצריך לידע כו' (לש"ו).

⁸²⁹ א"א הוא הפרצוף הראשון שבאצילות שמשם מתחילה הנהגת הגבול, והוא כולל את כל האצילות המתפשטת עד סוף האצילות, ואו"א וזו"נ מלבישים אותו ונתלים בו, או"א בחציו העליון וזו"נ בחציו התחתון. והכוונה בזה, שבאמת א"א הוא המונח הכללי של כל אצילות וכולל את כל התאצלות המאורות של כל פרטי ההנהגה, ואו"א וזו"נ הם רק ענפים ממנו, אלו לפי בחינת גילוי החסדים, ואלו לפי בחינת גילוי הדינים (פת"ש א"א א').

הנה עי' בהגר"א על ספד"צ ג' ע"ב וז"ל, רישא דכסופא דכל כסופין - הוא עתיקא קדישא רישא חורא רישא תניינא מג' רישין הנז' בא"ז דף רפ"ח ע"א, והוא א"א שממנו מתחיל האצילות שלמעלה ממנו רדל"א וא"א לומר בו זו"נ ולא תיקון.

⁸³⁰ בבחינת שם מ"ה יש חילוק בין עתיק לא"א, שכן עתיק נבנה מכתר דמ"ה, ואילו א"א נבנה מחכמה דמ"ה, ובבחינת ב"ן שניהם מיוחדים במאור א' בבחינת כתר דב"ן, זה מה' ראשונות וזה מה' תחתונות, ועניינו כפי שנתבאר בהערה הקודמת שאצילות מתחיל רק מא"א ולמטה, שכן עתיק הוא הבחינה תחתונה של א"ק ואינו שייך לאצילות כלל, הוא מעולם א"ס ותכליתו לקשר את האצילות בא"ס ע"מ להעביר את הנהגת הזמן להנהגה של נצחיות. וכן כל עולם מתחיל מהחכמה שבו, שכן הכתר אינו מכלל הפרצוף [עי' בהגר"א על ספד"צ א ע"א ד"ה שירותא מחכמה], שלכן נקרא כתר שכן הוא רק עטרה ואינו מכלל הגוף, ומקבל את המלוכה ממקום אחר, וע"ז מורה הכתר, שנכתר במלכות מבחינה יותר עליונה ממדרגתו וכו'. כמו כן כאן אצילות מתחילה מא"א שכן משם הוא שמתחילה הנהגת הזמן והגבול, אם כי הוא נכתר בבחינת מלכותו של א"ס ב"ה, להורות שה' אח"ד והוא ימלוך לעולם ועד לאחר גמר הסיבוב של הנהגה, והוא עיקר הרצון של האצילות, והוא סוד מה שנכתר מבחינת מלכות דא"ק שתתגלה לע"ל בבחינת נצחיות, מה שאין כן עתה שמלכותו מתגלה ע"פ ההשגחה והעבודה של ישראל שהוא סוד נוקבא מלכות דאצילות שנעשים עתיק וכתר לנבראים והוא בחינת עתיק דבריאה. אמנם כאן הוא מה שיהיה לע"ל בסוד זרקא [לכאורה יש להוסיף: מקף שופר] הולך סגולתא שנת' בתיקונים (תז"ח ו' ע"ד), שהמלכות אזדריקא לכתר לא"ס שאז יהיה גילוי המלכות בראש האצילות בבחינת גילוי יחוד הנצחיות והוא בסוד גמר כל התיקונים שיהיו ע"פ מדרגת שם מ"ה, ולכן גם כאן עתיק הוא מבחינת מ"ה כתר שבו, וא"א מבחינת חכמה דמ"ה שמשם מתחיל התיקון בהדרגה בבחינת הנהגה זמנית, וכל פרצוף מתחיל מחכמה שהוא ראשית, ולכן גם א"א דמ"ה מתחיל מחכמה.

לכן, על אף שעתיק הוא מבחינה עליונה, הוא נכנס לאצילות להתקשר גם בהנהגת הזמניות כל זמן שאין התיקון נשלם כדי שיהיו תיקונים ע"מ שלא ישלוט הרע לגמרי ח"ו, הרי הם סוד ז' תיקוני גלגלתא וי"ג תיקוני דיקנא שהם לצורך המתקלא, ולכן בבחינת ב"ן הוצרך עתיק להתקשר עם א"א, ומצד זו הבחינה נקרא עתיק ע"ש האצילות. אלא שבבחינה עליונה שבו הוא נקרא עתיק, ובבחינה התחתונה שבו הוא נקרא א"א, והוא הסוד שבבחינת ב"ן שניהם באים מנקודה אחת הרי הוא כתר של ב"ן, והיינו, שלפי מדרגת ב"ן נקרא גם הכתר שהוא א"א דאצילות בשם כתר שאינו כלל הבנין, שהרי בא"א אין שייך פגם כלל, ואדרבא כל עניניו הולכים לתקן את הפגמים. לכן

מאיר העין חלק ב'

כולל זכר ונקבה, מ"ה בימינו וב"ן בשמאלו⁸³¹ כנ"ל (שנר עתיק פרק ב'). והנה הוא מלביש⁸³² לע"י באופן זה, כי הנה ג"ר דעתיק⁹¹⁹ אי אפשר שיתלבשו תוך א"א⁹²⁰, וגם⁹²¹ אי אפשר לקבל אורם, ולכן נשארין מגולים, והם עומדין לבחי' מקיף אל א"א⁸³³. והז"ת דעתיק לבדם מתלבשין תוך א"א באופן זה⁸³⁴: כי כח"ב דא"א מלבישין לחג"ת דע"י⁹²²⁸³⁵, וז"ת דא"א מלבישין לנה"י דעתיק באופן זה⁸³⁶:⁹²³ כי הנה ג' פרקין יש בנצח דעתיק, וב' פרקין קדמאין מתלבשים תוך חסד

בעולם התווה חלו שבירה וירידה רק בנה"י דכתר בבחינת הפגם שהוא ע"ש הארתו בז"ת, שכן כל נה"י נחשבים ע"ש התחתון בסוד הצמצום שנעשה בכל פרצוף מן הפרסה ולמטה, ולכן מצד זה נקרא א"א כתר שאינו מכלל פרטי אורות ב"ן שיש בהם בחינת קלקול, ואדרבא הוא הנותן מלוכה וכתרים לב"ן, במקום שתחילה נתבטלה מלכותם והיו כעין מלכותא בלא תגא. וז"ס מה שקוראים לבחינת א"א כתר יחידה בלשון נקבה, שכן הוא סוד ב"ן נוקבא שבו, שמצד זה הוא מתייחד עם עתיק, משא"כ בבחינת מ"ה הרי הוא דכורא שבו, שאחר גמר התיקון אדרבא, עתיק אינו הולך לפי הנהגת הזמניות של האצילות אלא לפי בחינת המלכות של הנצחיות דא"ק, והבן. (פת"ש א"א א').

⁸³¹ לפי שבא"א מתחיל ענין ימין ושמאל והם חסד ודין, הרי שעיקרו נושא ב' ענינים: א) ההגת הנבראים לפי בחינת חסדים גדולים להעביר את הדינים המתגלים ע"י א"א המלבישים את חציו העליון שהוא הבחינה העליונה של עצמות א"א שהוא לפי החסד. ב) היותו סובל את הנהגת זר"נ ע"פ מדת המשפט שהוא מהבחינה התחתונה של א"א מן הטבור ולמטה. אמנם כאן הוא יחידה בה אין פירוד בין נוקבא לדכורא, שהרי בא"א עצמו אין פגם, שגם בחינת התפשטותו בדו"נ ע"פ הנהגת המשפט הוא הכוונה להביאו אל הטוב הגמור, ושם הדין עצמו הוא בסוד חסד, ושם נשרש שלא יתגבר הרע ח"ו לבטל ולהחריב לגמרי את סטרא דקדושה (פת"ש א"א א').

⁸³² ביאור ענין הלבשת הפרצופים זה על זה מובן כך, אחרי תיקון המאציל שם חק שיהיה כל פרצוף תחתון מלביש את העליון ממנו וישתלם על ידי המדרגה היותר עליונה שעל ידי יתקשרו המאורות וסדרי הנהגה זה בזה ויהיו כולם פונים לענין א' כדי לגלות את היסוד, שכל מה שבעליון יהיה נמצא בתחתון רק מכח גדול לכח פחות. לכן כל פרצוף מלביש רק את החלקים התחתונים של העליון שבהם נכללים כל הכחות של התחתון, והוא רק מה ששייך לתחתון לקבל (פת"ש א"א ב').

⁸³³ צ"ע כוונתו, מהו החידוש כאן, הרי זהו שקורה בכל פרצוף. ואם כנים הדברים שג"ר דכל פרצוף עליון הוא מקיף לגבי התחתון, אין הכוונה לומר שעצם הז"ת דעליון מתלבשים בתחתון, שהרי כל עולם עומד בפני עצמו וכמו שביארנו באריכות לעיל הערה 312 שכח הז"ת יורד בטפה הזרעית לבחינה התחתונה, אמנם כל זה הוא רק מז"ת של הבחינה העליונה (ביאורים ח"ב סא ע"ד). ובביאור מציאות אור המקיף, עי' לעיל שער ב פרק ג' וז"ל, בחי' אור שלא יוכל לישאר [י"ג ליכנס] בפנים נשאר בחוץ בבחי' אר"מ עליו.

⁸³⁴ עי' פת"ש פרצופים פרק ח, הוב"ד לעיל הערה 826.

⁸³⁵ עי' פת"ש א"א ז שכח"ב דא"א מלבישים את דעת חסד וגבורה דעתיק, והדעת הוא הז"ת דבינה הרי היא הדעת (ובפשטות הוא לפי הגר"א דלא כאר"י כאן, ועיי"ש פתח ח'). ישנם בכל עולם ב' בחי' של אור: א) עיקר האור שהוא כפי מדרגתו הראויה לו ב) האור החופף עליו מבחוץ כדי שיוכל להתגדל על ידו. ולעניינינו, החג"ת דא"א המתלבשים בתוך א"א המה עיקר האור, והמזלין המקיפים מבחוץ לא"א הם לא לפי מדרגתם, שכן כל האצילות נעשתה מאותן החג"ת דא"א שבתוך א"א (כללים ח"א כז ע"ג).

עי' לקמן הערה 863.

⁸³⁶ ביאור החילוק בהתלבשות הוא שחג"ת דעתיק הוא בתוך כח"ב דא"א, ואילו נה"י דעתיק הוא בתוך כל ז"ת [אם כי בשאר הפרצופים הנה"י דעליון מתלבש בכל התחתון], שכן כל ספירה מכח"ב דא"א הוא כעין פרצוף שלם (עי' בהגר"א על ספד"צ א ע"ד) (פת"ש א"א ב). עי' כללים כלל טו ענף ז' אות ד' (לש"ו). וזה תמצית דבריו: קיימת לכאורה סתירה בדברי רבינו, שכן במקום אחד אומר שנה"י דא"א נעשה על ידי ריבוי השפע דיסוד דעתיק, שהוא בת"ת דא"א בסוד תוספת (לקמן פרק ב' ובפרק ז'). ואילו בשער המלכים פרק ד' [עי' הערה 509, שבחלק זה של שער המלכים כתב באופן שאינו כדרכו הסלולה של הע"ח, והרבה אינם מבינים אותו כולל המהרח"ו עצמו], וכן הוא בשעה"ק יח ע"ב וכו' ע"ד שנו"ה דעתיק מתחלקים לג' פרקין, והיסוד לב' פרקין, והפרקין עליונים לחג"ת דא"א, והאמצעיים הם לנה"י דא"א והתחתונים למטה מהאריך בסוד דדי בהמה, ולא בסוד תוספת. וישנה עוד שמועה מרבינו (מבו"ש כב ע"ב) שב' פרקין עלאין דנה"י דעתיק משפיעים לחג"ת דא"א והפרקין תתאין דנה"י דעתיק לנה"י דא"א. ויש ליישב, שעיקר נה"י דעתיק הוא בחג"ת דא"א למעלה שכן הם בעיקרם למעלה מן הפרסא, ועל ידי ריבוי השפע דהיסוד דעתיק המסתיים בחזה דא"א מתפשטת הארת ב' הפרקים התחתונים

מאיר העין חלק ב'

ונצח דא"א, וכן ב' פרקין קדמאין דהוד דעתיק מתלבשין תוך גבורה והוד דא"א, ונשאר פרק תחתון דנצח דעתיק ופרק תחתון דהוד דעתיק מגולין בלתי התלבשות, ואלו נשאר למטה בכריאה תחת האצילות כדי להאיר שם לעולם הבריאה, ואלו הם כדמיון ב' דדי בהמה שעומדין שם אצל הרגלים⁸³⁷. אשר כל אלו הבחי' של א"א ואו"א וזו"נ כשנתקנו (נ"א שהם נתקנו)⁹²⁴, בעת שנאצלו היו למטה שם בכריאה⁹²⁵, והתחילו לעלות⁸³⁸ וינקו תחלה מב' בחי' דדי בהמה, ואחר כך הגדילו יותר וינקו מדדי אדם כמ"ש בע"ה בתחלת דרוש תיקון ז"א⁹²⁶.

והנה יסוד של עתיק מתלבש תוך ת"ת דא"א עד החזה ושם הוא מסתיים⁸³⁹⁹²⁷. ודע כי ביסוד דע"י יש שם ה"ח וה"ג. ואע"פ שעתיק הוא זו"נ שהם מ"ה וב"ן כנ"ל, וא"כ היה מן הראוי שיהיה בו ה"ח וה"ג מצד הזכר וכן מצד הנקבא על דרך שיש באו"א וזו"נ כמ"ש במקומו. אבל לפי ששם הזכר והנקבה הם פרצופים חלוקים, לכן יש שם חו"ג בכל א' מהן, אבל כאן שהזכר והנקבא דעתיק הם פרצוף א' מחוברים כנ"ל (שער עתיק פרק ב'), לכן לא היה בו רק ה"ח וה"ג בלבד. ואלו ה"ח וה"ג יוצאין ומתגלגלן מתוך פי יסוד דעתיק הנעלם, ומתלבש תוך א"א ומתפשטין ה"ח בקו ימין דא"א מבפנים וה"ג בקו שמאל כמ"ש בע"ה לקמן בענין או"א (שער או"א פרק א')⁸⁴⁰.

שער יג פרק ב מ"ת⁹²⁸

ועתה נבאר דרוש א' מדרוש א"א והוא ביאור ג' רישין שבו.

דנו"ה דעתיק, ומהפרקין האמצעיים נעשו נה"י דא"א מתחת לפרסה בסוד תוספות, שכן הם מקבלים תחילה את הארת יסוד דעתיק, שכן הפרקין תתאין התפשטו רק על ידי ריבוי השפע של התוספת. וכך תתיישב גם השמועה הג', שכן ב' פרקין תתאין דנה"י המה מכיוון שעיקר האמצעיים נשאר למעלה בחג"ת, ועיקר ההארה השלישית הנ"ל נשאר בנה"י דאצילות אפילו שהיא מאירה לכריאה בתורת דדי בהמה.

⁸³⁷ עי' כללים ח"א דף נט ע"א, שבאותם מקומות שבאר"י הנזכרים בהערה הקודמת יש מח', אם בחי' דדי בהמה דעתיק נעשו בסוף פרקין תתאין דנו"ה דעתיק ממש או שמא רק במלכות דא"א, והעיקר הוא שהם במלכות דא"א ועתיק, אלא שעיקר הארתם הוא מנו"ה, שכן גם עיקר המלכות הוא רק בסוד תוספת מלמעלה. לכן אמר בכ"מ שהפרקין תתאין דנו"ה מתפשטים בראש הבריאה. ועי' לעיל שער א' פרק ד' ד"ה והנה אחר, שם בארנו דבר זה באריכות בהערה 132, וכן עי' לקמן שער ז"א פרק א' לענין דדי בהמה ד"ה ונבאר עתה.

⁸³⁸ עי' כללים ח"א לה ע"א וז"ל, אותה העצמות הפנימית שאמרנו שהוא עצמות הפנימי דכל ספי' וככל פרצוף הנה הוא אשר נאצל כל תחתון מהעליון שעליון בבחי' עילה ועלול אמנם השלמת הגילוי והמציאות דכל ספירה וככל פרצוף הנה הוא נמשך ונעשה רק ממטה למעלה. כלומר שזה בהשתוותו עם הכלים שלו.

⁸³⁹ עי' מב"ש דף כב ע"א ונלע"ד חיים (לש"ו), עי' לקמן הערה 927. עי' לקמן פרק ו' שיסוד דעתיק מתלבש במצח [הרב אמר שכל מה שמדבר בפרק ו' שכל הז"ת שם היינו ז"ת דחסד המתלבשים בתיקוני גלגלתא], אלא נראה שכל כוונתו שם היא להארתו, וכדלקמן פרק ז' ד"ה ונחזור לענין, ועי' לקמן שער יד פרק א' ד"ה והנה אין, שיסוד דעתיק מסתיים בחזה דא"א.

ועי' במב"ש כב ע"א, ז"ל, ונלע"ד חיים כי עתיק כולל דכר ונוק' ג"כ, וזה שבכאן מדבר בדכורא אשר יסודו ארוך זכר, ודלקמן ביסוד הנוק' הקצר, והוא ממש כעין יסודות דאו"א בז"א כמש"ל כנלע"ד.

⁸⁴⁰ עי' פת"ש א"א ב' וז"ל, יסוד של דכורא יש בו כח התפשטות ההשפעה ביותר מביסוד דנוקבא שזה הוא חסדים וזה גבורות, ולכן אין הארת יסוד דנוקבא מאיר אלא במאור העליון של א"א שהוא בת"ת שבו [עי' מב"ש הובא לקמן בהערה 927], שכן תמיד גם למטה יסוד אימא מסתיים בת"ת של פרצוף התחתון שהוא סוד התקשרות הנשמה ברוח בלב, וכן הוא בשרשו כאן, אבל יסוד דדכורא שענינו חסדים שהולך תמיד לבסם גם הנוקבא שהיא כולה דינים שמקומה מן החזה ולמטה, לכן מתפשט הארתו יותר להאיר גם למטה מן החזה, וכן הוא כאן בשורשו, מאיר יסוד דדכורא דעתיק ביסוד דא"א, ובזה מתקשר הנהגת א"א עם ז' תחתונות של עתיק שכולל כל ז' ימי בראשית וכל המאורות הנמצאים באצילות, שכולם הם נשרשים בשורש גדול בבחינת עתיק בסוד מלכות העליון של הנצחיות. [עי' לקמן שער או"א פרק א' שאין יסוד דנוק' מגולה בעתיק [ככלל]

מאיר העין חלק ב'

הקדמה כוללת י"ס דאצילות, והוא מיוסד ע"פ מאמר תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא⁸⁴¹, והוא באדר"ז (דף רפח ע"א) וז"ל, תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא כו⁸⁴². הנה המאציל העליון אשר האציל עולם אצילות הוא הנקרא בשם א"ס לרוב העלמו⁸⁴³, עמוק עמוק מי ימצאנו⁹²⁹. ואל מציאות הא"ס הוא הנקרא באדר"ז (שם) בשם עתיקא דכל עתיקין⁸⁴⁴. והענין הוא כי טרם התלבשותו אין מי שישגנו כלל ועיקר, ולכן כדי שיהיה אפשרות בתחתונים לקבל קצת הארה ממנו, נתלבש ונגנז בספי' הכתר כנזכר בס"ה ובתיקונים (ת"ז ז ע"א⁸⁴⁵) דאמר דא"ס טמיר וגניז גו כתר א עלאה, ואחר התלבשותו בו יש כח בתחתונים לקבל קצת הארה ממנו. ואמנם כאשר הא"ס מתלבש במה שלמטה הימנו כנ"ל, הנה הוא מתלבש בג' רישין אלו הנזכר כאן באדרא, ובהיותו מתלבש ומתעלם בתוכם אז נקרא הא"ס עתיקא דכל עתיקין, וגם הג' רישין עלאין עצמן נקרא עתיקא קדישא ג"כ, בהיות א"ס מתלבש בתוכם. וז"ש אח"כ (דא"ז רפח ע"ב) הא⁹³⁰ ע"ק אשתכח בג' רישין, ופי' אשתכח ר"ל שהוא נמצא לנו ונגלה אלינו בהיותו מתלבש גו אלו תלת רישין הנ"ל, שאם לא היה מתלבש לא היה נמצא ונגלה אל התחתונים. ונמצא כפי זה כי {ס ע"ג} עיקר שם ע"ק הוא הא"ס עצמו, שהוא מטבורא דא"ק ולמטה המתלבש בעתיק (נ"א בע"ק ע"ש א"ס הגנוז בתוכו)⁹³¹, אמנם בבחי' היותו מתלבש גו אינו ג' רישין נקראו גם הם בשם ע"ק⁹³²⁸⁴⁶ וזכור כלל זה.

⁹³³ועם היות שאמרנו כי הא"ס מתלבש גו ג' רישין, ודאי כי אין הא"ס מתלבש באמיתות רק גו רישא עלאה דכולהו, שהוא עתיק⁸⁴⁷, ורישא תנינא מקבל אור א"ס דרך מסך רישא עלאה, ורישא תליתאי מקבל דרך מסך ב' רישין. אך להיות כולן בבחי' ראשים, לזה אמר אור א"ס מתלבש בכולם (נ"א מלובש בתוכם), כי אלו ג' מקבלין אור א"ס יותר בזכות משאר אצילות. ונבאר עתה ג' רישין אלו, והוא כי הנה נודע כי הסדר של הספירות הנאצלים הם כח"ב חג"ת נה"י, והם ט"ס נעלמות מאד, ולמעלה מאלו הט"ס יש בחי' אחרת הנקרא רישא עלאה דלא אתידע, והוא הראש העליונה שבג' רישין אלו, ונקרא ע"י, ושאר הט"ס הנ"ל אשר תחתיו נקרא בשם א"א. ונמצא כי הג' רישין הנ"ל הנה הראש העליון⁹³⁴ שבהם הנקרא רדל"א הוא

⁸⁴¹ הרי הם גלגלתא, אורא ומר"ס. כל א' מהם עושה שורש גדול בהנהגה בכללות האצילות, והיינו, גלגלתא בז' תיקונים שלו, מר"ס ב"ג תיקוני דיקנא, ובאורא מאיר רדל"א דפשיט חד טורנא ובו תלוי כל קשר האצילות, והיינו היסוד המקיים את הכל (פת"ש א"א ה).

⁸⁴² שם אין מושג של מתקלא. וזאת, מכיוון שאין שם הנהגה לפי ענין הזמן, אלא רק בסוד תיקונים ושרשים להנהגה, שכל א' הוא שורש לענין א', ולכן אנו מדברים בהם בסוד זה לפנים מזה, ואין ניכרים שם בחינות של ימין ושמאל, ואילו מקום תחילת המתקלא הוא בגופא דא"א, מחסד שבו ולמטה (פת"ש א"א ז), וזהו בחי' קו א' (לש"ו כללים ח"א פו ע"ב).

⁸⁴³ עי' לעיל שער אצילות פרק ג', שזה מלכות דא"ק.

⁸⁴⁴ "עתיק" הוא לשון דבר שנסתלק ממנו, ולכן "עתיק דעתיקין" מורה על מה שנסתלק תחילה מכל הסילוקין, הרי הוא האור שנברא ביום הראשון. ואע"פ שזה נסתלק ונצטמצם, שהרי הוא נגנז, מ"מ היה אדם הראשון משיגו באותה השגה מסוף העולם ועד סופו, ומלבד זאת אף זה נעתק ממנו בחטאו, ולכן אצלנו נקרא הדבר עתיקא דעתיקין (מ"א ו'). והנה יש להקשות איך נקרא ד"ז גם רדל"א וגם מלכות דא"ק, ויש ליישב שהדבר הוא פשוט מכיוון שהרי שהם מתאחדים כדלקמן שער ז"א פרק ג'.

⁸⁴⁵ וז"ל, עלת על כלא טמיר וגניז בכתר, לא מצאתי לשון טמיר וגניז גו כתר א עלאה, ע"כ. לענין לשון "טמיר וגניז", עי' בהגר"א על תיקו"ז א ע"א וז"ל, טמיר וגניז - כתר, ובו ב' מדריגות, במפולא ממך ובמכוסה ממך וזה טמיר וגניז [ועל אף שהגר"א מדבר על הכתר דאצילות, וכאן מדברים למעלה מזה, עכ"פ צ"ע אם הלשונויות מקבילות], ע"כ. ועי' שם קלז ע"ב ובגר"א קלח ע"א ש"מופלא" ו"מכוסה" הם עתיק וא"א, ועי' לש"ו ביאורים ח"א כ ע"ד שמתקן את גרסת הגר"א לומר ש"מכוסה" הוא למעלה מ"מופלא" מכח האמור בתיקוני הזוהר דף צא ע"ב, וכן בתז"ח ג ע"א, ה' ע"ד, ועי' אד"ז רפט ע"ב שכתר טמיר סתים וגניז.

⁸⁴⁶ השם ע"ק שייך לכל ג' רישין, והוא כללות הא"א, שכן שם הוא עיקר ההתלבשות דאור א"ס (ביאורים ח"א כח ע"א).

⁸⁴⁷ עי' הערה 846, שעתיק מלביש את א"ק מהחזה ועד הטבור, ולכן מגיע רישא דעתיק בתחילת הפרסא אשר הוא במקום החזה (ולכן הוא נוגע בסוף אור קו דא"ס ממש), ואע"כ הוא משתתף בכל חלקי התחתון (ביאורים ח"א יד ע"ד). והוא ז"ת דרדל"א, ושרשו הוא במלכות דא"ק, הרי הוא הנשמה הפנימית דא"א, והוא הנאצל הראשון לקבלת אור א"ס (כללים ח"א נח ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

הנקרא ע"י שהוא נוקבא דע"י כנ"ל (שער עתיק פרק א), שהוא נקרא רדל"א על שם הספיקות שיש בה⁸⁴⁸. וג"כ יש פי' אחר, כי הנה גופא דיליה אתלבש גו א"א והוא מושג ונודע אצלנו על ידי א"א, אך רישא דיליה דלא אתלבש גו א"א לא אתיידע, כי אפי' א"א עצמו לא ידע ליה⁹³⁵⁸⁴⁹. וב' רישין שתחתיו שעמהם הם ג' רישין, הנה הם כתר חכמה דא"א כנ"ל, כי כתר וחכמה שבו נקרא כל אחד מהם בחי' ראש, אבל מבינה⁸⁵⁰ דא"א ולמטה אינם מכלל הג' רישין הנ"ל. וג' אלו נמנו ונתבארו כאן באד"ז (רפח ע"א) ג' רישין אתגלפין דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא. והתחיל לבארם ממטה למעלה, והתחיל ביותר תחתונה שבהם והוא חכמה דא"א⁸⁵¹, ואמר (אד"ז שם) רישא חדא חכמה סתימאה דאתכסיא כו'. ועליה ראש ב' והוא כתר דא"א⁸⁵², וכנגדה אמר (אד"ז שם) רישא עלאה קדישא עתיקא סתימאה דכל סתימין. ועליה ראש הראשונה ועליונה שבג' והוא הנקרא עתיק יומין, וכנגדה אמר (אד"ז שם) רישא דכל רישא⁸⁵³ רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתיידע כו'.

נמצאו שהם י' ספי' נעלמות בתכלית ההעלם, ומתלבש בתוכם הא"ס, והם עתיק ורדל"א⁸⁵⁴ ותחתיו ט"ס מכתר עד יסוד ונקרא⁹³⁶ {ס ע"ד} בשם א"א, ובין כולם הם י"ס, שהם שורש ומקור וחיות אל כל האצילות כולו. אמנם אלו הט"ס הנ"ל אשר הם למטה מן רדל"א, הנה הם אותן הט' היכלין הנזכר פ' נח (דף סה ע"א) ובסוף פ' פקודי (דף רסט ודף רכו רסח ע"ב) וז"ל, אר"ש ארימת ידי בצלו לעילא כו' וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע בטיש בנהרא דפרסה ונהרא⁹³⁷ כחדא, ואתעבידו ט' היכלין, והיכלין לאו אינון רוחין⁸⁵⁵⁹³⁸, ולא אינון נהורין⁹³⁹, ולא אינון נשמתין⁹⁴⁰, ולא אית מאן דקיימי בהו כו'⁸⁵⁶. ולא אלו הט' שמכתר עד היסוד

⁸⁴⁸ עי' לעיל שער עתיק פרק א', ז"ל, גם צריך שתדע כי האי דקאמר דלא אתיידע מה דהוי ברישא דא הוא ברישא דנוק' דעתיק ולא ברישא דדכורא דעתיק כי רישא דדכורא כבר ידעינן שנעשית מספירת הכתר של מ"ה כולו אך רישא דנוק' הנעשית משם ב"ן לא ידעינן מה בחינתו לקח משם.

⁸⁴⁹ "ידע ליה" כלומר אינו משיגו. וכן כל תחתון אינו משיג את העליון ממנו (דע"ה ח"א מג ע"א), אע"פ שהוא עיקר העצמות דכל האצילות כולו ועליו הם תלויים ועומדים כמ"ש בספד"צ פ"א "האי מתקלא תלי באתר דלא הוי" (דע"ה ח"ב קיז ע"ד). וכן המו"ס לא ידע לא לאורא ולא לרדל"א (דע"ה ח"א ט ע"ד).

⁸⁵⁰ עי' לקמן הערה 1022 שכוונתו לבינה תתאה, כלומר ישסו"ת. וחכמה הנזכרת כאן הוא אר"א עלאין.

⁸⁵¹ עי' לעיל הערה 798.

⁸⁵² "רישא תניינא" הוא גלגלתא וסיום הגלגלתא שבקד"א ולכן הוא כולל גם את האורא (עי' בהגר"א על ספד"צ דף ה ע"ג, ועי' כאן פרק ג' וד'). אמנם לפעמים הגלגלתא הוא בכלל רישא קדמאה, כמ"ש כאן בפרק זה לקמן (דע"ה ח"א ט ע"א). האמת לאמיתה היא שאין האורא רישא בפ"ע ממש שכן הוא נכלל ברישא חדא עם הגלגלתא (ביאורים ח"ב פג ע"ב).

⁸⁵³ עי' ביאור הגר"א על ספד"צ פ"א ד"ה עד דרישא דכיסופא ומה שכתבתי על הגליון שם (לש"ו).

וז"ל הגר"א, רישא דכסופא דכל כסופין - הוא עתיקא קדישא, רישא חורא, רישא תניינא מג' רישין הנז' בא"ז (דף רפח ע"א), והוא א"א שממנו מתחיל האצילות, שלמעלה ממנו רדל"א כו', והוא רישא דכל רישין כמ"ש בא"ז (דף רפח ע"א) תלת רישין כו' רישא עילאה ע"ק סתימאה דכל סתימין רישא דכל רישא, והוא רישא לכל האצילות שלמעלה ממנו רדל"א נקרא א"ס, וכ"ש עולמות שלמעלה כנ"ל, עכ"ל. וז"ל הלש"ו בגליון: אמנם האר"י ע"ח א"א ב', וכן במאמרי רשב"י אד"ז מד ע"א, לא פירש כן, אלא שמה שאמר רישא דכל רישין הוא קאי על רדל"א ע"ש, וכן מבו"ש א"א ד', אמנם הוא כי שם באד"ז רפ"ח ע"ב במ"ש כללא דעתיקא בתרין הוא כו', וכן שם ע"א שורה לו מבואר כדברי רבינו כאן [גר"א בספד"צ], כי רישא דכל רישין קאי על רישא תניינא ע"ש, וכן משמע פשוט הדברים, כי רדל"א נקרא רישא דלאו רישא.

⁸⁵⁴ כלומר עתיק, הרי הוא רדל"א.

⁸⁵⁵ כלומר שהם נעלמים (בהגר"א בתז"ח יח ע"ד).

⁸⁵⁶ ז"ל בשלימות: אמר רבי שמעון ארימת ידאי בצלותין לעילא דכד רעותא עלאה לעילא לעילא קיימא על ההוא רעותא דלא אתיידע ולא אתפס כלל לעלמין רישא דסתים יתיר לעילא וההוא רישא אפיק מאי דאפיק ולא ידע ונהיר מאי דנהיר כלא בסתימו רעו דמחשבה עלאה למרדף אבתריה ולאנתהרא מניה חד פריסו אתפריס ומגו ההוא פריסא ברדיפו דהיא מחשבה

מאיר העין חלק ב'

שהם למטה מהאי רדל"א, הנה הוא שקראה במקומות אלו ט' היכלין דלאו אינון רוחין ולא אינון נשמתין⁹⁴¹. גם אלו הט' נזכרו באדרא (דף רפח ע"א), פתח ר"ש ואמר אני לדודי ועלי תשוקתו וגו' עתיקא דכל עתיקין סתימאה דכל סתימין אתתקן ולא אתתקן כו' כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתקונוי ואינון נהורין מתפשטין לכל עיבר כבוצינא דמתפשטין מיניה נהורין לכל עיבר כו'⁸⁵⁷. ובביאור לשון זה נסתפקתי במה ששמעתי ממורי זלה"ה, כי תחלה אמר

עלאה מטי ולא מטי עד ההוא פריסא נהיר מה דנהיר וכדין (ס"א ההוא) איהו מחשבה עלאה נהיר בנהירו (בסתים) סתים דלא ידיע וההוא מחשבה לא ידע כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתיידע בנהירו דפרסא דקיימא דנהיר ממה דלא ידיע ולא אתיידע ולא אתגליא וכדין (נ"א האי) דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבידו תשע היכלין והיכלין לאו אינון נהורין ולא אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית (איהו) מאן דקיימא בהו רעותא דכל תשע נהורין דקיימי כלהו במחשבה דאיהו חד מנייהו בחושבנא כלהו למרדף בתרייהו בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתיידעו ואלין לא קיימי לא ברעותא ולא במחשבה עלאה (נ"א עלאין) תפסין בה ולא תפסין באלין קיימי כל רזי דמהימנותא וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה (דלתתא ד"א ולתתא) כולהו אקרון אין סוף עד הכא מוטו נהורין ולא מטון ולא אתיידעו לאו הכא רעותא ולא מחשבה (כדין ד"א כד) נהיר מחשבה ולא אתיידע (ידיע) ממאן דנהיר כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר למאן דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו כחדא וברזא דקרנבא כד סליק כלא אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימי כלהו בסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף ההוא נהירו דאתנהיר מניה מחשבה עלאה (דלא אתיידע בה כלל) אקרי אין סוף ומניה אשתכח וקיימא ונהיר למאן דנהיר ועל דא כלא קאים זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי. תרגום: אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפילות למעלה, שכשרצון העליון למעלה למעלה עומד על אותו רצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולמים, הראש היותר סתום שלמעלה, ואותו הראש מוציא מה שמוציא, ולא ידוע, ומאיר מה שמאיר, הכל בסיתום. רצון המחשבה העליונה לרדוף אחריו ולהיות מואר ממנו, מסך אחד נפרס, ומתוך אותו מסך ברדיפת אותה מחשבה עליונה מגיעה ולא מגיעה עד אותו מסך, מאירה מה שמאירה. ואז (אותה) הוא מחשבה עליונה מאירה באור (בסיתום) סיתום שלא ידוע, ואותה מחשבה אינה ידועה. ואז מכה אור המחשבה הזה שלא נודע באור של המסך שעומד, שמאיר ממה שלא ידוע ולא נודע ולא התגלה. ואז (זה) זה אור המחשבה שלא נודע מכה באור של המסך, ומאירים כאחד, ונעשים תשעה היכלות. וההיכלות אינם אורות ולא רוחות ולא נשמות, ואין (הוא) מי שעומד בהם, הרצון של כל תשעה האורות שעומדים כולם במחשבה, שהוא אחד מהם בחשבון כולם לרדוף אחריהם בשעה שעומדים במחשבה ולא נדבקים ולא נודעים, ואלה לא עומדים לא ברצון ולא במחשבה, עליונה (עליונות), תופסים בה ולא תופסים, באלה עומדים כל סודות האמונה, וכל אותם האורות מסוד המחשבה העליונה (שלמטה, ולמטה) כולם נקראים אין סוף. עד כאן מגיעים אורות ולא מגיעים ולא נודעים, אין כאן רצון ולא מחשבה. (אז) כאשר מאירה המחשבה ולא נודעת (ידוע) ממי שמאירה, אז מתלבשת ונסתמת לתוך הבינה, ומאירה למי שמאירה, ונכנסים זה בזה, עד שכולם נכללים כאחד. ובסוד הקרבן כשעולה, הכל נקשר זה בזה ומאיר זה בזה. אז עומדים כולם בעליה, והמחשבה מתעטרת עם אין סוף. אותו האור שמוארת ממנו המחשבה העליונה (שלא נודעת בה כלל) נקרא אין סוף, וממנו נמצא ועומד ומאיר למי שמאיר, ועל זה הכל עומד. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

⁸⁵⁷ ז"ל בשלימות: פתח ר"ש ואמר (שיר ז) אני לדודי ועלי תשוקתו כל יומין דאתקטרנא בהאי עלמא בחד קטירא אתקטרנא ביה בקב"ה ובג"כ השתא ועלי תשוקתו דהוא וכל סיעתא קדישא דיליה אתו למשמע בחדוה מלין סתימין ושבחא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין פריש ואתפרש מכלא ולא פריש דהא כלא ביה מתדבק והוא מתדבק בכלא הוא כלא עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין אתתקן ולא אתתקן בגין לקיימא כלא ולא אתתקן בגין דלא שכיח כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מניה מתקונוי ואינון נהורין מניה מתנהרין ומתלהטין ואזלין ומתפשטין לכל עיבר כבוצינא דאתפשטין מניה נהורין לכל עיבר ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבון למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא בלחודוי כך הוא עתיקא קדישא הוא בוצינא עלאה סתימא דכל סתימין ולא שכיח בר אינון נהורין דמתפשטין דמתגליין וטמירן ואינון אקרון שמא קדישא וכלא חד

תרגום: פתח רבי שמעון, ואמר "אני לדודי ועלי תשוקתו" כל הימים שהייתי מקושר בזה העולם, בקשר אחד נתקשרתי בקב"ה, ולכך עתה "ועלי תשוקתו". שהוא, וכל המחנה הקדוש שלו, באו לשמוע בשמחת דברים סתומים. והשבח של עתיקא קדישא הוא הסתום מכל הסתומים, פרוש ומובדל מכל, ואינו נפרש, שהרי הכל מידבקים בו, והוא מידבק בכולם, והרי הוא הכל. העתיק של כל העתיקים, והסתום מכל סתומים, והוא נתקן ולא נתקן, הוא נתקן כדי לקיים הכל, ולא נתקן לפי שאינו נמצא.

מאיר העץ חלק ב'

אתתקן ואח"כ אמר אפיק⁹⁴² נהורין דלהטיין מיניה, ר"ל כי אחר שנתקן עתיק ע"י התלבשות ז"ת בא"א⁹⁴³ (נ"א בז"ת דא"א)⁹⁴⁴ אז אפיק הני ט' נהורין דלהטיין⁹⁴⁵ מיניה⁹⁴⁶, כי באמצעות העתיק הנ"ל אפיק נהורין הנ"ל, שהם ספי' כתר דאצילות הנקרא א"א, המתחלק לט' נהורין לבד. והנה אלו הט"ס דא"א הם ט' נהורין דלאו אינון רוחין כנז' במקומות הנ"ל. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי הט"ס הנ"ל נתחלקו בג' חלקים, כי הנה הג"ר שבהם שהם כח"ב נתפשטו בא"א, וחג"ת בז"א, ונה"י בנוקבא. ובזה תבין למה בחי' מציאות או"א לא נזכר באדרא רבא אלא באחרונה באדר"ז כי או"א במזלא תליין⁹⁴⁷.

וזה מה ששמעתי ממורי ז"ל בענין זה, והוא דע, כי הנה ביארנו תחלה כי הט"ס המקוריות (נ"א הנקודות)⁹⁴⁸ עם רדל"א והם י"ס מקוריות ושרשיות לכל האצילות, אבל ענין מציאות ספי' המלכות לא נתגלה עדיין עתה⁸⁵⁸, אמנם⁹⁴⁹ נבאר תחלת הכל האי רדל"א ובזה תבין מעלת מלכות, כי היא עטרה בראש צדיק⁸⁵⁹, והיתה לראש פנה⁸⁶⁰, ויהיה לעתיד אורה גדולה מן השמש והבן זה.

{ סא ע"א } מ"ק⁹⁵⁰ סוד ז"ס (נ"א י"ס)⁹⁵¹ דא"א איך נעשו מהם י' פרצופים שלמים, כי כבר בארנו כי ג"ר דא"א נשאר למעלה בסוד רישא מגולה⁹⁵². והנה בינה דא"א שהוא בצואר⁹⁵³, גרון שלו כנודע⁸⁶¹, ממנו נעשה ב' כתרים לאו"א⁸⁶². וחסד דא"א מתלבש באבא⁹⁵⁴, וגבורה באמא⁹⁵⁵ הנקרא בינה, וז"ס (משלי י"ד) אני בינה לי גבורה⁹⁵⁶. וחסד דא"א נחלק לב' פרצופים⁹⁵⁷, אבא וישראל סבא. וגבורה דא"א נחלק לב' פרצופים⁹⁵⁸, בינה ותבונה, הרי ד' פרצופים. ות"ת דא"א מאיר בזו"ן, וזעיר אנפין הנקרא (נ"א בז"א ואז הז"א נקרא) ישראל, כלול בו ג"כ יעקב, והכל פרצוף א'⁹⁵⁹. וכן בנוקבא כלול לאה ורחל והכל פרצוף א'. הרי ב' פרצופים כלילין בת"ת דא"א, ועם הדי' ראשונים⁹⁶⁰ הרי ו'. ואח"כ מתחלקים ב' פרצופים⁹⁶¹ הנ"ל לד' פרצופים, כי נצח דא"א מתלבש בז"א הנקרא ישראל, והוד דא"א מתלבש בלאה, ויסוד דא"א מתלבש ביעקב, ומלכות דא"א⁸⁶³ { סא ע"ב } ברחל, הרי ד' פרצופים, ועם ו' הראשונים הרי י' פרצופים מז"ת דא"א. והנה המלכות דא"א לא היתה ניכרת⁸⁶⁴ כמבואר אצלינו בהקדמת ביאור אדר"ז (שער

כאשר נתקן, הוציא תשעה אורות, הרי הם לוחטים ממנו [דהיינו] מתקוניו, ואלו האורות מאירים ומתלהטים, והולכים ומתפשטים לכל צד, כנר שמתפשטים ממנו האורות לכל צד. ואותם האורות המתפשטים, כשיתקרבו לדעתם, לא נמצא כי אם הנר לבדו. כך הוא עתיקא קדישא, הנר העליון, הסתום מכל הסתומים.

ואין יכול להמצא אלא אלו האורות המתפשטים והנגלים והטמונים, ואלו נקראים "השם הקדוש" - והכל אחד.

⁸⁵⁸ ישנם רק ט' ספירות אלה, שכן המלכות נכללת ביסוד (כללים ח"א סב ע"ב).

⁸⁵⁹ עי' תיקור"ז (דף יא ע"ב): כד אתנטילת מכתר אתקריאת עטרת תפארת, עטרה בראש כל צדיק, תגא דספר תורה, ובגינה אתמר כל המשתמש בתגא חלף, עכ"ל. ועי' זהר תרומה קנח ע"א מש"כ בענין שמוש, מאנא ועטרה שיש לנוק' ג' מקומות של גילוי: א) למטה מז"א בסוד שימוש, ב) במקביל לגוף דז"א (זהו סוד מאנא ג) למעלה כנגד רישא דז"א והיינו עטרה. ועי' לש"ו בגליונות על בהג"א על ספד"צ ח ע"ד וז"ל, לעתיד נאמר, והיה אור הלבנה כאור החמה, ותעלה להיות תגא על רישיה עטרת בעלה, וסלקא עד אין סוף ובסוד נעוץ סופן בתחילתן, וכן עי' כללים ח"א סז ע"ב שבגלל שהיא יכולה לעלות לכתר ולהיות בבחי' עטרה בראש צדיק, לכן היא יכולה להוציא ממנה ועל ידה את כל הבריאה כולה, ע"כ. ועי' לקמן הערה 868, וכן שער ה פרק א' הערה 491, וכן לעיל הערה 612.

⁸⁶⁰ והוא מיסוד על מאמה"כ בתהלים קיח כב, ועי' זהר בראשית כד ע"א שהוא כינוי לעליית המלכות למעלה ועי' בהערה הקודמת.

⁸⁶¹ עי' לקמן פרק ח, לעיל שער המלכים פרקים ג, ח.

⁸⁶² דאצילות.

⁸⁶³ צ"ע לכאורה, שכן היא אינה ניכרת, אלא נראה שכוונתו לעטרת היסוד, ועי' מבו"ש כב ע"א וז"ל, ומלכות דעתיק במ' דא"א כי צריך להעשות ממנו פרצוף שלם של הנוק' לכן לקחה מידה א' שלימה. ועי' לקמן הערה 867.

⁸⁶⁴ עי' בשער מול"מ פ"ב אות יח, ובעקודים פרק ה' אות ב' (לש"ו).

מש"כ במול"מ הוא דוגמת העקודים שכן א"א הוא גילוי של הכתר ולכן אין שם גילוי למלכות בפני עצמה, שהרי כל עצמותה של המלכות היא רק הכתר (ביאורים ח"ב נט ע"ב), ועי' דברינו במאיר העץ ח"א הערה &. ומש"כ בעקודים עי' דברינו במאיר העץ ח"א הערה &.

מאיר העין חלק ב'

מאמרי רשב"י דף מז ע"א), כי לא היה בא"א רק ט"ס מכתר עד יסוד, כי רדל"א הוא בחי עתיק⁸⁶⁵, ונשאר א"א בבחי' ט"ס לבד⁸⁶⁶, אבל מן האור של התפשטות נה"י דע"י המתלבשין בא"א, משם נעשה בחי' המלכות דא"א⁸⁶⁷ ונשלמו בו י"ס, ובזה תבין איך לעולם בחי' המלכות גדולה מהזכר העליון⁸⁶⁸ ממנה, ולכן נקראת (משלי יב ד) עטרת בעלה⁸⁶⁹.

מ"ב⁹⁶² ע"ק הנזכר בזוהר היא בחי' נוקבא דעתיק הנעשה משם ב"ן, ולא בבחי' דכורא⁹⁶³ הנעשה משם מ"ה. (כי) א"א בירר משם ב"ן ה"ת דכתר לבד ונעשים נוקבא דא"א, אמנם א"א דכורא⁸⁷⁰ נעשה מחכמה כולה דמ"ה. ואמנם מצב מעמדן הוא כן, כי הזכר ונוקבא שניהן פרצוף אחד לבדו {סא ע"ג} כמו בעתיק, אלא שהזכר לוקח צד ימין כולו, ויש בו פנים ואחור שלו לבד, והנוקבא לקחה צד שמאל ויש בה פנים ואחור הכל שלה לבדה. וענין זה הוא הרחק גדול והבדל יותר מבעתיק, כי שם בכל צד וצד נתחברו יחד הזכר והנקבה אב"א כנ"ל, וא"א⁹⁶⁶ הזכר נפרד מהנוקבא, כי כל פנים ואחור דכורא הם בימין, ופנים ואחור דנוקבא בשמאל, אמנם הם מחוברים יחד בפרצוף א' בגוף א', והרי זה פירוד נוסף בא"א יותר מבעתיק, הזכר שבו מן הנקבה שבו. והנה המוחין דא"א נעשו ע"י נה"י דעתיק, ואז היסוד דעתיק שיש בו בחי' דעת דא"א שהם חסדים דמ"ה וגבורות דב"ן, ועומד בחזה דא"א ומסתיים שם, ויוצאין החסדים דמ"ה דדעת דא"א מתוך יסוד דעתיק ומתפשטין בקו ימין דא"א⁸⁷¹, יען כי הוא הזכר כנ"ל, ויוצאין גם הגבורות ומתפשטין בקו שמאל דא"א כי היא נקבה כנ"ל. ונמצא כי ביסוד דא"א

והנה מש"כ כאן הוא דוגמת עולם העקודים שבו שולטים שמות ס"ג ומ"ה במקום מ"ה וב"ן (כללים ח"א כג ע"ד), ולכן כל התלבשות הא"א למטה היא רק ב"ק שבו, שכן המלכות שבו היא נעלמת מאד (כללים ח"א נז ע"ג), שהרי עיקר המלכויות דעתיק וא"א אינם כי אם בסוד תוספת הבאה מלמעלה (כללים ח"א נט ע"א, וכן ביאורים ח"ב סו ע"ג). כוונתו לומר שהנוק' שבהם נכללת בז"א שלהם (כללים ח"ב ט ע"ד).

⁸⁶⁵ ר"ל שהרי לעיל אמר שרדל"א הוא משלים ל'י, על זה אמר עתה כי עכ"ז הנה בגלויים הוא אינו כן (לש"ו). ע"י לעיל (מלכים ח') שרדל"א הוא הג"ר של עתיק, אמנם כאן ובדברי הגר"א משמע שהוא כל העתיק וצ"ע. ע"י בהגר"א על ספד"צ ה ע"ב, שחסד דרדל"א מתלבש בגלגלתא, ואם יש לו ספי' חסד צ"ל שהיא קומה שלימה בפני עצמה ולא רק ג"ר. ועוד ע"י שם ג ע"ג שהגר"א מביא מאד"ז רפט ע"ב שהוא נקרא רדל"א, שכן רק הרישא ממנו נתגלה. משמע שיש לו גוף.

⁸⁶⁶ וע"י בהגר"א על ס"י ח ע"א וז"ל, וידוע שמלכות האחרונה נוק' דא"א לא חשיב בכלל הע"ס כמו שיתבאר לקמן, רק נכלל בבחינה ראשונה של כתר, לכן אמר שאל תחשוב מלכות נוק' ויהיו אחת עשרה, וכ"ה בספירות הפרטיות של כל פרצוף שמסתיים ביסוד, ומלכות נוקבא היא עטרת בעלה שעולה עמו ואינה יורדת, אבל בע"ס הכללים עתיק אינו מן המנין, אבל מלכות נוקבא דז"א היא המשלמת לעשר, ולכן אמר עשר ב' פעמים, עשר ולא ט' בפרטיות, עשר ולא י"א בכלליות. ע"י לקמן שער כג פרק ה' בסוף אות ד'.

⁸⁶⁷ והנה היא נעשית גם כן רק בסוד תוספות, וע"י לעיל שער המלכים פ"ד בהגה"ה שם מה שהעיר בזה, אך האמת היא כי הוא רק בסוד תוספות, וע"י דברינו (ביאורים) מול"מ פרק ד' אות ה' ז' (לש"ו). ע"י ח"א הערות 1079, 1082. ומש"כ בשער המלכים, נ"ל שכוונתו לדברי הגוב"י ד' וז"ל, שענה"ק דף יח ע"ב בסוף דרוש ב' דעולם הנקודים בתיקון א"א אמר הכותב, פקח עיניך איך מה שהעלים למעלה בענין מל' של א"א שאינה רק בחי' העטרה הוצרך לגלותה עתה בענין ע"י שהזכיר בה בחי' העטרה שמתלבשת ביסוד דא"א ועוד בחי' המלכות המתלבשת במלכות דא"א המניקה לז' מלכי אדום שירדו בבריאה וצ"ע.

⁸⁶⁸ ע"י פת"ש א"א לד וז"ל, עיקר העליה יהיה בבחינת הנוקבא שהוא בסוד חשך המתהפך לאור, שהוא מדרגה יותר גדולה ממה שהוא אור בעצמו, שכמו כן האורות של הנהגה שניתנו לתיקון המקבלים הוא בסוד ז"א, יהיה להם ג"כ עליה בסוד העברת הזמן לנצחיות, אבל עיקר העליה יהיה לבחינת המקבלים שבהם יהיה ניכר העליה יותר, שהרי הם יתעלו מסוד חשך לאור, וז"ס מלכות שתעלה בבחינת עטרת בעלה וכו' הוא מ"ש שענייני הדיקנא עיקרם בשביל תיקון הנוק' להעלותה מאתלטיא בסוד התשובה להעביר ממנה הקלקולים וכו' אבל גם הדכורא מקבל תיקונים גדולים משם והוא בסוד תוספת סיוע באורות הנהגה למעלה שלא בגדר הדינים, ע"כ. ע"י הקדו"ש שער ז פרק ה' אות א' שזהו מסיבת היות שורש מלכות דאצילות במלכות דא"ס,

וע"י לעיל הערה 859.

⁸⁶⁹ ע"י מבר"ש החדש דף יח ע"ב ד"ה והנה (לש"ו).

⁸⁷⁰ כלומר דכורא דא"א.

⁸⁷¹ ע"י לעיל הערה 840.

מאיר העין חלק ב'

(צ"ל בעתיק)⁹⁶⁷ כיון שהוא קו האמצעי, מוכרח הוא שיתקבצו שם אורות זכרים ונקבות שהם (נ"א ששם) חסדים דמ"ה וגבורות דב"ן. ואמנם כי המ"ה וב"ן כל א' יש בו חו"ג, אמנם להיות שהמ"ה וב"ן דעתיק שהם זכר ונקבה עצמן הם מחוברים יחד בפרצוף א'⁸⁷², ע"כ החו"ג דמ"ה נקרא ה"ח לבד, והחו"ג דב"ן נקרא ה"ג. אמנם בב' הקוין ימין ושמאל דא"א אינו כן, רק החסדים דמ"ה מצד ימין והגבורות דב"ן צד שמאל.

שער יג פרק ג מ"ת⁹⁶⁸

ונחזור עתה לבאר ע"פ סדר ששמעתי ממורי זלה"ה^{873,969}, כי ענין זה הוא ששמעתי ממורי זלה"ה בפרטות יותר והרחבת דרושים כמ"ש בע"ה. וזה החלי בע"ה, תחלה צריך לדעת כי אין האורות הנ"ל יכולין התחתונים לקבל אורם אם לא אחר התיקון שנתקנו בבחי' פרצוף כנ"ל (שער השבירה פרק ה'), וכמבואר אצלי באורך, כי מתחלה היה אור שלהם רב ועצום ואין כח בתחתונים לסובלו⁸⁷⁴. וכאשר נתקנו שהוא בחי' פרצוף שלם, שאז נמשך { סא ע"ד } האור דרך מסכים⁸⁷⁵ והתלבשות בתוך הלבושים, הנה נתעבה האור מעט, וגם נתמעט ויצא⁸⁷⁶ ונמשך⁸⁷⁷ דרך נקבים וצינורות וחלונות דקים ושערות דקים מאד בסוד הפרצוף⁸⁷⁸ (נ"א כצ"ל ונתקן הפרצוף)⁹⁷⁰, ע"י ב' דברים אלו שהם התעבות האור וגם מיעוטו, אז היה כח בתחתונים לקבל אור העליון. והרי נתבאר לך ענין התיקון הנזכר בב' אדרות מה ענינו.

ונתחיל לבאר סדר תיקונם. הנה אותו ראש העליון דל"א הנקרא עתיק יומין, הנה הוא הראשון שבכל י"ס הנ"ל הנקרא מקוריות ושרשיות לכל האצילות. אמנם בראש זה אין בו תפיסה כלל, ולא נוכל להרחיב בו הדיבור והביאור הצריך לו. אבל דע שהנה הוא כלול מ"ס שבו, שהם כחב"ד חג"ת נה"י⁸⁷⁹. והענין כי הנה כל אחד מהי"ס המקוריות והשרשיות הנ"ל כל א' וא' מהם כולל יו"ד, כי כל דבר שנקרא ראש הוא כלול מי⁸⁸⁰. והנה רישא עלאה כבר נתבאר שנקרא עתיק יומין וכלול מי'. אמנם הט' ספ"י אחרות⁸⁸¹ חלוקים הם באופן זה, כי כח"ב שבהם הם ג' רישין דעתיק^{882,971} שהוא א"א, וחג"ת שבהם הם ג' רישין דז"א, ונה"י שבהם הם ג' רישין דנוקבא דז"א, אשר ענין זה תבין כמה שהודעתך כי ג' מוחין דנוקבא דז"א הם בחי' נה"י והבן זה מאד. והנה ההוא רדל"א הנה הוא מתלבש בא"א שהוא בחי' כללות אותן ב' רישין תתאין מאותן הג' רישין הנזכר באדר"ז, כי נודע הוא שכל עליון וגבוה מחבירו הוא מלובש בתחתון

⁸⁷² אם כן כל זיווג (וממילא אף הניצוצין) הם בהעלם גדול (ביאורים ח"ב לג ע"א).

⁸⁷³ זה מש"כ בפרק ב' במ"ת.

⁸⁷⁴ על אף שבערך התיקון כל אורות הנקודות היו רק כקרני חגבים, עכ"ז אורם הוא גדול יותר מהכלים שלהם, שכן עיקר הכלים תכליתם ב"ע ולכן הוא עשירית של האור (ביאורים ח"ב פד ע"א).

⁸⁷⁵ עיי' נקודות פרק ב' אות א' (לש"ו). הו"ד לעיל הערה 118. כלומר המסך של יסוד דא"ק שיצאו אורותיו דרך זיווג, וכן הוא בעתיק וכן בא"א וכו'.

⁸⁷⁶ משמע אם כן שעיקר האור נשאר בפנים (כללים ח"ב כח ע"א, וכן ביאורים ח"א מו ע"ב), וראיה לדבריו עיי' שבירה ו'. וכן הוא בכל קומה וקומה, כלומר שלא כל אורות א"א ירדו לאבא.

⁸⁷⁷ עיי' אדרא רבה קלא ע"א: בתליסר תקונין אלין נגדין ונפקין תליסר מבויעין דמשח רבות [תרגום: ב"ג אלה נמשכים ויוצאים י"ג מעיינות של שמן המשחה]. יש להקדים שאוירא ומו"ס עומדים בבחי' חו"ב דא"א. והנה שורש י"ג המעיינות (נביעין) הוא באוירא שכן יש שם ג' הו"י"ת (עיי' בבהגרא על ספד"צ ג' ע"ג ד"ה ותיקון) כמו במו"ס, ולעולם מו"ס הוא בחיבורא עם אוירא דוגמת או"א דהם תרין ריעין דלא מתפרשין כמאמר הזהר (ויקרא ד' ע"א) וממילא מה שיש בזה יש גם בזה. ולפי כל הנ"ל יתבאר, שכנגד הארת האוירא אמר כאן שהתיקונים "נגדין", ואילו כנגד י"ג דמו"ס אמר שהם גם "נפקין" (ב"ע פח ע"א). עיי' ב"ע קמ ע"א שמבאר כי "נגיד" קאי על הבחינות המחוברים לעיקרא דגופא ו"נפיק" קאי על הבחינות שהם לבר מגופא.

⁸⁷⁸ כלומר שיציאתו במיעוט גורמת להיות לו צורת מתקלא, דהיינו שסוד הפרצוף שבו הוא ביחס לגילוי האורות ולא לכלים כלל.

⁸⁷⁹ בלא מלכות, ועיי' לעיל הערה 866.

⁸⁸⁰ בגלל שהוא יצא שלם בעת הנקודות ולא נשבר, הוי שבירה בעצם.

⁸⁸¹ של הספירות הכלליות של א"א, שמהם נבנה כל האצילות.

⁸⁸² עיי' כאן בליקוטי נוסחאות, וכן הוא לקמן שער ע"מ פרק ב'.

מאיר העין חלק ב'

כדי להאיר בו ולהחיותו. וכבר הודעתך לעיל כי אלו ב' רישין תתאין שבג' רישין הנ"ל הנה הם (סוד) כתר חכמה דא"א, שהם ב' ספי' הראשונות מן הט"ס מקוריות ושרשיות כנ"ל. ואלו התריין ראשין שהם כתר חכמה דא"א הנה הם בחי' גולגלתא ומוחא סתימאה דא"א הנזכר באדר"ז הנ"ל, ואמנם תריין רישין אלו מתחלקין ונעשין תלת רישין מלבד הרישא עילאה דל"א, אמנם השנים לבדם נחלקים ונעשין ג' רישין, וג' רישין אלו נקרא גולגלתא ומוחא ואוריא⁸⁸³ והם למטה מהאי רדל"א כנ"ל.

לכן נבאר עתה המאמר הנ"ל שבתחלת אדר"ז (דף רפ"ח ע"א) מאמר תלת { סב ע"א } רישין אתגלפין דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא וכו'⁸⁸⁴. וכבר נת"ל כי הם מתבארות שם ממטה למעלה, והם רישא חדא הוא חכמה סתימאה שבא"א שבתוך הכתר שלו, ולמעלה ממנו הוא ע"ק, לכן אמר בה רישא עלאה, לפי שהיא יותר עליונה מן האחרות הנ"ל, והוא כתר דא"א הנקרא גולגלתא דיליה⁸⁸⁵, ולמעלה מכולם רישא דכל רישין וכו'⁸⁸⁶. והנה ביאור ג' רישין אלו הוא, כי הנה בכל ראש וראש מאלו ג' צריך שיהיה בו בחי' כלים ובחי' עצמות ורוחניות שבו, וכפי זה יהיה ו' בחי', וכל א' מאלו הו' בחי' מתחלק לג' אחרות⁸⁸⁷, ונמצא כללותן עולה ח"י, אשר הוא סוד חי העולמים⁸⁸⁸, כי מאלו הח"י בחי' מתפשט החיות בכל העולמות כולם וגם בעולם אצילות.

ועתה נבאר ח"י בחי' אלו בע"ה. הנה רדל"א שהיא עליונה שבג' רישין אינו בכלל ג' רישין הנ"ל שהזכרנו עתה שנעשין ח"י בחי', כי רדל"א היא עליונה מאד ואין בנו רשות לבאר ענינה, לפי שבתוך האי רישא מתלבש א"ס. ואינו דומה אל ב' רישין תתאין מיניה, לפי שאלו הב' רישין כל א' מהם יש בו בחי' כלי, ובתוך הכלי יש בחי' הרוחניות והעצמות שבה, ואח"כ הראש הב' בב' בחינותיה מתלבשות תוך הראש הג' בב' בחי'. אמנם רדל"א שהוא בחי' מלבד ראש לא"ס אינה מתלבשת תוך הראש הב' דוגמת הראש הב' המתלבש תוך הראש הג' כנ"ל, כי ראש הא' אינו כך לגו מן הראש הב' רק למעלה ממנו, כי לרוב רוחניותו כנ"ל אין ראש הב' יכול להלבישו. וז"ש (אד"ז רפח ע"א) תלת רישין אתגלפין כו', וביאר כי הם בחי' דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא, פ"י כי ראש הב' הוא לגו מן הג' ומתלבש בתוכה כנודע, אבל ראש העליונה עם הב' אינו בבחי' דא לגו מן דא רק בבחי' דא לעילא מן דא, כי הראש העליונה נקרא רדל"א והוא לעילא מן ב' רישין הנקרא א"א, ואינה מתלבשת כלל רק ז' התחתונים כנודע המתלבשין בא"א.

⁸⁸³ זה דווקא באד"ר אבל באד"ז הג' רישין נמנים רדל"א קד"א ומו"ס.

⁸⁸⁴ צ"ע, שכן לכאורה אין זה הסדר הנכון, שהרי הגולגלתא הוא כנגד הקו האמצעי, ואילו מו"ס הוא כנגד הצד השמאלי, והקד"א הוא כנגד הצד הימני. וממילא הסדר צריך להיות - או גולגלתא קרומא ומו"ס, או קרומא מו"ס וגולגלתא. ואילו כאן הסדר הוא לכאורה שונה - גולגלתא מו"ס וקרומא. אמנם ע"י בהגר"א על ספד"צ ד ע"ב ד"ה מתקלא שאף הוא מונה אותם כך. וע"י בפת"ש א"א ז' שהגולגלתא כאן היא הצד הימני, והמו"ס היא השמאלי, ובקד"א גנוזה הארת רדל"א (כמש"כ בהגר"א על ספד"צ בליקוטים שבסוף הספר ליקוט ז - דעת במקום הכתר), ולכן כאן הוא בקו האמצעי, וכן הוא בבהגר"א על ספד"צ ה ע"א ד"ה בחד.

וע"י לקמן בליקוטי נוסחאות הערה 1044.

⁸⁸⁴ ז"ל בשלימות: תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסייא ולא מתפתחא וחכמתא דא סתימאה רישא לכל רישיה דשאר חכמות רישא עלאה עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין רישא דכל רישא רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא דלא אתדבק בחכמתא ולא בסוכלתנו.

תרגום: שלשה ראשים נחקקו זה לפנים מזה וזה למעלה מזה. ראש אחד החכמה הסתומה שנתכסתה ואינה נפתחת. וחכמה זו הסתומה היא הראש לכל הראשים של שאר החכמות. הראש העליון, עתיקא קדישא הסתום מכל הסתומים, הראש של כל הראשים, הראש שאינו ראש, אינו יודע ואינו נודע מה שיש בראש הזה, שכן אינו מידבק לא לחכמה ולא לבינה.

ע"י לעיל הערה 842.

⁸⁸⁵ ע"י לקמן שער כג סוף פרק ב' שלמעשה הכתר מקיף את ראש האדם ורק החלק התחתון שלו נעשה לגולגולת.

⁸⁸⁶ ע"י לעיל הערה 853.

⁸⁸⁷ הדבר יתבאר בפרק הבא.

⁸⁸⁸ ע"י שער הכוונות דרושי סדר שבת דרוש א שזה כינוי למידת היסוד, וע"י תיקו"ז א ע"ב ויד ע"א. וע"י גר"א מב ע"ב שגורס כך, וצ"ע בגרסת התיקו, ע"ב ע"ב.

מאיר העין חלק ב'

והנה אריך אנפין הוא שם כולל ב' רישין, דהיינו כתר ומ"ס, שאלו הם ב' רישין שתחת רדל"א, והנה כל ראש צריך שיהיה כלול מ⁸⁸⁹, ולכן מתחלקין לב' בחי', והוא כי כל א' מב' יש בו בחי' י"ס, כי בכתר יש י"ס, וכן בחכמה סתימאה הנקרא רישא ממש. והענין הוא כי הראש הראשונה שבהם הוא בחי' כתר ויש בה י"ס כנ"ל, והנה הוא מסבב את מ"ס, ונקראת גולגלתא באדרא, וכן מלת כתר מלשון כותרת, ר"ל מקיף, כי גולגלתא מקיף המוח. ובתוך הגולגלתא הזה יש בתוכו בחי' מוח סתום מאד, מלבד מ"ס דא"א שהוא תחת { סב ע"ב } ⁹⁷² דכתר, לכן המוח הזה מאד עליון ⁹⁷³ וסתום ונקרא בשם אוירא עלאה כנזכר בב' אדרות ובספ"ד. והאי אוירא הוא בין גולגלתא לקרומא דחפיא עליה דחכמה דמ"ס ⁹⁷⁴, ואתקרי בספ"ד בפ"ק (ה ע"א) קרומא דאוירא דאזדכך כו'. ולמטה ממנו יש בחי' חכמה דא"א נקרא באדרא מ"ס דעתיק ⁹⁷⁵. והנה המוח העליון ההוא שבכתר א"א ⁹⁷⁶ הנקרא בשם אוירא ⁸⁹⁰, אע"פ שבערך כתר עצמו הוא נקרא בשם מוח שבו, עכ"ז הוא נעשה גולגלתא ממש בערך חכמה דא"א שהוא מ"ס דא"א, וע"כ גם המוח העליון ההוא הנק' אוירא, נק' גם הוא רישא ממש בערך החכמה, מ"ס דא"א. והרי נתבאר איך הב' רישין ⁹⁷⁷ שהם כתר וחכמה שבו נכללין בג' רישין ממש, והם כתר רישא עלאה, ואוירא רישא תניינא, ומ"ס רישא תליתאי, מלבד רישא דל"א הנק' ע"י, שאע"פ שבאדרא נקרא הכתר וחכמה דא"א, בבחי' ב' רישין בלחוד, עכ"ז הם ג' רישין ממש אשר אין מכללם רדל"א ⁹⁷⁸.

שער יג פרק ד מ"ת ⁹⁷⁹

ועתה נבאר ג' רישין אלו אשר נקראו באדרא ב' בחי', ב' רישין לבד כנ"ל. הנה לעיל ביארנו כי כל ראש וראש מאלו הג' רישין, אשר כללותן ב' רישין בלחוד, הנה כל אחד מהם יש בו עצמות וכלים, והם ו' בחי', וכל בחי' מהם כוללת ג', הרי הם כולם ח"י בחי' כנ"ל, אשר אין הרדל"א נכלל בכללותן כלל ועיקר ⁸⁹¹. ואמנם למטה בסדר התלבושות רדל"א הנקרא ע"י בתוך (נ"א בערך) ⁹⁸⁰ רישא דא"א, יתבאר איך האי רישא תניינא הנקרא אוירא דיתבא על האי מ"ס, שהיא רישא ג' דא"א, הנה היא נמשכת מבחי' האי רדל"א דעתיק יומין, שלא יכלה להתלבש באריך אנפין, ואחזי נהוריה בהאי רישא כו' ^{891, 2981} הנקרא אוירא והבן זה, ועיין למטה מה ענין האי אוירא.

⁸⁸⁹ עי' לעיל הערה 880.

⁸⁹⁰ עי' בהגר"א על ספ"ד צ ה ע"ג שסיום הגולגולת הוא קד"א. ביאור דבריו, שגולגלתא אוירא וקד"א נכללים כאחד (דע"ה ח"א ט ע"א), וכולם כאחד נחשבים לרישא תניינא (כללים ח"א יט ע"א), והם בחי' כח"ב (כללים ח"א ס ע"א). ומהאי טעמא אוירא אינו רישא בפני עצמו אלא הוא נכלל בגולגלתא (ביאורים ח"ב פג ע"א).

⁸⁹¹ וכן כל כתר שבכל פרצוף כולל ג' רישין שהם בפרטות ד', רדל"א גולגלתא אוירא ומ"ס (ביאורים ח"ב צ ע"א).

⁸⁹² עי' פת"ש א"א טו ז"ל, ברצון הזה אחזיה נהוריה דהאי רדל"א דפשיט שם חד טורנא כו' (אד"ז רפח ע"ב) והיינו סוד העברת הנהגת הזמן אל הנצחיות, ע"כ. והנה נוסח האד"ז המלא כפי המצוי בדינו היא "והאי מוחא אתפשט לכל עיבר מניה אתפשט עדן אחרא ומהאי עדן אתגלף וההוא רישא סתימא דברישא דעתיקא דלא אתידע כד פשיט חד טורנא דהוה מתתקן לאתנהרא בטש בהאי מוחא". ועי' לקמן פרק ו ד"ה ודע.

כלומר, האוירא הוא מרזא דאור א"ס, והוא מאד"ר קלה ע"ב. והאי אוירא הוא המכונה "טמיר דטמירין" וכו' (כללים ח"א מה ע"א, וכן צא ע"ב), והוא אור הראשון שנגזז (כללים ח"א נו ע"ד, צא ע"ב), ומכיוון שכן נקרא האוירא עתיק יומין, שהוא מאור הרדל"א (הקדו"ש צד ע"א). כל עליית מ"ן הוא לע"ב דמ"ס, משום שהוא נכלל ברישא תניינא, וכדי לקבל שם תוספת אור וברכה מאור א"ס אשר באוירא עלאה. כלומר שכאן הוא מקום ההתגלות הראשון של מ"ד (דע"ה ח"א יג ע"ב). ועי' לש"ו כללים ח"א נו ע"ד, שמה שנתבאר שאור המ"ה נמשך מן המצח, היינו שורש המ"ה ולא אור המ"ה עצמו. שכן אור המצח יוצא מאוירא עלאה הנמשך מרדל"א דאחזי נהוריה בהאי רישא, הרי הוא רישא תניינא דא"א הנקרא אין. והנה אור זה עצמו נגזז בקד"א ביום הראשון, אמנם בו ביום בקע אור זה את הקד"א ויצא ונתגלה במאמר ד'ויאמר אלקים יהי אור'. ומה שנתגלה מהמצח אינו כל האור אלא רק בבחי' אור מקיף. ועי' ב"ע קפט ע"א ז"ל, ידוע כי האי אוירא אחזי נהוריה במצחא והוא סוד חד טורנא בסימא יאה דבמצחא כמ"ש באדר"ז, והוא סוד רעוא דרעוין, וז"ש כד אתגלייא עתיק דעתיקין הוא אוירא הנ"ל שהוא נעלם ומתעלה מכל התיקונים דע"ק, עכ"ל. ועי' פת"ש א"א טו שזהו השורש לכל התיקונים של האצילות.

מאיר העין חלק ב'

⁹⁸²ונבאר תחלה בחי' העצמות אשר בג' רישין אלו, שהוא הרוחניות שבתוך כל אחד ואחד מהם, מתחלק⁹⁸³ כל א' וא' מהם לג' בחי', נמצא שהם ג' בחי' כל א' וא' מהם ג' ג', ובין כולם ט' בחי' של עצמות, וכנגדן ט' בחי' אחרות בסוד הכלים שלהם, ובין כולם הם ח"י בחי'. ונתחיל בענין ט' בחי' העצמות שהם ג' של⁹⁸⁴ ג' ג', והנה סבת היותן בחי' ג'⁹⁸⁵ הוא לפי שכבר נתבאר אצלינו שכל בחי' אורות עליונים יש בהם ג' בחי',⁹⁸⁶ הוא או"פ, ועליו יש אור עליון ממנו הנקרא או"מ עליו, ועליהן אור עליון וגדול משניהן והוא מקיף לשניהן⁹⁸⁷. והנה ג' בחי' אלו הם ג' { סב ע"ג } רישין הנ"ל, כי רישא עלאה דעתיקא שהוא כתר הנקרא גולגלתא דא"א הוא מקיף עליון הגדול מכולם, ותחתיו יש רישא תניינא הנקרא אורא והוא מוחא בערך הגולגלתא הנ"ל, וגם הוא נעשה גולגלתא בערך רישא תליתאי הנקרא חכמה כנ"ל⁹⁸⁸, וזו הרישא תניינא הנקרא אורא הוא מקיף קטן שהוא מקיף⁹⁸⁷ לאו"פ, ותחתיו יש רישא תליתאי הנקרא מ"ס דא"א הנקרא חכמה דא"א⁹⁸⁹, והוא סוד או"פ, והנה אלו הג' רישין הם בחי' נר"ן שבא"א, כי גולגלתא הוא נשמה, ואורא הוא רוח, וחכמה סתימאה היא נפש.

ואחר שנתבאר ג' רישין אלו בכללות נבאר כל א' מהם בפרטות. והוא כמ"ש בסוד הכללות שהם ג' בחי', וגם כל א' וא' מאלו הג' כלול מג' בחי' אלו ג"כ. וזהו פרטן: הנה ברישא עלאה הנקרא נשמה ונקרא כתר דא"א ונקרא גולגלתא דיליה ונקרא או"מ הגדול. הנה יש בו ג"כ ג' בחי' אלו עצמן, והם: או"פ שבו, ואו"מ שעליו, ואו"מ עליון משניהן, ושלשתן נקרא נשמה בערך כללות ונקרא או"מ הגדול ונקרא כתר דא"א ונקרא גולגלתא דיליה. והנה ג' בחי' אלו הנקרא נשמה הנה הם ג' שמות הוי"ה, וכל א' מהם הוא במילוי יודי"ן, כי גם כלל זה יהיה בידך שכל בחי' הנשמה הוא הוי"ה דיודי"ן⁹⁸⁶, אמנם ההפרש שיש בג' הוי"ות האלו דיודי"ן הוא בענין הנקודות שבהם. והענין הוא כי גם כלל זה יהיה בידך, שבא"א כל הוי"ות שבו הם בסוד מילוי, וגם בסוד נקודות, כי כולם מלאים ומנוקדים, אבל ההפרש שבהם הוא בענין סדר הניקוד

⁸⁹³ כלומר או"מ הישר, ולפני כן האור המקיף החוזר.

⁸⁹⁴ עי' פת"ש א"א ח וז"ל, וגם הגולגלתא של א"א נכלל באורא שקרומא דאורא הוא סיום הגולגלתא (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ג) והוא חסד דעתיק, והוא מ"ש האר"י ז"ל (נסירה פרק ט') שחסד דעתיק מאיר בגולגלתא ורדל"א הוא סוד בינה דרדל"א ובחינת דעת שבו, שמאירה בגולגלתא עצמה, ונמצא, שב' בחינות בגולגלתא, א' קרומא דאורא שהוא בחינת חכמה שבו שממש שירותא דא"א, שכל פרצוף מתחיל מחכמה ובו נכלל הגולגלתא ג"כ בבחינת פנותו אל האורא שהוא סוד הגולגלתא המקיף את המוח שהוא מכלל בנין הפרצוף, אבל עיקר הגולגלתא הוא אור העליון שבו מלמעלה על הגולגלתא שהוא בסוד כתר שאינו בכלל הפרצוף, ושם בחינת בינה דרדל"א, והיינו ז"ת שבה שהוא סוד הדעת, והרי ע"י ג' רישין אלו נשלם שורש המתקלא בסוד דעת וח"ג, והוא ג"כ כח"ב דא"א.

⁸⁹⁵ עי' פת"ש א"א ח' וז"ל, אבל לפי שיטת הגאון, מו"ס הוא בינה דא"א ואורא חכמה שבו, והמדקדק בדבריהם הקדושים יראה שאין כאן סתירה כלל, והוא כמ"ש הגאון שם (ספד"צ ו' ע"א) שבא"א שם אין בחינת נקבה נכרת כלל שהרי היא נקראת יחידה, וכמ"ש שא"א הוא בבחינת ההארה המתוקנת שאין פגם מגיע שם, ונמצא שאין שייך בו חסרון מצד המקבל רק תמיד המקבל מוכן לקבל הארתו ונכלל בשם המשפיע, וכו', אך משם יש שורש לנקבה, ולכן או"א שתחילת יציאתם מחו"ב דא"א, שם נשרשים כחדא, ולכן שם נכללים חו"ב זה בזה ואורא ומו"ס שניהם כלולים זה בזה, ונמצא שגם מו"ס נקרא ע"ש חכמה, אך מ"מ בבחינת התפשטותם למטה אז מתחלקים לב' פרצופים, ואבא מקבל מאורא ה' חסדים בסוד אורא דכיא, ואימא ה' גבורות ממו"ס בוצינא דקרדינותא דגנוז שם, ששם סוד גבורה דעתיק, ונמצא שנוכל לכוונת מו"ס בבחינת בינה ע"ש שאימא שורשה משם, אבל מ"מ, בא"א הוא בשם חכמה והאורא ומו"ס נכללים כא'.

⁸⁹⁶ וכן הוא בעקודים פרק ב' דף כה ע"ב ד"ה ודע, ובשבירת הכלים פ"ב ד"ה ובזה תבין, ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סימן ז' (צט ע"ב הובא לקמן) ועי' שעה"כ קט ע"א שורה ז' ח' (לש"ו). וז"ל שעה"כ, אע"פ שהם שלשה, כולם תלויים באבא ונקרא על שמו, כי סתם מוח הוא מאבא, עכ"ל.

כל מוח הוא שם ע"ב (דע"ה ח"ב קמא ע"א וכן קמד ע"ב), כח החב"ד נקרא ע"ב על אף שדעת הוא מ"ה ובבינה הוא ס"ג, מאחר שכולם מאירים משם ע"ב והוא כחם העיקרי העומד בפנימיות כולם (ביאורים ח"ב ט ע"א). על אף שע"ב הוא נשמה לנשמה, ונשמה היא שם ס"ג אך גם הנשמה נולדה רק לאחר שנכללו או"א עלאין הרי הם שם ע"ב שבישסו"ת שהם עצמם בסוד שם ס"ג. לכן אע"פ שתיכף לאחר שנולדה התחלקו או"א עלאין מישסו"ת, ומאז עומדת הנשמה בגילוי השם ס"ג בלבד, אמנם עיקרה ושרשה אף היא בשם ע"ב, שכן מציאותה ולידתה היא משניהם יחד דווקא, ובהיות שניהם עומדים כאחד בגילוי ע"ב (דע"ה ח"ב צט ע"ב). עי' לקמן הערה 898.

מאיר העץ חלק ב'

איך הוא, כי הנה בחי' רישא קדמאה⁹⁸⁸ אור הפנימי הוא שם כזה⁸⁹⁷ יו"ד ה"י וי"ו ה"י, ואינו מנוקד רק בד' אותיות הפשוטות בלבד שבו כזה, שהם חולם ביו"ד, וצירי בה"י, וקמץ בו"ו, וצירי בה"י, וניקוד זה הוא כפי תנועת האותיות כנודע בספרי המקובלים. והנה יש אור ב' המקיף עליו והוא הוי"ה במילוי יודי"ן ג"כ כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, אמנם מנוקדת בכל י' אותיותיה בניקוד הנ"ל. כי ג' אותיות יו"ד יש בו ג' נקודות חולם, ובב' אותיות ה"י יש בכ"א מהם צירי, ובג' אותיות וי"ו ג' קמץין תחת כ"א מהם נקוד קמץ, ובב' אותיות ה"י יש תחת כ"א מהם צירי. עוד יש אור ג' המקיף על שניהן, והוא ג"כ הוי"ה במילוי יודי"ן וי"ו ה"י וי"ו ה"י, אמנם אופן הניקוד הוא כי בד' אותיות הפשוטות הם מנוקדים ע"ד התנועות האותיות חולם צירי קמץ צירי, וששה אותיות אחרות של המילוי כולם מנוקדים בקמץ תחת כל אות מהם. והרי נתבאר ג' הוי"ת שיש ברישא עלאה הנקרא כתר גלגלתא דא"א, והם בסוד או"פ ומקיף ועוד מקיף אחר על שניהן, אמנם בערך הכללות של שאר רישין כל ג' בחי' אלו אינם רק בחי' אור המקיף העליון שבכולם והוא נשמה.

רישא תניינא והוא הנקרא אורא, יש בו ג"כ ג' הוי"ת של שם ס"ג⁸⁹⁸, גם כן על דרך הנ"ל ממש, ובנקודים הנ"ל כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י⁹⁸⁹, יו"ד ה"י וי"ו ה"י⁹⁹⁰, יו"ד ה"י וי"ו ה"י וי"ו ה"י⁹⁹¹, אלא שבמקום כל נקודת צירי"י יש נקודת סגול תמורתן, ושלשתן או"פ ומקיף ומקיף לשניהן בבחינת הפרטות, אבל בערך הכללות כל ג' בחי' אלו אינם רק בחי' אה"מ הקטן שעל הפנימי והוא רוח.

רישא תליתאי והוא הנקרא חכמה מ"ס דא"א, ויש בה ג"כ ג' הוי"ת אחרות כזה⁹⁹², יו"ד ה"א וי"ו ה"א⁹⁹³, יו"ד ה"א וי"ו ה"א⁹⁹⁴, יו"ד ה"א וי"ו ה"א⁹⁹⁵, {סב ע"ד} במילוי מ"ה דאלפי"ן⁸⁹⁹ בנקודת הנ"ל של רישא תניינא, שהם סגול במקום צירי"י, ועוד נוסף באלו שינוי ב', והוא כי גם במקום ניקוד קמץ הם באלו ניקוד פתח תמורת הקמץ, ושלשתן או"פ ומקיף ומקיף לשניהם בבחי' פרטיות, אבל בבחי' הכללות כל ג' בחי' אלו אינם רק בחי' או"פ בלבד שבג' רישין הנ"ל⁹⁹⁵. וג' רישין הכלולין מן ט' בחי' הם בחי' נר"ן שבא"א כנ"ל, והוי"ת הנשמה במילוי יודי"ן שהוא ע"ב, והוי"ת הרוח במילוי ס"ג, והוי"ת הנפש במילוי אלפי"ן, ואמנם הפרש נקודתן כבר נתבאר לעיל. וכל אלו הם ט' הוי"ת של העצמות והרוחניות שבתוכן, ועוד יש ט' בחי' אחרות דאה"ה הנקרא כלים שלהם⁹⁰⁰, שבתוכם מתלבשים הט' הוי"ת של העצמות, והם

⁸⁹⁷ עי' מ"ד ומ"ן דרוש טו קכב ע"ד [ח"ב עט ע"א] (לש"ו).

⁸⁹⁸ צ"ע לכאורה מ"ט שם ס"ג ולא שם ע"ב. ויש ליישב שהוא מהשורש הנעלם שבא"ק אשר שם עומד אבא שהוא חכמה, אחוז ותלוי בס"ג, ואימא, שהיא בינה, אחוזה ותלויה במ"ה, שהרי כל אחד ירד כדי להתגלות למטה (כללים ח"א מד ע"ג). האורא עומד בגילוי ס"ג שהוא שורש לכל הגבורות (כללים ח"ב קכה ע"ד).

⁸⁹⁹ עי' כללים כלל ו' ענף ה' [כג ע"ד הובא לקמן] וכלל יב ענף ב' [מד ע"ג הובא לקמן] ובכלל טו ענף ז' אות ו בהגה"ה שם [ס ע"א הובא לקמן] (לש"ו). עי' שער מאמרי רשב"ידף מ ע"ד ובהערת מהרש"ו שם (לש"ו).

נתבאר בדברי רבינו שהוי"ת דמו"ס המה הוי"ת דמ"ה [מכיוון שלשם נתעלו השמות, דהיינו שהשם מ"ה עלה בבינה ולכן הוא נקרא על שמה (כללים ח"א ס ע"א), וכן מכיוון שמר"ס הוא שורש אימא בינה בבחי' גילוייה למטה בכל תיקוני הדיקנא, חיוורתא והנימין והש"ע נהורין שבה, שהם ממנה והיא מתגלה על ידם למטה (ביאורים ח"א מז ע"ג)], אמנם צ"ע לכאורה, מכיוון שמצינו בתיקונים (קמא ע"ב) שעיקר המר"ס הוא הוי"ה דס"ג. אלא צ"ל שהס"ג שבו מתלבש במ"ה שבו (כללים ח"א כג ע"ד). דהיינו שהתיקו"ז מדבר על הבחי' אשר בה הרישין דא"א כלולים בב', ואז הוה המר"ס בבחי' חכמה ובאור שם ס"ג (כללים ח"א ס ע"א).

ובאופן אחר, מש"כ בתיקו"ז (קמא ע"ב) שמר"ס הוא בסוד ס"ג, כוונתו לבחי' שבה הם ב' רישין הרי הם כתר וחכמה, והמר"ס מאיר באור הס"ג. אמנם כאשר הם נבחנים בג' רישין ובבחי' כח"ב, הרי שאז הוי האורא בסוד ס"ג והמר"ס בסוד מ"ה (כללים ח"ב לט ע"ב).

⁹⁰⁰ עי' פת"ש א"א כ וז"ל, והוא מה שאנו מחלקים בהם במדרגות השמות, הוי"ה באורות, ואה"ה בכלים, שבאמת שם הוי"ה הוא יותר במדרגה משם אה"ה, שאף ששם אה"ה בכתר, הוא ע"ש שעתידי להתגלות אח"כ בבינה שהוא אה"ה הב', אבל הוי"ה הוא השורש לכל שמהן וכינויים שהוא חיות כל העולמות, ורק מתחלק בכל א' לפי ערכו ומקומו, ואכ"מ ביאורם, וכל א' מתחלק בסוד מילוי ע"ב ס"ג מ"ה שהם כל א' למטה ממדרגתו של חברו, ומשתנים בסדר נקודות שהוא לפי ענין הרכבת המאורות אשר שם לפי עומק מחשבה עליונה ששיערה כפי ערכם, בכדי שיהיו

מאיר העין חלק ב'

ראש משלשתן יש בה ג' הויו"ת משונות, כי ג' הויו"ת עליונים דרישא עלאה הנק' גולגלתא דא"א הם במלוי יודי"ן הנקרא ע"ב, ובהם י"ב אותיות הפשוטות שבהן עם כללות שלשתן הרי י"ג. וכן ג' הויו"ת אחרות ברישא תניינא הנקרא אורא במלוי ס"ג, והם י"ב אותיות ועם כללות השם בעצמו הרי י"ג. וכן ג' הויו"ת אחרות במלוי מ"ה דאלפי"ן ברישא תליתאי הנקרא מ"ס, ובהם י"ב אותיות ובכללות השם בעצמן הרי י"ג, והרי נתבאר ג' בחי' של י"ג י"ג הנזכר בב' אדרות¹⁰⁰³⁹⁰⁴.

ונבאר הענין, הנה הראש עליון הנקרא גולגלתא רישא חוורא שהוא סוד הכתר דא"א⁹⁰⁵, ויש בו י"ג תיקונים שהם י"ג¹⁰⁰⁴ אותיות שבג' הויו"ת שבו כנ"ל עם כללותן, והם י"ג הנזכר באדרא נשא (דף קכח ע"ב) וז"ל האי גולגלתא חוורא דיליה אנהיר ל"ג עיבר גליפן⁹⁰⁶. הענין הוא כי האי רישא חוורא יש בה י"ג תקונין דמתפשטין בה מהאי חוורתא דיליה, והוא בחי' הלבנונית שיש בגולגלתא בין שער לשער כנזכר שם⁹⁰⁷. וסודו הוא כי השערות עצמן הם בחי' צורת אותיות הנכתבות בדיו, והלבנונית הוא בחי' הנייר והקלף הלבן שעליו כותבין האותיות¹⁰⁰⁵. ויש בחינת שערות מעולין מן הלבנונית, ויש בחי' אחרת שהלבנונית מעולה מן השערות כמ"ש במ"א בענין היחודין ביחוד ה', וזהו טעם שמן החוורתא מנהורא דיליה ירתין צדיקיא ת' עלמין דכסופין⁹⁰⁸, ומן השערות יונק הז"א עצמו. ולמטה בע"ה נבאר איך עתיק

ומעתה תבין סודות נוראים ותבין מה שנראה לכאורה סתירה בדברי הרב בכ"מ ובכתבי הגאון זללה"ה, שבמ"א נתבאר ששערות הדיקנא הם יותר רחמים שהם בסוד אור ישר, משל הגולגלתא שהם באור חוזר, ובמ"א מבואר להיפך, ששערות הדיקנא הם קשישין ותקיפין, ושערות דגולגלתא שעיעין, ועוד, כי הרי בגולגלתא כל תיקוניו הם בסוד חסד שמתלבש בו, וכל הדיקנא הוא ממ"ס ששם גבורה דעתיק, אבל באמת הכל אמת, כי שערות הדיקנא הם בסוד השפעת המו"ס למטה לנבראים כפי הגבול הניתן להם בשיעור קו המדה אשר שם, לכן הם מכונים בשם חסדים ורחמים שבאים באור ישר, אבל שערות הגולגלתא הוא בסוד העליה של הברורין שעולה ממ"ס ונסתלק לעילא לעילא לסוד הנצחיות להיות נשאר לעתיד, שלא להתגלות למטה בסוד שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין ל"ט ע"ב) והרי זה ממש דין וצמצום וסילוק, אבל לפי עומק הענין הוא בהיפוך, שמה שנשפע למטה הוא מבחינת בינה בעצמותה בגבול ושיעור כדי שיהיה העולם מתנהג בגבול בסוד הבחירה, אבל מה שמסתלק למעלה הוא החסד הגדול אשר הוכן מתחילה כדי להטיב לברואיו בסוד שכר שלעתיד שמסתלק ומתעלם עכשיו בהנהגת הזמן, ועתיד להתגלות אח"כ, והוא ענין העלות אור המו"ס שהוא סוד מה שבינה מקבלת מתחתונים ועולה בסוד סילוק המוחין למעלה למעלה אל החכמה והכתר וה"ס האורא וגולגלתא.

⁹⁰⁴ עי' פת"ש א"א י' וז"ל, באמת הגולגלתא עצמו הוא פרצוף שלם וכן המו"ס, שלכן נקרא כל א' רישא בפ"ע וכל פרצוף יש בו י"ס פרטיות, וג"ר של הגולגלתא הם בהעלם ונכללים ברדל"א שהוא על בחינה עליונה שבגולגלתא שהוא סוד הכתר שבו שכולל ג"כ ג"ר שעליו רדל"א סוד ג"ר דעתיק, ואנו מדברים מגילוי ולמטה שבכל פרצוף מתחיל הגילוי מז"ת שבם [ולכן יש רק ז' תקוני גולגלתא].

ג' רישין אלה מהוים קומה שלמה של א"א וזר"ן שהגולגלתא הוא בחי' א"א ואורא בחי' ז"א ומו"ס בחי' נוק' (פת"ש א"א כ'), ע"כ.

עי' פת"ש א"א כב וז"ל, ולפי שהם באים מסוד ג' הויו"ת שהם ענין שורש הזמן המתחלק לג' מדרגות של היה הוה ויהיה, לכן הם ג"כ מתחלקים לג' מדרגות, שח' חיוורתי וח' נימין הם בפנים מימין ושמאל, שהם סוד היה ויהיה שהם חסד ודין בשרשם, התחלת האצילות וסוף התיקון, וד' הם נמשכים לאחור לז"א, והם באמצע סוד הזמן ההוה בבחינת רחמים שהוא הנהגת העתה, שבו מנהיג ז"א את העולם בשית אלפי שנין, מה שא"כ בחי' זמן ההיה ויהיה אינו שייך לז"א, אלא ה"ס חסד דעתיק שבו היה התחלת הבריאה, וגם חזרת גלגל הזמן הנהגת א"א וגולגלתא בבחינת הדין הגדול שיוחזר לחסד הגדול לעתיקא, לכן הם נשארים לפנים דא"א, מה שא"כ הד' דאמצע הזמן הוא נמשך לז"א לתיקונו, וזה נקרא אחור, שנמשך האור בצמצום ואחוריים לפי ערך הדרגת ז"א לבד, ע"כ.

הי"ב חיוורתי המה כנגד י"ב השעות של היום בנוק' שהם בחי' תפארת אדם לשבת בית שאין בה מעשה כי אם רק התכלית של הזכר, ושורש ז' ת"ג המה כנגד הדכר הפועל (פת"ש א"א כד).

⁹⁰⁵ עי' לעיל הערה 885.

⁹⁰⁶ תרגום: גולגולת זו, הלובן שלו מאיר לשלש עשרה שבילים הנחקקים.

⁹⁰⁷ על ידי הנימין מתחלקים החיוורתא ל"ג בחינות (הקדו"ש צו ע"ד, מבו"ש דף כו).

⁹⁰⁸ עי' אד"ר קכח ע"ב: ומנהירו דהאי חיוורא ירתי צדיקיא לעלמא דאתי ד' מאה עלמין, ע"כ. פי' שהלוייתן מתפשט עד יסוד דז"א (בהגר"א על ספד"צ יב ע"ב ד"ה חד לאלף). אין עצמות החיוורתא מתפשטת למטה, שכן החיוורתא אינו מתפשט אלא עומד במקומו הרי הוא מקום

מאיר העין חלק ב'

יומין { סג ע"א } מתלבשין ז"ת דיליה ברישא דא"א, ונו"ה שלו מתלבשין בב' בחי' של א"א, והם ב' אזנים וב' עינים שבו. והנה בב' בחי' אלו אין שער גדל בהם, אמנם כאשר אורם חוזר מתא לעילא דרך האי קרומא דאוריא דא"א⁹⁰⁹ אשר שם מתלבש ת"ת דעתיק יומין שהוא בחי' 1006 ו' כנודע, אז ההארות ההם יוצאין על הגלגלתא דא"א ונעשין נימין ושערות⁹¹⁰ כדמיון צורת וויין⁹¹¹, כי השערות יוצאין מבחי' נו"ה הנקרא (שמות לח י) ווי העמודים והבן זה, ולכן מכח אלו בחי' נתהוו ב' בחי' ברישא עלאה¹⁰⁰⁷ דא"א בגלגלתא, והם החוורתא והשערות, זה בבחי' כתיבת אותיות עצמן, וזה בבחינת הקלף והנייר הלבן הסובל הכתב עליו¹⁰⁰⁸ 912.

והנה זאת החוורתא מתחלקת ל"ג ארצין, כי כבר בארנו לעיל שיש בהאי רישא חוורתא ג' הויות, ובהם י"ב אותיות ועם הכולל הרי י"ג, והם מתחלקין באופן זה, כי באחורי רישא יש הויה א' ובה ד' אותיות, ובצד הפנים יש ב' הויות¹⁰⁰⁹ בב' הלחיים זו מצד זו וזו מצד זו, והחוטם מפסיק ביניהן, והרי הם ג' עיבר, ובכל עיבר ד' אותיות הויה א'. וכבר נת"ל כי אין אנו מונין אלא אותיות הפשוטים, אבל הם ממולאים במילוי יודיין, והנה בעיבר האחור יש שם ד' חוורתא כנ"ל שהם ד' אותיות הויה א' שהם ממולאים ביודיין, והנה הם נמשכין מצד ב' בחי' חוורתא

הלובן שבתוך השערות, ורק מהנהירו שלהם הוא שנהנים הצדיקים, ולכן הוא אינו מתפשט אלא ד' מאה בלבד, שכן ע"י התפשטות האור למטה הוא מצטמצם ונעשה ארבע מאה אלפי עלמין (ב"ע יט ע"ב).

ועי' אד"ז רפח ע"א: קולטרא דקטפוי [פי' כלל הגלגלתא כאשר נתלקט בקשר א' (מ"א יא)], אתפשט ואתנהיר [פי' כאן הוא השרש הראשון להתגלות (מ"א יא)], ומניה ירתון צדיקיא ד' מאה עלמין דכיסופין לעלמא דאתי [פי' 'מניה' דהיינו מרישא חוורתא, ונקרא רישא זו בספד"צ כסופא דכל כסופין (בהגר"א על ספד"צ ג' ע"ב ד"ה ונקרא כסופא)]. [ע"כ.

ת' הוא כמנין סנפ"ר, וכמנין שק"ל, ושם סוד שקל הקדש, כי שם הוא תחילת התיקון הרי הוא המתקלא, אמנם לעולם הזה מגיע רק מחצית, והיינו "פירותיו". וזהו בסוד מחצית השקל, וזו בחינת "ומאתים לנוטרים" (שיה"ש ח יב) (מ"א יא). זהו כפי שאמר (אד"ר קכח ע"ב) ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חויר גולגלתא דזעיר אנפין לתקנא רישיה (פת"ש א"א כב).

⁹⁰⁹ עי' בהגר"א על ספד"צ ו' ע"ב, ז"ל, עמר נקי גבורה, שהן אור חוזר, והן נפקין ממ"ס, עכ"ל, ועי' פת"ש א"א פתח יד ש"אור חוזר" שנקט כאן הוא שהאור נסתר והשערות מעלים את האור למעלה, ולא שהאור עולה למעלה מתוך מעשה בני אדם כמו בכל אור חוזר.

⁹¹⁰ עי' שער הכוונות דרושי ציצית דרוש ב, לעניין החילוק שבין נימין לשערות.

⁹¹¹ עי' בהגר"א על ספד"צ כ"ה ע"א ע"ק נקרא יו"ד וז"א ו', עכ"ל. ועי' בהגר"א על ס"י פ"א מ"ח ד"ה עשר ספירות וז"ל, המחשבה היא בבהילו וברגע א' ולכן היא בצורת י', והקול הוא באריכות לכן הוא בצורת ו', עכ"ל. ועי' עוד בהגר"א על ס"י כ"ה ע"ד, יו"ד הוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה, ו' קו, ד' שטח, וכן הוא יה"ו של הויה), עכ"ל. ועי' בתיקו"ז ל"ז ע"א ולית נימא ונימא דשערה דעתיקא קדישא דלא נפקא ממבועא עלאה, והאי נימא איהו ו' מבועא דיליה י' דסלקא באוריא עד אין סוף ונחתא עד אין תכלית, ע"כ.

⁹¹² עי' פת"ש א"א כא ז"ל, כאן בגלגלתא דע"ק הוכנו תיקונים לכל המאורות וסדרי ההנהגה בכל מה שנמצא למטה וכמש"ל מזה, ואלו התיקונים הם מתפרשים על ב' דרכים, א' תיקונים ליתן שרשים וגבולים למאורות אשר נסדרו בז"א שהוא משוער לפי ערך עבודת התחתונים, והב' הוא לקשר כל ההנהגה הפרטית הזאת בסוף הרצון אשר יושלם בכלות שית אלפי שנין שהוא סוד הגלגלתא דא"א כמש"ל (פרצופים פתח ה') בביאורו, כדי להעלותם אח"כ לסוד הנצחיות שהוא רדל"א המאירה על הגלגלתא.

וז"ס השערות שעל הגלגלתא, שכבר ידעת שכל שער הוא המשך הנהגה שלמה מלמעלה למטה, והוא שער מיוחד לכלול בו כל הפרטים הנמצאים בו, ולכן הם ממש בדמות וויין, שכל ו' הוא מראה המשך בסוד קו, והוא המשכת ההנהגה בגבול ושיעור כמו השער שבו נמשך מעין פנימי, והשער הוא הצינור להמשיך המאור הפנימי שבו, שלא יתגלה אלא בשיעור הצינור ולא יותר, וכל שער יש לו גומא מיוחד שאלמלי ב' שערות יונקים מגומא אחת מחשיכים מאור העינים (ב"ב ט"ז ע"א) וכן כאן הוא בסוד י' ו', שהגומא הוא י' והשער ו', והוא בסוד מעין וצינור, וההפרש שבין מעין לצינור שהמעין הוא קבוע במקומו ואינו מתפשט אבל הוא נובע בכל עת ואין לו גבול, רק ששם נעשה בסיתום ונמשך בצינור והוא המתפשט בגבול, והנה ז"ס י' ו', כי ידוע שהשערות הם יוצאים ממותרי המוח, ושם על הגלגלת נעשה גומות שמשם יוצא כל א' בפ"ע, והנה, המוח הוא בסוד י' ששם המאור בשלמות בכל י' חלקי האורות שבו שהם י"ס, אבל בסוד התפשטותו בשערות, יוצא בגבול ושיעור בסוד ו' לבד שהוא רק ההנהגה הראויה לתחתונים כפי הנהגת שית אלפי שנין.

מאיר העין חלק ב'

נו"ה דעתיק יומין המתלבשות בב' אזנים ובב' עינים דא"א כנ"ל⁹¹³, והרי הם ד' שהוא ב' אזנים וב' עינים, וכנגדן הם ד' חוורתא בצד אחורי רישא, ולכן אמרו שם באדרא (דף קכח ע"ב) ת' אלף עלמין אתפשט חוורא דגלגלתא דרישא⁹¹⁴, ואין כל החוורתא נכללין בהם, כי הרי הם י"ג חוורתא כנזכר שם אח"כ, (שם) האי חוורתא גלגלתא חוורא דיליה אנהיר ל"ג עיבר כו'⁹¹⁵, אמנם הת' אלף עלמין הם אותן ד' חוורתא שבאחור לבר, שכל א' מהן עולה לחשבון ק' אלף עלמין. והטעם הוא לפי שהנה הם הוי"ה א' במילוי יודי"ן, ויש בה ד' יודי"ן, וכל י' כלול מי', הרי הם ד' מאות. אמנם להיותם בסוד א"א הם עולין לחשבון גדול בסוד ת' אלף כמבואר אצלנו שיש חשבונות בא"א והוא בסוד אלפים⁹¹⁶, ובאור"א הם מאות, ובזו"ן הם בסוד עשרות ואחדות. והנה אלו ד' חוורתא שבצד האחור יורדין דרך שם, ונמשכין עד¹⁰¹⁰ י"ג נימין דשערי⁹¹⁷ שנבאר למטה בע"ה, שהם נמשכין ג"כ דרך אחורי הראש, והוא סוד הלבנונית שבעורף א"א, דוגמת מה שכתוב בענין כתר דז"א⁹¹⁸ וע"ש היטב. וזה הלבנונית מתפשט שם באחוריים דא"א ע"ג כתפין דיליה, עד מקום שמתחיל רישא דז"א כמ"ש בע"ה לקמן ענין זה, ודרך האי חוורא מתפשט השפע ונמשך לרישא דז"א ומאיר בו, אמנם דרך הצדדין אינם מתפשטים כנזכר שם (אד"ר קלא ע"ב) דשערי סליק מבחר אודנין בגין דלא לחפייא עליהו, ואינם מתפשטים רק { סג ע"ב } דרך האחור ע"ג ב' כתפין כנ"ל.

והנה נבאר תחילה ענין ט' חוורתא האחרים הנמשכין מצד הפנים דא"א מה ענינו⁹¹⁹, ואח"כ נחזור לבאר ענין המשכות אלו הד' חוורתא דאחורי רישא (דשערי)¹⁰¹¹. דע⁹²⁰ כי אותן הט' חוורתא האחרים שמצד הפנים דא"א הם נמשכין ויורדים ג"כ דרך הפנים עד רישא דז"א, ושם מתחברים בדיקנא דז"א⁹²¹, ואז נעשים לו ט' תקוני דיקנא כנזכר שם (אד"ר קלט ע"א) בט' תיקונין אתתקן דיקנא דז"א כו', וכאשר נמשכין גם אותן הד' חוורתא דרישא דאריך אנפין דרך אחור עד רישא דזעיר אנפין¹⁰¹² [אז נגמרין ונעשים בזו"ן¹⁰¹³ י"ג ת"ד] כמו שיש בדיקנא דאריך אנפין כמבואר אצלנו בכוונת ויעבור שהם י"ג כו'⁹²². עוד יש מציאות אחר להעשות י"ג תיקונים בדיקנא דז"א, והוא בזמן שמתעלה ועולה ז"א אל מקום או"א, כי אז נכלל ז"א בד' תיקונין בתראין בדיקנא דא"א, כי שם מקום מעמד או"א, ואז בעלות שם ז"א יש לו ג"כ ד'

⁹¹³ עי' לקמן הערה 952, ועי' הערה 1044.

⁹¹⁴ תרגום: ארבע מאות אלף עולמות מתפשט הלבנונית של גולגולת הראש.

⁹¹⁵ תרגום: הלבנונית הזאת של הגולגולת, הלבן שלה מאיר ל"ג צדדים.

⁹¹⁶ עי' שער פרקי ע"מ סוף פ"ב ודרושי אבי"ע סוף פרק ה' ובנה"ש ה' ע"ב (לש"ו).

⁹¹⁷ שעל עורף דז"א ונמשכים עד כנגד החזה מאחוריו, וכ"ז תכליתו להמתיק את הגבורות שבעורף דז"א. אם כן יוצא שהגבורות שבעורף דז"א נמתקים על יד החוורתא דא"א (דע"ה ח"ב מג ע"ב).

⁹¹⁸ עי' שער כה פרק ה' (הגוב"י) ושער כג פ"ד (לש"ו).

⁹¹⁹ משמע מכאן שיש ט' חוורתא לצד פנים, וצ"ע שכן אין צריך להיות כי אם ח', אלא צ"ל שחוורא ה"ג כולל את כולם ולכן אפשר להחשיבו כאילו אף הוא לצד פנים (הקדו"ש צז ע"ב).

⁹²⁰ עי' שער מאמרי רשב"י הנ"מ דף נז ע"ג (הגוב"י) מא ע"ג (לש"ו).

⁹²¹ הערת המלבה"ד: וצ"ע לכאורה, שכן קשה לומר שיהא מגיע עד דיקנא דז"א, אלא נראה לכאורה ליישב שהוא מגיע לראש ז"א וזה גורם לזיווג שם, ומשם הוא שיוצא הדיקנא. עי' שעה"כ מג ע"א ז"ל, אותם ב' ההויות שהם ח' חוורתא דרישא הם נמשכין ומאירים בהם [בדיקנא דא"א], ועי"כ יש בהם כח בט' תיקוני' הנז' לרדת להאיר בט' תיקוני דיקנא דז"א.

והנה עי' אד"ר קמ ע"א: ובשעתא דאתמשכן שערי חוורי דעתיק יומין לשערי דזעיר אפין [כאן מתבאר ששערות הראש יוצאים לז"א, ולכן הם נובעים פחות רחמים מאשר דיקנא, שכן הדיקנא יוצא לאו"א (בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ד ד"ה וידוע שהדיקנא). והיינו ירדת המוחין לז"א, שיהא לז"א ד' מוחין (בהגר"א על ספד"צ כב ע"א ד"ה וגוון חוורא). כשמאיר מו"ס למוח דז"א, אזי יש לז"א ד' מוחין, וכולם כלולין במו"ס דא"א, ואז הדיקנא דז"א יורש ד' תיקונים נוספים, והיינו מוחין גדולות ביחס למה שהיה לפניו, שהיה בבחינת מוחין דקטנות (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג וידוע שאבא). ע"י הארת מו"ס דרך השערות החוורתא מתגלה בז"א מוח חכמה, והוא ג"כ בחי' גוון חוור (ב"ע ריג ע"ב).

⁹²² ומאירים ברישיה וכו' (שמ"ש) הוא במבו"ש סוף פרק ט (לש"ו).

מאיר העין חלק ב'

תיקונים אחרים, ואז נשלמים בו י"ג ת"ד כמו א"א⁹²³. ובאדרא¹⁰¹⁴ (דף קכח ע"ב) אז מנהירו [דהאי חיורתא]¹⁰¹⁵ דילהון ירתין צדיקייא ת' עלמין, כנז' שם, ומנהירו דהאי חיורא ירתין צדיקייא¹⁰¹⁶ ת' עלמין דכסופין, הה"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר. כי אע"פ שבהיותם למעלה בא"א הם בחשבון גדול של ד' מאות אלף¹⁰¹⁷, הנה ברדתן למטה הם אז בחשבון מועט, ואינן רק ד' מאות לבד⁹²⁴. ומהם נהרין צדיקייא בעלמא דאתי, וז"ס (בראשית נג טו) ארבע מאות שקל כסף¹⁰¹⁸, כי הנה הוי"ה זאת הוא במילוי יודיין שהם גי' ע"ב, וגי' חסד שהוא¹⁰¹⁹ כסף כנודע⁹²⁵, ולכן הם בחי' שקל כסף, ועוד כי הנה כסף הוא לבן והוא סוד חוורא דרישא, שמשם נמשכים אלו הד' חוורתא. והיותן חשבון ת' כבר בארנו שהוא להיות במילוי הוי"ה זו ד' יודיין, וכל א' מד' יודיין כלול מ' הרי ת', והם ב' אותיות ש"ק מן שקל¹⁰²⁰, והוי"ה עצמם גי' כ"ו, ועם ד' אותיות הרי ל' מן שקל, וזהו ענין ד' מאות שקל כסף. עובר לסוחר¹⁰²¹, הוא גלגולת הנקרא כתר הסובב הראש, תרגום סביב סחור, וזהו עובר לסוחר הוא הכתר¹⁰²².

מ"ב ד' כללים כלל א'¹⁰²³

הנה א"א יש לו שערות רישא⁹²⁶, שהם חוורתא והנימין הנמשכים מאחוריו, ויש לו שערי דיקנא הנמשכין מלפניו, ומקום סיום ב' בחי' אלו הם עד טבורא דלבא כנזכר באדרא⁹²⁷. וביאור טבורא דלבא הוא⁹²⁸, שת"ת דא"א נקרא לב, ונקודה מחציתו נקרא טבורא דלבא, כי טבורא דגופא הוא בסוף ב' שלישים של ת"ת. והנה גופא דיליה מן הגרון עד חצי ת"ת⁹²⁹ מתלבש א"א ע"י או"א, אך ב' בחי' שערות הנ"ל מלבישין לאו"א מבחוץ מאחוריהם ומלפניהם, ונמצא שב' בחינת { סג ע"ג } שערות⁹³⁰ מגיעין עד טבורא דלבא שהוא חצי ת"ת ומסיים שם, וגם שם מסתיימין או"א⁹³¹, ומשם ולמטה מלביש ז"א⁹³² את שארית א"א (ואו"א)¹⁰²⁴. ונמצאו ב' בחי' שערות אלו מגיעין עד רישא דז"א פנים ואחור, ואינם נכנסין בו כי אינם ארוכים ואין

⁹²³ עי' לקמן פרק יא ס"ז ע"ב ועי' שעה"כ מג ע"ב ד"ה ועתה (לש"ו).

⁹²⁴ עי' לעיל הערה 908.

⁹²⁵ עי' תיקו"ז קיח ע"ב: ורזא דמלה מצרף לכסף וכו' לזהב, מצרף לכסף דא אברהם, וכו' לזהב דא יצחק.

⁹²⁶ [הערת המלבה"ד]: קשה לומר שהדברים כפשוטם שיש לו שערות וכמו שמבאר תיכף שהם החיורתא והנימין שאינן השערות כלל, אלא נראה לענ"ד פשוט כי כוונתו לומר הארות, והי"ע.

⁹²⁷ אד"ר (דף קל ע"ב) פתח כו' דיקנא דהיא תליא בשערוי עד טבורא דלבא חורא כתלגא כו', אבל זה רק מזל עליון שהרי מזל תחתון דדיקנא הוא עד טבורא דגופא, וכאן הזכירו רק של דכורא, פי' מזל עליון, שכן במקום שיש דכורא נוק' אינה נזכרת בשם (יהל אור ח"א כד ע"ג) (ב"ע פב ע"א).

⁹²⁸ עי' כללים יז ד ה (לש"ו). וזה תמצית דבריו, ב' המזלין מכונים נחש בריח ונחש עקלתון. והנה מדברי רבינו כאן משמע שמזל עליון יורד עד החזה ואילו מזל תחתון יורד עד הטבור. וכן בא בדברי האריז"ל באו"א א, ב והולדת או"א ג'. אמנם עי' שער מאמרי רשב"י דף ל ע"ד ודף לא ע"א, שמביא שדברים אלו של האריז"ל סותרים את דברי עצמו בע"ח א"א ה' וכן בשער הכללים כלל א' והולדת או"א ד' ו', שם נתבאר שב' המזלין מסתיימים כאחד בחצי ת"ת, הרי הוא טיבורא דליבא. ואפשר ליישב את הסתירה ע"פ מש"כ בשער מאמרי רשב"י, שעיקר המזל העליון הוא רק עד הלב. אמנם לפעמים יורד ומגיע אף עד הטבור. ומבאר הלש"ו שזהו על ידי כפיפת הראש. לכן האמת היא שאין כל סתירה, שכן כל המשכת המזל העליון להיות כאורך התחתון הוא באמת רק על ידי כפיפת הראש, ובלא זה היא מסתיימת בחזה וא"ש.

⁹²⁹ עיבור ראשון דזו"ן דאצילות היה על ידי עליית נה"י דא"א בחג"ת שלו. ועל אף שהם נתהוו ונעשו על ידי הזיווג דאו"א, אמנם שרשם בהנה"י דא"א. ממילא מאחר שאו"א נמצאים בחג"ת דא"א, העלה א"א את הנה"י שלו במקום או"א ונתלבש בתוכם, והשפיע בהם מוחין ע"מ להזדווג, ולכן על אף שמקומו של זו"ן בא"א הוא רק מהטבור ולמטה, הרי הוא השליש התחתון דת"ת שלו, אמנם תחילת יציאתו היה מאמצע הת"ת, הרי הוא החג"ת. וכן הדבר כאן, שעיקר הגילוי הוא רק מתחת לשבולת הזקן הרי הוא הטבור דע"ב דס"ג דמ"ס. אמנם הפרצוף הפנימי מתחיל מחצי הת"ת (לחוטם), ומב"ן (לפה) של הע"ב דס"ג דמ"ס (כללים ח"א נג ע"ד), וכן עי' ביאורים ח"ב פט ע"ד הערה 125.

⁹³⁰ עי' שער מאמרי רשב"י דף לא ע"א ונ ע"ד (לש"ו).

⁹³¹ עי' לקמן הערה 1164.

⁹³² עי' כללים יח י ה (לש"ו). עי' שם שיש אריכות בעניין השורש של אח"ף בע"ב דס"ג דמו"ס שמגיע עד הטבור, ואילו כאן לכאורה מתבאר שהוא בבחינת זה דוגמת זה.

מאיר העין חלק ב'

שיעורן אלא עד שם בשוה⁹³³, ומהם נמשכין חיות ושפע אל שערות דרישא דז"א⁹³⁴, שאע"פ שהם שערות והם דינין, עכ"ז להיותן שערות דא"א הם יותר רחמים גמורים מן הרחמים דז"א. ומשם ולמטה ז"א אין לו שערות חופפין עליו, לא מפנים ולא מאחור כמו או"א, וז"ס (בראשית כו יא) ואנכי איש חלק, בלא שערות דא"א להלבישו. אמנם השערות⁹³⁵, מהם יונק ז"א עצמו, אך החוורתא, מנהירו דילהון ירתין צדיקיא ת' עלמין דכסופין דעלמא דאתי (אד"ר קכז ע"ב), וכבר נתבאר במ"א שבבחי' א' השערות מעולים מן החוורתא, ובבחי' אחרת הוא להיפך⁹³⁶. ודע⁹³⁷, שאין נמשך אל הז"א משום א' מן החוורתא⁹³⁸ רק מחד ארחא דאזיל בפלגותא דשערי⁹³⁹ ודע¹⁰²⁵, ומשם נמשך אל ארחא אחרא דרישא דז"א בפלגותא דשערי ג"כ, ומד' חוורתא נשלם י"ג תקונים כנודע⁹⁴⁰, וט' חוורתא דפנים נעשה בז"א ט' תקונים ככתוב אצלנו במ"א.
כלל ב¹⁰²⁶

דע כי ברישא דז"א שם שורש הקליפות הנאחזין בשערות¹⁰²⁷ השחורות שלו, אך רישא¹⁰²⁸ דנוקבא שורש הדינין לבר⁹⁴¹, ואין נאחזין שם הקליפות¹⁰²⁹, והם אדומים¹⁰³⁰. והסברא נראה להיפך¹⁰³¹, והטעם כי ראה המאציל שאם שורש הדינין היה ברישא דז"א, היו דינין קשים עד מאד¹⁰³², כי דינין דדכורא קשין ותקיפין¹⁰³³ ברישא¹⁰³⁴ (ט"ז כו ע"ב), כי הם מוחין מבחי' נה"י דתבונה נוקבא¹⁰³⁵, והיו הדינין קשים מתגברין ונאחזין שם מאד, וכן אם היה שורש הקלי' למטה ברישא דנוקבא, אשר כל הקלי' סובכים אותה בסוד (שיה"ש ב ב) כשושנה בין החוחים, היו נאחזין שם¹⁰³⁶ תמיד והיה העולם חרב, ולכן ראה המאציל העליון בחכמתו לשנות הסברא, והיו שורש הקלי' יונקים מרישא דדכורא, אשר האור בא עליהם מרחוק¹⁰³⁷, ואין יכולין להתאחז שם כמו אם היו למטה ברישא דנוקבא. וכן שורש הדינין למטה בראש הנוקבא אשר מוחין דילה מנה"י דז"א זכר, אשר שם החסדים מגולין, והם נייחין ברישא ובזה יהיו הדינין ממותקים¹⁰³⁸.
כלל ג¹⁰³⁹

והנה השערות רישא דא"א לבנות כעמר נקא¹⁰⁴⁰ (דניאל ז ט), ושל ז"א שחורות, כמ"ש (שיה"ש ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, ושל נוקבא אדומים כארגמן, כמ"ש (שיה"ש ז ו) דלת ראשך, וסימנו אש"ל "אדום { סג ע"ד } "שחור" לבן מתתא לעילא, וז"ס (בראשית כא לג) ויטע אש"ל בבאר שבע, כי ע"י המים מדת אברהם צומחין שערות הנקרא אש"ל.

⁹³³ מבואר כאן שאור המזל מגיע לראש ז"א גם בלא כפיפת הראש. ואם כן לכאורה הדבר צ"ע, מ"ט בכלל יש כפיפת הראש. אלא ענין "הכפיפה" הוא על בחי' זיווג והורדת טיפת הזיווג להורידה מלמעלה למטה, לצורך הנה"י דא"א שהוא ע"י זיווג הנשיקין שבפה, נעשה כפיפת הראש להוריד את השפע דזיווג הנשיקין לכל הו' תיקונים אשר מתיקון ח' עד תיקון י"ג, ולכללם במזלין אשר או"א כלולים בהם, וכן הוא עד"ז ענין כפיפת הראש אשר לצורך היסוד דז"א, והכוונה גם לבחי' זיווג, אלא ששם הוא הזיווג של המזל העליון עם המזל התחתון, והוא שם ענין הכפיפה כי הוא בחי' המשכה והורדת הטיפה מהמזל העליון למזל התחתון ולהורידה ולהמשיכה בז"א (כללים ח"א כח ע"א).

⁹³⁴ עי' אד"ר דף קלט, הו"ד לעיל סג ע"ב.

⁹³⁵ דא"א.

⁹³⁶ עי' שער מאמרי רשב"י לג ע"א (הגוב"י) צ"ל מא ע"ג (לש"ו).

⁹³⁷ אותו החוורתא הי"ג הכולל הוא הארחא דאזיל בפלגותא דשערי, אמנם יש משמעות שאינה משפיעה למטה כלל, ואינו בכלל י"ג החוורתין אלא על פי הגר"א שחוורתא הי"ג סובב את כולם וגם עובר באמצע כולם, וכולל את כולם (הקדו"ש צו ע"ג). אמנם לפי זה איך אמר לעיל שרק החוורתא הי"ג משפיע למטה ואילו כאן אמר כי כל ח' דפנים משפיעים למטה, אלא כל מה שהתחתונים מקבלים מהחוורתא הוא אך ורק דרך י"ג הנימין, אמנם הארחא בפלגותא מקבל את הז"א בלא התלבשות הנימין (הקדו"ש צח ע"ד), כל הי"ב מאירים בי"ג ועיקרם הוא י"ב, וי"ג הוא רק כללותם (ביאורים ח"א פד ע"א).

⁹³⁸ דא"א.

⁹³⁹ עי' אריכות בפת"ש א"א כו וכז.

⁹⁴⁰ עי' שעה"כ דרוש ויעבור פרק א'.

⁹⁴¹ דינים הם שרש הקלי' ואינם רעים והקלי' הם רעים (ועי' שער מאמרי רשב"י ז ע"ג). עי' לש"ו דע"ה ח"ב טז ע"ב, שמביא מדברי רבינו לעיל יא ע"ב ד"ה זנבא ברישא (וכן הוא ביהל אור בראשית ריש היכל ו' יט ע"ד), שז' ת"ג הם שורש הדינים ות"ד הם שורש הקלי'.

מאיר העין חלק ב'

כלל ד

שערות הראש מן הכתר שהוא אריך אנפין שנתלבש בו החסד דע"י לעולם, ואפי' בא"א הוא חסד⁹⁴², ושערות דדיקנא מצד החכמה שנתלבש בה הגבורה דעתיק לעולם אפי' בא"א הוא גבורה, ולכן שערי דרישא שעיעין ושל דיקנא קשים יותר⁹⁴³.

שער יג פרק ו מ"ק¹⁰⁴¹

אמנם מציאות ז' תקוני גולגלתא דא"א⁹⁴⁴ הנזכר בספ"ד (ה ע"א) הם כך: גלגלתא א'⁹⁴⁵, טלא¹⁰⁴² דבדולחא⁹⁴⁶ ב'¹⁰⁴³, קרומא דאורא ג', עמר נקא ד', רעוא דרעוין ה', פקיאח עלאה ו', תרין נוקבין דפרדשקא והוא חוטמא ז'¹⁰⁴⁴⁹⁴⁷.

⁹⁴² דבר זה אין לו ביאור כלל, מאי בא למימר, ומאי אפילו שייך בזה, אכן הקרה ה"י לפני ע"ח כתי, ומצאתי שם המאמר הלז בשער העיבורים פ"ד בסגנון אחר זה לשונו, (אות באות) שערות הראש הם מצד הכתר (שהוא א"א) שמתלבש בו החסד לעולם ואפילו בא"א הוא החסד דעתיק מלובש בו, ושערות דדיקנא הם מצד החכמה שנתלבש בה הגבורה לעולם, ולכן דרישא (שעיעין) [שעיעין] ודיקנא קשים יותר, כי אין מתלבשת זו בזו לעולם אלא בז' תחתונות, כי ג"ר אינם מתלבשות לכן לא התלבש העתיק באריך אלא מחסד שלו ולמטה, ולכן הבינה אינה מתפשטת רק ז' שלה בז"א, ונשארו ג' אחרונות של ז"א בלתי התפשטות בינה, ואלו נעשין מוחין ממלכות, שאם היתה אימא עלאה (מתפשטות) [מתפשטת] בה לא היתה המלכות יכולה לסבול אותם עכ"ל. וזו היא הנוסחא הנכונה דכל עיקר מה שבא ללמדינו באמרו אפילו כו' דאפילו בא"א שהוא כתר של האצילות עכ"ז הע"ק [נדצ"ל הע"י] אינו מתלבש בו אלא הז"ת שלו, ולא הג"ר, אפילו בא"א אינו מתלבש בו הע"ק [כנ"ל] אלא מז"ת שלו ולמטה, וגם ממה שסידר שם המאמר הזה שער העיבורים וגם מהתחלת לשונו שכתב שערות הראש הם מצד הכתר שהוא א"א משמע שעיקר קוטב המאמר נאמר על ז"א ובזה ניחא שפיר טפי הלשון אפילו בא"א דקאמר כמובן (לש"ו).

⁹⁴³ עי' בהג"ר א' על ספ"ד צ' פ"א ד"ה עמר נקי ה ע"ד (לש"ו). וז"ל, ומה ששערות הראש רכין משל זקן, כמ"ש בא"ר (קמ ע"א), ומ' שהן יותר רחמין, הוא כמ"ש שם (דף קמ ע"א) אלא תאנא כל הני שערי דדיקנא כלהו תקיפין, מ"ט כל אינון דרחמי בעיין למיהוי תקיפין כו' ע"ש, ובהתפשטותן למטה הדבר בהיפוך כידוע, וז"ס בהרת עזה כשלג ושאת כצמר לבן (נגעים פ"א מ"א), ע"כ. עי' פע"ח כוונת השופר א' וב' שכל י"ג ת"ד הם דינים, ולכן הם נקראים בשם י"ג מדות שהם נותנים הרחמים רק במדה ולא ברווח שכן הם מתפשטים ממור"ס אשר בתוכה גבורה דעתיק, והגבורה, הרי היא הדין העליון, נותנת במידה ובקצבה (דע"ה ח"ב מג ע"ד).

עי' פת"ש א"א לג וז"ל, שערות דיקנא הם יותר רחמים משל הגלגלתא, ששם הם בסוד התעוררות מה שעולה מן התחתונים בסוד העבודה שע"ז מתעוררים חסדים גדולים לקשר עם הנצחיות, שזה עצמו הוא שורש הטוב והחסד, משא"כ הדיקנא הוא בסוד קבלת התשובה שהוא ברחמים גמורים מסטרא דלעילא, ואעפ"כ, שערות דגלגלתא הם שעיעין ורכיכין יתיר משערות הדיקנא שהם קשישין ותקיפין כמ"ש שבגלגלתא הוא חסד דעתיק ובמור"ס הוא גבורה, כי מצד שאורות החדשים שראויים ליתן לנוקבא אין הזמן גורם להתגלות עתה רק באלף הז', ולכן הם נעשים שם בסוד צמצום בסוד ויה"י אור דאשתאר בגרעו חשך דלילה, שהוא בוצ"ק שגנוז שם במור"ס, ולכן השערות הם תקיפין להיות מחיצה קשה בפני האור הגדול הזה, ואעפ"כ, הם יוצאים דרך נקבים פתוחים מאח"פ שהוא סוד התעוררות שלהם גם בזמן הזה לקבל תשובה שהוא מסטרא דלעילא ולא באור חוזר, משא"כ שערות דגלגלתא שהם בשביל הדכורא שהוא מתגלה בהנהגת הזמן אין בזה צמצום וסילוק, לכן הוא מאור דאורא בסוד יהי אור חכמה דגלגלתא, ומ"מ אינם יוצאים דרך נקבים פתוחים, רק ע"י נקבי השערות שהם בסוד אור חוזר מסטרא דילן, והבן דברים אלו מאד, שבזה יתבאר לך כמה עניינים הנראים סותרים בדברי הרב הקדוש ובדברי הגאון, ועי"ז יפתחו לך שערי אורה, ודי בזה.

⁹⁴⁴ פת"ש א"א ט וז"ל, א"א הוא שורש כל האצילות, וה"ס התחלקותו לב' מדרגות, הא' לפי ענין עצמו שהוא המעביר כל הדינים ושם הוא הטוב הגמור, ומשם נשפעים תיקונים לכל פרטי מאורות ההנהגה של ז"נ שהוא הנהגת הזמן, שבעתים מיוחדים מאיר לפי עצמותו להעביר כל הדינים ולעשות נפלאות בעולם, וגם יש בו בחינת שורש להנהגת הזמן עצמו ליתן שליטה לדינים, אך בסוד הביסום כדי שיתקיים העולם, וה"ס השתרשו [של ז"א] בא"א (עי' אד"ז רצב ע"א), וסוד התיקון הזה הוא ע"י תיקון חסד וגבורה השרשים של א"א שהם בסוד גלגלתא ומור"ס כמ"ש, שגלגלתא הוא בסוד חסד דעתיק המאיר בו, ומור"ס גבורה המתלבש שם, וכל א' עושה תיקונים בפ"ע באצילות, שחסד דעתיק עושה הז' תיקוני גלגלתא, וגבורה המתלבש במור"ס עושה תיקוני הדיקנא, וכולם הם תיקונים גדולים באצילות כל א' לפי עניינו, וכלל התיקונים כתבנו שהוא שיבואו האורות ע"י צינורות ומחיצות ולבושים וכיוצא, וה"ס ההנהגה שלא לדקדק עם הנבראים לפי ערך המאציל ית'.

מאיר העין חלק ב'

והנה כבר נתבאר במ"א כי סוד ההוא רדל"א מתלבש בא"א, וכל דבר שהוא גבוה מחבירו מתלבש בחבירו להאיר בו ולהחיותו. והנה דע כי סוד ההוא רדל"א הוא מתלבש בכתר וחכמה דא"א שהוא כללות הב' רישין כנ"ל, ותחלה נבאר איך הוא מתפשט בב' רישין אלו. ואמנם כבר ידעת כי לעולם כשהגבוה מחבירו מתלבש בתחתון כנ"ל, הנה אין כח בתחתון לסבול אורו רק מז"ת שבו לבד, כי ז"ת דרדל"א שהם מחסד עד מלכות שבו, הם מתלבשין בב' רישין תתאין דא"א ומאירין בו. כיצד, דע כי חסד שברישא עלאה הוא מתפשט ומאיר בגלגלתא, וגבורה במוחא¹⁰⁴⁵, כי אלו הם סוד הב' רישין תתאין כנ"ל^{1046,948}, ובזה תבין איך הכתר¹⁰⁴⁷ רחמים גמורים¹⁰⁴⁸, אך החכמה יש בה דינים⁹⁴⁹, רק שהם נכפין במקום הזה, ואתכפין תמן, וזהו מ"ש החייט בס' מנחת יהודה כי חכמה הוא דין והבן זה מאד. וזהו מאמר הזוהר (אד"ר דף קכ"ח ע"ב) מוחא דשקית¹⁰⁴⁹ ויטיב ושכיך כחמר טב על דורדייא, כי הוא סוד יין על שמריו רק שהם נכפין כאן¹⁰⁵⁰, והת"ת¹⁰⁵¹ הוא מתלבש בהאי קרומא דאורא^{1052,950} שהוא תיקון הג' שהוא סוד רקיע המבדיל בין מים למים (בראשית א ו), והוא נתון בין גלגלתא ומוחא שהם חו"ג¹⁰⁵³, והקרומים בנתיים והוא סוד ת"ת המבדיל בין חסד וגבורה ומכריע בנתיים.

ונו"ה יש בהם ב' בחי', א' הוא סוד היותן סתומים שהם סוד תרין ביעין דדכורא^{1054,951}, והרמוז להם הם ב' אזנים דעתיקא⁹⁵², ולהיותן ב' ביעי שהם סתומים לכן לא נזכר אזנים כלל

⁹⁴⁵ עי' בהגר"א על ספד"צ ה ע"א שלשיטתו גלגלתא וטלא המה תיקון א', ועי' מאיר הספרא הערות 563-574 שם הארכנו בביאור כל תיקון ותיקון.

⁹⁴⁶ עי' בהגר"א על ספד"צ ה ע"ב שלשיטתו מו"ס לא נזכר בת"ג כמש"כ בשער מאמרי רשב"י. ועי' לקמן הערה 1050.

⁹⁴⁷ וז"ל הפת"ש א"א ט, [כאן שייך להנהגתו ית'] לפי ערך האדם העובד, כל א' לפי מדרגתו ולפי התקרבו אל אור המאציל ית', שמי שהוא צדיק יותר, האור מתקרב אליו יותר בגלוי ויכול להיות נידון בדקדוק יותר, ועי"ז יתרבה שכרו יותר, ואלו הם סוד תיקונים שבא"א של גלגלתא, שבאים האורות ע"י שערות ונקבים במדרגות רבות לכל א' לפי מדרגתו שהם סוד השערות הרבים שעל גלגלתא כמו שית', וכן הנקבים וכל ז' תיקונים הם תיקונים לז' ימי בראשית שהם ז"ת, שבו ההנהגה לתחתונים לפום עובדין דלהון ולכל א' לפי מדרגתו, והם חסדים גדולים לבסם הדינים שבו, שיהיה לפי קיום הבריאה, שהוא סוד חסד הראשון אשר הונח להיות יסוד לנבראים, וכמ"ש (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה, והוא חסד הראשון, ר"ל של עתיק המתגלה בגלגלתא כמ"ש המתפרש לז' תיקונים כולל כל ו' ימ"ב שית אלפי שנין עד סוף אלף הששי, כמ"ש בארוכה בס"ד, ולכן אנו אומרים שגלגלתא דא"א שבו מתלבש חסד דעתיק, הוא העושה בו ז' תיקונים. ונקרא בשם גלגלתא שהיא גלגל המקיף לכל ההנהגה מראשית הזמן עד סופו, שכל גלגל הוא בהיקף נעוץ סופו בתחילתו, וכן כאן סוף ההנהגה של כלות שית אלפי שנין שבו גמר הבירור והתיקון, קשור ונעוץ בראשית המחשבה ותחילת הנהגת העולם שהיה בשביל תכלית הטוב לנבראים, עכ"ל (ועי' לעיל הערה 944. אמנם שם מבאר את ההנהגה לפי רצונו ית' להטיב, ואילו כאן מבאר את השורש להנהגתו כפי מעשה האדם).

ועי' פת"ש א"א ל', שז' תיקוני הגלגלתא מקבילים לז"ת מבינה ועד עטרת היסוד. כלומר, שהז"ת דעתיק מתלבש בהם, ובהם כלולים ז"ת דבינה דרדל"א.

⁹⁴⁸ כאן הוא שורש חו"ב (פת"ש א"א יג).

⁹⁴⁹ עי' דע"ה ח"ב דרוש ד ענף כב סימן ה (נראה שכוונתו לדף צג ע"ג) (לש"ו). לגבי הכתר, החכמה נחשבת לדין ונוק' (ביאורים ח"ב לג ע"ב). לכן עיקר פנימיות החכמה אבא הוא בחי' נוק' (דע"ה ח"ב כא ע"ד), ועי' לקמן פרק י' ד"ה אמנם.

⁹⁵⁰ והקד"א הוא בחי' הדעת שבין גלגלתא למוחא (כללים ח"א מח ע"ד).

⁹⁵¹ עי' כללים ח"א נג ע"א שהכליות עם הפרק העליון דיסוד הם כח"ב, וחג"ת הם מהפרק האמצעי דיסוד ותרין ביעין. אמנם הנה"י הם ב' שוקיים, ואין בו במה לתלות את היסוד.

⁹⁵² והנה כאן האזניים הם במעלה יותר גדולה מהעיניים, ולכאורה צריך היה הדבר להיות להיפך וכמש"כ באח"ף, וצ"ע. אלא הביאור בזה הוא שהעיניים דאריך הם למעלה למעלה בבחי' נשמה דנשמה, ולכן אינו בכלל הפרצוף, ומה שמתגלה מהעיניים הוא רק תמצית, ולכן אפשר להחשיבו למטה מהאזניים, והאזניים הם שורש בחי' הנשמה שבנרנח"י הראשונים שנכנסים בגוף הרי הוא הנשמה, ולכן הוא הראשון, (ביאורים ח"א עד ע"ד, ועי' עוד דע"ה ח"א ד ע"ג), ולכן האזניים הם מהנו"ה פנימיים דרדל"א, והעיניים הם מהנו"ה החיצוניים דרדל"א (ביאורים ח"ב פ ע"ב).

מאיר העץ חלק ב'

בעתיקא לא באד"ר ולא באדר"ז¹⁰⁵⁵953, ולהיות שלעולם נצח כלול בחסד והוד בגבורה לכן נו"ה אלו רמוזים¹⁰⁵⁶ בגלגלתא ומוחא וטמירי תמן, ולהיות שלעולם {סד ע"א} נו"ה הם סוד הדינין⁹⁵⁴ כולם כנזכר פ' צו (לב ע"א⁹⁵⁵) בסוד וערבי נחל¹⁰⁵⁷, ולכן מתפשטין מהם השערות¹⁰⁵⁸ שהם סוד הדינין כנודע, ולכן סודם הם אור חוזר הוא¹⁰⁵⁹ ממטה למעלה⁹⁵⁶, כי יוצאין מנו"ה ולמעלה על הגלגלתא ומשם יוצאין. ולהיות ששרשם מן האזנים שהם נו"ה לכן צריך לבער שערי מעל אודנין¹⁰⁶⁰957, והבן זה, כדי שלא יהיה להם כח וחוזק גדול.

ואמנם בחי' אלו הם למעלה מן היסוד, כי אלו¹⁰⁶¹ ב' אזנים ויסוד דנוקבא ודכורא דעתיק שניהם במצח כמ"ש⁹⁵⁸, כי כמו שבמצח דז"א הוא יסוד דא"א, כן במצח דא"א הוא סוד היסוד דרדל"א, לכן נו"ה (ר"ל אלו הב' ביעי שהם נו"ה הסתומים) אלו מתגלין במצח, כי הם יריקו השפע ליסוד, ולכן יש במצח סוד הדינין כנודע. כי כ"ד בתי דינין במצח ז"א⁹⁵⁹ מיסוד דאמא אשר שם, רק שבכאן בעתיקא הם נכפין, ולכן מצח ונצח⁹⁶⁰ כולא חד באתוון רצופים כנ"ל, כי הלא נו"ה הם גלויים ביסוד.

ואמנם¹⁰⁶² ב' הבחי' שבב' (פרקין תתאין) דנו"ה, שהם סוד הירכים שהם תחת היסוד הם ב' עינים⁹⁶¹ והיסוד מקומו במצח, ולכן תמצא כי כמו שהחסד הוא גנוז ונחית בפומא דאמא¹⁰⁶³, גם חסד עלאה דרדל"א נחית הכא במצחא, ששם הוא היסוד, ושם מתגלה כח האי טורנא נאה בסימא (אד"ז רפח ע"ב⁹⁶²), ונקרא רצון כי נמשך מן החסד דרדל"א, וז"ש באדר"ז (שם) מצחא דמתגליא בע"ק רצון עיקרי, דהא האי רדל"א פשיט חד טורנא נאה כו'.

⁹⁵³ על אף שנזכר ד"ז באד"ר ואד"ז למעלה מששים פעמים, אמנם אינו נזכר בתורת תיקון הגלגלתא, וכן אינו מבואר שם מהו ענינם.

⁹⁵⁴ כלומר ביחס לחג"ת וכח"ב (כללים ח"א עז ע"ג).

⁹⁵⁵ לא ע"ב לב ע"א, וע"ש כד ע"ב (לש"ו).

ז"ל דף לא ע"ב, ביומא שביעאה דחג הוא סיומא דדינא דעלמא ופתקין נפקין מבי מלכא וגבורן מתערי ומסתיימן בהאי יומא וערבי נחל (תליין) בהו ובעינן לאתערא גבורן למיא ולסחרא שבעה זמנין לרוואה להאי מזבח ממיא דיצחק בגין דאתמליא מיא האי בירא דיצחק וכד הוא אתמליא כל עלמא אתברכא במיא ובהאי יומא גבורות בעינן למיאי ולסיימא לון לבתר דהא בהאי יומא מסתיימי דינא ובגין כך בעינן לבטשא לון בארעא ולסיימא לון דלא משתכחי דהאי יומא אתערותא וסיומא הוא ועל דא אתערותא וסיומא הוא דעבדינן בערבי נחל אמר רבי חייא ודאי הכי הוא ושפיר וערבי נחל מסטרא דנחל נפקי גבוראן ובהאי יומא מתערי ומסיימי.

תרגום: ביום השביעי של החג הוא סיום הדין של העולם, והפתקים יוצאים מבית המלך, והגבורות מתעוררות ומסתיימות ביום הזה, וערבי נחל (תלויים) בהם, וצריכים לעורר גבורות למים ולהקיף שבע פעמים כדי לרוות את המזבח הזה מהמים של יצחק, משום שהבאר הזו של יצחק מתמלאת מים, וכשמתמלאת כל העולם מתברך במים, וביום הזה צריכים גבורות למים, ולסיים אותה אחר כך. שהרי ביום הזה מסתיים הדין, ולכן צריכים לחבוט אותם בקרקע ולסיים אותם שלא ימצאו, שהרי זהו יום של התעוררות וסיום, ולכן התעוררות וסיום הוא שעושים בערבי נחל. אמר רבי חייא ודאי כך הוא ויפה, וערבי נחל מהצד של נחל יוצאות גבורות, וביום הזה מתעוררים ומסתיימים.

[הערת המלבה"ד: לא זכיתי להבין מה נתכוין הלש"ו בציינו את דף כד ע"ב, וה"ע.]

⁹⁵⁶ ע"י לקמן @.1189

⁹⁵⁷ כמש"כ באד"ז רצג ע"א. וזה נעשה כדי שלא יהא לקלי' כח וחוזק גדול, שכן בהתאחזם בשרשם מתחזק כוחם (ביאורים ח"ב צז ע"ב).

⁹⁵⁸ כוונתו ליסוד שבת"ג ולא עצם היסוד דעתיק, שהרי בפרק א' איתא שהוא בסוד ת"ת דא"א, דהיינו בחזה.

⁹⁵⁹ ע"י אד"ר קלו ע"ב.

⁹⁶⁰ ע"י אד"ר שם.

⁹⁶¹ ע"י דברינו (ביאורים) טנת"א פ"ו אות יד ובנקודות פ"א אות ט' (לש"ו). הו"ד לעיל ח"א

הערה 679.

ע"י לעיל הערה 952.

לכן האזניים הם מהנו"ה הפנימיים דרדל"א והעיניים הם מהנו"ה החיצוניים דרדל"א (ביאורים ח"ב פ ע"ב).

⁹⁶² לשון האד"ז שבידינו: פשיט חד טורנא בסימא יאה. [תרגום: פשיט שר א' מתוק כראוי].

מאיר העיץ חלק ב'

ואמנם המלכות מקורה בחוטם, וז"ס (ישעיה מ"ח ט) ותהלתי אחטום לך, כי לעולם תהלה במלכות, רק שהיא המלכות דרדל"א.

הרי ביארתי לך איך ז"ת דרדל"א הם גנוזים בא"א בסוד ז' תקוני דגלגלתא הנזכר בריש ספרא דציניעותא, שהם ג"ט קע"ר פ"ח, א' גלגלתא ושם חסד, ב' טלא דברדלחא והוא מוחא ושם גבורה⁹⁶³, הג' קרומא דאורא ושם הת"ת¹⁰⁶⁴, הד' עמר נקא ושם נו"ה, הה' רעוא דרעוין והוא המצח ושם הוא יסוד, הו' אשגחא פקיחא והם ב' בחי' ירכים נו"ה, כי עמר נקא סוד אודנין (ר"ל אלו ב' ביעי שהם נו"ה) ואלו ב' ירכין סוד עיינין, הז' ב' נוקבא דפרדשקי ושם המלכות. אמנם סוד הדעת דרדל"א הוא גנוז מאד⁹⁶⁴ ולכן הוא בסוד הפה דע"ק הנזכר בזוהר (משפטים דף קכג ע"א) דעת גניז בפומא, אך ג"ר שלו הם בסוד אור המקיף, כי אינן יכולין להתלבש כנ"ל.

¹⁰⁶⁵ בינה דעתיק⁹⁶⁵ לא נתלבשה כלל אמנם נמשכת הארה ממנה מבחוץ עד מצח דא"א⁹⁶⁶, גם ברישא דא"א הוא דעת דידיה⁹⁶⁷, ובתוכו יסוד דעתיק, וגם יוצא הארה מיסוד הנ"ל ובוקע ויוצא לחוץ ופוגע באור⁹⁶⁸ בינה דעתיק אשר בחוץ ומכים זה בזה⁹⁶⁹, וזה שבפנים יוצא לחוץ וזה שבחוץ נכנס לפנים, ואז הארה ההיא⁹⁷⁰ נמשכת עד למטה עד מצחא דא"א מבחוץ ומאיר במוחין דילהון, ומשם נמשכין עד מצחא דז"א, ומתכפיין הדינין והגבורות ששם מכח עטרא דגבורה ששם בדעת תוך מצח דז"א ומתבסמין, ומשם נמשכת עוד הארה ההיא עד עיינין דז"א, ואז יכול {סד ע"ב} להגביה עיניו ולהסתכל במצח דא"א⁹⁷¹, ויורד לו משם אור גדול אח"כ. והנה ברדת כל אלו האורות מבינה דעתיק כנ"ל, בהכרח הוא שאור החכמה דעתיק תרד¹⁰⁶⁶ נעלמת בתוך הארת הבינה ומאירה גם היא עד למטה במצחא¹⁰⁶⁷ ע"ד הנ"ל, כי יש שם חכמה דז"א ומקבל הארה הנ"ל.

⁹⁶³ עי' פת"ש א"א יד וז"ל, תיקון ג' [דתיקוני גלגלתא] עמר נקי, והם השערות שעל הגלגלתא שהם יוצאים ממבועין דמו"ס שיוצא נביעו בסוד אור חוזר תוך השערות, שכבר כתבתי מקודם (בפתח הקודם) שאע"פ שמו"ס אינו נחשב בכלל הז' תיקונים שהוא פרצוף בפ"ע, זה אינו אלא בבחי' למטה מה שנמשך ממנו למטה, אבל בבחי' שורשו למעלה במה שדבוק באורא ובקרומא, הוא בכלל חשבון התיקוני גלגלתא, ובזה תבין מה שהאר"י ז"ל (ע"ח א"א פרק ג') חשב מו"ס בכלל התיקונים שאין זה סתירה לדברי הגאון זל"ה, ואלו ואלו דא"ח, וה"ס גדול כידוע שבינה היא בכלל הג"ר ותמיד נכללת עם הכתר בסוד שם אה"ה בכתר ובבינה, וגם נכללת בכלל ז"ת בסוד חשבון ז' רקיעים ז' היכלות, והוא בסוד מה שנמשך ממנה מבחינת ז"ת דידה סוד הדעת המתפשט בז"ת, וכן כאן בא"א, בחינת בינה בעצמה במה שהיא פונה למטה בסוד אור ישר בתיקוני דיקנא הוא פרצוף בפ"ע והם תיקונים אחרים, ובחינה עליונה שבה ה"ס רישא עילאה דה' הדבוק ב', הוא בכלל גלגלתא ואורא, ולכן האר"י ז"ל קרא למו"ס חכמה דא"א, והגאון ז"ל (בביאורו בספד"צ ו' ע"א) כתב שהוא בחינת בינה שבו.

⁹⁶⁴ שהוא שורש דמלכות הפרטי הנוק' דאצילות שהיא פרצוף בפני עצמו הנה הוא גנוז מאוד משום דאין ברדל"א פרצוף נוק' ניכרת אמנם היא בסוד הפה דא"א וכמ"ש אליהו זל"ט מלכות פה כו' ור"ל שהפה הוא המלכות דרדל"א ולכן הוא שם ה"ג ת"ד שנקראים 'כל טובי' (לש"ו).

⁹⁶⁵ עי' שער רוה"ק סוד יחוד יז (הגוב"י) דף מז ע"ב (לש"ו).

⁹⁶⁶ כלומר בתורת מקיף. אמנם צ"ע באומרו "בינה" אם כוונתו לבינה עילאה, הרי הוא בינה, או שמה כוונתו לבינה תתאה דהיינו ישסו"ת.

⁹⁶⁷ כלומר דעת דא"א.

עי' לקמן פ"ח ובמבו"ש דף כא ע"ד וכן הוא ג"כ בשער מאמרי רשב"י נח ע"ד ועי' עוד במבו"ש דף כב ע"ב סמוך לסופו (לש"ו).

כמ"ש באד"ז רצא ע"א (לש"ו).

ועי' בהגר"א על סד"צ ו ע"א ד"ה ליקוט בענין.

⁹⁶⁸ כלומר בהארה דבינה.

⁹⁶⁹ עי' שער רוה"ק יחוד יוד"יין וי"ן מז ע"א וז"ל, ואז תכוין כי אור הבינה דעתיק יומין, ימשך וירד דרך חוץ עד המצח דאריך, והיסוד דעתיק אשר לפנים מן המצח. יוציא אורו לחוץ, וזה שבחוץ יכנס לפנים והם פוגעים זה בזה ומאירים אור גדול, ואח"כ יורד האור ההוא עד מצחא דא"א, ומאיר שם אור גדול, ואח"כ יורד עד מצחא דזעיר אנפין.

⁹⁷⁰ כלומר דמצחא.

⁹⁷¹ אד"ר קכח ע"ב: וזעיר אנפין כד אסתכל להאי כלא דלתתא אתתקן ואנפוי מתפשטין ואריכין בההוא זמנא. ועי' שם דף קל ע"א.

מאיר העין חלק ב'

¹⁰⁶⁸ודע כי כבר בארתי לך כי כללות רד"א אחזי נהוריה בהאי אוירא ⁹⁷² שבין גלגלתא ומ"ס, וסוד האי אוירא הוא סוד הנזכר בספר הזהר בכ"מ (רע"מ פנחס רמה ע"ב ת"ז פב ע"א) יהי אור יהי אויר ⁹⁷³, כי יצאה י' מאויר ואשתאר אור, לכן הקרום מפסיק בין האי אוירא למ"ס כדי שיוכל לסובלו ¹⁰⁶⁹. והנה כל ז"ת אלו הם בגלגלתא דא"א בז' דיליה, והנה כל ז' אלו דגלגלתא הם נמשכין מצד הגולגלתא שהוא הכתר שהוא תמיד כמו כותרת, מקיף אל המוח ¹⁰⁷⁰, אך המ"ס הוא נגלה ומתפשט בסוד דיקנא דעתיקא. ולכן דע כי ב' רישין אלו שהם גלגלתא ומוחא כל א' מתפשט אל י"ג, כי הם י' והם י"ג ⁹⁷⁴. והענין הוא כי מ"ס מתפשט בי"ג ת"ד כמ"ש, והגולגלתא מתפשט בי"ג ג"כ ⁹⁷⁵, כי כל רישא צריך שיהיה כלול מי"ג ⁹⁷⁶. והנה כבר ידעת ⁹⁷⁷ כי ב' אזנים ב' עינים ב' נוקבי דפרדשקי בעתיקא כולן נחשבין לא' לבד, וסדר הי"ג דגלגלתא שבהם מאירין ז"ת דעתיק סדרן כך, כי כתר גולגלתא, חו"ב ב' אזנים, דעת מוחא (מצחא), חו"ג ב' עינים ⁹⁷⁸, ת"ת החוטם קו המישור, נו"ה ב' שפון, יסוד לשון, מלכות פה ⁹⁷⁹, וב' לחיים הם תרין תפוחין ⁹⁸⁰, הרי לך י"ג כלולים בגולגלתא ¹⁰⁷¹ ⁹⁸¹.

¹⁰⁷²והנה כל א' מן הפרצופים, בין א"א בין או"א בין זו"נ, כולם יש בהם י"ג ⁹⁸², כי אחר שכבר ידעת שאין העליון מתלבש בתחתון רק ז"ת שבו ⁹⁸³, וצריך שיהיה בתחתון סוד ג' אחרים לקבל מג"ר איזה צד הארה, ולכן הם הולכים כולם על סדר י"ג י"ג ⁹⁸⁴. ודע כי הנה מעתיק נמשכו נר"ן לא"א ולכן נאצלו ונתלבשו ז"ת בו כנ"ל, כי ה' אחרונה נקרא נפש, ו' רוח. אמנם הנשמה הוא מג"ר, ומרוב אורם אינה יכולה להתלבש בא"א כי אם נשארה למעלה בסוד מקיף, לכן

⁹⁷² עי' לעיל פרק ד' הערה 981.

הוא מ"ש באד"ר קלה ע"ב והאי אוירא הוא טמיר דטמירין דעתיק יומין ברוחא דגניז בהאי גלגלתא (לש"ו).

⁹⁷³ ועי' תיקו"ז כ ע"ב וז"ל, כד אפיק י' מאויר אתגליא או"ר, ע"כ.

דהיינו ה' הוא שמאיר, והאור נשאר למעלה. וכן הוא בפירוש בב"ע לג ע"א ע"ש. ועי' לש"ו ביאורים ח"א פ ע"ג, שיציאת ה' היינו יציאת החכמה מאוירא הרי היא הכתר - גורמת להוויית אור, דהיינו שמאיר הכתר עצמו על ידי החכמה. ועי' בהג"ר א' על תז"ח יט ע"א ד"ה בגין דאית וז"ל, אוירא הוא אור הגנוז (זהר בראשית לו ע"ב ושיה"ש נד ע"ד) שאינו מושג כלל כמו האוירא, משא"כ אור המאיר מושג לכל והוא אור הגנוז באות י'. עי' יהל אור ח"א ח ע"ג וז"ל, אור דא רזא סתימא קאי על אוירא עלאה בין גולגלתא ומוחא, והוא נק' רזא דא"ס, סתים דסתימו כמבואר שם, ואתפשט ממנו מהאי אוירא הנ"ל י', שהוא חכמה תתאה, והוא אתפשט מרזא דסתרא דאויר עלאה, והוא זיווג הנעלם דמטי ולא מטי דאוירא ומוחא [מהמסדר], עכ"ל.

כלומר האור הוא כתר, והי' דנפק מניה הוא חכמה אבא (לש"ו על הבהג"ר א' על סד"צ ה ע"ב). עי' ב"ע כב ע"ב וז"ל, האור עצמו שהוא סוד החיורתי נשאר גנוז באוירא שהוא סוד גניזת האור באוירא, ורק הארת האוירא נפיק להאיר בפנים דע"ק, ע"כ.

הוא מתגלה ביום ראשון ונגנז תיכף בקד"א (ביאורים ח"ב פא ע"ב)

⁹⁷⁴ כלומר שכל א' הוא פרצוף שלם הכולל י"ס וכולל ג' צחצחות (עי' לקמן עתיק ה).

⁹⁷⁵ דהיינו החיבורתא.

⁹⁷⁶ כלומר י"ס וג' צחצחות עי' לעיל עתיק פרק ה'.

⁹⁷⁷ עי' בהג"ר א' על ספד"צ ו' ע"ד ד"ה ואמר עינא ז"ל, ואמר עינא לשון יחיד, כי נו"ה הן תרין פלגא דגופא (תז"ח נא ע"ד), אלא שזה ימינא וזה שמאלא, וכאן ששניהם ימינא לכך הן נחשבין לא', ומ"מ שני עינים הן, כמ"ש בא"ר (דף קכט ע"ב) ואינן תרין ואתחזרו לחד, כולא הוה ימינא לא הוה דשמאלא, וכן אמר שם (קל ע"א), לא הוה הכא שמאלא ותרווייהו בדרגא חד סלקי וכלא ימינא, ובג"כ עינא חד ולא תרין, וכן בא"ז (רפט ע"א).

⁹⁷⁸ עי' לעיל הערה 952.

⁹⁷⁹ עי' זו"ח (לד ע"ד): פומא דיליה מלכות תרין שפון נצח והוד יסוד לשון למודים.

⁹⁸⁰ עי' אד"ר קלא ע"א.

⁹⁸¹ לפי הערה 977 יתבאר היטב חשבון התיקונים כיצד הם עולים י"ג, והוא כי כל כפילות כתרין עינין ותרין אודנין חשובים כל אחד מהם לאחד.

⁹⁸² דהיינו י"ס וג' צחצחות. ועי' לעיל עתיק פרק ה'.

⁹⁸³ עי' לעיל הערה 125.

⁹⁸⁴ עי' הערה 976.

מאיר העין חלק ב'

הוצרך להתלבש דעת שלו בא"א בסוד הנשמה. וז"ס שרמזתי לך (אד"ר קלו ע"א⁹⁸⁵) אורא יתיב על האי קרומא דחפיה על מוחא, כי הוא סוד הדעת המתגלה שם⁹⁸⁶, ועכ"ז היה שם מכוסה מאד והוצרך להתגלות יותר בפומא¹⁰⁷³ כנ"ל, ועכ"ז הוא סתום עדיין דביה אבהתנא עתידין למלבש⁹⁸⁷ [נ"א להתלבשה בה]⁹⁸⁸.

ודע כי כבר בארנו כי אותו קרומא דאורא הוא סוד ת"ת [דע"י והנה ת"ת] נקרא וי"ו, וכבר ידעת בתיקונים⁹⁸⁹ שכל נימין ושערות הם סוד ווי"ן, גם ידעת כי הווי"ן הם לעולם סוד נו"ה הנקרא (שמות לז י) ווי העמודים, כי נו"ה הם סוד ווי"ן היוצאים מת"ת, ו' הגדולה⁹⁹⁰. והנה בזה תבין איך י"ג נימין דשערי נפקי מקרומא דאורא שהוא הת"ת, והם נו"ה עצמן, שהם רמז אל אינון עמר נקא דתליין בשיקולא (סד"צ ה ע"ב). וז"ס (בראשית לו לא) אלה המלכים לפני מלוך מלך וגו', כי הלא מלוך מלך לבני {סד ע"ג} ישראל הוא סוד התקון כנודע, שהנה ע"י שערות מתעבה האור, ויש כח במלכים הנ"ל לקבלו. והבן וראה כי עמר נקא הוא התיקון הד' מז' דגלגלתא הנזכר בריש ספ"ד, והם סוד הנקרא בני ישראל שהם נו"ה⁹⁹¹, וזהו לפני מלוך א', מלך ב', לבני ג', ישראל ד', כי כשבא תיקון ד' שהוא בני ישראל שהם השערות היה כח לקבל האור ע"י השערות, וסוד ווי"ן אלו בארנו באד"ר (דף קכ"ח ע"ב) תאנא בגלגלתא דרישא תלייא אלף אלפין רבוא רבבן, ע"ש.

שער יג פרק ז'¹⁰⁷⁴

והנה כבר נתבאר כי ז"ת דעתיק הנה הם מתגלין בז' דגלגלתא דא"א, והוא סוד הנזכר בזוהר עתיק יומין, פי' שאין מתגלה רק בחי' יומין שהם ז' ימי בראשית, ז"ת דיליה, ובכ"מ פי' עתיק יומין הם ז"ת המתגלין בז' דגלגלתא¹⁰⁷⁵. ובערך שהוא מתלבש בא"א כתיב ביה (דניאל ט ט) ושער רישיה כעמר נקא, ואע"פ שאין זו ראשו ממש¹⁰⁷⁶, רק שמתגלה בכאן¹⁰⁷⁷⁹⁹². ודע¹⁰⁷⁸ כי אע"פ שכל אלו הם שערות בסוד שורש הדינין, עכ"ז הנה הם יותר רחמים מרחמי ז"א, ולכן מאלו השערות נמשך השפעה לז"א, ואינן מגיעין רק עד רישא דז"א ולא יותר, ושאר כללות הז"א הוא חלק, וז"ס (בראשית כו יא) ואנכי איש חלק, כמ"ש בסוד שק ואפר⁹⁹³.¹⁰⁷⁹ (ז"א¹⁰⁸⁰) מאירין בו כמה מיני אורות במוחין דיליה: א', הוא שמתפשטת הארה מהחסד העליון¹⁰⁸¹ שמתלבש בכתר דא"א, ומשם מתפשטת עד מזל הי"ג דאריך, ומשם מתפשט

⁹⁸⁵ בחללא דגולגלתא ג' חללין אשתכחו דשריאי מוחא בהו וקרומא דקיק חפייא עליהו.

⁹⁸⁶ יש להקדים, שיש ב' מיני דעת, א) דעת שבראש ב) דעת המתפשט למידות התחתונות, וכאן מדבר על הדעת שבראש, ואילו בפרק ח', שמדבר על הדעת שבין כתפין, עניינו הדעת המתפשט. הדעת שבראש גניז וסתים, כי הוא מנהירו דרדל"א ולא אתגלייא כלל כמש"כ באד"ז רצא ע"א, שאותו הדעת לא אתגלייא, דהא טמירא אזיל בגוויה ואתכליל ביה, ולעתיד לבא יזדכך הקד"א ויתבטל המסך שבו, ואז יתאחדו הדעת שבראש והדעת שבין ב' כתפין הרי הוא הדעת המתפשט (כללים ח"ב עח ע"א). עי' מבו"ש כא ע"ד ומאמרי רשב"י נח ע"ד לעניין ב' בחינות הדעת (כללים ח"א קלא ע"ד).

⁹⁸⁷ עי' לקמן שער טז פ"ד (פ סע"ד) (לש"ו). ועי' אד"ר קלד ע"ב: ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא דמתפשט לכמה עיברין (הגוב"י).

⁹⁸⁸ עי' לקמן הערה 1005.

⁹⁸⁹ תיקון יט לז ע"א (לש"ו).

⁹⁹⁰ למימרא שעיקר ההתגלות הוא בשערות, והוא גילוי ו', ושרשו בת"ת שהוא כנגד אות ו' של שם הוי"ה ב"ה והיינו ו' הפנימי, אשר שרשו הוא ברדל"א המתגלה בקרומא.

⁹⁹¹ אבות הם חג"ת (ביאורים ח"א פו ע"א).

⁹⁹² כלומר שז"ת דעתיק מתגלים כאן ברישא דא"א.

⁹⁹³ ב' חיוורתי הוא כנגד י"ב השעות של היום ובסוד נוק' שכן הם בחי' כתפארת אדם לשבת בית שאין בה מעשה כי אם היותם התכלית של הזכר. ואילו ז' ת"ג המה בבחי' דכר שהוא פועל ולא נפעל (פת"ש א"א כד), והם מתחלקים באופן זה: ו' אלפין שנין לתיקוני הדכר, ותיקוני נוק' באלף הז' (פת"ש א"א לא).

⁹⁹³ אין לז"א הארה משערות ראש א"א מכיוון שדבר זה היה מבטלו ממדרגתו. ועי' לקמן שער הולדת או"א סוף פרק ד'.

מאיר העין חלק ב'

עוד הארה ההיא עד הדעת שבין או"א ומיחד אותן⁹⁹⁴, ואז בכח הזה נעשה מוחין דז"א המתלבשין בנה"י אמא. ב', הארה נמשכת ממ"ס דא"א ויורדת דרך שערות דרישא, ודרך שערות דדיקנא דא"א ג"כ, ונמשכין עד דיקנא¹⁰⁸² דז"א ומאירין במוחין דיליה. ג', הארה יוצאת מיסוד דעתיק אשר תוך מ"ס פנימים¹⁰⁸³ מוחא⁹⁹⁵ דעת דא"א, ובוקע מצח דא"א ויוצא הארה¹⁰⁸⁴ עד

⁹⁹⁴ עי' כל זה בשער רוח הקודש [דפוס ירושלים תרכח] בתיקון נדר ושבועה בדף יד ע"ב ובמה שהערתי שם על הגליון ועי' כללים (כלל ח ענף ב אות ב) (לש"ו).

ז"ל שער רוח הקודש: והנה ענין הנדר הוא בחי' אחרת. דע כי ג' מיני הארות נמשכים מן א"א למוחין דז"א, האחד הוא, שנמשך הארה מן חסד עליון דעתיק המתפשט עד תקון י"ג דדיקנא דאריך הנק' מזלא. ומשם נמשכת הארה עד הדעת שיש בין לאבא בין לאימא ומיחד אותם ומזוגם, ואז בכח הזה נעשים נה"י דאימא מוחין ברישא דז"א בגדלותו כנודע, עכ"ל.

וז"ל הערתו בשער רוח הקודש – עי' בהשמטות שאמר כי צ"ל עד הדעת שיש בין אבא לאימא וקצת צ"ע בזה ממ"ש בשער מאמרי רשב"י פ' תרומה דף ט ע"ב ושומר שם כי הדעת הוא עצמו המזלא ע"ש.

כן כתב ג"כ בשער רוח הקודש תיקון נדר ושבועה וכמ"ש שם בהלוח הטעות שבסוף הספר ע"ש וא"כ משמע מכל זה שיש בחי' דעת בין אבא לאימא זולת או"א עצמן ואותו הדעת הוא מקבל מהמזלין והוא המיחד את או"א וכמו שאמר כאן והנה לא מצאתי מבואר בדברי הרב זלה"ה בשום מקום מעניני [מענינו - נוסח לש"ו בספר הגליונות] של אותו הדעת מה שהוא ומכמה מקומות משמע להדיא כי הדעת אשר בין אבא לאימא ומיחד אותם הן הן המזלין בעצמן עיין בהולדת או"א פ"ו ובדרושי מ"ן דרוש י' ובנסירה ספ"ג אמנם גם זה פשוט מכמה מקומות שיש בחי' דעת הן לאבא עצמו והן לאימא עצמה [שער טז פ"ד סמוך לסופו ושם פו סמוך לסופו ושער כח פ"ב ושער כט פ"ו ושער ט"ל דרוש י' וי"ד אמנם נראה כי הכוונה כאן על הת"ת דא"א ור"ל על הת"ת דא"א עצמו זולת מה שנעשה ממנו ב' דעות לאו"א ועי' בכל המקומות הנזכרים והבן - נוסח לש"ו בספר הגליונות] אבל שיהיה בחי' דעת בין אבא לאימא זולת המזלין לא נמצא מבואר מענינו מה שהוא בשום מקום ואחר שעמדתי ע"ז כמה שנים מצאתי להאר"י זלה"ה בעצמו שהיה מסתפק בזה והכריע ביותר שהאמת כי הדעת אשר בין אבא ואימא הוא רק המזלין בעצמן וכמו שמבואר בשער מאמרי רשב"י פ' תרומה דף ט ע"ב [דף כג ע"ג סמוך לסופו ועי' עוד שם נ ע"ד סמוך לסופו - נוסח לש"ו בספר הגליונות] שורה ל' וכן הוא בזהר הרקיע דף קט ע"א מדפוס קארעץ וכן תפס ג"כ בפשטות שם דף קכא ע"א ע"ש (לש"ו).

כתוב בע"ח נסירה ח' שעד שלא נתהוו ז"ן פב"פ לא נתגלתה מציאות הדעת העליון, והמזלין נעשים לבחי' דעת המכריע בין או"א. וזה קשה, שהרי המזלין אינם בין או"א אלא מקיפים עליהם מבחוץ, אלא שעל אף שהם מקיפים אותם מתפשט אורם בתוכם ג"כ, וזהו הדעת המכריע, והדעת הזו נמשך מאור היסוד דכתר שבתיקון נוצר חסד, שכן על ידי היחוד של נוצר ונקח נכנס היסוד דכתר באו"א ונעשה לדעת לייחדם (כללים ח"ב לג ע"ד)

זה תמצית לשון הלש"ו בכללים (כלל ח ענף ב אות ב) - או"א אתכלילו במזלא הרי הוא הדעת עלאה שהוא למעלה מאו"א, ונמשך משם לדעת שבין או"א. אם כן יש דעת בין או"א שאינו מהמזלין, אמנם רבינו לא מזכיר אף פעם מה הוא, אמנם בשער מאמרי רשב"י כג ע"ג נראה שרבינו מכריע שהמזלא הוא הדעת שביניהם ואין דעת אחרת.

אמנם לכאורה יש ראיה שהם אינם דבר אחד ואדרבא הם חלוקים זה מזה מאד"ז רפט ע"ב: כד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא אתנהירו ג' רישין עלאין תרין רישין (או"א) וחד דכליל לון (דעת) ובמזלא תליין ואתכלילן ביה, עכ"ל, וצע"ג. אלא צ"ל שכל ענין המזלין הוא ל' ומ' דצל"ם שהם המקיפים הבאים מהרדל"א על העטרין דחו"ג שבאו"א על דרך הל"מ דצל"ם הבאים מאו"א לזו"ן, ובכל גידול נמשכים מקיפים בפנימיותו, ומתחלפים ממקיפים לפנימיים, דהיינו שלאחר שהפנימיים עושים את פעולתם הם עולים למעלה לעלמין דכסופין, ולכן המזלין נעשים לבחי' דעת שבין או"א על ידי התחלפות ממקיפים לפנימיים, שעל ידו הם נהיים לבחינת "תרין רעין דלא מתפרשין" (זהר ויקרא ד ע"א), שכן אור המזלין כביכול נוזל בתמידות מלמעלה למטה ולכן הם נקראים מזלין [צ"ע אם דבר זה באמת נוגע ללשון כאן].

ממילא יתבאר איך הדעת היא למטה מאו"א והמזלין מעליהם, והוא כפי הכתוב באד"ז רפט ע"ב: חד דכליל לון. אמנם הכל הוא דבר א' כנ"ל ומה שהם מקיפים, הוא בבחי' ל' מ' דצל"ם, ומה שהם בבחי' דעת המייחדם הוא בבחי' צ' דצל"ם.

⁹⁹⁵ עי' שער רוח הקודש שם (לש"ו). אלו הב' תיבות מ"ס פנימיות ליתא בשער רוח הקודש דף יד ע"ב וכן משמע ג"כ כי הרי היסוד אינו מתלבש בהמ"ס רק בהמצח במוח הדעת אשר שם וכנ"ל פ"ו וגם עומק כוונת הרב הוא אינו על היסוד לחוד אלא גם על הת"ת אשר היסוד נמשך ממנו ובאמת בשער רוח"ק שם אינו מזכיר היסוד כלל אלא כתב מאור הפנימי סתם וכוונתו הוא על בחי' קרומא דאורא דבמצח אשר שם הוא אתפשטתא דת"ת ג"כ (אלא שהגילוי שם הוא היסוד)

מאיר העין חלק ב'

מצחא דז"א, ומאיר במצחא דיליה בפנים של¹⁰⁸⁵ המוחין בתוך מצחא דיליה, ואז מתבטלין כל הדינין שבמצח (נ"א שבמוחין)¹⁰⁸⁶ דז"א¹⁰⁸⁷ (1087996)⁹⁹⁷.

והנה¹⁰⁸⁸ * לעיל (פרק ה') נתבאר כי החוורתא מתחלקים ליי"ג ארחין, והד' לברא שהם אחורי הראש הם נמשכין עם יי"ג נימין דשערי דרישא הנמשכין אחורי הראש עד רישא דז"א⁹⁹⁸, {סד ע"ד} ומשם יורד השפע לרישא דז"א⁹⁹⁹. הנה א"כ כי או"א מושפעים מסוד מזלא דע"ק, כי הם נמשכין ממ"ס חכמה דכתר, והז"א מושפע יותר מלמעלה, מכתר דא"א, שמשם נמשכין יי"ג חוורתא, ומפאת בחי' זו הוא יותר מעולה הז"א לפעמים מאו"א. אך להיות כי אין יורד לו השפע רק דרך או"א¹⁰⁰⁰, בבחי' זו הם גדולים ממנו¹⁰⁰¹. וז"ס הנרמז באדר"ז (רצב ע"א) או"א מהאי מוחא נפקי, ז"א בעתיקא תליא ואחיד. והבן זה ע"ד מ"ש, כי ז"א יונק מכתר א"א, ואו"א ממוחא דע"ק ע"י המזל היורד משם.

* ונלע"ד חיים שזו למיון לוח המלח שילח מל"ק המחיה הנקודים. עוד יש בחי' הארת פה דל"ח¹⁰⁹⁰ שיואלין מפיו הכלים ומקיפים בסוד לוח"מ לז"ת דל"ח [נ"ח דז"ח]¹⁰⁹¹, וגם זה נלע"ד כשהוא למיון פה דל"ח המול"ח העקודים.

¹⁰⁹² והואיל ואתא לידן נבאר מ"ש (אד"ו שם) תליא ואחיד, דע כי כבר נתבאר כי חצי ת"ת דא"א ונה"י שלו הם מתלבשין בז"א, וז"ש (שם) בעתיקא אחיד ותליא, כי הוא "אחיד" שם ממש בנה"י. אך בערך אלו יי"ג תקוני חוורתא¹⁰⁰² כנז', ע"ז אמר "תליא", כי¹⁰⁹³ נתלה ז"א ולא אחיד¹⁰⁰³. בערך¹⁰⁹⁴ ב' בחי' אלו אמר אחיד ותליא (גם זה בעצמו הוא באו"א, כי הם תליין בעתיקא קדישא במזלא קדישא הנמשך ממ"ס, והם ג"כ אחוזים בכינה חג"ת דא"א) נמצא כי א"א מתלבש בכל אצילות כולו¹⁰⁰⁴, אך ראשו אינו מתלבש כי אין העליון מתלבש בתחתון אם לא בז"ת, כי הג"ר נשארים בסוד מקיף. וז"ס הנרמז באדר"ז (רפח ע"א) ודאי בהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודו¹⁰⁰⁵. והנה נראה דקשה לזה מ"ש באדר"ז (אד"ד דף קל ע"ב) כי

וכמו שמבואר בדברי הגר"א בספ"ד פ"א בכ"מ שם וחושב כאן כל הג' רישין גולגולתא ומ"ס וקד"א שבמצח שהם חב"ד דא"א והבן זה מאד (לש"ו).

⁹⁹⁶ עי' אד"ר קכט ע"א שהאריך בעניין זה, שהוא תיקון רעוא דרעוין.

⁹⁹⁷ הראשון אינו עובר דרך דיקנא אלא זהו פנימיות הקומה, השני הוא מקיפים ואילו השלישי הוא ממצח למצח.

⁹⁹⁸ דהיינו עד המקום אשר לשם יורד הדיקנא, שכן השערות והדיקנא הם בחי' זכר ונקבה (כללים ח"א עט ע"ב).

⁹⁹⁹ עי' אד"ר קלא ע"ב.

¹⁰⁰⁰ ולכן כל המזלין המתפשטים בזו"ן הוא הארתם בלבד (כללים ח"א כז ע"ד).

¹⁰⁰¹ אמנם אורות המזלין מקבל ז"א בחי' א' גם שלא ע"י או"א כמ"ש בנסירה פ"ח דף כה ע"ג (סע"א), ועי' שעה"כ דף לד ע"ד ולה ע"א (לש"ו).

¹⁰⁰² עי' כללים ח"ב יד ע"ב שכוונתו בזה גם לנימין וגם למזלין, וכן הוא בשער מאמרי רשב"י

הו"ד בליקוטי נוסחאות הערה 1088.

¹⁰⁰³ "תליא" הוא במה שהתפשטות השניה נולדה ויצאה מהעצמות והמוחין דמ"ה וב"ן הכלליים, ו"אחיד" הוא במה שהמ"ה וב"ן הכלליים עומדים בתוכו ובפנימיותו בכל שיעורו (כללים ח"ב כג ע"ב).

¹⁰⁰⁴ שער הכללים פ"ט ושער מאמרי רשב"י נ ע"ד (לש"ו).

והא"ס עובר בתוכו ומחיה את כולם על ידו, והוא נשמה לכולם (כללים ח"ב ו ע"א).

¹⁰⁰⁵ עי' [ביאורים] מול"מ פ"ה אות כג (לש"ו).

וזה תמצית לשונו: וצ"ע, שכן כאשר הם בזיווג שלים הו' והדל"ת דמילוי יו"ד לא נשתנו כלל מצורתם, ואם כן מהו דבר זה שאומר הרב שיש צורת ו' רק כאשר אין זיווג. אלא צ"ל שכוונת הרב כאן היא רק על הזו"ן שנולדו ויצאו מזיווג זו"ן דכתר שנכללו באות י' הפשוטה, הרי הוא בעת שעולין רק ד' אורות הרי הוא זיווג דלא שלים. אמנם בעת שהוא בזיווג שלים, אזי המוחין יורדים משורש כתר עליון, ואז נכלל הבן הנולד באות י' הפשוטה, ונכלל בבן הנולד גם הרשימו ואור החכמה, ואז עולה הז"א באות י' הפשוטה עצמה. וכן הוא בנוק', כי עתה בעת זיווג דלא שלים, היא רק באות ד' דמילוי יו"ד שהוא בחי' קטנות, אמנם זה לא על דרך הקטנות שבאצילות, שכן שם הוא מציאות קטנותה בד' התחתונות דז"א, ולכן נקרא ד' ונקראת דלה ועניה דלית לה מגרמא כלום, שכן המוחין נעלמים בה. אמנם כאן הרי הוא מציאות של קטנות, ושם ד' שבה הוא

מאיר העין חלק ב'

דיקנא תלייא עד טבורא דלכא (דא"א), דנראה שיש ל¹⁰⁹⁶ קומת הגוף¹⁰⁹⁷, אך זה תבין מ"ש לא אתגלייא, ולא אמר ולא הוי, כי יש לו קומת כל הגוף, ואינו נגלה רק הראש לבד, כי אין דרך להלביש הראש רק הגוף. והנה מתחלת הגרון עד טבורא דלכא דא"א שם מציאות או"א, כי עד שם מלבישין אותו¹⁰⁹⁶, ומשם ולמטה מלבישו ז"א¹⁰⁹⁷. וז"ס הת"ת¹⁰⁹⁸ שנקרא לב¹⁰⁹⁸ והבן זה. ומטבורא דלכא שהוא חצי ת"ת¹⁰⁹⁹ שלו מתחיל משם סוד רישא דז"א, ובתוך הז"א מתלבש א"א מטבורו עד סיום יסוד שבו, לכן אמרו בעתיקא לא אתגליא אלא רישא בלחודוי.

¹⁰⁹⁹ ונחזור לענין כי ז"ת דעתיק¹⁰¹⁰ אף על פי שאמרנו שהם מתלבשין בז' דגלגלתא דא"א¹¹⁰⁰¹⁰¹¹, עכ"ז בהכרח הוא שיתפשטו בכל קומת א"א, ועיקר מה שהם ברישא דא"א אינם

להיפך, והוא על שורשה והתחלתה אשר בהמוחין שהמה רביעית לכל תלת שהיא בגילוי של ד' המוחין שלה, ור"ק שלה כלולים בה בהעלם.

ע"כ דברנו על הזיווג דלא שלים הוא כאשר עולה רק ד' אורות, אבל כאשר עולה ה' ואז הוא זיווג שלים אז הוא נשלם הבן הנולד ועומד בהי' פשוטה עצמה וגם נשלם הנוק' הנולדת והיא אז בכל הב' אותיות ו"ד דמילוי י"ד כולן, כי היא על דרך אימא עלאה שהיא הו"ד דמילוי י"ד (עי' זיווגים ד'), ועומדת כך: האות ו' כוללת בתוכה את י' ספירותיה באופן זה: ראש הו' הוא בסוד ג"ר, גוף הו' הוא בסוד ו"ק, והד' שלה הוא בסוד ד' מוחין הנמשכין מד' התחתונות שבה ומתלבשים באות ה' של השם י"ה שבכתר אשר שם הוא המלכות דאור החכמה. ועי"ז נתמלא האות ה' במילוי אלפין או במילוי ההי"ן.

ואז ו"ק שלה ניכרים אף הם, שכן על ידי הזיווג שלים נשלמה במוחין דגדלות ונעשית העביות הראשונה בערכם לבחי' כלי דו"ק שבה, ולכן הו"ק ניכרים עתה היטב. וזה נתגלה כדי להמשך ולהלביש אור ומוחין דד' התחתונות שבה, ולהמשיכם לאות ה' אשר שם הוא המלכות דאור החכמה (ביאורים ח"ב עח ע"א).

¹⁰⁰⁶ עי' לעיל הערה 927.

¹⁰⁰⁷ עי' לעיל הערה 931. ועי' תיקון נוק' פ"ב אות יד ושעה"כ צה ע"א סמוך לסופו (לש"ו)

¹⁰⁰⁸ עי' שער מאמרי רשב"י באד"ז מז ע"ג ובדפורה"ח נ ע"ד (לש"ו).

¹⁰⁰⁹ עי' הערה 929.

¹⁰¹⁰ עי' לעיל הערה 54 מה שהבאנו בשם הביאורים ח"א טז. עי' לש"ו כללים ח"א פו ע"ב שמביא על זה את דברי בהגר"א על ספד"צ ד ע"ב ד"ה מתקלא קאים, שכל בחי' מתקלא שבא"א היא באו"א המתלבשים עליהם.

¹⁰¹¹ עי' פת"ש א"א ג וז"ל, עתיק הוא בחינה ממוצעת בין א"ק ובין אצילות, והיינו, שבו נסדר כל מה שעולה מהנהגה הזמנית בכל פרטיו מראשית סיבוב הגלגל עד תכליתו שהוא סוד יום הדין הגדול, ונקבע שם מאורות וכחות להעלותם באותם הפרטות עצמם למדרגות א"ק, שנגד כל תיקון מעבודה וכל מצוה וחלק בעבודה יהיה כנגדה שכר והארה נצחיות לפי מדרגות א"ק, ולכן הוא נעשה מבחינות מלכות דא"ק שהוא סוד מידת הדין של מעלה, והיינו סוד יום הדין הגדול.

מה שהוא בפרט בכל שנה המשפט בבחינת מלכות דאצילות, כך הוא בכלל כל הסיבוב באלף השביעי במלכות דא"ק, והוא סוד העליה שעולה המלכות עם כל העולה מן העבודה הזמנית ממדרגה למדרגה ליתן שכר לנשמות בנצחיות בסוד זמן שמחתנו, כך לצדיקים שבישראל שזככו נפשם לקדושה כמ"ש הגאון בפי' לספ"ד (ל"ד ע"א), והוא העליה מז"ת דעתיק שבכלל כל ז' ימי בראשית אל הרדל"א שהוא ג"ר דיליה שהוא בסוד קיבול שכר בסוד המוחין בג' אלפים שאחר אלף השביעי, ואלו ו' הם סוד הארת השניה דעתיק קדישא בגלגלתא דא"א, ולא בבחינת התפשטות בכל פרצופו, שכל הז' תיקונים הולכים אחר תיקון ז' ימי בראשית, ואלו ו' אלפי שנה בסוד התכלית היוצא מן העבודה שהוא הכתר של א"א שכל כתר הוא הרצון והתכלית כידוע, שבאמת כל הז' תיקונים הם בכתר דא"א לבד.

מלבד מה שנותן [עתיק] תיקונים ומאיר בז' ימי בראשית שהם ז' תיקוני גלגלתא בבחינת העברתם לנצחיות בבחינת קיבול שכר, עוד הוא מתלבש באצילות עצמו להנהגת העתה שיהיה מסודר ע"פ הנהגת א"א שענינו מתחלק לב' מדרגות, הא' לפי גודל החסדים וביטול הדינים שהוא בערך עצמו, והב' בבחינת ז"א שהוא ענף ממנו לעשות דין ומשפט, וא"א מעמידו שיהא הדין מתבסס קצת ולא יכלה העולם מפני זעמו, הכל לצורך תיקון הנהגה, ולכן מצד זה, גם עתיק מתלבש בו ליתן לו שורש ותיקונים לב' סדרים אלו שבא"א, והכל בשביל שיהא הנהגת הזמן על ב' דרכים הנ"ל מסודר לצורך תיקון המעותד שבכל רע ויחזור לטוב ויועיל תשובה לתקן הפגם ויהיה העולם נתקן בסוף, נמצא שבזה הוא מושרש בעתיק שהוא סוף השפע מא"ק שהוא הנצחיות, לכן מצד זה אנו אומרים שעתיק מתלבש בכל אורך פרצוף א"א עד סופו, שהוא המונח הכללי של כל אצילות ואו"א וזו"נ הם ענפים שלו, עכ"ל.

ועי' בהגר"א על ספד"צ ו ע"ב ד"ה ובינה דרדל"א וז"ל: עיקרה אינה אלא בגלגלת, ומסתיימת יסוד דילה בפה דא"א, שהוא סוד יסוד ה"ג, שבה מצטיירים כ"ב אותיות וה"ג, וכן בפה, ובינה

מאיר העין חלק ב'

אלא ב' שהם חסד וגבורה, חסד ברישא בגלגלתא, גבורה במוחא. כי גלגלתא ומוחא הם תרין רישין תתאין, והם שרשים לכל מציאות רישא. אבל שאר המתגלין בז' דרישא אינם רק הארה בעלמא. אך עיקר התלכשותם למטה בשאר שיעור קומה {סה ע"א} דא"א כיצד: ת"ת בבינה דא"א שהוא גולגלתא דא"א¹¹⁰¹, נו"ה בחו"ג¹¹⁰² דא"א שהם מוחין לאו"א¹¹⁰³, ואח"כ מהיסוד מתפשט הארה בת"ת ונה"י דא"א, כי כבר ידעת כי לעולם כל נה"י הם באים מסוד¹¹⁰⁴ תוספת¹¹⁰² ואינם עיקרין, לכן הם באים תמיד בדרך הוספה ולא שורש ועיקר. לכן מסוד יסוד עתיק מתפשטין נה"י דא"א¹¹⁰³, וכן הענין בכל נה"י דאצילות.

¹¹⁰⁵ ואם תדקדק תמצא כי תמיד ת"ת נעשה ממנו הכתר שהוא גלגלתא, כי ת"ת דעתיק תמן גלגלתא דא"א שהוא סוד בינה דא"א¹¹⁰⁴, ומת"ת [נ"א וכן ת"ת] דא"א נעשה כתר וגלגלתא דז"א, וכן מת"ת דז"א נעשה כתר וגלגלתא דנוקבא.

גם דע כי סוד ת"ת דא"א נחלק לב' חצאין, חציו למציאות או"א לצורך גופם¹¹⁰⁵, וחציו לכתר ז"א. הרי כי או"א וז"א הם ב' מלכים משתמשין בכתר א' (חולין ס' ע"ב)¹¹⁰⁶. גם ת"ת דז"א נחלק לב', חציו לגוף דז"א ע"ד הנ"ל, וחציו לכתר דנוקבא, וגם הוא סוד¹¹⁰⁶ אי אפשר לב' נקראת שבע, שכוללת כל השבע, לכן כל הז' דרדל"א מאירין בגלגלתא, גלגלתא עצמה בינה, והוא ג"כ כתר דא"א, ע"כ. ועיי"ש ו ע"א ד"ה וכן הוא וז"ל, בא"א שג' רישין שלו הן כח"ב שלו, וגלגלתא כתר שלו הוא מבינה דע"י, והוא ז"ת דידה, והוא סוד הדעת שאמרו (אבות פ"ג מ"ז) אם אין בינה אין דעת, ע"כ.

ועי' יהל אור ח"א כד ע"ב, ז"ל, וענין הגולגלתא הוא יסוד דבינה דרדל"א והוא הדעת דז' תיקונים דגולגלתא כי בתיקון השני שהוא או"א שם מתלבש חסד דע"י ובו מתלבש יסוד דבינה ונעשה לו דעת וכן הוא ענין הדעת.

¹¹⁰² עיקר הפרצוף נגמר בחג"ת, ונה"י נמצאים שם רק בסוד תוספת, כלומר לצורך התחתון (כללים ח"א כט ע"ג). הז"ת דעליון מתלבשים בתחתון, ולכן הם רק עד נה"י דתחתון, ולכן אין להם על מה לסמוך, ולכן הם באים רק בסוד תוספת (כללים ח"א נז ע"ג).

איתא בשער הולדת או"א ד' שהנה"י הוא בסוד תוספת מכיוון שהעתיק מתלבש רק בז"ת דא"א, ואם כן לכאורה רק הוד יסוד ומלכות המה אשר צריכים להיות לבר מגופה, וצ"ע מ"ט כלול כאן גם הנצח.

והנה כל התלבושות היא רק במלכות, ומלכות היא כללות הו"ק, ובעיקרו הוא רק ו' בחינות, שכן המלכות אינה נכללת בהם, שכן כל מהותה היא שהיא רק כלולה מכולם, ולכן העתיק מתלבש על הא"א עד ת"ת, ולמטה ממנו יש רק נה"י ולא נה"ים שכן אין למלכות מציאות בפני עצמה מא"א ולמעלה. ולכן כשאמרו נה"י הוא כולל מלכות בק"ו.

יש להקשות כי לכאורה מצינו סתירה בדברי רבינו, שבשער הולדת או"א ד' איתא שהנה"י דא"א נעשה על ידי ריבוי השפע דיסוד דעתיק שהוא בסוד ת"ת דעתיק (בסוד תוספת), ואילו בשער א"א פרק ז' ועוד איתא שהנה"י דעתיק מתחלק לג' פרקין והיסוד לב' פרקין, כאשר הפרקין העליונים הם בסוד חג"ת דא"א, האמצעיים בסוד נה"י דא"א, והתחתונים למטה מהאריך בסוד דדי בהמה. וכאן הדבר אינו בסוד תוספת. ויש עוד שמועה אחרת, שב' פרקין עלאין דנה"י דעתיק הם בסוד חג"ת דא"א, והפרקין תתאין דנה"י דעתיק הם בסוד נה"י דא"א. עיקר נה"י דעתיק הוא בפנימיות חג"ת דא"א המצויים בעיקרם למעלה מן הפרסא, ועל ידי ריבוי השפע דהיסוד דעתיק המסתיים בחזה דא"א, מתפשטת הארת ב' הפרקים התחתונים דנו"ה דעתיק, והם נעשים מהאמצעיים דנה"י דא"א שמתחת לפרסה בסוד תוספות, שכן הם מקבלים תחילה את הארת היסוד דעתיק שנתפשטו על ידי הריבוי שפע של התוספת. וכן מתבאר השמועה הג' באופן זה, שב' פרקין תתאין דנה"י עומדים מכיוון שעיקר האמצעים נשארו למעלה בחג"ת, ועיקר הארה הג' הנ"ל נשארה בנה"י דאצילות אע"ג שהיא מאירה לבריאה בתורת דדי בהמה (כללים ח"א נז ע"ג).

¹¹⁰³ עי' ספר הכללים טו ז ד (לש"ו). ה"ד לעיל הערה 679.

¹¹⁰⁴ עי' כללים ח"א כלל ח' ענף א', שנה"י דעתיק המה אשר מתלבשים במוחין דא"א. אמנם קשה, שכאן הוא מביא שנה"י דא"א הוא שורש למוחין דז"א, ועי' בהגר"א על ספד"צ טז ע"א ד"ה וכן הוא, ועי' בהגר"א על ספד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר וז"ל, בכל הזוהר וספרי קבלה כולל כל האצילות בג' שמות אק"ק הו"ה אדנ"י ג' פרצופים א"א ז"נ שאו"א נכללין במזלא וכן בא"ר לא הזכירם, ע"כ. ועי' בהגר"א על ספד"צ טו ע"ד טז ע"א, שכל מה שלמעלה מהפרסא נכלל בפרצוף העליון.

¹¹⁰⁵ עי' שער טז פ"ד סמוך לסופו ובכל הציונים שם (לש"ו).

¹¹⁰⁶ ועי' שעה"כ דרושי ר"ה דרוש ה', שזה תיקון למיעוט הירח, ולכן הוא יכולים הם להשתמש בכתר א'.

מאיר העין חלק ב'

מלכים להשתמש בכתר א'¹⁰¹⁷. ולעולם כל הת"ת נחלק לחצאין. אך החילוק הוא כי סוד ת"ת דע"י הגנוז בבינה מתחלק בשוה, זה בצד זה לאו"א כחדא, אך ת"ת דא"א נחלק לב' חצאין זה למעלה מזה, א' לו לעצמו וחציו, הב' למטה בז"א. וכן ת"ת דז"א (לכתר דנוקבא)¹¹⁰⁷ נחלק לב' חצאין, חציו לעצמו וחציו לנוקבא¹¹⁰⁸ זה על גב זה, ובדרוש או"א יתבאר זה באורך.

¹¹⁰⁹ ואמנם הארת העתיק הוא מתגלה בב' רישין תתאין¹¹¹⁰ דא"א כחדא, אף על פי שמהראוי היה שיהיה הא' מתגלה בב' והב' בג'. הטעם {סה ע"ב} כי הנה מציאות אלו הב' רישין מתגלין אח"כ באו"א, ואו"א כחדא נפקי וכחדא שריין (אד"ז רצ ע"ב), לכן גם אלו הב' רישין יהיו כחדא, והראשון¹¹¹¹ (מתלבש בשוה בהון ג"כ) ולכן תמצא כי החסד שבו מתגלה בגלגלתא, והגבורה מתגלה במוחא, ואז נכלל חסד בגבורה וגבורה בחסד¹¹¹². גם אנו מוצאין כי היסוד מתגלה¹¹¹³ במצח שהוא סוד רישא תניינא, ומשם מתגלה בדיקנא בסוד הרצון כנזכר באדר"ז (דף רפט ע"א¹⁰¹⁸). גם כבר ידעת כי סוד הוד זקן¹⁰¹⁹ [נ"א הוא זקן דא"א] הנזכר באדרא⁽¹⁰²⁰¹¹¹⁴⁾, גם דדיקנא¹¹¹⁵ (כי גם בו נכלל ההוד כי הדיקנא) אינו אלא בבחי' יסוד, לכן הנשים [והסריס] אין להם זקן, הרי¹¹¹⁶ דב' רישין אלו כלולין זה בזה.

שער יג פרק ח'¹¹¹⁷

ועתה נבאר מציאות דיקנא דא"א מה הוא. הנה נודע כי א"א מלביש לעתיק כנ"ל, וכבר ביארנו כי בא"א יש גלגלתא, והוא סוד הכתר דא"א, ובגווה חד מוחא לחוד דלא אתפליג לג' מוחין כמו בז"א¹¹¹⁸¹⁰²¹, רק חד לחוד, והאי מוחא הוא סוד חכמה דא"א ונקרא מ"ס. אמנם שינוי זה יש בא"א יותר מבשאר פרצופים, כי בגלגלתא שלו יש כתר וחכמה, אבל בינה ודעת אין בגלגלתא שלו. ואמנם בינה דא"א הוא סוד הגרון דא"א¹⁰²², ותמן נחתת ולא קיימא ברישא. ומכאן תבין איך בינה נקרא גרון ונקרא כתר ונקרא שופר¹⁰²³, כי הלא בגרון דא"א נעשה כתר¹¹¹⁹ לאו"א. נמצא כי ג"ר דא"א יתבי דא על {סה ע"ג} דא, כתר ותחתיו חכמה ותחתיו בינה, ואינם בסוד קוין¹⁰²⁴, כתר למעלה וח"ב למטה מב' צדדי הכתר, ועיקר התיקון הזה הוא להיות קוין כנ"ל בכמה מקומות. וטעם שינוי זה דא"א היה כי כבר הודעתין סוד המלכים שמתו הם סוד הנקודות ואח"כ נתקנו, ואמנם [ברישא] דעתיק לא היה בו שום בחי' מלכים שמתו כמבואר

¹⁰¹⁷ ועי' מוחין דצלם ספ"ד (ושם ספ"ה, וכסא הכבוד פ' ב' ה' וסדר אבי"ע פ"ו) ודרושי הצלם סוף דרוש ג' ודרוש ו' (לש"ו).

¹⁰¹⁸ וז"ל: דא בהאי מצחא, ואתרשים ביה חד נהורא דאקרי רצון, והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא, עד ההוא אתר דמתישבא בדיקנא ואקרי חסד עלאה.

¹⁰¹⁹ עי' כל זה במב"ש כד ע"ג בפ"ו (לש"ו).

¹⁰²⁰ כוונתו לאידרא זוטא רפט אשר הובא לעיל הערה 1020, ולפי זה גרסת המרובעים הוא העיקר.

¹⁰²¹ עי' אד"ר קמ ע"א: בהאי זעיר אפינ דמתחברן תרי מוחי, תרי מוחי ס"ד אלא אימא ארבע מוחי, תלת מוחי דהוו בזעיר אפינ ואשתכחו בתלת חללי דגולגלתא דרישא, וחד מוחא שקיט על בורייה דכליל כל תלת מוחי דאתמשך מניה משיכן כלילן שקילן.

תרגום: בז"א הזה ש[בו] מתחברים שני מוחין. וכי יעלה על דעתך שני מוחין? אלא אמור ד' מוחין: ג' מוחין שיש בז"א הנמצאים בג' החללים של הגולגולת של ראשו, ומוח אחד השוקט על מכונו וכולל את כל ג' המוחין הנמשכים ממנו בהמשכות כלולים ושקולים.

¹⁰²² ר"ל ישסו"ת שבא"א כמו"ש באנ"כ ח' (לש"ו). אם כדבריו לכאורה צ"ע מה החילוק בין הנידון דידן לבין כל פרצוף אחר. ועי' בהגר"א על ספד"צ סוף א ע"ב, ז"ל, ודעת הוא הלשון וכמ"ש למטה כי הלשון יורד בתוך הגרון בין הידים. ועי' כללים ח"ב קיח ע"א שמו"ס כולל את ח"ב דא"א.

¹⁰²³ לא מצאתי ג' דברים אלה. וצ"ע אם בכל פעם שמכונה גרון או כתר או שופר כוונתו דווקא לא"א.

¹⁰²⁴ וכאילו בא למימרא שיש חיסרון בא"א, ועי' לש"ו כללים ח"א עד ע"ב, שבחינת ג' קוים הינה בדרגה הפחותה מדרגת קו א', ועיקר הטוב הוא קו א', שכן בג' קוים יש נטיה לקצוות, ואילו בקו א' יש אחדות גמורה. וכן עי' ביאורים ח"ב נח ע"ב. אמנם עי' לעיל שער יא פרק ה', שדבר זה הוא אע"פ שהם אינם בצורת קוים המתלבשים זה בזה, ועי' לעיל הערה 690.

מאיר העין חלק ב'

אצלינו¹⁰²⁵. אך מאריך אנפין ולמטה היה בו בירור ז' מלכים, לכן א"א המלביש ומקבל אור דע"ו עצמו, לא היה כח אל הבינה שבו לקבל אורו ולכן ירדה בגרון, כי ממקום רחוק תוכל לקבל הארה. והטעם לפי שבינה דינין מתערין מינה (זהר ח"ב טו ע"א), לכן אין בה כח לקבל החלק של אור דעתיק כמו החכמה, לכן החכמה נשארה במקומה והבינה ירדה בגרון. ואמנם בשאר פרצופים כגון או"א וזו"ן, כולם מקבלים אור דעתיק ע"י לבוש א"א, ויש בה¹⁰²⁶ יכולת להשיגו, ואין צורך להבינה שלהם לירד ולהתרחק. ואמנם אחר שירדה הבינה בגרון, ירד הדעת ונתלבש בו"ק דא"א עצמם¹⁰²⁷, והיה רוחניות אליהם, ואין לו מקום מקובץ, כי אם בין תרין כתפוי דא"א הוא עומד כנוזר במ"א¹¹²⁰.

ונחזור לענין כי ברישא דא"א יש כתר וחכמה לבד¹⁰²⁸, והנה כל זה הוא בבחי' הכללות, אבל כבר ידעת כי כל מדה ומדה מנהון כלולה מ"י, וא"כ כתר וחכמה יש בכל א' י"ס. והנה כל שיעור הראש שהוא עד המצח, שהוא מקום השערות, שם יש כללות י"ס מן הכתר, וי"ס מן החכמה. וכן למטה מן המצח עד הגרון ששם הבינה¹⁰²⁹, יש ג"כ כללות י"ס מן הכתר וי"ס מן חכמה, וכל זה בבחי' פנימית. והנה ג"כ בבחי' או"מ יש י' מקיפים מן הכתר, וי' מקיפים מן החכמה בראש¹⁰³⁰, וכן י' מקיפים מן הכתר וי' מקיפין מהחכמה יש ממקום המצח עד הגרון¹⁰³¹. ועתה [אין] אנו עוסקין במקיפי הראש¹⁰³², ונדבר במקיפי הפנים¹¹⁰³³¹⁰³¹.

הנה סוד י"ג ת"ד הם סוד {סה ע"ד} מקיפי פנים¹⁰³⁴ ע"ד שנבאר בע"ה, והענין כי אמת הוא שבבחי' או"פ יש י"ס מן הכתר¹⁰³⁵ וי"ס מן החכמה¹⁰³⁶, אך בסוד מקיף לא יש רק י"ג מקיפים מכתר וחכמה לבדם, כי השאר אינן יכולין להתגלות. ואמנם עשר¹¹²² פנימים עומדין זה ע"ג זה כסדרן, כתר, חכמה, בינה כו' עד המלכות האחרונה¹¹²³. ומחזיקים שיעור המקום המחזיק וסובל ל"ג אורות מקיפין ושיעורם שוה¹¹²⁴, וז"ס שערות הדיקנא שיוצאין האורות דרך נקבי

¹⁰²⁵ עי' לעיל הערה 492.

¹⁰²⁶ בינה.

¹⁰²⁷ עי' לעיל פ"ו ומבו"ש כא ע"ד וכב ע"ב סמוך לסופו (לש"ו). במבו"ש כב ע"ב כתב שאין בראשו אלא דעת אחד דהיינו הדעת שבראש ואילו בשער א"א פ"ח מזכיר רק את הדעת המתפשט שבין כתפוי, והוא מכיוון שהדעת שבראש הוא טמיר דטמירין כנז' (כללים ח"ב עח ע"א) דהיינו שאף לשיטת רבינו שניהם קיימים במציאות אלא שבכל פעם מזכירם רבינו באופן אחר, פעם זה פעם זה ולפעמים תופס את שניהם כאחד (כללים ח"ב קלא ע"ד). בינה דא"א שמקומו בגרון מתלבש בדעת שבין כתפין והבינה הזאת היא רק ישסו"ת שבא"א, כי ישסו"ת הוא בבחי' ת"ת המכריע בין חו"ג (כללים ח"ב קז ע"א).

¹⁰²⁸ עי' לעיל פרק ג' ד"ה ונתחיל לבאר, שיש גם בחי' ג' רישין, וכן איתא בכללים ח"א ס ע"א שיש בחי' כזו ובחי' כזו.

¹⁰²⁹ כלומר הבינה בגרון.

¹⁰³⁰ מה שיצא הוא בחי' או"מ, ומה שנשאר בפנים הוא אור פנימי, וכן הוא באח"ף (כללים ח"א נ ע"א).

יש פנימי ומקיף, והעיקר הוא בפנימי שכן הוא האור היותר גדול (כללים ח"ב כח ע"א).

¹⁰³¹ כלומר י"ס דמו"ס עומדים כאן מהמצח ועד הגרון (כללים ח"א עט ע"ג).

¹⁰³² כי הוא מסוד הע"ב הכללי והעיקר הוא כי מקיפי הראש הנה שם הוא סוד החיוורתא והנימין (לש"ו).

¹⁰³³ והם מסוד הס"ג הכללי (לש"ו).

¹⁰³⁴ מכאן ראה שכנגד הדיקנא יש אורות בפנים שהם יותר גבוהים. ועוד, על אף שעיקר המוח הוא למעלה מהמצח, וממילא י"ג ת"ד אינם מהמוח עצמו אלא רק על ידי השתלשלות כמה מדרגות ממנו, כלומר הסמ"ב דס"ג דמו"ס (ביאורים ח"א מה ע"א). כוונת רבינו באומרו שהדיקנא יוצא ממו"ס הוא חכמה דגלגלתא בו נכללת ג"כ הארת הכתר,

וכן עי' מבו"ש הוב"ד בליקוטי נוסחאות הערה 1121 (פת"ש א"א לח). י"ג ת"ד נובעים מבינה כמש"כ בספד"צ פ"ב ד"ה מאודנין נפקא, וכמש"כ כאן ובפרק י' [נלענ"ד דצ"ל פרק ט' (ד"ה ועתה נבארס)] (כללים ח"א ס ע"א).

¹⁰³⁵ הוא ג"כ מהס"ג הכללי אך הכתר הנה הוא מהע"ב דאות א' [ר"ל מהע"ב הכללי שהזכיר לעיל הערה 1032] (לש"ו).

¹⁰³⁶ הוא מהס"ג דאות ב' [ר"ל מהס"ג שנזכר בהערה 1033] (לש"ו).

מאיר העץ חלק ב'

השערות, ומאירין בסוד מקיפים. ואמנם יש חילוק א' בין פנימים למקיפים, והוא, כי י"ס הפנימיות דכתר הם זעג"ז, וכן י"ס של פנימיות החכמה הם ג"כ כסדרן זעג"ז. אמנם המקיפים הם להיפך, כי הם מתחילין ממטה למעלה, מלכות בראש כל י"ג ת"ד, והכתר בסופם. וכן הי"ס מקיפים של חכמה הם¹¹²⁵ על זה הדרך ג"כ, ולא די בזה אלא שג"כ כל הספי' מקיפים של חכמה הם עליונים מכל י"ס מקיפים של הכתר. נמצא כי האחרונה שבכולם שהוא מלכות דחכמה, עומדת למעלה מכולם, והגבוה ומעולה שבכולם שהוא כתר שבכתר עומד למטה מכולם. והטעם כי להיותו אור מגולה מקיף, לא היה כח בתחתונים לסבלו, ולכן אורות העליונים לא נתגלו רק למטה ממדרגתן¹⁰³⁷. ולפיכך כתר שבכתר, שהיא מדרגה עליונה יותר, נתגלה במדרגה היותר תחתונה שבכולם, וכן המלכות שבחכמה, שהיא היותר קטנה שבכולם, נתגלת למעלה מכולם, כי יש כח בתחתונים לקבלה, וכיוצא בזה בשאר הספירות. ומה שאני אומר שכתר שבכתר נתגלה במדרגה התחתונה, לא דייקת למילתי, שהרי אינם רק י"ג ת"ד לבד, ואינם כ', אך הכוונה לומר כי המדרגה היותר עליונה שבכתר, שהוא נקרא ונקה, שהוא החסד נתגלה במדרגה תחתונה¹⁰³⁸ כמ"ש בע"ה (כי אין תלוי בזה)¹¹²⁶¹⁰³⁹.

גם דע כי אין גדר המקומות כמו שנראה בענין לסדרם זעג"ז ממש, כי אין סדר המדרגות כפי {סו ע"א} היות המקום עליון או תחתון, כי הלא יש מקום למטה ונקרא עליון¹¹²⁷, ויש מקום למעלה ונקרא תחתון. כי הלא המקום שתחת הפה הוא יותר תחתון מכולם, ואמנם הוא מכלל מקומות העליונים להיות סמוך אל הפה, ומקבל האור וההבל היוצא משם, יותר מכמה מקומות העליונים, להיותו סמוך לפה. וכן הסמוך לעינים, וכן הסמוך אל החוטם, כי גם מהם יוצא הארה. וא"ת מקום שתחת הפה היה ראוי לקראו תיקון ראשון, אך דע כי אין הדבר תלוי בזה, רק ראוי להעריך¹¹²⁸ המקום עצמו אם הוא עליון אם לאו וקרוב למקום ההבל¹¹²⁹. ולפעמים יש מקומות עליונים שהם גבוהים ממקום ההבל, ודבר זה תלוי בהערכה שהעריך המאציל יתברך המקומות בסדר י"ג תיקוני דיקנא על דרך שנבאר¹⁰⁴⁰.

שער יג פרק ט¹¹³⁰

אמנם¹¹³¹ פי' י"ג מדות בסוד י"ג ת"ד דא"א נבאר מקום הי"ג תיקונים היכן הם בדיקנא. ואמנם נמנה תחלה התיבות איך הם י"ג: א' מי אל כמוך, ב' נושא עון, ג' ועובר על פשע, ד' לשארית נחלתו, ה' לא החזיק לעד אפו, ו' כי חפץ חסד הוא, ז' ישוב ירחמנו, ח' יכבוש עונותינו, ט' ותשליך במצולות ים כל חטאתם, י' תתן אמת ליעקב, י"א חסד לאברהם, י"ב אשר נשבעת לאבותינו, י"ג מימי קדם. ואמנם הי"ג מדות אלו דמיכה הם השפע הפנימיות הנמשכין ממ"ס בתוך שערות הזקן¹⁰⁴¹, והם הנקראים שבחא דעתיקא¹⁰⁴², אך שערות הזקן עצמו שהם

¹⁰³⁷ ח' תיקונים הם דחכמה הרי הוא מו"ס דא"א, וה' תיקונים הם בכתר דא"א. ומאחר שהתחתונים לא יכולים לקבל אלא רק לאחר שנצטמצמה, ממילא עומדת הבינה למעלה מכולם (ביאורים ח"א מא ע"ג ע"ד), ולכן יצאו שלא כסדרן, שכן שם הוא שורש כל האורות דעולם הבא (ביאורים ח"א נח ע"ד), ודבר זה הוא על ידי שעומדים ממטה למעלה דווקא, שכן עי"ז נצטמצמו כשהם עומדים למטה ממדרגתן, והוא שלא במקומם (ביאורים ח"א נח ע"ג).

¹⁰³⁸ יסוד דכתר כלול בבינה דחכמה, והיינו "נוצר חסד", פי' נוצר הוא בינה דחכמה וחסד הוא יסוד דכתר, ובכתר אין גילוי לג"ר שכן הוא נעלם, ומלכות כלולה ביסוד (כללים ח"ב י ע"ג).

¹⁰³⁹ על אף שאין הכתר מתגלה אלא בחג"ת נו"ה שלו, עכ"ז הוא משתתף בתיקונים, ביסוד שבו והוא מתלבש בבינה דחכמה, כי החסד העליון עומד במדרגת מזל נוצר והוא מהיסוד דכתר דמו"ס המתלבש בו, ובמזל נקה הוא מהחסד עצמו דכתר דמו"ס, והוא יותר עיקרי ויותר גדול מהחסד דהיסוד (כללים ח"ב עג ע"ב).

לעניין ב' השיטות שהובאו כאן בליקוטי נוסחאות, עי' ביאורים ח"ב סז ע"ב כי למעלה במקומם הם ע"פ הסדר המובא בספר הליקוטים, אמנם גילויים והתפשטותם למטה מתחלקים ע"פ הסדר של שעה"כ.

¹⁰⁴⁰ אינו מזכיר דעת פרטי, שכן כל הדיקנא היא בבחינת הדעת הכללי (ביאורים ח"ב כו ע"א).

¹⁰⁴¹ ת"ד מתחילים מס"ג דמו"ס, אע"ג שעיקר המוח (הרי הוא המו"ס) הוא למעלה מהאזניים

(דע"ה ח"א ט ע"ב).

¹⁰⁴² [הערת המלבה"ד:] מקור כינוי זה הוא באד"ז רפח ע"א, אמנם שם לא מיירי דווקא

בפנימיות הדיקנא, וכוונתו שם בפשטות הוא לא"א, ואם כן לכאורה היה מקום לתקן את הגרסא

מאיר העץ חלק ב'

{סו ע"ב} הצינורות וכלים ומעברים שיריק המשחתא קדישא בהם, הם י"ג מדות שנזכרו בתורה בפרשה כי תשא, והם כמו [נ"א נמין] י"ג דז"א, כי כבר ידעת שאין בז"א רק ט', והם של פ' שלח לך, וכשמאירין בו י"ג אלו אז נקרא בשמם¹⁰⁴³. והם ע"ז הסדר אל א', רחום ב', וחנון ג', אך ד', אפים ה', לפי שארך אפים מורה על ב' מדות יחד, ולזה לא אמר אך אף אלא אפים, ורב חסד ו', ואמת ז', נוצר חסד ח', לאלפים ט'¹¹³², נושא עון י', ופשע י"א¹⁰⁴⁴, וחטאה י"ב, ונקה י"ג.

ועתה נבארם בפנים האדם עצמו איך הם י"ג תיקונים¹¹³³¹⁰⁴⁵, ואמנם תחת שני פאתי הראש הם מתחילין¹¹³⁴ ב' רישין דדיקנא¹¹³⁵ והם קצרים ולא רחבים, והם כנגד האזן¹⁰⁴⁶, וזהו תיקון א' נקרא א"ל¹¹³⁶. ואח"כ תיקון הב', והוא שורות השערות הגדלים בשפה עליונה על הפה לאורך וזהו רחום. ג', וחנון הוא אותו ארחא¹¹³⁷ שכנגד האמצעית החוטם. ד'¹¹³⁸, אך הוא שורת שערות שתחת שפה התחתונה¹¹³⁹. ה', אפים הוא ארחא תניינא¹¹⁴⁰ המפסיק באמצע הזקן¹¹⁴¹ והוא מכוון נגד ארחא קדמאה שתחת החוטם. ו', ורב חסד הוא תחת תיקון קדמאה דא"ל, והוא סיום שיעור אותן השערות הקצרות¹¹⁴² של שער הזקן, והוא במקום שהתחיל להתרחב מעט, שהוא מקום התחלת עצם הלחיים עצמו, שהוא יוצא כמין זוית תחת האזן, ומשם ולמטה הוא רחב יותר משל מעלה, וזהו נקרא ורב חסד, וזה נמשך עד המקום שכנגד הפה¹¹⁴³. ז', ואמת הם ב' הפנים החלקים מן השער תרין תפוחין קדישין¹¹⁴⁴.

ח', נוצר חסד והוא נקרא מזלא קדישא, והוא הזקן מכנגד הפה ולמטה, שהוא כללות הזקן בכללותן {סו ע"ג} בחיבור א', כי מה שלמעלה מזה הוא נחלק לב'¹¹⁴⁵, כי ב' תפוחין וחוטמא מפסיקין בנתיים, ואמנם מכנגד הפה ולמטה הוא עובי הזקן והתחברותן יחד, ואמנם הוא מאד עבה, והם שערות ע"ג שערות, ואלו נחלקין לב', כיצד צד הזקן מכנגד מעלה שהוא מקום הזקן המגולה, הוא תיקון א', וצד הזקן המכוסה שהוא כנגד הגרון הוא תיקון ב'. נמצא כי אנו מחלקין עביות הזקן, כי צד העליון הנגלה לעינים תיקון א', ומה שהוא כנגד הגרון הם השערות שתחת אלו הראשונים והם מתכסים באלו הם תיקון ב'. והנה אלו ב' תיקונים נקרא מזלא, והם ב' מזלות. ופי' מזלא מלשון (דברים לב ב) תזל כטל אמרתי, שהוא משך השערות באורך מלמעלה למטה, ואין בכל הי"ג תיקונים האלו שיהיה נקרא כך אלא אלו השנים. העליון

כאן לפי המתאים לתוכן העניין וכפי האמור באד"ר קלא ע"ב בעניין פנימיות הזקן דהיינו גילויי המידות שבנבואת מיכה, ומכנהו "שבחא דעתיק יומין" דהוא המקור של הדיקנא בעתיק, וצ"ע.

¹⁰⁴³ גילוי י"ג ת"ד דא"א למטה הוא באותן התיבות אשר בפרשת כי תשא (עי' אד"ר קלא ע"ב) (הקדו"ש כב ע"ד).

¹⁰⁴⁴ מש"כ הרב כאן בתיקון י"א מה"ג ת"ד שהוא תי' ופשע אמר שם הרב ז"ל י"א ופשע הוא היות אלו השערות קטנות שוין בארכם ולא נפקי דא מן דא עכ"ל. הרי לנו דעת הרב זלה"ה שהתיקון י"א אינן שערות מיוחדים בפנ"ע אלא רק אותן השערות קטנות עצמן שבתיקון י' מה שהם שווים בארכם בהשוואה א' הנה אותה ההשוואה הלא נחשב תיקון בפנ"ע, והוא תיקון י"א. וכן אמר ג"כ בפע"ח שער הסליחות פ"ד וכן הוא יותר מפורש בשעה"כ דרושי ויעבור דרוש ג' עיי"ש והנה הגם שכן משמע לכאורה באד"ר דף קלא ע"א ודף קלד ע"א אמנם פליאה נשגבה מאד מאד כי בספרא דצניעותא פ"ב מפורש בביאור גמור שהם שני מיני שערות ממש, כי תיקון י' הם זעירין אבל תיקון י"א הם רברבין יעו"ש, ותמצא וע"ש בביאור הגר"א סוף תיקון יא שאמר שם כי תיקון י' הם זעירין ומתערבין ותיקון י"א הוא רברבין ובשיעורא שלים עכ"ל והוא פליאה נשגבה להבין דעת האר"י זלה"ה ומצוה גדולה לישוב. אח"כ האיר השי"ת את עיני וראיתי כי האר"י זלה"ה היו לו קצת נוסחא אחרת בס"ד וכן היה בנוסחא שלו עשיראה חפיין זעירין על גרונא דיקרא רברבא חד סרי מתשערין בשיעורא שלים עי' בעמק המלך בשער דיקנא קדישא (בדף סו ע"א וע"ב) פ"א ופי"ט ותמצא שם שגם נוסחא שלו היה כמו כן וא"כ ברור הדבר שכן היה ג"כ בנוסחת האר"י זלה"ה ברוך ה' שהאיר את עיני (השמטות ללש"ו בסוף הק' לעץ חיים).

¹⁰⁴⁵ עי' ספד"צ יח ע"ב עניין פירוט מיקום הי"ג ת"ד. י"ג ת"ד מובאים באד"ר פעמיים, בדף קלא ובדף קלב (עי' ב"ע פח ע"א שדף קלא מדבר על השערות עצמן, ואילו דף קלב מדבר על המשח רבות דהיינו הפנימיות). לא הארכתני בפירוש הי"ג ת"ד, ומי שרוצה לראות דעת הגר"א ותלמידיו עי' בספד"צ ואד"ר הנ"ל שבמהדורות, ומה שהבאתי שם בהערות מביאורי רבותינו.

¹⁰⁴⁶ מכאן רואים שכל הת"ד יוצאים מהאזן כמ"ש בספד"צ פ"ב מקמי פתחא דאדנין שרי יקיר לאתתקן (ביאורים ח"א מא ע"ג).

מאיר העיץ חלק ב'

נקרא "נוצר" תיקון הח', והתחתון נקרא "ונקה" תיקון י"ג. ושניהן כל אחד נקרא מזלא. ואמנם אלו השערות הם ארוכות עד הטבור של¹¹⁴⁶¹⁰⁴⁷. ט', הוא לאלפים¹¹⁴⁷, כי בין אלו השערות הארוכות מובלעים קצת קטנים וזהו לאלפים. י', נושא עון, אחר כל ב' מזלות אלו יש שערות קטנים סמוכות לגרון והם למעלה¹¹⁴⁸ ממנו מעט, ואינן מובלעים במזלא הנ"ל¹¹⁴⁹, רק ניכרין לבדם וחפיין אגרונא¹¹⁵⁰. י"א, ופשע, הוא היות אלו השערות קטנות שוין בארכם ולא נפקי דא מן דא¹¹⁵¹. י"ב, וחטאה, הוא הפה עצמו¹¹⁵² להיות פנוי משערות. י"ג, ונקה, הוא המזל הב', ונקרא תיקון י"ג, ואמנם ב' מזלות האלו שוכבים זה ע"ז, והם דכורא ונוקבא¹⁰⁴⁸, ואבא יונק מן הח' ואמא יונקת מן הי"ג¹⁰⁴⁹ הרי ביארנו י"ג ת"ד¹¹⁵³.

שער יג פרק 1154

ועתה נבאר שמות הספיי' בי"ג ת"ד. והוא, כי הלא ח' ת"ד קדמאין הם ח' ספיי' דחכמה והם ממלכות עד הבינה, כי הכתר וחכמה של מ"ס לא נתגלו כלל¹¹⁵⁵¹⁰⁵⁰, כי לא היה יכולת בתחתונים לקבל הארתן אף על פי שיתגלו למטה¹⁰⁵¹¹¹⁵⁶. וסדר מקומם וסדרן כך: א"ל מלכות¹⁰⁵², רחום יסוד, וחונן הוד, ארך נצח, אפים ת"ת, ורב חסד גבורה, ואמת חסד, נוצר חסד בינה. הרי ח' תקונים דחכמה¹⁰⁵³, כי ב' הראשונים לא נתגלו כלל. וה' תקונים [אחרים]¹¹⁵⁷ (עלאין) הם ה' קצוות הכתר¹⁰⁵⁴¹¹⁵⁸. כיצד, לאלפים הוד, נושא עון נצח, ופשע ת"ת, וחטאה גבורה, ונקה חסד, הרי נשלמו י"ג ת"ד¹⁰⁵⁵.

¹⁰⁴⁷ התיקונים מתחלקים לב' מדרגות: א) שעשויים להמשכת השפע ולגלותו למטה, והם סוד ב' המזלות הממשיכים את הח"ג לאו"א ומשם לזו"נ לשם תיקונם. ב) שאר התיקונים שתכליתם להעניק הכנות ותיקונים לשפע עצמו וליתן להם סדר פרטי, שיהיו ראויים אח"כ להימשך בסוד דבר שלם ע"י ב' המזלות, ולכן ב' המזלות המה העיקריים באלו התיקונים, והשאר הם פרטיים (פת"ש א"א מא).

¹⁰⁴⁸ עיי' לעיל הערה 994, אמנם צ"ע אם יש מקור יותר מרווח לד"ז. והנה עיי' כללים יז ד ה, וזה תמצית דבריו, ב' המזלין הם בבחי' נחש בריח ונחש עקלתון. והנה מדברי רבינו כאן משמע שהמזל העליון יורד עד החזה, ואילו המזל התחתון יורד עד הטבור. וכן הוא באו"א א, ב והולדת או"א ג'. אמנם עיי' שער מאמרי רשב"י דף ל ע"ד ודף לא ע"א, שמביא שדברים אלו של רבינו סותרים לכאורה את מש"כ הרב בע"ח א"א ה' וכן בשער הכללים כלל א' והולדת או"א ד' ו', שם נתבאר שב' המזלין מסתיימים כאחד בחצי ת"ת, הרי הוא טיבורא דליבא.

¹⁰⁴⁹ עיי' לעיל שער יא פרק ד שיש משמעות שיש דיקנא לאבא ואין לאמא, אמנם עיי' בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב וז"ל - כן נחית לדיקנא דכהנא רבא כמ"ש בא"ר (דף קלב ע"ב) כד משחא נחית כו' והוא דיקנא דאבא עלאה, ע"כ. וז"ל ההערה שלנו שם - מפשטות לשון הגר"א משמע שיש לאבא דאצילות דיקנא, ואז מובן פשטות האד"ר שם, אבל קשה שלא מצאנו בשום מקום דיקנא פרטי לאבא, ונראה יותר דהיינו הענין של דיקנא דכהנא רבא שייך גם במשח רבות, עיי' בהגר"א על ספד"צ ח' ע"ג ד"ה ואעפ"כ, שב' מזלות הם בחי' או"א, ועיי' לש"ו כללים ח"ב לט ע"ד (וכן ח"א עט ע"ג, וכן דע"ה ח"ב קד ע"א) שכוונת רבינו הגר"א לא לדיקנא דאבא אלא רק למזל העליון שבו, והכינוי של אבא הוא כהנא רבא, בגלל שהוא הראשון לקבל את האור של הא"ס. ועיי' פת"ש א"א מג וז"ל, כהנא רבא דאתלבש בתמניא לבושין, והם ח' בגדים של שמן המשחה משח רבות שהם ח' תיקונים הנכללים במזל עילאה שבאים אל אבא, עכ"ל. עיי' גר"א ספד"צ יח ע"ג שמחלק בין אלה התיקונים שיש להם שערות לאלה שאין, ועוד חילוק יש בין ט' וד' לח' וה'. ועיי' פת"ש א"א מא, ועיי' לקמן פרק יג בענין דיקנא דכהנא רבא.

¹⁰⁵⁰ ר"ל על הכתר והחכמה של הס"ג דאות ב' (ר"ל לעיל הערה 1033) (לש"ו).

¹⁰⁵¹ כדלעיל פרק ח'.

¹⁰⁵² אולי זה עטרת היסוד שכן המלכות לא נתגלתה בא"א.

¹⁰⁵³ עיקר יניקתו של אבא הוא מהמזל העליון הרי הוא נוצר חסד ששרשו הוא מהבינה דמו"ס (כללים ח"א קיא ע"ד).

¹⁰⁵⁴ ר"ל על הע"ב דאות א' (ר"ל לעיל הערה 1032) שהוא הכתר לס"ג דאות ב' (ר"ל לעיל הערה

1033) (לש"ו).

¹⁰⁵⁵ תחילת הי"ג ת"ד היא מהבינה שלמעלה, שכן מבינה אין גילוי כלל. וכן הוא בעקודים, שכל הגילויים בפועל אינם מתחילים כי אם בס"ג דמו"ס (כללים ח"א יט ע"א וכן דע"ה ח"א ט ע"א), והוא המבואר בספד"צ פ"ב ד"ה מאודנין נפקא (כללים ח"א ס ע"א), ועיי' לעיל הערה 1038. ח' התיקונים העליונים נכללים באבא, והוא כהנא רבא אשר בתמניא תיקונים אתתקן, וה' נכללים

מאיר העיץ חלק ב'

אמנם ג"ר דכתר לא יכלו להתגלות. אך בחכמה הב' הראשונים בלבד לא יוכלו להתגלות, אך הבינה שלה נתגלית, כי חכמה¹⁰⁵⁶ מציאותה למטה מכתר, ואין בינה שלה מאירה כמו {סו ע"ד} בינה דכתר, ויש יכולת בתחתונים לקבל הארתה, אמנם המלכות דכתר לא נתגלית¹⁰⁵⁷, כי בא"א אין מציאות נוקבא ניכרת¹⁰⁵⁸, ובפרט בכתר שבו. אך בחכמה שבו שהוא סוד נוקבא דיליה¹⁰⁵⁹ כנזכר אצלינו, יש יכולת להתגלות המלכות שבה, והיסוד דכתר נתגלה בבינה¹¹⁵⁹ דחכמה שהוא נוקבא דיליה¹⁰⁶⁰ בתיקון הח'. וז"ס נוצר חסד, נוצר היא הבינה דחכמה, וחסד הוא היסוד שבכתר, ושניהן נקראו תיקון א'¹⁰⁶¹, והטעם כי שם למעלה אין פירוד בין דכורא שהוא הכתר ונוקבא שהיא חכמה בשום פנים, לכן יסוד דכתר לעולם הוא דבוק בג"ר דחכמה, ולפי שאינו ניכר בהם רק הבינה לבד, לכן אנו מחברים אותו עם הבינה¹⁰⁶². ואמנם מקום אורות הפנימים הם מכוונים ממש מבפנים נגד המקיפים האלו, ואין הפרש אלא שאלו הם מתתא לעילא ואלו הם מעילא לתתא כנ"ל. לכן ראוי לכוין¹⁰⁶³ ג"כ באו"פ שכנגד אלו, ואכתוב סדרן: אל פנימי דבינה¹⁰⁶⁴, רחום פנימי דחסד¹⁰⁶⁵, חנון פנימי דגבורה¹⁰⁶⁶, ארך

באמא, ומאחר שהם מכתר לכן אי אפשר לקבל אורות כי אם על ידי גילוי למטה מהחכמה, שכן ע"ז נתמעט אורו קצת ואפשר לקבלו (כללים ח"ב פ ע"א). כל י"ג ת"ד יוצאים מבינה דמו"ס ובהם מתקיים העולם, והוא מדת התשובה שעל ידה נתקן הכל, והכוונה היא על אור הדעת עלאה אשר ממנו הוא שם מ"ה אשר יצא בעת התיקון, והוא אור היחוד המיוחד את הכל והוא שורש הנהגתו הנעלמה אשר בה מנהיג את הכל תמיד לתכלית התיקון האחרון וכן על ידו נעשה התיקון דמעשה בראשית (דע"ה ח"ב ג ע"ד). ח' התיקונים העליונים הם מחכמה, דהיינו מו"ס, והמה שורש לז"א ומלכות, שכן במו"ס הוא שורש ז"ן (ביאורים ח"א מא ע"ד). ומש"כ ששורש ת"ד הוא בינה דהיינו שהתיקון הראשון, הרי הוא שורש כולם, הוא מבינה (ביאורים ח"א מה ע"א), ולא נזכר כאן דעת, שכן הדיקנא הוא כללות הדעת (ביאורים ח"ב כו ע"א).

ע"י בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה ואמר ארבעה - לעניין החילוק שבין ח' לה', ע"י לש"ו כללים ח"ב לב ע"ג שמבאר את הסתירה לכאורה הקיימת בין שיטת הגר"א לשיטת רבינו (כאן וכן בטעמי המצוות פרשת קדושים) אם הת"ד נחלקים לח' וה' או לט' וד'. והלש"ו מיישבם שעטרת היסוד [ה"ה תיקון י"ג, וע"י הערה הקודמת] נחשבת בכלל הח' העליונים ובכלל הד' תחתונים כאחד, ולכן אפשר לחלקם הן בט' וד' והן בח' וה'.

¹⁰⁵⁶ הכללית דא"א.

¹⁰⁵⁷ שכן היא נכללת ביסוד (כללים ח"ב י ע"ג).

¹⁰⁵⁸ ע"י אד"ר קצט ע"א: לית שמאלא בהאי עתיקא, ע"כ. כלומר אינה ניכרת כפרצוף בפני עצמה שכן היא תמיד בזיווג עם הדכר ובטלה אליו. בע"ק כל הקלקולים נתקנים בקביעות, ולכן אין הנוקבא בחינה המיוחדת ממ"ה וב"ן כשאר הפרצופים, שכן בע"ק הוא היחוד הגמור, שהרי רק את בחינת ב"ן המושרשת בו אנו מכנים בשם נוקבא, על שם שהיא נתקנת ע"י מ"ה בקביעות (פת"ש סדר הפרצופים י"א). אע"פ שאין נוק', שורש הימין והשמאל הוא כאן (פת"ש אר"א ה'). וזהו מכיוון שבא"א שולט השם ס"ג. ע"י לעיל הערה 587. וזהו מטעם ששרשם בעקודים שלא יצאה המלכות להיות פרצוף בפני עצמו הנכללת בז"א (כללים ח"א נו ע"א), וע"י ס"י עם בהגר"א ח ע"א הו"ד לעיל הערה 866.

¹⁰⁵⁹ ע"י לעיל הערה 949.

¹⁰⁶⁰ כלומר החכמה הוא נוק' דכתר כנ"ל.

¹⁰⁶¹ ע"י לק"ת פרשת שמות דף נד ע"ב סמוך לסופו (לש"ו). וז"ל, ותקרא שמו משה כי מן המשים משיתהו, נודע מן הדרושים כי בחי' משה הוא מיסוד אבא הסתום וגנוז תוך יסוד אמא. והנה יסוד אבא הוא בחי' ע"ב, ואחוריים דע"ב עולה קפ"ד, ויסוד דאמא שהוא אה"ה דיוד"ן קס"א, ס"ה גימ' משה. והנה ע"ב שעולה חסד הוא בחי' מים, וזהו כי מן המים משיתהו. והנה משה ע"ה גי' נוצר ורצון, וז"ש בהאי רצון אסתלק משה, וז"ס נוצר חסד לאלפים, כי יסוד דאבא שהוא החסד, ואחוריו קפ"ד הוא טמיר ביסוד דאמא הנקרא אה"ה. ואמא נוצר אותו, וזהו נוצר חסד, שהוא יסוד אבא, ומי נוצר את החסדים לאלפים, היינו יסוד אמא קס"א כמנין אלפ"ם, לכן בינה נקרא נוצר גם לאלפים, כי נוצר שהוא גימ' משה בחינת ז"א, הנה אמא שומרת ונוצרת ליסוד אבא הנק' חסד ליתנו לז"א שהוא מילוי אלפין, וזהו לאלפים.

¹⁰⁶² ונודע כי כל חיבור הוא ע"י יסוד (ב"ע פג ע"ב).

¹⁰⁶³ בשעת אמירת י"ג מידות.

¹⁰⁶⁴ מאחר שת"ד מתחילים מהבינה דמו"ס ומהאזניים, לכן התיקון הראשון הסמוך לאזניים הוא בינה (דע"ה ח"א כג ע"ג).

מאיר העין חלק ב'

פנימי דת"ת¹⁰⁶⁷, אפים פנימי דנצח¹⁰⁶⁸, ורב חסד פנימי דהוד¹⁰⁶⁹, ואמת פנימי דיסוד¹⁰⁷⁰, נוצר פנימי דמלכות, כי בפנימיות מתחילין מן בינה עד המלכות, ובמקיפים מתחילין ממלכות עד הבינה. אח"כ בה' אחרונות תכוין חסד שבמלת נוצר חסד הוא פנימי ממש דכתר, לאלפים פנימי דגבורה¹⁰⁷¹, נושא עון פנימי דת"ת, ופשע פנימי דנצח¹⁰⁷², וחטאה פנימי דהוד¹⁰⁷³, ונקה פנימי דיסוד¹⁰⁷⁴. הרי ג"כ באלו האחרונים התחיל בסוד הפנימי מחסד עד יסוד, והמקיפים הם מיסוד עד החסד. ואמנם ב' הראשונים דחכמה וג"ר דכתר הפנימים אין בהן מקיפים כנ"ל, ומקום אלו הם בה' מקומות אחרים שיש בפנים דא"א¹¹⁶⁰ ואין עתה זמן ביאורם. אך יש לספק¹¹⁶¹ אם הם מכוונים ממש נגד המקיפים, ח' מקיפים דחכמה עם ח' פנימים דחכמה עצמה, וה' מקיפים דכתר עם ה' פנימים דכתר בעצמו, וזהו הפי' יותר אמיתי, כי בזה יבואו מכוונין ח' נגד ח' וה' נגד ה', ואין שום הפרש ביניהן, רק שאלו הם מתתא לעילא, ואלו הם מעילא לתתא. ואם כך הוא הפי', נמצא כי אפי' בפנימים עומד החכמה למעלה מכתר והוא דחוק, או אם נאמר שלעולם ודאי שהפנימים הם כתר על חכמה, והמקיפים דכתר יבואו מכוונים נגד פנימי דחכמה, ומקיפים דחכמה מכוונים נגד פנימי דכתר, וקצתם נגד חכמה, וצ"ע. ואמנם הפי' הראשון יותר אמיתי, כי מורי זלה"ה אמר לי הסדר הא' הפנימי דחסד שבכתר נגד מקיף

נק' א"ל שכן שם ס"ג הוא בסוד בינה (והיינו ייא"י הרי הוא עיקרו של שם ס"ג (והוא בגי' א"ל) דהיינו אותיות המילוי של שם ס"ג (י"ד ה"י וא"ו ה"י), דהיינו ו"ד דהיינו י', י' דה' ראשונה, א' דו' וי' דה' אחרונה. (ב"ע פד ע"ב).

¹⁰⁶⁵ תיקון זה בתורה מכונה "רחום" שכן יסוד כולל רמ"ח עלמין דתליין בפומא דאמה, והוא עט' דחסד דהוא גניז בגויה (ב"ע פד ע"ב).

¹⁰⁶⁶ שכן כולו דינים. ואפשר שהטעם הוא שאין שם שערות ואין דבר שיגביל את האורות, ונמצא שהם שם בשפע גדול, לכן מתראים שם אלו שרשי הדינים שיהיו בתיקון ובשיעור ששיערה חכמתו ית' (ב"ע פה ע"א).

¹⁰⁶⁷ נצח דחכמה במקיף ות"ת בפנימיות, והוא בסדר הקווין: שנצח הוא כנגד חסד ות"ת הוא כנגד היסוד, לכן השפה התחתונה מכוונת כנגד השערות של שפה העליונה (ב"ע פה ע"א).

¹⁰⁶⁸ נצח דחכמה בפנימיות ות"ת במקיף, והם בחי' חסדים, שכן ת"ת נוטה לימינא כידוע, ולכן בשפה העליונה הם דיני' ואילו כאן הם רחמים, כי תיקון זה מאריך אף אפילו לרשעים (ב"ע פה ע"ב).

¹⁰⁶⁹ כאן נתגלה הוד דחכמה בפנימיות וגבורה במקיף, ולכן נקרא ור"ב חס"ד, גי' פ"ר דיני' מנצפ"ך שכולם גבורות, אלא ששם הם נכפים בשורשם ומתהפכים לחסדים (ב"ע פה ע"ב).

¹⁰⁷⁰ התורה נק' אמת, וכאן נתגלה יסוד דחכמה בפנימיות וחסד במקיף, וידוע שלעולם יסוד דלמעלה נעשה דעת למטה, ולכן כאן נמשך ממנו דעת לז"א, והוא דרגא דמשה דכתיב ב' ותרוא אותו כי טוב הוא, וכתיב אמרו צדיק כי טוב, והרי חסד גנוז ביסוד, ועליו נאמר "וירא אלהים את האור כי טוב" והוא בזיו הפנים (ב"ע פו ע"א).

¹⁰⁷¹ לכל דבר יש מדה ומשקל, והוא התיקון העולה כמ"ש השפעת עליהם רוב טובה אין יכולים לקבל, ולכן נתגלתה כאן גבורה דכתר בפנימיות והוד דכתר במקיף, שכן הם שרשי דינים ולכן הם נותנים גבול וקצבה למדת נוצר חסד שהוא המזלא, שכן משם מתפשטים החסדים לתתא כמ"ש"ל ונעשה נוצר חסד לאלפים לבד, והוא תיקון העולם, שלא יסמכו על זכות אבות יותר מדאי (ב"ע פו ע"ב).

¹⁰⁷² דומים קצת לתיקון י', לכן גם כאן גילוי הספי' הנ"ל הם בתיקון י' אלא שהם בהיפוך: נצח דכתר בפנימיות ות"ת במקיף, ותיקון זה הוא יותר רחמים שכן הם בשיקולא חדא המורה על נקיות ורחמים (ב"ע פז ע"א).

¹⁰⁷³ הוד דכתר בפנימיות וגבורה במקיף, שכן כל בניינה של המלכות הוא מהגבורות, ונז' לעיל דעמידתה של מלכות הוא בהוד, ולכן נקרא "וחטאה" בלשון נקבה, שכן הוא שורש המלכות (ב"ע פז ע"א).

¹⁰⁷⁴ ידוע שחסד הוא מים, וידוע שיסוד נק' מזל, שכן י"ב המזלות המה כנגד י"ב שבטים שאף הם ביסוד שכן היה ראוי לצאת מיוסף י"ב שבטים, וכן יסוד נק' "זה" ותיקון זה כולל כל י"ג תיקונים והם י"ג בריתות שביסוד זקן התחתון, ויסוד הוא יוסף, והוא גי' קנ"ו, ועם ה' שבאימא שהיא תליא במזל תחתון הוא אותיות ונקה. ולכן תיקון היסוד הוא ע"י הדיקנא בסוד וקונה הכל כמ"ש בכוונות. ולכן תיקון זה מכוון כנגד המזל העליון שהוא בחי' יסוד וחסד כמבואר שם (ב"ע פז ע"ב).

מאיר העיץ חלק ב'

דיסוד שבכתר, וכן כל שאר התיקונים, וא"כ מוכרח הוא שגם בפנימיות יהיה חכמה למעלה
מכתר, וזה אמיתי קרוב אצלי יותר לודא¹¹⁶²¹⁰⁷⁵. { סז ע"א }

שער יג פרק יא¹¹⁶³

ועתה נבאר ב' שמות י"ג ת"ד, דהיינו יהו"ה יהו"ה שקודם להם בתורה. דע כי כבר
ביארנו כי בגלגלתא יש י"ס¹¹⁶⁴ עד המצח, ואמנם הם כסדרן כתר לעילא ומלכות לתתא. והנה
הספי' האחרונה שהיא מלכות, הוא סוד פאה שבראש, כי בכ"מ פאה היא מלכות.¹¹⁶⁵ והנה
ברישא דא"א פאה זאת היא השם מצפ"ץ¹¹⁶⁶¹⁰⁷⁶, והם ב', א' מימין, וא' משמאל, מימין נגד
(ז"א) אור"א¹¹⁶⁷, ושמאל נגד (נוקבא) ז"א¹⁰⁷⁷. כי גם בעתיקא יש ז"א (ונוקבא) ואור"א. והנה כל
אחד מאלו השמות כולל י"ג ת"ד באופן זה, כי ד' תיקונים עלאי¹⁰⁷⁸ הם סוד ד' מוחין, וז"ס מ'
דמצפ"ץ, וט' תיקונים הנשארים הם צ' דמצפ"ץ. והטעם כי הד' ראשונים דת"ד נכללין בכתר
חכמה שבו, כי אלו יש להם מעלה יתירה, כי הם כוללים רישא דעתיקא כנודע. אח"כ הט' נמנין
מבינה ולמטה¹⁰⁷⁹, ואח"כ להיות שעכ"ז יש יתור לבינה משמונה שתחתיה, לכן חזר למנות הח'
בפ"ע¹⁰⁸⁰, והם פ' דמצפ"ץ, ואח"כ צ' אחרונה הם ט' דז"א. הרי שבכל שם מאלו נכללין הי"ג
תיקונים.

¹⁰⁷⁵ עי' בדברי הב"ע שהובאו לעיל שם מכריע שהחכמה למעלה מהכתר גם באורות הפנימיים.

ועי' הערה 1039 מש"כ בשם הביאורים ח"ב סז ע"ב.

¹⁰⁷⁶ עי' זהר בראשית דף כ ע"א, ועי' תיקו"ז טז ע"ב ששם מצפ"ץ רומז למט"ט, וכן ע"ש
בבהגר"א קז ע"א שזה בעולם היצירה והיינו הך, אלא שכאן מיירי בגלויים של הגלגלתא הרי הוא
הבח' התחתונה של הגלגלתא, ולכן הוא מתגלה ככינוי של השם ואינו השם בעצם.

¹⁰⁷⁷ לית שמאלא בהאי עתיקא, ולכן הוא שם הו"ה ב"ה אפילו שהוא נוק' לגבי ימין (ליקוטי
הגר"א של הגר"א קכד ע"א) וז"ל, לפי שע"ק באמת כולו ימינא ולית בי' שמאלא וכולו רחמים, רק
שהוא בסוד השורש לבד לכן כאן באו שניהם בשם הו"ה שהוא בחילוף מצפ"ץ רק שא' הוא
בהו"ה ממש בחילוף והב' אלהים במילוי יוד"ן שהוא גי' ברחמ"ם והוא בחי' המיתוק ולכן גם
הוא נהפך לרחמים ולכן אלו ב' הפאות הם שרשים ל"ג תיקונים שהם בכלל ב' מזלות נוצ"ר ונק"ה
שהם דו"נ כידוע ומשם ג"כ מקבלים דו"נ.

¹⁰⁷⁸ עי' לקמן פרק יג (לש"ו).

¹⁰⁷⁹ ועי' שעה"כ עה ע"ב ושער מאמרי רשב"י נג ע"ד, ובדברינו (חלק ביאורים) מול"מ פרק ד'
אות ח' ובספר הכללים כלל יח ענף ט אות ה' (לש"ו), בשעה"כ איתא שו' התיקונים (ממזל ח' עד
מזל יג) התחתונים הם בסדר של ת"ת חסד גבורה נה"י, וכן הוא בשער מאמרי רשב"י, ומש"כ
ביאורים הוא סז ע"ג, שמביא מספר הליקוטים שמזל 'ז' נקה' הוא מלכות (עי' מבו"ש כח ע"ב מובא
הערה 1126, ודברי הביאורים שם ששניהם אמת), ומש"כ בכללים הוא שיש להעמיד את הי"ג ת"ד
כקומה א', ואז ג' התיקונים הראשונים הם צחצחות, ואילו האחרים הם מכתר עד יסוד כולל דעת,
ועי' לקמן הערה 1122, ולעיל הערה 1055.

¹⁰⁸⁰ עי' ב"ע קיט ע"א (וכן אפיקי ים שבת קד ע"א) וז"ל, מ"צ הם י"ג תיקונים דע"ק ופ' ח'
תיקונים דכהנא רבא החיצונים דע"ק שהם מתלבשים בדיקנא דז"א וצ' שני' ט' תיקונים דז"א,
ועי' ליקוטי הגר"א דף קכד ע"ב [ע"ש בלשון הגר"א שזה מהגר"א עצמו ז"ל, מצפ"ץ שנים
שבפיאות שהם ז"נ, ה' אלהים בחילוף ובמילוי, ב' מאורות הגדולים שהם שוויים, ובכ"א נכללים
כל התיקונים, מ"צ של א"א, וד' לחודיה אסתמכו, שהם מקומות החלקים, ושם הוא עטרת בעלה,
פ' ח' דכהנא רבא, והם סוד המזל העליון כי שם מקומו, צ' דז"א, ושניהם הם ששים גבורים.] וז"ל,
והתחלקותם הוא שמ"צ של השם הוא שורש הי"ג תיקונים במקומו בא"א, שהם ט' לבד וד' לבד,
כמ"ש בס"ד פ"ב ארבע בלחודוי אסתמכו, תשעה אשקיין לגנתא. ופי' רבינו שם, שט' מבויעין נפקין
לז"א, ומהם נעשו ט' תיקונים לז"א. וד' לחודיה אסתמכו, אותם שאין בהם שערות, שהם ב' ז' ח'
י"ב. והטעם כי ז"א הוא מט"ס, ונוקבא כל בניינה מד"ס. וכן היא בד' מקומות בקו האמצעי, דת"מ,
והוא מקום הנקבים, ולכן נק' נקבה, ע"ש שהאריך רבינו בזה. והנה מ"צ הם בחילוף י"ה, והמ'
קודם לצ' כמ"ש רבינו שם, שנוקבא היא עטרת בעלה, שט' תיקונים דיליה הוא בסוד ו' של יו"ד,
שכולל ט', ט' ווין של ברכת כהנים כמו שית' בס"ד, והיא ד' של יו"ד, והיא כלולה בג"ר, אי"ן
דאדנ"י, ובחי' עצמה ד' דאדנ"י. ולכן כאן ג"כ המ' קודם לצ', שמ' הם ד' תיקונים, וט' הוא צ' וכו'.
פ' דמצפ"ץ הוא ח' תיקונים דכהנא רבא, דבתמניא תיקונים אתתקן, והם ח' תיקונים עד נוצר חסד
שהוא מזל עליון, שמשם מקבל אבא שהוא נק' כהנא רבא, דחכמה נחית בחסד, ומשם מקבל ז"א
עט' דחסדים. ולכן נק' נוצר חסד שהתיקונים אלו הם לבושין דיקר כו', וכמ"ש ועשית בגדי קודש
לאהרן לכבוד ולתפארת, יקורא דדיקנא, וכמ"ש רבינו באריכות שם בפ"י, עכ"ל.

מאיר העין חלק ב'

והנה אלו הב' שמות משתלשלין מפאת הראש כי הם גימ' ש', והנה שם אלהי'ם דיודי'ן גי' ש', כזה אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, ואלהי'ם זה בא"א הוא בחי' מצפ"ץ, כי עליה אתמר (דברים לב ט) ואין אלקים עמדי, ואין בו אלא הוי"ה¹⁰⁸¹. ובמקום שיש אלקים בז"א, אז בא"א מתחלף הוי"ה במצפ"ץ, כי סוף סוף כל חלוף הוא דין, ולהיות שאלקים יש לו י"ג אותיות במלואו, לכן הם י"ג ת"ד הנמשכין משם. וכבר ידעת כי מציאות הדיקנא כולו דינין, ועל ידו אתכפיין דינין דלתתא (אד"ר קלב ע"א), כי אין הדין נמתק אלא בשרשו¹⁰⁸². והנה לפי שמציאות פאה זו היא מלכות, והמלכות הוא דין, ונקרא אלהים כנודע, כי ג' אלהי'ם הם, א' בגבורה, ב' בהוד, ג' במלכות, לכן המלכות של י"ס דרישא עלאה הוא אלהי'ם גימטריא פא"ה, רק שהוא במלוי יודי'ן להיות בסוד ראש, וזהו בז"א. אך בא"א הפאה הוא שם מצפ"ץ כנ"ל, והנה ב' פאות הם בב' צדדי הראש, והם סוד שני המאורות הגדולים, מצפ"ץ מצפ"ץ כנזכר וזהו בראשית (דף כ"ב נ ע"א), והם ב' שמות קודם י"ג מכילין דרחמי, שהם ה' ה' אל רחום כו'. ופי' הענין הוא כי ז"א יצא ממצפ"ץ הימיני, ונוקבא ממצפ"ץ השמאלי, ואלו הם שורש ב' המאורות הגדולים, כי אין הפרש בין זה לזה, וכל א' יש לו הוי"ה שלימה, רק שזה ימין וזה שמאל. והענין כי {סז ע"ב} כבר נתבאר לעיל שבא"א יש בו חו"ג, והם זו"נ, לכן מצד ימין דראש שמשם ה"ח עטרא דדכורא יצא פאה א', שממנה יונק ז"א, כי הלא השערות מותרי מוחא אינון¹⁰⁸³, וה"ג דשמאל יצאה פאה שמאלי שממנה יונקת נוקבא דיליה. ואמנם מ"ש בזוהר¹⁰⁸⁴ כי ב' שמהן קדמאין מניין¹⁰⁸⁵ לי"ג מכילין כו', הענין הוא כמ"ש, כי הלא תיקון ראשון שבדיקנא הוא א"ל, והוא מלכות, ופאה בחינת מלכות. נמצא שב' מלכיות סמוכים ודבוקים זה לזה, כי במקום שמשתיימת מלכות שבראש, שהיא פאת הראש, משם מתחלת מלכות דדיקנא שהוא תיקון ראשון*, ואז יונקת זו התתאה מן העילאה¹⁰⁷⁰. כי מכח שערות הראש הנשארות בפאת הראש, מהם יוצאין שערות הי"ג ת"ד כנ"ל. א"כ נמצא כי כל הי"ג מכילין יונקים מב' פאות הראש¹⁰⁸⁵, לכן בתחלתן אנו מזכירין ב' הוי"ות אלו שהם סוד מצפ"ץ מצפ"ץ בחילוף, ואח"כ אנו מזכירין הי"ג מדות.

ואמנם כבר ביארנו כי אין לז"א מציאות י"ג ת"ד רק ט' לבד, ואפי' כשאנו מזכירין י"ג ת"ד בז"א אינו אלא שנכללין הארת י"ג בט' דז"א, ויש בהם י"ג הארות, אך הי"ג תקונים אינם

¹⁰⁸¹ באמת אין דין בא"א, וכולו חסדים, אלא שלפעמים נצרך להחליף בדינים לאכפייא דינין דלתתא בהעלם, אמנם זהו עצם הרחמים ששם בא"א הם בסוד מצפ"ץ ואילו בז"א הוא נעשה אלקים במילוי יודי'ן (פת"ש א"א מו).

¹⁰⁸² וז"ס פנימיות הדין של הדיקנא שבמו"ס, שם הוא שוקט על שמריו ובבחינת דינא יתיב באתריה (אד"ר קכ"ט ע"א). טעם הדבר, מכיוון ששם הוא שורש הדין בשביל הטוב שיבוא ע"ז, ולכן גם כאן היה הדבר בשביל תכלית הטוב שעתידים לקבל את התורה ואת כל השלמות. נמצא, ששורש הדין הזה היה כופה את הדינין תתאין וכו'. שורש הדיקנא מתחיל מקמי פתחא דאודנין, שם אתבחין במו"ס, נטיפו דביה, שכל העליות הם לשם (עי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ד ביה סליקו) (פת"ש א"א מו).

כל כפיית וביטול הדינין אינו אלא ע"י שורשם (שעה"כ דרושי השופר פרק ז), שכן הגבורות והדינין העליונים הם תמיד ממותקים, לכן הם עצמם כופים את הדינים הקשים וממתקים אותם, שכן תולדות הגבורות הקשים יצאו למטה ע"י שנתרחקו מאור הקדושה שלמעלה. ולכן, כאשר התעוררה עליהם איזו הארה משורשם שלמעלה, הרי הוא קדושת אור הגבורות העליונים, הנה תיכף הם נכפים ומתבטלים (דע"ה ח"ב טו) (ועי' ע"ח סוף שער מז בליקוטי נוסחאות וז"ל: כל הדינים כשהם מתפשטים הם רעים וכאשר שורשם מאיר בהם הנה הם מתבטלים).

¹⁰⁸³ עי' אד"ר קלד ע"א תיקון ט', ועי' מים אדירים מג, דהיינו מעכירת ופסולת המוח. ועי' פת"ש אבי"ע כה וז"ל, שהיינו כל הדרכים של פעולות פרטיות שבפרצוף נסדרים הם במוחין, כמו שאנו רואים שהמוח בו מסדר האדם כל הדרכים, עכ"ל. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב טו ע"ב, שפירושו תמצית אורו ושיווריו המתבקעים ויוצאים לחוץ מגודל ריבוי תוקף האור שבפנים.

¹⁰⁸⁴ [הערת המלבה"ד:] אולי כוונתו לזוהר חלק ב דף קלב ע"ב: כגוונא דא מצפ"ץ מצפ"ץ שמא דתליסר מכילין דרחמי אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עליהו. תרגום: כעין זה מצפ"ץ, מצפ"ץ שם של י"ג מידות הרחמים, הם י"ב סוד המרכבה הקדושה שיוצאים מאחד ששורה עליהם.

¹⁰⁸⁵ כלומר, השמות האלה אכן מקומם בגולגלתא, אמנם בהעלם זהו שורש הדיקנא. היינו האורות המקיפים הבאים מהחו"ג הפנימיים שבמוח הדעת, והם ג"כ באים מנ"ה דרדל"א, שכן שם הוא סוד השערות והם שורש י"ג ת"ד (כללים ח"א כז ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

אלא ט' לבד¹⁰⁸⁶. וא"כ הי"ג ת"ד הם בא"א, שהם ממשיכין עד ט' דז"א, ולכן הם ב' שמות מצפ"ן מצפ"ן, כי אם היו בז"א לא היו אלא ב' אלקים דיודי"ן כנ"ל. ואמנם מב' אלהי"ם שבפאות הראש נמשכו ב' א"ל לתיקון הא' והב', י"ה י"ה שבב' אלקים נמשכו לתיקון הו', וכנזכר באדרא (רבא קלט ע"ב) בביאור (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי י"ה¹⁰⁸⁷. ואמנם כבר ידעת כי בתיקון א' יש בו א"ל¹⁰⁸⁸ קוצי דשערי, ולכן נקרא א"ל, והוא נמשך מא"ל דאלקים. ואמנם בתיקון הו' (הא') הוא (במצר) במקצת (נ"א הוא בסוד) הדיקנא, יש שם י"ה דאלקים, י' בימין ה' (דאלקים) בשמאל, וזהו מן המצר קראתי י"ה. ואח"כ למטה במקום שמתחיל להתרחב הזקן שהוא בב' (שהוא נגד ב') תפוחין יש ג"כ י"ה הב' מאלקים הב', י' מימין {סז ע"ג} ה' משמאל. ואח"כ מ' סתומה דאלקים הוא בפה, שהוא כעין מ' סתומה, והם ב' ממי"ן¹¹⁷¹. כי שפתים הסוגרים הפה הוא כעין מ' סתום, ואח"כ השיניים הוא ג"כ כמין חומה עגולה כעין ס' סתומה, והם ב' ממי"ן דשם אלקים. וכך פי' הפסוק (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי י"ה, כי שם התחיל האל להתגלות, ולכן היה כוונתו להמשיך גם שם י"ה [הנשאר] מאלהים, אך לא ענני [השם] יה במצר כי אין שם מקומן כי אם במרחב י"ה, כי ירד במקום המרחב בתיקון ו', ולא נשאר במצר. הרי נתבאר איך כל הדיקנא הוא סוד הדינין משם אלקים, והטעם כי כל דיקנא הוא ממוחא, והמ"ס שם שרשי הדינין, הכופין כל מה שלמטה מהם, ולכן אמרו (אד"ר קמ ע"א אד"ו רפט ע"ב¹⁰⁸⁹) כי סוד דיקנא לאכפיא דינין.

*נל"ח שאפשר שזהו כוונת רז"ל באמרם (ברכות מז ע"ב) אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא, הנה דקדקו באמרם כמלא נימא, שהוא פי' שער לרמז על מה שכתב כאן, שהמלכות שבשערות הראש והמלכות שבשערות דיקנא הם סמוכים זה לזה ואינן נוגעין זה לתוך זה אפי' נימא א' כנ"ל שער א', אלא ממש במקום שמסתיימן מלכות של שערות שם מתחיל מלכות של הדיקנא.

שער יג פרק יב מ"ב¹¹⁷²

ועתה נבאר מציאות החוטם והפה דא"א. דע כי בפה דא"א יש בו חיצוניות ופנימיות, והפנימיות הוא שם ס"ג שהוא פנימית רוחא שבפה זה, ובהתחברו בשם אהי"ה¹⁰⁹⁰ בסוד זווג יהיה פ"ה עם הכולל. והם בחי' זכר ונקבה שבתוך י"ס של הפה¹⁰⁹¹, והם חיך זכר, וגרון נקבה, ואז יוצאין שאר הכ"ב אותיות מזווג זה¹⁰⁹². כי אחע"ה¹⁰⁹³ הם מ"ן דנוקבא שהוא בגרון גי'

¹⁰⁸⁶ ועי' שעה"כ מג ע"ב ד"ה ועתה ועי' אד"ר קלט ע"א (לש"ו).

¹⁰⁸⁷ ז"ל: ותנא כתיב "מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה" תרי זמני י"ה י"ה לקביל תרי עלעוי דשערי אתאחדן בהו. תרגום: ולמדנו: נאמר, "מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה". שתי פעמים י"ה י"ה כנגד שתי הלחיים שהשערות אחוזים בהם.

ותנא כתיב מן המצר קראתי י"ה - מפרש כאן את הטעם מדוע נזכר בפסוק הראשון שם י"ה בלבד. והוא, שכן כאן מדבר על תחילת הדיקנא בב' צדדיו שאצל האודנין וכאשר עדיין לא נתפשט התיקון למטה, שם הוא בבחי' מיצר בלבד, ולכן לא היה עדיין גילוי לשמא דהוי"ה (ב"ע רי ע"א). ענני במרחב י"ה, תרי זמני י"ה י"ה, לקביל תרי עלעוי דשערי אתאחדן בהו - י"ה הוא גילוי של שם חסר, ללא תיקון ז'ו', וכאשר נתגלה שהשערות נמשכים, אזי נתגלו הת"ד דז"א, שכן אז יש גילוי של שם הוי"ה בשלמותו (ב"ע רי ע"א).

¹⁰⁸⁸ נדצ"ל ל"א, ועי' אד"ר קלב ע"א.

¹⁰⁸⁹ צ"ע שהרי לשון זו מדברת בעניין דיקנא דז"א ולא בעניין דא"א. אמנם עי' בהגר"א על ספד"צ כה ע"ב ד"ה והתיקונין, שהמשך דברי האד"ר מדברים על התגלות הדיקנא דא"א בדיקנא דז"א.

¹⁰⁹⁰ הרי הוא החיצוניות שבו (פת"ש א"א מח)

¹⁰⁹¹ עי' לעיל הערה 329.

¹⁰⁹² עי' לעיל סה ע"ב שבגרון נמצאים הכתרים דא"א, וכן עי' ביאורים ח"א נה ע"ד שחיק וגרון הם כנגד חו"ב כלומר שהם התחתית של חו"ב דא"א הרי הוא ז'ו' שבפה דא"ק על דרך הז'ו' שבפה דא"א (עי' ע"ח א"א י"ב וכן הולדת אר"א ופרקים א', ב', ד'). ועי' בהגר"א על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין, ז"ל, וענין רצוא ושוב שבדעת כאן, כי שורש אר"א והתחלתם בפה, לכן זיווגם העליון הוא בסוד נשיקין, ושני מיני זיווגים יש בפה. א' בחיק וגרון והוא זיווג נעלם מאד, ומשם יוצא רוח דנביע בחשאי תמיד דלא פסק, עכ"ל.

מאיר העין חלק ב'

פ"ד¹¹⁷³, וגיכ"ק אותיות החיך מ"ד, ומתחברים יחד אחע"ה וגיכ"ק, ואז יוצאין תחלה אותיות הלשון דטלנ"ת שהוא {סז ע"ד} בחי' הדעת הנקרא לשון. אח"כ יוצאין אותיות השיניים שהם זסשר"ץ והם ה"ג מנצפ"ך¹¹⁷⁴. אח"כ יוצאין אותיות שפתיים שהוא יותר חיצוניות והם בומ"ף¹⁰⁹⁴¹¹⁷⁵. ואלו הג' מוצאות של שיניים ולשון ושפתיים הם ג' שמות יה"ו, ששלשתן גי' ס"ג, כמו השורש שממנו יצאו פנימית רוחא של הפה כנ"ל, והם במלוי יודי"ן ואל"ף¹¹⁷⁶, ונשאר בחי' א' בתוך הפה, והשאר יוצא לחוץ בסוד הבל היוצא מן הפה דא"א, והוא אור המקיף¹⁰⁹⁵. והרי נרמז השורש של הפה בפנים שהוא ס"ג ושם אהי"ה, ואח"כ תולדות היוצאין והם ג' יה"ו שהם ס"ג, וכ"ב אותיות העולין ג"כ פה¹⁰⁹⁶.

ועוד יש בחי' פה החיצוניות והוא אחוריים דמ"ה העולין ק"ל, תסיר מהם מ"ה נשאר פ"ה. וז"ס (שמות ד יא) מי שם פה לאד"ס, כי מאדם שהוא גי' מ"ה וממלאו מרבעו נעשה פה¹¹⁷⁷, ואז יוצאין אותן התולדות והבל של הפה כנ"ל, על דרך בחי' 1178 זאת של הפה החיצוניות.

והנה בחוטם דא"א גם הפנימית שבו הוא¹¹⁷⁹ ס"ג כמנין חוטם, והחיצונית הוא ג' שמות אהי"ה שהוא גי' ס"ג חוט"ס, ואלו הג' אהי"ה יוצאין מג' אלפי"ן שיש במלוי מ"ה דאלפי"ן שהוא פ"ה דא"א כנ"ל, ומשם נמשכין למעלה ונעשה בחי' חיצונית דחוטם¹⁰⁹⁷.

והיינו הזיווג דא"א עלאין הנמשכים מזיווג דאוריא ומ"ס לחיך וגרון, ומשם לא"א עצמם. והדעת היא רוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומתייחדים בחשאי, והוא תמיד ברצוא ושוב. וממנו באים ב' דברים: החיות לכל העולמות (הנמשכת מהחלק התחתון דא"א עילאין והוא לא נפסק לעולם (עי' ע"ח עקודים ה)), והנשמות. והנה דבר זה מתבאר באריכות בשער הזיווגים פרק א' פסקא ד"ה ועתה נבאר (ביאורים ח"ב ע ע"א).

¹⁰⁹³ עי' ס"י פ"ב מ"ג: כ"ב אותיות יסוד, חצבן בקול, חקקן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות אחח"ע בגרון, גכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשיניים, בומ"ף בשפתיים. ועי' פת"ש מ"ד ומ"ן יז וז"ל, בכל זיווג גופני קדם לו זיווג דנשיקין שהוא זיווג רוחא ברוחא הפנימיים דמוחין בסוד חיך וגרון שהם ב' היסודות דח"ב שלהם, וכמו שבזיווג גופני קדם לו רוחא דשביק בה שהוא לבוש ושורש אל כל הזיווגים אחרים, כמו כן בנשיקין יש ג"כ בחינת ההוא רוחא, והוא הארה של הדעת דח"ב שלו שהוא הלשון היוצא מחיך וגרון כמ"ש למעלה (פתח ח') שזיווג זה הוא בסוד הדבור, והלשון כולל כל המוצאות והוא הל' שבאמצע דטלנ"ת והוא מוצא האמצעי, והוא מגדלא דפרח באוריא בחיך וגרון מגדל השן כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בביאורו לספ"ד פ"א, ולכן הוא כלל כל האותיות, ובזיווג ראשון של יציאת ז"נ שקדם לו זיווג נשיקין, היה ג"כ בחינת רוחא ושורש אל כל הנשיקין של הזיווגים שבכל הזמנים, והנשיקין הם כפולים, א' נשיקין שלו בפיו לפה דנוקבא ונקשר נפש שלו בנפשה, ונמצא שהוא כולל ד"ג, והב', הוא נשיקין של הנקבה בזכר כולל ג"כ תרין בסוד ד' אותיות של אהב"ה, והענין, כי הנשיקין הוא אתדבקותא דג"ר שלו בשלה חו"ב, ונודע כי חו"ב הם כלולין זה בזה הבן בחכמה וחכם בבינה, וכמו בא"א הכללים הם אר"א ויש"ס ותבונה כמו כן הם בחו"ב של ד"ג, ולכן מבינה שבחכמה נשרש בנוקבא ומחכמה שלה בדכורא.

¹⁰⁹⁴ עי' שער כה פרק ב (דף ד ע"ד) שכל ה' מוצאות הפה הם מנצפ"ך.

¹⁰⁹⁵ עי' לקמן שער כה דרוש ב ז"ל: ס"ג עצמו כנזכר ביחוד של חוטם וזהו בפיהו כי הי"ו וי"ו במילוי גימטריא הבל ע"ש שיוצאין ז' הבלים אלו מפיה ומקיפים בסוד אור הבל המקיף אל הז"ת שלה עצמה כנ"ל ומאלו הז' הבלים.

¹⁰⁹⁶ עניין סוד אור פנימי ומקיף הוא, שהאור העליון שבפרצוף העליון מתלבש בתחתון לפי ענין התחתון, לפי הערך הראוי לו לקבל בערך הנהגת התחתונים, והוא הנקרא פנימיות, ומה שאין התחתון יכול לקבלו והוא למעלה ממדרגתו נקרא אור מקיף, ע"ש שהוא משקיף עליו וחופף עליו ע"מ להביא את התחתון למדרגה יותר עליונה בסוף סיבוב ההנהגה, וכמו כן כאן בפה שם מתגלים האותיות בבחינת דיבור שהוא בגבול ושיעור הכחות הראויים להתפשט למטה לברוא נבראים ולהנהיגם, יש את אותם ב' מדרגות אלו, שכן הדיבור היוצא הוא הפנימי המתפשט לתחתון ומצוה לו לעשות כפי השגתו של התחתון, וזה נקרא דיבור ופנימי, כמו שאנו רואים באדם המדבר אל חבירו שיעשה איזה דבר, שהוא שומע דבורו ומשיג את רצונו ומחשבתו ועושה כן, ומה שאין משיגו נקרא הבל היוצא מן הפה לבד, שכן אינו בא בכח דיבור ואותיות, ולכן זה נקרא הבל המקיף, והכל בסוד השמות ס"ג ומ"ה שהם שורש אימא וז"א, שכן ז"א הוא העיקר בהנהגה, ואילו אימא היא המשלימתו והמתקנת אותו (פת"ש א"א מח).

¹⁰⁹⁷ הכוונה בזה, שכל החושים הנמצאים בראש כוללים את כל הכחות הנמצאים בגוף במעשה, ובראש הם במחשבה, וכמו שבגופא שהוא כלל כל הבנין מתחלק לד' דרגין, הרי הם ד' עלמין וד' פרצופים וד' אותיות הוי"ה שהם כמו ד' יסודות, והם בשורש השרשים ג"כ כדמותם

מאיר העין חלק ב'

והנה אלו הב' בחינות דחוטם ופה דא"א יוצאין מהם בחי' הבלים ואורות¹¹⁸⁰ מקיפין, ונמשכין הארתן עד זו"נ¹⁰⁹⁸ כמ"ש בע"ה. ואורות דחוטם נמשכין עד הפה, ושם מתלבשין תוך אורות הפה ונעשים אורות {סח ע"א} הפה בבחי' או"מ אל האורות החוטם ומלבישין אותן. ואם תסתכל כל זה הוא בבחי' אורות אח"פ דא"ק¹⁰⁹⁹ היוצאין אל הנקודים שהוא דמיון זו"נ, ודי בזה.

¹¹⁸¹ ואמנם פנימית החוטם הוא ס"ג, כי ה' ראשונה בנוקבא דפרדשקא בצד ימין כנזכר באדר"ז (רפ"ט ע"א), והוא ה' על י' כסדר כל מ"ן, ומתמן נשיב רוחא דחיי לז"א, ויו"ד הוא רוחא דגניז, והה' הוא הנקב¹¹⁸². ובצד שמאל היא ה' שניה, ונשיב מתמן רוחא דחיי לנוקבא¹¹⁸³, והוא י"ו הוא הכותל המפסקת. ואמנם יו"ד דס"ג נחלק, כי י' פשוטה רוחא דגניז בנקב ימין לז"א, וי"ד דמילוי יו"ד רוחא דגניז בנקב שמאלי לנוקבא.

והנה מאלו האורות נמשכין האורות עד זו"נ וגם עד או"א כדי לעוררם אל הזווג¹¹⁰⁰. והענין כי הנה הוי"ה אהי"ה הם או"א, ובזו"נ הם הוי"ה אלהי"ם והוי"ה אדני. והנה יה"ו הראשון דפנימית הפה נמשך עד אבא להאיר בו כדי לעוררו אל הזווג. ולאמא נמשך יה"ו (הב')¹¹⁸⁴ הנזכר מפנימיות¹¹⁸⁵ הפה, וגם יורד י' פשוט¹¹⁸⁶ מבחי' חוטם שהוא ס"ג דפנימית, וגם¹¹⁸⁷ אהי"ה הא' דחיצוניות, והם אותן ג' אלפין אשר שם בפה¹¹⁸⁸. ואח"כ אל הז"א בבחי' הראשונה יורד יה"ו הב' דפנימיות¹¹⁸⁹, וגם יו"ד (נ"א ה') ראשונה דס"ג¹¹⁹⁰ פשוטה¹¹⁹¹ פנימיות דחוטם שבנקב ימין, ולנוקבא בבחי' ראשונה דאלהים יורד מן החוטם לבר וי"ד מילוי¹¹⁹² דס"ג שבנקב שמאלי דחוטם פנימית, וגם אהי"ה¹¹⁹³ הב' דחיצוניות דחוטם. ואח"כ אל הז"א בבחי' [דהוי"ה]¹¹⁹⁴ הב' יורד יה"ו הג' דפנימית הפה, וגם י' פשוטה הראשונה דס"ג דפנימית דחוטם בנקב ימין, ולנוקבא בבחי' הב' דאדני יורד מן החוטם בלבד¹¹⁹⁵, וד' דמילוי יו"ד דס"ג דנקב שמאלי דחוטם בפנימית, וגם יורד מאהי"ה הג' דחיצוניות החוטם (בנקב ימין)¹¹⁹⁶.

(וצ"ע איך אפשר שאמרנו שמג' אלפין¹¹⁹⁷ שבפה דא"א נעשין ג' אהי"ה דחיצוניות דחוטם שלו, והרי החוטם גבוה מן הפה. ואפשר שהוא ע"ד הנ"ל¹¹⁰², שאור¹¹⁹⁸ א' שבשם מ"ה דאלפין במלוי וא"ו הוא¹¹⁹⁹ בחי' אהי"ה דאמא, ויורדת שם להחיות ז"א שהוא מ"ה, וכן הוא כאן. אבל אין הכוונה ממש שאחר שירדו למטה בפה חזרו לעלות ונעשו חוטם, אלא תחלה נעשו חוטם ואחר כך ירדו בפה)¹²⁰⁰.

בבחינת אורות וכחות הנהגה, וכמו שלמטה ב' העליונים הינם שרשים לב' התחתונים, כמו כן בד' חושים שבראש, ב' החושים העליונים ראייה שמיעה הם השורש והכלל, ובפרטות הוא בב' החושים התחתונים הרי הם החוטם והפה, שכן רוח החיים תלוי בחוטם, והדיבור בפה, וכן כאן אותם האורות שהם שרשים לזו"נ ב' פרצופים תחתונים, הם בע"ק בסוד חוטם ופה, שהרוח הוא מחוטם, ושם הוא בכלל, ונפרטים אח"כ בפה בסוד אותיות. טיפת דכורא כולל את כל האיברים, והנקבה מציינת אותם לפרטים, ולכן שם בפה הם אותיות הנחלקים לכ"ב, שהם כלל חלקי הכחות הנמצאים שמהם הורכבו כל מאורות הנהגה, ע"פ צירופיהם וגלגוליהם, כך שכפי ערך צירופי האותיות של כל שם של אותו הנברא, כך הוא ערך הרכבת חלקי המאורות הנמצאים בהם. לכן אמרו שהנוקבא היא האדריכל, שע"י נבנה העולם, והתחלקות האותיות הוא בה' דרגין שהם ה' מוצאות, והיינו, שמתפשטים ומתגלים כחות אלו מהעלם לגילוי, שתחלה בחיך וגרון הם בהעלם קצת, שאין ההברה ניכרת כ"כ ולכן הם בסוד חו"ב שבדבור, ואח"כ, ע"י הלשון יוצא הקול ומתגלה בדבור גמור ע"י הכלים החיצונים הרי הם השיניים והשפתים, ולכן אמרו שהלשון היא בחינת דעת המזווג בין חו"ב, ואח"כ, ב' כלים החיצונים הם זו"נ שבדיבור (פת"ש א"א מח).

¹⁰⁹⁸ עי' דברינו טנת"א פ"ג אות ח' (לש"ו). טעם היותה מכונה "ממלל רברבן" מכיוון שיוצא מפיה אורות מקיפים לזו"ן והם גדולים הרבה יותר מהפנימיים. אמנם עיקר מה שנקרא פום ממלל רברבן הוא א"א [עי' בהגר"א על ספד"צ סוף יד ע"ד] אם כי אין אורות א"א יוצאים אל ז"א להדיא אלא רק על ידי או"א, ולכן הוא שאמא נקרא "פומא ממלל רברבן" (ביאורים ח"א נה ע"ב).
¹⁰⁹⁹ שהוא כדמיון דיקנא דא"א ושורשו.

¹¹⁰⁰ עי' שער כג פרק ו ד"ה והנה קודם, שאין התעוררות לזיווג ללא הארה מלמעלה.

¹¹⁰¹ על אף שהתפילה בקול ודיבור מגיע רק לז"א, ישנם כוונות המגיעות גם לא"א כמש"כ כאן

ביחוד דפה וחוטם (דע"ה ח"ב קלז ע"ד).

¹¹⁰² הלשון זה אין לו הבנה בכאן, ובס' קול ברמה דף כט ע"ב הובא שם לשון המאמר הזה וליתא שם כל הז' תיבות הללו (לש"ו). בספר קול ברמה המצוי בידינו כל המוסגר אינו ולא רק ז' תיבות. עכ"פ בספר קהילת יעקב (שלא היה לבעל הלש"ו) הוא מובא.

מאיר העין חלק ב'

שער יג פרק יג¹²⁰¹

ענין הסתכלות מצחא דעתיקא במצחא דז"א הנזכר באדרא (דף קל"ו ע"ב) הוא, כי הנה כבר ביארנו איך ברישא דא"א יש {סח ע"ב} בחי' כתר שבו, אשר משם מתפשטין י"ג חוורתי דרישא, שהם בחי' לבנונית הכתר ע"ד מש"ל (פרק ה'). ואמנם החוורתי אלו הם כוללים ג' חוורתי' כנגד ג' מוחין אשר שם בפנים, והבין זה היטב. וכל חוורתי' הוא משם ע"ב דיודי"ן, והוי"ה ג' שהוא חוורתי דרישא מבחי' דעת נמשכת דרך אחורי רישא דא"א, דמיניה ירתין צדיקייא ת' עלמין דכסופין (אד"ז רפח ע"א)¹¹⁰³, כי הם ד' אותיות השם ע"ב, וכו' ד' יודי"ן, וכל א' כלול מי', הרי ת'. אמנם ב' חוורתי' אחרות שהם בחי' ב' מוחין חו"ב אשר בכתר, שיש בהם ח' אותיות, ובהם ח' יודי"ן הם נמשכין כנגד הפנים, והם מתפשטין בבחי' הפנים דעתיקא, ששם מאירין אלו הח' חוורתי. והרי בין הכל י"ב חוורתי, ועוד יש חד חוור הכולל כל י"ב חוורתי¹¹⁰⁴, שעמו נקרא כולם י"ג חוורתי דרישא, וזהו החוור הי"ג נשאר למעלה ברישא דגלגלתא¹¹⁰⁵. ונבאר אלו הח' חוורתי שנמשכין על הפנים¹¹⁰⁶, והם ב' חוורתי' שבהם ח' אותיות כפשוטן, אמנם הם במילוי יודי"ן, והם מתחלקין חו"ב א' בפן א', חו"ב ב' בפן ב'. ואמנם כל א' מאלו חוורתי' יש בהם מ"ב אותיות, שהם ד' אותיות הפשוט, וי' אותיות המילוי הרי י"ד, וכ"ח אותיות המילוי¹¹⁰⁷, הרי מ"ב אותיות בפן א', ומ"ב אותיות בפן הב'. וכבר נתבאר במקומו כי בחי' הפנים הוא תיקון ז' דת"ד דא"א כנזכר באדרא (קלא ע"א), והוא תיקון תריין תפוחין קדישין, והנה כל פן ופן משניהם כולל י"ס כנודע, כי אין דבר שבקדושה פחות מי'. ונבאר ענין הפן א' וממנו יובן הפן ב', הנה נודע כי ענין נ' שערים שיש בבניה¹¹⁰⁸, לפי שהוא ענין מ"ב הנ"ל שיש בבניה, ולפי שהוא ז' שמות¹¹⁰⁹ שבהם מ"ב אותיות ועם ז' שמות

¹¹⁰³ תכלית ט' דמאירים לז"א הוא להאיר בסוד החסד העליון גם בגלגלתא דיליה הרי הוא הכתר דהיינו הרצון של הז"א, וד' שמאחוריו נמשכים לצדיקים בשכר עבודתם, וע"י אלו הד' הם עולים אל מדריגת העולם הבא לנצחיות לסוף התנין המקיף ות' עלמין דכיסופים נחלקים לב' בסוד בקע לגולגולת מחצית השקל שהוא כללות ב' התנינים דהיינו דו"נ, אמנם הט' עניינם להאיר חסדים גדולים בעתים מיוחדים ולא רק לעתיד לבא (פת"ש א"א כד).

¹¹⁰⁴ עי' לעיל הערה 937.

והנה יעוי' בלש"ו הקדו"ש צו ע"ג שמביא את דברי המבו"ש א"א ט' שלכאורה מבאר באופן אחר מהגר"א את דברי הספד"צ & ד"ה זנבא, באומרו שהחיוורא הי"ג הוא הסובב ובו כלול גם המתפשט, וא"כ לכאורה הכל מיושב היטב. וכן ביאר בלש"ו הקדו"ש צו ע"א את דברי רבינו כאן, שבחיוורתא הי"ג עצמו יש ב' ארחין הכוללים את כל י"ג הארחין והמה הזו"ן דוגמת הארחא בשערות הראש העשוי באופן של נחש בריח ונחש עקלתון כאחד. ועיי"ש שביאר יותר, שראשו של אותו הארחא הוא לצד העורף, שכן לצד הפנים לא היו יכולים לקבל אורו, ונמשך והולך דרך כל הראש. וכשמגיע לצד הפנים - הוא מתחלק לשנים, ומתעגל לימין ושמאל מחוץ לכולם ומקיף את כולם עד שמגיעים שני זנביה חזרה לצד העורף. וטעם היותם חשובים לשנים, הוא מכיוון שהוא בעל ב' תכונות של עיגול ושל יושר, אם כי האמת היא שהם אינם אלא מזל אחד, שכן הנחש בריח עצמו הוא גופא זה שמתחלק לשני הצדדים וחלקיו המה שמקיפים את ראשו והמה העקלתון.

הנה לאור כל הנ"ל דברי רבינו כאן קשים בתרתי: א) בגלגלתא הזו"ן כלולים בתיקון אחד ודלא כבדיקנא ששם הוא בב' תיקונים ב) בדיקנא הזו"ן לא מסתיימים באותו מקום, אלא הם זה למעלה מזה, ואילו כאן בגילופין הם מסתיימים יחד במקום אחד. וצ"ע מה החילוק.

¹¹⁰⁵ והוא ע"פ לשון האד"ר קכח ע"ב: וחד לעילא דגולגלתא (כלומר לסטרא דלעילא) - ה'חד לעילא' הוא החוורא שמתפשט באמצע הראש שכולל את כולם, וכולם מתפשטים ממנו, והוא מקביל לתיקון י"ג דת"ד (בהגר"א על ספד"צ יא ע"ג ד"ה בחיזו), וזה מקיף את כל הראש (בהגר"א על ספד"צ י"א ע"ג ד"ה זנבא), ועי' לש"ו בסוף ספר הקדו"ש ליקוט א' אות ג' שמיישב דברי הגר"א. הי"ג היא הנקבה המקפת, שהוא היותר עליון סוד הנקבה שתתגלה לע"ל באלף הז' (פת"ש א"א פתח מ').

¹¹⁰⁶ כלומר על הלחיים בצד הפנים, זה מימין וזה משמאל, וכ"א מהם הוא הנקרא לקמן "פן".

¹¹⁰⁷ יה"ה, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו וי"ו וי"ו, ה"י יו"ד.

¹¹⁰⁸ עי' זוהר ח"ב קלב ע"ב וחו"ג עח ע"א וקח ע"ב ורנו ע"ב (לש"ו).

¹¹⁰⁹ עי' שעה"כ קא ע"ב ומבו"ש לד ע"ב (לש"ו). בשעה"כ מבואר ששם מ"ב הוא בסוד ז"ת דאימא, וז"ל מבו"ש, ודע כי שם בן מ"ב שהוא אבגית"ץ כו' כבר ביארנו לך שהם סוד ז' מלכים

מאיר העיץ חלק ב'

עצמן הרי מ"ט, ויש שער ׳ הכולל כל המ"ט, והוא כתר עליון שבהם¹¹¹⁰, הרי ׳ שיערי בינה כנזכר תיקון כ"ב (עא ע"א). ובזה אל תתמה אם שער הן' הוא לבדו כתר וכל המ"ט הם בט"ס אחרות¹²⁰², כי הרי הוא כולל כל המ"ט שיערים (כולם) ואינו חלק שער פרטי.

והנה לא נדבר עתה בענין כללות הז' שמות אשר עמהם הם מ"ט ועם הכולל ׳, אבל נדבר בשם מ"ב עצמו שהוא שם מ"ב אותיות, והם מ"ב שיערים. והנה נחלקים אל י"ס הכוללים מ"ב שיערים, והנה כתר (עליון) שבהם הוא שער העליון שהוא שער המ"ב הכולל כל המ"ב שיערים. אמנם ט"ס תחתונים אין כל ספי' מהם¹²⁰³ כוללת כל המ"ב שיערים, רק כל ספי' מהם כוללת כל המ"ב שיערים לבד. והענין כי שער המ"ב הוא בכתר כנ"ל, ומ"א שיערים הם בט"ס¹¹¹¹, וכל ספירה מהם כוללת {סח ע"ג} ג"כ כל א' כל מ"א שיערים, א"כ הם בט"ס של הפן א', ט' פעמים מ"א, והם גימטריא שס"ט, ועם כללותם הם ש"ע שיערים¹²⁰⁴. אבל הכתר שלהם הוא כולל כולן, כי הוא (שער)¹²⁰⁵ מ"ב הכולל כל המ"ב שיערים התחתונים, והנה הם נחלקים בכל ט"ס, וכל ספירה כוללת כל מ"א שהם ש"ע בין כולם¹²⁰⁶. והרי נתבאר כי בפן הראשון דעתיקא יש בו הוי"ה דיודי"ן, ובה מ"ב אותיות, ובחי' שער העליון מן המ"ב הוא הכתר אשר שם, והמ"א אותיות הם ט"ס אשר כל א' מהם כולל כל המ"א שהם ש"ע, ושער העליון של תשלום המ"ב כולל כולם, והוא ג"כ גי' ש"ע, וכמו שיש הוי"ה בפן א', כעד"ז בפן ב' והוי"ה הב' אשר שם.

והנה נודע כי שם בעתיק¹¹¹² לית שמאלא כי כולא ימינא כנזכר באדרא (דף קכט ע"א), וב' הפנים נחשבין כא'. וז"ש שם (דף קכח ע"ב) דעתיקא נתפשטו אנפוי לש"ע רבוא עלמין, עם היות שיש ש"ע בפן א', וש"ע בפן ב', והכל הוא התפשטות ההוא חוורתא כנ"ל. ועוד יש טעם בזה, כי הנה ב' הוי"ת אלו הם (ב')¹²⁰⁷ מוחין חו"ב, אשר משם (נמשכו)¹²⁰⁸ או"א כמ"ש בע"ה. ודע כי או"א כחדא שריין (אד"ז רצ ע"ב), ועכ"ז אבא טמיר וגניז יתיר¹¹¹³ כנזכר באדר"ז (דף רצא ע"א), כי להיותו טמיר וגניז יתיר הוא נכלל באמא, לכן כל ב' הפנים נחשבין כא' ואינן נזכר אלא ש"ע רבוא עלמין לבד¹¹¹⁴, אבל כפי האמת הם ב' ש"ע, כמבואר אצלנו ע"פ (ישעיהו יא ח)

דמיתו כנז"ל והנה אלו המלכים הם סוד זו"ן היוצאים מז"ת דבינה ושם נאחזים בסוד אשר מלכו בארץ אדום, עכ"ל.

עי' לעיל הערה 366 והערה 367.

¹¹¹⁰ כן הוא בתיקון כב (ביאורים ח"א כ ע"ב).

¹¹¹¹ עי' הקדו"ש ק ע"א וז"ל, מ"א אותיות אשר בט' ספי' דבינה, ור"ל הבינה דרדל"א המאיר בגולגלתא דא"א ויש בכל ספי' מהם מ"א אותיות וט' פעמים מ"א עם הכולל הם ש"ע, וכן ישנם אותן ש"ע ג"כ בכתר של אותן הט"ס, כי הוא כללות כולם, והרי הם ב' פעמים ש"ע.

¹¹¹² נדצ"ל עתיקא – עי' ליקוטי נוסחאות.

¹¹¹³ עי' (ביאורים) מול"מ פ"ג אות יב (לש"ו). וזה תמצית לשונו: יש חילוק בין אור לכלי, שכן באור מתלבש אור החכמה בתוך אור הבינה, ואילו בכלי מתלבש הבינה עם הכלי שלה בכלי החכמה. אם כן, מש"כ "וזכר ונקבה בחכמה" כוונתו לומר בכלי החכמה דוגמת או"א עלאין דאצילות, שכן בבחי' אורותיהם מתלבש אבא בתוך אימא, אמנם בבחי' הכלי, שהוא מילוי ו"ד דיו"ד, כלולה האימא ב' הפשוטה הרי הוא אבא. ונמצא שבאורות הוה אבא טמיר, ואילו בכלי האמא היא עילאה וטמירא יתיר.

ויתכן לומר כי רבינו רומז לאו"א עילאין שעולין שניהם בשם חכמה ונכללין בי"ד של שם ואימא טמי' בגו אבא כמו שכתב באנ"ך פ"ח כן הוא כאן שבינה היא בכלי החכמה (עי' הגוב"י י') (הגהות הלש"ו לעיל שער מול"מ פרק ג').

כ"ז הוא שורש לאו"א עילאין דאצילות אשר שניהם נכללין באות י' ונקראין שניהם בשם חכמה ואימא הוא טמירא ומלובשת בגו אבא וכמ"ש באנ"ך ח'. וכן הוא כאן, שאור הבינה לבוש בכלי החכמה ונקרא על שם החכמה. אמנם כל זהו רק לענין הכלי אמנם באורות הדבר הוא להיפך, שכן אור החכמה מלובש בתוך אור הבינה, וא"כ הרי באורות אבא טמיר יתיר. וכן יהיה ג"כ באו"א עילאין דאצילות, ומתורצות בזה קושיות המפרשים שם על אנ"ך ח' ע"ש (לש"ו שם).

עי' כללים ח"ב עה ע"ד, שבשורש הדכר הוא העיקר, ואילו בהתגלות שם ב"ן הוא העיקר. ומכח זה מתגלה הישסו"ת רק למטה מהחזה שהוא מקום התפשטות, שכן הוא בחי' הנוק', ועי' שער הזיווגים פרק ה'.

¹¹¹⁴ עי' פת"ש א"א מז שאין שמאל בהאי עתיקא, ולכן אינו נמנה כי אם בחינת הש"ע של צד

ימין.

מאיר העין חלק ב'

ושעשע יונק על חור פתן. והנה ב"פ ש"ע גי' תש"ם, והוא נרמז בפסוק (ויקרא יט לב) מפני שיבה תקום, ר"ת מש"ת. כי מפני שיבה הם ב' תפוחין דע"ק¹¹¹⁵, וזהו שעש"ע גי' תש"ם, וז"ס (בראשית מז יט) והאדמה לא תש"ם¹²⁰⁹ כמ"ש בע"ה. ועוד טעם אחר כי הנה אבא טמיר וגניז יתיר, לכן סוד הכתר של אמא כלול באבא, כי שער המ"ב העליון¹²¹⁰, שהוא כתר שבה כנ"ל, כלול באבא¹¹¹⁶. נמצא כי נשארין מ"א לבד באמא וג"ם באבא¹¹¹⁷, וז"ס (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית, כי צפ"ר חסר ו' גי' ש"ע נהורין היוצאין מן מ"ב שערים הנ"ל, ואבא לוקח הג"ם הכולל¹²¹¹ (נ"א הכ"ע הכולל)¹²¹² כל צפ"ר, ש"ע נהורין, וז"ס (משלי ב ג) כי א"ם לבינה תקרא, כי הבינה נקרא א"ם, מפני שחסר ממנה הכתר, והיא נכללת באבא. ולכן לעולם הבינה נקרא אם והבן זה. גם צפור מלא ו' גי' שע"ו, וש"ע הם ש"ע נהורין של החוורתא הנמשכין אל הפנים, ואות ו' רמז אל הפנים עצמן, שהם תיקון ז' מ"ג ת"ד, וזה תיקון ז' כולל כל ו' תיקונים הקודמין אליו שהם ו' של צפ"ר¹¹¹⁸.

ודע, כי כמו שאותן החוורתא מתפשטות בפנים של עתיקא, כן ג"כ מבחי' המצח הרצון של עתיקא נמשך הארה אל הפנים שלו. והענין כמ"ש במ"א (שער הזיווגים ב), כי היסוד דעתיקא גנוז {סח ע"ד} תוך מצח דא"א, ולכן נקרא מצח הרצון¹¹¹⁹, והיסוד נקרא שלום כי הוא כולל כל שע"ו נהורין הנ"ל, ואלו מתפשטין במצח, ומשם נמשכין עד העינים, וג"כ עד¹²¹³ הפנים. גם ידעת מ"ש באדר"ז (דף רצב ע"ב) בענין ז"א, מכח¹²¹⁴ הדעת דברישיא אתפשטו אנפוי ונהרין אנפוי ואסהידו אנפוי באו"א, כנודע שעד"ז יהיה ג"כ בא"א, כי דעת שלו הגנוז במצחא שלו, אשר בתוך הדעת הזה הגנוז יסוד דע"ו¹²⁰⁵, וא"כ גם דעת הזה מתפשט עד אנפוי דא"א, ואנהירו אנפוי מסוד הדעת שבו. והנה נתבאר כי הנה הפנים הם תיקון ז' מ"ג ת"ד דעתיקא.

והנה באדר"א (דף קלב ע"ב) אמרו דיקנא דכהנא רבא בח' תיקונין אתתקן¹¹²¹, והענין כי י"ג ת"ד הם, וה' תיקונים קדמאין הם בסוד מוחין של הדיקנא שהם עד החסד¹¹²², לכן תיקון ו' רוב חסד כנודע, ומשם עד תשלום י"ג הם ח' תקונים, וכולם נקרא ע"ש החסד. וז"ש דדיקנא

¹¹¹⁵ דהיינו התיקון הז' דת"ד, ועי' אד"ר קלא ע"א.

¹¹¹⁶ ענין חשבון הש"ע נהורין הוא בסוד שם מ"ב הכולל נ' שערי בינה, דהיינו שהראשון נחשב לעצמו והוא הכלל, והמ"א האחרים המה הפרטים המסתעפים מן הכלל אשר כל א' מהם נחלק לט"ס, שכן הכתר הוא השער הנ' וט' פעמים מ"א עם העליון הכולל הכל הוא ש"ע נהורין, וענין שם מ"ב אשר שם הוא, כי תרין תפוחין אלו ה"ס המנורה הרי הם ז' בוצינין וכמ"ש באד"ר (קכ"ט ע"ב) והוא מ"ש "יאר ה' פניו אליך" וגו' (במדבר ו כה), דהיינו שהבוצד"ק, הרי הוא שורש הדינים, וכל קו המדה היוצאת משם נותנת הארה בפנים שלו, מכיוון שכל אור הפנים נמשך ע"י גילוי זיו המוח, כמ"ש "חכמת אדם תאיר פניו" (קהלת ח א), וז' קני המנורה הם ז' ווי"ן כמ"ש הגאון בליקוטים (יהל אור ח"ג כב ע"א) שהם מ"ב, וג' יוד"ן נכללים בכל א' מז' הקנים אף הם ז' פעמים ג' שהם כ"א, ועם מ"ב הנ"ל הוא שם ס"ג וכמ"ש הגאון שם, וכידוע ששם ס"ג הוא בבינה הרי היא מו"ס ושם ג"כ נמצא שם מ"ה, כ"ח מ"ה, והם ג' יוד"ן עם שם מ"ב הנ"ל, והם ז' פעמים ס"ג גי' ואמת. (פת"ש א"א מז).

¹¹¹⁷ עי' לקמן שער הזיווגים פרק ב'.

¹¹¹⁸ וכאן הוא מקום ההתגלות של החוורתא והדיקנא כאחד.

¹¹¹⁹ והנה עי' ב"ע קפט ע"א ז"ל, ידוע כי האי אורא אחזי נהוריה במצחא והוא סוד חד טורנא בסימא יאה דבמצחא כמ"ש באדר"ז, והוא סוד רעוא דרעוין, וז"ש כד אתגלייא עתיק דעתיקין הוא אורא הנ"ל שהוא נעלם ומתעלה מכל התיקונים דע"ק, עכ"ל. ועי' פת"ש א"א טו שזהו שורש לכל התיקונים של האצילות.

¹¹²⁰ עי' לעיל (נקודות ג) שכל [יסוד] שלמעלה הוא דעת שלמטה, וכן הוא בהגר"א על ס"י ב ע"ג.

¹¹²¹ עי' דע"ה ח"ב דרוש ד ענף כד סימן ז' (לש"ו). הו"ד לעיל הערה 1049. והוא נקרא כהנא רבא מכיוון שהוא נתקן בח' התיקונים האחרונים (אד"ר קלד ע"ב) והוא כולל אותם. אמנם ה' התיקונים הראשונים הם בסוד מוחין (דע"ה ח"ב קד ע"א).

¹¹²² עי' שעה"כ עה ע"ב וביאורים מול"מ פ"ב (נדצ"ל פ"ד) אות ח' (לש"ו). ועי' לעיל הערה

1079.

ה' ראשונים הם מוחין, שכן הכתר כולל ג', וב' האחרונים הם חו"ב (כללים ח"ב עא ע"ד), והם נעלמים, ועיקר מציאותם וגילויים הוא רק ח' התחתונים ובאח"ף הם מקבילים לאורות האזניים (כללים ח"ב עב ע"א).

מאיר העין חלק ב'

דכהנא רבא בח' תיקונים אתתקן¹¹²³, כי החסד נקרא כהן כנודע¹¹²⁴, גם ביאור ענין זה הוא ע"ד¹¹²⁵ הנ"ל, כי הנה ח' חוורתא דרישא דא"א הם מתפשטין בתרין תפוחין דיליה כנ"ל, ומהם נמשכין ח' ת"ד דכהנא רבא שהוא סוד החסד, בחי' זה החוורתא שהוא שם ע"ב דיודיין גימטריא חסד. והנה אח"כ מתפשטין אלו הח' חוורתא בגרון דא"א, ושם נעשין ב"פ ע"ב¹¹²⁶, שהם שורש הח' חוורתא הנ"ל, ואלו הם בחי' אח"כ בגרון שהוא גימטריא מ"ב מ"ב, ולפיכך יש שם בחי' זווג א'¹¹²⁷ הנעשה ע"י החיך והגרון כמבואר אצלינו. והנה סוד אח"כ הוא זווג שם ס"ג עם שם אה"ה שהם גימטריא אח"כ, כי אלו הם ג"כ זווג חו"ב. ואם תסתכל בכל הנ"ל תבין כי כל בחי' האלו הם זווג חו"ב, ולכן כל אלו המשכות והתפשטות הנ"ל הם בחי' חו"ב. ובזה תבין ענין או"א וזו"ן איך נמשך מכאן אליהם כח הזווג. והענין כי מאלו הפנים נמשך הארה לזו"ן ואו"א, וכן מן המצח דעתיקא, לפי ששם היסוד דע"י מלוכב בדעת דא"א עצמו¹¹²⁵, וכל זה הוא בחי' זווג, ומשם נמשך אל הגרון אל הזווג אשר שם, ומשם יצא הזווג אל או"א אשר שם בגרון דא"א, כי שם ב' כתרים שלהם כמ"ש¹¹²⁶.

ונבאר תחלה איך נמשכים מכאן הזווגים שלהם, דע כי כאשר או"א או זו"ן מסתכלין במצח של א"א, אז הזווגים שלהם הם שלמים, לפי שאז הם שוין בקומתן למעלה. אבל כאשר מסתכלים בפנים דעתיקא ולא במצח, אז אין זווגם שלם ולא שלמים¹¹²⁹ בקומתן, והזווג הוא בסוד הרכנת הראש¹¹²⁷, ר"ל אע"פ שהזווג הוא פב"פ, עכ"ז הוא בהיות בחי' ז"א בבחי' חצי ת"ת ונה"י שלו לבר עם נוקבא קצרות הקומה, {סט ע"א} (שלה)¹²²⁰ כשיעור הנ"ל. וכעד"ז באו"א ב' בחינות, וכמ"ש לקמן בע"ה. ודע כי ב' מיני הסתכלות הם: א', הוא הסתכלות הז"א או

¹¹²³ ומדברי הבהגר"א על ספד"צ פ"ב כט ע"ד ודפוה"ח יח ע"ג נראה שהוא מפרש על הח' תיקונים הראשונים שהם הח' בגדים דכה"ג שהוא אבא, ועי' כללים כלל יח ענף י' אות כ' סעיף ג וד' (לש"ו). דברי הגר"א מובאים לעיל הערה 1049. וזה תמצית דברי ספר הכללים, איתא בדברי רבינו האריז"ל, ש"ג ת"ד נחלקים לח' של אבא וה' של אמא. וזאת, על אף שהם נחלקים בספרא דצניעותא לט' וד'. ויש ליישב שיש ח' תיקונים שהם בחי' דכר, וד' שהם בחי' הנוק' (היינו ד' התיקונים שאין להם שערות ה"ה תיקונים ג, ה, ז, י"ב). ומכיוון שאין התיקונים דנוק' נמשכים כי אם מהז"א, ועי"ז נותר שרשה של הנוק' בז"א הרי הוא עטרת היסוד הרי הוא כתר דמלכות דז"א והוא עניין היות אחד מת"ד שבדכורא שייך לנוק' ולדכר באותה המידה (והוא שרשה, דהיינו מזל ונקה וכתר עלאה). וממילא יתיישב הכל, שכן הבחינה האחת הנ"ל יכולה ליחשב לפעמים לאמא ולפעמים לאבא באותה המידה, ולכן לפעמים יש ה' לאמא ואז יש לאבא רק ח' ולפעמים יש ט' לאבא ואז יש לאמא רק ד'.

אלא שעדיין יש להקשות, שאם כן נמצא שיש ח' תיקונים לאבא ולז"א, וה' לאמא ולנוק'. והרי הז"א בעיקרו הוא ט' ספירות, והנוק' היא העשירית המשלימה את ז"א. והנראה שח' התיקונים השייכים לאבא הם ח' הספירות דחכמה מבינה ועד מלכות, שכן כתר וחכמה הם עליונים ונעלמים, וה' הספירות דכתר הם למטה, שכן אמא וכתר הם ענין א', ולכן הם נקראים באותו השם דהיינו אה"ה (עי' בהגר"א על תיקו"ז מו ע"ד). וכן הוא הענין בהזו"ן, שכן עיקר ז"א נתקן על ידי ח' התיקונים שמחכמה, וה' התיקונים דהכתר הם לנוק', שכן שורשה הוא שם בסוד אנ"י ואי"ן.

ליסוד אין חיות כי אם בסוד תוספת. טעם הדבר, על פי מה שמבואר לגבי י"ג ת"ד דאצילות, שח' תיקוני הדיקנא דחכמה הם ממלכות ועד בינה שבו, וה' ת"ד אשר בכתר הם מהוד ועד חסד שבו ויסוד שבו הוא נעלם ומתגלה בבינה דחכמה (דהיינו תיקון נוצר חסד שכן מזל "נוצר" הוא בינה דחכמה ו"חסד" הוא יסוד דכתר), הרי הוא נוק' דחכמה. אם כן, יסוד דכתר אינו לצורך י"ג ת"ד, ובבינה נוצר את אותו החסד לצורך ז"א ולכן הוא שורש ליסוד דז"א. מציאות זו של הז"א נעשתה על ידי זיווג ב' המזלין באופן זה, שאור דיסוד הנ"ל מתפשט עד לתיקון הי"ג ה"ה מזל ונקה המגיע לראש ז"א, ואז יש שפע במוחין דז"א, ומכח זה נתהוה בחי' היסוד שבז"א. ולכן הוא שאמר רבינו (לעיל פרק ז') שהיסוד תלוי בדיקנא, וכן מתבאר מה שאמרנו שמתוך ט' התיקונים דדכר רק ח' שייכים אליו עצמו (מהוד ועד בינה), ואילו רק התיקון הט' (יסוד דכתר) ההוא שורש הנוק' שבדיקנא. וכן הוא בט' ספירות דז"א, כי יסוד הוא רק לצורך הנוק' ולצורך הזיווג, ועי' בהגר"א על תיקו"ז פט ע"ב שכל האברים משתמשים בו כ"א לתשימש מיוחד בפני עצמו חוץ מהיסוד שהוא רק לצורך הזיווג. לכן הוא מכונה "נהר" כמו הדעת. ועי' עוד בהגר"א על תיקו"ז ק ע"ג.

¹¹²⁴ זהר נשא קמה ע"ב (לש"ו).

¹¹²⁵ לעיל סד ע"א [מג ע"ד] סמוך לסופו (לש"ו).

¹¹²⁶ עי' זיווגים ספ"ב ופ"ה, הולדת או"א פ"א ב' ד' אנ"כ פ"ח (לש"ו).

¹¹²⁷ עי' לקמן שער טז פרק ג'.

מאיר העין חלק ב'

או"א בעתיקא. הב', הוא הסתכלות דעתיקא בהם. וכל א' מאלו הב' נחלק לב' אחרים והם ד', או כאשר הסתכלות הוא במצח או"א (נ"א א"א)¹²²¹, או כאשר הסתכלות הוא בעין לבד. וכל א' מאלו נחלק לד' בחי', או הסתכלות עין א', או הסתכלות ב' עיינין, וגם כזה יהיה בז"א המסתכל בעתיקא, וכן ב' חלוקות אלו כאשר עתיקא מסתכל בז"א. סוף דבר הם חלוקות רבים ואנו לא ביארנו למעלה רק ב' בחי' לבד כנ"ל, שהם אלו הסתכלות או"א או ז"א במצח דעתיקא או הסתכלות בפנים לבד.

מ"ק סוד הש"ע נהורין דאנפין¹¹²⁸, יש בכל צד של הפנים רבוע ע"ב, דהיינו קפ"ד מימין וקפ"ד בשמאל, והם גי' עם הכוללים ש"ע נהורין. ואלו קפ"ד דאחוריים של ע"ב דיודיין הם שורש לש"ע נהורין אחרים שיש בפנים ג"כ,¹²²² והם ב' א"ל במלואם¹¹²⁹, בב' צדדי הפנים ימין ושמאל, וא"ל במילואו גימטריא קפ"ה, ושניהם גימטריא ש"ע, ויש א"ל ג' גם כן בחוטם שהוא בין ב' עינים, וא"ל זה יוצא מן ייא"י¹¹³⁰ דס"ג שהוא גימטריא א"ל¹²²³.

שער יג פרק יד¹²²⁴

ובענין הש"ע נהורין הנזכר באדרא (דף קכח ע"ב) ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי לש"ע רבוא עלמין, שמעתי ממורי זלה"ה כמה בחי' (הם) וכולם הם ג"כ ש"ע נהורין. א', הוא ע"ד הנ"ל, כי הנה יש ש"ע נהורין מצד החכמה, וש"ע נהורין מצד הבינה, ואותן ש"ע דאבא הם טמירין, אמנם ש"ע של הבינה הם מתגלים בפנים העליונים מצד הבינה¹¹³¹ שהיא אהי"ה¹¹³² אשר יש בפשוט ומילוי ומילוי דמילוי א"ם אותיות, והט"ס שהם בפנים העליונים המתגלים מצד הבינה כל ספי' שבה שם אהי"ה, בסוד א"ם אותיות, וכולם גימטריא ש"ע נהורין, רק כי של אבא הם טמירין. ולכן ש"ע אחרים אינן נזכרים.

גם יש ש"ע באופן אחר, והוא מן י"פ מילוי ס"ג, שהוא גימטריא ל"ז, וי"פ ל"ז גימטריא {סט ע"ב} ש"ע.

גם יש ש"ע באופן אחר, כי הנה בחי' פנים העליונים הוא תיקון ז' של י"ג ת"ד, ובמקומו ביארנו כי הם מתחילין ממטה למעלה, תיקון א' הוא א"ל והוא המלכות כו', תיקון ז' שהוא ואמת הוא בחסד הנקרא א"ל, וא"כ בב' פנים הללו יש ב' שמות א"ל, וכשהיו במילוי אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד הם גימטריא ש"ע.

גם באופן אחר כי הפנים הם תיקון ז' הנקרא ואמת, והנה הוא כללות פרצוף פנים עם החוטם, כי ג' שמות ס"ג יש בפן¹²²⁵ אחד, וג' שמות ס"ג יש בפן ב', והרי הם גימטריא שע"ח, וס"ג א' בחוטם עצמו כי כן חוטם גימטריא ס"ג. וז"פ ס"ג גימטריא אמת, אמנם הששה ס"ג לבד אשר הם בב' הפנים הם גימטריא שע"ח, וה"ס ח' חוורתא דרישא המתפשטין בפנים לש"ע נהורין כנ"ל, והרי הם ש"ע ועם ח' חוורתא הם שע"ח כנ"ל¹¹³³.

והנה דע כי אלו הש"ע נהורין דאנפין עלאין נמשכין עד היכל הו' דהוד הנקרא היכל עצם השמים¹¹³⁴, ושם האי רוחא דביה הנקרא אור פני"אל¹¹³⁵, ואותו הרוח של ההיכל נקרא כך

¹¹²⁸ עי' הקדו"ש ק ע"א וז"ל, וכאשר תדקדק בדברי הרב תמצא שמבאר את השורש דש"ע על "ב אופנים, וכו'.

¹¹²⁹ אל"ף למ"ד, בגימ' קפ"ה.

¹¹³⁰ כלומר יו"ד ה"י ו"א ה"י, שמילוי הוא בגי' ייא"י. עי' שעה"כ קר"ש דרוש ה, ז"ל, א"ל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג, והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא. ועי' עוד בענין בבהגר"א על תיקו"ז מז ע"ד ד"ה הולך סגולתא, ועי' תיקו"ז קח ע"א (בנ"א).

¹¹³¹ אע"ג ששני החיבורתי מתפשטים בשוה, עכ"ז אין החיבורתא מתגלה עתה כמעט בכלל, וכל גילוי הוא רק לעתיד בסוד חסד המתגלה בפומא דאמה (כללים ח"א פא ע"א).

¹¹³² נימים הם מהבינה, והם בסוד החשמ"ל ששרשו הוא בבינה (כללים ח"א עט ע"ג). ועי' הקדו"ש ק ע"א (הובא לעיל הערה 1111 יעו"יש) שהבינה האמורה כאן בינה דרדל"א המאירה בגולגלתא דא"א.

¹¹³³ אף על גב שהאד"ר שם עניינו התפשטות החד לעילא, כל התפשטותו היא רק דרך הח' חיבורתי האלה (הקדו"ש צז ע"ג).

¹¹³⁴ עי' היכלות בראשית מב ע"א, ובהיכלות פקודי סו ע"ב.

¹¹³⁵ עי' תיקו"ז קמח ע"ב וז"ל, אית עיינין מכמה גוונים כגון ארגמ"ן רגמ"ן ר' רפא"ל ג' גבריאל' מ' מיכאל' ו' נוריא"ל ורזא דמלה מרכבו ארגמ"ן א' אור דנהיר באלין ארבע גוונים א' אורפניאל'

מאיר העין חלק ב'

כנזכר פ' פקודי (דף רמו ע"ב), לפי שאלו השע"ח נהורין נמשכין שם, והם גימטריא אור פניא"ל. וגם ההבנה (נ"א ההכנות)¹²²⁶ שלו הם אותיות נחלקות, אור פניא"ל, ר"ל אור הפנים העליונים הנמשכין מא"ל, שהוא ב' א"ל במילוי, וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו, והם לשון רבים, ב' ס"ג, ב' א"ל כנ"ל¹²²⁷, גם נקרא חשמ"ל כנזכר שם (רמז ע"א), שגם הוא גימטריא שע"ה¹¹³⁶.

ודע כי יש בקליפה בחי' ש"ע, ואלו ש"ע הם נגד ש"ע דקדושה דא"א, והם נקרא ע"ש, בסוד (ישעיה נא ח) כבגד יאכלם ע"ש¹¹³⁷, כי הוא האוכל ומכלה בגדים העליונים, שהם בחי' מלבוש כמנין חשמ"ל. והענין הוא כי יש בחי' בקליפה והחשמ"ל¹²²⁸ הנ"ל אשר צרופה הוא ח' שמ"ל¹²²⁹ כנזכר פ' ויקהל (דג ע"ב¹¹³⁸), שהוא בחי' הקליפה שרוצה ליקח האור הזה ואינו יכול ליקח רק בחי' הש"ע לבדו, ומהם נעשה ע"ש הנ"ל. אבל ח' היתירים שהוא בחי' ח' חוורתא כנ"ל, שהם עליונים המאירין בש"ע נהורין שבפנים, אין הקליפה לוקח אותן, וגם ז"ס (איוב ט ט) עושה ע"ש כסיל וכימה.

גם יש פי' אחר כמ"ש באדרא (דף קכח ע"ב) ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי לש"ע רבוא נהורין כו', ובזה תבין מ"ש {סט ע"ג} פ' תרומה (דף קמה ע"ב) ויהי שירו חמשה ואלף, כי הם סוד ה' תרעין מחסד עד הוד, ואלו הם חמשה, ואלף הם בחי' היסוד, שהוא אילנא דחיי (ת"ז עה ע"ב וע' זהר לך לך עז ע"א), ההולך עד חו"ב דרך חוט השדרה כנודע. והנה נודע כי כל הי"ס כלילין בעתיקא, והג"ר הם ש', לפי שהם עליונים הם בחי' מאות, אך ז"ת אין כל א' מהם כלולה אלא מי', הרי הם ע'. והרי בין כולם ש"ע רבוא¹²³⁰. אבל ז"א אין בו רק ק"ן רבוא נהורין לבד,

ואיהו מטטרון, אור פניא"ל, ובגין דא אתקרי שר הפנים ואיהו רזיא"ל ואיהו אוריא"ל. וע"ש בבהג"ר א שאור פניא"ל הוא פנימיות ד' המלאכים שבמרכבה. והוא החשמ"ל הפרטי דעולם הבריאה, על שם האור הפנים העליונים דא"א הנמשך עד ההיכל הזה. ועי' ליקוטים תצא דף קטו ע"ב שרוחא זו מאירה למטה וכופה את כל הקליפות, וכן נשמות הצדיקים כשרוצים לעלות למעלה הם מקבלים מאותו הרוחא לבוש א' כדי שהחיצונים לא יתאחזו בהם (דע"ה ח"א סב ע"ג). סוד המלבוש הוא בשם אורפניא"ל, שכן הוא בגימ' מלבוש, ונקרא "אור פני א"ל" מכיוון שהוא נעשה מאור הפנים של עצמותו ית' המתחילה ממרכז א"ל ומשם נמשך ההוא רוחא דאקרי אור פניא"ל בהיכלות דבריאה בהיכל ב', והוא מאיר ג"כ בעולם היצירה ויוצאים ממנו שע"ח מלאכים כמנין שמו (הקדו"ש עט ע"א).

¹¹³⁶ עי' לעיל הערה 1132.

הם נמשכים מהחיוורא דגלגלתא, והוא מהאור דהדעת עלאה העיקרי אשר יצא רק בעת התיקון, והוא שורש האורות המקיפים הרי הם כל החשמלים (דע"ה ח"א סא ע"ד), ועי' זהר יתרו עח ע"א ושער קיצור אבי"ע ו' (דע"ה ח"א סב ע"א).

¹¹³⁷ לשון הפסוק בשלימותו: "כי כבגד יאכלם עש, וכצמר יאכלם סס וצדקתי לעולם תהיה וישועתי לדור דורים".

¹¹³⁸ ז"ל: רב המנונא סבא הכי אמר וכי נגה לו סביב ואצטריך לאנהגא ביה קלנא האי נגה לו לגו איהו ולא קיימא לבר ובגין דקיימא ההוא נגה לו מגו כתיב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש מתוכה דמאן מתוכה דההוא נגה כעין החשמל חש מל הא אוקמוה חיוון דאשא ממללא אבל מבוצינא קדישא שמענא עלה רזא דרזין כד ערלה שרי על קיימא קדישא לסאבא מקדשא כדין ההוא מקדשא אתעכב מלגלאה רזא דאת קיימא מגו ערלה וכד האי נגה עאל לגו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי חשמל חש ואתגליא מל מהו מל כמה דאת אמר מל יהושע רזא דאת קיימא דלא אתעכב מלאתגלאה מגו ערלה ואית רזא אחרא דהא נהורא דיליה אתחזי ולא אתחזי וכד אתגליא חשמל אתעבר נהוריה אבל רזא קדמאה איהו ברזא דקרא כדקא יאות וכלא שפיר איהו ויאות הוא.

תרגום: רב המנונא סבא כך אמר, וכי "נגה לו סביב" וצריך לנהג בו קלון? ה"נגה לו" הזה הוא בפנים ואינו עומד בחוץ. ומשום שה"נגה לו" הזה עומד מבפנים, כתוב "ומתוכה כעין החשמל מתוך האש" מתוכה של מי, מתוכה של אותו נגה. כעין החשמל, חש מל. הרי פרשוה חיות של אש מדברות.

אבל מהמנורה הקדושה שמעתי עליה סוד הסודות כשערלה שורה על הברית הקדושה לטמא את המקדש, אז אותו מקדש מתעכב מלגלות את סוד אות הברית מתוך הערלה. וכשהנגה הזה נכנס פנימה ומפריד בין הערלה לבין המקדש, אז נקרא חשמל - חש ונגלה. מל, מה זה מל, כמו שנאמר (יהושע ה) "מל יהושע" סוד של אות ברית מתעכב מלהתגלות מתוך ערלה.

ויש סוד אחר, שהרי אורו נראה ולא נראה, וכשמתגלה חשמל, מעבר אורו. אבל הסוד הראשון הוא בסוד הכתוב כראוי והכל הוא יפה ונאה הוא.

מאיר העין חלק ב'

לפי שכנגד ת"ת עצמו הם ק'¹¹³⁹, וכנגד הה' תרעין שיש מחסד עד הוד כל א' כלול מי' הרי נ', הרי בין הכל ק"ן רבוא¹²³¹. והנה מן הש"ע הנ"ל תסיר ממנו ק"ן הנ"ל נשאר אר"ך, ואלו הם בחי' הנשארין בא"א אשר על שמם נקרא אר"ך אנפין, דאתפשט אנפוי דיליה לאר"ך¹²³² רבוא, וז"א לק"ן רבוא כנזכר באדרא (קלה ע"ב) ובין כולם ש"ע רבוא.

ונבאר ענין הז"א למה אינו לוקח רק ק"ן רבוא נהורין¹²³³, כנזכר באדרא נשא (דף קלה ע"ב) ומהאי אורא דכיא נתפשטו אנפוי לק"ן רבוא כו', וצריך שתדע כי גם אמא עלאה כאשר היא בבחי' הזווג הב' של רביצה על האפרוחים הנ"ל (זווגים א), שאז גם אבא מרכין ראשו ואינם שלמין בקומתן כנזכר במ"א¹¹⁴⁰, בסוד (דברים נב ו) כי יקרא קן צפור לפניך. והוא כאשר אין או"א יכולין להסתכל במצח דא"א אלא באנפין דידיה, שאז הוא הזווג תחתון של או"א, ואז אין בה רק ק"ן רבוא לבד, כמו שיש אל הז"א. וענין הק"ן הזה {סט ע"ד} באמא (נ"א דבאמא)¹²³⁴ הוא, כי כאשר או"א הם שוין בקומתן, אז יש ט"ס באמא וכל א' כלולה ממ"א שערים כנ"ל, שיש באנפין דא"א אותן הש"ע נהורין הנכללין גם באמא עלאה, ומקבלת אותן כאשר היא שלימה בט"ס, ואז מסתכלת במצח א"א. אבל כאשר אינה מסתכלת במצח א"א רק באנפוי דא"א אשר אז כאשר אין לאמא שיעור קומה רק מהחזה דתנה"י דאבא לבד, ואע"פ שהיא שם פב"פ עם אבא ע"י הרכנת הראש, והנה בג"ס נה"י הם ג"פ א"ם א"ם א"ם גי' קכ"ג. ובב' שלישי הת"ת שהוא מחזה ולמטה כנודע, הוא ב' שלישי של א"ם שהוא כ"ז ועם קכ"ג הרי ק"ן רבוא לבד. כן הענין בז"א, כי הלא שיעורו מחצי ת"ת ונה"י דא"א ולמטה, והוא דוגמת אמא כשהיא מן החזה דאבא ולמטה, לכן גם בז"א אין בו רק ק"ן רבוא דוגמת ק"ן דאמא, אבל עכ"ז יש הפרש בין ק"ן דאמא לק"ן דז"א, כי אמא נמשך אליה זה הק"ן מא"א עצמו להיותה דבוקה עמו שם עדיין. אבל הז"א הוא רחוק מאוד מהפנים דא"א, לכן אין נמשכין¹²³⁵ אלו הק"ן רבוא מא"א עצמו¹²³⁶ אלא ע"י אמא הנקרא אורא דכיא כמבואר אצלינו¹¹⁴¹. ואלו הב' הק"ן אלה הם נרמזין במשנה (אבות ד ט) אל תסתכל בק"ן ק"ן אלא במה שיש בו, ועיין בשער הכוונות בתפלת ר"ה בברכות אבות ענין ש"ע נהורין שיש באנפין דנוקבא ודז"א.

¹¹³⁹ עי' זהר לך לך עו ע"ב ז"ל: כד בעיא (נפשא) לנחתא להאי עלמא אומי לה קודשא בריך הוא למיטר פקודי אורייתא ולמעבד רעותיה ומסר לה מאה מפתחאן דברכאן דכל יומא לאשלמא לדרגין עלאין כחושבון ל"ך ל"ך דהא כלהו אתמסר לה בגין לאתקנא בהו לגנתא ולמפלח לה ולנטרא לה.

תרגום: כשרוצה (הנפש) לרדת לעולם הזה, משביע אותה הקדוש ברוך הוא לשמור את מצוות התורה ולעשות רצונו, ומוסר לה מאה מפתחות של ברכות של כל יום להשלים את הדרגות העליונות כחשבון ל"ך ל"ך. שהרי כולם נמסרו לה כדי לתקן בהם את הגן ולעבדה ולשמרה.

¹¹⁴⁰ כוונתו למבואר בפרק הקודם.

¹¹⁴¹ מהאדר קלה הנ"ל בפרק זה.

מאיר העין חלק ב'

שער יד פרק א מ"ת¹²³⁷

היכל הרביעי היכל זה נקרא היכל אבא ואמא ובו שלשה שערים
השער הראשון שער אבא ואמא ובו י' פרקים

{ סט ע"ג } ונבאר ענין תיקון או"א הנתקן אחר תיקון א"א, וגם הם ינקו תחלה מדדי
בהמה¹¹⁴² בבריאה ואח"כ עלו באצילות וינקו מדדי אדם כמ"ש בע"ה לקמן בענין זו"נ. ונבאר
עתה איך או"א מלבישין את א"א כנ"ל, שכל בחי' האצילות מלבישין זה את זה.
הנה נת"ל¹¹⁴³ שאו"א לקחו בינה דמ"ה שהוא בחי' התגין דמ"ה, ועוד לקח אבא ז"ת
דחכמה¹¹⁴⁴ דב"ן, ואמא ו"ת דבינה¹¹⁴⁵ דב"ן, כי ג"ר דחכמה דב"ן וד"ר דבינה דב"ן כבר אמרנו
ובארנו שלקחם ע"י, אלא שנסתפק לנו כמה בחי' לקח מהם, אם אורות דפנים או דאחור¹²³⁸
וכנ"ל בענין עתיק, ועד"ז נשאר לנו ספק גם באו"א כנ"ל. וא"כ נמצא כי מבחי' חכמה דב"ן { סט
ע"ד } לא לקח אבא אלא מספי' החסד שבה ולמטה, ואמא לא לקחה מבחי' בינה דב"ן אלא

¹¹⁴² עי' שער המלכים פ"ד ומבר"ש הנדפס מחדש כב ע"א (לש"ו).

עי' כללים ח"א נח ע"א, וזה תמצית דבריו: סוד דדי בהמה הם להחיות את המלכים בחיות
המוכרחת כדי שלא יתבטלו בעת השבירה בירידתם לבריאה. אמנם כמו כן מבואר במקום אחר
שהם שמשו בעת התיקון ולכאורה הדבר צ"ע.
והנה כמו כן צ"ע עוד כמה וכמה תמיהות:

(א) איך היתה חיות למלכים עד שלא נתקן העתיק. (ב) איך יתכן שהמלכים דעתיק עצמו חיו,
מ"ט היותם תוך ג' למקורם לא הספיק כדי להחיותם, (ג) מ"ט ירדו כולם לבריאה בתיקון ומשם הם
ינקו ועלו למעלה. (ד) מ"ט שיש את זה רק בעתיק ולא בשום פרצוף אחר. (ה) מ"ט אין דוגמת דדי
בהמה באדם התחתון.

בהקדם יש לבאר שעתיק הוא ז"ת דרדל"א, שרשו הוא במלכות דא"ק, והוא הנשמה הפנימית
דא"א. לכן לא זו בלבד שז' המלכים דאצילות הראויים לאור דא"ס אינם רחוקים ג' (כדי שיהיו
בתורת לבוד עי' שער מול"מ ג') ממלכות דא"ק, אלא גם הטעימן המאציל בנועם זיו דאור א"ס, כדי
שיהיו ראויים לקבל בתוכם את היחוד דאור א"ס ממש.

ועתה יתבאר מהיכן ינקו מלכים דעתיק, וכן מהיכן כולם ינקו עד תיקון עתיק. שכן אפילו קודם
התיקון, עתיק הוא מבחי' אור א"ס, ולכן די בכך שהוא תוך ג' לשרשו להחיותם וכן הדין לענין
מלכים אחרים, אמנם מאז תיקון העתיק עלו אורות העתיק לצורך תיקונם ונשארו כל שאר
המלכים ללא תיקון וללא הארה מא"ס [משא"כ הארת המלכים עצמם לכליהם כנזכר בשער
התיקון פרק א'], ולכן נעשה בעתיק סוד דדי בהמה, שהיותם תוך ג' מספיק כדי להחיותם. אמנם
לצורך עילוי דיחוד אור א"ס בהם היה צריך להניקם מעתיק דווקא.

ועתה יתבאר מ"ט אין בחי' דדי בהמה באבא ובאמא, שכן הם אינם ממדריגת אור א"ס, וכן זהו
הטעם שבעולם הזה לא מצינו דוגמתה, שכן אין גילוי לאור א"ס בעולם הזה.

סוד תיקון דדי בהמה נמצא תמיד, שכן תמיד מתבררים עוד ניצוצין (עי' שער ז"א פרק א'),
ובביאת משיח יאירו בחינת דדי בהמה לבי"ע, ויתעלו עולמות בי"ע לדרגת עולם האצילות, שכן רק
בתיקון של ניצוצי האצילות זוכים לגילוי דדי בהמה, ועד ביאת משיח לא יהיו בי"ע אלקות גמור.

כל פרצוף, אחרי עיבורו ולידתו ירד לבריאה, וינק בבחינת יניקת דדי בהמה כדי להצטמצם, וכן
ע"מ שיעשו שורש לנרנח"י דבי"ע שמתפשט מהם אח"כ (עי' לקמן שער ז"א פרק א'), דהיינו
האלקות שבנרנח"י דבי"ע. ותכלית היניקה מבחי' דדי בהמה היתה להטעימן מזיו הארת אור א"ס,
כדי שיהיו ראויים לחזור ולעלות אח"כ לעולם האצילות.

דדי בהמה נקראו כך ע"ש שהם מצויים למטה, ועיקרם הוא מהארת הפרקין התחתונים, ועוד
שהם מגיעים לגבול עולם הבריאה המכונה בהמה, ושם עיקרו הוא שם ב"ן, והם לבר מגופה,
ואצילות נקרא אדם שעיקרו שם מ"ה.

עי' ביאורים ח"ב צא ע"ג שקודם שנאצל ז"א, נתפשט א"א עד סוף האצילות, שכן כל המלכים
היו בעולם הבריאה קודם שנתקנו, ולכן היו יונקים אז מסוד דדי בהמה אשר ישנם במלכות דעתיק
ובמלכות דא"א אחר שמתלבשים זה בזה. ויש בהם סוד דדי בהמה בהתפשטותם בגבול עולם
הבריאה, שכן עולם הבריאה הוא בסוד בהמה. ולכן, כאשר מתפשטים בגבול הבריאה להניק את
מלכים, ונעשה בהם אותו המקום לינק להם רק בסופם והרי הוא בבחי' דדי בהמה, דוגמת א"ק
שנתפשט עד סוף רגליו קודם שנעשה האצילות.

ועי' הערה 837.

¹¹⁴³ עי' לעיל טנת"א א' במ"ב.

¹¹⁴⁴ דנקודות (טנת"א שם).

¹¹⁴⁵ דתגין (טנת"א שם).

מאיר העין חלק ב'

מספּי הגבורה שבה ולמטה. ובזה תבין מ"ש בזהוהר (ח"ג קיח ע"ב) דאבא אחיד ותלייא בחדסד, ואמא אחיד ותלייא בגבורה והבן זה היטב¹²³⁹.

והנה נת"ל (א"א פרק ב') כי גם א"א כלול מזכר ונקבה בחד פרצוף, הזכר בקו ימין והנקבה בקו שמאל, ולסבה זו כאשר באו או"א להלביש את א"א, אבא הלביש את קו ימין דא"א, ואמא את קו שמאלו כמ"ש. והענין הוא באופן זה, כי ב' כתרין דאו"א הלבישו את הגרון דא"א, זה מימין וזה משמאל, ושאר הפרצוף של אבא ושל אמא הלבישו את א"א מהגרון ולמטה עד הטבור של א"א, אבא מימינא ואמא משמאלא, זה בזרוע החסד וזה בזרוע גבורה. וגם זה פי' שני במ"ש לעיל שנזכר בזהוהר דאבא אחיד ותלייא בחדסד ואימא אחיד ותלייא בגבורה. וצריך שנפרט בחי' אלו, כי הלא נת"ל שאו"א נחלקים לד' פרצופים, והם או"א וישו"ת, וצריך שנדע איך ארבעתן מלבישין לא"א מן הגרון עד הטבור כנ"ל. ולכן צריך תחלה לתת סיבה {ע ע"א} מי גרם לאו"א שילבישו לא"א (באופן זה)¹²⁴⁰. והטעם הוא בחי' היסוד של עתיק המתלבש בתוך פנימית א"א כנ"ל, וכמ"ש במקומו בענין ז"א. שלסבת היותו בתוכו ב' יסודות דאו"א גרם שיצאו ממנו לחוץ בחי' יעקב ורחל ולאח המלבישין את ז"א. כן¹²⁴¹ הענין בא"א, כי האורות החו"ג היוצאין מן היסוד דעתיק המתלבש תוך א"א הם הממשיכין ומלקטין ומאחיזין האורות דאו"א וכן הכלים שלהם ומתקנים אותם שם¹¹⁴⁶, ומלבישים המקום ההוא ונעשו שם פרצופים גמורים¹¹⁴⁷.

והענין הוא כי היסוד של ע"י הוא יסוד דכורא¹¹⁴⁸ והוא צר וארוך¹¹⁴⁹ ואינו רחב כמו היסוד דנוקבא שהוא עמוק ורחב¹²⁴², ולכן אין בו מקום לסבול בתוכו החו"ג שלו. אמנם¹¹⁵⁰ בתחלה נכנסין ומתפשטין ויורדין מלמעלה הגבורות בתוכו, לפי שעטרא דגבורה הוא במוח הד' התחתון מכל הד' מוחין כנודע, לכן מוח התחתון יורד תחלה ומתפשט ונכנס ביסוד דעתיק. וכאשר באים אח"כ החסדים הם דוחין את הגבורות ומוציאין אותם לחוץ מן היסוד דרך פיו לחוץ תוך גופא דא"א¹²⁴³, והגבורות מחמת חשקן ותאוותן להדבק בחסדים הזכרים כדרך הנוקבא הנאמר בה (בראשית ג טז) ואל אישך תשוקתך¹¹⁵¹, ולכן לא ירדו למטה בגופא דאריך

¹¹⁴⁶ מש"כ או"א כחדא נפקין ושריין, פי' ששניהם נמשכים ממקום א' שהוא מיסוד דעתיק ונעשית ונשלמת מציאות שניהם בעת א' והם שניהם שוין בקומתן (ביאורים ח"א לז ע"ד).

¹¹⁴⁷ כלומר אורות וכלים דאו"א נעשו לפרצופים גמורים. ועי' פת"ש או"א פרק א' שאו"א אינם נזכרים באד"ר מכיוון שהם אינם נחשבים לפרצופים גמורים בפני עצמם, שכן הינם רק השלמה ותיקון עבור זו"נ (עי' בהגר"א על ספד"צ טו ע"ד), והנה עיקר האצילות הוא ז"א אמנם שלמותו והתגלותו באה בהדרגה על ידי או"א המוציאם אותו לגילוי ככל פרצוף שעד הפרסה הוא עיקר הפרצוף ולכן או"א הוא למעלה מהפרסא ואילו ז"א הוא למטה מהפרסא.

¹¹⁴⁸ דלית שמאלא בהאי עתיקא (אד"ר קכט ע"א). בע"ק כל הקלקולים הם מתוקנים בקביעות, ולכן אין הנוקבא בחינה מיוחדת העשויה ממ"ה וב"ן כשאר הפרצופים, שכן בע"ק הוא מקום היחוד הגמור, שבו אין מכנים נוקבא כי אם בחינת ב"ן המושרשת בו, שהיא נתקנת בתמידות וקביעות ע"י מ"ה (פת"ש נתיב סדר הפרצופים פתח י"א). ואע"פ שאין שם נוק', שורש הימין ושמאל אכן מושרש כאן (פת"ש או"א ה'), אמנם עי' לעיל הערות 839 927.

¹¹⁴⁹ עיקר מה שחלוק הזכר מן הנקבה הוא ביסוד. דהיינו, שעיקר הבנין של כל א' ניכר ביסוד שבו שעליו עומד הבנין, וכן הזכר עיקרו להשפיע, והנקבה עיקרה לקבל ולעצור בה מה שנותן הזכר לתוכה וכו'. שיהוי הזמן שצריך העובר להשתהות ברחם הוא בהעלם שאימא מעלמת אותו בתוכה ואין מגלה לחוץ מדרגותיו עד שיהיה נתקן ע"פ הסדרים והמדרגות שלה. נמצא שמקום זה הוא אכן בחינת דין וצמצום, שכל דין וצמצום הוא בעומק שעניינו הסתלקות והעלם למעלה, וז"ש שיסוד דאימא הוא רחב ועמוק, שכן הגבורות שבה עשו יסודה שקיע לגיו, מה שא"כ החסדים שטבעם להתפשט ויש להם כח הדוחה אותם לחוץ ואין לו שיהוי זמן, כי בחסדים אין כ"כ התחלקות המדרגות אלא הכל נכלל כאחד שהוא בסוד היחוד, וככל שמידת הדין שולטת יותר ויש סילוק הארה גדול יותר, הרי שכל דבר מצטמצם יותר ומתרבה לחלקים. וז"ש שיסוד דכורא הוא צר ואין לו מקום וסיבה שיעצור בו החו"ג שלא לגלותם, אלא תיכף הוא מוציאם לחוץ, תחילה הגבורות ואח"כ החסדים, לפי סדר ירידתם בזה אחר זה (פת"ש או"א ד').

¹¹⁵⁰ כלומר כנ"ל עכ"ז שד"ג מחוברים זב"ז בא"א, אכתי יש חילוק בין חסדים לגבורות.

¹¹⁵¹ פסוק זה כתוב לאחר החטא, והוא כנ"ל שאע"פ שעדיין אין דו"ג ניכרים בפ"ע, עכ"פ בשרשם הם נפרדים. ועי' פת"ש נתיב אבי"ע פתח כא וז"ל, שמצד הדין הנמצא במאורות שהוא גורם חסרון בתחתונים תשוקת הנבראים ומאורות התחתונים למלאות חסרונם, והוא סוד ואל אישך תשוקתך בסוד הצמצום וחפירה שביסודה שרצונה להתמלאות מיסוד דכורא, עכ"ל. ועי'

מאיר העין חלק ב'

להתפשט (בנוק) בנו"ה על דרך הז"א¹¹⁵²¹²⁴⁴. אמנם כאשר הם יוצאין מפי היסוד הם חוזרין ועולין סביבות היסוד דע"י מבחון ומקיפין ומסבבין אותו בסוד אור חוזר נוקבא¹²⁴⁵ מתא לעילא¹¹⁵³. ועי"כ נמצאו מתחברים החו"ג יחד אלו מבפנים ואלו מבחוץ. וכבר נת"ל כי מקום סיום היסוד דעתיק היה במקום החזה דא"א, נמצא שהחו"ג הנ"ל הם עומדין כולם תוך א"א ממקום החזה שלו ולמעלה¹¹⁵⁴.

וא"ת למה בז"א כשיוצאין תחלה הגבורות מתוך יסוד בינה ויורדין ברגע עד היסוד דז"א ובכאן הם עולין כנ"ל¹¹⁵⁵. וי"ל כי הז"א נפרד מן הנוקבא בפרצופים חלוקים, והז"א נתקן ע"י החסדים והנוקבא ע"י הגבורות, ולכן הם מוכרחים הגבורות לירד ליסוד דז"א שהוא מכוון כנגד הדעת של הנוקבא, כדי שדרך שם יתפשטו אל¹²⁴⁶ הנוקבא להגדילה ולתקנה. אבל א"א, הזכר והנוקבא שבו הנה הם מחוברים בפרצוף א', זה בקו ימין וזה בקו שמאל, ולכן הגבורות שבו מתחברים אל החסדים¹²⁴⁷ אלו מבפנים ואלו מבחוץ כנ"ל. גם לסבה אחרת כי החסדים באים מן מ"ה דעתיק והגבורות מב"ן דעתיק, וגם שם הם מחוברים ונקשרים מ"ה עם ב"ן בקשר אמיץ כנ"ל.

והנה גם החסדים יוצאין אח"כ מפי יסוד ולחוץ ומתגלין תוך א"א להגדילו ע"ד הנ"ל בז"א, והם מוצאין את הגבורות שהם מקיפין ומסבבין את היסוד דעתיק, חציים בימינו שהם ב' גבורות וחצי, וחציים משמאלו ב' גבורות וחצי אחרים, ואז הגבורות¹²⁴⁸ ממשיכות אותן ומעלין אותן למעלה¹¹⁵⁶, ואז החסדים רוצין לעמוד מבחוץ {ע"ב} בימין היסוד, לפי ששם הוא בחי מ"ה¹²⁴⁹ שביסוד אשר החסדים הם ממנו כנודע. אז הם דוחין את הגבורות העומדות בימין, ואז הולכין הגבורות אל השמאל¹²⁵⁰.

והנה אין מקום להכיל מהחזה ולמעלה כל ה"ח¹²⁵¹ וה"ג, ואז אלו הב' גבורות וחצי שהיו בימין הם יותר מעולים¹²⁵² ועומדין בקו שמאלי למעלה מהחזה, וב' גבורות וחצי האחרים

בהגר"א על ספד"צ ח ע"ד וז"ל, ז"ש בזהר (וישב קפא ע"א) דלית לה מגרמא כלום, ולכן בעת הפגם ופירוד ח"ו חוזרת לקליפות ח"ו, שאין לה תיקון רק באתדבקא בדכורא, עכ"ל. וכל זה הוא רק בא"א שם אין שמאלא בהאי עתיקא, וכדלקמן בד"ה וא"ת, מכיוון שהם פרצוף א'.¹¹⁵² דהיינו שהם לא נשארו סביב יסוד דא"ק אלא ירדו למטה ממנו.

¹¹⁵³ ואלו הגבורות עולים להתקרב אל החסדים מה שא"כ בז"א, שכאשר יוצאים, יוצאים הגבורות מיד למטה, והוא מכיוון שבע"ק הם קרובים אל השלמות ואין שם הפרש כלל בין הדינים לבין החסדים, שכן שם הכל הוא בסוד חסדים, והם נקראים גבורות בסוד השורש בלבד, ולכן צריכים שם להתקרב אל החסדים ולהיות במקומם למעלה, ולא להיות נפרד מהם [והבן] (פת"ש או"א ד').

¹¹⁵⁴ אלו החו"ג שביציאת הגבורות עלו למעלה, והוא בסדר חו"ג הראשונים שבאו בעת שנתקנו סדר או"א, אמנם משם ואילך, כאשר מזדווג א"א בנוקבא ע"מ להוריד חו"ג חדשים, הם יורדים למטה במרוצה ואין עולים למעלה, אלא שאלו חו"ג הראשונים, שהם תמיד למעלה, מקבלים הארה מחו"ג החדשים דרך מסך היסוד והחו"ג אשר למטה, והם מקבלים הארה מן החדשים בגילוי גמור. והכוונה בזה, שהנה בבנין העולמות יש ב' דרכים: הא' בסדר בנינם ה"ה תחיל' אצילותם, והב' הוא ירידת השפע המתחדש תמיד, והיינו, שהנבראים שהוכנו תחילה לא היו ע"פ סדר העבודה ובסוד "עולם חסד יבנה" (תהלים פט ג) ורק הוכנו בשביל העבודה. ר"ל, בסדר שיהיה ראוי שיצאו בו ע"י הנבראים והנשמות, כך שיהיו ראויים להנהיג ע"פ התורה וע"פ הסדרים אשר הוכנו להם, וז"ש "תחילת בנין העולמות" פי' שורשם וסדר בנינם, בזה היתה ההכנה באופן שיהיו החו"ג עומדים למעלה, חציים מכוסים וחציים גלויים כפי התכלית העולה מכלל סידור הבריאה. אמנם מבחינת פרטי הדברים יורדים למטה חו"ג בכל עת וזמן לשם חיות הנבראים ומתגלים למטה או בשביל תוספת שפע וטובה הנעשה ע"י זכות התורה והמצוות, לכן כל עסקם הוא לירד למטה ולא לעלות כראשונים, אמנם לפי שיעקר גילוי האצילות ויציאת הנבראים היה בשביל סדור הזמן והעבודה, לכן אנו אומרים שהראשונים מקבלים שלמות והארה מחו"ג החדשים המתחדשים בכל עת, וזה גורם להתחלקות הפרצופים לד' מדרגות (פת"ש או"א ד').

¹¹⁵⁵ כוונתו לחקור איזה תועלת יש בזה.

¹¹⁵⁶ כדרך כל עצמות ומפנימיות של כל ספירה וכך פרצוף הוא אשר נאצל כל תחתון מהעליון שעליו בבחי' עילה ועלול. אמנם השלמת הגילוי והמציאות דכל ספירה ופרצוף נמשך ונעשה רק מלמטה למעלה (כללים ח"א לה ע"א).

מאיר העיץ חלק ב'

שהיו בשמאל ירדו למטה מהחזה בצד שמאל עצמו¹¹⁵⁷. ונמצאת עתה כל הה"ג כולם מתפשטות בקו שמאלי למעלה למטה, ב' וחצי למעלה כנגד יסוד הסתומה¹²⁵³, וב' וחצי למטה כנגד¹²⁵⁴ גילוי היסוד. ועד"ז החסדים מתפשטין בקו ימינו ב' וחצי למעלה במקום¹²⁵⁵ הסתום, וב' וחצי במקום¹²⁵⁶ הגלוי. ונמצא עתה היות כאן ד' בחי', ולכן גרמו להוציא מכנגדן ד' פרצופים¹¹⁵⁸, והם החסדים העליונים (הוציאו פרצוף אבא בימין למעלה)¹²⁵⁷ והגבורות העליונים (הוציאו פרצוף אימא בשמאל למעלה)¹²⁵⁸, וכן למטה החסדים שבימין (הוציאו פרצוף יש"ס)¹²⁵⁹ והגבורות התחתונים (הוציאו משמאל את פרצוף התבונה)¹²⁶⁰. ונמצא כי היות ב' בחינות גלוי וסתום בחסדים גרם התחלקות החכמה לב' פרצופים בימין, והיות ב' בחי' גלוי וסתום בגבורות גרם התחלקות הבינה לב' פרצופים בשמאל. וזה מה שנלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה בתחלה.

ואח"כ אמר לי מורי זלה"ה כי במה שכתבתי למעלה שהחסדים יוצאין לחוץ מיסוד דעתיק, שאין הענין כן, אלא כך הוא הענין, כי ב' חסדים וחצי¹²⁶¹ נשארו סתומים בתוך היסוד דעתיק, וב' חסדים וחצי האחרים¹²⁶² ירדו בגלוי¹²⁶³ למטה מזה היסוד, משא"כ בגבורות שכולם הם עומדים מגולות לחוץ מצד השמאל¹²⁶⁴ (נ"א וב' גבורות וחצי כנגד הסתום וב' גבורות וחצי) ירדו¹²⁶⁵ בגלוי למטה מזה היסוד¹¹⁵⁹.

שער יד פרק ב מ"ת¹²⁶⁶

ועתה¹¹⁶⁰ צריך לידע שא"כ במה יתחלקו הד' פרצופים אחר שהכל בגלוי. אבל¹²⁶⁷ הענין הוא כי אינם כן רק בחו"ג ראשונים שבאו¹²⁶⁸ בעת שנתקנו או"א וגם¹²⁶⁹ להגדיל את א"א, ועד"ז היתה הגדלתו ותיקונו בפעם ראשונה כשנתקן עולם אצילות. אמנם משם ואילך שכבר נתקנו א"א ואו"א עילאין¹²⁷⁰ אלו החו"ג הראשונים, הנה כאשר מזדווג א"א בנוקבא ומוריד חו"ג

¹¹⁵⁷ אבא כולל במזל העליון עד החזה, ואמא כלולה במזל התחתון עד הטבור. ועי' ספד"צ (יט ע"א) מזלא דכולא תלייא עד ליבא ואיתא בבהגר"א בהגה"ה שהכוונה לטבורא דליבא (כללים ח"א עט ע"ג).

¹¹⁵⁸ לכאורה צ"ע, מ"ט או"א מתלבשים על חג"ת דא"א ולא על נה"י ככל פרצוף תחתון המתלבש על העליון ממנו. והנראה לומר שאו"א מתלבשים על נה"י דעתיק, אמנם חג"ת דא"א היינו העטרין דרדל"א ממנו נעשה כל האצילות על ידי האו"א (כללים ח"א כז ע"ג), ועי' לעיל הערה 66. מכיוון שאו"א יוצאים מיסוד דעתיק, הם סובבים את חג"ת דא"א מכל צדדיו, ודלא כאח"ף שהם מאירים רק לפנים ורק תולדת אורם הולך לאחוריהם (ביאורים ח"ב צו ע"ד), ועי' לקמן הערה 1165. או"א נעשו גם מהנה"י דעתיק וכמש"כ כאן, וגם מהנה"י דרישא דא"א, וכמש"כ בשער הולדות או"א פ"א (ביאורים ח"ב קג ע"ג).

¹¹⁵⁹ עי' פת"ש או"א ד' וז"ל, ה' הגבורות שבו ירדו תחילה ואח"כ באו החסדים ודחו הגבורות לחוץ, ועלו למעלה סביב היסוד ממטה למעלה להתחבר עם החסדים שהם נשארו סתומים ביסוד הנזכר, ואח"כ, כשיצאו גם החסדים אז דחו הגבורות לשמאל והחסדים הלכו אל הימין והגבורות נשארו חצים למעלה מן החזה וחצים למטה נגד מקום הגלוי וכן החסדים מימין בסדר זה והם ד' מדרגות והוציאו מכוחם ד' פרצופים שהם או"א וישסו"ת, אכן, החסדים חצים הם שכשיצאו לגילוי מפי היסוד למטה מן החזה, אבל חצים העליון נשארו סתומים ביסוד וכו' עתיק ימין הוא בחינה תחתונה של עולם א"ס שנקרא א"ק הוא היורד להתלבש בא"א, ר"ל שהוא המקשר האצילות אל המדרגה יותר עליונה של הנצחיות, והיסוד הוא החובק בתוכו כללות הדברים המסודרים במדרגת הנצחיות, להביאם אל סדר הנהגת האצילות לקשרם במדרגה העליונה, וכו', וסדר תיקוני הבריאה הוא שהגבורות באים תחילה כמ"ש, (רש"י בראשית א א) בתחילה עלה במחשבה להבראות במדה"ד כו', וכו', ולכן הגבורות הם יוצאים בגלוי והחסדים נשארו סתומים, וכל זה הוא מושרש למעלה ביסוד דע"י שהוא המוציא הארת פרצופי או"א שהם עיקרים בשביל תיקון הז"א שהוא תיקון וסדר כל הנבראים, לכן יציאתם תלוי ביסוד הזה, ולפי שאבא הוא שורש כל החסדים שבכל הנבראים ואימא שורש הגבורות שלהם, לכן יציאתם ג"כ זה מהחסדים דע"י וזה מהגבורות שבו. וכו' נמצא שהחסדים חצים מגולים וחצים מכוסים, וזה הכל בשורש יסוד דע"י המשקיף בשביל תכלית הבריאה ותיקונו, שבזה אין הטוב העליון הנשאר מכוסה אין מתגלה לעולם, מה שא"כ בפרצופים התחתונים יוצאים החסדים כולם לגלוי כמו מז"א לנוקבא ששם נסדר מה שצריך להנהגת הזמן לפי העת ולפי הענין הצריך, (ו)לכן צריכים שיצאו כולם, מה שא"כ ביסוד דע"י אינו בפרט אלא כלל הטוב המשקיף לעתיד.

¹¹⁶⁰ עי' ליקוטי נוסחאות, והדבר תלוי בב' הצדדים שבפרק הראשון אם ב' החסדים העליונים נשארו בתוך היסוד או לא.

מאיר העין חלק ב'

חדשים, או לצורך או"א, או לצורך זון¹²⁷¹, אז אותן חו"ג אינן עומדין כסדר הנ"ל שעולין למעלה כנ"ל (פרק א'), אמנם הם יורדין במרוצה למטה ממקומם. רק שאלו החו"ג הראשונים שהם למעלה¹²⁷² תמיד הם מקבלים הארה מן החדשים הבאים אח"כ¹²⁷³, כי זווג א"א ואו"א לא פסיק¹¹⁶¹. ובפרט מה שהוא צריך לחיות העולמות¹¹⁶², ותמיד נמשכין חו"ג חדשים, אז חו"ג ראשונים שהם למעלה הם מקבלין הארה מן החדשים {ע"ג} דרך מסך היסוד בסיתום גמור. והגבורות והחסדים אשר הם למטה מקבלין הארה מן החדשות בגילוי גמור, וסיבה זו הוא מה שגורם אל התחלקות ד' פרצופין להיות שינוי הבדל¹²⁷⁴ בין התחתונים אל עליונים.

נמצא עתה כי או"א מתחילין להלביש את א"א מן הגרון שבו עד סיום היסוד דעתיק שבתוכו, שהוא עד סיום שלישי עליון דת"ת דא"א, והוא עד החזה שלו. ואבא מלביש הימין ואמא מלביש השמאל. ואח"כ באים יש"ס ותבונה, גם הם מלבישין את א"א מהחזה הנ"ל עד טבור של א"א, שהוא יותר למטה מעט¹¹⁶³ מן חצי ת"ת שלו, יש"ס בימין ותבונה משמאל. ואלו הד' פרצופין הן מלבישין לא"א מן הגרון עד הטבור¹¹⁶⁴ כנ"ל מכל צדדיו וסביבותיו¹¹⁶⁵, ימין ושמאל, אחר ופנים¹²⁷⁵.

וכבר נודע מ"ש (שער לאה ורחל פרק ג') בענין לאה ורחל בהיותן עומדין באחורי ז"א, שאז העקביים של לאה נכנסין תוך ראש רחל העומדת תחתיה, וכן הענין בכאן, שעקביים של רגלי הבינה נכנסין תוך ראש תבונה¹¹⁶⁶, משא"כ באבא ויש"ס העומד תחתיו. וטעם הדבר הוא לפי שהגבורות יצאו תחלה מהיסוד ונתגלו, ואח"כ יצאו החסדים. ואז הוא¹²⁷⁶ הגילוי בשוה לכל הגבורות, ולכן נתקשרו הגבורות קשר אמיץ העליונים עם התחתונים, ולכן אע"פ שאח"כ נחלקו

¹¹⁶¹ עי' זהר ויקרא ד ע"א: תרין רעין דלא מתפרשין.

¹¹⁶² עי' לעיל הערה 329.

¹¹⁶³ דהיינו חצי שלישי כי הטבורא דגופא הוא בב' שלישי ת"ת (לש"ו).

¹¹⁶⁴ אם כן או"א מסתיימים במזל העליון וישו"ס"ת במזל התחתון (כללים ח"א עט ע"ג), ועי' לעיל הערה 927. היות או"א כך הוא מכיוון שהם כחדא נפקין וכחדא שריין (אד"ז רצ ע"ב). שכן שניהם נמשכים מיסוד דעתיק ומציאות שניהם נעשית ונשלמת בעת א' (ביאורים ח"א לז ע"ד). כתוב לקמן פ"ג, ובהולדת או"א פרק ג', ובריש שער ז"א, דאו"א בכללות יש"ס ותבונה מגיעים עד סוף הפרסה, שהוא טבורא דגופא שהוא בב' שלישי ת"ת, ומשם ולמטה מתחיל ז"א. אבל בא"א פ"ה במ"ב (כלל א'), ושם בפ"ז, ובהולדת או"א פרק ה' ו' כתב שאו"א מסתיימים בחצי ת"ת ומשם מתחיל ז"א. ומצאתי שכבר העיר הרח"ו ז"ל בזה, הובא בהולדת או"א פ"ז בהגה (ועי' לעיל באח"ף פרק ג' שמבואר עוד שיטה ג' שהוא מן החזה וכמ"ש לקמן [שער כה דרוש ג'] דף ט ע"ד ע"ש בגיליון [לקמן ח"ב הערה טז]) והרי יש כאן ג' סברות הסותרים זה את זה. אמנם הם כולם אמת, כי הם הג' רישין דכתר דכל תחתון, כי רישא עלאה הוא מהחזה דהעליון, ורישא תניינא הוא מחצי ת"ת דהעליון, ורישא הג' הוא מהטבור דהעליון. אבל עיקר התלבשותם הוא רק על הנה"י דהעליון, איהו בנצח ואיהי בהוד כנודע. ומשום שהב' רישין עלאין נכללין בחד כמ"ש בשער א"א ספ"ג ורפ"ד, לכן הם שניהם בהשליש האמצעי שהוא מהחזה עד הטבור, ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סימן ג' [ועי' לעיל הערה 125] (לש"ו).

¹¹⁶⁵ ודלא כאח"ף שכל הארתם היא רק לפנים, שכן אח"ף המה אורות התיקון, ולכן לאחוריים יש חלק בהם, והם בחי' י"ג ת"ד. אמנם האורות היוצאים מן נקב החזה והטבור ליסוד יכולים להתפשט באחוריים ג"כ והוא שורש או"א (ביאורים ח"ב צו ע"ד).

¹¹⁶⁶ טעם הדבר, שכן פרצוף רחל מתחילה רק לאחר שמסתיים פרצוף לאה כמ"ש בשער לאה ורחל פ"ג, אמנם תבונה מתחילה מחזה דבינה ולמטה. והטעם הוא מכיוון שתבונה נולדה מבינה, ולכן מתלבשת הבינה בתבונה מהחזה ולמטה ע"ד הזר"ן שמלבישים את או"א, משא"כ בלאה ורחל שאין נולד פרצוף רחל מלאה אלא הם ב' פרצופים מיוחדים בפ"ע ושניהם באים מאימא ועומדים במקום פרצוף ז"א, לאה מהחזה ולמעלה דז"א ורחל מהחזה ולמטה.

אמנם צ"ע מה שכתב הרב כאן שתבונה מתחילה רק מהעקביים של רגלי בינה, ונכנסים עקביים דבינה בתוך ראש תבונה כדרך רגלי לאה הנכנסים לראש רחל. אלא עומק הענין הוא שכל התלבשות שהרב מזכיר בעומק הענין מדבר על הטפה הזרעית שיוורד מעליון לתחתון, ולכן באמת כל התבונה למטה לגמרי מהבינה, וכל מה שאמרנו שתבונה מתלבש על החזה דבינה ולמטה כוונתו שמשם מתחילה הטיפה זרעית, ולכן באמת בינה ותבונה עומדים תמיד כדמיון רחל ולא, אלא שיש חילוק א' בין תבונה ובינה לכל ב' פרצופים אחרים המתלבשים זה בזה, והוא, שלפעמים נכנסים רגלי בינה בראש תבונה כדרך לאה שלפעמים נכנסים עקביים שלה בראש רחל (ביאורים ח"א לז ע"ג).

מאיר העיץ חלק ב'

לב' פרצופים נשאר בנייהן קשר אמיץ וחזק ע"י עקביים הנ"ל, אשר על ידם מתקשרים הבינה עם תבונה. וזהו מ"ש בגמ' (ברכות סא ע"א) לא נצרכה אלא למקום החתך, והוא בחי' מקום ההפסק וההבדל והחיתוך שיש בין רגלי בינה אל ראש תבונה, כאשר נחתכו הגבורות לחצאין כנ"ל. ואותו אור שהיה במקום החתך הנ"ל נכנס בסוד בחי' העקביים בתוך ראש תבונה, ובחי' אור הזה לקחה הבינה לחלקה יותר על חלק התבונה.

והנה תבין עתה למה הבינה¹²⁷⁷ נקראת (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה¹¹⁶⁷, והטעם הוא כי היא נעשית מבחי' גבורות אשר הם מגולות כולם בגלוי יותר מן החסדים כנ"ל, אבל אבא שהוא מן החסדים שאינם כ"כ בגלוי¹¹⁶⁸, אמרו עליו בזוהר (אד"ז דף רצא ע"א) וע"ד¹²⁷⁸ אבא טמיר וגניז יתיר, והבן זה. עוד סבה אחרת, כי הגבורות יצאו ונתגלו תחלה טרם החסדים, ואז קבלו הארה גדולה {ע"ד} בתחלה בהיותן מגולים, אשר ז"ס הפסוק (משלי כו ה) טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, כי יותר טובים ומאירין הגבורות הנקראים תוכחת להיותן מגולים, יותר מהחסדים הנקראים אהבה, לסבת היותן נסתרים¹²⁷⁹ ומכוסים. ולכן נקראת בינה עטרת בעלה כנ"ל, כי משרז"ל (ברכות יז ע"א) לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהם היא הבינה הנקרא לעתיד לבא¹¹⁶⁹ ועלמא דאתי (זוהר ח"ב קטו ע"ב), לכן בזמן ממשלתם שהוא עולם הבא (לעת"ל)¹²⁸⁰ אז החסדים הזכרים הנקראו צדיקים יושבין ועטרותיהם שהם הגבורות בחי' הנקבה בסוד עטרת בעלה, עטרות בראשיהם¹²⁸¹, גדולים מהם.

גם בזה תבין מ"ש בזוהר (יתרו פג ע"א) על פסוק (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות ה', כי בינה נקרא גבורות, בסוד (תהלים צ י) ואם בגבורות שמונים שנה. וכן אמרו בזוהר כי הבינה דינין מתערין מינה כנזכר פ' אחרי מות (סה ע"א) ופ' ויקרא (י ע"ב) וכן בהרבה מקומות. והטעם הוא לפי שכולה אינה נעשית ונבנית אלא מגבורות לבדם, משא"כ ברחל ולא¹¹⁷⁰ שאע"פ שהם נקראים נקבות, יש בהם ג"כ חסדים, וזכור הקדמה זו. גם ז"ס הפסוק (משלי ח יד) אני בינה לי גבורה, כי היא לוקחת הגבורה דב"ן¹²⁸² דא"א ומשם נבנית.

והנה עתה יש מקום שאלה, והוא, כי אם הטעם של מעלת הבינה על החכמה הוא גילוי הגבורות, ואם כן היה מהראוי שיהיו יש"ס ותבונה עם היותן תחתונים גדולים במעלה על או"א, לפי שהתחתונים הם בגלוי והעליונים הם במקום הסתום. אבל הענין כך הוא, כי הנה אם כאשר יצאו הגבורות תחילה היו מתפשטין ויורדין תכף למטה במקום הגלוי, אז ודאי שהיו מאירין למטה במקום הגלוי, והיו יותר גדולים תחתונים מן העליונים. אמנם אפילו הגבורות התחתונים עלו למעלה¹²⁸³ במקום בינה עליונים¹²⁸⁴, והאירו שם עיקר הארתן ונצטרף עם האור העליון, ואז היו העליונים יותר מעולים וגבוהים¹²⁸⁵ מהתחתונים של מטה. גם טעם אחר¹¹⁷¹, כי המחצית של הגבורות והחסדים העליונים כל בחי' נתינתן¹²⁸⁶ לאו"א, אבל מחצית התחתונים שמהם נעשו יש"ס ותבונה אין כל הארתן ניתנת להם לבדם, כי גם הם צריכות להתפשט ולתת הארה לשאר התפשטות הגוף מטבורו ולמטה והירכיים והיסוד דא"א, וגם הם {עא ע"א} צריכין להאיר אל זר"ן המלבישים את א"א מהטבור ולמטה¹¹⁷². ונמצא שלא נשאר מהארתן אל יש"ס ותבונה רק הארה מועטת, ובזה נמצא שאו"א גדולים ומעולים מהם.

שער יד פרק ג מ"ת¹²⁸⁷

¹¹⁶⁷ עי' לעיל שער ט' פרק ג', שהכינוי "אשת חיל עטרת בעלה" קאי על מידת המלכות ולא על מידת בינה, אמנם לתרץ את זה עי' הערה 426.

¹¹⁶⁸ עי' לעיל הערה 1113.

¹¹⁶⁹ עי' זיוונים פרק ה' לעניין החילוק בין "לעתיד לבא" לבין "עולם הבא" שכן לעתיד לבא הוא בחי' בינה ועולם הבא הוא בחי' תבונה. ולפ"ז לכאורה נראה שמש"כ כאן "עלמא דאתי" הוא טעות.

¹¹⁷⁰ בעניין לאה עי' שעה"פ פרשת בראשית, ובעניין רחל עי' שער תיקון הנוק' פרק ו, ושער הירח פרק ב.

¹¹⁷¹ עי' הערה 1166.

¹¹⁷² זר"ן דאצילות רק מתחילים אחר סיום הרדל"א עי' בהגר"א על ספד"צ פ"ה ד"ה יהי רקיע לג ע"ג (כללים ח"ב קטז ע"ג).

מאיר העין חלק ב'

ונבאר עתה קצת חילוקים שיש בין א"א אל ז"א, עם שכבר ביארנו לעיל קצת שנויים אחרים. כי הנה הז"א¹²⁸⁸ החסדים מתפשטים בכל גופו וגבורות ניתנו כולם לנוקבא, משא"כ כאן. והטעם הוא לפי ששם הזכר והנקבה הם פרצופים נפרדין, לכן הזכר לוקח החסדים והנוקבא לוקחת הגבורות, אמנם בא"א שהזכר ונקבה שבו פרצוף א', אלא שזה עומד בצד ימין וזה בשמאל¹¹⁷³, לכן ג"כ מתפשטין עד"ז החסדים¹¹⁷⁴ בקו ימין אשר שם הזכר¹¹⁷⁵, והגבורות בשמאל אשר שם הנקבה. עוד יש חילוק אחר כי בא"א יוצאין ד' פרצופין מבחי' יסוד אחד בלבד שבתוכו שהוא היסוד דעתיק כנ"ל¹¹⁷⁶. ושם בז"א מב' יסודות שיש בתוכו שהם יסוד דאבא ויסוד דאמא כנודע אין יוצאין רק ד' פרצופים לבד שהם יעקב, ודור המדבר, ולא, ורחל, כמבואר במקומו. והענין הוא כי גם בא"א (בעתיק)¹²⁸⁹ יש ב' בחי' שהם זכר ונקבה כנודע אצלינו, אלא שהם מחוברים יחד כנ"ל. ולסבת התחברותם גרם שינוי אחר מכאן אל הז"א, כי בכאן אפי' הנקבות שהם בינה ותבונה יוצאין דרך הפנים דא"א אבל לא באחור¹¹⁷⁷, משא"כ בז"א שלא ורחל הם באחור ז"א כנ"ל¹¹⁷⁸.

עוד יש חילוק אחר, והוא, כי בז"א יצאו ב' נקבות שהם לאה ורחל, אחת נגד מקום המגולה למטה מיסוד, ואחת כנגד מקום המכוסה¹¹⁷⁹, כמו שהם כאן בינה ותבונה, אבל ביעקב ודור המדבר אינם יוצאין שניהם אלא למטה במקום הגלוי¹²⁹⁰. והטעם הוא לפי ששם בז"א יש למעלה במקום המכוסה ב' מסכים, שהם מחיצות יסוד דאבא ויסוד דאמא המלביש ליסוד אבא כנודע. והנה יעקב ודור המדבר שתיהן יוצאין מן יסוד דאבא שמתעלם תוך יסוד דאמא, ואין להם כח לצאת לחוץ שם למעלה, אבל למטה במקום המגולה שאין שם מסך דיסוד דאמא רק מסך¹²⁹¹ דאבא לבד, יכולין לצאת שם. משא"כ בלאה שהוא מיסוד אמא, ואפילו למעלה אין לה אלא מסך אחד, לכן יצאתה אפילו במקום עליון המכוסה. אבל כאן בא"א, אין בו רק יסוד אחד לבד דעתיק, ואפילו למעלה לא יש רק מסך א' בלבד, ולכן יכול לצאת פרצוף אחד שם למעלה במקום הסתום ופרצוף {עא ע"ב} אחד למטה במקום גלוי.

¹¹⁷³ עיקר ההנהגה בתחתונים המסודר לפי העבודה היא מז"א שהוא ו"ק נגד שית אלפי שנין, ועיקר הדבר הוא שתיקון העבודה והבחירה הוא לתקן המדרגות החשוכים להאירם, והיינו, סוד התבסמות הגבורות ע"י החסדים, שלכן נתנו לתחתונים שהיא הנוקבא הכוללת מדרגות ב"ע, ונבראים התחתונים צריכים תחילת בנינם להיות בגבורות לבד שהם המדרגות לפי החשך והצמצום הנמצא בהם, וכפי ערך עבודתם בתורה ומצות הם מתקנים ומבסמים הגבורות עם החסדים, וזה סוד זיווג ז"נ שנעשה על ידם, בכל עת לפי ערך הזמן והעבודה, וכמו שלמעלה נכנסים אורות הדכורא שהם החסדים בנוקבא שהיא מגבורות, כמו כן יורדין תיקונים למטה בב"ע ג"כ מדרגות מאירות את התחתונות שהיה נמצא בהם החושך והצמצום בתחילה, וזה אינו בתמידות ובכל זמן רק בעת התיקון והזיווג, אבל א"א הוא המסודר לפי השלמות האמיתית באופן שאין קלקול ואין קטרוג מצד הס"ט"א, לכן שם תמיד הגבורות עומדים מבוסמים ומאירים ע"י החסדים, ולכן א"א שני המדרגות של חר"ג הם בו, רק שזה ימין וזה שמאל, ר"ל, שהמדרגות ניכרים כל א' בפ"ע מטעם שהם עומדים ליתן למטה ששם הם מתחלקים באמת, ולכן אף שבאמת ע"ק כולא ימינא לית שמאלא ביה (אד"ר קכ"ט ע"א) מ"מ בדרך השאלה ושורש נקראים הגבורות שמאל נגד החסדים (פת"ש אר"א ה).

¹¹⁷⁴ דיסוד דעתיק הרי הוא דעת דא"א.

¹¹⁷⁵ דא"א עצמו, וממילא אבא.

¹¹⁷⁶ כלומר מבחי' יסוד דעתיק שהוא בתוך חזה דא"א.

¹¹⁷⁷ ועכ"ז הם מקיפים מכל הצדדים. עי' לעיל הערה 1158.

¹¹⁷⁸ עי' פת"ש אר"א ה' וז"ל, שזה בא מצד הפרש הראשון שזכרנו שבז"א, שהגבורות שבו הם בתחילה אינם מתוקנים, שכך נסדרו בתחילה חסורי השלמות והתיקונים כדי שתיקונם יהיה ע"י האדם ע"פ עבודתו, לכן גם הנוקבין שהם השורש של הנשמות והאדריכל שבנאה אותם דהאם המנהגת אותם, ג"כ היא נבנית מאורות בלתי נשלמים שאין זה כוונתו והארת פניו ית', לכן בתחילה הם עומדים באחור שהוא בחינת חזרת הארת פניו מנבראים, וכמ"ש (דברים לא יז) והסתרת פני מהם וגו' וביאתם לפניו תלוי בעבודת התחתונים כשמתקנים מעשיהם וגורמים ביסוסם כל המדרגות החשוכים ע"י החסדים, הם מחזירים אותם בבחינת פב"פ מסוד הזיווג דר"נ, מה שא"כ בא"א שהוא מסודר לפי השלמות המתוקן בלי שום קלקול כלל, לכן תמיד הם פב"פ.

¹¹⁷⁹ היינו שלמטה מהיסוד הוא מקום התגלות החסדים, אמנם למעלה ממנו החסדים מכוסים וכדלעיל פרק א'.

מאיר העין חלק ב'

¹²⁹²וצריך שתדע ענין אחד והוא כולל בכל בחי' הפרצופים, והענין, כי בא"א באמצע גופו יש חד פרסא ומסך מבדיל בין חצי העליונה לחצי התחתונה¹²⁹³ כנראה בחוש הראות, ומבשרי אחזה אלו"ה (איוב יט כו) איך יש קרום א' מחיצה המפסקת בין איברי הנשמה¹²⁹⁴ (הנשימה) שהם הריאה והלב ובין איברים התחתונים שהם כבד ובני מעיים כנודע. והנה זה הפרסא אינו ביושר רק כי כאשר מתחלת מצד הפנים היא מתחלת מתחת החזה ממש, וכשמתרחבת ומתפשטת עד האחור היא עומדת (נמוכה עד)¹²⁹⁵ כנגד מקום הטבור כנראה בחוש הראות בחוש הטבע. וזהו נקרא יותרת הכבד¹²⁹⁶¹¹⁸⁰, קרוםא דפסיק גו מעוי דב"ג כנוזכר בזוהר פ' בראשית (לב ע"ב) ע"פ (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים. והנה או"א עומדין בב' הצדדין דא"א, זה בימין וזה בשמאל, ועומדין פניהם איש אל אחיו פב"פ. והנה בחוש הראות אנו רואין שמקום חיבור ב' בחי' הבטן והכרס של שניהן בולט ויוצא לחוץ משאר הגוף, ושם במקום סיום הכרס שלהם של או"א שם כנגד מקום זה בא"א מתחיל הקרום הנ"ל להתפשט עד אחוריו, וכאשר הולך ומתפשט ונמשך זה לאחורי א"א, שם הוא¹²⁹⁷ הירכיים של או"א, שהם יותר ארוכים מן הכרס שלהם. ויורדין ונמשכין למטה עד מקום הטבור של א"א ושם מסתיימין¹¹⁸¹ אורך התפשטות ירכין דאו"א¹²⁹⁸. וגם הקרום עד שם מתפשטת באחור והולך ונשפע ויורד, עד שנמצא גמר התפשטותו באחור נמוך מכנגד מקום הטבור, ודבר זה ניכר בחוש הראות ואין להאריך.

מ"ב¹²⁹⁹¹¹⁸² אבא אין לו אלא דעת חסדים דמ"ה לבד ונחלקים לחו"ג, וכן יש"ס, וכן¹³⁰⁰ בינה ותבונה, כל אחד מהם יש לו דעת וגבורה¹³⁰¹ דב"ן לבד, ונחלקים לחסדים וגבורות, ואחר הזווג מתערבין ונכנסין הגבורות דמ"ה וב"ן ביסוד דאמא, והחסדים דמ"ה וב"ן ביסוד אבא. נמצא כי או"א לקח¹³⁰² כל א' או חסדים דמ"ה ודב"ן¹³⁰³, או גבורות דמ"ה¹³⁰⁴ ודב"ן קודם הזווג¹³⁰⁵, אבל זו"ג כל א' מהם נוטל חסדים דמ"ה וגבורות דב"ן יען כי נתערבו ביסוד דאו"א כנ"ל. ובזה יובן איך זעיר אנפין לקח בירורים דב"ן ג"כ עמו¹³⁰⁶ עם שהוא דכורא, ועיין איך ז"א לוקח ג"כ בירורים דב"ן.

מ"ב¹¹⁸³ אבא ואמא זה מחסד ולמטה, וזה מגבורה ולמטה, נמצא כי חג"ת דבינה, {עא ע"ג} ונצח הוד יסוד דתבונה כנוזכר בסוד ליל פסח, אך ג"ר הם א"א. ואבא בירר משם ב"ן ז"ת דחכמה דב"ן, ואמא ביררה ו"ת דבינה דב"ן, ושניהן או"א לקחו בינה דמ"ה. ואו"א נחלקו לר' פרצופים, כי אבא נחלק לאבא ויש"ס, ואמא לבינה ותבונה, והנה המוחין שלהם נעשו ע"י חג"ת דא"א אשר בתוכם נה"י דעתיק, שהם מוחין דאו"א. ואז אבא ויש"ס עומדין זה תחת זה בקו ימין דא"א, כי שם החסדים דמ"ה תוך זכר דא"א, ובינה ותבונה זה תחת זה בקו שמאלי דא"א, כי שם נוקבא דא"א שבתוכה גבורות דב"ן. והמוחין נעשין ע"י זווג מזל הח' דדיקנא דא"א עם מזל הי"ג, זה זכר וזה נקבה, ונעשין מוחין לאו"א כנ"ל, וכן בקונטרס החברים ששמעו הם. ומזל הח' נותן לבדו ה"ח לאבא, ומזל הי"ג נותן לבדו הי"ג לאמא.¹³⁰⁷ והנה מ"ה דאבא הוא לאבא, וב"ן דאבא לנוקבא דאבא הנקרא בינה, בסוד (ס"י פ"א מ"ד) הבן בחכמה, והוא י' שבשם (נ"א ו"ד שביור¹³⁰⁸). ומ"ה דאמא ליש"ס, וב"ן דאמא לתבונה בסוד (ס"י פ"א מ"ד) וחכם בבינה, והוא ה' שבשם כזה זהו¹¹⁸⁴. נמצא כי אבא ויש"ס כולו מ"ה, ובינה ותבונה כולו ב"ן. יען כי ב' אלו בימין דא"א, כי שם החסדים דמ"ה, וב' אלו בשמאל דא"א ששם הגבורה דב"ן. ועיין במ"א איך בינה דאבא מזדווג עם אמא, וכפי הנראה כי בינה דאבא הוא יש"ס או אפשר שהוא ב"ן דאבא עצמו.

שער יד פרק ד מ"ק¹³⁰⁹

¹¹⁸⁰ היא חצר הכבד (ירושלמי יומא מא ע"א – פת"ש או"א ו'), והוא הנקרא בלשונינו סרעפת.
¹¹⁸¹ הארת נה"י דאו"א מתפשטת בכל קומת זו"ן אע"פ שאו"א הם קצרי קומה (כללים ח"ב סח ע"ג), וע"י הערה 927 שב' מקומות אלה של הטבור דליבא וטבור דגופא מתחילים במקום בו מסתיימים מזל עליון ומזל תחתון.
¹¹⁸² ע"י הגוב"י א' שזה המ"ב שייך לפ"ד אחרי מ"ק, וכן הוא בע"ח כת"י של מרן הרש"ש (כתבוני לדורות).
¹¹⁸³ בספר ע"ח כת"י זה מועתק גם בסוף פרק ד' לאחר הקטע הנ"ל (כתבוני לדורות).

מאיר העין חלק ב'

נסתפק לי ענין¹³¹⁰ או"א שכל אחד מהם לוקח מ"ה וב"ן ואח"כ נתחלקו לד' פרצופים. ספק אם אבא ויש"ס הם זה מ"ה וזה ב"ן דאבא, ובינה ותבונה הם מ"ה וב"ן דאמא. ובוזה ניחא שמזדווג אבא עם בינה שהם מ"ה ומ"ה, ויש"ס ותבונה שהם ב"ן וב"ן. גם בזה¹³¹¹ ניחא כי אבא עצמו נחלק לב' אבא ויש"ס, ואמא עצמה נתחלקת לב' בינה {עא ע"ד} ותבונה. או אם נאמר כי מ"ה וב"ן דמ"ה¹³¹² הם או"א, ומ"ה וב"ן דב"ן¹³¹³ הם יש"ס ותבונה, שהם סוד (ט"ו פ"א מ"ד) הבן בחכמה וחכם בתבונה¹³¹⁴. ובוזה ניחא כי לעולם הזכרים ממ"ה לבד והנקבות מב"ן לבד¹¹⁸⁴, כי לא מצינו זווג דמ"ה עם מ"ה, כי הזווג הוא לתקן המלכים דמתו שהם ב"ן ע"י מ"ה, וצ"ע¹³¹⁵. והנה מקונטרס דא"ק¹³¹⁶ משמע בהדיא כי או"א לקחו בין שניהם בינה דמ"ה, אמנם מב"ן לקח אבא ז"ת דחכמה דב"ן, ואמא לקחה ו"ת¹³¹⁷ בינה דב"ן, וכן ז"א¹³¹⁸ לקח ו"ס¹³¹⁹ דמ"ה ו"ס דב"ן חוץ מהכתרים¹³²⁰ דב"ן, ונוקבא לקחה מלכות דמ"ה ומלכות דב"ן חוץ מהכתר דב"ן¹³²¹. וע"כ היו דכר ונוקבא נפרדים זה מזה, כי כל א' מהם יש בו מ"ה וב"ן, בין באבא בין באימא בין בז"א בנוקבא¹³²².

אמנם בעתיק וא"א הזכר והנוקבא שבכל א' משניהם אינם נפרדין, רק זכר ונקבה בפרצוף א'. והטעם כי זכר דעתיק לקח כתר דמ"ה לבד, ונוקבא לקחה ה"ר דכתר דב"ן וג"ר דחכמה דב"ן וד"ר דבינה דב"ן וז' כתרים דז"ת דב"ן, וכיון שהזכר דעתיק אין בו רק מ"ה לבד, ונוקבא רק ב"ן לבד, ע"כ אינו יכול להפרד, שאין קיום ותיקון לב"ן¹³²³ אלא ע"י מ"ה החדש. אך אמא ונוקבא דז"א יש בהם מ"ה וב"ן ויכולין להפרד מהזכרים¹³²⁴. וכן לסבה זו עצמה נקראים אמא ונוקבא דז"א נוקבין ממש בפרצופים גמורים, כי אינו נקרא פרצוף אלא בשתוף מ"ה וב"ן. ואמנם בעתיק וא"א אינו ניכר פרצוף נוקבא, כי אין בהם רק ב"ן, והוא כי א"א הזכר לוקח חכמה דמ"ה לבד וצד הנוקבא שבו לקחה ה"ת דכתר דב"ן בלבד. ודע, כי ג' ראשונות דחכמה דב"ן וד' ראשונות דבינה דב"ן שלקחם עתיק כנ"ל יש בהם ספיקות: א', אם לקח הפנים והאחור. ב', אם לקח האחור לבד והפנים נשארו לאבא ואמא.

¹³²⁵מ"ק כבר בארנו כי מן יסוד דעתיק¹³²⁶ (נ"א א"א) יוצא הבל ונחלק לב' ראשים לאו"א¹¹⁸⁵. והנה ראשם {עב ע"א} דאו"א מגיעין עד דיקנא¹³²⁷ דא"א¹¹⁸⁶, דבמזלא אתכלילין (אד"ז רפט ע"ב), ולכן אין האורות שלהם צריכין לחזור בסוד אור חוזר ממטה למעלה דרך השערות¹³²⁸ כמו ג"ר דא"א, ואמנם כוונתם¹³²⁹ לתת מוחין אל בניהם זו"ן מחמת חשקם ואהבתם אל בניהם בסוד (איוב טו טו) ושמים לא זכו בעיניו¹¹⁸⁷. כי ז"א נקרא שמים, לא זכו בעיניהם של או"א, ותמיד נראה להם שעדיין צריך תיקון יותר, ולכן מתקנים אותם תמיד ומנחילין להם עטרות, שז"ס (ישעיהו מב ה) בורא שמים ונוטיהם. והאור שהיה ראוי לעלות וליצא דרך השערות יורדין למטה להיות מוחין לזו"ן, לכן או"א הם חלקים בלא שערות¹¹⁸⁸, לא כמו א"א וז"א¹³³⁰, כי השערות הם תכליתן לאור המקיף כנודע, וכיון דאתכלילין במזלא המקיף אותן אין להם צורך לשערות שלהם, לכן יורדין האורות ההם להיות מוחין לזו"ן ונשארים הם חלקים בלי שערות. וסוד השערות שהם לבחי' או"מ¹¹⁸⁹, הוא סוד (איוב יט כו) ואחר עורי נקפו זאת, פי' כי השערות היוצאין מאחורי העור מבחוץ הם בחי' המקיפים וזהו נקפו.

שער יד פרק ה מ"ב¹³³¹

¹¹⁸⁴ אמנם מבואר ג"כ שבכל זכר יש ב"ן ובכל נוק' יש מ"ה (עי' שבירה ז' ועתיק א'), ושניהם אמת, אלא שכל תכונת נוק' הוא רק מהב"ן וכל תכונת הדכר הוא רק מהמ"ה (דע"ה ח"ב קסב ע"ג).

¹¹⁸⁵ עי' שער המקיפים פרק א'.

¹¹⁸⁶ תחת שיבולת הנקרא סנטר (לש"ו).

¹¹⁸⁷ עי' זהר ויגש רז ע"א ופנחס רלט ע"א וע"ב (ביאורים ח"ב נח ע"ד ולש"ו).

¹¹⁸⁸ עי' שער מאמרי רשב"י דף נא ע"א, ז"ל, והרי נתבאר איך אבא ואימא מלובשין תחת דיקנא יקירא דאריך אפין הנמשכת ומתפשטת דרך פנים עד טיבורא דלבא, וזהו הטעם למה אין דיקנא באבא כמו שיש לא"א ולז"א, לפי שדיקנא דאריך חופה עליו וגם שערות הראש אין לו, לפי שהנה הם לצורך יציאת האורות דרך אור חוזר כנודע, כדי שיהיו בסוד אור מקיף. וכבר יש לאבא בחי' אור מקיף מבחינת מזלא דדיקנא דא"א דאתכליל ביה אבא כנז'.

¹¹⁸⁹ עי' שער מה פרק א' ושער מב פרק ג וע"ה ציצית ב'.

מאיר העיץ חלק ב'

הנה תבין היטב כי אבא הוא כללות או"א, והם הוי"ה ע"ב ואהי"ה דיודי"ן בפנים וכן באחוריים. ואמא כוללת יש"ס ותבונה והם הוי"ה דס"ג ואהי"ה דיודי"ן בפנים שלהם וכן באחוריים. ותראה במ"א שאין כל זה רק בז"ת של כל א' מהן, אך בג"ר של כל א' מהם הוא מ"ב אתון¹¹⁹⁰, שהם ד' י' כ"ח¹¹⁹¹, ומספרם וחשבונם הם מ"ב¹³³² במלכות של כל א' מהם, וכן במ"ה וכן בב"ן, וכן¹³³³ בזו"ן, ד' פרצופים. וענינם (הוא)¹³³⁴ כך בשם ע"ב, וממנו תבין לכל השאר, כתר דאבא הפנים שלו הם ד' אותיות הוי"ה פשוטה¹¹⁹² בט' ראשונות שלו, שהם קוצו של י' בכתר, י' בחכמה, ה' בבינה, ו' ו"ק, ה' עטרת יסוד. וכל ט' בחי' אלו הם בחי' הפנים הזכר. ואחוריים שלו הוא י' י"ה יה"ו יהו"ה, שהוא נקרא רבוע פשוט כנודע. ומלכות הכתר דאבא, פניה הם חשבון הפנים הראשונים שהוא הוי"ה שמספרה כ"ו, ואחוריים הוא רבוע הנ"ל בבחי' מספר שהוא ע"ב. הרי ד' מדרגות נזכרים שהם בכתר לבדו דאבא. וזהו סדרן, פנים דט' ראשונות בכתר דאבא, ואחריהן אחוריים דט' הנ"ל, ואחריהן פנים דמלכות דכתר דאבא, ואחריהן אחוריים דמלכות הרי ד' מדרגות בכתר הנ"ל דאבא.

ואח"כ חכמה דאבא, פנים דט' ראשונות שבה הוא י' אותיות דמילוי דע"ב דיודי"ן בבחי' אותיות לבד, ואחר כך אחוריים לבד שהוא רבוע שלהן כ"ו אותיות, ואח"כ פנים דמלכות חכמה דאבא שהוא מספר הוי"ה דע"ב דיודי"ן בבחי' מספר דע"ב, ואח"כ אחוריים דמלכות שהוא מספר רבוע דע"ב דיודי"ן שהוא גימטריא קפ"ד.

אח"כ ד' מדרגות אחרות בבינה דאבא, פנים דט' ראשונות שבה, והם כ"ח אותיות דמילוי המילוי דהוי"ה דיודי"ן, ואחריהן רבוע דכ"ח אותיות דמילוי המילוי, שהם קנ"ו אותיות*. ואח"כ פנים דמל' דבינה דאבא שהוא מספר כ"ח אותיות מילוי המילוי {עב ע"ב} שהוא גימטריא תר"י¹³³⁵. ואח"כ אחוריים דמלכות הנ"ל שהם מספר אותיות רבוע דאחוריים דמילוי המילוי שהוא גימטריא של קנ"ו (ע"ד)¹³³⁶ אותיות, וחשבונם ב' אלפים קע"ב¹³³⁷, נמצא כי כל מה שהוי"ה הולכת ומתמלאת הוא יותר דין ועצמותם בפשיטותם הוא תכלית הרחמים¹¹⁹³.

*נל"ח שצ"ל ע"ד וכן איתא לקמן בפ"ז.

והנה ג"ר אלו דאבא, הפנים שלהם הם מ"ב אותיות של הט' ראשונות שבכל א' וא' מן הג' שהם זכרים, וז"ס שם מ"ב דאיהי ברישא כנזכר בתיקונים קל"ב (קנח ע"ב¹¹⁹⁴), וגם בג' מלכיות שבהם יש מ"ב אתון עצמן, אלא שהם בסוד מספר. וז"ס (שיה"ש ז ה) ענין בריכות בחשבון, כנזכר בזוהר פנחס (רכ ע"ב) דכל חשבון וגימטריא אינון במלכות, ר"ל במלכיות של כל ספי' וספי', כי היא בחי' מספר של הזכר שלה. והנה הז"ת של אבא, כל הז' אין להם אלא הוי"ה א' דע"ב דיודי"ן, והטעם כי כולם הם פרצוף א' לבד שהוא ז"א דאבא, משא"כ בג"ר שכל א' הוא פרצוף א'. ונ"ל שכיון שגם הם דו"נ א"כ ו"ת לבד יהיה שם ע"ב דיודי"ן בבחי' אותיות, ונוקבא השביעית יהיה בחינת מספר ע"ב על דרך הנ"ל. והענין, כי ז"א וחכמה הכל א', וכמו שהחכמה י' אותיות דע"ב כן הז"א, או אפשר שגם הנוקבא תהיה בחי' כ"ח אותיות המילוי דמיון הבינה¹³³⁸, אמנם המלכות של זו"ן הם יהיה מספר על דרך הנ"ל בחו"ב, וצ"ע.

והנה כל (שם)¹³³⁹ זה באבא דאבא, אמנם באמא דאבא¹³⁴⁰ הוא שם אהי"ה דיודי"ן על דרך הנ"ל, ואח"כ ביש"ס שם ס"ג, ובתבונה שם אהי"ה דיודי"ן על דרך הנ"ל. ואח"כ בז"א שם מ"ה דאלפי"ן על דרך הנ"ל, ובנוקבא שם ב"ן דההי"ן על דרך הנ"ל. או אפשר כי הז"א הוא שם

¹¹⁹⁰ על אף שכל מ"ב הוא בסוד כח"ב אפשר לייחסו לנה"י כמש"כ באח"ף ה' והם הנה"י דתבונה ששרשם בכח"ב (ביאורים ח"א מג ע"ב).

¹¹⁹¹ כלומר ד' אותיות הוי"ה י' אותיות יו"ד ו"ו ה"י, וכ"ח אותיות יו"ד וא"ו דל"ת ה"י יו"ד ו"ו יו"ד ו"ו ה"י יו"ד.

¹¹⁹² עי' ביאורים טנת"א פ"ד אות יד אות ט' (לש"ו). מש"כ באות יד הוא שמות י"ג ת"ד, להראות כי הם מורכבים משמות הוי"ה פשוטים ושכל התולדות הם תולדותם, ולענין זה לא ראיתי תוספת באות ט'.

¹¹⁹³ כאן מתבאר ששם הוי"ה הפשוט הוא העיקר והמילויים טפלים לו, אמנם כל מה שהוא יותר גבוה הוא יותר בהעלם ואינו מתגלה למטה (ביאורים ח"ב עד ע"ג). ועי' לקמן שער יח פרק א' שהדבר פשוט ששורש האורות ועיקרן הוא ד' אותיות הוי"ה הפשוטים בלי מילוי ועי' שער אנ"כ פרק ג'.

¹¹⁹⁴ וז"ל, שבעה שמהן דרישא דסלקין למ"ב אינון אב"ג ית"ץ וכו'.

מאיר העין חלק ב'

מ"ה דאלפיין, ובנוקבא לאה אהי"ה דאלפיין ע"ד הנ"ל. וביעקב שם ב"ן דההי"ן על דרך הנ"ל, וברחל שם אהי"ה דההי"ן על דרך הנ"ל, וצ"ע. ונחזור לעיל, כי או"א הם הוי"ה דע"ב ואהי"ה דיודיין, ויש"ס ותבונה הם שם ס"ג ואהי"ה דיודיין כנ"ל עכ"מ¹¹⁹⁵¹³⁴¹.

שער יד פרק ו מ"ת¹³⁴²

הנה נתבאר בדרוש רפ"ח ניצוצין כי יש באו"א פנים ואחוריים, ואלו הפנים ואחור הם נחלקים לב' בחי': הא', הוא פנים אחוריים¹³⁴³ של ט"ס העליונים שבהם, שיש בהם פנים ואחוריים. הב', הוא מלכות שבהם, שיש בה פנים ואחור. ונבאר ענין אמא ומשם תקיש אל אבא. הנה אמא יש לה י"ס, ט"ס ראשונות יש בהם פנים ואחור, והם תופסים כל שיעור קומת אמא עלאה, אח"כ המלכות שבה מתחלת מתחלת¹³⁴⁴ החזה ולמטה שבה ומלבשתן. נמצא כי אינם מגולים מאמא רק ו' ראשונות שלה. ולהיות כי אמא זו היא ו"ד של מילוי יו"ד של הוי"ה, בסוד (ט"י פ"א מ"ד) והבן¹³⁴⁵ בחכמה כנודע, ולכן כל א' מן ו' ראשונים כלולה מי' של אבא, והם ס', וזו נקרא אמא סתימאה. ושאר ד'¹³⁴⁶ הם מתלבשים תוך המלכות שלה, ששיעור קומתה הוא ד' תחתונים דאמא לבד, ולכן נעשים מוחין אליה (פי' לתבונה)¹³⁴⁷ ואינה נקרא בחי' אמא רק ו' עלאין שהוא ס', ושאר הד' היא ס' סתומה הד' תחתונות, לכן נקרא (נ"א דד' תחתונות שלה נקראים)¹³⁴⁸ ע"ש מלכות שבה שהם מוחין שלה¹¹⁹⁶, ונעשין חלק אבר שלה ועל שמה {עב ע"ג} נקרא. והרי כי ו"ד דמילוי יו"ד של הוי"ה היא אמא עלאה, ו' אמא, ולכן ו' זו יש לה ראש לרמוז כי יש בה י"ס, ד' המלכות שבה, ובתוכם מתלבשים ד' תחתונות דאמא, לכן אינן ב' דלתיין רק דל"ת א', והם יו"ד בשלימות. והנה זה ד' של מילוי יו"ד שהיא מלכות דאמא היא י"ס גמורות, אלא שכיון שכל שיעורם אינם רק ד' תתאים דאמא המתלבשין בה בסוד מוחין כנ"ל, לכן כל י"ס שבה נקרא ד' ע"ש ד' מוחין שלה, שהם ד' תחתונות דאמא.

גם ענין ד' זו היא כנודע, כי לעולם אין העליון מתלבש בתחתון רק האחוריים שבו לבד ונעשים פנימים לתחתון. והנה נודע כי אין העליון מתלבש בתחתון אלא המלכות שבו לבד¹¹⁹⁷, נמצא א"כ כי האחוריים של מלכות דאמא עלאה הם מתלבשים בתבונה, ונעשין שם פנים, והבן זה מאד. והנה אחוריים של חו"ב דמלכות דאמא עלאה (דאהי"ה)¹³⁴⁹ הם תקמ"ד¹¹⁹⁸, וב' אלפים קנ"ו מילוי המילוי ברבוע¹¹⁹⁹¹³⁵⁰, ואחוריים של כתר מלכות דאמא הם מ"ד, הרי מ"ד ותקמ"ד וב' אלפים קנ"ו כח"ב דאחוריים דמלכות דאמא, ואלו הם בחי' פנים בעצמן כח"ב דתבונה עצמה ולא במלכות שבה וכמו שכתבתי. וכ"ז בחי' אהי"ה שהוא פנימיות, וכנגדן בחי' אלקים דחיצוניות. וא"כ נמצא כי ד' זו דמילוי יו"ד הם בחי' אחוריים דמלכות דאמא בבחי' כח"ב שבה, שהם מוחין דתבונה¹³⁵¹ המתלבשין בזו הד' שהיא אחוריים דמלכות דאמא בהיותה למטה בנה"י שלה, א"כ זו הד' היא כח"ב דמלכות דאמא בבחי' האחוריים שבה אשר בה מתלבשין המוחין דתבונה.

¹¹⁹⁵ יוצא מכל הנ"ל, שהספירות הם כלים ואורות וכ"א מהן כלול מחיצוניות ופנימיות. כן יש כלים ואורות דב"ן וכלים ואורות דמ"ה וחיצוניות ופנימיות בכ"א מהם, וכולם הם באותיות התורה ובתיבותיה ובשמות וכינויים וכן הוא במילויים ובמילויים דמילויים עד אין קץ (ביאורים ח"א כב ע"ב). והשמות מבפנים והאותיות מבחוץ (ביאורים ח"א נז ע"ג).

¹¹⁹⁶ והם ס"ם דאפרסמון, עי' לקמן פרק ט.

¹¹⁹⁷ אחוריים הם סיום העליון והוא ג"כ בחי' המלכות שלו. וכוונתו היא לסיום ולסוף של כל בחי' ובחי' שלו, כלומר שעל המלכות של כל בחי' שלו מתלבשות כל המלכויות מכל ספירה ספירה דעליון בתחתון, באופן שהעליון נותן בתחתון מכל הבחינות שבו עד ששייך ג"כ לומר דכל האחוריים דעליון מתלבשים בתחתון ונעשים שם לפנימיות, שכן כל תחתון נמשך רק מהעליון, ולכן הטיפה זרעית של העליון נמשכת דרך חוט השדרה שהוא מאחוריו, ורק בסוף הקומה נתעבה הזרע להתגלות דרך הפנים (ביאורים ח"ב צו ע"ג). המלכות כוללת את כל הו"ק (כללים ח"א נז ע"ד)

עי' לקמן שער מוחין דצלם פרק ד' שזהו מלכות דמלכות דמלכות.

¹¹⁹⁸ היינו אהי"ה דיודיין במילוי דריבוע כזה: אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד

ה"י.

¹¹⁹⁹ אל"ף למ"ד פ"א, אל"ף למ"ד פ"א, אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, אל"ף

למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד וי"ו דל"ת, וי"ו דל"ת.

מאיר העין חלק ב'

ונחזור לענין הו' שהיא אמא אשר יש בה פנים ואחור בכל י"ס שלה, והם י"ס פנים וי"ס אחוריים, וכן ד' שהיא מלכות דאמא יש בה י"ס פנים וי"ס אחוריים. והנה יש בכל א' מהם ב' מיני שמות, אחד דאהי"ה, ואחד דאלקים, בסוד חיצוניות ופנימיות כנודע. וגם באלו אלהי"ם יש ד' בחי' שהם י"ס דאלקים באמא הנקרא י' (נ"א ד')¹³⁵² בחי' הפנים, וי"ס דאלקים דאחוריים. וכנגדן במלכות דאמא שהיא ד' דמילוי יו"ד כנ"ל, יש בה י"ס דאלקים דפנים וי"ס דאלקים דאחוריים. אך החילוק הוא דוגמת אהי"ה, כי כמו שאהי"ה שהוא הפנימיות יש בו בחי' אותיות פשוטים בפנים ומרובעים באחוריים, {עב ע"ד} אך במלכות הם בסוד חשבונות¹³⁵³.

כלל העולה כי באות ו' של מילוי היו"ד יש פנימיות דאהי"ה והוא פנים ואחור, ויש בה חיצוניות דשמות אלקים פנים ואחור, וב' בחי' אלו דחיצוניות ופנימיות הם בסוד מספר אותיות¹²⁰⁰ עצמן, ובאות ד' של מילוי יו"ד יש בה פנימיות אהי"ה פנים ואחור, וחיצוניות דאלקים פנים ואחור והוא בסוד חשבון וסכום האותיות בחשבונם¹²⁰¹ כמה עולה כל אות ואת בגימטריא. ואח"כ בא ה' ראשונה דהוי"ה וצורתה ה', כנודע בסוד (ט"ו פ"א מ"ד) חכם בכינה.

ונדבר בה' שהיא נקרא תבונה לעולם, ואמנם צורת ה'¹³⁵⁴ היא ד' על ו', והענין כמו שידעת בענין הצלם דז"א שהם ג' אותיות צלם, ס' בג' ראשונות¹³⁵⁵ בחי' ראשונות¹²⁰², ל' בג' אמצעיות, צ' בג' תחתונות דתבונה הנכנסים ממש בפנימיות ז"א, וכן הוא כאן, כי תחלה מוחין אלו הם מלובשים בד' ראשונות באחוריים דמל' דאמא, והם ד' של מילוי יו"ד כנ"ל, והם ס' דצלם¹³⁵⁶. ואח"כ ד' על ו' שצורתה ה' הם מוחין דתבונה עצמה מלובשים בג' אמצעיות דאחוריים דמלכות דאמא, והם ל' דצלם. ואח"כ ו' שבצורת ה' ראשונה הם מוחין דתבונה עצמה מלובשים בג' דאחוריים דמלכות דאמא, והם צ' דצלם, מוחין פנימים. אמנם צריך שתדע כי כל זה הוא בהיות בינה ותבונה נכללין בפרצוף א', כי אז זו ה' ראשונה שבשם הנקרא תבונה עולה למעלה ביו"ד של מילוי יו"ד שהוא צורת ה' אחרת, וזו נעשים אחוריים אליה. אך בדרתן למטה ונעשים ה' ראשונה שאז נקרא (דברים כב ו) האם רובצת על האפרוחים, הנה ירדה ממקומה ואז המוחין הם בסוד מקיפים, שהם ד' על ו' נפרדין זה מזה, ואין לו' זו ראש רק ו' קצרה מו"ק בלי מוחין כנודע¹²⁰³, אך בעלותה יש לה מוחין פנימים.

ונחזור לענין, כי הנה כשמתחלקין נעשה בינה ותבונה, ואז האחור דמלכות דבינה יורדין בתוכה של התבונה, ואז אותן האחוריים עצמן דמלכות דבינה נעשה פנים דתבונה ממש, באופן כי הי"ס עצמן דאחור דמלכות דבינה בחי' הפנים עצמן של תבונה, כי ד' ראשונה¹³⁵⁷ דאחוריים דמלכות דבינה הם עצמן ד' ראשונות דפני תבונה, וו"ק דאחוריים דמלכות דבינה הם עצמן ו"ק דפני תבונה. ונמצא כי כשעלה תבונה להכליל עם בינה בפרצוף א', נמצא פנים של תבונה נעשה אחוריים אל המלכות דבינה. והנה גם למעלה בכינה היו {עג ע"א} אחוריים מן בחי' אלהי"ם, והנה כל הפנימיות בבחי' פנים ואחור הם משם אהי"ה, אך החיצוניות כולו בבחי' פנים ואחור הם משם בוכ"ו, תמורת אהי"ה¹²⁰⁴, ואז זה הבוכ"ו מאיר בחיצוניות הנק' אלקים. כי הנה הוא כולל כל אלקים שהוא ק"ך צרופים, והם נחלקים ד' פעמים ל' הם ק"ך. וכן בוכ"ו המתפשט בכלם, והוא קו המדה להם והוא גימטריא ד"ל ר"ל¹³⁵⁸ ד' פעמים ל'. והענין כי במלכות של בינה הנקרא ד' של הבינה להיותה עומדת בד"ת דבינה, שם בחיצוניות הם שמות ק"ך צרופים אלקים כנ"ל, ואז מתפשטת בהם הארת בוכ"ו כנ"ל ונחלקים לד' בחי' ג"כ, והם ל' צרופים בת"ת, ל' בנצח, ל' בהוד, ל' ביסוד. והם מהחזה דבינה ולמטה, שהם תנה"י כנ"ל. ואח"כ כמו שהאחוריים דאהי"ה דבינה דמלכות¹³⁵⁹ מתפשטים ויורדין ונעשין לתבונה בבחי' פנים, כן האחוריים של אלקים דמלכות דבינה יורדין ונעשים מהם אחוריים (פנים לחיצוניות)¹³⁶⁰ דתבונה (צ"ל פנים)¹³⁶¹. והנה תבונה זו גם היא יש בה ט"ס ועוד מלכות שבה דוגמת הבינה הנ"ל. והנה

¹²⁰⁰ עי' שער רפ"ח פרק ב' שם נתבאר מדריגות שונות בגילוי השמות, ועיי"ש דרגת המספר הרי הוא הגימ'.

¹²⁰¹ שכן אות ד' הוא לעולם רמז למלכות.

¹²⁰² עי' ליקוטי נוסחאות. וביאור הדברים הוא שמ' דצלם הוא בסוד מוחין, והמוחין מתגלים בחו"ב וחו"ג שמ' דצלם הוא רמז להם, שכן המה ד' בחי' וכל א' מהם כלול מ'. אמנם לפעמים החו"ג הרי המה שני חלקי הדעת נחשבים לבחי' א', ממילא יתבאר הגירסא כאן ג"מ.

¹²⁰³ דהיינו יניקה (עי' שער הזיווגים פרקים א' וב').

¹²⁰⁴ באבג"ד.

מאיר העין חלק ב'

אלו אלהי"ם הנקרא אחורי תבונה, גם הם אינם מתגלים פה רק בד"ת (בז"ת)¹³⁶² של התבונה, ששם הוא מלכות שבה, ועוד בבחי' הגבורה שבה, כי להיותה תבונה תחתונה נגלית הדינין אפי' מן הגבורה שבה, ואז אלו הק"ך צרופי דאלקים נחלקים בה לה' חלקים נגד ה' אותיות אלקים, ונחלקין כ"ד בכל ספי' מהם, כ"ד המתחלת בא', וכ"ד המתחילין בל' כו', וכל הכ"ד מהם הוא שם אלקים א', הרי ה' אלקים והם ת"ל ועם בוכ"ו המאיר בהם הרי גימטריא תבונה עם הכולל¹²⁰⁵.

שער יד פרק ז מ"ב¹³⁶³

דע כי יש כמה מדרגות פנים ואחור, והם שמות פשוטים ומלואים. לכן נבאר בחי' או"א ומהם תקיש אל השאר. והנה כתר דאבא הוי"ה פשוט¹²⁰⁶, וכן כתר דאמא אהי"ה פשוט, זו פנים שלהם. ואמנם האחוריים שלהם הם י' אותיות, י' יה"ו יהו"ה אחורי כתר דאבא, א' א"ה אה"י אהי"ה אחורי כתר דאמא. וכל זה בט"ס הכתר דאו"א, ואמנם המלכות של הכתר דאבא הוא בחי' חשבון. ר"ל חשבון ד' אותיות הוי"ה פשוטה שהוא כ"ו, ומלכות דכתר אמא חשבון אהי"ה פשוט שהוא כ"א, ואלו הם הפנים של הב' בחי' מלכות הנ"ל. והאחוריים שלהם הם אלו אחוריים מלכות כתר דאבא הוא חשבון י' אותיות פשוטים דאחוריים שלו והם ע"ב, ואחורי מלכות דכתר דאמא הם חשבון י' אותיות דאחוריים דאהי"ה שהוא מ"ד.

והנה החכמה דאבא ט"ס שלו הראשונים הפנים הם י' אותיות המילוי כזה, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וט' ראשונות דחכמה דאמא הפנים שלהם הם י' אותיות מילוי אהי"ה כזה, אל"ף ה"י יו"ד ה"י. ואחוריים הם אלו כ"ו אותיות המילוי והם: יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י, הם אחוריים חכמה דאבא. וכ"ו אותיות: אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י וי"ו {עג ע"ב} ה"י, הם אחוריים חכמה דאמא. והפנים דמלכות דחכמה דאבא הם חשבון הפנים שלו שהם ע"ב, ואחוריים דמלכות דחכמה דאבא הם חשבון אחוריים שהם קפ"ד. והפנים דמלכות דחכמה דאמא הם חשבון הפנים שלהם קס"א, ואחוריים הם חשבון האחוריים שלהם שהם תקמ"ד.

ובינה דאבא הפנים שלה דט"ס הם כ"ח אותיות דמילוי המילוי: יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד. והאחוריים הם: יו"ד וי"ו דל"ת, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, והפנים שלהם הם ית"ר, והאחוריים הם חשבון ע"ד אותיות דאחוריים שלו, שהם ב' אלפים קע"ב.

ובינה דאמא, הפנים דט"ס שלה הם כ"ז אותיות מילוי המילוי: אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד. ואחוריים שלה: אל"ף למ"ד פ"א, אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, והפנים שלהם הם תתי"ב, והאחוריים הם חשבון ע' אותיות דאחוריים שהם ב' אלפים קנ"ו.

וז"ת דאבא אינם רק הוי"ה א' במילוי יודיין באותיותיו דוגמת החכמה, כי כבר ידעת כי כל הז"ת אינם רק פרצוף א', ז"א דאבא, אך¹³⁶⁴ (כמו)¹³⁶⁵ החכמה שהיא פרצוף א' ג"כ אבא דאבא, וכבר ידעת כי אבא וברא שוין בסוד (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו וזה מה שקבלתי ע"כ.

(ונלע"ד כי אינו זה בפרטות (בדוקא)¹³⁶⁶ ז"ת, רק בו"ת. והענין כי כל מדרגות הנ"ל שהם בחכמה דאבא יש בו"ק, וכל המדרגות שנזכר לעיל בבינה דאבא יש בשביעית שהיא הנוקבא של ו"ק כנודע. ובזה נתבאר הנזכר במ"א כי כל כ"ח אותיות מילוי המילוי נקרא (יחזקאל א כו) אדם רוכב על הכסא, שהוא בד' רגלים¹³⁶⁷, פי' הפנים דאו"א גימטריא רג"ל¹²⁰⁷, ואחורי

¹²⁰⁵ עיי' לעיל הערה 1341. בבינה עדיין אין חשבון אדנ"י, שכן אין מתגלית בה המלכות שבה וממילא גם לא שם אדנ"י עד שהיא מתחברת עם התבונה (ביאורים ח"א מג ע"ג). עיי' שער הזיווגים (הגוב"י).

¹²⁰⁶ השמות הם נשמת הפרצופים (כללים ח"ב קכח ע"ב).

¹²⁰⁷ ע"ב וקס"א.

מאיר העין חלק ב'

דאו"א גימטריא תשכ"ח¹²⁰⁸, שהם מלכיות דאו"א. ר"ל המלכות שיש בז"א עצמו דאו"א¹³⁶⁸. ואין אנו מדברים בנוקבא דז"א ממש דאו"א¹³⁶⁹, רק במלכות דז"א עצמו דאו"א¹³⁷⁰, והנה הוא דוגמת המלכות שיש בחכמה דאו"א¹³⁷¹ שהוא חשבון ע"ב דפ"ק קס"א תקמ"ד¹³⁷² פנים ואחור. וכשמתלבשים חו"ב דאבא לתת מוחין לז"א דאבא כנודע, ודאי שהחכמה מתלבש ורוכב על הז"א עצמו, הנעשה כסא לו. והבינה דאבא¹³⁷³ רוכבת ומתלבשת על המלכות דז"א, שהוא חשבון ע"ב קפ"ד. והנה הבינה דאבא הוא כ"ח אותיות דע"ב מילוי המילוי, וכעד"ז בינה דאמא יש בה כ"ז אותיות מילוי המילוי דאהי"ה דיודי"ן, ורוכבת על הכסא שהוא מלכות דז"א דאמא, שהוא בחשבון קס"א ותקמ"ד, אך החכמה דאמא רוכבת על הז"א עצמו דאמא.

נמצינו למדין כשנכנסין מוחין דאו"א בז"א הנה אבא יש לו חו"ב וחז"ג, וכנגדן באמא, וכשנכנסין בז"א אז אבא חכמה וחסד שבו מצטרפין עם חכמה וחסד {עג ע"ג} דאמא מתלבשין¹³⁷⁴ בנה"י שלו, ובינה וגבורה שלו מצטרפין עם בינה וגבורה דאמא בנה"י שלה, ואז או"א כלולין ממ"ה וב"ן. כי קודם לכן היה אבא כולו מ"ה ואמא כולה ב"ן, ועתה שנתחלפו ונמזגו כנ"ל, לכן בהכנסם תוך ז"א נמצא כי חלק חכמה וחסד דאבא ניתנין אל הזכר מ"ה שבו"א, וכן חלק חכמה וחסד דאמא שגם הם בחי' מ"ה כנוכר. אך בינה וגבורה דאבא ובינה וגבורה דאמא ניתנין לצד הנוקבא שבו"א עצמו הנק' מל' שבגופו עצמו, ואחר שאלו ינקו והגדילו אז יצאו הארת המלכות שבהם שבמוחין עצמם מצד הב' בינות וב' הגבורות אל אחר ז"א להגדיל הנוקבא דז"א שהיא נפרדת ממנו, ונגדלת גם היא מעט מעט. ואמנם אחר שכבר נגדל ז"א צד הזכרות והנקבות שבו, אז מסתלקים המוחין ובאים המוחין דבינה וגבורה דאו"א לבדם תוך נוקבא ונגדלת לגמרי. והרי נשלמו כל אלו המוחין הנקרא בחי' אב"א, ואח"כ באים המוחין חדשים דפב"פ ומגדלין שניהם כבראשונה¹²⁰⁹(¹³⁷⁵).

¹³⁷⁶ה' חלוקים יש בין או"א לזו"נ והם מבוארים בזה: א', או"א כחדא נפקין (אד"ז רצ ע"ב), פ"י שהם שוין בקומתן¹²¹⁰¹³⁷⁷, משא"כ בזו"ן כי הנוקבא לא יצאת רק אחר שהוא יצא עד חצי ת"ת שבו, ואח"כ יצאה היא משם ולמטה, ובערך זו אמרו כחדא נפקין¹²¹¹. ב', כי או"א אחר

¹²⁰⁸ קפ"ד תקמ"ד.

¹²⁰⁹ ע"י בהגר"א על ספד"צ מש"כ בענין סילוק וכניסת מוחין טז ע"ג וע"ד, ז"ל, סוד הנסירה הוא שמוחין דאבא מסתלקין מלהאיר לז"א ולנוקבא, ואח"כ מסתלקין מוחין דאבא למעלה לשרשו, ומתוך כך נחשכה הנוק' ששרשה בחכמה, ואז כל הדינין שבדכורא ניתנין לנוקבא ובו נשארו כל החסדים, ובשביל כך אין להם דיבוק יחד וננסרו לבא פנים בפנים, וז"ס הדורמיטא דז"א (אד"ר קמב ע"ב), שאין היר"ד נהיר בר"ד, שבעינים דז"א כלילן ר"ד, שני גוונים, ובהיות נהיר חוורא דא"א ע"י היר"ד אז עיניו פקוחות, ואם לאו נאמר (תהלים מד כד) "עורה למה תישן ה'" וכו'.

וז"ש אתיחד יר"ד בלחודוי - ר"ל שלא נהיר בר"ד, ואח"כ סליק למעלה, וז"ש ובתך כן סליק בדרגוי לעילא לעילא, ר"ל שבתחלה נסתלקו המוחין דאבא, שהוא יש"ס המתלבש בז"א כנ"ל, וסליק בדרגא ידיה לעילא שהוא אבא ונכלל בו, כידוע שבשעת הזיווג ונתינת מוחין נכללו כאחד [או"א ביסודם דהיינו ישו"ת], ואח"כ סליק לשרשו שהוא יר"ד עלאה דע"ק [קד"א] וכו'.

אתחשכת נוקבא ואתנהירת אימא ומתפתחא בתרעוי - הוא כנ"ל על ידי הסתלקותו של יר"ד למעלה אתחשכת נוקבא, שבנינה הוא על ידי היר"ד, ובהסתלקותו לעילא מביא חו"ג יותר מאירים כידוע [כלומר עצם הסתלקות אבא היה בבחי' מ"ן], שזה סיבת עלייתו למעלה, ואתנהירת אימא ע"ז בזיווגא לתת מוחין, ולכך עלה למעלה שהמוחין הוא מלמעלה למעלה עד א"ס כידוע, וכשמביא מוחין מזדווג באימא ואתנהירת אימא, והוא עיבור שני עיבור המוחין כידוע (ע"ח א"א ו'), כמ"ש (זהר אחרי מות סה ע"ב) בתר דינקת הדר אתעברת מנייהו, וזהו (בראשית א ד) ויבדל בין האור ובין החשך, ר"ל בין ז"א שבו אימא דאתנהירת, ובין נוקבא דאתחשכת, ואז ננסרו כי זה אור וזה חשך, ואח"כ יולדת המוחין.

¹²¹⁰ ר"ל הן בתחילתן והן בסיומן כמ"ש בשער מאמרי רשב"י נא ע"א ע"ש שורה ד' ה', ושורה נ' ונ"א ותופס כאן כי אבא הכללי הוא אבא ויש"ס ואימא הכללי הוא אימא עלאה ותבונה (לש"ו). שניהם נמשכים ממקום א' הרי הוא יסוד דעתיק, ומציאות שניהם נעשית ונשלמת בעת א', ולכן שניהם שוין בקומתן. וכלול בענין זה שזיווגם של או"א תדיר ולא פסיק לעלמין, והוא בחשאי שכן זיווג זה הוא נעלם מאד, בסוד חכמה שאינו מושג כלל (בהגר"א על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא) (ביאורים ח"א לז ע"ד).

¹²¹¹ כוונתו לומר שזהו החילוק, שבזו"נ הגיעה המדרגה שבה הם ע"פ סדר הנהגת התחתונים ממש בו' אלפי שנים שלא נתקנו הנבראים עדיין בשלמותם, לכן אין הנוקבא (שהיא כוללת את כל שלמטה) נשלמת כ"כ, ואינה מקבלת את כל התיקונים והאורות של הדכורא מראשית התפשטותו

מאיר העין חלק ב'

התקון כנזכר באדרא היו תמיד פב"פ¹²¹² משא"כ בזו"ן, ובערך זה אמרו (שם) וכחדא שריין¹²¹³. ג', כי או"א זווגם תדיר¹²¹⁴ משא"כ בזו"ן, ובערך זה אמרו ולא מתפרשין¹²¹⁵. ד', שאו"א לעולם רחמים, כי אפילו בינה שדינין מתערין מינה (זהר ח"ב טו ע"א), אינה אלא אחר צאת זו"נ ממנה¹²¹⁶, אבל בהיותה למעלה הכל היא רחמים, אבל זו"נ לפעמים הוא רחמים ולפעמים הוא דין¹³⁷⁸. וז"ס הנזכר פ' חיי שרה (דף קכג ע"א) ק' שנה כ' שנה וז' שנים, כי בכתר ואו"א הם ק"ך שנה, והיינו ק' בכתר וך' באו"א, הנה הם כולם בסוד שנה, אך הזו"נ שהם ז"ת ז' שנים הנה הם שנים ולא שנה משום דאית בהו דין ורחמים¹²¹⁷. ה', כי באו"א לעולם יש חיבוק כנזכר בזוהר (טו צ"ד יד ע"א) כתרין רחמיין דאינון מתחבקיין¹²¹⁸. עוד יש חילוק אחר והוא כי או"א חד גופא ממש מתדבקיין דא בדא¹³⁷⁹. והנה כבר הודעתין שיש ב' מיני זווגים א' להוריד נשמות חדשות {עג ע"ד} ואחד לתת חיות לעולמות התחתונים, ואמנם הזווג שהוא כדי לתת חיות¹³⁸⁰ זה אינו נפסק לעולם מאו"א כדי שלא יתבטלו העולמות ח"ו, אבל בזו"נ אפי' הזווג זה נפסק לפעמים, וז"ס (בראשית ו ג) לא ידון רוחי באדם, ר"ל לא ימשוך רוח חיות העליון באדם שהוא ז"א לעולם, כי אם ימשוך זה לעולם יאריכו ימים ויהיו רשעים, אך בראותן שהם מתים בקצרות שנים, אז עי"ז יחזרו בתשובה לכן אין רוח חיות זה נמשך תמיד בז"א¹²¹⁹.

שער יד פרק ח מ"ב¹³⁸¹

הנה נת"ל כי יש בינה ותבונה ראשונים. התבונה היא מחזה (נ"א ותבונה ראשונה ותבונה זה מחזה)¹³⁸² דבינה למטה¹²²⁰1383, דוגמת רחל עם לאה, וכנגדה¹³⁸⁴ ב' חלקים שבחכמה¹²²¹. ונמצא כי זאת הבינה הראשונה¹²²² מזדווגת עם חלק העליון של החכמה, ועל אלו

כי אם ממה שהוא נשפע מחציו ולמטה שהם במדרגות הפחותים יותר. כל זה אינו באו"א, שהם מסודרים לפי ערך התיקונים הצריכים לירד לזו"נ, ולכן שם הנוקבא נשלמת בכל הדרכים של הזכורא לקבל את המדרגות העליונות שבו, זה לעומת זה (פתש או"א ח).

¹²¹² עי' לקמן שער פרצופי זו"ן בסופו ועי' שער השמות פ"ד (מ"ת) (לש"ו).

¹²¹³ אד"ז רצ ע"ב ועי' מאמרי רשב"י אד"ז מז ע"ד ודפוס החדש נא ע"א [ז"ל ומעלתן שוה אלא שזה דכורא להיותו מצד הימין דא"א שהוא דכורא וזו נוק' להיותה מצד השמאלין] (לש"ו). ועי' פת"ש או"א ח' שזהו התולדה של החילוק הראשון.

¹²¹⁴ ר"ל לחיות העולמות משא"כ לנשמות וכמ"ש בזיווגים פ"א ובאנ"ך סוף פ"ח ובמוחין דצלם פ"ו ובנסירה רפ"ב ועי' למטה בסמוך רפ"ח ובמוחין פ"ח ובדרושי הצלם דרוש ד' ח' ובספד"צ להגרא פ"א כב עמוד ג' ובתו"ח דף קמח סע"א ובספר ש"ש אנ"ך פ"ח אות י"ג דף סד ע"ג ועי' ליקוטים ליקוט א' אות יא (לש"ו). וכן הוא בפת"ש או"א ח'.

¹²¹⁵ פרשת ויקרא ד ע"א סא ע"ב ושמות נ ע"ב נה ע"א (לש"ו).

¹²¹⁶ עי' בהגרא על ספד"צ כ ע"ג ד"ה וידוע, שהדינין המתעוררין מבינה המה ז"א.

¹²¹⁷ זהו התולדה של החילוק הג' (פת"ש או"א ח').

¹²¹⁸ החיבוק הוא סוד התכללות חו"ג זה בזה, כך שלעולם ימינו תחת שמאלו וכן להיפך, והוא ענין ביסוס הגבורות עם החסדים במעשה, שבמוחין הם במחשבה שהם בסוד נשיקין דרחימותא (פת"ש או"א ח').

¹²¹⁹ עוד חילוק בין או"א לזו"ן כי זיווג או"א הוא לצורך האצילות וזיווג זו"ן הוא לצורך העולמות ב"ע שעה"ק מ ע"א (לש"ו).

הספירות הם כלים ואורות, וכ"א מהם כלול מחיצוניות ופנימיות, וכן יש כלים ואורות דב"ן וכלים ואורות דמ"ה וחיצוניות ופנימיות בכל"א מהם, וכולם הם באותיות התורה ובתיבותיה ובשמות וכינויים, וכן במילויים ובמילויים עוד מילויים עד אין קץ (ביאורים ח"א כב ע"ב). והשמות מבפנים והאותיות מבחוץ (ביאורים ח"א נז ע"ג).

¹²²⁰ עי' פת"ש או"א ט וז"ל, אף שאמרנו שהיא [התבונה] מחצי הפרצוף ולמטה מבינה, אינה ממש חציה רק בחינת מלכות של הבינה היא הנקראת תבונה, ולפי שלעולם מלכות נעשית פרצוף ועומדת מן החזה ולמטה כמו בזו"נ למטה, לכן גם כאן אנו אומרים שתבונה היא מחצי הבינה ולמטה, והיינו, שהאימא שהיא באה להתפשט ולתקן כל המדרגות של ז"א אינה נכנסת בו אלא בחינה התחתונה שבה, כי כן שיערה מחשבה עליונה על פי סדר המדרגות והשתלשלות, אך בחינה תחתונה זאת נסדרת בכל המדרגות ותיקונים שמקבלת מן החזה ולמטה דאימא, שהוא אחר הצמצום והסתלקות האורות שנעשה בכל פרצוף ע"י הפרסה, כמ"ש כמ"פ.

¹²²¹ כלומר חכמה וישראל סבא.

מאיר העין חלק ב'

נאמר כחדא נפקין, ולא מתפרשין לעלמין¹²²³ כנזכר באדרא (אד"ז רצ ע"ב). ועל התבונה ועל חלק התחתון של החכמה אינו כן¹²²⁴, דלזמנין מתפרשין. וזה התבונה מחציה ולמטה שהוא מהחזה שלה ולמטה היא מתלבשת בז"א בסוד מוחין דיליה, ואלו הב' חצאין של תבונות זו, עליהם נאמר (משלי כ ה) ואיש תבונות ידלנה¹²²⁵ כנזכר בדרוש אחר (שער הזיווגים פרק ד). ולעולם נקרא ב' תבונות בערך ב' חצאין אלו, ואמנם שניהם אינם רק פרצוף א' לכד. ודע כי גם הבינה עם התבונה לפעמים נכללת יחד¹²²⁶, ויש בזה ב' פנים: א', שתעלה התבונה ונכללת בבינה. ב', שיורדת הבינה ונכללת בתבונה. אמנם הזווג שהוא להוציא המוחין דז"א הנקרא

¹²²² דרושי הצלם דרוש ד' ודרוש ח' ומוחין פרק י' (לש"ו).

¹²²³ עי' שעה"כ כג ע"א (בהגהה שם), ומאמרי רשב"י נט ע"ב (לש"ו).

והנה ז"ל השעה"כ: דע כי למעלה באו"א יש ב' מיני זיווגים [הגוב"י] הגהות הר"מ דקל"ו דפע"ח פכ"א, שם הלשון ב' באו"א וב' בישסו"ת וכו'. נ"ב א"מ כלל גדול הוא זה ומתורך כמה דרושים הסותרים זה את זה דפעמים משמע דזווג חו"ב קיים לעד אך דישסו"ת בטל ופעם היפך מזה וע"פ הקדמה זו יתייש לך הכל ודו"ק.], הא' הוא כדי לתת קיום וחיות ומזון אל כל העולמות ולקיימם קיום ההכרחי להם, אמנם זווג הזה הוא תדירי ואינו נפסק שום רגע, כי אם יפסק רגע א' יתבטלו כל העולמות מקיומם והוייתם. והב' הוא כדי להמשיך ולתת מוחין לזו"ן כדי להוליד נשמות בני אדם התחתונים בעוה"ז. ונודע כי נשמות של הצדיקים הם פנימיות העולמות, והזיווג הזה איננו מוכרח להיות תדירי ולפעמים נפסק, ובזה ית' לך שינוי מאמרי רז"ל, כי במקום א' מהזווג משמע שפגם התחתונים מטי האי פרודא עד או"א, וכדוגמא זו מצינו בדברי רז"ל נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה, וה"ס זווג אבא באימא הנקרא ירושלם של מעלה, עד שיכנס בירושלם של מטה, וה"ס זווג ז"א בנוק' הנק' ירושלם שך נמטה, ומצינו בזו במ"א דלעילא באו"א לא מתפרשין לעלמין וזווגיהו תדיר, בסוד ונהר יוצא מעדן יוצא תדיר ולא פסיק. אך אמנם זה הזווג דלא פסיק הוא זווג חיות העולמות כנ"ל. והנה המ"ן דאימא אשר הם לצורך הנשמות שהם פנימיות העולמות, הנה הם זו"ן העולים בסוד מ"ן לצורך הזווג הנ"ל, ואם הם אינם עולים, אין הזווג נעשה למעלה, ולכן בזמן החורבן אשר זו"ן נופלים למטה, נפסק לפרקים הזווג העליון הנז' וכמ"ש בע"ה. המקור ללשון "כחדא נפקין" הוא באד"ז רצ ע"ב, ומש"כ "לא מתפרשין לעלמין" הוא בזהר ויקרא ד ע"א.

¹²²⁴ כאן מתבאר שאו"א לא מתפרשים, וישסו"ת מתפרשים זה מזה. ועי' זיווגים א' ואנ"כ ח' שלכאורה שם נתבאר להיפך, שאו"א מתפרשים, וישסו"ת לא מתפרשים, וצ"ע. והעיקר צ"ל שו"ק דאו"א עלאין הוא עצם מה שלא פסיק והם נקראים ג"כ בשם ישסו"ת, וזיווגם הוא לצורך חיותם וקיומם ההכרחי, ודבר זה לא נפסק לעולם כדי שלא יחרבו העולמות ושם אין נוגעים מעשי בני האדם. אמנם זיווג הג"ר דאו"א עלאין הכלליים אינו תדירי, וכן הזיווג דישסו"ת הכלליים ג"כ נפסק, שכן הוא רק לצורך נשמות דמלאכים, אמנם הזיווג של ג"ר דאו"א הוא לצורך הנשמות הפנימיים, והוא כאשר או"א וישסו"ת נחשבים לאחד (ביאורים ח"ב ע"ד).

והיינו זו"ן שבפה דא"ק על דרך הזו"ן שבפה דא"א (עי' ע"ח א"א י"ב וכן הולדת או"א ופרקים א', ב', ד'). ועי' בבהג"ר א על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין, ז"ל, ועניין רצוא ושוב שבדעת כאן, כי שורש או"א והתחלתם בפה, לכן זיווגם העליון הוא בסוד נשיקין, ושני מיני זיווגים יש בפה. א' בחיך וגרון והוא זיווג נעלם מאד, ומשם יוצא רוח דנביע בחשאי תמיד דלא פסק, עכ"ל.

והיינו הזיווג דאו"א עלאין הנמשך מזיווג דאוריא ומו"ס לחיך וגרון, ומשם לאו"א עצמם. והדעת היא רוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומתייחדים בחשאי, והוא תמיד ברצוא ושוב. וממנו באים ב' דברים: החיות לכל העולמות הנמשכת מהחלק התחתון דאו"א עילאין והוא לא נפסק לעולם (עי' ע"ח עקודים ה'), והנשמות. והנה דבר זה מתבאר באריכות בשער הזיווגים פרק א' פסקא ד"ה ועתה נבאר (ביאורים ח"ב ע"א).

¹²²⁵ עי' עוד שער כה פרק ב' בתחילתו, שהח"ג דדעת המה עצמם מלכות דאו"א, ועי' שם במ"ב שהיינו יסוד.

¹²²⁶ כאשר הם ב' פרצופים נפרדים, הרי שהתבונה היא רביע של הבינה, וכאשר הבינה יורדת לתבונה התבונה היא חצי מהבינה, וכאשר התבונה עולה לבינה אזי שתיהן שוות זו כזו (ביאורים ח"א לח ע"ד). כאשר או"א נפרדים מישסו"ת, אזי ישסו"ת נקראים אימא הכללית, ואו"א העילאים נקראים אבא הכללי. ועי' לקמן שער ז"א בסוף פרק ב', שזה החיבור שבין אמא לתבונה נעשה על ידי ריבוי האורות שביסוד דעתיק, וממילא נבקע המסך הגורם לחילוק בקבלת אורם, באופן שעד אז קבלה אמא דרך דופן ואילו תבונה קבלה דרך הארת הפנים. אמנם אחרי שנשבר המסך, אין חילוק בין קבלתם את אור היסוד דעתיק.

מאיר העין חלק ב'

עיבור ב', הוא שירדה בינה ונכללה בתבונה¹²²⁷ ושם הוא הזווג למטה. אך עיבור הראשון היה¹²²⁸ כי נתלבשו חו"ב עלאין בחו"ב תתאין (נ"ב דהיינו שעלו ישסו"ת והלבישו החו"ב עלאין) ונכללו בהם ובתוכם, ונכללו חג"ת ונה"י דא"א אלו באלו וחג"ת¹³⁸⁶ בנה"י דז"א אלו באלו¹³⁸⁷1229. נמצא כי ז"א בתבונה ולא בבינה. ובינה נקרא אָם לפי שאה"ה הוא בבינה ובמילוי יודיין ואלפיין, כל א' יש בפשוטו ובמלואו ומילוי מלואו א"ם אותיות, לכן נקרא אם, אמא עלאה, ואלו הם ב' (שמות ג יד) אהי"ה אשר אהי"ה. אמנם אהי"ה הג'¹³⁸⁸ אשר עליו נאמר (שם) כה תאמר לבני ישראל אהי"ה שלחני אליכם, הוא מילוי דמילוי ההי"ן שאין בה רק כ"ה אותיות, וז"ש כה תאמר אהי"ה כו'. והנה כשנסיר מהם ד' אותיות הפשוטות של אהי"ה ישאר {עד ע"א} במילוי דמילוי כ"א אותיות כמנין אהי"ה¹³⁸⁹ כו'. (נ"א והנה) ג' כלי התבונה הם ג' צלמים דז"א, וכנגדן ג' כלי בינה ג' צלמים אחרים דז"א, ואח"כ תכף עולה לא"א.¹³⁹⁰ ה' כללים: א', במוחין דאו"א יש מקיפין ושם מאירין י"ג ת"ד דא"א¹²³⁰. ביי"ג חוורתא דרישא¹³⁹¹ יש ג' הויו"ת דיודיין, ובהם ט' וויין, ומשם נמשכת הארה לדיקנא דז"א

¹²²⁷ דרוש הצלם תחילת דרוש א' ושם ריש דרוש ז' ושם דרוש ח' עש"ה כי חוזרים ומתחלקים תיכף קודם שמתלבשים בז"א (לש"ו).

¹²²⁸ עי' דברינו [ביאורים] טנת"א פ"א אות כה ואח"ף פרק ג' אות כג (לש"ו). מש"כ בטנת"א הוא שהאורות שבזיווג שלצורך הולדת ז"א נכללו בא"א, ואילו האורות שבזיווג שלצורך מוחין דז"א לא נכללו בא"א. ומש"כ באח"ף היא: כאשר התבונה עולה לבינה [כמש"כ בשער הזיווגים פרק ד – שהוא מה שקורה בכל עליית מ"ן] נוסף בה אור על אור ע"י התנה"י דבינה והאור ההוא עולה למעלה כנגד כל הבינה. ואז הוא "כמו הבינה". וכאשר הבינה יורדת למטה ונכללת בתבונה (בשעת נתינת מוחין לז"א), אזי נתגלה אף אור הבינה עצמו. וכן נתגלה שהתבונה נלקחת מחזה בינה ולמטה, הרי היא "מחציתה" (וזהו חציה באיכות וכמות כאחד). וכאשר התבונה היא בחי' בפני עצמה הרי שהיא מלכות לגבי קומת בינה, וזהו המכונה בדברי הרב "רביעית" (ע"ש היותה בבחינת ה' אחרונה של שם שהוא רביעית השם).

אמנם אחרי כל הנ"ל לכאורה קשה, שכן כאשר בינה ותבונה הם בבחי' פרצוף א' אזי התבונה היא רק בסוד ה' אחרונה דס"ג (דהיינו רביעית) וכן בהיותם פרצוף א', הגם שאז נגדלת למחצית הבינה, עיקר עצמותה היא לעולם רק מהמלכות שלה, הרי היא ה"רביעית", ולא נתבטל ממנה לעולם גם בהיותה שוה בשוה עמה ונכיר בה לעולם שעיקר בנין עצמותה היא רק רביעית מהבינה. וזהו לכאורה הפך דברינו כאן שאמרנו שהתבונה בהתאחדה עם הבינה היא או שוה לה או מחציתה ורק בהיותם בב' פרצופים אז היא רביעית מהבינה. וצ"ל שכאשר הם בסוד פרצוף א' נוספת בה בחי' נוספת על עצמותה העיקרית, ועל ידי התוספת הוא שנעשה למחצית או שוה בשוה (ביאורים ח"א לח ע"ד).

¹²²⁹ עי' פת"ש אר"א ט וז"ל, הכוונה, שתחילת בנין העולמות ר"ל שורשם וסידורם הוא שיהיה התחתון גנוז בעליון וטפל אצלו, כמו בעת העיבור שהולד הוא בבטן אמו וטפל אצלה, כענין שאמרנו (גיטין כ"ג ע"ב) עובר ירך אמו הוא, כי הוא צריך שיבנה על ידה ונקרא על שמה, מה שא"כ בעיבור שני אז הוא זמן ירידת המוחין, ר"ל שאר"א נותנים שלמות לזו"נ שגם במקומם למטה יהיה להם גמר תיקונם ושלמות וכל הסדרים הטובים הנמצא בהם באר"א עצמם, לכן אנו אומרים שאר"א צריכים לירד למטה ולהיות נכללים בישסו"ת, שהם המתפשטים בזו"נ כמ"ש בזהר (אד"ז ר"צ ע"א) שתבונה נקראת כד ינקא לבנין, ולכן בינה עיקרו ע"ש אר"א שהבן נכלל בהם והם אותיות ב"ן י"ה, מה שא"כ תבונה עיקרו על שם זו"נ שהם ב"ן וב"ת, ועוד, כי בבינה לא נזכר רק הבן לבד כי הוא על מדרגת עיבור ראשון שאז הנוקבא עדיין לא נבנית כלל אלא בסוד נקודה לבד והיא במדרגת פסיעה לבר כמו שית' במקומו בס"ד (ז"א פתח יב) מה שא"כ בעיבור שני שאז כבר הנוקבא נגמר פרצופה ולכן נזכרים שניהם, עכ"ל.

יש ג' בחי' דתלת כלילן בתלת: א) בז"א ב) באר"א ג) בא"א. והוא משום ששורש הז"א הוא בנה"י דאר"א ובה"י דא"א, לכן העלה כ"א את אור הנה"י למעלה, כדי שתתגלה בהם העביות הראויה לז"א, וכן בדרך זה נתעלמו החג"ת דז"א עצמו (ביאורים ח"ב כח ע"ד).

¹²³⁰ עי' בהגר"א על ספד"צ ג ע"ג ד"ה ותיקון, שהמתקלא באר"א הוא חב"ד. ועי' שם בהגה"ת הלש"ו, ז"ל, שהן אר"א ומזלין, ע"כ. מכאן משמע שהמזלין והדעת היינו הך. אמנם יעויין במש"כ רבינו בשער מאמרי רשב"י שהדעת שבין אר"א אינו המזלין, ועי' לש"ו כללים ח"א כח ע"ג. וכן עי' בהגר"א על ספד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר, שמבאר שפשוטות לשון האד"ז היא שהגר"ר תלויין במזלין. כלומר, אפילו הדעת תלויה במזלין. א"כ, אפילו לדעת רבינו היוין הדעת והמזלין שני עניינים חלוקים זה מזה. וכן משמע מהך דלקמן יג ע"ג ד"ה וז"ש היינו, שאין זיווג אר"א עד שיצא הדעת ואז אתכלילו במזלא, שכן המזלין הם שורש הדעת ובהם תליא זיווגם.

מאיר העין חלק ב'

הנקרא ו', ואין בו רק ט' תקוני דיקנא לבדו. ובחוטם דא"א יש בה ה' אחת בנקב ימין, ומשם מאיר בחי' הטעמים, ומנקב ימין נמשך רוח דחיי אל ז"א¹²³¹.

ב', המוחין דאבא כיון שמתלבשין במוחא דאמא נקראו אהי"ה כמותן¹²³².
ג', ענין או"א שעליהן נאמר באדר"ז (אד"ז רצ ע"ב) כחדא נפקין וכחדא שריין כו'¹³⁹², דע שעכ"ז יש בהם ב' מיני זווגים, א' נקרא זווג שלים¹²³³. והב' זווגא דלאו שלים, והוא כמ"ש במ"א שב' מזלות הם בדיקנא דא"א, מזל ח' ומזל הי"ג. הח' משם יונק אבא, והי"ג משם יונק אמא. והנה כשמזל הי"ג הוא לבדו משפיע באו"א ומזדווגין על ידו, אז נקרא זווגא דלא שלים¹³⁹⁴, וכאשר ב' מזלות משפיעים זה באבא וזה באמא ומזדווגין על ידם אז נקרא זווגא שלים¹³⁹⁵.

ד', אמא¹²³⁴ נקרא אהי"ה ובכל א' מי"ס שבה יש שם אהי"ה א', וכל שם אהי"ה שהוא בקו ימין שלה הוא דיודי"ן, ושל שמאל באלפיי"ן (נ"ל בהיפוך¹²³⁵)¹³⁹⁶ ושל קו אמצעי בהי"ן, וכ"ז בלבושים ובכלים שלה.

ה', ד' בחי' נשים באמא עלאה¹²³⁶, בחי' חב"ד שלה נקרא אמא עלאה, וחג"ת שלה נקרא תבונה ראשונה¹²³⁷, ונה"י שלה תבונה שניה, ומלכות שלה נקרא תבונה שלישית, והיא רביעית בערך בינה¹²³⁸, ובי"ס של תבונה זו הג' מתלבשת כל צלם דז"א¹²³⁹.

שער יד פרק ט'¹³⁹⁷

סידור בינה ותבונה על מתכונתם.

דע כי אמא עלאה יש לה הוי"ה דס"ג, והוא נוקבא אל אבא שהוא הוי"ה דע"ב. והנה הוי"ה זו דס"ג נקודתה בנקודת אלהי"ם כנודע, כי הבינה הוי"ה בניקוד אלהים כנודע (ת"ז י

ועי' בכללים שם ע"ד, שכידוע המזלין הם המקיפים ה"ה ל"מ דצלם, והדעת המייחד את או"א הוא צ' דצלם. וממילא לפ"ז אכן יש מקום לומר ששתי הבחינות היינו הך אלא שהמקיפים נהפכים לאורות פנימיים, ובאופן זה הופכים המזלין להיות הדעת הקיים בין או"א בתמידות. ולכן הם נקראים 'מזלין' שכן הם נוזלים ומשפיעים בתמידות (וכן הוא לש"ו כללים ח"ב לג ע"ד, ועי' עוד ח"א פה ע"ד). וכן עי' בזה בע"ח שער דרושי הצלם ב' כללי חו"ג אות יד, וכן בביאורים ח"א כ ע"א אות ד'.

והנה עי' ביאורים ח"ב קו ע"ג, שמכאן רואים שכל הגילוי מא"א ואו"א, הרי הם הפרצופים הכלליים דאצילות, אינו אלא גילוי דקו האמצעי. ושם אין גילוי לקצוות, שכן אין שולט שם אלא הקו האמצעי והאחדות בלבד. ולכן כתוב (אד"ז רצ ע"ב) שאו"א "כחדא נפקין" ולכן או"א לא נגלו כלל כפרצופים בפני עצמם שכן הם נכללים במזלין בייחוד תמידי בקו האמצעי.

¹²³¹ עי' אד"ר קל ע"ב.

¹²³² עי' יהל אור ח"א כד ע"ג וז"ל, הדעת הוא יסוד דחכמה וקאים בתוך יסוד דבינה דלא מתפרשין לכן נקרא על שמה.

¹²³³ עי' שער הזיווגים פרק א'.

¹²³⁴ עי' לקמן דף עט ע"ג ריש פ"ג דשם כתב דיודי"ן בכח"ב ואלפיי"ן בחג"ת וההי"ן בנה"י וצ"ע ונ"ל לתרץ ע"פ מ"ש הרב בדרוש הדעת שהחב"ד נקראים חכמה והחג"ת נקראים בינה והנה"י נקראים דעת וק"ל מו"ר השדה זצ"ל (לש"ו).

¹²³⁵ עי' שעה"ק סד סע"א [עח ע"א] (לש"ו). וז"ל, מה שמצינו במקום אחר סדר המלוי"י בסי' יה"א יודין ההי"ן אלפיי"ן ובמקום אחר מצינו סימנ' יא"ה יודי"ן אלפיי"ן ההי"ן והענין הוא שג' מוחין דקטנות דאלקים דז"א סדר המלוי"י הם יודי"ן ההי"ן אלפיי"ן וסימנ' יה"א אבל ג' מוחין דגדלות בבחי' אהי"ה סימנ' יא"ה יודי"ן אלפיי"ן ההי"ן.

¹²³⁶ כוונתו שהאור מתחלף ונעתק מהג"ר לחג"ת דרך ג' מקומות שלימים (ביאורים ח"ב סז ע"א), דהיינו כאשר בינה ותבונה מתחברים יחד להוות פרצוף א'. אמנם ישנם ד' בחי' אלו גם בבינה כשהיא לעצמה וגם בתבונה כשהיא לעצמה (ביאורים ח"א לו ע"ג).

¹²³⁷ עי' בזה בשער כה פרק א.

¹²³⁸ כי כל פחות מג' הוא כלבוד ולכן צריך שיהיה ז"א למטה מג' להג"ר ועי' מול"מ פ"ד אות ח' (לש"ו). דהיינו לגבי חב"ד שלהם המכונים בינה (ביאורים ח"א לו ע"ג).

¹²³⁹ והוא מכיוון שהמלכות דמלכות דכל בחינה מתלבשת בבחינה התחתונה הימנה, ועי' מוחין דצלם ד' ופרטי עי"מ ד' (דע"ה ח"ב קנא ע"ב, כללים ח"א כב ע"ב, וכן ביאורים ח"א טז ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

ע"א). והנה הוי"ה זו נחלקת לד' בחי' בד' אותיותיה, והם ב' אהי"ה דיודי"ן, וא' דאלפי"ן, וא' דההי"ן. והיא רמוזה בה' ראשונה דהוי"ה הכוללת כל האצילות, ואבא הוא י' של שם הוי"ה כנ"ל. ואמא זו היא י"ס גמורות, ואמנם בהתחלקותה לב' בחינות כמ"ש אז בחי' ראשונה נרמזת במילוי ו"ד דיו"ד דהוי"ה הכוללת הנזכר לעיל, ובחי' ב' נרמזה בה' ראשונה דהוי"ה הכוללת כל האצילות כנודע. ואז בחינה הראשונה הנרמזת במילוי יו"ד נקרא אהי"ה דיודי"ן, ובחי' ב' נקרא שם ס"ג. גם הראשונה נקרא אמא עלאה או בינה, והב' נקרא תבונה. ודע כי הבינה היא בחי' ט"ס הראשונים, והתבונה היא בחי' המלכות של הבינה הנ"ל. ודע, כי כמו שרחל נוקבא דז"א עם שהיא בחי' מלכות שלו, עכ"ז¹²⁴⁰ מלבשתו מהחזה ולמטה. כן תבונה זו שהיא המלכות דבינה, מלבשת את הבינה מהחזה ולמטה בלבד. ודע כי הבינה יש בה פנימיות וחיצוניות, וכן במלכות שלה הנקרא תבונה יש בה פנימית וחיצוניות, שאין לך דבר בעולם שאין בו פנימיות וחיצוניות. ואמנם כדי שלא נאריך הענין נבאר {עד ע"ב} ענין התבונה ומתוכה תבין את הבינה בהיקש.

ונבאר עתה בלבד ענין המלכות דבינה הנקרא תבונה ונקרא ה' ראשונה של הוי"ה הכוללת הנקרא שם ס"ג. הנה בחי' זו כולה היא שם ס"ג א' שלם, כולל כל ט"ס¹³⁹⁸ שבה בפנימית וחיצוניות. והנה ג"ר שבה הם דוגמת ג' פרצופים והם כח"ב ונרמזין ביו"ד ה"י דס"ג הכולל. והנה ה"י ראשונה דס"ג היא בינה דתבונה שהוא הפרצוף הג'¹³⁹⁹ דס"ג הכולל¹²⁴¹, ויש בה ג' ההי"ן (נ"א ג' שמות ס"ג)¹⁴⁰⁰, א' נגד ג"ר שבה, וא' נגד ו"ק שבה, וא' נגד מלכות שבה. ואמנם ה' זו גימ'¹²⁴² ג' ההי"ן, כי יו"ד של המילוי¹⁴⁰¹ נעשין ב' ההי"ן והרי הם ג' ההי"ן, לפי שג' קוין יש בצורת ה', לכן ה' ראשונה בג' קוין כח"ב שלה, ולכן ה' זו פשוטה ועיקרית. אך י' של מילוי ה' נחלקת לב' ההי"ן כנ"ל והם בו"ק שלה, הא'¹⁴⁰² בג' קוין חג"ת שלה, וה' אחרונה בג' קוין בנה"י שלה, וכנגדן יש ג' ההי"ן אחרים דחיצוניות. אח"כ הוא ו' דס"ג הכולל והוא ו"ק ז"א שלה דתבונה¹⁴⁰³, ואז ב' נקודים¹²⁴³ תחתונים¹⁴⁰⁴ מן י' שיש ביו"ד דמילוי ה'¹⁴⁰⁵ דבינה כנ"ל בבחי' פנימית עם חיצוניות¹⁴⁰⁶ שלהם ג"כ יורדין להעשות בחי' מוחין אל הו"ק אלו, שהם ו' דס"ג הכולל, כדמיון התבונה שמתלבשת בסוד המוחין אל ז"א.

ואמנם חיצוניות ב' חלקי היו"ד דמילוי ה' ראשונה כנ"ל אלו ירדו בתוך פנימיות י' חלקי תחתונים של זו הוא ו', ופנימיות ב' חלקי יו"ד הנ"ל יורדין תוך פנימיות ג' חלקים עליונים של זו הוא ו' שכולה גימטריא י"ג. ונודע שיש י"ג פנימיות וי"ג בחיצוניות¹⁴⁰⁷, ואמנם י"ג הפנימית נעשו בחי' חיצוניות אל בחי' ב' חלקים מילוי י' של ה' ראשונה האחרונים לחיצוניותן ולפנימיותן ע"ד הנ"ל.

אך דע כי כמו שיש בז"א מוחין פנימים ומקיפין כן יש לפנימיות וא"ו זו דס"ג כולל פנימי ומקיף, כי חיצוניות ב' חלקים הנ"ל נעשו הם פנימים תוך י' חלקים התחתונים דוא"ו זו דבחי' פנימית, אך פנימית ב' חלקים הנ"ל שנעשו גם הם פנימים תוך ג' חלקים העליונים דו' זו. ונמצא שהם ב' תוך ג', וכללותן נעשה¹⁴⁰⁸ ה' אחת, וזה הה' נעשה בחי' מקיפין מוחין¹⁴⁰⁹ על ו' זו.

ואמנם חיצוניות ו' זו שהם י"ג חלקים¹⁴¹⁰ יתבאר אח"כ מה נעשה בהם. כי הנה יש בוא"ו זו פנימית וחיצוניות הנ"ל שהוא פנימיות מבינה, ופנימיות עצמה נעשה חיצוניות אל פנימיות הבינה. אח"כ¹⁴¹¹ ה' אחרונה דס"ג הכולל, היא מלכות דפרצוף¹⁴¹² דס"ג הכולל, וגם היא דוגמת ה' ראשונה שהם ג' ההי"ן, ה' בג' קוין¹⁴¹³ ראשונים כח"ב, ה' בג' קוין אמצעים חג"ת, ה' בג' קוין תחתונים נה"י, וכל ג' ההי"ן אלו הם בסוד פנימיות. גם יש¹⁴¹⁴ אחרת בסוד חיצוניות, והם ג' ההי"ן אחרות המתחלקים ע"ד הנ"ל. ואמנם כמו שרחל לוקחת האתוריים דז"א בסוד פנימיותה ונעשה בה מוחין, כך הוא פה, כי החיצוניות של ו' דס"ג הכולל שלא הוצרך במקומו כנ"ל, הנה הוא יורד ונעשה פנימית אל ה' אחרונה זו שהיא המלכות דס"ג הכולל כנ"ל. והענין כי הנה ביארנו כי מלכות זו דס"ג הכולל יש בה ג' ההי"ן בה' דפנימיות וג' ההי"ן בה' דחיצוניות. והנה ה' הג' תחתונה שבחיצוניות שהיא בחי' החיצוניות של נה"י דמלכות זו דס"ג

¹²⁴⁰ עי' לעיל הערה 1228.

¹²⁴¹ כלומר תבונה הב' היא שלישית לבינה.

¹²⁴² וכן הענין באח"ף ג'.

¹²⁴³ היינו הקוצין של היו"ד.

מאיר העין חלק ב'

ירדה תוך ז"א דאצי' לעשות לו מוחין פנימי כנודע. נמצא כי המלכות דס"ג (יצא)¹⁴¹⁵ חסרה, ואז נעשית לה נה"י חדשים דחיצוניות, כנזכר במ"א (אח"ף ד ה) איך {עד ע"ג} היו עודפים ותלויין על העורף מאחורי רישא דז"א עד החזה מבחוץ כנזכר שם.

והנה עשיית נה"י אלו החדשים הוא זה, כי הנה פנימיות ה' הג', שהם נה"י דמלכות דס"ג הפנימית, הגדילו ונכפלו ונעשו ב' ההי"ן דפנימיות, ואז ירדו ב' ההי"ן עליונות דחיצוניות שנשארו במקומן ונכנסו תוך אלו ב' ההי"ן פנימיות ונעשין פנימיות, ואלו ב' ההי"ן התחתונים הפנימית נעשין חיצוניות להם. נשארו עתה למעלה ב' ההי"ן פנימיים, ואז ירדה וא"ו דחיצוניות הנשארת הנ"ל ונתלבשה בתוך ב' ההי"ן אלו, והוא נעשה פנימיות להם, והם נעשו חיצוניות. ואז גדלו כמוהו, ונעשו גם הם י"ג, שהוא גימטריא וא"ו, הרי הם י"ג תוך י"ג שהם פנימיות וחיצוניות. ונלע"ד אך לא שמעתי והוא כי אפשר כי גם וא"ו תתחלק לב' בחי', כי ו' ב' תכנס בתוך ה' ב' בסוד מוחין פנימית, ואות א' הוא כתר שבה. אך ו' ראשונה שנתלבשה תוך ה' ראשונה יהיה אור מוחין בבחי' מקיף על ראש מלכות, ע"ד שנתבאר לעיל שיש ה' א' בסוד מקיף על ראש הו', אלא ששם שבאו מהתבונה¹⁴¹⁶ נקרא ה', וכאן שבאים מן ו' נקרא ו', וצ"ע לפע"ד¹⁴¹⁷. והרי נתבאר עתה כי חיצוניות נה"י דמלכות דתבונה נעשו מוחין פנימית דז"א.

כלל העולה, כי ה' ראשונה של השם היא שם ס"ג א' כולל י"ס פנימית וחיצוניות ונקרא תבונה, ויש בה ג"ר הנקרא בינה, וו"ק הנקרא תבונה, ומלכות שבה נקרא תבונה, וחיצוניות נה"י של המלכות זו נקרא ג"כ תבונה, והרי הם בינה א' וג' תבונות, וכל ד' בחי' אלו נקרא תבונה דס"ג דה' ראשונה¹²⁴⁴. ועוד יש בינה עליונה רמוזה ביו"ד של הוי"ה, ויש בה דמיון כל בחי' אלו, אלא שנקרא בינה דאה"ה דיודי"ן. והרי יש בינה עליונה ותבונה והם סוד ס"ם דאפרסמון¹²⁴⁵, וכן בתבונה עצמה יש בינה ותבונה וגם אלו ס"ם דאפרסמון, והבין. ותראה איך כל החיצוניות העליון נעשה פנים אל הפנימיות תחתון הימנו וחוזר הפנימיות התחתון ההוא בסוד חיצוניות, ואז החיצוניות הראשון שהיה בתחלה על הפנימיות התחתון א"א לעמוד שם, ויורד להעשות פנימיות תוך פנימיות יותר תחתון ממנו. וכעד"ז עד סוף כל המדרגות כולם, באופן שא"א להיות שם רק ב' בחי' לבד, שהם פנימיות א', וחיצוניות א'. וגם תבין שלעולם אין העליון מתלבש בתחתון אלא חיצוניותו¹²⁴⁶, ושם למטה חוזר להיות פנימים גמורים. כי אע"פ שבערך העליון נקרא חיצוניות, הנה ברדתו למטה יהיה שם במדרגת פנימית. גם תבין איך גם בפרצוף א' לבד יורדין מוחין מספירה זו לספירה זו, אלא שאין זה רק מכתר לחכמה, ומחכמה לבינה, ומבינה לת"ת, ומת"ת למלכות, וכ"ז בפרצוף עצמו, וכעד"ז מפרצוף זה לפרצוף אחר. גם תבין כי החיצוניות של העליון שיורד אינו מכולו, רק מלכות¹⁴¹⁸ שבחיצוניות דמלכות שבו¹²⁴⁷, כי הרי כשאנו אומרים שנה"י החיצוניות יורדין, ר"ל המלכות שבחיצוניות ההוא¹²⁴⁸ העומדת בנה"י של החיצוניות, אשר כל החיצוניות ההוא אינו רק י"ס המלכות של הפרצוף ההוא.

ו' היכלות דבריאה הם ו' דרגין¹⁴¹⁹, והיכל ז' העליון ד' מוחין כחב"ד הם ד' רגלים, ובאלו ד' עליונות יש ד' מוחין בבחי' אורות ונשמת הבריאה, {עד ע"ד} והם נאצלות מ"ס דמלכות (דאצילות)¹⁴²⁰, שבכל¹⁴²¹ שיעורו הוא ד' תחתונות דז"א לבד, ואלו הד' אורות הכוללים י"ס¹⁴²² הם הכסא עצמו. אך דע, כי כל הד' אורות הם ד"ת¹⁴²³ שבה¹²⁴⁹. ואמנם באלו הד' אורות הנאצלים ממנה ירדה בסוד מיעוט הירח, ונתלבשה בהם בסוד אדם הרוכב על הכסא, בסוד

¹²⁴⁴ עיי' לקמן שער המוחין פרק ד' ד"ה הקטנות (לש"ו).

¹²⁴⁵ עיי' זהר תרומה קכז (ביאורים ח"א מג ע"א).

¹²⁴⁶ עיי' לעיל עב ע"ג (שער אר"א פרק ו' ד"ה גם ענין ד' זו) שורה ח ט י יא (לש"ו).

¹²⁴⁷ התלבשות המלכות הוא בכללות הו"ק מכיוון שהם כלולים בו (כללים ח"א נז ע"ד), והוא מלביש את נה"י (כללים ח"ב קכח ע"ג) ולכן אפשר לומר באותה המידה שזה מלכות, נה"ים וז"ת, ודבר זה שייך בין כל עולם ועולם ובין כל פרצוף ופרצוף (ביאורים ח"א טז ע"ב), והוא באמת המלכות דמלכות (ביאורים ח"א כב ע"א).

¹²⁴⁸ ועיי' עוד לקמן שער כז סוף פרק ג' כי כל בחינת חיצוניות נק' מלכות ועיי' בפנימיות וחיצוניות דרוש טו כי כל חיצוניות נקרא אחוריים וכ"ז הנה הוא עצמו הכלל שאמר בנסירה פ"ז ובכ"מ כי כל אור שיורד נשאר עיקרו למעלה ואינו יורד אלא רק הארתו והוא עצמו המלכות שבחיצוניות שאמר כאן והוא גם כן ע"ד שאמר בסדר אצילות בקיצור פרק ב' ואין הכוונה ח"ו עליה עצמה רק על הארת כו' (לש"ו).

¹²⁴⁹ והוא בחי' הכסא (דע"ה ח"ב קיז ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

(תיקו"ז כד ע"ב) אמא מקננא בכרסייא. אך מיצירה לעשיה ומבריאה ליצירה אינו יורד רק ממלכות¹⁴²⁴ למלכות¹⁴²⁵ לבד בסוד אדם על הכסא ולא כל י"ס שבה.

שער יד פרק¹⁴²⁶

דע כי כל שם מאלו הנזכר בפרק¹⁴²⁷ ז' כולל כל י"ס שבאותה ספירה. המשל בזה, כתר דאבא הוא הוי"ה פשוט ונחלק לי"ס דכתר ההוא, קוץ י' הוא הכתר, י' חכמה, ה' בינה, ו' ו"ק, ה' מלכות הרי י"ס שבכתר דאבא דפנים. וכן באחוריים שהם: י' י"ה יה"ו יהו"ה, והוא: י' כתר, י"ה חכמה ובינה, יה"ו חג"ת, יהו"ה נהי"ם. וכן בחכמה דאבא יש יו"ד ה"י וי"ו ה"י ונחלקים כך, קוץ ה' כתר, יו"ד חכמה, ה"י בינה, וי"ו ו"ק¹⁴²⁸, ה"י מלכות. ואלו הם הפנים, וכן אחוריים יו"ד כתר, יו"ד ה"י חו"ב, יו"ד ה"י וי"ו חג"ת, יו"ד ה"י וי"ו ה"י נהי"ם, ועד"ז תקיש לכולם.

הנה בארנו¹²⁵⁰ היות ע"ב דיודי"ן בחכמה, וס"ג בבינה, ומ"ה בז"א, וב"ן בנוקבא. אך דע, כי הג"ר שיש בכל א' מאלו, יש בה סוד מ"ב אתוון דפשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי¹²⁵¹1429, אשר אין בחי' אלו בחינת מספר וחשבון וגימ' רק חשבון אותיות לבד, ואין נקרא חשבון אלא סכום כמה עולה כל אות והבן זה. והנה ד' אותיות הפשוטים הם בכתר דאבא, ויו"ד אותיות דע"ב דיודי"ן בחכמה שבו, כי לעולם¹⁴³⁰ האותיות במלואן הם בחכמה והבן זה. וכ"ח¹⁴³¹ מילוי דמילוי דע"ב דיודי"ן הם בבינה שבו כנודע, כי הבינה נק' ג"כ כ"ח מ"ה. ואח"כ בז"ת שבו גם¹⁴³² הוא הוי"ה א' לבד במילוי יודי"ן כולל כל ז"ת בי' אותיות. והנה כתבנו בענין סדר המעלות השמות כי יש בחי' כפי סדר מספר כמה אותיות הם ואין זה נקרא חשבון, אמנם החשבון הוא כמה סכום כל אות ואות בגימטריא, והנה הבחי' ההוא הנקרא חשבון לעולם הוא בבחינת המלכות בכ"מ שתהיה. ע"ד משל במלכות דאבא הנ"ל¹⁴³³ יהיה בחי' חשבון הוי"ה דיודי"ן בבחי' היותה חשבון ע"ב, וכן במלכות דאימא הוא חשבון הוי"ה דס"ג, ועד"ז בכל שמות שבעולם הנה חשבונם הוא במלכות שבאותו בחינה, וזכור הקדמה זו. והנה הפנים ואחור, דהיינו ע"ב קס"א העולין רג"ל, ודפ"ק ותקמ"ד העולין תשכ"ח, הם בחי' המלכות דאו"א, כי שם הוא בחי' החשבון כנ"ל. והנה החשבון כ"ח¹⁴³⁴ היתירים העודפים על ג"פ רג"ל מחשבון תשכ"ח הנ"ל הנה הם יו"ד ה' וג' בחי' מן¹⁴³⁵ דמילוי ה"י, והם ראשונים מן יו"ד ה"י וא"ו¹⁴³⁶ ה"י של בחי' הפנים, ואלו הם מעולים יותר משאר הבחי' שתחתיהם שהם גימטריא ד"פ (ג"פ)¹⁴³⁷ רג"ל כנ"ל. אמנם אלו הכ"ח מתלבשים בד' רגלים אלו שהם סוד ד' רגלי הכסא הזה שהוא באו"א¹⁴³⁸ כנ"ל הנרמז¹⁴³⁹ פ' קדושים בר"מ (דף פ"ב), והכ"ח אלו הם הכסא עצמו. וכל זה בבחי' המלכות האלו דאו"א¹⁴⁴¹. והנה {ע"ה ע"א} הרוכב על הכסא הזה ומתלבש בו הוא הכ"ח אותיות דמילוי המילוי דהוי"ה של מילוי יודי"ן, כי הם כ"ח אותיות, ואינם כ"ח אותיות בסוד החשבון כי אותן דחשבון הם אחרונים¹⁴⁴² בבחינת המלכות כנ"ל.

¹ עי' קה"י שזה חלק משער כד שהוא שער פרקי הצלם, והוא התחלת התיקון ולכן נ"ל שמתחיל יש לדלגו, ואפשר שהוא יותר שייך לשער י'.

² הלשון קשה קצת, וזה חזרה על מה שכתוב לפני כן ולומד המתחיל יכול לדלגו.

³ ע' שער יא הערה 507, ולכן נראה שאפשר לדלגו למתחילים מכאן עד פרק ה' ולא עד בכלל.

⁴ מכאן עד סוף עתיק הם פרטים מסובכים ולומד המתחיל יכול לדלגם.

⁵ אוצ"ח, מבו"ש ב ע"א, שעה"ק כא ע"א.

⁶ עי' שעה"ק יב ע"ב (הו"ד בהגוב"י אות ג') וז"ל, כי אור ראש א"ק הוא ע"ב, חכמה דס"ג, ואור של אח"ף בינה דס"ג בנר"ן, וישסו"ת ירדו עד הרגלים. ואח"כ עלו ועמדו מחצי הטיבור ולמעלה, והעלו מ"ן לאו"א, והולידו אור חדש זו"ן, וירדו מהטיבור ולמטה, והם מ"ה וב"ן שבס"ג לפנים. וכנגד זה מבחוץ, אור שעלה ויצא מן העינים הן לישסו"ת, ואור היוצא מאור חדש דרך נקבי העור הם לזו"ן שבחוץ. והרי נתבאר עסמ"ב שבהו"ת דס"ג הכוללת. או אפשר כי האור שעלה למעלה מן הטיבור הוא מ"ה וב"ן דס"ג, ואור החדש הוא מ"ה וב"ן הכוללים בכל פרטיהם. וזה יותר נכון, כי נשלמו ד' הויות הכוללות כל א' מהם עסמ"ב. והאור שיצא מהעינים הוא למ"ה וב"ן דס"ג מבחוץ,

¹²⁵⁰ לעיל פ"ה (לש"ו).

¹²⁵¹ על אף שכל גילוי של שם מ"ב הוא בסוד כח"ב אפשר לייחסו לנה"י כמש"כ באח"ף ה', והיינו הנה"י דתבונה ששרשם מכח"ב (ביאורים ח"א מג ע"ב).

מאיר העין חלק ב'

ואור היוצא דרך נקבי העור מן הטבור ולמטה ומשאר הנקבים, הוא להויר"ת מ"ה וב"ן הכוללות. וכל מ"ה וב"ן הכוללים נקראים בחי' נקודים, יען כולם טפלים אל נקודת ס"ג, ועמהם יצאו נכללים בהם בתחילת יציאתם. ונמצא כי עולם האצילות אינו רק מ"ה וב"ן, שהם הדר ומהיטבאל ונקודת ס"ג מתלבשת בתוכם עכ"ל, עי' לקמן הערה 61.

⁷ בנקודים (לש"ו ומבר"ש).

⁸ והענין כי כל ההויר"ת שהם בבחי' עינים, הם בצורות אותיות מצויירות בנקודים עגולים, כצורות העיניים שהם עגולים, ונמצא כי אלו הנקודות הם הנקודות דשם ס"ג (נוסף במבר"ש).

⁹ כאשר נתחיל למנות שם הויר"ה בקומת א"ק יהיה אות י' במוחין והוא שם ע"ב, ואות ה' ראשונה הם כל אלו הבחי' של שם ס"ג מאזן א"ק ולמטה עד רגליו כנ"ל, ואות ו' הוא שם מ"ה שיצא מן המצח לתקן הנקודות, ואות ה' תתאה הוא שם ב"ן שהם הנקודים אחר התיקון (מבר"ש).

¹⁰ אח"ף שהם ג' מיני טעמים כנודע (נוסף במבר"ש).

¹¹ היוצאין מן העין (נוסף במבר"ש).

¹² נקודים של העין (נוסף במבר"ש).

¹³ "בחי' ה' אחרונה וה' ראשונה" נמחק במבר"ש, ובמקומו איתא "ב' בחינות בשם ס"ג הפרטי כי הוא בה"א שניה ובה"א אחרונה".

¹⁴ המוסגר נמחק באוצ"ח ובמבר"ש. ובמבר"ש נוסף "שינה הוא בסוד העינים כמ"ש המפיל שינה על עיני".

¹⁵ כי ביטול המלכים היה באורות העינים לזה אמר הכ' (מבר"ש).

¹⁶ וחשך על פני תהום הם אותיות המות דמיתו ונחשכו העינים ואח"כ תיקונם היה על ידי פתיחו דעיינין (מבר"ש).

¹⁷ במבר"ש נוסף כאן מה שכתוב לקמן בסוף נקודות פרק ב' ד"ה והנה זהו הטעם.

¹⁸ נמחק במבר"ש, ואוצ"ח.

¹⁹ חירק קבוץ שורק בוא"ו (שעה"ק), כמו שהטעמים נחלקו לג' בחינות אח"ף שהם עליונים ותחתונים ואמצעים (מבר"ש).

²⁰ שהם בכתר וחכמה (נוסף במבר"ש).

²¹ כי לעולם הכלים הם מן האותיות (מבר"ש).

²² "מהם נעשו כלים" נמחק באוצ"ח, ובמקומו גורס את המוסגר, ובמבר"ש המוסגר נמחק.

²³ אחרונות (אוצ"ח).

²⁴ נמחק באוצ"ח, ובמבר"ש איתא "נשארו האורות עם הכלים".

²⁵ כי גם הבינה היה בה ביטול באחוריים שלה, כמ"ש בפ' ולכן לא נרמז הכלים אלא בב' נקוד' הראשונות כי הנקו' הם האורות, וחשבונם שהם כ"ב הם הכלים (מבר"ש).

²⁶ דבה תליין הדינין נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "דמינה דינים מתערין".

²⁷ וגם בפרטות הוא ס"ג שבו שהוא סוד העיניים וכו', כי כל נקודות הם אורות נקבות ומיין נוקבין ובפרט אלו שהם נקודות דשם ס"ג אשר הוא עצמו נקודות לבד של הכללות וכו', ולכן כל המיתה היתה בהם בסוד רגליה יורדות מות, כי כל הקל' הנק' מות מעכירו דנוק' יצאו, ונוסף על כל זה כי לא יצאו רק בבחי' נפש שלהם בלבד שהיא נקבה, ולכן נשברו הכלים שלה כי הם פרטיות הנקבות שבנוק' (מבר"ש).

²⁸ ואומר פקח ולא אמר פתח הוא לרמוז כי הנה כמו שיש ס"ג באח"ף כן ישנו בעין אך באח"ף הם ס"ג דהויר"ה אך בעין הם ס"ג וכו' (מבר"ש).

²⁹ נמחק באוצ"ח.

³⁰ דרושים.

³¹ המוסגר נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "הנה כל מה שמתעסקים בספר הזהר הכל או רובו הוא מתעסק בזה היושר, בין באדם קדמון בין מעתיק ואריך ואילך, והנה כל אותם הבחינות שביארנו בדרוש שלמעלה מענין אותם ההארות שייצאו מאח"ף ועין ומצח של זה הא"ק, כולם הם מבחינת היושר שלו ולא מבחינת המקיפים [נדצ"ל עגולים וצ"ע], כי כל זה לא שייך אלא ביושר לפי שהוא דרך קוים כמראה אדם והנה אותם ההארות הנז' שייצאו מאח"פ וכו'".

³² נמחק בדרושים.

³³ בסוד (דרושים).

³⁴ נמחק בדרושים ובביאורים.

מאיר העין חלק ב'

- 35 "שבסוף היושר" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "שבסוד יושר".
- 36 "מב' הצדדים" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "בשוה".
- 37 מבר"ש ג ע"ב.
- 38 ר"ל שנעשו בבחי' עיגולים המתפשטים כמו המחשבה המתפשטת סביב כל הדברים (מבר"ש).
- 39 עם העגולים (נוסף בלש"ו).
- 40 בו (דרושים).
- 41 ויצא (דרושים).
- 42 נמחק בדרושים.
- 43 ונמצא כי תחילה יצאה הנקבה היא העגולים הנק' נפש, ואח"כ יצא הזכר הוא היושר, והוא הדר חסד עילאה כנז' באד"ר, והוא ראש הזכר שהוא בחי' ר"ק הז"א, היוצא מטיבור א"ק ולמטה והבן זה היטב. ונודע כי בין בחי' היושר ובין בחי' העיגולים יש בכל א' מהם אור וכלים, והאור נחלק לב' פנימי ומקיף. גם נת' עולם הנקודים כי הוא יוצא מן האורות שהיו מן הטיבור עד סיום רגלי א"ק, והם עומדים כנגד מקום זה מבחוץ. ונמצא עיקר אורו מנצח והוד דא"ק, ויצא דרך שני העיניים אשר הם ג"כ בחי' נו"ה שבראש, וזה הטעם שנק' העינים נו"ה. והמשכיל יקיש וידמה מילתא למילתא, איך בכל העולמות בחי' נה"י וחצי ת"ת שבפרצוף א' הם המולידים כנגד פרצוף האחר, כי הרי נה"י דא"ק הם המוציאים הארות כל עולם האצילות ששרשו הוא פרצוף עתיק יומין, ונה"י דעתיק לא"א, ונה"י דא"א לאו"א, ונה"י דאו"א לא"א, ונה"י דז"א לנוק' (מבר"ש).
- 44 "או משם ס"ג נתקן תחלה העגולים ואחר כך בתיקון יצא היושר דס"ג" נמחק בדרושים, ובמקומו גורס את המוסגר.
- 45 נמחק בדרושים.
- 46 נמחק בדרושים.
- 47 מבר"ש ג ע"א.
- 48 נמחק בדרושים.
- 49 ונמצא עיקר הארתם הוא בפנים ולא באחור, אמנם ודאי שמכח ההארה ההיא שמצד פנים מתפשט אל האחור, בין בבחי' האורות ובין בבחינת הכלים, בין באור היושר בין בעגולים, ונמצאים אלו הנקודות מתעגלים סביב הא"ק מהטיבור למטה (מבר"ש).
- 50 נמחק בדרושים וביאורים.
- 51 נמחק בדרושים וביאורים.
- 52 נמחק בדרושים.
- 53 "הבוקע מכל צדדיו רצה להדביק כל צינורות הארה זו בזו ומכה בחוזק כנ"ל, לכן מתעגלין אור הצינורות היוצאים בחינת פנים ומקיפין (נ"א פנימי ומקיף) ופוגעין עם צנורות היוצאין מהאחור ונדבקים ואז נעשה האור עגול" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "כשבוקע מכל צדדיו, רוצים להדבק כל צינורות היוצאים מהאחור, ונדבקים, ואז נעשה האור עגול".
- 54 עוד יש טעם ד', וצריך להרחיב ביאורו, והלא ביארנו סדר התלבשות כל העולמות בקיצור, ושם נת' כי רגלי קו היושר של זה הא"ק הם מגיעים ע"ג העגולים דעתיק יומין מצד מטה. ונמצאו עגולי עתיק מפסיקין בין סיום רגלי היושר של א"ק ובין אור מקיף דיושר דא"ק עצמו העומד תוך עגוליו עצמם, באופן שעגולי עתיק סובבים ומקיפים סביב מתחת רגלי א"ק דיושר. ונמצא כי בזמן שעדיין לא נאצלו אלו העגולים של הנקודים, אשר מהם עצמם הם הם עגולי עתיק ואריך וכל פרצופי האצילות אחר התיקון, הנה עתה קודם צאתם היה פנוי וחלל באותו המקום שבין סיום רגלי יושר א"ק עד א"מ יושר של א"ק עצמו, והנה כאשר הא"ק רצה להאציל עולם הנקודים, צמצם עצמו מהנה"י שלו ולמטה מטיבור כנ"ל, הנה נשארו הכלים אז דא"ק מטיבורו ולמטה ריקים מן האור והוחשכו חיצוניותם מאד, ולא היה בהם כח לעמוד במקום הגבוה ההוא, וירדו למטה מרגלי הא"ק באותו מקום החלל ופנוי הנז' ולא באחוריו, כי הוא מקום גבוה ובחרו להם הנמוך, והנה החיצוניות יש לו ב' בחינות אם חיצוניות מהטיבור ולמטה מצד פנים, ואם חיצוניותם מצד אחור, ואז ברדתם למטה מהרגלים הנה החיצוניות של בחינת הפנים היתה יותר במקום עליון, והוא במקום אשר הוא נקרא עתה עולם הבריאה, והחיצוניות של בחי' האחור ירדה יותר למטה במקום שהוא עתה עולם היצירה, וכאשר זה החיצוניות של האחור ירד עד פה הוחשך יותר מאד, וחיצוניות חיצוניות זה האחור, גם הוא הוחשך יותר וירד למטה יותר במקום שהוא עתה עולם העשיה. ונודע כי אור המקיף דיושר של א"ק הוא מקיף סביב רגלי א"ק כנז' קודם שיצאו הנקודים ועגוליהם ובעת צמצום הנז' וירידת החיצוניות הנז', הנה ירדו באותו המקום אשר שם היה המקיף של יושר א"ק, ולא בכל מקומו אלא במקצתו היותר עליון, ואז אותה בחי' של אור המקיף שנלקח

מאיר העין חלק ב'

מקומו עלה למעלה והלביש את א"ק מטיבורו ולמטה באותו המקום שהיה בו החיצוניות הנז' אשר ירד משם. וכאשר יצאו העגולים של הנקודים חוץ מהעינים, מהטיבור ולמטה, בהיותם מעגלים נתעגלו סביב רגלי א"ק ולקחו מקום החיצוניות שהוא שירד שם, כי נכנסו בין רגלי האדם, ובין אותו חיצוניות שהוא מקום ב"ע. ונמצאו שם דחוקים בלי מקום וגרשום משם ועלו למעלה באחורי אלו העגולים של הנקודים, מכנגד מקומם הראשונים שהוא מהטיבור ולמטה, באופן שעגולי הנקודים מלבישים את הכלים דא"ק בחי' פנימותם מהטיבור ולמטה, ובחי' חיצוניותם הם מלבישים סביבות עגולי הנקודים מה שכנגד הטיבור ולמטה ביושר, אך לא בעיגול סביב רגלי א"ק כי החיצוניות הזו היא מבחי' יושר ולא מבחי' עגולים, ואז למטה במקום שירדו אלו החיצוניות נשאר חלל, וזה נקרא מקום בריאה יצירה עשיה. ונדע כי המקום סובל העולם שבתוכו, ולכן המקום גדול מהעולם, כי נעשית מהארת אותם החיצוניות שירדה שם. ואמנם עלית החיצוניות שם באחורי העגולים היה לסיבת שלא היה להם מקום, כי גרשום העגולים של הנקודים ודחאום אל האחור בעת התעגולם. ועוד כי אם ירדו מתחי' היה לחסרון האור כנ"ל, אך עתה כבר בא האור ויכלו לעלות, אך לא דבוקים עם א"ק, כי עגולי הנקודים הפסיקום כנז'. ודע כי בעת ששמעתי זה הטעם הד' כתבתי בקיצור נמרץ ואעתיקנו לך פה לפי שנלע"ד ששמעתי כי מקום ב"ע הוא אחורי הנקו' של העגולים שהוא ממש בחי' החיצוניות הזו שעלה וכאן נראה להפך, כי מקום ב"ע הוא למטה בחלל הנז' וצ"ע. וז"ל העתק מה שכתבתי, בצמצום הנז' ירדו חיצוניות פנים ואחור מטיבור א"ק ולמטה בריאה ויצירה, וירדו במקיף יושר שתחת הרגלים ולא בכלול, והמקיף עלה במקומו. וברדתו האחור הוחשך חיצוניותו יותר וירד יותר לעשיה, וזה טעם ד' היות הנקודים עגולים ומקיפים כדי להעלותם, כיצד ירד המקיף הזה ונכנס בין הרגלים לבריאה וגרשום, ולא מצאו מקום ועלו למעלה אחורי מקיף זה הנקו' כנגד מקומם הא', ולמטה נשאר חלל ונקרא מקום בריאה וכו', והמקום גדול מכל העולם, ולכן כלי הנקו' אע"פ שהם נתקנו לכלי אצי' הם גרוועים (מבו"ש ג ע"א).

⁵⁵ מ"ב (לש"ו). נדצ"ל מ"ק ספר הדרושים.

⁵⁶ בנקודים אלו הם ג' מיני אור, א' הוא האור שהוא מן הטיבור דא"ק ולמטה שבא מחדש אחר עליית האור שהיה שם תחילה ועלה למעלה מהטיבור ונשאר שם, וגרם זווג ע"ב וס"ג פנימיים דא"ק, וירד שם אור חדש ובוקע דרך העור ויוצא לחוץ. אור שני הוא האור שהיה תחילה למטה ואח"כ עלה ומשם יוצא דרך העיניים ומאיר למטה מהטיבור ולמטה מבחוץ. אור שלישי הוא אור הזה הנזכר כשיוצא מן העיניים מתחברים עמו שם האורות שמאזן חוטם פה ויורדים ג"כ עמו למטה, ומזה האור השלישי נעשו הכלים ומן השני הראשונים הם עצמות (דרושים).

⁵⁷ נמחק בדרושים.

⁵⁸ שהיא (נוסף בדרושים).

⁵⁹ אוצ"ח, מבו"ש ב ע"ג, שעה"ק כא ע"ג.

⁶⁰ כי דרך נקבי העור יוצא להם אור מתוך א"ק ומאיר להם תמיד דרך דפנות גופו לחוץ (שעה"ק).

⁶¹ אבל אין זה אלא בתחלה בזמן שנאצלו המלכים הנקראים עולם הנקודים, אבל אח"ז תקונם הוא הנקרא עולם הברודים ונקרא עולם האצילות. אז נתהוו בחי' שני הויר'ת דמ"ה וב"ן ממקום הטבור של זה הא"ק ולמטה עד סיום רגליו, וכ"ז אינו אלא בבחי' האורות היוצאים מתוך א"ק דרך נקבי אח"ף וכו', כנזכר לעיל אבל באורותיו הפנימיים אין לנו עסק בהם כלל. וכתב עוד במ"א אבא מארי ז"ל וז"ל נלענ"ד כי אור ראש א"ק הוא ע"ב חכמה דס"ג, ואור של אח"ף בינה דס"ג בנר"ג, וישסו"ת ירדו עד הרגלים, ואח"כ עלו ועמדו מחצי הטבור ולמעלה, והעלו מ"ן לאו"א והולידו אור חדש ז"א ונוק', וירדו מהטבור ולמטה, והם מ"ה וב"ן שבס"ג בפנים. וכנגד זה מבחוץ אור שעלה ויצא מן העיניים הן לישראל סבא ותבונה. ואור היוצא מאור חדש דרך נקבי העור הוא לז"א ונוקביה שבחוץ. והרי נתבאר עסמ"ב שבהויר'ת ס"ג הכוללת, או אפשר כי האור שעלה למעלה מן הטבור הוא מ"ה וב"ן דס"ג, ואור חדש הוא מ"ה וב"ן הכוללים בכל פרטיהם, וזה יותר נכון, כי נשלמו ד' הויר'ת הכוללות, כל א' מהם עסמ"ב. והאור שיצא מהעיניים הוא מ"ה וב"ן דס"ג שבחוץ, ואור היוצא דרך נקבי העור מהטבור ולמטה ומשאר הנקבים הוא להויר'ת מ"ה וב"ן הכוללות. וכל מ"ה וב"ן הכוללים נקראים בחי' נקודים יען כולם טפלים אל נקודות דס"ג, ועמהם יצאו נכללים בהם בתחלת יציאתם. ונמצא כי עולם האצילות אינו רק מ"ה וב"ן, שם הדר ומהיטבאל, ובחי' ס"ג מתלבשת בתוכם (שעה"ק כא ע"א).

⁶² אחר (נ"א אחד) (אוצ"ח), ב' (שעה"ק).

⁶³ איך בכל העולמות בחי' נה"י וחצי ת"ת שבפרצוף א' הם המולידיים כנגדם פרצוף האחר, כי הרי נה"י דא"ק הם המוציאים האורות כל עולם האצילות ששרשו הוא פרצוף עתיק יומין ונה"י דעתיק לא"א וכו' (מבו"ש ג ע"ג, מהביאורים).

⁶⁴ הם (נוסף בלש"ו).

⁶⁵ וא"א (נוסף בשעה"ק).

מאיר העין חלק ב'

⁶⁶ כן הוא כ"ז גם כן במבו"ש ד ע"א [ג ע"ג] ספ"ג אבל בשעה"ק יט ע"א [כא ע"ג] שורה ו' ליתא [ונה"י דא"א לאו"א] (לש"ו).

⁶⁷ נמחק באוצ"ח ובביאורים.

⁶⁸ דחוק (אוצ"ח, לש"ו).

⁶⁹ פיסקה זה אחרי פיסקה הבא במבו"ש.

⁷⁰ אוצ"ח לא גורס את המוסגר.

⁷¹ כאשר יהיה נברא אח"כ בעתו ובזמנו (נוסף בשעה"ק).

⁷² ובה תבין מ"ש [בש"ח] איך יש מסך ופרסא בין הבריאה אל האצילות, אכן אל האצילות למה שלמעלה ממנו אין צריך מסך ממש רק ריחוק מקום בלבד שהוא הצמצום הנ"ל, כי עלה האור למעלה מן הטיבור ונתרחק מהנקו' אשר מכנגד הטיבו' ולמטה מבחוץ. והמשכיל יבין מ"ש כי בכל יציאת אורות מחודשים ועולמות נוספים אינו אלא על ידי צמצום אור, כי כן היה צמצום הא"ס להוציא א"ק, וא"ק להוציא הנקודות הוא האצילות, וכל זה הוא קרוב אל ביטול המלכים ואסור להוציא בפה כי זה מקום גבוה (מבו"ש).

⁷³ נמחק במבו"ש (ביאורים).

⁷⁴ הנוק' שהם (נוסף במבו"ש).

⁷⁵ וירד זה האור חדש ובקע ההוא פרסא, כי הרי למעלה ממנה במקום החזה יש עתה אורות רבים מאד ואין כח במקום לסובלם, ונבקע הפרסא ויורד האור דרך שם מהטיבור ולמטה, וממלא כל אותו המקום שהיה ריקן כנז' מזה האור החדש (מבו"ש).

⁷⁶ אמנם להיותם שם למעלה והם דחוקים שם הוציאו מהם ענפים לחוץ דרך העיניים (מבו"ש).

⁷⁷ נבאר ענין אור החדש הג' וכו' ואמנם אור זה החדש ודאי שהוא גדול ועליון יותר מן אור העין העיקרי שממנו נעשו הנקו' מן הטיבור ולמטה כנז', והוא לסיבת היות נמשך מזווג דע"ב עם ס"ג, משא"כ באור העין של הנקודים שהוא אור תחתון מאד דשם ס"ג לבדו מן הטיבור ולמטה, כי אפילו העקודים אינם רק בחי' נפש דס"ג, ומה שיהיו הנקודים שתחתיהם, אך בערך אחר הוא יותר גדול אור העין של הנקודים מאור החדש הזה, כי אור הנקודים עלה למעלה בחזה ויוצא דרך העין בגילוי גמור ואורו גדול, אך אור החדש הוא מכוסה תוך גוף א"ק למטה מן הטיבור תכלית הכיסוי, ואין יוצא ממנו רק אור מועט מאד בהעלם דרך דופני הכלים והגוף של א"ק להאיר בנקו'. והנה נתבאר כי הי' נקוד' התחילו מן הטיבור דא"ק עד למטה. ואמנם סדר התחלקם הוא ע"ד שביארנו היאך ז"א מלביש את הא"א, וכן הענין כאן כי כתר הנקודים מלביש את חצי הת"ת של א"ק שהוא חצי הגוף מהטיבור ולמטה, וחב"ד דנקו' מלבישים ג' פרקים ראשו' דנה"י דא"ק, וחג"ת דנקו' מלבישים ג' פרקים שניים דא"ק דנה"י שלו, וכן עד"ז כנז' בז"א. אך יש הפרש א' ביניהם, כי הז"א המלביש את א"א הוא מכל סביבותיו בהשוואה א', אכן אלו הנקודים עיקר מקומם בצד פנים דא"ק כנגד העינים, שמשם הם נמשכים. אמנם הארתם מתפשטת גם אל האחור והצדדין, בין מבחינת האורות, בין מבחי' הכלים של הנקודים. אך עיקר ההארה ומקומו העיקרי הוא בצד פנים ע"ד שביארנו באורות אח"ף כנ"ל (מבו"ש ג ע"ד).

⁷⁸ מבו"ש ג ע"ג.

⁷⁹ ולכן אינו עולה בשם (נוסף בשעה"ק כא ע"ד וכע"ז במבו"ש).

⁸⁰ הן דרך גומות השער והן דרך הטיבור והיסוד, נמצא כי זה האור החדש בוקע ב' בקיעות, א' דרך הפרסא וא' דרך דופני כלים של הא"ק כנז' (מבו"ש ב ע"ב).

⁸¹ אור שיצא מן העיניים הוא לבדו עולם הנקודים ואור החדש מאיר בהם ונכלל בהם להקרא נקודים כמותם (שעה"ק).

⁸² שעה"ק כב ע"א, מבו"ש ג ע"ג, ו ע"ג, ז ע"א.

⁸³ נמחק בשעה"ק.

⁸⁴ גם מהסתכלות ההוא שמסתכל אור העיניים באח"ף [לעשות כלים דאח"ף כנ"ל אח"ף א' בדרוש הר' גדליה] ממנו נמשך עשיית כלים של הנקודות, ונבאר תחילה סדר ההסתכלות, כי הנה בתחילה פוגע הסתכלות העין באורות האוזן הנמשך מלמעלה עד שבולת הזקן, כי עד שם אין אורות החוטם ופה נחשבים נגד אורות האוזן, ושניהם נכללים בו וטפלים אליו, וממה שהראייה שואבת בהסתכלותה באור האוזן ומכ"ש שחטם ופה נכללים בו, הנה ממנו נעשה כלי חכמה דנקו', ומן הסתכלות' בפה לבדה משם נעשה כלי בינה דנקודות, כי הג' כלים הראשונים הם מהסתכלות העין באח"ף ממקומם עד מקום התחברותם בשבולת הזקן כנודע, ואינם מקבלים אותם רק בשבולת הזקן לבד, כי משם מתחילים הם ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה כנודע, כי החטם מגיע עד החזה והפה עד הטבור, ולכן ג' כלים ראשו' יותר חזקים ומאירים, ויש בהם יכולת יותר לקבל האור יותר מהז' כלים תחתונים, לכן ג' כלים ראשונים לא נשברו כי לקחו עליהם ממקום

מאיר העין חלק ב'

שעדיין אורות האזן שהם בחי' נשמה נמשך שם, שהוא עד שבולת הזקן כנז', אך הז' תחתו' שכבר נשלם אור האזן שהוא משבולת הזקן ולמטה נשברו (מבר"ש ג ע"ג).

⁸⁵ מהסתכלות העין (מוסגר באוצ"ח).

⁸⁶ באח"פ ממקומם עד מקום התחברות בשבולת הזקן כנודע ואינם מקבלים אותם רק בשבולת הזקן כי משם מתחילין הן ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה (נ"א בשבולת הזקן ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה ואינם מקבלין רק בשבולת הזקן כי משם מתחילים הן ולא (נמחק באוצ"ח).

⁸⁷ ואינם מקבלים אותם רק בשבולת הזקן כי משם מתחילין הן ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה (נ"א בשבולת הזקן ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה ואינם מקבלין רק בשבולת הזקן כי משם מתחילים הן ולא ממה שכנגד העין עד שבולת הזקן) (נמחק בשעה"ק).

⁸⁸ מהסתכלות באורות החוטם והפה (מוסגר באוצ"ח).

⁸⁹ כנודע כי החוטם מגיע עד החזה והפה עד הטבור (מוסגר באוצ"ח).

⁹⁰ ולא משבולת הזקן ולמעלה (נמחק באוצ"ח).

טעם ביטול נה"ם של הכתר הוא סיבת לקיחתו מן הארת האזן המעולה בריחוק מקום בסופו, גם פגמו היה בסופו שהם נה"ם שלו התחוננים, וגם זה בבחינת חצויותם לבד, כי כבר לקח אור האזן מכל מקום, גם אם הוא בסופו וכו' כי מהכתר של אלו הנקודות נתחלק חציו העליון לעתק וחציו לא"א וזה החצי דא"א הוא שאירע בו קצת פגם (מבר"ש ז ע"ב).

⁹¹ מבר"ש ג ע"ד, שעה"ק כב ע"א.

⁹² הזקן (נוסף באוצ"ח ושעה"ק).

⁹³ הזקן (נוסף בשעה"ק).

⁹⁴ משבולת הזקן ולמטה (מוסגר באוצ"ח).

⁹⁵ הארת (אוצ"ח).

⁹⁶ ג' כלים ראשונים יותר חזקים ומאירים ויש בהם יכולת יותר לקבל האור יותר מהז' כלים תחתונים (מבר"ש).

⁹⁷ חוטם פה (נמחק באוצ"ח, ומבר"ש).

⁹⁸ כי לקחו כליהם ממקום שעדיין אורות האזן שהם בחי' נשמה נמשכים שם שהוא עד שבולת הזקן (מוסגר באוצ"ח).

הג' כלים ראשונים הם מהסתכלות העין באח"פ ממקומם עד מקום התחברותם בשבולת הזקן כנודע ואינם מקבלים אותם רק בשבולת הזקן לבד כי משם מתחילים הם (מבר"ש).

⁹⁹ והטעם שכבר נשלם אור אזן שהוא משבולת הזקן ולמטה, ולכן נשברו (נוסף באוצ"ח).

¹⁰⁰ נמחק באוצ"ח.

¹⁰¹ שמעתי פעם ממורי ז"ל כי טעם מיתת ז' המלכים האלו היה כי הענפים לבד יצאו, אך שרשיהם נשארו בפנים (עי' שער ט' פרק ו), ולכן לא היה כח בענפים לקבל האור ולכן מיתו, וכאשר רצה המאציל העליון לתקנם החזירם לשרשיהם שנשארו בפנים וע"י כן נתקנו. ונלע"ד פירוש הדברים האלה כי הג' עליונות שבז"א הם הם שרשי הז' תחתונות, ולכן בהיותם חסרי המוחין מתו ובעת תיקונם החזירם בסוד העיבור אל שרשיהם שהם השלשה עליונות ויצאו שלמים עמהם ואז נתקיימו גם אפשר שהוא מה שכתוב כי שרשי הי' נקודות נשארו במלכות העקודים וע"ש וכו' ותבין ענין השרשים אם שב' הפירושים הנז' הם יותר צודקים לענ"ד, ואפשר ששרשיהם הם האורות שנשארו בחזה דא"ק אשר משם יצאו ענפים אלו וזה נראה נכון (מבר"ש ו ע"ג).

¹⁰² ממה שהראייה שואבת בהסתכלות באור האזן (מוסגר באוצ"ח).

¹⁰³ ממנו נעשה הכלי אל כתר דנקודים (מוסגר באוצ"ח).

¹⁰⁴ "ואבא לקח ממה שהראייה שואבת מאורות החוטם וגם אור הפה נכלל בו" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "ואבא לוקח מאור החוטם (ממה שהראייה שואבת מאורות החוטם וגם אור פה נכלל בו הנה ממנו נעשה כלי חכמה דנקודים), ואימא מאור הפה (מהסתכלות בפה לבדה ומשם כלי בין הדנקודים)".

הנה ממנו נעשה כלי חכמה דנקודה ואימא מקבלת מהסתכלות בפה לבדה ומשם נעשה כלי בינה דנקודות סכ"י (הגוב"י).

¹⁰⁵ עוד טעם אחר, הג"ר חשובות כא' כנודע ולכן היה כח בהם לקבל אורותיהם (מבר"ש ו ע"ג).

¹⁰⁶ מבר"ש ב ע"ב.

מאיר העיץ חלק ב'

- 107 כי האחור היא הנקבה שהיא תשר"ק, והפנים שהוא הקדם הוא הזכר אבג"ד (מבר"ש).
- 108 שעה"ק כב ע"ב מבר"ש ג ע"ד.
- 109 ועינים (אוצ"ח).
- 110 משם ויצא נמחק בכת"י ובמקומו איתא ונשאר שם ומשם יצא (לש"ו).
- 111 אוצ"ח, מבר"ש ד ע"א, שעה"ק כב ע"ב.
- 112 בפנימיותו (אוצ"ח).
- 113 עי' לעיל הערה 77.
- 114 ז"א (אוצ"ח ושעה"ק).
- 115 ז"א (אוצ"ח ושעה"ק).
- 116 בז"א (אוצ"ח ושעה"ק).
- 117 אור חדש שבפנימיות א"ק מטבורו ולמטה, כי הנה הוא בוקע דפנות הכלים והגוף של א"ק ויוצא לחוץ דרך גומות השערות ומאיר אל י' נקודים הנזכרים שנתפסטו שם, ואמנם ב' אורות גדולים (שעה"ק).
- 118 וגם יצא דרך האחור (נוסף בשעה"ק).
- 119 ונלע"ד פירושו שאינם מתעגלים כאורות נקבי השערות אמנם יוצאים ביושר (שעה"ק).
- 120 נמחק בלש"ו.
- 121 נמחק בלש"ו.
- 122 מבר"ש ד ע"א.
- 123 לכן גם עתה מזה האור החדש לא יצא להם הארה בבחי' הבלים מורגשים ע"ד הבל הטבור ויסוד (שעה"ק).
- 124 כי הלא נודע שכל מציאות מוחין באים מלובשים תוך נהי"ם של הקודם אליו, כי המוחין דז"א באים מלובשים תוך נהי"ם דאימא בסוד כונן שמים בתבונה, והנה גם המוחין דא"א הנמשכין אליהם מן הכתר גם הם צריכים שיבואו מלובשים תוך נהי"ם של הכתר בבחי' החיצונית החיצון שבהם כמו שהוא בנהי"ם דאימא לז"א, והנה כיון שאלו החו"ג של א"א נפלו ונתבטלו ודאי שגם מלבושם שהוא חיצוניות נהי"ם דכתר גם הוא ירד עמהם ונתבטל, והרי זה הוא ג"כ פגם בנקודת הכתר, אמנם בבחי' שכבר נכנסו בא"א ואינם נחשבים עוד מבחי' הכתר, לכן לפעמים נכנס הכל בבחי' ביטול אחוריים דא"א, ולא נזכר ביטול בכתר לסיבה הנ"ל וזכור זה (מבר"ש ז ע"ב).
- 125 הבלים (לש"ו).
- 126 דרושים.
- 127 מבר"ש ד ע"א.
- 128 ולא נמצא בכלן נקודה שתהיה על האות רק אחת והוא נקודת החולם, גם נקודה אחרת לבד באמצע והיא נקודת שורוק בוא"ו, ושאר הנקודות הם למטה מהאותיות (מבר"ש).
- 129 באוצ"ח כת"י כתוב להיפך לפי שהת"ת איהו חולם על הכתר, וזה נכונה וכן צ"ל בע"ח ושעה"ק (ביאורים קד ע"ב).
- 130 תיקו"ז דף קה ע"א ודף קכח ע"א (אוצ"ח).
- 131 שהם תחת האותיות ולכן יצאו מלמטה מתחת הז' נקודים התחתונים דנקודות (מבר"ש).
- 132 דנ"ה (לש"ו).
- 133 הביצים (אוצ"ח).
- 134 מנ"ה (לש"ו).
- 135 גבוה (מבר"ש).
- 136 מבר"ש ד ע"ב.
- 137 אמנם יש כאן מקום שאלה, כי הרי בז"א המלביש את אימא לנה"י שלה כנזכר, הנה היסוד דאימא הוא הדעת של ז"א, וכן כאן בא"ק היה כן, כי הדעת דנקודות יונק מיסוד א"ק ולא חו"ב הגדולים ועליונים ממנו. והתשובה כי האימא דאצילות הנה היא ארכינת עצמה ויתבא רביעא על בריה הוא הז"א לעשות לו מוחין, וכשהיא רובצת מוכרח שנשפל היסוד שלה למטה מרישיה ירכותיה שהם נה"י, ולכן דעת דז"א לתתא מחו"ב שלו, אמנם כאן בא"ק הוא עומד ולא רובץ, ואז פרקא קדמאה דיסוד הקבוע בסוף הת"ת הוא הגוף ודאי שהוא גבוה מנ"ה, ונמצא כי בנקו' הדעת

מאיר העיץ חלק ב'

- שלהם גבוה למעלה מחו"ב שלהם ונמצא כי מסיום היסוד דא"ק הנתון בדעת הנקודים, משם מסופו יוצא הבל והארה אל חו"ב דנקודים שהם תתאין מיניה (מבר"ש).
- 138 אוצ"ח, מבר"ש ד ע"ב ו ע"ד, שעה"ק כב ע"ד.
- 139 זה היה אחר שנזדווג הכתר מיניה וביה כי גם הוא כלול מזכר ונקבה, ובכח הזווג הוא הוציאם לחוץ בכלי החכמה וכו' כי א"א להוציא אורות אלא בכח זווג ושמור כלל זה (מבר"ש).
- 140 בינה (מבר"ש).
- 141 אחרות (סכ"י - הגוב"י).
- 142 כולם (אוצ"ח לש"ו).
- 143 בגבורה (לש"ו).
- 144 נמחק באוצ"ח, ומבר"ש.
- 145 זה היה אחר שנזדווג כתר מיניה וביה כי גם הוא כלול מזו"ג ובכח הזיווג הוא הוציאם לחוץ בכלי החכמה, עי' מבר"ש ש"א ח"ג כי א"א להוציא אורות אלא בכח זיווג ושמור כלל זה (הגוב"י - ע"ח כת"י).
- 146 נתנם (מבר"ש).
- 147 ואח"כ נזדווג (מבר"ש).
- 148 וז"ת (מבר"ש).
- 149 נמחק באוצ"ח, אמנם מופיע במבר"ש ובספרי הלש"ו. מכאן ואילך נמחק במבר"ש.
- 150 של אר"א (נוסף באוצ"ח).
- 151 שהוא בינה שממנה דינין מתערין (מבר"ש י ע"א).
- 152 ענין המלוכה כמלך היושב על כסאו ואח"כ היו מתים ונופלים מכסאותם (מבר"ש ו ע"ד).
- 153 וגם מילוי ו' ספירות הנחרבים (ע"ח מכת"י - הגוב"י).
- 154 מבר"ש דף ה ע"א ודף ט ע"ד.
- 155 נמחק במבר"ש.
- 156 (כי יצא בלעם מסיגי מלך זה הוא דעת העליון, ומ"ש מהררי קדם, כי אלו מלכים קדמאין הנק' הררי קדם, וגם כי הם בסוד המל' לכן נקראים מלכים, ולכן נק' בזוהר ח"א רכ"ג ע"ב חכמת בני קדם חכמה תתאה מלכות) (אוצ"ח).
- 157 מתחילת הפיסקא עד כאן נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "והדד בן בדד הוא הת"ת החזה של בחי' כל הפרצוף, ושם נעשו הדדים, וזהו הדד בן בדד ב"פ דד, שהם בחזה הת"ת, וכן אותיות בדד ב' דד".
- 158 (נ"א היא העטרה של היסוד של הבינה המתרחבת) (אוצ"ח).
- 159 נמחק באוצ"ח.
- 160 (כי כוונתו היתה להאיר אל המלכות כנז") (אוצ"ח, וכן מבר"ש י ע"ב).
- 161 אוצ"ח, מבר"ש ד ע"ג, ה ע"א, ו ע"ד, שעה"ק כג ע"ב.
- 162 נמחק באוצ"ח.
- 163 ואז אור הראשון מהז' היה חוזר לעלות ולהתעלם אל שרשו והכלי מתבטל (מבר"ש).
- 164 שני (אוצ"ח ולש"ו).
- 165 דלית לה מגרמה כלום וכו' (אוצ"ח).
- 166 נמחק באוצ"ח.
- 167 אוצ"ח, שעה"ק כג ע"ב, מבר"ש ז ע"א.
- 168 הקדמת ענין (אוצ"ח).
- 169 ישיבתם ואחיזתם (נוסף בשעה"ק).
- 170 עיקר התדבקותם (שעה"ק).
- 171 והקוצים הם הקלי' היו יכולים להתאחז בכרם ולינק משם (שעה"ק).
- 172 זר"ן (אוצ"ח).
- 173 לכן (נוסף באוצ"ח).
- 174 ולינק משם (אוצ"ח).
- 175 ליכנס ולינק (אוצ"ח).

מאיר העיץ חלק ב'

- 176 מבחי' זווג אב"א (נוסף בשעה"ק).
- 177 והתפלל תפלות, וקצץ וכתר את החיצוניים, ע"י מעשיו, שלא יתדבקו באותם האחו' (נוסף בשעה"ק).
- 178 בסוד כותל שבאמצע שני השותפים הנז' בריש מסכת ב"ב (נוסף בשעה"ק).
- 179 נמחק בשעה"ק ובאוצ"ח.
- 180 נעשה להם עתה ב' אחוריים שלמים היה באופן זה (שעה"ק).
- 181 באו"א (נוסף בשעה"ק).
- 182 נמחק בשעה"ק ובאוצ"ח.
- 183 סוד הטיפה דיהיב או"א בזווגם כנז' (שעה"ק).
- 184 אין החו"ג יוצאים רק מיסוד דבינה כצ"ל (לש"ו).
- 185 בהם (אוצ"ח).
- 186 "כי אין יוצא מיסוד דבינה רק חו"ג, כי מן החכמה ובינה דז"א אינו יוצא רק הארה בעלמא, שמכים החסדים המגולין שם ומוציאין אורותיהן לחוץ" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "והנה סיבת היות נעשה להם עתה ב' אחו' שלימים, היה באופן זה, כי ע"י מצוות ומע"ט של האדם התחתון גרם זווג עליון באו"א, וחזרו לתת להם לזו"נ בחי' מוחין אחרים, שהם בחי' החסדים וגבורות של דעת דז"א, אשר הם עיקר סוד הטיפה דיהיב או"א בזווגם כנז'. והטעם הוא כי תרין מוחין דז"א הנקראים חו"ב, אין אורותיהם מתגלים בז"א כי הם מלובשים תוך נו"ה דאבא ואין יוצא מהם רק הארה מועטת בכח הכאת האורות החסדים המגולים שמכים בהם ומוציאים קצת הארה מהם לחוץ כנודע, משא"כ בחסדים וגבורות המתלבשים בתוך יסוד דאמא המסתיים בחזה דז"א ומשם מתגלים בגלוי גמור ויוציאים לחוץ תוך ז"א ומאירים בו, ולכן העיקר הם החסדים וגבורות כנז'. ונמצא כי בהתפשט החסדים והגבו' למטה בגופא דז"א, אז החסדים ניתנים אל ז"א ובהם נשלם ונגמר בנין אחו' שלו בשלמות, והגבו' ניתנים אל הנוק' כנודע וע"י נשלם אחו' שלה ויש לו אחו' שלם ולה אחו' שלם ואז יכולין לחזור אפין באפי' כיון שאחור' שלימי', ואין עתה יכולת בחצוני' להתאחז שם. משא"כ בתחלה שהיה לזה חצי, אח' ולזה חצי והיו יכולים להתאחז בהם וכו' והנה נמצא כי תועלת כניסת החסדים והגבורות בז"א היתה לב' סיבות שהם, אחת כי הם המגדילים והמשלימים האחו' דזו"ן ועוד שע"כ חוזרים פב"פ".
- 187 נמחק באוצ"ח.
- 188 פנים (אוצ"ח ושעה"ק).
- 189 אחור (אוצ"ח ושעה"ק).
- 190 אוצ"ח גורס את המוסגר.
- 191 והנה בהיות או"א טרם יציאת המלכים האלה מבטן המלאה כבר היו אפין באפין ונשלמו אחוריהם ע"י המוחין שבהם החסדים והגבורות שנמשכו בהם מזווג הכתר מיניה וביה כי פעם הראשונה חזרו או"א פנים בפנים שלא ע"י מעשה התחתונים ובלי מיין נוקבין ואז ניתנו באימא הז' מלכין והיו בה אח"כ בסוד מיין נוק' להעמיד או"א על עומדם באותם המוחין ופנים בפנים. אמנם אחר הפעם הראשונה או"א לשום זווג פנים בפנים רק על ידי העלאת מיין נוקבין, ולכן אם כאשר יצאו שבעה המלכים היו קיימים ולא היו מתים היו מעלין תמיד מיין נוק' בבינה כי הבנים הם הם המעלים תמיד המ"ן והיו מעמידין תמיד את או"א קיימים פנים בפנים במוחותיהם. אמנם במות אלו המלכים חסר בחי' מ"ן באימא ולכן לא נתקיימו המוחין באו"א הגורם להם בחינת פב"פ כנ"ל ואז אותה הבחינה של החסדים והגבורות של או"א המגדלת אחוריהם ירדה גם היא למטה וחזרו או"א אב"א נמצא כי האחוריים שנפלו מאו"א הם בחינת החסדים והגבורות שהיו בהם אשר השלימו אחור' כנ"ל וירדו החסדי והגבורות וגם בחינת חצי האחוריים שלהם שגדלו ע"י החו"ג הנ"ל (מבר"ש).
- 192 להחזירם (אוצ"ח).
- 193 מבר"ש ז ע"א.
- 194 כי החו"ג הניתנים בזכר ובנקבה הם הם המציירים ובונים ומשלימים חסרון, וחצי האחוריים של הזכר והנקבה ועל"י כך גורמים חזרת הזכר והנקבה פב"פ (מבר"ש).
- 195 נמחק בשעה"ק, ובאוצ"ח.
- 196 נמחק בשעה"ק.
- 197 מבר"ש ט ע"ד.
- 198 לזו"ן שהם הז' (אוצ"ח).

מאיר העין חלק ב'

- 199 אחורי (נוסף בשעה"ק).
- 200 זר"ן (שעה"ק).
- 201 בזהר כתיבת יד (אוצ"ח).
- 202 (נ"א מלאכת סופ"ר) (אוצ"ח).
- 203 זיונין (אוצ"ח).
- 204 נמחק באוצ"ח.
- 205 ונ"ל חיים כי הרפ"ח ניצוצין הנז' למטה הם בחי' התגין דז"א שהם אורות שלקח העין מאח"ף, והם החופפים אך הנקודות הם האורות עצמם היוצאים מן הטבור דרך העין, ובזה ניחא דאיכא תגין ונקודות שהם ב' בחינות גם אלו התגין שבאותיות אחוריים דא"א (מבר"ש).
- 206 נמחק בכת"י (הגוב"י).
- 207 מן (נ"א עם) (אוצ"ח).
- 208 הנמשכים מלובשים תוך (שעה"ק).
- 209 בעולם (אוצ"ח).
- 210 בעולם (שעה"ק).
- 211 "האורות נשאר" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "אז נתהוו בחי' התגין, שהוא ענין היות האורות עומדים בצורת תגין".
- 212 נמחק באוצ"ח.
- 213 הוצאת הברה (אוצ"ח).
- 214 נמחק באוצ"ח.
- 215 ושום הברה (אוצ"ח).
- 216 ומתנדנדים (אוצ"ח).
- 217 הניגון (אוצ"ח).
- 218 נמחק באוצ"ח.
- 219 נמחק בשעה"ק.
- 220 שעה"ק כד ע"א.
- 221 נמחק באוצ"ח.
- 222 אוצ"ח, שעה"ק כד ע"ב, מבר"ש ח ע"ב.
- 223 נמשכו (אוצ"ח ושעה"ק).
- 224 נ"א מעלין (אוצ"ח).
- 225 מלכים כולם (אוצ"ח ובשעה"ק).
- 226 נמחק באוצ"ח שעה"ק ומבר"ש, וגורסים את הנ"א.
- 227 נמחק באוצ"ח ומבר"ש.
- 228 אוצ"ח גורס את המוסגר.
- 229 בא"א (נוסף בשעה"ק).
- 230 הוחזרו (אוצ"ח).
- 231 "אחרי שהיו כבר" נמחק בהגוב"י, ובמקומו איתא "אחר שיצאו כבר בחו"ג אשר היו בבינה".
- 232 מן הכתר לאר"א כבתחילה הגה"ה מן היסוד דכתר כי נה"י דכתר נתלבשו במוחין דאר"א (הגוב"י).
- 233 להוליד (אוצ"ח).
- 234 בא"א (שעה"ק).
- 235 עד מקום (שעה"ק).
- 236 שהוא דוגמתו של הדעת הזה ולא נתפשטו עוד למטה (שעה"ק).
- 237 (בין הכתפים) (נוסף באוצ"ח).
- 238 נמחק באוצ"ח.
- 239 "הכל לירד" נמחק בשעה"ק ובמקומו איתא "ירידת חסד וגבורה שלהם".
- 240 בגופם (אוצ"ח).

מאיר העין חלק ב'

- 241 נמחק באוצ"ח.
- 242 (נ"א בכלי המלך) (אוצ"ח).
- 243 והחסדים ירדו ביסוד דאבא (נמחק באוצ"ח).
- 244 המוסגר נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "אלא", ומבו"ש גורס "להפגם".
- 245 ואיך נפרד תיכף עתה מאימא וחזר לאחו' (נוסף בשעה"ק).
- 246 שמצד (אוצרות ולש"ו)
- 247 (נ"א פנים) הנחזרים (אוצ"ח).
- 248 "אחוריים החוזרים (נ"א פנים הנחזרי) נגד פני הנקבה, אבל אחוריו אינם דבוקים עמה" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא, "הנדבקים ומתחברים עם פני הנקב' ויש בהם בחי' אחוריים שאינם נדבקים עמה".
- כל תיבות אלו (אבל אחוריו אינם דבוקים עמה) מוסגרות ונ"ב הוא מיותר ואין לו פירוש וכן בשעה"ק ליתא (לש"ו).
- 249 מבו"ש גורס את המוסגר.
- 250 נמחק באוצ"ח.
- 251 (המלך) (אוצ"ח).
- 252 "הגבורות ביסוד דאמא (נ"א ה"ג דאמא עלאה שהיו בגופה)" נמחק באצרות, ובמקומו איתא "ה' גבורות בגופא דאמא".
- 253 ונפלו גם האחוריים שלה למטה (מוסגר באוצ"ח).
- 254 גם נתפשטו כללות ה' חסדים וה' גבורות במלכות דאבא ובמלכות דאימא כי לכן ג"כ נק' המלכות כל"ה כל ה' אך היסוד נקרא כ"ל בלא ה' כנזכר וכאשר מת הת"ת והתחיל למות ולהסתלק האור משליש הראשון עד החזה ירדו כללות ה' חסדים והגבורות דב' יסודות דב' מלכיות דא"א עלאין ונגמרו אחוריהם ליפול לגמרי ונמצאו אחורי א"א עילאין יושבין פה למטה באופן זה כי אחורי אבא יושבים בקו ימין ובמקום שהיה חסד דז"א שהוא מלך הב' ואחורי אימא במקום שהיא מלך הג' שהיא גבורה דז"א כנודע כי א"א היו בסוד קוים ובכח היות אלו האחוריים שנפלו עד פה זהו בחי' הכלי החדש שעשו א"א שנתפשטו עד פה ועלו שם אח"כ אור החסד והגבורה כנ"ל והתפשטות ההוא הוא עצמו בחי' האחוריים האלו שנפלו עד שם ולא נפלו יותר למטה כי שם נגמרה נפילתם בעת מיתת החסד והגבורה ושליש הת"ת ולכן נשארו שם ונתעלמו אח"כ ונתלבשו אורות חסד וגבורה בב' אחוריים האלו וגם אורות הנצח וההוד אלא שהכל למעלה במקום החסד והגבורה. (מבו"ש).
- 255 נגד (אוצ"ח).
- 256 (נ"א או ה"ג) אוצ"ח, או ה"ג (שעה"ק, מבו"ש).
- 257 "נגמרו כל אחורי א"א עילאין לירד ו" - נמחק באוצ"ח, וגורס את שאר המוסגר, וכן בשעה"ק.
- 258 ירדו כללות ה' חסדים דיסוד אבא עילאה וכללות ה' גבורות ד[יסוד - נוסף בשעה"ק] אמא עילאה ואז נגמר לירד כל בחינת אחורי א"א עילאין לגמרי וגם (עד למטה בגופא דילהון בין הב' כתפין) (אוצ"ח ושעה"ק).
- 259 אבל עדיין הם עומדים פב"פ (נוסף בשעה"ק).
- 260 מבו"ש ט ע"א.
- 261 אורות המלכים (שעה"ק). (נ"א אורות) (אוצ"ח).
- 262 והיו אחוריים של יש"ס עם פני התבונה כנז' בא"א (נוסף באוצ"ח).
- 263 (נ"א אורות) (אוצ"ח).
- 264 מתלבש (נוסף בשעה"ק).
- 265 היא (אוצ"ח).
- 266 שם הוא מתלבש בחי' עטרת יסוד דא"א, ושם נכללת עם היסוד (שעה"ק).
- 267 (אחד) דבינה ותבונה יחד כנודע (אוצ"ח).
- 268 וכן על דרך זה בענין הפרצוף מלכות דאבא למלכות דישראל סבא ותבונה (שעה"ק). פה המלכות דתבונה היא במלכות הז"א שהיא מלך השביעי והיא המלכות שכמותה ולכן עלתה בשם כי היא המלכות גמורה, אמנם המלכות של אימא אינה מלכות ממש כי הרי גופא דבינה היא

מאיר העין חלק ב'

בהיות אימא ותבונה חד פרצוף וגם בהתעלמה בז"א היא בשליש העליון דת"ת שבו שהוא בחי' גופא ולכן שם נכללה בכלל היסוד (מבר"ש).

269 אוצ"ח, שעה"ק כד ע"ד, מבר"ש ט ע"ב.

270 ונמצא כי כל מה שנפל מכל הבחינה שהם ז' מלכים ואחוריהם דד' פרצופים או"א וישסו"ת הם י"א בחינות, אשר מהפסולת שבהם נעשו הקלי', ומה שלא נתברר מהם עדיין הם נתונים תוך הי"א קלי', הלא הם סוד י"א סממני הקטורת שהם האורות שם תוך הקלי' כנז' בפרשת יתרו דף סט ע"א ובפרשת ואתחנן ובתיקונים תיקון יח דף לו דלית סטרא אחרא דלית בי הנהירו דקיק חד דנהיר סחרניה, כד"א ונגה לו סביב וכו', וז"ס ומלכותו בכל משלה, ובכל יום ויום אנו מבררים מהם ומעלים אותם, ולכן מועיל הקטורת למיתת המגפה כי המגפה מן הביורר כמ"ש בע"ה (מבר"ש).

271 הב' (שעה"ק).

272 כנז' בתיקונים מכתב יד (שעה"ק). והם בז"א כמ"ש בתיקונים (דף לח ע"א) למאן להווא צינור דאיהו ו' דכליל ו' צינורין דכולהו משית אתון דאינון אבגית"ץ גם הוזכר בתיקונים שזהו שם מ"ב דעולם יצירה ונק' חותמא דשעוה ויצירה וז"א הכל א' כנודע (מבר"ש).

273 באח"ף והם בבריאה (מבר"ש).

274 כנגד בריאה (שעה"ק)

275 בעינין (מבר"ש).

276 כנגד יצירה (שעה"ק).

277 ועשיה (נ"א הוא בבחי' ז"א שהוא יצירה) - נמחק באוצ"ח, וכן בשעה"ק, אמנם מבר"ש גורס "ועשיה".

278 שם מ"ב ג' פעמים י"ד (נוסף במבר"ש).

279 האד"ר והאד"ז (אוצ"ח), אד"ר (שעה"ק).

280 מתו (אוצ"ח, ושעה"ק).

281 (אחורי) (נוסף באוצ"ח), ושעה"ק גורסו ללא סוגריים.

282 למטה במקום ז"א ונוק' (נוסף בשעה"ק).

283 נמחק באוצ"ח.

284 מלך הז' (שעה"ק).

285 קטנה (שעה"ק).

286 י' זעירא (מבר"ש).

287 "ר"ק דז"א" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ו' מלכים הנכללים בז"א".

288 "אב"ג" נמחק באוצ"ח, וגורס את המוסגר.

289 נמחק באוצ"ח של הוצאת אהבת שלום, אבל מופיע באוצ"ח הוצאת החיים והשלום.

290 נמחק באוצ"ח של הוצאת אהבת שלום, אבל מופיע באוצ"ח הוצאת החיים והשלום.

291 "ושבירה בעלמא ונשאר במקומה" נמחק בשעה"ק ומבר"ש, ובמקומו איתא "בעלמא ולא נתיצה והריסת בנין אלא שנקרע הכלי ונשאר במקומו באצילות".

292 באה (אוצ"ח).

293 דיוד"ן בריבוע (נוסף באוצ"ח).

294 מבר"ש ח ע"ד.

295 נמחק באוצ"ח.

296 "וזה נשאר להם (נ"א ועד"ז נעשים)" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "ועד"ז עושים (נ"א נעשים)".

297 הרי נתבאר היטב ענין מיתת הז' מלכים שהם זר"ג, ו"ק שלו לבד, וחלק א' מנוק' לבד, וענין ביטול כל האחורים דאו"א וישראל סבא ותבונה ונה"י של הכתר. ותבין ענין הגדלת זר"ן אחר התיקון להשלים שאר אורתיהם שחסרו ולא יצאו מתחילה, ואלו האורות אינם יוצאים בין שלו בין של נוק' אלא מלובשין תוך האחורי' הנז' כי אינם יכולים לקבל אורתם בכליהם אלא ע"י הפסק מסך האחו' הנז' והאחוריים להיותם מאו"א יכולים לקבל הארות דז"א כי הם אורות לתחתון מהם אך הז"א עצמו אינו יכול לקבלם רק על ידיהם ואז לא יחזרו כליו להשבר (מבר"ש ט ע"א).

298 ונתלבשו בתוכם בסוד מוחין (שעה"ק).

מאיר העין חלק ב'

והענין כי אנו מבררין אלו האחוריים הנז' מעט מעט להשלים חלקי האחוריים ולהעלותם לאור"א למקומם עליון וזהו ג"כ הסוד הנמרץ של העלאת מ"ג שמעלים זר"ן למעלה באור"א ז"א באבא ונוק' באימא הברורין שנבררו לגמרי מאותם כלים של האחוריים שכבר נשלמו ונשארים למעלה ונתקנים אור"א מעט מעט וגם אנחנו התחתונים בני זר"ן מעלים מ"ן הם הבחינה שנתקנו מהכלים של זר"ן שירדו במקום המיתה למטה בבי"ע וכל זה נעשה על ידינו אך הברורין דאחוריים דאור"א נשארו באצילות ואין מי שיבררו אלא זר"ן והם הם המעלים אותם בסוד מ"ן וכפי גודל הברור שנתברר ועולה נתוסף כח למעלה ויורד שפע מלמעלה ע"י הזווג העליונים להשפיע בתחתונים וע"י השפע היורד מוסיף כח התחתונים ללקוט ולברר והבן זה היטב כי זהו הסוד הנמרץ האמיתות של המ"ן הנז' בכל מקום באמיתות ולא יגמרו להתברר כל אלו הבחינות בין דאור"א ובין דזר"ן עד שיבא המשיח בב"א ולכן כתיב אז בלע המות לנצח בסוד המיתה של המלכים גם תבין סוד המוחין הבאים אל הזר"ן מלובשים תוך אור"א מה ענינם והבן זה היטב מאד כי אלו השני כללים של המ"ן של המוחין הם כמעט כוללים כל החכמה הזו ושני הכללים האלו תלויים זה לזה כי האחוריים דאור"א שהם לבושי המוחין הם הם המ"ן וזה תיקונם וברורם לכן בכל יום ויום נתוסף תיקון וברור מחודש מחבירו וזהו חיוב התפילות בכל יום ויום ואין תפילת יום א' מועילה ליום זולתו כי אין זה דומה לזה וכל זה נמשך עד ביאת המשיח כנ"ל ותמיד עד ימות המשיח א"א להמשיך המוחין תוך זר"ן אלא מלובשים תוך האחוריים הנז' (מבר"ש ט' ע"ב).

299 תיקון (אוצ"ח).

300 נמחק באוצ"ח.

301 (מלכי) (נוסף באוצ"ח).

302 לוקחם (אוצרות ולש"ו).

303 בקומתם (נוסף באוצ"ח ושעה"ק).

304 ונכנסים ברישא (נמחק באוצ"ח).

305 כאשר הנה"י דיש"ס ותבונה עם המוחין שבתוכם הם מתלבשים שניהם תוך ז"א לבדו ואח"כ מן הפרקים בתראין שלהם המתלבשים תוך נה"י דז"א יוצא ההארה שלהם לחוץ להאיר בנוק' דז"א להגדילה ולתקן מוחין דילה ג"כ הנה אז מוכרח הוא שלא יהיו שוים בקומתם רק היא בנה"י או בחג"ת שבו. אבל כאשר הנה"י דחכמה והנה"י דבינה עילאה נכנסים בז"א, והנה"י דיש"ס והנה"י דתבונה נכנסים בסוד מוחין בנוק' דז"א, אז יהיו ז"א ונוק' שווין בקומתם (שעה"ק סה ע"א).

306 שעה"ק כג ע"א, מבר"ש ט ע"ד.

307 "ולא ירדו" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "וירדו".

308 נמחק באוצ"ח.

309 מכאן עד בן פלוני מוסגר באוצ"ח.

310 נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "אל נוק' שהם".

311 אוצ"ח, שעה"ק כה ע"ב, מבר"ש ז ע"ב.

312 מבר"ש ד ע"ג.

313 אשר ענין התפשטות הסדר הזה הוא הנקרא תיקון אמיתי (שעה"ק).

לא היו עשרה חלקים שבכל נקודה מהם [כח"ב] כלולה מעשר אמנם לא היו עשרה חלקים שבכל נקודה מהם מצויירין ציור פרצוף בצורת קוים רק כל נקו' כלולה מעשרה והיו העשרה מקושרות זו בזו האמנם בכללות השלשה נקודות שלשתם היה בהם קשר אמין מאד כי היו שלשתם יחד בבחינת קוים שהיא בחינת פרצוף כזה ^{כתר} חכמה בינה וכו' והיו אלו התלת רישין הנכללים בזו הנקודה הראשונה מתפשטין תוך הט' נקו' שתחתיה והם לבושי אליו (מבר"ש ה ע"ג).

314 (הרי לפניך ציור עמידת העשרה נקודות בעולם התהו קודם התיקון).

כתר
חכמה
בינה
חסד
גבורה
היות
נצח
הוד
יסוד
מלכות

(אוצ"ח מבר"ש). ז"א מתחילת אצילות בעת אצילות המלכים שמתו יצא בחי' ו' נקודות זו ע"ג זו ולא יצאו בו בחי' ג' ראשונות אפילו בבחי' נוק' לא יצאו והששה קצוות יצאו אלא שהיו בבחי' נקודות לבד ולא בבחי' פרצוף אלא היו זו ע"ג זו (מבר"ש מד ע"ד).

315 תקנה (אוצ"ח).

316 אל הבינה (מוסגר באוצ"ח).

317 נמחק בשעה"ק.

מאיר העין חלק ב'

- 318 "ונמצא כי לא נתעלה רק חצי אור הת"ת התחתון כי חצי העליון עומד במקומו שכבר נתפשט דרך בו כלי הכתר" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ועי"כ לא יצטרך לעלות אל הבינה".
- 319 לפי שלא נתעלה כל אורו רק חציו לבד וחציו העליון נשאר במקומו (נמחק בשעה"ק).
- 320 עד מלכות (אוצ"ח).
- 321 נמחק באוצ"ח.
- 322 רק (נוסף באוצ"ח).
- 323 אין (אוצ"ח).
- 324 ספירה (אוצ"ח).
- 325 עצמה (אוצ"ח).
- 326 טעם סיבת הגדלת הכלי הזה היה אם לסיבת ריבוי אור הדעת הנכנס עתה שם וגם כי הדעת הוא נשמת הו"ק, ולכן להיטיב את הת"ת שהוא אחד מהו' קצוות שלו העיקרי לכן נתפשט להיטיב לו שישאר במקומו קרוב אל הכלי שלו. והנה לק' ית' כי אור היסוד והמלכות גם הם עלו עד הדעת הזה וא"כ קשה למה לא נתפשט כלי הכתר כל קו האמצעי עד מקום המלכות ולא יצטרכו לעלות יסוד ומלכות שלא במקומם.
- והענין כי כבר ביארנו כי עולם הנקודות הוא הוא עולם האצילות ומתחילין מטיבור דא"ק עד סיום רגליו בקירוב עוד יתבאר כי הנקודות הא' של ה' נקודות אשר ממנה נעשה כתר האצילות הוא א"א והוא מתפשט עד סיום האצילות אחר התיקון וכל שאר הפרצופים דאצילות מקיפים ומלבישים אותו זה על גב זה ונמצא כי במקום שנתפשט עתה זה הכתר שהוא עד חצי הת"ת דז"א שם יהיה ממש אח"כ בעת התיקון מקום הת"ת שלו עצמו וטיבורו ונודע ג"כ בשערים הבאים כי או"א מלבישים לא"א מן הגרון שלו עד הטיבור ושם מסתיימין ואם אף או"א אחרי התיקון לא יתפשטו יותר משיעור הזה איך א"א שהוא עליון מהם יתפשט וישפיל עצמו קודם התיקון מה שהתחתונים ממנו לא יתפשטו וישפילו עצמם למטה אף אחר התיקון ונ"ל חיים כי כמ"ש לקמן כי סיבת התפשטות או"א עד חסד דגבורה לבד היה מן האחוריים שלהם שירדו שם הנה כן יהי בכתר כי מה שנתפשט ממנו היה בחי' נה"י שלו שנפגמה כנודע כנ"ל ואמנם אחר התיקון יתפשט כולו למטה עד סיום כל האצילות לצורך ז"א כי שם מקומו (מבו"ש).
- 327 בכלי (לש"ו).
- 328 משכיל לאיתן בזמנ' דההוא גבר קם בתיאובתא כל שייפין חדאן ומתחבראן לגביה ואיהו סליק עד מוחא עילאה כו' (שעה"ק).
- 329 רנח ע"א וז"ל יוסף הצדיק עמודא דעלמא איהו נטיל ברשותיה היכלא טמיר וגניז וברשותיה קיימא היכל' שביעאה ואע"ג דקאמרן דהיכלא דלבנ' הספיר ברשותיה קיימא וכו' (שעה"ק).
- 330 נמחק באוצ"ח.
- 331 אוצ"ח גורס את המוסגר.
- 332 שלישי (נמחק באוצ"ח, ובשעה"ק). ובלש"ו נוסף "הא' של".
- 333 נמחק בשעה"ק.
- 334 נמחק באוצ"ח.
- 335 נמחק באוצ"ח.
- 336 שהוא שלו (אוצ"ח).
- 337 (במקומו) (נוסף באוצ"ח).
- 338 ושם נתחבר זה הרשימו שהיא המלכות של הגבורות שבדעת שהם עטרא דנוק' עם החסדים שבדעת שהם עטרא דדכורא כנודע, ועי"ז החיבור האיר הדעת בו"ק של זעיר והרשימו האיר בקו שמאל והשאיר שם את ההוד, והדעת עטרא דדכורא שהם החסדים האירו בקו ימין והמשיכו שם את הנצח שהיה בקו שמאל עם ההוד כנ"ל והמשיכוהו במקומו בקו ימין והרי נתקנו הו"ק כ"א במקומו וכ"ז גרם עליית המלכות עד הדעת (הגוב"י).
- 339 מה נעשה בהרשימו שהניחו כו' כצ"ל מספר אוצ"ח חיים (לש"ו).
- 340 אוצ"ח, שעה"ק כה ע"ד, מבו"ש ז ע"ב.
- 341 "ע"י (אותן) כח" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "בכח אותם".
- 342 ואת הנ"ה (מוסגר באוצ"ח).
- 343 ולמה לא נתפשטה הבינה עד ההוד כל קו השמאלי כדי שישאר אור ההוד במקומו ולא כלול בגבורה וכן באבא אירע זה ג"כ במלוך היסוד שנתפשט עד החסד ולמה גם הוא לא נתפשט עד הנצח כל קו ימין (מבו"ש).

מאיר העין חלק ב'

³⁴⁴ היו (נוסף בלש"ו).

³⁴⁵ והענין כי קודם שנתפשט הכתר דרך קו אמצעי היו שניהם או"א בלתי הפסק ביניהם והיו מאירים זה בזה אע"פ שהיו אב"א לסיבת מיתת המלכים ואחרי התפשט כלי הכתר באמצע לא האירו זה בזה ולא היה בהם כח להתפשט יותר מדאי עד נו"ה ובחי' זו נמשך להם הפסד, אך בבחינה אחרת הרויחו כי תחילה היה הכתר רחוק מהם ועתה בהתפשט ביניהם מקבלים הארתו בקירוב ובכח הארה זו יכלו להתפשט כל א' מחצית מקו שלו, ולהפסד הנ"ל לא נתפשטו כל הקוים (מבר"ש).

³⁴⁶ והנה לק' ית' כי אור היסוד והמלכות גם הם עלו עד הדעת הזה, וא"כ קשה למה לא נתפשט כלי הכתר כל קו האמצעי עד מקום המלכות ולא יצטרכו לעלות יסוד ומלכות שלא במקומם (מבר"ש).

³⁴⁷ הזה (נוסף באוצ"ח).

³⁴⁸ העשרה בבחי' פרצוף א', כי אע"פ שביארנו שהם הרבה פרצופים, והם: פרצוף דעתיק, ופרצוף אריך, ופרצוף אבא, ופרצוף אמא, ופרצוף זעיר, ופרצוף נוקביה, עכ"ז הכל הוא פרצוף א' בלבד כמו שנודע, כי כל אלו (נוסף באוצ"ח).

³⁴⁹ והנה כאשר נעריך אלו הי' נקודים בבחי' פרצוף א' עם היותו כולל פרצופים רבים שהם עתיק ואריך ואו"א וז"א ונוק' כנודע, הנה עם כ"ז הם פרצוף א' כמבואר אצלנו במקומות רבים, כי כולם מתלבשים זב"ז עד שנמצא הכל פרצוף א' כולל כל האצילות מחמעלה למטה (שעה"ק).

³⁵⁰ לבד ופרצוף א' (מוסגר באוצ"ח).

³⁵¹ לאו"א להתפשט (אוצ"ח), יותר ממקום שיתפשט אח"כ או"א אחרי זמן התיקון (שעה"ק).

³⁵² וענין זה צריך ביאור רחב ונקצר בו, והענין כי כבר ביארנו כי עולם הנקודות הוא הוא עולם האצילות, ומתחילין מטיבור דא"ק עד סיום רגליו בקירוב, עוד יתבאר כי הנקודות הא' של הי' נקודות אשר ממנה נעשה כתר האצילות הוא א"א והוא מתפשט עד סיום האצילות אחר התיקון, וכל שאר הפרצופים דאצילות מקיפים ומלבישים אותו זה על גב זה, ונמצא כי במקום שנתפשט עתה זה הכתר שהוא עד חצי הת"ת דז"א שם יהיה ממש אח"כ בעת התיקון מקום הת"ת שלו עצמו וטיבורו. ונודע ג"כ בשערים הבאים כי או"א מלבישים לא"א מן הגרון שלו עד הטיבור ושם מסתיימין, ואם אף או"א אחרי התיקון לא יתפשטו יותר משיעור הזה איך א"א שהוא עליון מהם יתפשט וישפיל עצמו קודם התיקון מה שהתחוננים ממנו לא יתפשטו וישפילו עצמם למטה אף אחר התיקון (מבר"ש).

³⁵³ התחוננים לקבל (אוצ"ח).

³⁵⁴ הויית (אוצ"ח).

³⁵⁵ לכל (אוצ"ח).

³⁵⁶ ג' (נוסף באוצ"ח).

³⁵⁷ גב (נוסף באוצ"ח, ובלש"ו).

³⁵⁸ ג' (נוסף באוצ"ח).

³⁵⁹ (וזה היה בעת העיבור של ז'ין הראשון ומעט קודם לכן) (נוסף באוצ"ח).

³⁶⁰ כולם (אוצ"ח).

³⁶¹ וכלי (אוצ"ח).

³⁶² שעה"ק לח ע"ג.

³⁶³ דע כי טרם שנאצל עולם האצילות נאצלו הי"ס בבחי' עשר נקודות בלבד כלולות בבחי' עצמות וכלים כהדין קמצא דלבושיה מיניה, ואז היה קצת חילוק בין הג'ר לז' תחתונות והוא כי וכו' (שעה"ק).

³⁶⁴ שיעור מספיק לצורך (שעה"ק).

³⁶⁵ ואמנם עתה שהיו נקו' קטנות בלבד ולא היו בבחי' פרצוף שלם לא היה בהם יכולת לקבל האור רב ההוא ולכן נשברו כנודע.

ואמנם עם כ"ז בכל העשר נקו' היה בהם חסרון כמו שנבואר בדרך קצרה והענין הוא כי הנה אז קודם התיקון לא הייתה אהבה בין הי"ס אלא בחי' יראה בלבד והיה לכל ספירה וספירה שני מיני בחי' יראה כיצד הנה חכמה הייתה לה יראה מלעלות אל הכתר שהיא עליונה ממנה. גם יראה שנית, מליירד למטה אל הבינה, שהיא תחתונה ממדרגתה. ועל ד"ז בכל הי"ס. גם היה בהם חסרון אחר, והוא כי לא היה ביניהם אחדות ויחוד, אמנם כלם היו נפרדים זו מזו, ואפילו השש קצוות היו נפרדות זו מזו, עם היותם בחי' אחת הנקראת ז"א כנודע. ואחר זמן התיקון, חזרו ונתייחדו, גם נמשכה אהבה ביניהם, כמו שיתבאר.

מאיר העיץ חלק ב'

ואל זה רמזו רז"ל באומרם, כי בתחלה נברא העולם במדת הדין, שהיא בחי' היראה שהיתה להם כנזכר, ולא היה עומד, שהוא ענין מיתת המלכים ושבירת הכלים כנזכר, עד ששתף עמו מדת רחמים, שהוא זמן התקון, אשר אז נמשך ביניהם אהבה ואחדות, ונתייחדו השש קצוות, ונעשו פרצוף א' הנקרא ז"א כמו שיתבאר.

גם דע, כי אז גם הבינה לא היתה יכולה לקבל אור החכמה, אלא בהיותה פנים דחכמה כנגד אחר הבינה. ולכן כאשר הבינה הולידה את ז' תחתונות, הנקראים ז' מלכים קדמאין דאדום, לא הולידם אחד לאחד זא"ז, אלא ביחד כלם, ו' משמותם על האבן האחת, שהם השש קצוות, עם השביעית שהיא מלכות, הנקראת אבן. ולא היו בדרך ג' ראשונות, שכל אחת מהם יצאה לעצמה נפרדת. ולכן אלו השש קצוות, לא יכלו לקבל האור שלהם, ואז כלי החסד נשבר ונתבטל תחלה. ואח"כ הגבורה. וכן כלם, עד המלכות, ונשברה גם היא.

וע"כ הוצרך התקון, כי אחר שיתוקנו ויעשו בבחי' פרצוף, אז יוכלו לקבל האור שלהם. לפי שעל ידי הפרצוף, מתמעט המשכת האור, דרך צנורות וכלים רבים, ומעברים רבים. והתחיל א"א להתקן בבחי' פרצוף, ואז מספירת הכתר נעשה פרצוף א"א, כלול מתלת רישין, כמבואר אצלנו. ועוד יש בו י"ג תיקוני דיקנא. ואח"כ מן החכמה, נעשה פרצוף אבא, ובו שמנה תקוני דיקנא בלבד. וזהו "זקן אהרן", ראשי תיבות ז"א, שהם בגימטריא ח' תקוני דיקנא דאבא, הנקרא כהן גדול אהרן. ואח"כ מן הבינה, נתקן פרצוף אימא, והיא אין לה זקן, להיותה אשה נקבה. והנה עתה אחר שנתקנו או"א, חזרו להיות פב"פ (מבר"ש/שעה"ק?).

366 נמחק בכת"י (הגוב"י).

367 בז"א (שעה"ק).

368 נמחק בשעה"ק.

369 כי האמצעים היו קצת מתוקנים בסוד פרצוף או"א, משא"כ בנה"י, ולפי שאורם מגולין היו מתגברין על האמצעים וכמבואר אצלנו זה קצת בסוד אמרפל וחביריו יע"ש (נמחק בשעה"ק).

370 נתקן ז"א והיה שם בבחי' עיבור ראשון (שעה"ק).

371 ואז גם ז"א נולד ויצא משם בבחי' ר"ק מתפשטים וגם ממותקים והרי נתבאר לך היטב מי גרם לז"א להיותו בימי העיבור תלת כלילן בתלת, שהיה בדמיון א"א. ואח"כ כדמיון התפשטות ר"ק דאריך נתפשט גם ר"ק שלו ויצא לחוץ ונולד ממותק ומתוקן (שעה"ק).

372 כאן השעה"ק ממשיך במש"כ בהערה 581, ובסוף הפרק חוזר לכאן.

373 אדם ישר.

374 מוסגר באדם ישר.

375 משם (אדם ישר).

376 נמחק באדם ישר.

377 ו' (אדם ישר).

378 נמחק באדם ישר.

379 אמר הצעיר חיים צ"ע אם ענין מלכים אלו שבכל פרצוף מהה' היה הכל קודם התיקון א"כ קשיא כי איך בנוק' דז"א היה בה בחי' ז' מלכים אחר צאת ג"ר שבה, והרי נתבאר כי מעולם לא יצא רק הכתר של הנוק' לבד. ואם נאמר כי זה איירי אחרי התיקון כי אחר שיצא הדר מלך הח' לתקן העולמות התחיל לתקן את א"א, ואז מחדש היה בו שבמ"ה בחי' ז' המלכים עד שהוצרכו להתעבר בבינה שבו ומשם יצא אור חדש הנמשך מהדר הנז' ותקנם. וכן בבוא תיקון ז"א קודם שיתוקן אירע שנית ענין המלכים בז"ת שבו שבמ"ה עד שנתעברה הבינה דז"א בהם ותיקנם, וכן אירע בכל א' מהה' פרצופים זה נחא, כי מלכות דמ"ה שכלולה מי', אמנם מש"ל כי יצאו הג"ר שבכל פרצוף קודם שום תיקון רק מתוקנות קצת זה יורה דאיירי קודם צאת הדר המלך הח' וצ"ע (מבר"ש טו ע"א).

380 נמחק באדם הישר.

381 עי' הגוב"י שמוחק וכן העשירית שבו, והצדק אתו וכמו שכתבתי לקמן (שער יא פרק ה בהערת ר"מ שם) בגליון בשם המבר"ש שער ב' ח"ב סוף פרק ב', הערה 698 (לש"ו).

382 עצמן דפרטות (אדם ישר).

383 "חוץ" נמחק באדם ישר, ובמקומו גורס את המוסגר.

384 במ"ה (אדם ישר).

385 אדם ישר, שעה"ק כט ע"ב.

386 דנקודות (אדם ישר, ולש"ו).

387 ספירה (אדם ישר, ולש"ו).

מאיר העיץ חלק ב'

- 388 הספירה (אדם ישר, ולש"ו).
- 389 (וזעיר) (אדם ישר).
- 390 ומן (אדם ישר).
- 391 נמחק באדם ישר.
- 392 נמחק באדם ישר.
- 393 הא' (אדם ישר).
- 394 מ"ה וב"ן בכל א' מהם (נוסף באדם ישר).
- 395 (שלימה) (אדם ישר).
- 396 נמחק באדם ישר.
- 397 קה"י.
- 398 נמחק בקה"י.
- 399 המלכים (קה"י).
- 400 נמחק בקה"י.
- 401 הו' (קה"י).
- 402 מלכיות (קה"י).
- 403 בז' (קה"י).
- 404 נה"י (קה"י).
- 405 עי' לקמן הערה 481.
- 406 דז"א ור"ק דנוק' (קה"י).
- 407 דיושר (קה"י).
- 408 נמחק בקה"י.
- 409 אוצ"ח, שעה"ק כח ע"א, מבר"ש יא ע"ג.
- 410 "גזר והעלה" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "עשה שיעלר".
- 411 יתחדש למעלה (שעה"ק).
- 412 נמחק באוצ"ח, וכן שעה"ק.
- 413 שלשה נקודות (שעה"ק).
- 414 ואמנם העליה האמיתי של כל ז' הוא בבינה אימא עילאה (מבר"ש), מה שאני אומר שעומדים במקום ג' ראשונות הכוונה היא שעלו בבינה (שעה"ק).
- 415 תכף עם האורות שלהם (נוסף בשעה"ק).
- 416 ורביעית (נוסף בשעה"ק).
- 417 במקום (מבר"ש).
- 418 ובסוף המ' יום נגמרו כלם לעלות בסוד מ' יום של יצירת הולד (שעה"ק).
- 419 לכן כל הי' נקודות צריכים תיקון וכלם צריכים לעלות למעלה בסוד מ"ן נוקבין במקום עליון בשרשם אשר יצאו משם [ההמשך בפרק ב' לקמן] (נוסף במבר"ש).
- 420 מבר"ש יב ע"א.
- 421 ודע כי כל אלו העיבורים והתיקונים אינם רק לברר בחי' הכלים שירדו בעולם הבריאה שמהם הסיגים יוצאים וגם שנשברו יען לא היה בהם כח לקבל האורות שלהם, אך העצמות האורות לא היה בהם פגם כי לכך כשנשברו עלו באצילות ולא ירדו בבריאה, אך העיבורים היו לצורך הכלים כי היה נתוסף בהם כלים מחדש משם של מ"ה והיו ג"כ מתבררים קצת ניצוצות מהכלים דב"ן שנשברו ומהכל יחד נעשה כלי והפרצוף על ידי העיבור. ומה שנתוסף על ידי העיבור בעצמות האורות הוא שבתחילה שלא היה פרצוף היה אור כלולה בנקודה א' ולא היה יכולה להוציא ולהראות פעולותיו ובחינותיו, ואחר הפרצוף אז הראתה כל נקודה ונקודה פעולתה ונתחלקה לי' חלקים זה בבחי' און וזו בבחינת עין וכיוצא. ואמנם גם יש בירור באורות והוא באותם הרפ"ח ניצוצין שגם הם ירדו בבריאה עם הכלים במיתתן ולכן גם בהם שייך בירור ותיקון אך לא באורות שנשארו באצילות והבן זה ואל תשכחנו תמיד כי הוא כלל גדול בכל האצילות (נוסף במבר"ש).
- 422 נמחק באוצ"ח, ומכ"ש לאחרים שתחתיו (נוסף שעה"ק).

מאיר העין חלק ב'

423 אוצ"ח, שעה"ק כח ע"ב, מבר"ש יא ע"ד.

424 נמחק באוצ"ח, וכן בשעה"ק.

425 בחי' (נוסף בלש"ו).

426 וזה האור של מ"ה נקרא דכורא, ואותו האור של עולם הנקודים שנשברו הכלים שלו הוא נקרא נוק', והטעם הוא כי האור החדש הזה הנקרא מ"ה נולד ויצא על ידי זווג כל [נדצ"ל של] ע"ב וטעמים דס"ג, ולהיות שנמשך מבח' ע"ב א"כ יהיה גדול ומעולה מן הס"ג שהם אלו הנקודות שבו הנקראים מלכים שמתו ונשברו. ועוד טעם אחר כי בשם מ"ה הזה לא היה בו מיתה ושבירה כמו שהיה בס"ג בנקודות שבו ובפרטי, כי מה שאנו קוראים נוק' שלו אינו לכללות הס"ג, כולו אלא לבחי' פרטיות הנקודות שבו בלבד, וכיון שבמ"ה יש בו כללות טנת"א אינו קשה לומר שיהיה גדול מן נקודות לבדם של ס"ג, אמנם הטעמים של ס"ג ודאי שהם יותר גדולים (שעה"ק).

427 נמחק בכת"י (הגוב"י).

428 נמחק באוצ"ח.

429 נמחק בכת"י (הגוב"י).

430 הוא דכורא ואז נתחבר עם האורות של הנקודות דס"ג שהם המלכין דמתו והם אורות נוק' (נוסף במבר"ש).

431 כולל (מבר"ש).

432 לכן קורא לה עתה שם חדש שהוא שם ב"ן (נוסף במבר"ש, וכעין זה בשעה"ק).

433 נמחק באוצ"ח.

434 "ועתיק יומין בחי' הדכורא" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "דכורא דעתיק יומין".

435 חלקי (אוצ"ח).

436 אוצ"ח, שעה"ק כח ע"ג.

437 נמחק באוצ"ח ובשעה"ק.

438 נמחק באוצ"ח ובשעה"ק.

439 ונסדר בתחילה סדר יציאתם ונאמר כי הלא בבואם להתקן הנה בתחילה יצאו עשרה עגולי עתיק שהם הנפש שלו, ואח"כ יצאו עשרה עגולי א"א, ואחר שיצאו עגולי אריך, אז יצאו י"ס דיושר דעתיק, שהם בחי' הרוח שלו, ואח"כ יצאו גם י"ס היושר דא"א. ולסיבת הפסק הזמן שבין יציאת עגולי עתיק אל היושר שלו ע"י יציאת עגולי א"א קודם יציאת יושר דעתיק עצמו, לכן נתמעט אור היושר דעתיק ולא נמשך עד עגולי עתיק עצמו רק עמדו רגלי היושר שלו עד עגולי הא"א, משא"כ בא"א כי הנה בין העגולים שלו ובין היושר שלו כולם יצאו קודם צאת עגולי א"א, ולא היה הפסק בין יציאת עגוליו ליציאת היושר שלו, ולכן היה כח ביושר דא"א להתפשט עד עגוליו עצמו במקום שמסתיימין גם יושר דעתיק. וטעם קדימת יושר דא"א טרם צאת העגולים דא"א היה כדי להשוותם. ואיני זוכר פי' להשוותם למי חוזר אם לא"א או ליושר א"א עם עגוליו וצ"ע.

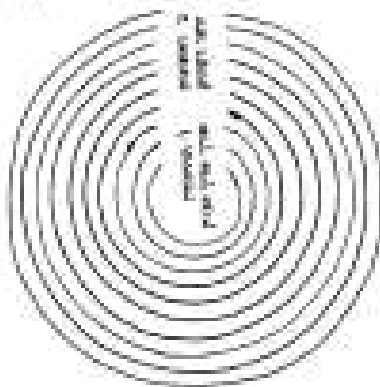
ואח"כ יצאו א"א בחי' עגוליהם. וכבר נודע כי א"א תרווייהו שקילי כחדא, וזה הענין הוא בין בבחינת עגוליהם בין בבחינת היושר שלהם. ונבאר בחי' עגוליהם כי הנה נודע שעגולי אבא מקיפים וסובבים על עגולי אמא, והנה בהיותם כדורי ועגולי אימא תוך כדורי אבא, נמצא כי החצאים העליונים של כדורי אבא הם עליונים מכל כדורי אמא, אמנם החצאים התחתונים של כדורי אבא הם למטה מכל עגולי אמא אפילו מחציתם התחתון. וא"כ כיון שעגולי אבא מחציתם העליון גדול ועליון מכל עגולי אמא, ומחציתם התחתון תחתון מכל עגולי אמא, ועיגולי אימא הם להפך, כי בערך חצאי עגולי אבא למעלה הם תחתונים, ובערך חצאים תחתונים דאבא היא עליונה, א"כ הם שוים א"א, ואין להם יתרון זה על זה, רק שזה מימין וזה משמאל בבחי' הקוים כמש"ל. אח"כ בא היושר של א"א גם ביחד, ולכן נמשך היושר שלהם בהשוואה אחת ומסתיימין יחד במקום א', כיון שיצאו ביחד, והוא עד טיבורא דא"א. ונמצא כי גם בבחי' היושר שניהם שוים, רק שזה ימין וזה שמאל, וזה טופס הלשון שכתבתי בעת ששמעתי זה הדרוש. ועתה אני מסופק בהבנתו, ולכן אעתיקנו פה וז"ל, בבוא היושר א"א כשיעור אורך אימא בעתיק, כך אורך הישרים האלו, שניהם בא"א. מימין אבא ומשמאלו הג' עליונות של זה וזה, ושבעה תחתונות ע"ד זה באימא, וארכם שיעור הנז'. הרי ביושר שניהם שוים ע"כ.

וצריך לבאר מש"ל איך משתוים א"א גם בבחי' העגולים ואיך יצדק בהם תיקון על ידי קוים, וכבר נתבאר לעיל כי בצאת ג' נקודות ראשונות העגולים יצאו מתוקנים דרך קוים. והנה עתה אחר התיקון פשיטא כי כל תיקונים של כל ה' עגולים הוא היותם בבחי' קוים, וענינם כך, כי הלא עגולי א"א מקיפים על עגולי אבא, ועגולי אבא מקיפים על עגולי אמא. והנה בעגולי א"א מצד הימין יש חלון ונקב א' יורד ונוקב עד עגולי אבא ומאיר בו, וכן בשמאל עגולי א"א יש חלון ונקב

מאיר העיץ חלק ב'

יורד ונוקב עיגוליו, ונוקב כל עגולי אבא ויורד עד עגולי אמא. ועם היות שעוברת ההארה דרך עגולי אבא אל אימא, אינו לוקחו אבא ואח"כ נותנו אל אימא, רק אין עגולי אבא משמשים רק למעבר בעלמא, ולכן נקרא זה הארת אימא ממש הנמשכת לה מאריך עצמו. וכן עד"ז יש קוים נמשכים מן אבא שהוא חכמה אל החסד דז"א, כי נוקב ויורד קו הארתו ימין עגולי אבא ונוקבין תוך עגולי אימא עד שיורדין ומגיעים אל עגולי החסד, וכן קו נמשך מעגולי אבא בשמאל ונוקב עגולי אימא ועגולי החסד עד שמגיע אל עגולי הגבורה. וכן עד"ז בכל י' עגולים יש קוים נמשכים דרך ימין ודרך שמאל ודרך אמצע להמשיך הארתם ואינם משמשים העגולים שבאמצעם רק מעבר בעלמא והבן זה, גם הבן ענין הקוים שיש בי"ס מספי' לחברתה.

ונבאר עתה סדר התלבשות היושר עם העגולים ואיך נאחזים זה בזה. הנה אחר צאת עשרה עגולי עתיק דבחינת נפש כנז' עתה אחר התיקון, וכבר נתבאר כי כל עגולי וכל יושר יש בו ג' בחי', והם אור פנימי והכלי מקיפו ועליו אור מקיף, ואיני צריך להזכיר זה תמיד. ונמצא כי אחרי צאת העגולים דעתיק בכל בחינותיו, הנה כאשר בא אח"כ התיקון שלו שהוא הרוח ביושר כלול מג' בחינותיו, אור פנימי וכלי ואור מקיף, והוא כלול גם הוא מ"ס, הנה הג' ראשונות דיושר נשארו למעלה כנגד העגולים שלו, ופי' כי עשרה עגולים שלו עֲבִיִים באורך ג' ראשונות דיושר, ומתעגלים

עשרה עגולים סביבות ג' ראשונות שבו כזה , והז"ת דיושר , דעתיק הם תוך חלל עיגוליו, ואז יצא הא"א וכל י"ס שבו והלבישו לז' תחתונות דיושר דעתיק כמ"ש. ובזה תבין מה שאנו אומרים כי ג' ראשונות דעתיק נשארו מגולות הכוונה היא שאין א"א מלביש אותם, אמנם עגולי עצמו סובבים עליהם ע"ד הנז' כדי שלא יהיה הפסק בין עגוליו ליושרו, ולכן גם כן אין הא"א מלביש כל י"ס דיושר דעתיק כדי לתת מקום אל עגולי עתיק להתאחז עם יושר שלו והבן זה, וכיוצא בו לכל שאר הבחי' שאין הג"ר של העליון מתלבשות בתחתון, ובודאי כי מזה היושר שהוא הרוח נמשך הארתם אל העגולים שהם הנפש והוא באופן זה, כי כתר דעתיק דיושר ממנו נמשך בחי' אור פנימי אל העגולים באותו מקום שמתחברים כנז', וחכמת יושר דעתיק ממנו נמשך בחי' אור פנימי אל הז' תחתונות דיושר עצמו, ובינת יושר דעתיק ממנה נמשך אור מקיף אל הז' תחתונות דיושר עצמו. ואח"כ בבא האריך להלביש את עתיק מלביש את הז"ת לבד כנז' תוך חלל עגולי עתיק, והוא מלביש ע"ג אור המקיף דז"ת דעתיק הנמשך מן הבינה דעתיק, כי אור המקיף דיושר דעתיק הוא מקיף על עגולי א"א, וזהו בחי' אור המקיף לכל הי"ס דיושר דעתיק. אמנם האור המקיף אל הז"ת דעתיק לבד אשר הם מן הבינה דעתיק כנז' הנה אור זה המקיף הוא ממש דבק עם הז"ת דעתיק דיושר ואח"כ בא האריך והלביש את הז"ת דעתיק, ועל אור מקיף שלהם הנז'. ואמנם תחילה יצאו י' עגוליו תוך עגולי דעתיק, והם בחי' נפש, ובבא אח"כ היושר דא"א נמשכו הג"ר דיושר שלו בעובי י' עגוליו דוגמת העתיק, והז"ת שלו נמשכו באורך החלל שבתוך י' עגוליו, ומהכתר שבו נמשך אור פנימי אל י' עגולים ומהחכמה שבו אור פנימי לז' תחתונות דיושר ומבינה שבו אור מקיף אל ז"ת דיושר שלו כנז' בעתיק. אח"כ יצאו אור"א והלבישו לא"א הז"ת שבו עד טיבור דא"א ע"ג או המקיף של הז"ת של א"א ותחילה יצאו עגולים והם בחי' נפש ובבא היושר נמשכו ג"ר דיושר שלהם בעובי עגוליהם והז"ת נמשכו בחלל שבתוך עגוליהם ולא בכולו כי אם עד הטיבור דא"א כנז' ואז מן הכתר שלהם דיושר נעשה אור פנימי אל העגולים כנז' בעתי' וא"א וכו' ואח"כ יצא הז"א והלביש לאור"א על אור המקיף דז' תחתונות שוב ותחלה יצאו העגולים הכל ע"ד הנז"ל וכן הענין בנקודות דז"א ודי בזה כי הוא מובן (מבו"ש יג ע"א).

⁴⁴⁰ ע"י התלבשות זה (שעה"ק).

⁴⁴¹ שעה"ק כח ע"ד, מבו"ש יב ע"ב.

⁴⁴² אד"ר קמב ע"ב, בכאן אתבסמו דא בדא מה דלא כתיב בכולהו מהיטבאל אתבסמותא דא בדא, ע' אד"ר קלה ע"ב וז"ל, מ"ט משום דהני לא אתבטלו כשאר אחרנין מ"ט משום דהוה דכר ונוקבא כהאי תמרא דלא סלקא אלא דכר ונוקבא ובג"כ השתא דאשתכחו דכר ונוקבא לא כתיב בהו מיתה כאחרנין ואתקיימו (שעה"ק, וכן מבו"ש).

מאיר העיץ חלק ב'

- 443 ונ"ל חיים כי ז"ש התם וכולהו אתקריאו בשמהן אחרין בר מההוא כו' כי הס"ג נקרא ב"ן
כנ"ל אחרי התיקון ועתה נקרא תיקונא דאדם הנז' שם שהוא שם מ"ה בג' אד"ם (מבר"ש).
444 אדם ישר.
445 נמחק בלש"ו.
446 אדם ישר גורס את המוסגר, "ואיך" נמחק.
447 שכולם (אדם ישר).
448 מבר"ש יב ע"ב.
449 הענין הוא כי עתה נתחברו דו"נ שהם מ"ה וב"ן ואתבסמו דא בדא כי שם ב"ן אתבסם ע"י
שם מ"ה ולכן עתה נקרא אדם (שעה"ק).
450 כמש"כ זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם (שעה"ק).
451 ואיך נקרא אדם נמחק באוצ"ח, ואם כן איך שם מ"ה לבדו נקרא אדם (שעה"ק).
452 וגבורות (אוצ"ח).
453 שהוא הו"ה דב"ן (נוסף בשעה"ק).
454 נמחק באוצ"ח, ושעה"ק.
455 שם מ"ה (מבר"ש).
456 נמחק באוצ"ח ושעה"ק.
457 אז נשתנו שמותם והוא נקרא הו"ה דמ"ה דאלפי"ן והיא הו"ה דב"ן דהה"ל"ן וחיבור שניהם
נקרא מהיטבאל (שעה"ק).
458 כנודע (נוסף בלש"ו).
459 צ"ל ונתבסם (לש"ו).
460 ונמצא כי המלך הנז' הנקרא הדר הוא בחי' הו' מלכים שבאו אח"כ לתקן הו' קצוות ומלכים
הראשונים, ואשתו מהיטבאל היא המלך השביעי מלכות החדשה, וע"י ז' אלו החדשים נתחברו
עמהם הז' מלכים הראשונים שהם ב' בחינות מ"ה וב"ן כנז' ונתבסמו דא בדא ונתקנו. ודע והבן כי
הז' מלכים הראשונים להיותם נפרדים בלתי תיקון לכן נק' ז' מלכים אך אלו הז' חדשים כולם
נקראים על שם מלך א' שהוא הדר כי באו מחוברים יחד והבן זה (מבר"ש).
461 דרושים, שעה"ק, ומבר"ש.
462 כללות המלכים (נוסף בשעה"ק).
463 שהיא שם ב"ן (נוסף מכת"י מהגוב"י).
464 נמחק בדרושים.
465 מבר"ש יב ע"א.
466 שעה"ק כח ע"ב.
467 אוצ"ח גורס את המוסגר, ו"ולתועלתו" נמחק.
468 לימות המשיח (נמחק באוצ"ח).
469 ונלע"ד חיים הכותב כי זהו סוד מה שנתבאר אצלנו במקום אחר כי לעתיד תהיה הנקבה
עטרת בעלה ושרש קין שהם הגבורות מהו"ה דס"ג ישלטו על החסדים שהם משם מ"ה (שעה"ק).
ונ"ל חיים כי ז"ס לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם בסוד אשת חיל היא ס"ג תהיה
עטרת בעלה בעולם הבא לעת"ל שהוא ס"ג בינה (מבר"ש).
470 דרושים צ"ל מ"ק.
471 מחדש (דרושים), ו"ממצח החדש" נמחק.
472 ונקודות (דרושים).
473 "אמנם קשה לפ"ז כי הרי נקודות הם ס"ג ולא מ"ה א"כ היה ראוי שיצא ס"ג דע"ב שהם
נקודה דע"ב ולא מ"ה שהם תגין" (מוסגר בדרושים).
474 נודע (דרושים).
475 ושמור כלל זה שאפשר שהוא אמיתי ויובן בו כמה דברים (נמחק בדרושים).
476 ארבע מאות שקל כסף דף ג' סוף ע"א.
477 ומ"ה (ארבע מאות שקל כסף).
478 היושר (אמש"כ).

מאיר העין חלק ב'

479 העיגולים של ס"ג (אמש"כ).

480 הס"ג (אמש"כ).

481 נמחק באמש"כ.

482 דס"ג הנקרא (נמחק באמש"כ).

483 ונסתפקתי היאך נתהוו העיגולים והיושר אחר התיקון, אם נאמר כי העיגולים נעשו משם ב"ן והיושר משם מ"ה, אי אפשר שהרי לעיל (כלומר עתיק א') ביארנו כי כל הנוק' דכל פרצופי האצילות דעתיק ודא"א נעשו משם ב"ן, והנוק' האלו מוכרח שהם יושר, ואם נאמר כי משם מ"ה נתקנו הדכורין כולם דיושר ומשם ב"ן נעשו בחי' נוק' דיושר המתחברים עם היושר דמ"ה, וכן נעשו מהם העיגולים, זה קשה קצת כי הרי אימא שהיא נוק' וכן נוק' דז"א לוקחים ג"כ משם מ"ה וכו' כנראה שיש נוק' מבחי' מ"ה ויש נוק' מבחי' ב"ן, אלא שאפשר שהם העיגולים בחי' נפש שהם נוק' בערך הרוח. אמנם היותר נכון כי ממ"ה וב"ן מכל א' נעשה יושר ועיגולים, וכן לוקח אבא וז"א שהם זכרים ממ"ה וב"ן, זה ליושר וזה לעיגולים והכל זכרים, ולוקחים אימא ונוק' דז"א ממ"ה וב"ן, זה ליושר וזה לעיגולים והכל נוק'. ונמצא כי כל היושר הוא זכרים ונקבות ממ"ה, וכל העיגולים הוא מב"ן בין זכרים בין נקבות ועכ"ז קשה הדבר אצלי וצ"ע.

גם במה שלוקחין אר"א כ"א מב' השימות מ"ה וב"ן תימה בעיני כיון דאי' היא נוק' אין ראוי לקחת רק מב"ן אשר ממנו נעשה הנוק' ואבא ג"כ ממ"ה לבדו, ובאולי נאמר כי גם ישראל סבא ותבונה (ו)לקחום לצרכם אלא שנכללו בהם, וכן הדבר בזו"ן שלקחום לצורך יעקב ולא, והראיה לזה כי עתיק ואריך לא לקחו הם אלא ממ"ה לבד ונוקביהן לבד וצ"ע (מבר"ש יב ע"ד).

484 עי' הגוב"י - ז"ל שעה"ק דף יט ע"ד [כב ע"ד] ונ"ל כי מן אור העין נעשו העיגולים של הנקודים ומן האור החדש דרך טבור ויסוד וצפרני רגלים יוצא יושר הנקודים כנז"ל וזולת יושר שמן המצח והעיגולים והיושר שניהם נשברו עכ"ל.

485 והדברים עתיקין לאו כל מוחא ומוחא סביל דא אלא ליודעי חן המעמיקים בחכמה הזאת (אמש"כ).

486 בעין (אמש"כ, הגוב"י).

487 אדם ישר.

488 שלו (נוסף באדם ישר).

489 נמחק באדם ישר.

490 מדעת (אדם ישר).

491 מבר"ש טו ע"א.

492 דכתר (אדם ישר).

493 נתרבו (אדם ישר).

494 נתרבו (אדם ישר).

495 נמחק באדם ישר.

496 שיש מהם ולמטה (מוסגר באדם ישר).

497 וכשנתקן הנוקבא שהיא מלכות נתקנו כלים של מלכות בכל כלי מהם (מוסגר באדם ישר).

498 והענין דע כי באלו הז' מלכים יש כל בחי' אבי"ע, ויש בהם חלקים הראויים לעשות מהם אצילות, וחלקים שאינם ראויים לעשות מהם אצילות, רק בריאה וכן עד"ז יצירה ועשיה, וכל זה בדרך כלל כי גם עד"ז בפרטות, כי יש חלקים ראויים לאריך ויש לאבא ויש לאימא ויש לז"א ויש לנוק'. ובתחילה נתבררו החלקים שיש לאריך בשבעה מלכים וכל השאר נק' סיגים אצלו כי אינם מערכו. ואמנם כל מה שהיה לאריך בהם הכל נתברר בעת האצילות לתיקון א"א ולקחו. ומהסיגים הנשארים חזרו להתברר ואז מהחלקים שיש לאר"א בהם נעשו בחי' אר"א והשאר שלא היה עוד בהם חלקי אר"א נשארו בסוד סיגים ומהם חזרו להתברר במעי אימא ומהחלקים אשר לזו"ן בהם נעשו זו"ן של אצילות, ואז כל הנשאר נק' סיגים בערך עולם האצילות וכל בחינות אלו יוצאות בסוד דם הלידה, ואמנם עדיין יש בהם קדושה שהם בחי' העולמות של בי"ע, ולכן חוזרים ומתבררים בסוד עיבור התוך הנקבה של ז"א ומהמובחר שבו נעשה א"א דעולם הבריאה וכל השאר יוצא מנוק' דז"א בסוד דם לידה ונק' סיגים בערך אריך דבריאה וכן כיוצא בזה עד תשלום עולם העשיה. ונמצא כי אע"פ שבכל פעם חוזרין ומתבררין סיגים אלו כנז"ל ויוצאין בסוד דם לידה אע"פ שנקראו סיגים ודם הלידה אינם טמאים ח"ו. אמנם הדם היוצא מנוקבא תתאה בעשיה בעת הלידה אלו הם סיגים וקליפות גמורות אשר לא יצלחו לכל והם בחינות הקליפות שתחת עולם העשיה כי שם מקומם כנודע ואלו הם טמאים ודם הלידה שבאשה הוא להיות בה בחינת העשיה ג"כ ובסוד העשיה דם לידתה טמא כנודע, אך כל שאר הדמים של לידות עליונות הם טהורים

מאיר העיץ חלק ב'

אמנם הם נק' דינין ודמים בערך המקום שמשם יוצאים וזכור זה. ונמצא עתה כי מבחי' הז"א שבשמונה הספירות שמן כתר ועד נצח כולם נתבררו לגמרי ולא נשאר כלל מהם שלא נתברר ולכן כל הנשאר מאותם השמונה ספירות נק' סיגים גמורים שאין דבר בהם שיכול לעלות ולהתברר להיות ראוי לחלק ז"ן דאצילות ולכן סיגים אלו יוצאים בסוד דם לידה. אמנם בספי' הוד יסוד ומלכות דעדיין היו בהם חלקים ראויים להעשות מהם הוד יסוד ומלכות דז"א ולא נתבררו לגמרי ולכן אלו הסיגים לא יצאו בסוד דם הלידה כי עדיין ניצוצות חלקי ז"א מעורב בהם והם צריכים להתברר ולכן אלו הסיגים שלהם נשארו תוך אימא להתברר בסוד החלב ומה שכבר הוברר מהם נעשה הוד יסוד ומלכות דז"א ויצא עמו כשנולד, וע"י החלב נתפשטו אלו החלקים במקומם בז"א והיה ז"א בן ר"ק גמורות כי תחלה בעיבור לא הובררו בו לגמרי רק הג' אמצעיות ושלושה תחתיו היו מבוררים קצת בסוד התכללותם תוך השלש האחרים בסוד תלת כלילן בג' כנ"ל בח"א פ"ז וכשנשלמו ג"ת להתברר אז לא הוצרכו להכלל למעלה ונתפשטו ונשלם בו"ק גמורות וז"ס שנתבאר בכל שער הזה שבזמן היניקה יש בו ר"ק והבן זה (מבו"ש מה ע"ג).

499 כלים (נוסף באדם ישר).

500 וע"י העיבור ניתוסף כלי נה"ם בכל אחד ואחד דהיינו כלי ה"ם בנצח וכלי נ"מ בהוד וכלי

נה"ם ביסוד כת"י (הגוב"י).

501 נמחק באדם ישר.

502 (וכן בהנה"י) כנ"ל (נמחק באדם ישר).

503 "ג" נמחק באדם ישר, ובמקומו גורס את המוסגר.

504 נמחק באדם ישר.

505 וה' (אדם ישר).

506 נמחק באדם ישר ובהגוב"י.

507 "ו' כלים" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "ג' גידולים (כלים)".

508 והרי נשלם פרצוף ז"א כת"י (הגוב"י).

509 דרושים, שעה"ק יט ע"ג, מבו"ש כ ע"ג.

במבו"ש הוסיף הקדמה לפני הדרוש שהוא צירוף של פרק א' וב' בע"ח וז"ל, כל זה [מש"כ במבו"ש לפני זה] קבלתי ממורי ז"ל אח"כ והוא העיקר והאמת על נכון והנה בתחילת למודי עם מורי ז"ל היה מעלים ומכסה ומלביש הדברים לסיבת שעדיין לא הייתי יודע התחלת הדברים על הסדר שבארתי בשערי' שעברו ולכן כשהתחיל לבאר לי אז ענין העתיק יומין ביאר לי דרוש א' ונכתבה פה ולא יכולתי לקושרו עם מ"ש עד עתה ועכ"ז רצוני לכתבו ואולי המעיין יכול לקשר זה עם הנ"ל כי נראים דברים סותרים את הנ"ל וזהו ענינו עכ"ל.

510 בהיותן (לש"ו).

511 "היה בחי" נמחק בדרושים, ובמקומו גורס את המוסגר.

512 כנזכר פ' פנחס דף רנח (נמחק בדרושים).

513 כלים (שעה"ק).

514 ודע כי אלו הז' כלים התחתונים שמתו וירדו בעולם הבריאה ירד עמהם בחי' כח חיות המחיה אותם בהיותם שם וכח חיות זה הוא כדמיון החיות הנק' דורמיטא אשר באדם אבל לא יותר מזה ונמצא כי לא מתו לגמרי (נוסף בשעה"ק).

515 מתו (דרושים).

516 "רישא דעתיק" נמחק במבו"ש, ובמקומו איתא "עתיק".

517 בחי' (שעה"ק).

518 וכולל ביחד (נמחק בשעה"ק), וכולל (דרושים).

519 ולכן כח (דרושים).

520 למעלה (דרושים), והענין כי האור התחתון בהיותו נכלל בעליון מתבטל ואינו עולה בשם

(נוסף בשעה"ק).

521 ונתחיל לבאר ענין הג"ר ותקונם (שעה"ק).

522 שהיא עתה (נוסף בדרושים).

523 כאשר בא זמן התקון התחיל מלמעלה למטה (שעה"ק).

524 בעולם הבריאה (נוסף בשעה"ק).

525 נמחק בדרושים.

מאיר העיץ חלק ב'

- 526 ואותם (דרושים).
- 527 וכן ע"ד זה היה בשאר תיקוני שאר הפרצופים כי א"א לקח בחינותיו שיש לו בז' הנקודות התחתונים ונעשה פרצופו מלביש אל גופא דעתיק יומין ואח"כ א"א לקחו בחינותיהם ג"כ שיש להם בז' הנקודות התחתונות כנ"ל ונעשה פרצופם מלבוש אל הא"א כי בעת התפשטות א"א ליתקן היה נכנס תוך החלקים דא"א ודוחה אותם לצדדיו ע"ד הנז' בעתיק (מבר"ש).
- 528 ספר הדרושים, שעה"ק יט ע"ד.
- 529 דעת"י (שעה"ק).
- 530 נעשה (שעה"ק).
- 531 דעת"י (נוסף בשעה"ק).
- 532 שהיתה מעורבת (שעה"ק).
- 533 והג' כלים ראשו' שרשם ועיקרם נעשו ג' כלים הנקראים רישא דעת"י ובתוכם ג' אורות כתר חו"ב דעת"י ומהארה שלהם נפשט' למטה ונתחברה למטה עם הבחי' שנתבררה מתוך הכלים שמתו כנזכר ומהתחברותם נעשו ז' כלים אל ז' אורות תחתונות דעת"י (שעה"ק).
- 534 עתה נתקיימו ז' הכלים האלו ולא נשברו כבתחילה (שעה"ק).
- 535 עשרה (דרושים, ושעה"ק).
- 536 ולא היו יכולים לסבול גודל האור (נמחק בדרושים).
- 537 נמחק בדרושים.
- 538 חזר הדבר לענין הראשון ויתרבה האורות וימותו הכלים כבראשונה (שעה"ק).
- 539 בז' כלים (שעה"ק).
- 540 נמחק בדרושים.
- 541 מבר"ש כ ע"ג.
- 542 ואין הכוונה שנתוסף בהם אור מלמעלה לשיגדלו ויתפשטו דא"כ הדרא קושיא לדוכתא שלא יהיה כח בז' כלים התחתונים לסבול אמנם הכוונה ששרשם ישארו למעלה בראש והארת עצמם יתפשטו למטה בדרך קוים כנז' (מבר"ש).
- 543 והבן כי לא אמרו דלא אתיידע מה דהוי ההיא רישא, אך אמר דלא איתידע מה דאית בההוא רישא, כי רישא עצמה שהם הכלים נתברר לנו מציאותה כנ"ל לסיבה הנ"ל. אך מה דהוי בההוא רישא שהוא האורות שבתוכה הוא שנסתפק לנו בחינתם (מבר"ש).
- 544 אור (נוסף בדרושים).
- 545 נמחק בדרושים.
- 546 נמחק בדרושים.
- 547 נאצלו לצורך תיקון כל הכלים שמתו (שעה"ק).
- 548 נתקן (דרושים).
- 549 תתאין (נוסף בדרושים).
- 550 דעתיק (נוסף בדרושים).
- 551 באופן כי בכלם לא יש מי שיתחברו יחד אור הפנימי עם אור המקיף אלא בנוק' דז"א בלבד, וכו' וטעם הדבר כדי שבהיות הענין כך נמצא כי עת"י מאיר לכל שאר פרצופי האצילות בתכלית ההארה כי אור פנימי שלו שהוא פנימי לכל' בוקע ויוצא לחוץ ומאיר לכלם אורו המקיף שלו מאיר ג"כ על גבי כולם, ונמצאו כל הפרצופים אחרים נתונים באמצעו של הפנימי והמקיף שלו וכולם מקבלים הארה נפלאה ממנו ועד"ז ג"כ יהיה א"א מאיר בשאר הפרצופים הנתונים באמצע אור הפנימי ואור המקיף שלו ומזה תקיש לכולם (שעה"ק).
- 552 ספר הדרושים, שעה"ק כ ע"ב.
- 553 הן אורות והן כלים (שעה"ק).
- 554 בתחתון (דרושים).
- 555 "ונתבררו (נ"א ונתחברו) נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "ונכרכו (נ"א ונבררו)".
- 556 הן אורות הן כלים (נוסף בשעה"ק).
- 557 כמש"כ בזהר ויחי (נוסף בשעה"ק).
- 558 נשתתף (דרושים).
- 559 האחרון (דרושים).

מאיר העין חלק ב'

- 560 ומהם נעשה נצח דא"א (נמחק בדרושים).
561 האחר (דרושים).
562 לבדו והוא אחד ולכן אין בו נוק' (שעה"ק).
563 אחר (דרושים).
564 גם הוא א' כמוהו לכן אין לו נוק' (שעה"ק).
565 זכר (שעה"ק).
566 ונקבה (שעה"ק).
567 ספר הדרושים, שעה"ק כ ע"ג.
568 גבי א"א (נוסף בדרושים).
569 והם (דרושים).
570 אל (דרושים), וכן שעה"ק ח"י ע"ב (לש"ו).
571 "נעשו) בחי" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "ב". והם כעין שני (לש"ו).
572 נמחק בדרושים.
573 "אותיות ב' ד"ד" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "אותם ב' דדים".
574 רפ"ח ניצוצין לעת התחייה (נמחק בדרושים).
575 אמר הכותב פקח עינך איך מה שהעלים למעלה בענין מלכות של אריך שאינה רק בחי' העטרה הוצרך לגלותה עתה בענין עת"י, שהזכיר בה בחי' העטרה המתלבשת ביסוד דאריך, ועוד בחי' מלכות המתלבשת במלכות דאריך המניקה לשבעה מלכי אדום שירדו בבריאה וצ"ע (שעה"ק).
576 ודק (נוסף בדרושים).
577 וכן אור נשמת (שעה"ק).
578 ולכן ניתן הלב בתוך הגוף (שעה"ק).
579 ובכל א' (דרושים).
580 שעה"ק לח ע"ג.
581 שלהם (נוסף בשעה"ק).
582 כלי (נוסף בשעה"ק).
583 בשעה"ק כאן מוסיף מש"כ בשער השבירה פרק ה'.
584 הוד כת"י (הגוב"י).
585 וכן עשו ברדתם במלכות דאבא ואז נתנה טפה זו באימא ואז גם אימא המשיכה טיפה ממוחין שבה וברדתה מחסד עד הוד שבה לקחה מן הה' גבורות המתפשטות שם בה וכן לקחה מכללותם ביסוד ומלכות דאימא ואח"כ נולדו אלו הטיפות ויצאו לחוץ (שעה"ק).
586 ואח"כ כל בחי' אלו נתלבשו תוך רישא דז"א ונעשו לו שם בחי' מוחין ואז נגמרו גדולתו (שעה"ק).
587 אוצ"ח, מבו"ש ה ע"ב, שעה"ק לט ע"ד, שעה"ק נד ע"ג.
588 הנזכר בדף (נמחק באוצ"ח).
589 ע"י רישא עלאה וא"א תרין רישין תתאין (שעה"ק).
590 כנזכר שם (מוסגר באוצ"ח).
591 הראשונה (אוצ"ח).
592 מוסגר באוצ"ח.
593 וחזרה להתקן (נוסף בשעה"ק).
594 כוונת המאציל העליון היתה להיות הבחירה נתונה ביד התחתונים להיטב או להרע וכו', והנה שורש הטוב בא מן האור הגדול אשר בתוך המאנין העליונים, ושרש הרע והקלי' באים מן המאנין תבירין. ואם מתחילה נאצלו בבחי' פרצופים מתוקנים הכל היה טוב לבדו בלי רע כלום, ולא היתה לא בחירה ולא שכר ועונש. אבל עתה שנבראו טו"ר בעולם, יש שכר טוב לצדיקים, אשר ע"י מעשיהם הטובים מעלים נצוצי הקדושה הטובה מתוך הרע והקלי' כנז"ל, ויש עונש אל הרשע אשר ע"י מעשיו מפיל ומוריד נצוצי האור אל הקלי'. ובכל הקלי' עצמה היא הרצועה להכות את הרשע ההוא, בסוד ותמוגגנו ביד עונינו. ועוד טעם ב' והוא כי עתה בהיות' בבחי' נקודה קטנה קודם התקון, נמצאת נקודת המלכות עומדת במקום שהוא עומד רישא דא"א אחר התקון בחי'

מאיר העין חלק ב'

פרצוף מתפש', וכיון שקדם בחינה זו אז נמצא כי עתה אחר התקון יש כח במעשה התחתונים להחזיר להעלות את המלכות למעלה במקום שהיתה אז בתחלה קודם התקון (שעה"ק).

595 ע' לקמן הערה 715.

596 "שכל אחד מנקודה כלול מ' נקודות ממש" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "שנז' או נקודה א' כלולה מ' נקודות או י' נקודות ממש".

597 וא"כ (אוצרות ולש"ו).

598 נמחק באוצ"ח.

599 שאותן (אוצ"ח).

600 "מכל הי' נקודות" נמחק באוצ"ח וגורס את המוסגר.

601 ולכן כל א' משלשתם נעשה אח"כ פרצוף שלם (שעה"ק).

602 של (נוסף באוצ"ח).

603 שבה (אוצ"ח). "שהם ו' נקודות התחתונים הנקודה ההוא, וחסרו ממנו ג' נקודות הראשונים הפרטיות בה" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "והד' חלקים האחרים לא היו אז בה". ונוסף כאן במבו"ש - "ונשאר דביקות במאצילם שהוא העין דא"ק".

604 במבו"ש ובשעה"ק "ג"ר" נמחק, ועיין הערה קודמת.

605 הפרצופים (אוצ"ח).

606 וזהו הטעם שלכל י' חלקים שבנקודה הראשונה אנו קוראים אותם בשם נקודה אחת וכן ל' שבנקודה השני ולי' שבנקו' הג' לפי שיצאו כל י' וי' מחוברות יחד בבחי' נקודה א' בבחי' נקו' אחת אבל אלו ו' חלקי הנקודה הד' יצאו נפרדות זו מזו ולכן נקרא בשם ו' נקודות אבל אינם רק ו' חלקי נקודה לבד (שעה"ק).

607 ולזה החלק אנו קוראים נקודה אחת עם היות שאיננה רק חלק העשירית שבנקודה ההיא והרי כי הנקודה דנוק' דז"א יצא בחסרון גדול יותר מחסרון שיש בנקודת ז"א (שעה"ק).

608 וכל ט' חלקיה התחתונים נשאר דבקים במאצילם ג"כ (מבו"ש).

609 אדם ישר.

610 נמחק באדם ישר.

611 הי' (אדם ישר).

612 מוסגר באוצ"ח.

613 הד' ראשונות (אוצ"ח הוצאת אהבת שלום), ג"ר ומלכות (אוצ"ח הוצאת החיים והשלום).
ושלשה ראשונות שלו שהם הנקראים כחב"ד שלו שהם המוחין שלו (שעה"ק).

614 פגם (שינוי) (אוצ"ח).

615 בז"א (אוצ"ח).

616 שעה"ק נה ע"ד.

617 אחרות (נוסף באוצ"ח).

618 והנקודה אחרונה שהיא חלק אחד מעשרה כנ"ל היתה בחינת מלכות אליהם (מבו"ש ה ע"ג).

619 אבל עכ"ז כל נקו' מהם הייתה כלולה מ' פי' כי נקודה הראשונה היה נכלל בה כללות כל

הי' ספירות דא"א אלא שהיתה נקודה קטנה וגם כי לא הייתה בציור פרצוף כמו שהוא עתה אחר התיקון ועד"ז שאר הנקודות (שעה"ק).

620 נמחק באוצ"ח.

621 אלו הי' נקודות יצאו כלם בחי' עצמות אור וכלים ואמנם כל הי' נקודות יחד כאשר נעריכם זו עם זו ביחד הנה הנקודה הראשונה היתה בסוד תלת רישין שהם בחי' עתיק יומין הנק' רישא עילאה ובחי' א"א שהוא כללות תרין רישין תתאין הנק' כתר וחכמה של זו הנקודה הראשונה, ושאר ח' חלקי נקודה זו הם מגרון דא"א עד סופו, ואפילו הבינה שבהם אינה נק' רישא, כי ירדה בתוך גרון דא"א, ואלו הי' חלקים של זו הנקודה הראשונה הנכללת באריך הם הט' ספירות השרשיות (שעה"ק).

622 הנז' באד"ז (נוסף במבו"ש).

623 בבחי' קוין מוסגר באוצ"ח.

624 דרך קוין מוסגר באוצ"ח, ע' מבו"ש שע"ב ח"ב פ"א דפוס שאלונקי שמפורש שם שהיו בג'

קוין כזה חכמה בינה (לש"ו).

מאיר העץ חלק ב'

- 625 שעה"ק לח ע"ג, וכן נה ע"ג.
626 אחדות ויחוד (שעה"ק).
627 שעה"ק גורס את המוסגר, וסכ"י ל"ג המוקף (הגוב"י).
עם היותם בחי' אחת הנקראת ז"א כנודע ואחר זמן התיקון חזרו ונתייחדו גם נמשכה אהבה ביניהם כמו שיתבאר ואל זה רמזו רז"ל (שעה"ק).
628 בשעה"ק נוסף כאן מש"כ לעיל פרק ד' מהחברים.
629 אוצ"ח, מבו"ש ה ע"ד, שעה"ק נה ע"א.
630 נבנה (נוסף באוצ"ח), נברא (נוסף בשעה"ק).
631 ולכן בתחילת האצילות יצאו ג' הנקודות העליונות שלימות בכל חלקיהם אבל ב' הנקודות התחתונות שהם ז"ן יצאו חסירות (שעה"ק).
632 אל (עד) (אוצ"ח).
633 נמחק באוצ"ח.
634 נמחק באוצ"ח.
635 מחסד ואילך יבנה (נמחק באוצ"ח).
636 יחד (נוסף באוצ"ח).
637 הנק' מאמר אחד (שעה"ק).
638 שכר לצדיקים ועונש לרשעים (הגוב"י).
639 יפגמו (יגרעו) (אוצ"ח).
640 פירוש כי כיון שכונתו היתה להיות שכר ועונש בעולם והפגם שלהם מגיע עד ז"ן לבד כנז' לכן יצא וכו' לא שכר אמיתי כי יש צדיק גורם קיום חלק אחד ויש גורם כל הט' חלקים וצריך לתת שכר טוב לצדיקים כפי שיעור מעשיהם ביושר (שעה"ק).
641 מוסגר באוצ"ח.
642 מוסגר באוצ"ח.
643 החלק (נוסף באוצ"ח).
644 חלק (נוסף באוצ"ח).
645 נמחק באוצ"ח.
646 נמחק באוצ"ח.
647 מאליהם (אוצ"ח).
648 אחר הסתלקותו, משא"כ אם לא היו מסתלקין מעליהן ע"י הפגם, לא היה שכר לצדיקים המחזירין אותן והבן זה (מוסגר באוצ"ח).
עתה שבאו בסוד תוספת כאשר יחטאו התחתונים יסתלקו המאמרים הנז' ולא יפגמו ח"ו וכמו שאמרו אם חטאת מה תפעל לו ואין שם רק עונש (אלא) לרשעים או שכר טוב לצדיקים אבל בי' מאמרות עצמם אין פגם נוגע בהם כלל ח"ו (שעה"ק).
וזוהו פי' בעשרה מאמרות נברא העולם כו'. כי הוקשה לו מה ששאלנו תחילה שלמה הי"ס דז"א יצאו עשרה מאמרות נפרדות, והרי היו יכולים להכלל להיותם מאמר אחד, ע"ד שיצאו ג' נקודות האחרות (נ"א הראשונות) כל א' כלולה מעשרה נקשרות וקרוים נקו' א', ובהיותם מאמר א' יברא העולם הנברא ע"י ז"א כנודע. ותירץ אלא ליפרע מן הרשעים כו', יראה כי גלוי לפניו ית' שיהיו צדיקים ורשעים בעולם, כי כל כוונתו לברר הקלי' מתוך הקדושה כנ"ל, וליתן שכר ועונש, ואלו היו מקושרים יחד כל עשרה מאמרות לא היו הרשעים מקבלים עונש תמים כדין וכשורה, כי הרי עונש החוטא בחלק א' ועונש החוטא בי' חלקים יהיו שוין, כי אם יסתלקו מפני הפגם נמצא שכ"כ יסתלקו בהפגם חלק א' כמו בהפגם כולם, כיון שכולם קשר חדא, וא"א להסתלק א' זולת חבירו. אכן עתה שהם נפרדים אשר זו ג"כ סיבה שלא באו הג"ר רק על ידי תוספת כנז', הנה יש שכר ועונש, כי כפי הפגם שפוגם הרשע כך מסתלק בפרטות אותו החלק הנפגם, ואז משלם לו השי"ת עונש אם מעט ואם הרבה כפי מעשיו, וזהו ליפרע מן הרשעים שמאבדין העולם בהיותו נברא בעשרה מאמרות נפרדים, ועד"ז ליתן שכר טוב לצדיקים כו' אם מעט טוב ואם הרבה. וגם כי אלו היו נקשרים כולם אפשר שלא היה יכולת בפגם להתאחז בהם ולא היה שכר ועונש. אך עתה בהיותם נפרדים הפגם מגיע בהם, ואז השי"ת נפרע על שגרים סילוקם, וכפי המסתלק כן יפרע ממנו.
ע"ל באופן אחר כי אלו היו מתחילה יוצאים כל הי', וגם שיהיו נקשרות, הנה בעת הפגם המצוי שהוא בנוק', כי בז"א איננו מצוי כ"כ כנ"ל, יפגמו כולם בהכרח, כי אינן יכולות להסתלק.

מאיר העין חלק ב'

אכן בהיותם בסוד תוספת הט' דמלכות זה, הנה בבא ח"ו הפגם הם מסתלקין כל ט' חלקי המלכות התחתונות, ואינן נפגמות כלל הם בעצמם. אכן הפגם הוא ברשעים המאבדין העולם כו', וז"ש ליפרע כו', והוא ע"ד אם חטאת מה תפעל בו כו' (מבר"ש).

649 עצמה (אוצ"ח).

650 באים (נוסף באוצ"ח).

651 ואמנם שש קצוות שלו נשארים שם, כי אע"פ שיגיע בהם הפגם, אינו כ"כ חזק, כמו בהגיע בתחתונות דנוק', כי הם היו מתבטלים ח"ו, אבל אלו אינם מתבטלים, ובפרט כי אין מצוי כ"כ, להיות פגם התחתונים מגיע עד ז"א עצמו כנז' (שעה"ק).

652 יתבאר (אוצ"ח).

653 אוצ"ח גורס את המוסגר, והגוב"י מוחקו מתוך כת"י.

654 ואמנם הד' הראשונות דז"א הם היו גם הם יוצאים בעת אצילותם והיו מקושרות יחד, היה הפגם מגיע בהם אח"כ בשלשתם יחד, אף אם לא יפגמו רק באחד מהם, ותהיה אחיזה רבה ויחרב העולם. ואם היו יוצאין גם הם ויהיו נפרדות כמו ה"ק, כדי שאם יפגמו בא' לא יפגמו בכולם, הנה אין לך פגם גדול מזה, שהג' הראשונות יהיו נפרדות זו מזו. ונודע כי ג' ראשונות חשובות כא' ואיך יהיה ח"ו פירוד בהם, ולכן יותר טוב היה שלא יצאו מתחילה רק יבואו אח"כ בסוד תוספת, כדי שאם ח"ו יפגמו בהם יוכלו להסתלק שלשתם בחיבור א' יחד, ולא יתאחזו בהם. וזה יותר טוב משישאר אחד מהם ויסתלקו הב', כי הם שתיים רעות, א' הפירוד שבהם, שנית נגיעת הפגם בג' ראשונות. וז"ס כל ג' כלבוד דמי (מבר"ש).

655 ובזה תבין ענין מה שאמרו חז"ל כל ג' כלבוד דמי גם אמרו ג"ר חשובות כאחד (שעה"ק).

656 נמחק באוצ"ח.

657 אל הפגם הוא מוסגר בכת"י (הגוב"י).

658 ובזה תבין ענין מה שאמרו חז"ל כל ג' כלבוד דמי גם אמרו ג"ר חשובות כאחד כי הלא שלשתם מסתלקות יחד בעת הפגם ושלשתם באים יחד בעת התיקון (שעה"ק).

659 שנפגם (אוצ"ח).

660 אין הפגם מגיע לכולם (נמחק באוצ"ח).

661 נמחק באוצ"ח.

662 (נ"א העליונות) (אוצ"ח).

663 אוצ"ח גורס את המוסגר, ונמחק בכת"י הגוב"י.

664 נמחק בהגוב"י.

665 שעה"ק סא ע"ג.

666 והיתה כל א' מהם (שעה"ק).

667 הנה כשיצאו עשרה נקו' אעפ"י שבודאי לית לך נקו' דלא אתכללת מי' עכ"ז לא היה ניכר בחינתם אמנם היה בעירבוב כאלו תאמר שהיו מים וחלב ויין ושמן ודבש כו' הכל מעורבין יחד (מבר"ש).

668 עד כאן נמצא גם במבר"ש, מכאן ואילך איתא רק בשעה"ק.

669 "ואז נעשה עיבור א' דא"א (נ"א דא"א) והטפה היתה י' אחת" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ונחזור לבאר בחי' העיבור והלידה והמוחין הנז' הנה בתחילה נתייחדו או"א וטיפת אבא היתה בחי' אות י' אחת ונלקחה מן ב' אותיות ו"ד שבמילוי אות יו"ד שבאבא".

670 והוא בחינתם מצד אימא (שעה"ק), הבינה (הגוב"י).

671 ואמנם (שעה"ק).

672 כנזכר בס"ה בפרשת תרומה (שעה"ק).

673 ו' זעירא שבתוך אות ה' (שעה"ק), ו"ק ז"א (הגוב"י).

674 כא' (שעה"ק).

675 נמחק בשעה"ק.

676 שהפנמי' שלהם הנקרא נשמה שלהם עולתה למעלה בבטן אמא עילאה להיות שם בחי' מ"ן שבה (שעה"ק). והענין הוא כי בתחלה נזדווגו או"א פעם ראשונה ונותן בה ההוא רוחא ואתגניז בגווה וזהו הרוח נעשה בחי' כלי ובתוכו הם המ"ן שלה ואלולי ההוא רוחא דיהיב בגווה לא היה יכולת אל הנקבה שהיא דינים לקבל מ"ד של הזכר שהם חסדים (שעה"ק).

מאיר העין חלק ב'

- 677 מאז ואילך כשחוזרים להזדווג יחד נותן הזכר טיפת מ"ד בנקבה בגו ההוא כלי הנק' רוחא דגניז בגווה ואז מצטייר שם צורת הולד ומשתהה שם חדשי העיבור ונולד ויצא לחוץ ואז בהולדו כבר כלו המ"ן ונשאר ההוא כלי בלי מ"ן ולכן אותם הבנים שכבר נולדו להיותם מתחל' מתהוים בתוך הכלי ההוא חוזרים ומעלים נשמתם שם בתוך הכלי ההוא ונעשים שם בחי' מ"ן (שעה"ק).
- 678 מאבא (נוסף בשעה"ק).
- 679 מוחין (נוסף בשעה"ק).
- 680 "הח"ג דא"א הפרקין הראשונים" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הפרקים הראשונים דח"ג דא"א".
- 681 לז"ן (שעה"ק), עטרין לאר"א ואר"א נותנין לז"א עם אותן הפרקים שהם להם כו' (הגוב"י).
- 682 ועוד חוזרים אר"א לתת לז"ן מוחין מבחי' אותם הפרקים הראשונים שמהם נעשו המוחין שלהם (שעה"ק).
- 683 "במשפטים ובאדרא" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "באדרא דמשפטים".
- 684 וקאי אח"ג דא"א כנזכר ואח"כ, אלו הד' מוחין נכללו תוך נה"י דאימא באופן זה כי תרין מוחין הנק' אחסנתא דאבוי ואימיה והם ג"כ נק' אורא דכיא ואשא דכיא (שעה"ק).
- 685 המכריע בין תרין מוחין אחרים הנקראים ח"ב דז"א ולהיותו מבחי' ח"ג כנזכר לכן נעשה בחי' מכריע ביניהם (שעה"ק).
- 686 שעה"ק גורס את המוסגר.
- 687 והנה בחינתם אחר התלבשם בנה"י קודם שיכנסו תוך רישא דז"א היא שי"ן דתפילין של ג' ראשין ואך בחי' הראשונה שהיו ד' אורות היתה כנגדה שי"ן של תפילין של ד' ראשים והבחינה השנית שהיא אחר הכנסם תוך רישא דז"א אין לה רמז בענין התפילין לפי שהתפילין היא בחי' אור המקיף מבחוץ ולא מבפנים (שעה"ק).
- 688 ונחזור לענין ראשון (שעה"ק).
- 689 כל לילה (נוסף בשעה"ק).
- 690 ז"א (שעה"ק).
- 691 בעוד היותו בן ט' שנים שעדיין לא באו לו המוחין הוא מעלה נשמתו כדי לקבל המוחין וז"ס מש"כ בגמ' שבן ט' שנים ביאתו ביאה והוא כי בו' שנים הראשונים נגדלו בו ו"ק כל צרכם אח"כ צריך לקבל שני בחינות המוחין שהם בחי' היותם ג' לבד ובחי' היותם ד' כנז"ל והרי הם ז' ועם ו' הראשונות הרי י"ג (שעה"ק).
- 692 נמחק בשעה"ק.
- 693 שהוא בתוך אשתו (שעה"ק).
- 694 היבם (שעה"ק, לש"ו).
- 695 ביאתו ביבמתו (נוסף בשעה"ק).
- 696 אם היבם הזה ישים לבו וכוונתו אליו רוצה לומר אל אחיו המת יגרום ע"כ כי רוחו של המת שהיה בגו' אתתיה וגם נשמתו של המת שהלכה לה לאותו עולם שתיהם יאסוף יחד וישתתפו ויהיו תוך האשה היבמה הזאת ותתעבר ותלד אותם ויחזור המת בגלגול בעולם הזה ויתוקן (שעה"ק).
- 697 אוצ"ח, שעה"ק נה ע"ד.
- 698 שהמלכים (שעה"ק).
- 699 מבו"ש ד ע"ד, לה ע"ב, שעה"ק נו ע"א.
- 700 נמחק באוצ"ח.
- 701 בין בהיותם בבחי' נקודות קודם התיקון בין בהיותם בחי' פרצוף גמור אחר התיקון (שעה"ק).
- 702 אי אפשר שיהיה זיווג אחר באחור כפשוטו בשום אופן אך הכוונה היא כי הזכר נוטל ה' חסדים להגדיל גופו ולהשלים חצי כותל האחוריים שלו שנתחסרו בהנטל הצלע באחוריו על ידי הנסירה ואז ויסגור בשר תחתונה הם החסדים שעל ידם נשלם אחוריו והה' גבורות נתנים אל הנקבה ואשתלימו אחוריים דילה נמי ואז על ידי הנסירה שנשלמו אחוריהם אז חוזרים פנים בפנים להזדווג ונמצא כי חסדים וגבורות אלו בבחינה אחת יקראו פנים בפנים כי הם הגורמים לה פנים בפנים ובבחי' אחרת נק' אב"א כי על ידי [זה] נגדלו ונשלמו אחוריהם נמצא כי אלו החסדים והגבורות הגדילו בחי' פב"פ וג"כ הגדילו אחורי הזכר והנקבה ואלו הם המוחין החדשים ואור החדש הנתוסף על האורות הראשו' אשר מהם נבראו כל העצמות של הזכר ונקבה ממש ונשאר

מאיר העין חלק ב'

אחור באחור בכותל אחד לשניהם וזה הבחינה הראשונה נקרא בחינת אחור באחור וזו השני נקרא פנים בפנים (מבר"ש ד' ע"ד).

⁷⁰³ זכר ונקבה (אוצ"ח).

⁷⁰⁴ ישבחה גי' מאחוריים דבינה (הגוב"י).

⁷⁰⁵ נמחק באוצ"ח.

⁷⁰⁶ שהוא אור נפלא ולא עוד אלא שאין צורך שיתעבה באחור שלה בתחילה רק יכול היא לקבלו כמו שהוא זך דרך פנים שלה (שעה"ק).

⁷⁰⁷ וכל זה הוא בהיותם בבחי' נקודה קודם התיקון (שעה"ק). והענין כאשר היה העתיק נתקן ניתוסף תיקון בכל מה שלמטה ממנו וכן בתקן אריך כמ"ש (מבר"ש לה ע"ב). והטעם (שלא היה באו"א אב"פ) כי תכף כשנתקן עתיק בא לו הארה גדולה משם, וחזרו בבחי' הג' (פב"א) אמנם זר"ן כל מציאותם הוא מנה"י של א"א, ולכן לא התחילו לקבל שום הארה כלל עד שנתקנה רישא דא"א ועד אז היו אב"א וכשנתקנה רישא דא"א היו אז בו ב' הבחי' אמצעיות (אב"פ ופב"א). והענין כי רישא דעתיק נתקנה בפעם א' כי הג' ראשונות שבו שהם כח"ב שלשתם עומדים בראשו ולכן נתקנו יחד, ולכן או"א שנמשך להם הארה משם קבלו הארה ב' הבחי' ביחד ותכף בהיותם אחור באחור חזרו אל הבחי' הג' בבת אחת. אמנם רישא דא"א לא נתקנה ביחד, כי הנה ב' ראשונות שבו שהם כתר וחכמה לבד נתקנו תחילה בסוד רישא אח"כ בינה שלו נתקנה בסוד הגרון, ולכן זר"ן הנאחזים בו גם הם היו ב' בחינותיהם בב' פעמים, כי כאשר נתקנה חכמה ברישא דא"א חזרו פנים של הנקבה באחורי הזכר, ובהתקן בינה דא"א בגרון אז חזרו בסוד אחור של הנקבה בפנים של הזכר, וכאשר נתקנו גם או"א נתוסף בהם הארה וחזרו פב"פ, וכל זה בבחי' היותם עדיין בסוד נקודות קודם התיקון. ונלע"ד כי זה באורות שעומדים למעלה באצילות ולא בכלים המתים אשר כבר ירדו בעולם הבריאה (מבר"ש שם).

ובזה נבוא אל הביאור דע כי כשנאצלו י' נקודות הנז"ל טרם בא זמן תקונם, שאז נק' עולם האצילות הנה בין או"א ובין זר"ן כלם היו בסוד אב"א, שהוא המדריגה הגרוע מכלם, כי לא היה כח לא באימא לעמוד עם אבא, ולא בנוק' דז"א לעמוד עם ז"א, אלא באחור באחור, והנה בהיותם או"א בבחי' אב"א ולא היו יכולים לקבל אור העליון בהיותם אב"א, ואז אותו האחור שלהם מבחי' הכלים שלהם הם הנק' מלכים דאו"א שלא יכלו לסבול ולקיים לקבל האור העליון נתבטלו וירדו מגדולתם למטה, י' כלים דאחור דאבא מבחי' י' ספירות, וי' כלים דאחור דאימא מבחי' י' ספירות שלה, וירדו במקום הנקודה התחתונה העשירית אשר אח"כ בזמן התיקון נעשה פרוץ דנוק' דז"א דאצילות הנק' רחל, והי' אחו' דאבא נתיישבו כנגד צד פנים של אותה הנקודה הי', והעשר אחור' דאימא נתיישבו ועמדו בצד אחור' שלה, והנקודה ההיא באמצע, פניה כלפי אחוריים דאבא, ואחוריה כלפי אחוריים דאימא, מה שא"כ באותם המלכים שירדו מן זר"ן שהיתה בהם מיתה ממש, כי ירדו למטה מעולם האצ"ל אל מקום הקל' הנקראים מות, ולכן נזכר בהם מיתה. אבל אלו דאו"א לא מתו כנז' אבל ירדו מגדולתם כי בהיותם במקומם היו מלכים וברדתם למטה נקראו שרים, וז"ס פסוק הלא שרי יחדיו מלכים כי אלו האחור' דאימא שירדו למטה ונעשו שרים הנה בהיותם בתחילה למעלה במקומם היו מלכים, ולהלן יתבאר בע"ה כי מאלו האחוריים דאבא נעשה אח"כ בזמן התיקון בחי' יעקב ומאלו האחור' דאימא נעשית אח"כ בזמן התיקון בחי' לאה ולכן נרמז שמה פה במלת הלא שרי, כי הלא בהפך אתוון היא לאה וגם נקרא שרי במה שהודעתך כי היא בחי' שרי אשת אברם שהיא בחי' לאה כי שרי היא לאה ושרה היא רחל.

וכבר נתבאר כי סיבת שבירת הכלים שהם המלכים ומיתתם היתה לחסרון התיקון בה' כי אז האור הוא יורד בלי מסך והנה הוא אור גדול מאד ואין בהם יכולת לסבלו ומתבטלים ונשברים וכאשר נעשה בהם התיקון כנודע אז האור העליון יורד דרך מסכים הרבה ומתמעט כחו ע"כ ויש יכולת בכלים לסבלו ואמנם סבת היות או"א אחור באחור קודם התיקון הוא לפי שהנה קודם שהתחיל עתיק יומין להתקן מכל שכן שלא היה שום תיקון בשאר האצילות כלו וכיון שלא היו אז מסכים ומחיצות רבות היה האור העליון יורד בהם בכח גדול ולכן היו אבא ואימא עומדים אחור באחור כי כאשר אור פני א"א ירד וימשך למטה ביושר דרך החזה של א"א עצמו הנה שם מקום מעמד או"א כנודע ואלו היו אז בבחי' פב"פ הנה הכלים דבחי' פנים הם זכים וברים ודקים במאד מאד יותר מן הכלים דאחור וכאשר ימשך אור העליון בהם יכנס בתוכ' בחוזק ובכח רב ולא יוכלו לקבלו וח"ו ימותו וישתברו כמו שמתו המלכים דז"ן כנז' ויפלו למקום הקליפות ח"ו ויהיה פגם גדול באו"א העליונים ח"ו ולכן היו בבחי' אב"א א"א שהם כלים עבים יותר ואז כשנמשך האור העליון עד מקום החזה דא"א אז נכנס בין שתי אחוריים דאו"א אשר שם ולהיותם כלים עבים אין האור נבלע ונכנס בהם בכח רק מועט ועל ידי כן יכולים לקבלו וזהו הטעם שהיו אז או"א בבחי' אב"א (שעה"ק).

⁷⁰⁸ נמחק באוצ"ח.

⁷⁰⁹ מוסגר באוצ"ח.

מאיר העין חלק ב'

- 710 בצורת (אוצ"ח).
- 711 כי הרי הנקודה קטנה נעשית כצורת ראש ואזן ופה וכיוצא ואז יכלו להראות פעולתם לחוץ (מוסגר באוצ"ח).
- 712 גם הועיל התיקון כי לא די בז' תחתונות שהם ז' המלכים דז"ן שנתקנו כנז' כי גם הג"ר עם היות שבתחילה לא מתו להיותם יכולות לקבל אורם עכ"ז אחר התיקון ניתוסף בהם תיקון הפרצוף גם הם עם היות שלא היו צריכים לזה מפאת עצמם רק לסיבת התחתונים שיוכלו לקבל האור הוצרכו גם הם להתקן בסוד פרצוף להמעיט האור לצורך התחתונים ולא לסיבת עצמם (מבר"ש).
- 713 שעה"ק נה ע"ג, ומבר"ש לה ע"ג.
- 714 חלקי נקודה (אוצ"ח).
- 715 בעיבור ב' (מבר"ש לה ע"ג).
- 716 "ויניקה ומוחין" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "דמוחין הב".
- 717 בהיותם (מחמת היותן) (אוצ"ח).
- 718 "ואין" נמחק באוצ"ח ושעה"ק, ובמקומו איתא "וענין".
- 719 "נשאר" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "ניכרו".
- 720 נמחק באוצ"ח.
- 721 נדצ"ל הו' מלכים.
- 722 וסוד זה נלענ"ד דרמזו בש"ס פ"ק דשבת דתנא להכנסה קרי לה יציאה דהיינו ירידה סכ"י (הגוב"י).
- 723 שעה"ק נה ע"ג.
- 724 ונבאר עתה, ענין איסור הבורר בשבת. דע, כי אף על פי שנתבאר למעלה, כי הסיגים שבמלכים אלו דז"א ונוק', נתבררו ונעשו מהם הקליפות בעת מיתת המלכים. ואמנם הקדושה שבהם, גם היא נתבררה ועלתה למעלה להתקן בסוד העיבור, באימא עילאה, דע, כי לא נתבררה אז כל הקדושה לגמרי, ונשארו קצת נצוצות קדושה, בתוך הסיגים ההם והקליפות, הנק' רה"ר. והנה ביום השבת, אז הקליפה נבדלת מן הקדושה כנודע, ולכן מי שיוציא שפע מרה"י, שהיא הקדושה הנבררת למעלה, אל אותם הניצוצות שנשארו תוך הסיגים והקליפות הנק' רה"ר, חוזר לערב קדש בחול, ולהתאחז הקליפה בקדש. וכן להפך, המכניס מרה"ר, מאותם נצוצות הקדושה שנשארו שם כנז', ומעלה אותם לרה"י כנז', גם הוא גורם לערב קדש בחול. והטעם הוא, כי בימי החול דוקא, יורדת נוקבא דז"א, הנקראת הו"ה דב"ן דהה"ן למטה בגלות בקליפות, ומבררת מתוכם לאותם ניצוצות קדושה שנשארו שם, ומעלה אותם למעלה אל הקדושה. אבל בשבת אינה יורדת למטה בין הקליפות, לברר אותם נצוצות הישנות, אמנם נבדלת מן הקליפות, ועולה למעלה, ומזדווגת עם ז"א, ויוצאות נשמות חדשות מן הזווג ההוא. ולכן המכניס מרה"ר לרה"י, גורם שהנוק' דז"א תרד אל הקלי' הנק' רה"ר, ותברר משם הנצוצות הישנות הנז', ותעלם לרה"י העליון, והנה הוא מערב קדש בחול, ומוריד הנוק' בתוך הקלי', ונמצא כי איסור המכניס מרה"ר לרה"י ואיסור הבורר בשבת, הכל ענין א' הוא, אלא שזה עניינו, לברור למטה אוכל הקדושה מתוך פסולת הקליפות. וזה עניינו, להעלות האוכל ההוא אשר ברשות הרבים, ולהכניסו ברה"י (שעה"ק).
- 725 אוצ"ח, שעה"ק נו ע"א והוא המשך פסקה ד"ה אמנם בכאן.
- 726 ונשברים (נוסף באוצ"ח).
- 727 וע"כ (אוצ"ח).
- 728 לסובלו (אוצ"ח).
- 729 והנה בהיותם או"א בבחי' אב"א ולא היו יכולים לקבל אור העליון בהיותם אב"א ואז אותו האחו' שלהם מבחי' הכלים שלהם הם נקראים מלכים דאו"א (שעה"ק).
- 730 ונפלו (אוצ"ח).
- 731 נמחק באוצ"ח.
- 732 וז"א (אוצ"ח).
- 733 שעה"ק נו ע"ב.
- 734 וכשבא זמן תיקון עולם האצילות התחיל התיקון מלמעלה למטה כנז' בריש אדרא נשא אי רישא דעמא לא אתתקן עמא לא יכלי לאתתקנא ואז התחיל להתקן פרצוף עתיק יומין ונתרבו בו הכלים והמסכים כנז"ל וזהו סוד ענין התיקון כדי שיעבור האור בהמעטה ויוכלו לסבלו (שעה"ק).
- 735 בן י"ס (אוצ"ח).

מאיר העיץ חלק ב'

- 736 שהם רישא (נוסף באוצ"ח).
- 737 וא"א גם הוא נתלבש תוך או"א זז"ן (שעה"ק).
- 738 ימים ואלו להיותם ימים יותר עליונים הם ימים עתיקין וזהו עתיק יומין ר"ל עתיק מבחי' ז' ימים שלו (שעה"ק).
- 739 שעה"ק נו ע"ד.
- 740 מוסגר באוצ"ח.
- 741 באחור (שעה"ק).
- 742 נמחק באוצ"ח.
- 743 כנ"ל (לש"ו).
- 744 באחור (שעה"ק).
- 745 הגרועים (נוסף באוצ"ח).
- 746 נמחק באוצ"ח.
- 747 של אבא (נוסף באוצ"ח, והגוב"י).
- 748 שלה (נוסף באוצ"ח והגוב"י).
- 749 "פנים באחור" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "אחור כנז"ל".
- 750 של עתיק וא"א אשר שניהם ביחד נק' כתר דאצילות עם היותם ב' פרצופים והבן טעם זה מאד שתצטרך אליו להבין המאמר הנז' של ג' רישין (אוצ"ח).
- 751 נמחק באוצ"ח.
- 752 נמחק באוצ"ח.
- 753 הראשון אשר אז נכללו ג' כלילן בג' כנודע והנוק' היתה פסיעה בסופם כנודע. ואח"כ נולדו לחוץ וינקו משדי אמם, ובכח היניקה היא נתפשטו וחזרו להיות ו"ק מתפשטות בבחינת זעיר. ואמנם נוק' הגדילה ונעשית מדה א' שלמה כמו שיתבאר בדרוש הנוק'. ואח"כ חזר העיבור הב' כנודע, ואז נגמרו זז"ן כל א' פרצוף גמור מ"ס, ואז נקראים גדולים ושלמים. ואמנם כבר נתבאר לעיל כי צורך ג' בחינות אלו שלשתן שהם עיבור ויניקה ועיבור ב' לא נצרכו אלא בז"א לבד, ולא היה כן בכל השאר אפילו בנוק' ולעיל ביארנו טעם הדבר (אוצ"ח).
- 754 אדם ישר.
- 755 "דנה"י דאמא החיצונית" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "בנה"י".
- 756 נמחק באדם ישר.
- 757 הנפש ומה שנתברר ונעשה קליפה נשאר בחי' דם הלידה ויצא גם הוא לחוץ עם מה שנתברר לטובה שהוא הולד עצמו (אדם ישר).
- 758 עם (אדם ישר).
- 759 הוא (אדם ישר).
- 760 כל (אדם ישר).
- 761 "וצריך" נמחק וגורס את המוסגר (אדם ישר).
- 762 בסוד מ"ן (לש"ו).
- 763 נמחק בהגוב"י.
- 764 ונתקנים אז ולכן הם מכוונים בעיבור ראשון של אחר התיקון (נוסף באדם ישר).
- 765 שעה"כ דרוש תפילת השחר פרק ג', ושעה"פ כי תבא.
- 766 הנק' עצמות וכלים (נוסף בשעה"פ).
- 767 כמ"ש בהק' התיקונים איהו וגרמיהון איהו וחייהון חד בהון ולכן מספרם הם עשר בלבד שהם עשר יריעות המשכן (נוסף בשעה"פ).
- 768 כמ"ש בזוהר בפר' תרומה בענין עשתי עשרה יריעות (נוסף בשעה"פ).
- 769 אוצ"ח, מבר"ש יב ע"ג, מבר"ש יז ע"ד, שעה"ק כט ע"א.
- 770 וכולם תגין (נוסף במבר"ש).
- 771 וכו' (נוסף באוצ"ח).
- 772 שעה"ק כט ע"א.

מאיר העין חלק ב'

- 773 וכך הם ממש בהתחלקות ה"ס בין דע"ב ובין דס"ג ובין דמ"ה ובין דב"ן, האמנם ה"ס דאצילות הנעשים מאלו החיבורים דמ"ה וב"ן אינם לוקחים אותם על זה הסדר (מבר"ש).
- 774 אוצ"ח גורס את המוסגר, והגוב"י לא גורס.
- 775 אדם ישר.
- 776 שעה"ק כט ע"ב ופיסקא זו נמחק באוצ"ח.
- 777 עי' שעה"ק, ז"ל, גם הו"ה דס"ג הנקרא ב"ן.
- 778 וז' כתרים שבז' תחתונות דב"ן (שעה"ק).
- 779 דכורא שבו לוקח חכמה דמ"ה והום נקודות דמ"ה, ונוקבא שבו לקחה חמשה אחרונות דכתר דב"ן והם נקודות דב"ן (שעה"ק).
- 780 נמחק באוצ"ח, וע' מבר"ש יט ע"א ז"ל: ונ"ל חיים שאינו מחציתו בצמצום רק הוא ע"ד כל שאר הפרצופים דא"א וז"ן שכל א' מהם נחלק לב' חלק העליון עד החזה של הת"ת שבו הוא פרצוף א' ומחזה ולמטה פרצוף ב' וכן הענין בכתר של ב"ן שנחלק לב' ומכתר שבו עד החזה שבו ממנו נעשה נוק' דעתיק ומהחזה ולמטה נעשית נוק' דא"א ונמצא כי נוק' דעתיק ודא"א הם בערך בינה ותבונה ובערך לאה ורחל וכן ערך דכורא דעתיק ודא"א בערך אבא וישראל סבא ובערך ישראל ויעקב כנלע"ד.
- 781 נלע"ד חיים - מה שלוקחים אר"א כל א' מב' שמות מ"ה וב"ן תימא בעיני כיון דאימא היא נוק' אין ראוי לקחת רק מב"ן אשר ממנו נעשו הנוק', ואבא ג"כ ממ"ה לבדו. ובאולי נראה כי יש ישראל סבא ותבונה ולקחום לצורכם אלא שנכללו בהם, וכן הדבר בזר"ן שלקחום לצורך יעקב ולאה, והראיה לזה כי עתיק וא"א לא לקחו הם אלא ממ"ה לבד ונוקביהן מב"ן לבד וצ"ע (אוצ"ח).
- 782 עתיק דכורא נמחק באוצ"ח ובמקומו איתא דכורא דעתיק.
- 783 שעה"ק כט ע"א.
- 784 ואמנם כל הי' נקודות יחד, כאשר נעריכם זו עם זו ביחד הנה הנקודה הראשונה, היתה בסוד תלת רישין, שהם בחי' עתיק יומין, הנק' רישא עילאה, ובחי' א"א, שהוא כללות תרין רישין תתאין, הנק', כתר, וחכמה של זו הנקודה הראשונה. ושאר ח' חלקי נקודה זו, הם מגרון דא"א, עד סופו. ואפילו הבינה שבהם, אינה נק' רישא, כי ירדה בתוך גרון דאריך. ואלו הי' חלקים, של זו הנקודה הראשונה, הנכללת באריך, הם הט' ספירות השרשיות, הנז' אצלינו, בתחלת ביאור אדרת האזינו, והשני חלקים הראשונים שבה לבדם, שהם כתר וחכמה שבה, נק' תרין רישין, להיותם בראש אריך. ועליהם, רישא דלא אתיידע, רישא דעתיק, ולא גופו, ואינם מכלל ט' ספירות שרשיות. ואלו התלת רישין, עם שאר חלקי זו הנקודה הראשונה, היו מתפשטים תוך הט' נקודות אחרות, שהם אר"א וז"ן, ע"ד שהם עתה אחר התקון (שעה"ק נה ע"ד).
- 785 עי' שעה"ק שגורס "דא לעילא מן דא ודא לגו מן דא", אמנם בזהר שלנו כתוב כמש"כ למעלה.
- 786 כי הנה מן הכתר דשם ב"ן נעשה נוק' דעתיק ודא"א (אוצ"ח סכ"י הגוב"י).
- 787 דעולם הנקודים (שעה"ק).
- 788 מבחי' נקודות נמחק באוצ"ח.
- 789 נדצ"ל דכורא דעתיק.
- 790 נמחק באוצ"ח.
- 791 אוצ"ח, שעה"ק כט ע"ג.
- 792 הרי מוכח בהדיא שכל השאר חוץ מעילת על כל העילות הוא בשיתוף דכר ונוק'. גם יש משם הוכחה אל הנז' כי הנוק' כולה דינין כמ"ש ובג"ד אמר ואין אלהים עמדי (אוצ"ח).
- 793 נמחק באוצ"ח.
- 794 (נ"א בחד) אוצ"ח.
- 795 (נ"א בחד) אוצ"ח.
- 796 נמחק באוצ"ח.
- 797 הוא (אוצ"ח).
- 798 תיקן (נ"א ניתן) בו (אוצ"ח).
- 799 על הכתר נאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי דאיהו יחיד בלי תניינא עמיה ולית ליה נוק' (שעה"ק), אני הוא המלכות אני הוא הכל בפרצוף א' (מבר"ש יח ע"ד).
- 800 מבר"ש יח ע"ד.

מאיר העין חלק ב'

801 כי הדינים שם אינם גוברים, ומתבטלים בחסדים (מבר"ש).

802 האחור (אוצ"ח).

803 האחר (אוצ"ח).

804 ובה תבין מעלת עתיק יומין על כולם, כי אף הנוק' שבו מעולם לא היה אפילו פגם כל שהוא, משא"כ בנוק' דא"א שהיא מה' אחרונות כתר דב"ן שהיה שם קצת פגם. ושמעתי ממורי פעם אחרת כי המלכות דעתיק יומין לא נרמזה בפרטות, אמנם היא בהוד וכמ"ש איהו בנצח ואיהי בהוד, וסימניך ולא נתנו עליו הוד מלכות בספר דניאל. והטעם כי הנוק' משמאלא אתקשרת, והמוח השמאלי שבו שהוא הבינה נעשית מהוד דז"א כנזכר, וכן אימא עילאה כולה נעשית מגבו' דא"א אשר בתוכה הוד דעתיק יומין ושם המלכות דעתיק ומכחה נעשה האימא עילאה בגבורה דא"א, וכן הוא בכל הנוק', ועי' היטב אמיתת הענין. גם יש יתרון נוסף בעתיק מכל השאר, כי העתיק אין בו בחי' פנים ואחור רק הכל הוא בחי' פנים ואין בו אחוריים כלל, וסיבת הדבר נמשך עם הקודם, כי הלא אין לך אורות בעולם שאין בהם פנים ואחור, והנה בשם מ"ה יש בו פנים ואחור וכן בשם ב"ן ג"כ, וכאשר נתחברו מ"ה וב"ן דעתיק היה כך כי הפנים של מ"ה נשארו בצד פנים דעתיק והפנים דב"ן מהם נעשה צד האחור דמ"ה, אמנם ב' האחוריים דמ"ה וב"ן נשארו באמצע דבוקים בין ב' בחינות הפנים דב"ן ומ"ה, וא"כ נמצא כי עתיק בין הפנים בין האחור כולו הוא בחי' פנים, אלא שזה מבחינת מ"ה וזה מב"ן משא"כ בשאר הפרצופים, ואף גם בא"א כי הרי בא"א שם מ"ה הפנים שלו בפנים בא"א והאחור דמ"ה באחור דא"א, וכל זה בצד הימין וכנגדו משם ב"ן בשמאלו פנים ואחור. גם שמעתי טעם אחר בענין הנקבות הנזכר, כי הנה בתחילה לא היה רק פרצוף א' לבדו שהוא העתיק, ולכן גם הוא האציל פרצוף אחר יחידי כמוהו והוא הא"א, אמנם אחרי היות ב' פרצופים אז ניכרו אחריהם או"א, אבא מצד עתיק ואימא מא"א, וכן אח"כ ז"א מאבא ונק' מאמא, וטעם הא' עיקרי והרי נתבאר בחלק זה כל החלוקים שיש בכל הנקבות שבאצילות, וגם איך כל בחינתם אינם רק משם ב"ן שהוא בירורי הנוק' עתה נבאר בפרטות נוק' דעתיק ונשלים לבאר מ"ש באדרא ולא אתיידע מה דהוי ברישא דא (מבר"ש).

805 אוצ"ח, שעה"ק ל ע"א, מבר"ש יט ע"א.

806 נבאר בפרטות נוק' דעתיק כי כבר נתבאר שדכורא ונוק' דעתיק הכל הוא פרצוף א' אמנם צד הפנים שבו הנעשה משם מ"ה נקרא דכורא דעתיק וצד האחור שבו הנעשה משם ב"ן נקרא נוק' דעתיק ואמנם הדכורא דעתיק כבר ידענו שנעשה מכל הכתר שבי"ס דמ"ה החדש בשלימותו אך הנוק' דעתיק בה הם הספיקות דלא אתיידע מה הוי בהאי רישא וכמה בחי' לוקחת משם ב"ן של הנוק' נמצא כי כל הספיקות הם ברישא דנוק' דעתיק וכל מה שנדבר בפ' הבאים בחלק זה אינו אלא בנוק' ושמור כלל זה אך דע כי עם היות שנודע לנו רק שלקח דכורא דעתיק שהוא צד פנים שלו הכתר דמ"ה כולו אך יש בו ספק ג"כ כמו שיתבאר אם ירד ממנו אור הפנימי לבדו או גם אור המקי' אך בשם ב"ן הוא הספק האמיתי כי גם כמה שיעור לוקח ממנו נסתפק לנו ולכן אמר ולא אתיידע מה דהוי ברישא דא דרך כלל בין בבחי' מ"ה ובין בבחינת ב"ן אך ודאי שיעקר מאי דלא אתיידע אינו אלא בשם ב"ן (מבר"ש).

807 נמחק באוצ"ח, ובשעה"ק, כל (לש"ו).

808 נמחק באוצ"ח ובלש"ו.

809 נמחק באוצ"ח.

810 דכתר (נוסף בלש"ו).

811 מן החכמה דכתר דשם - נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא 'משם'.

812 "העשירי משם ב"ן" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "א' ממלכות דב"ן".

813 אך לא היו החלקים שוין כי לא היו כתר דב"ן עם כתר דמ"ה וחכמה דב"ן עם חכמה דמ"ה וכו' (מבר"ש).

814 בג"ר שבו הנקראים ראשו (שעה"ק).

815 ודאי שאלו הם מתחברים בכתר דכתר דמ"ה, וב' בחי' אלו לבדם הם כתר דע"י (שעה"ק).

816 וענין הספיקות בכללו הוא זה כי בין בשם מ"ה ובין בשם ב"ן אנו מסופקים אם באו אור פנימי ואור מקיף שלהם בהך נוק' דעתיק או לאו, והספק של מ"ה תלוי בספק דב"ן, כי הלא הב"ן הוא אשר הוצרך להתקן יען נשברו כליו תחילה ומתו כנודע, אך שם מ"ה לא בא לצורכו רק לצורך תיקון שם ב"ן, וא"כ כפי מה שהיה בב"ן כן יהיה במ"ה. והענין כי נודע שאור המקיף גדול מאד מאור הפנימי ולכן אפשר שנאמר שאור המקיף להיותו גדול לא הוצרך לחזור לבא לתקן על ידי שם מ"ה אמנם נשאר למעלה בשרשו וכו' (מבר"ש).

817 ובמחצבו שהוא שרש י' נקודות שנשארו תמיד במלכות דעקודים (מבר"ש, ושעה"ק). למעלה בשרשו במלכות דעקודים ולא חזר לצאת להתחבר סכ"י (הגוב"י).

מאיר העין חלק ב'

- 818 לחזור ולצאת נמחק באוצ"ח, לתיקון (נוסף בלש"ו).
- 819 נמחק בנ"א (הגוב"י).
- 820 ואע"פ שכתבנו למעלה כי נתברר לנו שלקח ג"ר אבא וד"ר דאימא, אינו מוכרח שיהיו בראשו דע"י ואפשר שיהיו בגופו (שעה"ק).
- 821 ספקות (אוצ"ח).
- 822 ועם הז"ת דכתר דמ"ה ומכ"ז יהיה נעשה גופא דעתיק (שעה"ק).
- 823 "שלימה" נמחק באוצ"ח, ובמקומו גורס את המוסגר.
- 824 נמחק באוצ"ח, לש"ו, והגוב"י.
- 825 ומרוב העלם עתיק יומין נעלם בחי' נוק' ולא ידענו בחינותיה באמיתות כי כפי גודל מעלת המקום כך הוא העלם הנוק' אשר שם (מבר"ש יט ע"ב).
- 826 אוצ"ח, מבר"ש יט ע"ב, שעה"ק ל ע"ב.
- 827 הגדלת (אוצ"ח).
- 828 להתהוות (אוצ"ח).
- 829 כתר דב"ן וה"ר שבו (נוסף בשעה"ק).
- 830 וא"כ הוא, נמצא כי הראש דעתיק יש בו בודאי ג' ראשונות של הכתר דמ"ה, שהכתר דמ"ה הוא כלל כל הפרצוף דעתיק יש בו י"ס, ונמצא כי הג"ר שהם כח"ב דבכתר דמ"ה הם אור פנימי דעתיק ברישא לחוד, והחמשה ראשונות דכתר דב"ן הם אור מקיף אליו. וא"כ ודאי שלא הוצרכו לעלות בכאן בפנימיות דרישא דעתיק אותם ב' כתרים של חו"ב דב"ן, כי לא יהיה הפנימי גדול מן המקיף, שאין בו רק ה' ראשונות דכתר דב"ן אשר גם הם אינם רק אור מועט מבחי' אור פנימי, וא"כ הספיקו ג"ר דכתר דמ"ה להיותם אור פנימי ברישא דעתיק וה' ראשונות דכתר דב"ן אור מקיף אל הרישא הנז' (מבר"ש).
- 831 הכתר (אוצ"ח).
- 832 "כי אע"פ שכבר" נמחק באוצ"ח ולש"ו, ובמקומו גורסים את המוסגר.
- 833 "עכ"ז" נמחק באוצ"ח ובלש"ו, ובמקומו גורסים את המוסגר.
- 834 נמחק באוצ"ח ובמקומו גורס כנ"א, והלש"ו גורס את המוסגר ולא גורס "לה היה (נ"א לא יהיה)".
- 835 וכפי זה (נמחק בלש"ו, וכן בהגוב"י דליתא בכת"י).
- 836 הכלים (מבר"ש).
- 837 והנה כאן עם שיש אור מקיף ופנימי אינם מבחי' א' כי זה מ"ה וזה ב"ן (מבר"ש).
- 838 של כלי (מוסגר באוצ"ח).
- 839 להעשות כלים לחו"ב דכתר דמ"ה (שעה"ק).
- 840 דה' ראשונות (נוסף בשעה"ק, וכן הגוב"י).
- 841 ולכן לא יש כלי לחו"ב דעתיק דכתר של שם מ"ה, ולכן הוצרכו האחוריים של הכלים דכתרי' דחו"ב דב"ן להיותם כלים אל חו"ב דכתר דמ"ה, אך הפנים של הכלים נשארו למטה כמ"ש עם האורות שלהם שלא עלו ביה. ואמנם הכתר דעתיק נעשה מכתר דכתר דמ"ה, ומחמשה ראשונות דכתר דב"ן, ונעשה התחברותם יחד כתר דעתיק בלבד, ובזה אין שום ספק כי א"א שמהכתר דב"ן יעשה בחינת חכמה ובינה דעתיק, ומשם מאיר לג"ר דרישא דעתיק, וכן בחי' הכלי דכתר מ"ה דעתיק נעשה מכילי חמשה ראשונות דב"ן דעתיק, כי ממנו א"א לעשות כלי כנ"ל לסיבת חסרון אור מקיף, אך הספק הוא בחו"ב דעתיק, שהם נעשים ודאי מחו"ב מכתר דמ"ה, ובהם יש ספק אם גם ב' הכתרים של חו"ב דב"ן עלו עמהם בחי' הכלים שלהם דבחי' האחוריים, אך הפני' של הכלים של הכתרים הנז' וגם האורות אינם עולים ברישא אמנם נשארים בגופא דעתיקא באופן זה, כי הלא הז"ת דכתר דמ"ה ודאי שהם בז' תחתונות דעתיק ובזה אין ספק לעולם, והנה כפי הנז' יהיו כל הג' ראשונות דחכמה דב"ן והד' ראשונות דבינה דב"ן כולם למטה בגופא דעתיק האורות עם הכלים דבחי' פנים, אך האורות הם כולם בין בבחינת פנים בין בבחי' אחר. וזה סדרם כי אורות הג' דחכמה דב"ן הושמו בחסד דעתיק ומשם מאירים אל כל ג' אמצעיות, שהם חג"ת דעתיק, והד' ראשונות בינה דב"ן הושמו בנצח דעתיק ומשם מאירים בג' תחתונות שהם נה"י דעתיק, כי כן הכתר דב"ן שברישא אינו עומד רק בכתר דעתיק כנ"ל ומשם מאיר אל הג' ראשונות דעתיק, ולא יהיו פחות מג' דרגין בין אור לאור כי תלתא כלבוד דמי, גם בהיותם שם הם ממשיכים אור ממטה למעלה אל האחוריים של הכלים שלהם שעלו בחו"ב דעתיק כנ"ל יען שיש להם אור פנימי א' לבד ואינו מספיק. ואמנם הז' הכתרים שלוקח עתיק מז"ת דב"ן הם מתחלקות ממש בז"ת

מאיר העין חלק ב'

דעתיק כמו שמתחלקים שם ז"ת דכתר דמ"ה כנ"ל. גם יש טעם אחר למה אלו הז' כתרים דז"ת דב"ן לא התחלקו ע"ד שנחלקו ז' בחינות דחור"ב דב"ן וגם הם יתחלקו כך, כי ג' אמצעיות יהיו בחסד דעתיק וד' אחרות בנצח דעתיק, והענין כי הרי חור"ב דב"ן בהיותם שם הם ממשכים אורות שלהם מלמטה למעלה כנז', ואם כה יעשו ג"כ אלו הז' כתרים יחסר האור בתחתונות דעתיק, ולכן הושמה כל א' במקומה כנז', ובהיותם כך הם מאירים כל א' בחבירו דרך קוים כנודע שהוא חסד מאיר בנצח קו ימין, וגבורה בהוד קו שמאל כו'. וסימן ספק הזה הוא אא"ג פי' א' מקיף א' פנימי ג' כלים שהם כלי הכתר דב"ן וב' אחוריים של הכלים דב' הכתרים של חור"ב דב"ן (מבר"ש).

842 נמחק באוצ"ח ובשעה"ק, ובמבר"ש איתא "פנימי".

843 ונתחברו שם עם חור"ב דמ"ה ברישא דעתיק (שעה"ק ומבר"ש).

844 נמחק באוצ"ח.

845 עצמו כיון שאינם בחי' פנים (נמחק באוצ"ח).

846 אך אורות כתר דב"ן עם אורות כתר דמ"ה ודאי שמתערבים לעולם יחד כנ"ל וכיון

שיש ג"כ מקיף ופנימי דמ"ה ודאי שנעשה ג"כ בחי' כלי דמ"ה (מבר"ש).

847 נמחק באוצ"ח.

848 ונחזור לענין כי לא עלו ברישא דעתיק רק אורות האחור של ב' הכתרים דחור"ב דב"ן עם הכלים שלהם ג"כ מבחינת אחוריים ועכ"ז ממקומם משם הם מאירים למטה בגופא דעתיק דרך קוים כנ"ל והנה נלע"ד כי אם הפנים שלהם נשאר לאר"א מכ"ש שאר חלקי חור"ב ונמצא כי לא נשאר בגופא דעתיק רק הז' כתרים של ז"ת דב"ן ומתחלקות כסדר הנז' בז"ת וגם הם מאירים זה בזה דרך קוים ונלע"ד שאפשר ג"כ לומר שב' הכתרים של חור"ב דב"ן כיון שהאורות שלהם של האחור עלו ברישא א"כ אור הפנים ודאי נשאר לאר"א אך שאר החלקים שהם חור"ב דחכמה דב"ן וחור"ב וחסד דבינה דב"ן כיון שהם מחוברים אורותיהם הפנים והאחור אפשר שנשאר בגופא דעתיק ע"ד הנז' בספק הא' שחלקי החכמה נשאר בחסד דעתיק וחלקי הבינה נשאר בנצח דעתיק וצ"ע והנה לפי שאורות הכתרים דחור"ב דב"ן מאירים מלמעלה עד למטה דרך קוים כנז' לכן היה ג"כ כח בז"ת אלו שהם שבעה כתרים להאיר דרך קוים שהוא התיקון ולהיותם הם למעלה אין בהם כח לקבץ אלו הז' כתרים לשם ג' ראשונות בחסד דעתיק וד' תחתונות בנצח דעתיק ע"ד הנ"ל והרי נת' בפ' זה ב' הספיקות שיש בבחי' הראשונה שהיא שלא בא רק אור הפנימי דב"ן (מבר"ש).

849 מבר"ש כ ע"א.

850 ב' כתרים (נמחק בשעה"ק).

851 שיש כתר דכתר דמ"ה וה"ר דכתר דב"ן (מבר"ש).

852 דב"ן (שעה"ק).

853 גדול כנ"ל (שעה"ק).

854 ברישא דעתיק (נוסף בשעה"ק).

855 נמחק באוצ"ח.

856 דכתר וכלי כתר דמ"ה (נוסף בשעה"ק).

857 "דב' כלים" נמחק באוצ"ח ומבר"ש, ובשעה"ק איתא "דכלים דכתרים וכו".

858 ב' דכתר דכתר במ"ה וה"ר ראשונות דכתר דב"ן וב' אורות פנימיים דב' כתרים דחור"ב דב"ן

(מבר"ש).

859 "והסימן בד"ד פי' ב' מקיפים ד' פנימים א' דמ"ה וא' דב"ן וב' אר"פ דב' כתרים דחור"ב דב"ן וד' כלים ב' דמ"ה ודב"ן וב' בחי' הפנים של הכלים דב' כתרים (דחור"ב) הנ"ל" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "והאחוריים שלהם נשאר למטה בגופא דעתיק ונמצא שהאורות שלהם ג"כ בבחי' הפנים עלו עמהם למעלה ברישא דעתיק והרי הם ב' אורות מקיפים וד' אורות פנימיים שהם אור דמ"ה ואור דב"ן וב' אורות הפנים של ב' הכתרים דחכמה ובינה דב"ן וד' כלים של הד' אורות הפנימיים הנז'".

אבל האחו' שלהם נשאר למטה בגופו וכפי זה יש כאן ד' כלים ונמצא סימן ספק זה בד"ד והם ב' מקיפים וד' פנימיים וד' כלים לפי שכשעלו הפנים דכלים דב' כתרים דחור"ב דב"ן ג"כ עלו עמהם האורות שלהם דבחי' פנים (שעה"ק).

860 שסימנו בב"ו (שעה"ק).

861 "שעלו (נ"א שאולי)" נמחק באוצ"ח ובמקומו איתא "שאולי עלו".

862 "וכאן אמרו שעלו" נמחק באוצ"ח, ובמקומו גורס את המוסגר, ושעה"ק לא גורס את

המוסגר.

863 לבד (נוסף באוצ"ח).

מאיר העין חלק ב'

864 לבד (נוסף באוצ"ח).

865 ריבוי (נוסף באוצ"ח).

866 והנה עתה אינו כמו הספק הב' דבחינת הראשונה כי אז כיון שאינם עולות רק האורות של האחוריים לכן אינם יכולים להתערב עם אורות חו"ב דכתר דמ"ה הנ"ל אך עתה שגם אלו הם אורות של פנים דחו"ב דב"ן ודאי שיתערבו ויתחברו עם האורות דחו"ב דכתר דמ"ה ודע כי אם היה ג"כ ספק אצלינו אם עלו האורות פנים ואחור של שני הכתרים דחו"ב דב"ן ברישא דעתיק ודאי שאז היינו אומרים כי בחי' הפנים יתערבו ויתחברו עם הפנים דחו"ב דמ"ה ובחינת האחור עם האחור (מבר"ש).

867 ספק ג' והוא שלא עלו למעלה ברישא דעתיק רק ב' האחוריים של הכלים של ב' הכתרים דחו"ב דב"ן, וזה הספיק להגדיל הכלים העליונים דכתר דמ"ה וכתר דב"ן, וגם האורות של האחור של ב' הכתרים הנז' עלו עמהם לסיבה שכתבנו בספק השני כי יש יכולת בכלי דרישא לסבול חצי האורות אלו, שהם או בחי' האחור שהוא הספק השלישי הזה, או בחינת פנים כנז' בספק השני, אך פנים ואחור א"א לסובלים. וגם סימן זה הוא בד"ד שנים מקיפים ד' פנימיים שהם ב' דכתר שבכתר דמ"ה והה' ראשונות דכתר דב"ן וב' אורות האחוריים דב' הכתרים דחו"ב דב"ן וד' כלים שהם כלי דמ"ה וכלי דב"ן וב' אחוריים דב' כלים דב' כתרים דחו"ב דב"ן (מבר"ש).

868 והנה כיון שאורות האחור וגם האחור של ב' הכתרים דחו"ב דב"ן עלו ברישא ודאי שאורות הפנים שלהם לא נשארו למטה מהם בגופא דעתיק, אמנם נשארו לצורך אר"א כנ"ל בספק ב' של בחינה ראשונה. ונמצא עתה שלא נשאר בגופא דעתיק לנוק' דיליה רק ז' הכתרים דז' תחתונות דב"ן, והם נתחברו עם ז"ת דכתר דמ"ה שהוא הדכורא. ויש בהם עתה ב' גרעונות א' כי אינם מקושרות יחד שיהיו הג' עליונות שבהם בחסד דעתיק והד' אחרונות בנצח דעתיק, כי אין כאן שום אורות דחו"ב דב"ן שיקשרם, כי הפנים הלכו באר"א, והאחוריים עלו ברישא דעתיק, וגרעון שני כי אין אלו הז' כתרים דז"ת דב"ן מאירים זה בזה דרך קוים, רק הם עומדים כסדרן בז"ת דגופא דעתיק והראשון מאיר לשני והשני לשלישי כו'. וסיבת ענין זה הוא כי גם אורות האחור דב' הכתרים דחו"ב דב"ן שעלו ברישא הם מאירים משם הארה בלבד לגופא דעתיק, וגם הארה זו אינה בבחינת קוים, רק הכתר דחכמה דב"ן מאיר משם ממקומו בג' אמצעיות דגופא דעתיק, והכתר דבינה דב"ן מאיר משם ממקומו בד' תחתונות דגופא דעתיק, ולכן גם הז' כתרים דז' תחתונות דב"ן המתפשטים כסדרן בז' בחינות דגופא דעתיק אינם מאירים זו בזו בבחי' קוים (מבר"ש).

869 "ברישא דעתיק" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "בעתיק".

870 נמחק באוצ"ח.

871 שעה"ק ל ע"א.

872 אוצ"ח, שעה"ק ל ע"ג.

873 דיליה מבחי' חו"ב דב"ן (נמחק באוצ"ח).

874 מבחי' חו"ב דב"ן (נוסף באוצ"ח).

875 נמחק באוצ"ח.

876 אוצ"ח גורס את המוסגר.

877 נמחק באוצ"ח, האחור דכתר (נמחק בשעה"ק).

878 נמחק באוצ"ח. האחור דכתר (נמחק בשעה"ק).

879 נמחק באוצ"ח ושעה"ק.

880 נמחק באוצ"ח.

881 ויהיו עמהם ג' שבהם עם חכמה דב"ן בחסד דעתיק, וד' אחרונות שבהם עם בינה דב"ן

בנצח דעתיק היו גם הם משלחים הארתם למעלה (שעה"ק).

882 נמחק באוצ"ח. דאחור דכתרים נמחק בשעה"ק.

883 מלמעלה (ממנו) למטה בדרך קוין בגופא דעתיק והנה הז' כתרים של הז"ת הם מתחלקים

בז"ת דעתיק ע"ד הנ"ל והם מאירין (מוסגר באוצ"ח, אבל מופיע בשעה"ק).

884 "והנה למעלה בספק" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "והטעם הוא כי בסימן".

885 דחו"ב דב"ן (נוסף בשעה"ק).

886 נמחק באוצ"ח.

887 נמחק באוצ"ח.

888 נמחק באוצ"ח.

889 ג' כתרי חג"ת עם החכמה אשר עומדת בחסד (שעה"ק).

מאיר העין חלק ב'

- 890 וד' כתרי נה"ם עם הבינה אשר בנצח (שעה"ק).
- 891 נמחק באוצ"ח, ובשעה"ק.
- 892 נמחק באוצ"ח, ובשעה"ק.
- 893 נמחק באוצ"ח, ובשעה"ק.
- 894 ע"ד הנ"ל (אוצ"ח).
- 895 דב"ן (שעה"ק, מבר"ש).
- 896 ראשונות (נוסף באוצ"ח ומבר"ש).
- 897 (כיון שמתפשט) שכאן מתפשט (אוצ"ח).
- 898 מוסגר באוצ"ח.
- 899 (קוין) פנים (אוצ"ח).
- 900 אלו (זה לזה) (אוצ"ח).
- 901 זה על גב זה (שעה"ק).
- 902 (אז) (נוסף באוצ"ח).
- 903 שהיא הארה הנכונה (נוסף בשעה"ק).
- 904 מבר"ש כ ע"ב.
- 905 אור (נוסף בשעה"ק ולש"ו).
- 906 דג"ר (נוסף בשעה"ק).
- 907 כנ"ל (נוסף באוצ"ח).
- גם צריך שתדע כלל א' בענין הספקות הנז' והוא בענין אורות חו"ב העולים ברישא דעתיק כנז"ל כי הנה הם מתחברים עם חו"ב דכתר דמ"ה כנודע וכנז"ל אמנם החילוק שיש כפי הספקות הנז' הוא כי אם עולים אוה"פ שלהם אז ודאי כי הם מתחברים עם חו"ב דכתר דמ"ה כנודע אבל אם אין עולים רק אורות האחו' שלהם אז אינם מתחברים עמהם אמנם חו"ב דכתר דמ"ה נעשים בחי' אור פנימי אורות האחו' הנז' דחו"ב דב"ן נעשים בחי' אור אחו' אל אור הפנימי הנז' דמ"ה ואם עולים שניהם האורות הפנימי' והאחו' דחו"ב דב"ן אז הפני' הם מתחברים עם חו"ב דכתר דמ"ה והאחו' האלו הם נעשים אחו' אל אורות מ"ה הפנימי כנ' אמנם אין זה אלא באורות חו"ב דב"ן אבל בכתר דב"ן העולה למעלה פשוט הוא כי לעולם הם מתחברים יחד עם כתר דכתר דמ"ה ואין שם שום חלוק ביניהם (שעה"ק).
- 908 "בחי' יש בר" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "אורות יש בו וכמה לקח".
- 909 ב' (בחי') (אוצ"ח).
- 910 ה"ר דכתר (מבר"ש).
- 911 דכתר (נוסף בשעה"ק ומבר"ש).
- 912 ב' כתרים דחו"ב (מבר"ש).
- 913 דכתר (נוסף במבר"ש ולש"ו).
- 914 ודע כי ביסוד דעת"י יש בו ה' חסדים וה' גבורות, ואע"פ שע"י כלול ממ"ה וב"ן הנקראים דר"ן כנז"ל, וכפי זה היה מהראוי שיהיו ביסוד שבו ה' חסדים וה' גבורות ממ"ה שהוא דכר וה' חסדים וה' גבורות מב"ן שהוא נוק' כמו שהם כן באו"א וזו"ן, והתשובה היא לפי שבחי' דכר"ן שבעתיק אינם נפרדים אבל הם מחוברים יחד כנז"ל ולכן אין ביסוד שבו רק ה' חסדים וה' גבורות בלבד (שעה"ק).
- 915 דרושים.
- 916 ואם (לש"ו).
- 917 ודע כי גם יש הרבה ספקות אחרים ולא קבלתי רק אלו גם דע כי מכח אלו הספקות הנז' שיש בעתיד נמשך ג"כ ספיקות באו"א דאצילות, אם לקחו הכתרים דחו"ב דב"ן, או אם עלו בעתיק או ברישא או בגופא כנ"ל בספקות. עוד יש פי' אחר במה שנק' עתיק רישא דלא אתיידע, כי הנה גופא דיליה נתלבש גו א"א, והוא מושג ונודע לנו ע"י א"א, אך רישא דיליה דלא אתלבש גו אריך לא אתיידע, כי אפילו א"א עצמו לא אתיידע ליה, ובזה תבין טעם למה נקרא עתיק יומין כי גופא דיליה ז' תתאין הנקרא שבעת ימים ז' ימי בראשית אלו הם המושגים אלינו והמתלבשים ואין אנו משיגים בעתיק רק בבחינת היומין דיליה שהם ז"ת, ונת' התלבשותם וכו'.
- הכלל העולה כי דכורא דעתיק הוא כללות י"ס והוא נעשה מהכתר לבד של מ"ה החדש המתפשט עשר ספירות ונעשה גופא דדכורא דעתיק כולו רישא וגופא, ואמנם נוקבא דעתיק הכתר

מאיר העין חלק ב'

שלה נעשית מחמשה ראשונות דכתר דב"ן וגופא דילה נעשית משבעה כתרם שיש בשבעה ספירות תחתונות דב"ן, ואין ספק אלא בחו"ב שבה אם הספיק הארת הכתר דב"ן שבראשה להאיר ולעשות בה חו"ב, או אם ג"כ עלו ב' הכתרים דחו"ב דב"ן לעשות בה חו"ב, ואם היו בחינת האחור או בחינת הפנים, וספק זה באורות וגם בכלים. וכן ספק אם חו"ב דחכמה דב"ן וחו"ב וחסד דבינה דב"ן נעשו גופא ג"כ דנוקבא דעתיק עם כללות השבעה הכתרים הנז', או נשארו לאו"א. ואמנם גם בספק הכלים יש בכלי הכתר דדכורא דעתיק ספק אם נעשה מהמ"ה או מהב"ן. סוף דבר כי היותר נראה הוא שלוקח בעתיק לנוק' החמשה ראשונות דכתר דב"ן לכתר שלה ושני כתרם דחו"ב דב"ן לחו"ב שלה וחו"ב דחכמה דב"ן וחו"ב וחסד דבינה דב"ן עם הז' כתרם דז"ת דב"ן לז"ת שלה, והרי נשלמה נוקבא דעתיק. אך הדכורא כל י"ס שבו נעשו מ"ס הכתר דמ"ה לבדה שהיא כוללת ג"כ מ"ס והרי כי כתר דעתיק בין דנוקבא בין דדכורא נעשו משני כתרם דמ"ה ודב"ן שהם בחינת הטעמים כנ"ל (מבר"ש).

918 אוצ"ח, שעה"ק לא ע"א.

919 מרוב הארתם (נוסף בשעה"ק).

920 כי לכן נקרא עתיק יומין כי ז' יומין דילה לחוד הם המתלבשין בא"א (מבר"ש כא ע"ד).

921 מפאת א"א עצמו כי איננו יכול לקבל הארתם בהיותם מלובשים בתוכו (שעה"ק).

922 כסדר זו על גבי זו (נוסף בשעה"ק).

923 מבר"ש כב ע"א.

924 נמחק באוצ"ח.

925 כדי שינקו מהם א"א ואו"א וזו"ן דעולם האצילות בהיותם עומדים למטה בעולם הבריאה קודם שהגיע זמן תיקון שלהם (שעה"ק).

926 נמצא היות ג"כ בא"א קצת דמיון אל ז"א שהוצרך בו עיבור ויניקה ומוחין וגם בא"א מה שהלביש את הז"ת דעתיק הם הם מוחין דילה אך ודאי שהיניקה של ז"א האמיתית היא מן התבונה והיא זולת זו היניקה דא"א (מבר"ש &).

927 והיסוד בת"ת דא"א ושני פרקין אמצעים דנו"ה דעתיק בנו"ה דא"א ועטרת יסוד דעתיק ביסוד א"א. וצ"ע כי מכאן נראה שמסתיים יסוד דעתיק ביסוד דא"א ולק' בפרק זה נראה שמסתיים בחזה דא"א. ונלע"ד חיים כי עתיק כולל דו"ג ג"כ וזה שבכאן מדבר בדכורא אשר יסודו ארוך זכר ודלק' ביסוד הנוק' הקצר והוא ממש כעין יסודות דאו"א בז"א כנ"ל, ומלכות דעתיק במ' דא"א כי צריך להעשות ממנה פרצוף שלם של הנוק' לכן לקחה מידה א' שלימה ונמצא שנשארו ב' פרקין תתאין בנו"ה דעתיק למטה מכל הנו"ה דא"א ונשארו מגולים ונודע כי רגלי א"א מסתיימין בסוף עולם האצילות ונמצאו אותם תרין פרקין תתאין דנו"ה דעתיק בעולם הבריאה מגולים בלי לבוש, ואלו נתחברו יחד ונתלבשו במלכות דא"א ונעשו שם אליה ב' דדים בב' צדדיה ואלו הם סוד דדי בהמה שהם למטה ברגלים, ומהם היו יונקים המלכים שירדו בבריאה קודם שנתקנו במקומם בא"א ובאו"א ובזו"ן, וגם אחרי שהיו נולדים כל פרצוף ופרצוף היו יורדים תחילה שם ויונקים משם ואח"כ עולים למקומם.

ואמנם בהיות שם המלכים יונקים מהם קודם תיקונם לא היה רק להחיות את עצמם חיות המוכרח להם וז"ס גמולי מחלב עתיקי משדים, כי היו יונקים מהדדים והשדים דעתיק יומין וז"ס המלך הנק' הד"ד בן בד"ד שהם ב' הדדים כנ"ל, ואחר כך נעשה שמו הדר שהוא בחינת יסוד בסוד הדרת פנים זקן כי הסריס אין לו הדרת פנים, והנה אל תתמה היאך עצמות פנימיות דא"א יהיה מלביש את הכלים דעתיק כי הכלים גרועים מאד מאד מן העצמות, אך הענין הוא כדמיון איברי האדם עצמו, כי הרי הגוף יש בו עצמות וכלים, וכן הלב שבתוך הגוף יש בו עצמות וכלים, ונמצא כי כלי הלב עומד בתוך עצמות הגוף, ואין לומר כי איך אפשר להיות כן לולי שכלי הלב גדול מעצמות הגוף, כי זה א"א רק שעצמות הלב גדול אורו מעצמות הגוף, וכן כלי הלב זך יותר מכלי הגוף ועצמות הגוף מתפשט תוך הכלי שלו שהוא הגוף, ועצמות הלב שהוא יותר זך מתלבש בכלי הלב שהוא יותר זך מכלי הגוף, ואין תימא אם יהיו זה בתוך זה. ואמנם הג' ראשונות דעתיק יומין שלא נתלבשו בא"א הם בחי' מקיף לראש הא"א ולמוחין דילה, והיא בחינת נשמה לנשמה דא"א, כמ"ש, כי הנשמה לנשמה א"א לה ליכנס תוך הפרצוף אמנם נשארת למעלה בסוד אור מקיף על הראש, והוא מבחינת אור חוזר הפנימי כנז' שם. ואמנם מהששה קצוות דעתיק שנתלבשו ממש תוך א"א נעשה סוד בחינת הרוח אל א"א, ומהשביעי דעתיק נעשה נפש אל א"א. ועתה ראה והבן מה ענין התלבשות ז"ת דעתיק בא"א שהוא לעשות בו בחינת נשמה ורוח ונפש כנז', ומזה תלמוד לכל שאר הפרצוף ודי בזה. ואמנם נשמת א"א ממש נמשכה לו מהדעת דעתיק דיתב בההוא קרומא דאורא דגולגלתא דא"א כמ"ש. והרי ביארנו בחי' נשמה לנשמה ורוח ונפש דא"א ומזה תלמוד לכל שאר הפרצופים ודי בזה, כי בזה תבין בחי' כל המקיפים שיש מקיף מבחינת יחידה והוא מקיף דיושר, ויש מבחינת חיה והוא מקיף חוזר, אך הנשמה ורוח ונפש הם מבפנים, וכל ה' בחינות אלו הם נמשכים לא"א מן העתיק, וכן ע"ז בכל הפרצופים.

מאיר העין חלק ב'

והנה ענין התלבשות עתיק בא"א הוא ענין פסוק דדניאל ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיזור כו', פי' כי הא"א הוא לבוש דעתיק וזה הלבוש שהוא א"א יש לו דיקנא כתלג חיזור, וכן שער רישיה דזה הא"א הוא כעמר נקי. וגם אפשר כי כיון שעתיק עצמו מתלבש ברישא דא"א הרי הוא כאילו שער דא"א הוא שער רישיה דעתיק עצמו, ופי' הראשון יותר נכון. והנה העתיק אין בו שערות כי אין בו בירורי המלכים משא"כ בא"א כנ"ל. גם י"ל כי פסוק זה נאמר על א"א כי גם הוא נק' עתיקא כנ"ל, וזה הא"א שער רישא כעמר נקי שהם הנימין והקוצין שבראשו כמ"ש, ולבושיה הוא דיקנא דיליה כתלג חיזור, ונקרא לבושיה יען היותו חופף ומכסה חג"ת שלו ונמשך עד טיבורא דיליה כעין לבוש.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר כי מב' פרקין עילאין דנצח דעתיק נעשה חסד דא"א ומב' פרקים דהוד גבורה ומב' פרקין דיסוד ת"ת דא"א נשאר ג' פרקין תתאין דנה"י דעתיק ונעשו נה"י דא"א.

אחר כל הנ"ל שמעתי ממורי ז"ל אופן אחר בענין היסוד דעתיק איך מתלבש בא"א, כי אינו נמשך רק עד החזה דת"ת דא"א ושם מסתיים ועיין בח"ב, וזה קרוב אל מה שכתבתי בראש פרק זה כי נה"י דעתיק נתלבשו בחג"ת דא"א בלבד, אך מהארת היסוד נמשך ונתפשט בנה"י דא"א ע"ד נה"י דז"א המתפשטים בכח החו"ג היוצאות מיסוד דאי' המסתיימת בחזה דז"א.

והנה ביארנו (וגם נבארהו) איך ז"א באין לו המוחין שלו, שהוא אור העצמות דפנימי שלו האמיתי שהוא בגדלותו באין לו מלובשים, תוך האחורים דנה"י דאימא ונה"י דאבא. ועד"ז כל הפרצופים הם כך כי הנה"י של העליון החיצוניות שלהם נעשים בחי' לבוש אל המוחין של הפרצוף שלמטה ממנו, והכל נכנס ומתפשט ברישא ובגופא אל הפרצוף התחתון ההוא. והנה אין מוחין פחות מתלת בחינות, שהם חו"ב ודעת, והנה החכמה היא קו החסד והבינה קו הגבורה והדעת נחלק לב', חציו חסד וחציו גבורה להכריע ביניהם בסוד כי אל דעות ה' תרין דעות כמ"ש. ואמנם החסד הוא בחינת חמשה חסדים והגבורה ה' גבורות כנז' באדרת נשא קמב, והנה בז"א היו ב' דעות חד ממוחין שנמשכו לו מאבא, וחד במוחין שנמשכו לו מנה"י דאימא, וכל א' מהם כלול מה' חסדים וה' גבורות. וטעם לזה הוא כי הלא גם מוחין דא"א נמשכין לו ע"י התלבשות בנה"י דעתיק ביה, והנה עתיק אין בו שני פרצופים נפרדים דכר ונקבא, אמנם תרווייהו חד פרצופא, ולכן הם בז"א דא"א הוו תרין פרצופים נכנסו תרין בחינות דמוחין א' בנה"י דאבא וא' בנה"י דאימא, אכן הכא דעתיק דר"ג דיליה כולא הוי חד פרצופא ולכן אין בא"א רק תלת מוחין לחוד, ולכן אין בו רק דעת א' ובו ה' חסדים מצד הדכורא שם מ"ה שבו וה' גבורות מצד הנוק' שם ב"ן שבו כי הכל בחינת א' הו, וזכור אל תשכח כלל זה כי לעולם בכל פרצופי האצילות כל החסדים נמשכים משם מ"ה החדש שבא לתקן האצילות וכל הגבורות משם ב"ן של בירורי המלכים, וז"ס הזווג למתק גבורות הנוק' שם ב"ן המתבררות עתה מחדש בכל זיווג וזיווג בסוד מ"ן כנ"ל, ע"י החסדים הנמשכים משם מ"ה החדש. וכבר נתבאר ג"כ שם כי מה שבידר העתיק פעם ראשונה היה לתקן עצמות הפרצוף דא"א בתחילת תקונו, ונתנם בא"א בבחינת מוחין, ואלו החו"ג שנתנם העתיק בא"א בפעם ראשונה מהם נבנה ונתקן פרצוף א"א דר"ג ונשאר שם תמיד קבועים לעולם. וכאשר חוזר גם הא"א לברר לצורך אר"א לתקנם בפעם הראשונה, אז צריך שיקדים אליו זווג העתיק דר"ג ויחזרו להמשיך מוחין חדשים אל א"א ונוק', כדי שיוכלו לברר בירורי חלקי אר"א. ואז באים אליהם החו"ג חדשים, החסדים משם מ"ה והגבורות משם ב"ן. ואז נתקנים שם בתוך הא"א חלקי אר"א כנז' שם ועי' [לקמן]. הרי שיש ב' מיני חסדים וגבורות א' הוא הראשונים לתקן הפרצוף ב' הם החדשים הנמשכים בכל זווג וזווג ובכל פעם ופעם, אשר אלו אינם נשארים שם קבועים רק נתקנים ונעשה מהם צורת הולד ונולד שם.

ונדבר עתה באלו החו"ג הראשונים אשר הם לצורך הגדלת פרצוף דא"א עצמו ונאמר כי הנה נודע כי מוח החכמה מתלבש תוך הנצח ומוח הבינה בהוד ומוח הדעת ביסוד, והנה היסוד דעתיק אשר הדעת בתוכו כולל חו"ג הוא צר ואינו רחב כמו היסוד דאימא הנכנס ברישא דז"א, שהוא יסוד נוק' שהוא בית הרחם אשר בה נוצר הולד והוא רחב ויכול לסבול בתוכו חו"ג משא"כ ביסוד הזכר שהוא צר מאד דרך צנור. ולכן כאשר נכנס הדעת של א"א תוך יסוד עתיק לשיכנסו אחר כך תוך א"א לא היה מקום שם לקבץ החו"ג ביחד בתוכו. אמנם נכנסו תחילה הגבורות כי הם הבחי' השנית האחרונה של הדעת והתחתון נכנס ראשון כנודע, כדי שישארו אח"כ החסדים על הגבורות, ואח"כ כאשר נכנסו החסדים לא היה מקום לסבול את כולם, ואז דחו החסדים את הגבורות שהיו למטה מהם ביסוד ויצאו דרך פי נקב היסוד לחוץ תוך גופא דא"א, ונכנסו החסדים במקומם תוך יסוד דעתיק. ואז הגבורות היוצאים לחוץ חשקם ותאותם להדבק בחסדים, כדרך הנוק' הנאמר בה ואל אישך תשוקתך, ולכן לא ירדו למטה בגופא דא"א להתפשט בו' קצותיו ע"ד ז"א, אמנם חזרו ועלו אחורי יסוד דעתיק והלבישוהו סביבו מבחוץ בסוד אור חוזר נוקב' מתתא לעילא, ואז נמצאו החו"ג במקום א' למעלה מחזה דא"א בשליש העליון של ת"ת דא"א, שעד שם מגיע היסוד דעתיק כנז' [לעיל] עי"ש, ואין ביניהם רק משך היסוד, כי אלו בפנים ואלו בחוץ. והנה בז"א הגבורות יורדות עד היסוד בו כנז"ל לפי שהנקבה דז"א היא פרצוף נפרד מהזכר וצריך שירדו שם הגבורות ביסוד דז"א כי שם היא כנגדו דעת דרישא דנוקבא ויוצאין ונוקבין דרך האחור לתקן הפרצוף דנוק'

מאיר העין חלק ב'

וגם החמשה חסדים אלו מתפשטים בגופו לתקן פרצופו שהוא נפרד ממנה. אמנם בכאן דבר ונוק' דא"א פרצוף א', צד ימין דכורא וצד שמאלו נוק', ולכן אינם צריכות הגבורות לירד ביסוד כמו בז"א אמנם נשארם בתוכו והחסדים מתפשטים בצד ימין והגבורות בצד שמאל כמ"ש ב"ה.

ועוד טעם אחר כי גם אלו החו"ג נמשכו מדכורא ונוק' דעתיק כנז' אשר שניהם פרצוף א' קשור זה בזה ונמצא כי כיון שהם באים מבחי' חיבור דכר ונוק' ונכנסים בא"א שג"כ בו מחוברים דכר ונוקב' לכן נתחברו גם הם החו"ג המגילים את פרצופי שניהם ונתפשטו אלו בימין שהיא בחי' דכורא ואלו בשמאל שהיא בחינת נוק'. וענין התפשטות זה הוא כי הנה אחר שיצאו הגבורות מפי היסוד דעתיק תוך גופא דא"א ונכנסו החסדים במקומם תוך היסוד דעתיק, הנה גם הם צריכים אל התפשטות בגופא דא"א להגדילו, וגם הם צריכים לצאת כמו הגבורות, ובצאתם מוצאין את הגבורות מקיפות את יסוד דעתיק מבחוץ חציים בצד ימין וחציים בצד שמאל, ואז הגבורות אשר רוצים וחפצים להדבק בחסדים ממשיכים אותם עמהם ועולים גם החסדים שם למעלה מהחזה, והנה אין מקום בחזה ולמעלה להחזיק את כולם שם, ואז ב' הגבורות וחצי שהם היותר עליונות שהיו מתחילה בימין הלכו אל צד השמאל שהוא נוק', ואותם ב' הגבורות וחצי שבצד שמאל שהם יותר תחתו' ירדו למטה מן החזה בגופא דא"א בצד שמאל. וכן עושים החסדים כי הב' חסדים וחצי היותר עליונים עלו מן החזה ולמעלה בצד ימין שהוא דכורא ושני חסדים וחצי היותר תחתונים ירדו כנגדם בקו ימין תחת החזה, ועתה נמצאו כל ה' חסדים בצד ימין וה' גבורות בצד שמאל, וגם חצי החסדים העליונים הם למעלה כנגד היסוד וחציים למטה במקום שכבר נסתיים היסוד ששם האורות מגולים בלי מסך היסוד. אח"כ שמעתי ממור"י ז"ל כי לא יצאו כל החסדים אמנם חציים נשארו מלובשים תוך היסוד דעתיק, וחציים שהם ב' וחצי ירדו ונתפשטו למטה מהחזה בצד ימין, נמצא כי החסדים חציים מכוסים וחציים מגולים, אך הגבורות שבקו שמאל כולם מגולות. והנה זהו פי' טובה תוכחת מגולה כו' כי הגבורות הנק' תוכחת נתגלו והאירו יותר בגילוי, אך החסדים הנק' אהבה נשארו סתומים ומסותרים ואין אור שלהם מתגלה היטב. וכבר ביארנו לעיל כי אלו החו"ג הם הראשונות שע"י נגדל פרצוף דא"א. אמנם החסדים והגבורות המתחדשים אח"כ תמיד לצורך זוג אינן עולות למעלה כנזכר, אמנם יורדות למטה כדרך שיורדין בגופא דז"א, ובבואם אז החו"ג ראשו' מקבלים הארה מהם בכל פעם ולק' נבאר יותר בזה ע"ש. כי ע"י זה נעשו ד' פרצופים באו"א. וכבר ביארנו בחי' א"א דרך כללות בפ"א בסדר התלבשותו של העתיק בדרך כללות ולקמן בענין ישו"ת (מבר"ש).

⁹²⁸ אוצ"ח, מבר"ש יח ע"א, שעה"ק לט ע"ד דרוש ב' (לש"ו) [צ"ע שכן ציונים אלו אינם קשורים לדברי רבינו כאן].

⁹²⁹ מבר"ש יח ע"א ד"ה והנה (לש"ו), ז"ל: והנה בחי' הא"ק הזה מטיבורו ולתתא המתלבש תוך העתיק, הוא הנקרא א"ס בערכם, והוא הנקרא ע"ק, כי הוא הא"ק והעתיק שבכל שאר פרצופי האצי'. ואמנם אינו מתלבש רק בכתר של האצילות, וכמו שנודע דא"ס טמיר וגניז בכתר, כנז' בתיקונים דף ה'. ובהיות הא"ס הנז' גניז גו האי כתר, אתקרי ע"ק בפרטות. אמנם גם הכתר הזה הנקרא לפעמים ע"ק על שמו של הא"ס המתלבש בו הנק' כך כנז'. ואמנם ג' רישין הם דאתגלפן דא לגו מן דא ובגו כולם מתבלש הא"ס.

⁹³⁰ האי (לש"ו).

⁹³¹ שהוא מטבורא דא"ק ולמטה המתלבש בעתיק (נ"א בע"ק ע"ש א"ס הגנוז בתוכו) - נמחק באוצ"ח, אבל מופיע במבר"ש הנ"ל.

⁹³² ע"ש הא"ס הגנוז בתוכם (נוסף באוצ"ח).

⁹³³ פיסקא זו נמחק באוצ"ח.

⁹³⁴ שעה"ק נו ע"ב ביאור תיקון עתיק יומין ותיקון א"א (לש"ו).

⁹³⁵ שהוא נוקבא דע"י כנ"ל שהוא נקרא רדל"א ע"ש הספיקות שיש בה וג"כ יש פי' אחר כי הנה גופא דיליה אתלבש גו א"א והוא מושג ונודע אצלינו ע"י א"א אך רישא דיליה דלא אתלבש גו א"א לא אתיידע כי אפי' א"א עצמו לא ידע ליה (נמחק באוצ"ח, וזה תוספת ממבר"ש).

⁹³⁶ הנק' (אוצ"ח).

⁹³⁷ ונהרין (אוצ"ח).

⁹³⁸ נהורין (לש"ו).

⁹³⁹ רוחין (לש"ו).

⁹⁴⁰ וכו' (אוצ"ח).

⁹⁴¹ וכו' (אוצ"ח).

⁹⁴² ט' (נוסף באוצ"ח).

מאיר העין חלק ב'

943 וז"ש כד איתתקן ר"ל כאשר עשה בחינת הלבושים והפרצופים, אשר הם הם בחינת התיקוני' כנ"ל בח"ג. הנה איתתקן תחילה ע"י עתיק יומין המלביש אותו וזהו תיקונו ואז אחרי שנתקן ע"י התלבשותו בעתיק יומין אז אפיק ט' נהורין מיניה מתיקוניו כי באמצעות העתיק הנקרא תיקוני אפיק הני ט' נהורין הנז' שהם ספי' כתר וכו' (מבו"ש).

944 ז"ת דא"א (אוצ"ח).

945 נמחק באוצ"ח.

946 מתיקוניו (נוסף אוצ"ח).

947 כל בחי' א"א היא נק' כתר של כללות האצילות כולו וכו' ענין התלבשות כל פרצופי האצילות זה בתוך זה עד שנמצא כי אין מתגלה מכל פרצוף רק רישיה לבד ואז כל אלו הראשין שהם זו למטה מזו מצטיירים כולם יחד בבחינת פרצוף א' הכולל כל האצילות בכללות ואז כיון שמכל א"א לא נתגלה בלתי לבוש רק הכתר שלו כי אף החכמה שבו היא סתימאה גו האי כתר ולכן כל א"א אינו נקרא רק כתר לבד ואח"כ תכף תחתיו באים ב' רישין דא"א, מגולים ונעשים בחי' חר"ב דכללות האצילות ותחתם בא רישא דז"א עד טיבורו ונעשה גוף אל האצילות בכללות ואח"כ מתגלית נוק' דז"א ונק' מלכות דכללות האצילות ואמנם אין לך פרצוף שאין בו כללות י"ס ומתלבשים תוך פרצוף אחר בבחי' גופיה לחוד וכן הב' בג' וכן כולם וכו' ושמעתי ממורי ז"ל בזה כי הנה כל אלו הי"ס השרשיות דא"א כל א' מהם כוללת י"ס לפי שכולם נק' בחי' רישין וכל דבר שנקרא ראש הוא כולל עשר והנה כח"ב הם שלשה רישין דעתיקא וחג"ת הם תלת רישין דז"א ונה"י הם תלת רישין דנוק' דז"א וזהו סוד מה שביארנו בכמה מקומות כי תלת מוחין דנוק' דז"א הם נה"י (מבו"ש &&).

948 נמחק באוצ"ח, האחרונות (הגוב"י).

949 אח"כ נגלית המלכות מסוד האי רדל"א העומד למעלה ובזה תבין כו' כן הוא הלשון במאמרי רשב"י תחלת אד"ז מח ע"א, והג' תיבות 'נבאר תחלת הכל' הם ט"ס ומיותר, ומ"ש אח"כ נגלית המלכות הכוונה הוא כמ"ש בסמוך בהמ"ק בסוף העמוד כאן אבל מן האור של התפשטות כו' (לש"ו).

950 שעה"ק לח ע"ד.

951 ז"ס" נמחק בשעה"ק, ובמקומו נמצא "י"ס", אמנם נ"ל שזה טעות ממשמעות דברי רבינו לקמן.

952 בלי התלבשות תוך זולתו (נוסף בשעה"ק).

953 נמחק בשעה"ק.

954 בשאר קומת פרצוף אבא (שעה"ק).

955 בשאר קומת פרצוף אימא (שעה"ק).

956 כי אימא יש לה הגבורה דא"א (נוסף בשעה"ק).

957 "נחלק לב' פרצופים" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "מתלבשת בב' פרצופים זה למטה מזה".

958 "נחלק לב" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "מתלבשת בב'".

959 ועם היות כי ז"א כלול גם הוא מן יעקב כנודע עכ"ז שניהם נקראים פרצוף א' (שעה"ק).

960 בחו"ג דא"א (נוסף בשעה"ק).

961 שבת"ת (נוסף בשעה"ק).

962 קה"י.

963 דעתיק (נוסף בקה"י).

964 אדם ישר.

965 נדצ"ל דכורא דא"א.

966 ובא"א (אדם ישר).

967 נמחק באדם ישר.

968 אוצ"ח.

969 פעם הב' כנ"ל (אוצ"ח).

970 נמחק באוצ"ח.

971 דעתיקא (אוצ"ח).

972 העשר (אוצ"ח).

מאיר העין חלק ב'

973 עליון מאד (אוצ"ח ולש"ו).

974 מ"ס (אוצ"ח).

975 דעתיקא (אוצ"ח).

976 דא"א (אוצ"ח).

977 שבא"א (נוסף באוצ"ח).

978 כי אלו הב' שהם ב' ספירות ממש גמורות דברי שא דא"א נזכרו בשם ב' רישין אמנם שאר תיקוני רישא אינן נקרא רישין בפני עצמם כי כולם הם תיקוני הני ב' רישין ומהם יצאו. והנה רישא דעתיק בודאי שיצדק בה היטב שם רישא כי היא גלגלתא ומוחא בגווה אך בא"א איך נקרא גלגלתא ומוחא לכל חד רישא בפני עצמה ובהכרח צריך שבכל רישא יהיה בה בחינת הראש שהוא הכלי ובתוכו המוח שהוא הרוחניות והעצמות ולכך צריך שתדע כי כיון שאלו הב' ספירות דא"א נקראו רישין צריך שיהיו ראשין ממש וכל א' משתייהן תהיה כוללת ב' בחינות שהם גלגלתא ומוחא ואע"פ שאנו קוראים לראשונה גלגלתא ולשניה מוחא הענין הוא כי כל א' מהם בפני עצמה הם רישא חדא גלגלתא ומוחא בגווה אך בערך שמתלבשים זו בתוך זו נעשית רישא קדמאה בערך גלגלתא לחוד והרישא תנינא מוחא לחוד דבגו גלגלתא דהיינו רישא קדמאה ובזה תבין למה נקרא ב' רישין ממש. והענין דע כי ההוא אורא שכתבנו לעיל שהוא מפסיק בין הכתר דא"א לחכמה שבו היא בחינת מוחא אל הגלגלתא שהוא הכתר והענין כי הכתר דא"א הנה הוא הגלגלתא הראשונה שלו ונודע כי הגלגלתא היא קדירת המוח העשויה מחיבור עצמות וכולא חלולה מנקבים קטנים כמו הספוג. וטעם הענין כדי שיכנס האויר ויהיה לו מקום לעמוד באותם הנקבים החלולים שבגלגלת וירטיב ויקרר חום המוח והראש ולא נתבייש המוח כנודע לחכמי הניתוח ומבשרנו נחזה אל"ה כי כן בגלגלתא עילאה יש ההוא אורא עילאה הנכנס באותם החללים של הגלגלתא וזה האורא נעשה מוחא ממש בתוך הגלגלתא הזו אלא שהוא מוחא זכין ודקיק סגי לחדא ולכן נקראה בשם אוריא כי הוא בחי' האויר הזך שאינו נתפס הרי נתבאר בחי' הכתר דא"א שהיא הגלגלתא עם מוחא שבתוכה הנקרא אוריא וכל אלו הב' בחי' שהם הני תרי גלגלתא ואוריא נעשו בחי' חד גלגלתא בערך המוחא הנקרא חכמה דא"א ונמצא עתה שהם תרי מוחין זה בתוך זה חכמה דא"א בגו האי אורא אומפסיק ביניהם האי קרומא דאוריא ובזה תבין מש"כ באדרת נשא דף קכח ע"ב וז"ל בחללא דגלגלתא קרומא דאוריא דחכמתא עילאה סתימאה כו' והאי קרומא אתחפוי' על מוחא דאיהי חכמתא סתימאה כו' ודקדק באומרו תחילה חכמתא עילאה סתימאה ואח"כ אומר דאיהי חכמתא סתימאה להורות מ"ש כי תרי מוחין הוו חד היא ההיא אוריא דאתעביד מוחא עילאה אל הגלגלתא וזה נקרא חכמתא עילאה סתימאה אך מוחא תנינא חכמה דא"א אינו עילאה אמנם נקרא חכמתא סתימאה ולא עילאה והאי קרומא יתיב בין תרין מוחין אלין והוא קרום מפסיק תחת ההוא חכמתא עילאה סתימאה הנק' אוריא ויתיב ע"ג מוחא תנינא דאיכרי חכמה סתימאה וזהו שאמר היא קרומא אתחפייא על מוחא דהיא חכמתא סתימאה הקרום חופה על המוחא תנינא ממעל לו אך בערך מוחא קדמאה אינו עומד עליו ממש רק נקרא קרומא דיליה ולזה לא אמר ברישא בחללא דגלגלתא קרומא דאוריא חפייא על חכמתא עילאה סתימאה והבן זה וז"ש אח"כ, והאי מוחא דאיהו האי חכמתא סתימאה כו' שלא תטעה שהמוחא עילאה הוא דשקיט ואשתכין באתריה כחמר טב דיתיב על דורדייה שהדינים מתגלין שם קצת כמ"ש להיות הגבורה דעתיק מתלבשת בה אמנם זה המוחא הוא האי חכמתא סתימאה ולא הוי ההיא חכמתא עילאה סתימאה הנקרא אוריא שאין בה דינים כלל כי הדעת דעתיק מתלבש בתוכה. ואמנם תלה הקרומא באוריא ולא אמר האי קרומא במוחא אזדכך והטעם כי האי קרומא להמעיט אור האוריא נעשתה שלא ירד אורו הגדול אל המוחא תנינא ולא תוכל לסובלו וכן הושם הקרום למסך ביניהם ולכן נק' הקרום קרומא דאוריא הכלל העולה מזה כי אלו הב' רישין דבא"א הויין תלתא אמנם אינם נק' אלא ב' רישין בלחוד כי הרי ג' אינן גלגלתא ואוריא ומוחא כי האוריא נקרא מוחא בערך גלגלתא ונק' גלגלתא בערך מוחא תנינא האמיתי שהוא חכמה דא"א ואמנם אינם רק ב' רישין לחוד לסיבה הנ"ל כי כל רישא צרי' שיהיה בה גלגלתא ומוחא והנה הגלגלתא הראשונה עם האוריא שבתוכה שהיא בחי' מוחא דיליה נקרא רישא חדא ואח"כ מתחבר האי אוריא ונעשית גם היא בחי' גלגלתא שנית בערך המוחא האמיתי חכמה דא"א הרי הם ב' רישין שהם ג' וכולם בא"א זולת ההיא רישא עילאה דלא אתיידע שהיא בעתיק יומין (מבר"ש כג ע"ב).

979 אוצ"ח.

980 נמחק באוצ"ח.

981 נמחק באוצ"ח.

982 מבר"ש כג ע"ג.

983 ומתחלק (אוצ"ח).

984 של מוסגר באוצ"ח. ג' של (נמחק בלש"ו).

מאיר העין חלק ב'

- 985 נדצ"ל ג' בחינות.
- 986 הא' (נוסף באוצ"ח ובלש"ו).
- 987 קטן שהוא מקיף (מוסגר באוצ"ח).
- 988 בחי' רישא קדמאה (נמחק באוצ"ח).
- 989 פנימי (אוצ"ח).
- 990 מקיף (אוצ"ח).
- 991 המקיף הגדול (אוצ"ח).
- 992 הפנימי (נוסף באוצ"ח).
- 993 המקיף (נוסף באוצ"ח).
- 994 המקיף הגדול (נוסף באוצ"ח).
- 995 והוא נפש (נוסף באוצ"ח).
- 996 מכאן עד סוף הפיסקא נמחק באוצ"ח.
- 997 והנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי מרישא תנינא שהוא שם ס"ג אשר משם נמשכין י"ג נימין דשערי הנה משם נמשכין אל י"ג תיקוני דיקנא דא"א, כי הלא במילוי זה דס"ג יש בו ג' יודין, והם ג' שמהן יה"ה יה"ה יה"ה הנרמזין בתפלת רבי נחוניא בן הקנה במדת הכתר וע"ש, ומילויים הוא ביודין ונקודתם כבר נרמזו לעיל ברישא תנינא איך הם, ואלו הם י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא, והי"ג הוא מזלא הכולל את כולם. ובזה תבין איך לפעמים שם ס"ג הוא גבוה משם ע"ב כי הרי שלשה ההוי"ת דיוד"ן נפקי מהאי ס"ג כנז', ולפעמים שם ס"ג למטה מע"ב כי הרי גלגלתא שהיא רישא קדמאה הויה היא במילוי יודין דע"ב, וברישא תנינא הוי ס"ג תחותיה, ולכן אל יקשה בעיניך אם תמצא בזוהר מאמרים חלוקים בענין זה עכ"ל מורי ז"ל. והנה קשה כי הוא חולק במש"ל כי ג' שמהן דרישא תנינא הוו דס"ג ולא דע"ב, והיינו יכולים לומר מכח קושיא זו כי האמת הוא שבכל רישא מהנך ג' יש בה הויה אחת כוללת כל בחינותיה והראשונה דע"ב והב' דס"ג והג' דמ"ה אמנם השלשה הוי"ת שיש בכל א' מהם הם בגילוי יוד"ן דע"ב וצ"ע.
- והנלע"ד בזה יותר אמיתי במ"ש פ"א כי י"ג נימין דשערין נפקו מאורא, והי"ג תיקוני דיקנא ממוחא סתימאה, וז"ש לעיל והנה משם נמשכו אל י"ג ת"ד כו', נמצא א"כ כי ג' שמהן דאורא כולם במילוי דס"ג, ואמנם בכל הוי"ה מאלו יש ג' יוד"ן כנגד ג' הוי"ת אחרות דנפקו ממנה להאיר בי"ג ת"ד, ושם הם אותם הג' הוי"ת במילוי דע"ב, וכנודע כי בדיקנא הם במילוי ע"ב כמבואר. (מבר"ש).
- וכבר ביארנו נקודות שמות אלו באדרת האזינו ברישא תנינא ואלו הן י"ב ר"ל פנימיות הדיקנא הנמשכת משם ס"ג דרישא תנינא כי החיצוני הוא שם מ"ה דרישא תליתאה שממנו יוצאים כנז' לקמן תיקונא דיקנא דעתיקא והי"ג שהוא הנקרא מזלא כולל את כולם כנז' באדרא, ולכן צריך להגיה מקורא דתלת שמהן יקירן אילין יו"ד ה"י וא"ו ה"י, וכבר ביארנו יב"ק יחוד ברכה קדושה אלו הג' שמהן נק' יב"ק, והם סוד הפסוק יברכך כו', וכבר ידעת כי הם בדיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים, ואמנם ברישא תליתאה ששם הוא המילוי אלפין ונק' קדושה, והטעם כי קדושה הוא סוד המוחין בכל מקום, והנה שם זה מתפשט עד חוטם דעתיקא והבל היוצא משם סתימאה שבכתר ולכן נקרא קדושה. והנה שם זה מתפשט עד חוטם דעתיקא והבל היוצא משם הוא נמשך מהאי רישא תליתאה, אמנם המשך הראש השני הוא בסוד הדיקנא דעתיקא כי אין יכולת להתלבש באבר העצמי רק בסוד שערות לרוב העלמו, אבל זו השלישי מתלבש בחוטם ואע"פ שהראשון הוא הנעלם מכולם ועכ"ז מתלבש בפומא, כבר ביארנו שאדרבא לרוב העלמו נעלם בפה וזמינין אבהתנא להתלבש בה אבל לא עתה, ולכן חוטם גי' ס"ג לרמוז כי יצא משם ס"ג העליון שברישא תנינא, אבל החוטם הוא ברישא תליתאה, וגם כי הוא עצמו סוד ג"פ אה"ה ושלשתן כמנין ס"ג וכמ"ש בע"ה והענין כי כבר ידעת כי שם ס"ג מתלבש במ"ה אלפין כנז' בתיקונים, וכנגד אותן ג' יודין יש כאן ג' אלפין שמשם נמשכין ג"פ אה"ה שהם כמנין ס"ג, ואמנם מסוד החוטם הנה נמשכים אל הדיקנא דז"א ולהיות החוטם הוא דינא ולכן בו הוראת אה"ה שהוא בבינה, והנה כבר ידעת כי דיקנא דז"א אינו אלא שיתא כי הוא סוד וא"ו דשמא קדישא ר"ק אבל אח"כ ניתוסף בו נה"י כנודע ואז היו ט' וזה נרמז בדף רצה שיתא אינון ט' אקרונ, ואמנם כשעלה הת"ת בסוד תפילות מנחה דשבתא בדיקנא דעתיקא עד מזל הראשון שהוא תיקון הח' ולא עד בכלל נמצא שאז יש ד' תיקונים יתרים כי מזלא י"ג דעתיקא כבר ביארנו שהוא כללות אחרי כולם, ונמצא כי אז הז"א קונה הד' אחרים ועם הט' שלו הם י"ג ואז יש לו י"ג תיקונים ג"כ וז"ס ד"ו דמילוי יו"ד ד' על ו' כנז' בפ' ויקרא ד' ע"ב כי סוד הד' הם ד' תיקונים דעתיקא והם נמשכים על ו' שהוא הז"א אזי נעשית אח"כ ט' תיקונים בתוס' נה"י כנז' ואז יש לו ג"כ י"ג ת"ד. ובאלו י"ג תיקונים הם ג' פעמים אה"ה כי תיקון י"ג הוא כולל מכולם דוגמת העתיקא וז"ס יאר ה' כו' כנז' אצלי בברכת כהנים וזהו נק' קדושה. וענין יחוד הוא בשם אדנ"י, והענין כי בשם זה יש א"י כנזכר

מאיר העין חלק ב'

בתיקונים א' אה"ה י' הו"ה לרמוז כי התיקונים הנזכרים דעתיקא ודזעיר כולם נמשכים אלי', והענין כי הלא אין בנוק' דיקנא והטעם כי כבר פירשתי בסוד נטילת ידים כי שערות הראש נעשים דינים קשים, אבל מותר שערות הדיקנא נעשים מהם קליפין קשים, והנה אם גם לנוק' היה דיקנא הזה נמצא כי להיות בסוד הבל ינקו החיצונים ויחריבו הקלי' את העולם ביניקתם ממנה אבל עתה שאינם יונקים אלא מצד רחוק שהוא מדיקנא דז"א אין לקליפות כ"כ שליטה.

והנה תמצא שיש כ"ד צרופי אדנ"י כנגד י"ב דעתיק וי"ב דז"א והי"ב צרופים ראשו' כנגדם הם בראש הנקבה וי"ב האחרים כנגדם הם בגופא, וי"ב שבראשה הם סוד ז' הנז' בראש ספרא דצניעותא שהם ז' דגלגלתא והם גלגלתא טלא דבדולחא קרומא דאורא ומצחא ועמר נקי ועיינין וחוטמא כמבואר אצלי שם אמנם בכאן בעתיקא העיינין נחשבים לעין א' וכן ב' נקבי החוטם, אך בז"א או במלכות נחשבת כל א' לב' ונמצא כי ב' עיינין וב' נקבי החוטם עם ה' האחרים הם ט' וב' האזניים והפה הרי י"ב דברישא כי האזניים לא נזכר בעתיקא כלל באדרא גם דע כי במקום עמר נקי הוא במלכות שערי סומקא, אבל שער דעתיקא עליהן נאמר ושער רישיה כעמר נקי הרי לך י"ב ברישא הם כנגד י"ב ת"ד מעתיקא, וכנגד י"ב דדיקנא דז"א הם ג' פרקין בזרוע ימין וג' בזרוע שמאל ושית פרקין בתרין שוקין הרי הם י"ב כנזכר בתיקונים בפסוק וקרא זה אל זה ואמר. והענין כי אלו הם כ"ד קשוטין כלה ואינם עצם הכלה, פירוש כי להיותה אלו הי"ג תיקוני עלאין נמשכים עד הנוקבא אינם יכולים להיות מתגלים ממש בסוד עצמות רק בסוד תכשיטין דוגמת רישא תנינא דאריך שמתלבש ב"ג ת"ד ולא באיברים לרוב העלמו, אך להיותם תכשיטין ודאי שאינו כ"כ פנימי' כאברי הנוקבא כי אלו הם תכשיטין בפני אחר (ולפניו) העלם אחר העלם. ופי' תכשיטין הוא כי הלא הקליפות נקראו חושך והם מחשיכים את המלכות הסמוכה אצלם, ולכן צריכים אלו התכשיטין להאיר אותה דוגמת סרק המעבירים הנשים על פניהם. והנה הם סוד האורות שהם כ"ד מ"ב י"ב תיקונים עלאין ומאירים באלו הי"ב דייק ציר ברישא ובגופא וזהו כנגד הפסוק ישא כו' הנזכר אצלי בפ' ברכת כהנים שהיא בנוק', אמנם שם זה אדנ"י כשמקבל כל אלו התיקון הוא מצורף עם שם הו"ה דוגמת חיבור אה"ה עם הו"ה כן מצטרף אדנ"י עם הו"ה אך יש הפרש כי אם גובר הו"ה הוא יאהדונה"י ואז הוא סוד היום כי אז נמשך לך כ"ד תיקונים הנ"ל ע"י הת"ת אך בלילה כי אז אדנ"י גובר כי בז"א אמר בו המפיל חבלי שינה על עיני כנזכר אצלי בפ' ברכה זו אז גובר שם אדנ"י על הו"ה שהיא נותנת ואינה מקבלת על ידה ולכן שם זה איההדנו"ה, ותראה איך בראש שם זה א"י דאדנ"י על י"ה דהו"ה אך שאר השם אינו גובר, ויש שם ה' יתירה לרמוז על שם אה"ה כי הלא המל' נקרא קרית ארבע כנזכר בתיקונים שיש בה הו"ה אה"ה הו"ה אדנ"י, והנה שם זה רומז לד' שמות הנז' וכדי שיהיה רמז בו על שם אה"ה ניתוסף אות ה' אחרת כנגד שם אה"ה שיש בו ב' הה"ן הרי כי בשם זה הוא שמות קרית ארבע, וזה אמרו ורמיזין א"י רביעאה מב' שמהן מפרשין דרשימין בהון פי' כי הם אה"ה ואדנ"י יש בהם תיבות הו"ה הו"ה. ודע כי ז"א הוא נשפע מן אר"א ועתיקא ממש אבל הנוק' אין השפע נשפע בה רק על ידי השערות והדיקנא כנ"ל עכ"ל מהרח"ו ששמע פירוש אחר מהרב האר"י זלה"ה (מבר"ש כד ע"א).

998 אוצ"ח, מבר"ש כד ע"א, ושם כו ע"א.

999 וכו' ד' (אוצ"ח, הגוב"י מכת"י).

1000 וד' (אוצ"ח, הגוב"י מכת"י).

1001 וכו' (נוסף באוצ"ח).

1002 מתפרש (אוצ"ח).

1003 עי' לעיל הערה 997.

1004 י"ב (אוצ"ח).

1005 עי' לעיל הערה 997.

1006 אות (נוסף באוצ"ח).

1007 נמחק באוצ"ח

1008 נמצא שיש ב' בחינות אל האורות האלו, א' בהיותם למטה יוצאים ממקומה עד הגיעם אל הקרומא ועדיין לא היו בציור ווין שהם השערות רק אורות לבנים וחורין ואחרי עלותם דרך הקרומא נעשו ווין שהם השערות. ולכן כנגד ב' בחינות אלו נמשכו אלו הב' בחינות שהם י"ג חוורת' וי"ג נימין דשערי, החוורת' מן המקום החלק והשערות יצאו מן הקרום, והכל מבחי' אור חוזר דנו"ה הנ"ל. ונמצא כי כיון ששרשם ווין שכל ו' במילואה וא"ו שהוא בגימ' י"ג לכן בין השערות ובין החוורת' היו י"ג, והנה כיון ששרשם הם ד' בחינות שהם ב' אזניים ב' עינים לכן נתחלקו לכל סטר ד' תיקונים (מבר"ש כ"ו ע"ב).

1009 ד' ארחין נמשכים דרך לחי הימין מכוון כנגדו למעלה בגולגלת באותו הצד של לחי ימין וד' ארחין אחרנין בגולגלת כנגד צד הלחי השמאלי וד' ארחין אחרנין בגולגלת כנגד העורף באחורי הראש הרי הם י"ב ארחין, וז"ש שם באדרא דף קכח ע"ב גליפין לד' עיבר דסטר חד כו'. ויש עוד

מאיר העין חלק ב'

חד אורחא חוורא לעילא ברישא דגולגלתא הכולל את כולם ועמו הם י"ג אורחין חוורין. ודע כי הח' אורחין הנמשכין בגולגל' כנגד הפנים ד' כנגד לחי ימין וד' כנגד לחי השמאל, נמצא כי מקום הגולגלת אשר כנגד החוט' הוא מפסיק ביניהם. ונמצאו ד' אורחין מצד ימין שכנגד החוט' וד' אורחין מכנגד שמאל החוטם ונמצאו ח' אורחין כנגד הפנים וד' אורחין לבד כנגד האחור. והנה דרך אלו הי"ג אורחין חוורין יוצא האור של גולגלתא רישא קדמאה דא"א ומאיר דרך הנהו אורחין בסוד המעטת האור כדי שיוכלו לקבלו (מבר"ש).

1010 עם (אוצ"ח, לש"ו, והגוב"י)

1011 נמחק באוצ"ח

1012 ומאירים ברישיה ממש למעלה ולא בדיקנא אמנם אחר שהאירה ברישיה נמשכת אח"כ הארתה ויוצאה לחוץ ומשלמת לו י"ג ת"ד לז"א כי עוברת ובוקעת גולגלתיה מאחורוי ומאירה בו ועוברת אח"כ עד הפנים דיליה כדי להשלים לו י"ג ת"ד דז"א (אוצ"ח).

1013 בדיקנא דז"א (אוצ"ח, והגוב"י מכת"י).

1014 נמחק באוצ"ח

1015 נמחק באוצ"ח

1016 לעלמא דאתי (נוסף באוצ"ח).

1017 עלמין (נוסף באוצ"ח).

1018 עובר לסוחר (נוסף באוצ"ח).

1019 ובחי' חסד הוא (אוצ"ח).

1020 כי הש"ק הוא שערות הנארגים, ובתוכם נקבים שהם הלבנינות והחוורתיות ולכן נרמז במילת ש"ק וז"ס וישם שק במתניו והבן זה (מבר"ש).

1021 בסוד ודר וסוחרת (מבר"ש).

1022 היא גולגלתא דסחרא למוחא ודרך בה עוברין השערות למעלה, וזהו עובר לסוחר והבן זה (מבר"ש).

1023 קה"י

1024 נמחק בקה"י

1025 ודע כי עיקר מה שמאיר א"א בז"א הוא מן ההוא ארחא חדא ארחא דאזיל בפלגותא דשערי דא"א כנז' באדרת נשא דף קכט ע"א וקלו ע"א, וזה לבדו נמשך בהתמדה לרישא דז"א בחד ארחא אחרא דיליה דבפלגותא דשערוי דז"א ג"כ ואין לו יניקה בי"ג חוורתיות הנז', רק מהי"ג נימין דשערי מהד' דאחורוי רישא דא"א כנז' בפ' שאחרי זה. אך הצדיקים ירתי נהירו דילהון מהני ד' חוורתיות הנמשכין אחורוי רישא דא"א, וטעם הדבר כי השערות הם ויין להיות שרשם ע"י שעוברים דרך הקרומא שהוא מהת"ת דעתיק כנ"ל וגם בפ"ז, ולכן משפיעים בז"א, אך החוורתיות הם מנ"ה עצמם שהם העיניים והאזניים במקום שאין שם שערות, ולכן הצדיקים שהם מיסוד יונקים מחוורתיות דנ"ה שע"ג היסוד והבן זה, וז"ש באדרת נשא דף קכח ומהאי גולגלתא נטיף טלא להווא דאיהו לבר הה"ד שראשי נמלא טל כו' והוא ז"א המלביש לא"א, ונמצא כי לפעמים בחי' א' השערות גדולים ומעולים מן החוורתיות ובחי' אחרת הוא להפך. האמנם אע"פ שהוא עיקר יניקתו מההוא ארחא דבפלגותא כנז' ג"כ מאירים הי"ג חוורתיות בז"א, כי הט' חוורתיות הנמשכין דרך פנים דא"א עד דיקנא דז"א ומכחם נעשו לז"א ט' תיקוני דיקנא כמ"ש במקומו, ומהד' חוורתיות דאחור נמשכין עד רישא דזעיר אנפין ומאירים ברישיה ממש ולמעלה ולא בדיקנא, אמנם אחר שהאירה ברישיה נמשכת אחר כך הארתה ג"כ ויוצאה לחוץ ומשלמת לו י"ג ת"ד דז"א כי עוברת ובוקעת גולגלתיה מאחורוי ומאירה בו ועוברת אחר כך עד הפנים דיליה ג"כ להשלים לו י"ג ת"ד כמ"ש במקומו (מבר"ש כו ע"ג).

1026 שעה"ק סג ע"ב.

1027 הראש ולכן הם (נוסף בשעה"ק).

1028 בשערות (נוסף בשעה"ק).

1029 ממש (נוסף בשעה"ק).

1030 ואינם לא שחורות ולא לבנות ושערות א"א הם רחמים ולכן הם לבנים (שעה"ק).

1031 כי שרש הקלי' תהיה בנוק' ולא בזכר (שעה"ק).

1032 לפי שכבר הודעתך מה שאמרו בס' הזוהר פרשת תצוה (שעה"ק).

1033 "קשין ותקיפין" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "תקיפין".

1034 ונייחין בסיפא (נוסף בשעה"ק).

מאיר העין חלק ב'

1035 ואם שרש הדינים היו שם (שעה"ק).

1036 הקלי' (נוסף בשעה"ק).

1037 לפי שמקום הקלי' למטה בנוק' (שעה"ק).

1038 גם דע, כי בא"א וז"א, יש בו שערות בראשו ובזקנו, מה שאין כן באבא, שאין בו שער, לא בראש ולא בזקן, הוא במה שהודעתך כי א"א מלבישים את א"א, בשתי זרועותיו, זה מימין וזה משמאל, ודיקנא של א"א מתפשטת על גבי אבא ואמא עד סופם, שהוא עד טבורא דאריך, ונמצאים אבא ואמא מתלבשים תוך דיקנא דאריך. והנה אבא אתכליל במזל השמיני דדיקנא כנודע, ולכן איננו צריך להיות בו זקן. גם שערות הראש, הם בחי' אור חוזר ממטה למעלה תוך הגוף, ויוצא מעל גבי ראשו, כדי להעשות שם א"מ. ואמנם אבא אתכליל במזל א"מ אליו. גם דע, כי השערות של הראש צומחים באדם תכף כשנולד, אבל שער הזקן אינו גדל, עד שהוא בן עשרים שנה. והטעם הוא, לפי שברישא דא"א יש בו שבעה תיקוני רישא, ואח"כ יש לו י"ג תיקוני דיקנא, ס"ה עשרים, כי אז יהיה באדם חתימת זקן (נוסף בשעה"ק).

1039 שעה"ק סג ע"ב, וספר הליקוטים יג ע"ג.

1040 כתלג חיזור (שעה"ק).

1041 שער מאמרי רשב"י מט ע"א, מבו"ש כב ע"ד

1042 מליא טלא (שער מאמרי רשב"י).

1043 והוא המוחא סתימאה שבתוך גלגלתא דא"א, קרומא דאורא אזדכך וסתיים ג' והוא הקרום המפסיק בין האורא אל המוחא סתימאה, איננו עמר נקי' תליין בשיקולא ד' והם השערות הלבנות כעמר נקי הנמשכות מבתר אודנין ונמצא כי עיקר התיקון הזה הד' הם האודנין, רעוא דרעוין אתגלייא בצלותא דתתאי ה' הוא המצח הנגלה בתפלת מנחה דשבת, אשגחא פקחא דלא נאים ונטיר תדירא ו' והם העינים, ביה תרין נוקבין דפרדשקא ז' והוא החוטם ואלו הם שבעה תיקוני גלגלתא דא"א (שער מאמרי רשב"י).

1044 אחר שביארנו בחי' הכתר והחכמה דא"א שהם ב' רישין דיליה אשר נתחלקה לג' רישין כנ"ל בב' הפרקים אשר קדמו וגם בפ"ג ביארנו דרך כללות איך נתלבשו ז"ת דעתיק בז' תיקוני רישא דא"א נחזור עתה לבאר ענין ז' תיקונים בפרטות והנה כבר נתבאר שם כי חסד דעתיק נתלבש בכתר דא"א אשר הוא הגלגלתא רישא קדמאה דא"א והנה מהראוי היה שעתיק יומין לא יגלה הארתו העקרית רק ברישא קדמאה שהוא הגלגלתא ואח"כ תאיר זו הגלגלתא ברישא אחרא שהיא מוחא סתימאה חכמה דא"א אמנם לא כך היה כי אם שהעתיק מתגלה בהני ב' רישין כחדא וטעם הדבר כי הנה א"א דתחות דיקנא א"א נמשך בהם החיות מהני ב' רישין גלגלתא ומוחא ובענין דא"א הויין שוויין כחדא נפקי וכחדא שריין ולכן הוצרכו אלו הב' רישין להתגלות בהם העתיק בהשואה אחד ג"כ ולכן החסד דעתיק נתלבש בגלגלתא והגבורה מוחא היא חכמה ואז נכלל החסד בגבורה והגבורה בחסד והיו שוין גם אחר שהיסוד דעתיק עם החסד שבתוכו נתלבש במצח דא"א ומשם חזרו להאיר ולהתפשט בדיקנא במזל א"א שהוא תיקון י"ג וגם בתיקון הנקרא נוצר חסד ונזכר בהאינו דף רפט ע"א והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא כו' וגם הדיקנא עצמה היא בסוד יסוד כי לכן הנשים שאין להם בחינת יסוד אין להן זקן וכן ההוד שבו נגלה בדיקנא כמ"ש באדרת נשא דף קמ ע"ב ותניא הוד עלאה נפיק ואתעטר ונגיד לאחדא בעילעוי ואתקרי הוד זקן וכן ההוד שבו נגלה בדיקנא א"כ הרי כי רישא עלאה דעתיק אתגלייא בב' רישין דא"א כחדא שהרי נגלה בז' תיקוני גלגלתא וגם במוחא ובדיקנא דנפקא ממוחא כנז' ונמצא כי כמו שז"ת דעתיק מתגלים בז' גלגלתא כן הם מתגלים בדיקנא דא"א ולא קבלתי סדרם בפרטות. וכו' ואמנם שאר הגבורות אפשר שיקראו כן דרך השאלה אבל סתם בוצד"ק היא זו הגבורה דעתיק הגנוזה בהאי מוחא וזו שרש לכל הגבורות כולם וז"ש בפר' פקודי דף רנד ע"ב ות"ח שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצד"ק כו' אשר נתבאר ענינו והוא כי א"א שהוא רישא דשירותא דמהימנותא היה מברר בגו המחשבה דיליה שהיא מוחא סתימאה דביה כל הבירורין שבז' המלכים בבחי' מ"ן כדי לעשות מהם בחי' פרצופי א"א כי אין בירור אלא במחשבה והנה הבוצד"ק שהיא הגבורה דעתיק שרש לכל הגבורות כולם בכחה יכולה המחשבה לברר הבירורים הנז' כי כל הבירורין הם בחי' גבורות ולכן הם מתבררים ע"י ההיא בוצד"ק ואמנם ענין בטישה זו נתבאר וז"ס בוצינא דקרדינותא שהיא הנותנת קצבה ומדה ונקרא קו המדה והטעם כי החסד הוא מתפשט בשפוע בלי קצבה אך הגבורה שהיא דין נותנת קצבה אל השפע שלא יתפשט יותר מהראוי אל המקבלים ולכן בוצד"ק איהי מדיד ועביד כל אינון משיחין הנק' בזהר פקודי דף רלג ובתיקונים דף טו ובתיקונים כ"י ובזהר חדש ואתחנן דף קכב.

הנה כל בחי' הגבורות נקראים ניצוצין כי הם ניצוצות האש החזק ואמנם נק' ניצוצין ג"כ לסיבה הנ"ל כי לא ירדו האורות של המלכים למטה בבריאה רק בחי' רפ"ח ניצוצין להחיותם חיות המוכרח אז והם חלקים מהאורות דוגמת הניצוצות היוצאות מהאש וגם נתבאר שם כי

מאיר העין חלק ב'

הרפ"ח ניצוצים הם השכ"ה ניצו' הנז' בכל מקום והם ש"ך לבד ועם שרשם שהיא חמשה גבורות נקרא שכ"ה.

והנה כאשר זו הבוצינא בטש גו מחשבה מעלה את הבירורין מבחי' השכ"ה ניצוצין הנז' ושם מתבררין והטוב שבהם נתקן שם והפסולת שהם הסיגים מתברר וזריק ליה שאינו מהבחי' הראויה שם לעשות מהם בחי' או"א ולכן זורקם וחוזרת אח"כ להתברר גם מחשבה דאימא לצורך זון וכן עד"ז עד שמתבררין תכלית הבירור בכל הפרצופים והשאר נעשה פסולת גמור כנז' שם וז"ש ניצוצין זריק לש"ך עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה כי המחשבה בתוכה עולים המלכים וניצוצין ושם מתבררין מגו מחשבה ע"י ההיא בוצי' דקרדינותא שהיא גבורה דעתיק אשר בתוכה.

ודע כי החסד דעתיק שבתוך כתר דא"א נקרא אורא דכיא והגבורה דעתיק שבתוך חכמה דא"א נקרא בוצד"ק וז"ש באדרת האזינו דף רצב ע"ב מבוצד"ק נפק ניצוצא בטישא תקיפא דבטש ואפיק זיקין עלמין קדמאי ומתערבי באורא דכיא כו' פי' הדברים במה שהודעתך לעיל בריש פרקין כי או"א מהני תרין רישין נמשך חיותם ונמצא כי זה החסד דעתיק שבתוך הכתר הנק' אורא דכיא אפיק מיניה חד רוחא דגניז בעתיק יומין שהוא יו"ד דנפק מאויר ואשתאר אור וזו הי"ד הוא אבא יו"ד שמא קדישא אשר בתחילה היה גנוז בעתיק בזה החסד ולכן כשיצא זו הי"ד מזה האויר ונעשה ממנו בחי' אבא לא נפק אלא מלביש לחסד דא"א ואז בהאי אבא אתגניז האי אורא ר"ל שמאיר בו דרך העלם וגניזה מלמעלה עד שם וגם מבוצד"ק שהיא גבורה דעתיק נפק ג"כ מיניה חד ניצוצא והאי ניצוצא אתגניז במעי אימא הם בסוד הגבורות דבמעי אימא הנמשכות אליה מגבורת עתיק ואלו הב' בחי' שבאו"א חוזרים גם הם לברר החלקים הצריכים אל זו"ן וכדין נפיק חד גלגלא כו' גם נרמז ענין זו הגבורה באדרת נשא דף קלב ע"א ומהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי ברישא מאלף עלמין דחתימין בעזקא דכיא דכליל כל עזקין כו' פירוש מאמר זה נבארנו באורך ושם תבין כי הדיקנא דא"א נתפשטה ממוחא סתימאה דא"א אשר בתוכה גנוזה גבורה דעתיק ונמצא כי גבורה דעתיק לא נתגלו הדינים אשר בה עד שנמשכו בדיקנא ואמר כי הם אלף עלמין דחתימין בעזקא דכיא כו' כי הגבורה דעתיק נקרא אלף עלמין והיא חתומה וגנוזה תוך החכמה מוחא סתימאה דא"א הנקרא עזקא דכיא והענין כי נודע כי הגבורות נקרא אלה"ם והאחוריים של אלה"ם דמילוי ההי"ן הוא בגי' אלף וא' כזה אל"ף אל"ף אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"ה אל"ף למ"ד ה"ה יו"ד מ"ם ואלו הם סוד האלף עלמין שהוא אלה"ם דההי"ן בסוד האחוריים דגבורה דעתיק שנתלבשו וסתמו במוחא דא"א הנקרא עזקא דכיא כנודע כי אין העליון מתלבש בתחתון אלא בסוד אחוריים לבד ולא הפנימיות כנזכר והטעם דע כי כל בחי' מוחא נקרא עזקא לפי שהמוחין נחלקין לד' חלקים שהם חו"ב ודעת הכולל חו"ג כנ"ל פ"ב ואלו הד' מוחין נעשים

ארבע ווין מרובעים כזה וְנַעֲשִׂית מ"ס סתומאה דלמרבה המשרה הנקרא עזקא כנזכר בתיקו' ריש תיקון ה' דף טו ע"ש איך מבוצינא דקרדינותא אתעביד הם עזקא והיא כעין חותם מרובע הנקרא עזקא ואמנם יש מוחין דכורין ומוחין נוק' והמוחין דזכורא שהוא אבא נקרא עזקא דכיא יען נוטה אל החסד ע"ד הנ"ל באורא דכיא ומוחין דאימא נקרא עזקא רבא בסוד מה תעשה לשמך הגדול והנה המוחין דא"א הם חכמה כי הבינה שלו ירדה בגרון ולכן נקרא עזקא דכיא ולהיות כי זה המוחא דא"א הוא המוח הא' שבכל האצילות אשר בו התחילו המלכים להתברר ע"י ההיא גבורה דעתיק כנ"ל לכן נקרא עזקא דכליל כל עזקאן כי כל שאר המוחין מתפשטין ונמשכים מהאי מוחא דא"א ואמנם כל אלו הגבורות שהם אלף עלמין הנז' כאן לא אתגלו בחי' גבורתם ותקפם בהאי מוחא דהרי הוא שקיט ויחייב כחמר טב על דורדייה כנ"ל עד שיצאו בדיקנא דא"א ושם נתגלו כמ"ש בפט"ו בעלמא קדמאה ע"ש וז"ש ומהאי דיקנא אשתמודע כו' ואלו האלף עלמין הם שרש כל הדינים כולם ומכאן נתפשטו בכל שאר המקומות ובדיקנא שם התחלת גילויים כי לכן שערי דדיקנא הוי קשישין ותקיפין ואמנם היותם אלף עלמין ג"כ הוא כי המוח כלול מחו"ג שהם ה"ח וה"ג כל אחד כלולה ממאה הם אלף.

פרק ז'. נשלים לבאר שבעה תיקוני רישא וכבר נתבאר הב' תקונין קדמאין שהם גלגלתא ומוחא. התיקון השלישי הוא קרומא דאורא אזדכך וסתים כי אזדכך כדי שיוכל לעבור אור האוריא דבגו גלגלתא להאיר דרך האי קרומא במוחא סתימאה אך עכ"ז הוא סתים כי הומעט האור ויוכל ההוא מוחא לקבלו משא"כ אם היה פתוח ובתוך האי קרומא מתלבש הת"ת דעתיק כי הקרום החופה הוא דמיון הרקיע שהוא ת"ת וז"ס הרקיע המבדיל בין מים למים שהם חו"ג דעתיק המתלבשים בגלגלתא ומוחא והת"ת מפסיק בין שניהם ומבדילם ומכריע ביניהם כי הת"ת הוא ו' שבשם כנודע והוא דמיון הרקיע הנטוי כעין ו' כמ"ש נוטה שמים כיריעה שהוא סוד זה הקרום כמו היריעה והחור"ג הם כדמיון ב' יוד"ן בב' צידי הוא"ו ונמצאו שלשתם צורת א שעליה נאמר יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים שהם ב' יוד"ן עלאה ותתאה ולפי שתמיד הקרום שהוא הת"ת נוטה אל החסד וגם הוא ענף הדעת הגנוז באורא לכן נקרא קרומא דאורא ולא קרומא דמוחא כנ"ל ולפי שבאוריא מתלבש הדעת דעתיק שאינו מכלל הז"ת דעתיק אלא נשמה שלהם לכן לא נזכר רק ז' תיקוני רישא ולא אמרו שמונה תקוני רישא כי אין האוריא נכנס בסוד עמהם כי הוא נעלם

מאיר העין חלק ב'

תיקון הד' אינון עמר נקי תליין בשקולא, דע כי הנ"ה בכל מקום יש להם ב' בחינות א' הוא ראשי פרקי הירכין שהם למעלה מן היסוד ב' התפשטותם למטה מן היסוד וזולת זה יש להם בחי' פנימית שהיא גבוה מן היסוד והם סתומים מבפנים והיא תרין ביעי דכורא ששם מתבשל הזרע ומהם נמשך למטה מהם ביסוד וכן הוא ג"כ בנ"ה של הנקבה והנה ב' תקוני אית ברישא והם ב' אודנין וב' עיינין והמצח עומד ביניהם כי הוא למטה מן האזניים וגבוה מן העינים והוא בחי' היסוד דעתיק דגניז במצחא והנ"ה בב' אודנין ובב' עיינין שהם בשתי בחי' הנצח וההוד כנזכר וזהו הענין שנקרא הנ"ה בחי' עיניים האמנם להיות האזניים דעתיק מקום גבוה מאד כי הם ב' בייעין הסתומים לא שלחו בהם יד ולא נזכר בשום מקום לא בספרא דצניעותא ולא בב' האדרות וכבר ידעת מן א"ק כי האזן שלו גבוה משאר הבחי' שלמטה ממנה כי היא בחי' נשמה כנזכר שם וזהו טעם חרשו נותן לו דמי כולו ואמנם במקום בחי' האזניים נז' השערות דרישא היוצאות מכח האזניים ומשם שרשים ומשם מתפשטין ולהכי בעי לאעברא שיערא מע"ג אודנין כנזכר באדרת נשאר קלח ע"ב ובתיקון ע' קכא ע"א וטעם הדבר שלא יתאחזו הדינין באודנין במאד מאד ויתחזק כחם בשרשים וכבר ידעת כי נ"ה הם לבר מגופא אשר לכן מתגלים בהם הדינים כנזכר בפרשת צו דף לב עא בסוד וערבי נחל ולכן מהם יוצאין השערות שהם חוזק הדינין מלשון אשר בשערה ישופני ולכן נקרא שערות כמבואר בפסוק מקולות מים רבים כו' שהם גבורות מנצפ"ך ונמצא כי כל בחי' הדינין הם שערות וכולם הם מנ"ה ששם תגבורת היכר הדינין כנ"ל ובעלותם בסוד אור חוזר שהם סוד הגבורות פוגעים בג' מקומות והם ג' רישין דא"א גלגלתא ואורא ומוחא ומתערבי בכלהו ונפקי מכולהו י"ג חוורתי וי"ג נימין וי"ג תיקוני דיקנא וכולהו מבחי' הנ"ה הנזכר אלא שכפי תערובתם בהני ג' רישין אשתנו שמייהו יען מתערבין עם אורות ג' רישין ונפקי כחדא כי הרי אע"פ שהכל מבחי' נ"ה כנז' עכ"ז ה"ג חוורתי הם מאורות של גלגלתא ג"כ והי"ג נימין באורא והי"ג ת"ד ממוחא כי גם מג' הראשין יוצאין אורות הנז' ג"כ.

והנה נ"ה נקרא ווי העמודים שהם יכין ובוועז ב' ירכין כדמות ב' ויין וגם כי נ"ה מן הת"ת שהוא אות ו' נפקו ונעשו גם הם בחי' ויין שהם השערות אשר הם דמות ויין ולכן שערות הראש נפקי מתתא לעילא כדמות ויין כי הם עוברים דרך קרומא דאורא שהוא הת"ת ויוצאים לחוץ ונעשים ויין כמוהו והם אור חוזר כי הם גבורות ואלו הם סוד י"ג נימין דשערי דרישא הנזכר באדרא ובפ"ט וי' יתבארו ענינם וע"ש וכבר ידעת כי נצח כלול בחס דשהוא קו ימין והוד כלול בגבורה ולכן נ"ה אלו רמוזים בגלגלתא ומוחא שבהם חו"ג דעתיק וטמירי תמן ומתמן נפקי דרך ההוא קרומא שהוא הת"ת ויוצאים משם הנ"ה בבחי' ויין וז"ס שנקראו השערות בתיקונים דף קב ע"ב ב' ויין כמ"ש וכל נימא שיעורא דאת ו' ונ"ל חיים כי אלו השערות הם סוד זקן התחתון שעל תרין בייעין דעתיק כי דוגמא זו נעשה הזקן דז"א בנה"י דא"א וע"ש וז"ס ואלה המלכים כו' כי כבר הודענו כי השערות מבידור המלכים והגבורות ההם יצאו ודרך נקבי השערות הללו יוצא האור אל המלכים שלמטה מא"א להחיותם כי האור מתמעט בצאתו ממעבר צר של נקבי השער כי השערות הם התיקון האמיתי להחיות המלכים ואז ע"י שערות אלו היה בהם כח לקבל האור ולא קודם לכן רק עד זה התיקון הרביעי דרישא דא"א אשר ממנו יצאו השערות כנזכר ואז היה כח בהם לקבל האור והנה לפני מלוך הוא תיקון הראשון מלך תיקון השני ישראל תיקון שלישי כי ישראל הוא סוד הת"ת בני ישראל הם נ"ה בני הת"ת כנודע והוא תיקון הרביעי כי עד זה התיקון הרביעי לא יכלו המלכים לקבל אור העליון והרי נתבאר תיקון הרביעי ותיקון הששי שהם ב' בחי' נ"ה א' האזניים הסתומים בסוד ב' בייעין אשר לכך לא נזכר רק בחינת השערות היוצאין מהם אשר כנגד תיקון זה אמר בספד"צ אינון עמר נקי תליין בשיקולא ובחינת ב' הם ב' עיינין וכנגדם אמר אשגחא פקחא דלא נאים ונטיר תדירא שהם בחינת נ"ה הנגלים כמו העיניים שהם נגלים והם בחי' הירכין שהם החיצו' ואינם סתומים והם למטה מן היסוד הגנוז במצח כמ"ש.

תיקון הה' הוא רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי הוא מצחא דא"א וביה אתגניז יסוד דעתיק והנה בחי' נ"ה העליונים שהם תרין אודנין תרין בייעין דנחית מינייהו אל פי האמה הוא יסוד דעתיק הגנוז במצחא ולכן גם במצח זה יש בו כח הדינים הנמשכין בו מהנ"ה הנזכר וז"ס מ"ש באדרת נשא דף קלו ע"ב ובהאזינו דף רצג ע"א כי מצח ונצח כלא חד באתון רצופין ר"ל כי אות מ' דמצח נתחלפה בנ' דנצח יען הם אותיות רצופות באלפא ביתא כי כן דרך הציוורף והנה גם הם סתומים הנצח עם יסוד אשר הם האזניים עם המצח והווי כולא חד כי נתגלו שם הדינין והגבורות כנודע כי דרך היסוד יוצאין החו"ג אלא שבא"א הדינין נכפים בחסדים ואינם מתגלים כי החסד גובר בהם כי תמיד טיפת החסד גנוזה בפי אמת יסוד כנז' באדרת נשא דף קמב ע"א והוא סוד החסד דעתיק הגנוז בגלגלתא דא"א ומתמן נחית ואתגניז ביסוד דעתיק אשר במצחא דא"א בסוד אור זרוע לצדיק וז"ש באדרת האזינו מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא רצון אקרי דהא רישא עלאה דא סתים לעילא דלא אתיידע פשיט חד טורנא בסימא יאה דאתכליל במצחא כו' וההוא רישא כו' ואתרשים פה חד נהורא דקרי רצון כו' הרי מבואר בפ"י כי עתיק יומין נתלבש היסוד שבו הנקרא חד טורנא יאה בסוד ויהי יוסף יפה תואר בסימא כי החסדים שבו נותנן לנוק' לבשם הגבורות ולהמתיקם וזה היסוד אתלבש ואתכליל במצחא דעתיקא שהוא הא"א והנה נקרא מצח הרצון כי אתרשים ביה חד נהורא דאקרי רצון ונהורא הוא אור שהוא החסד ונקרא רצון בסוד

מאיר העין חלק ב'

נוצר חסד אותיות רצון שהוא החסד הגנוז ונוצר גו אמת היסוד וע"ש טיפת חסד זו המתגלית ביסוד דעתיק הגנוז במצחא דא"א נקרא מצח הרצון והנה כל שאר החסדים נקרא רצון וזה העליון שבכולם נק' רעוא דרעוין ר"ל רצון שכל שאר הרצונות נאחזים בזה ונתלים בו.

ואמנם במצחא דז"א שם נתגלו הדינין שנמצאו בו מן הנו"ה כנזכר כי גם שם הנה"י דא"א ודא"א הם במוחין דיליה והיסוד נגזז במצחא דיליה ושם לזמנים נתגלו הדינים וכמ"ש באדרת נשא דף קלו ע"א ותנא כד אתגליא האי מצחא אתערו כל מאריהון דדינא ועלמא בדינא אתמסר כו' גם בדף קכט ע"א קאמר דאף במצחא דעתיקא נהרין מיניה ארבע מאה בתי דינין כד אתגלי האי עת רצון ר"ל שיש בו ת' בתי דינין אלא שהם מאירים ונהרין לפי שעת רצון שהוא טיפת החסד דיסוד דעתיק אתגליין תמן אמנם היותם ת' דינין יען כי שם סוד הדעת דא"א כנגדו בפנים ובו הגבורה שהם שם הו"ה א' וכל אות ממנה היא כלולה מק' הם ת' בתי דינין והבן זה ונמצא יסוד דעתיק גו דעת דא"א ודעת דא"א גו מצחא דיליה.

תיקון הז' הוא נוק' דפרדשקא והוא חוטמא דא"א ובה אתגניז המלכות דעתיק יומין וז"ש באדרת האזינו דף רפט ע"א ובהאי נוקבא דחוטמא בפרדשקא תליא ה' כו' כי המלכות נקרא ה' ולכן נפקי מינה רוחא לקיימא ה' דלתתא שהיא בחי' מלכות ולכן קאמר התם דדינא בחוטמא תליא דכתיב עלה עשן באפו כי עיקר הדינין מתגלין במלכות שהיא נקבה וכולה דינין ונודע כי המלכות נקרא תהלה לדוד וז"ש התם והכא כתיב ותהלתי אחטם לך כי תהלה דעתיק נתגלית בחוטם דא"א (מבר"ש כד ע"ג עד כה ע"ג).

¹⁰⁴⁵ סתימאה שהיא חכמה דא"א הנק' טלא דבדולחא (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁴⁶ ודע והבן איך כתר וחכמה האלו דברישיא הם דר"נ ולכן החכמה היא גבורה כי היא נוק' לגבי וכו' כי כולה מבירורי המלכים אתעבידת ולהכי מינה נפקו י"ג ת"ד ונלע"ד שאפשר כי היא בחי' נוק' בשם ב"ן שבא"א כי כל הנוק' ממנו נעשו (מבר"ש כד ע"ג).

¹⁰⁴⁷ דא"א (נוסף בשער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁴⁸ מפני שחסד דעתיק מתלבש ומאיר בו (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁴⁹ דעתיקא סתים ושכיך (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵⁰ וזהו מה שתמצא בס' מערכת האלקות כי ספירת החכמה הוא דין והבן זה, וזה החסד וגבורה דעתיק יומין נקר' אוירא דכיא ובוצינא דקרדינותא כמו שנבאר בע"ה בענין אבא ואימא וע"ש, והנה בזה תבין כי בוצינא דקרדינותא גניזא בהאי מוחא סתימאה חכמה דא"א, ושם היא השרש העליון של בוצינא דקרדינותא שהיא שרש אל כל הדינים והגבורות שבעולם, לפי ששם היא גנוזה גבורה דעת"י כנז', אלא שהדינין אשר שם הם נכפין ונדמין כחמר טב דיתב על דורדייא כנז', אלא שמשם נתפשטה בוצינא דקרדינותא אל אימא עלאה כמו שיתבאר לקמן בע"ה (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵¹ דעת"י (נוסף בשער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵² דא"א (נוסף שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵³ שבתוכם חו"ג דעתיק (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵⁴ ויש נו"ה אתגליין והם תרין ירכין [לקמן ד"ה ואמנם ב'] ואמנם תרין ביעין הטמירין הם מתלבשים בתרין אודנין דא"א הנרמזין בסד"צ בתיקון הד' דגלגלתא בשם עמר נקי (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵⁵ והוא לפי שתמן טמירין וגניזון תרין ביעין דעת"י שצריך להעלים מציאותם (נוסף בשער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵⁶ "לכן נ"ה אלו רמוזים" נמחק בשער מאמרי רשב"י, ובמקומו איתא "וחסד וגבורה כבר ביארנו שהם בגלגלתא ומוחא ואינן נגלין ולכן לא הוזכר מציאותם גם בזה תבין סוד נפלא ראוי להעלימו כי להיותם בחי' תרין ביעין לכן נזכרו האזנים בלשון עמר נקי כנז' והטעם הוא בסוד השערות הנקראים עמר נקי על גבי אודנין כי שם מקומם כנז' בתיקונים תיקון ע' דף קכא ע"א וז"ל בגוונא דשערא דתלייא מעל אודנין מימינא ומשמאלא כו' ובג"ד צריך לבערא שערא מעל אודנין כו' וכנז' באדרא נשא דף קכח ע"א וז"ל ושערא סליק אבתרוי דאודנין כו' דנפיק שערא מבתר אודנוי כוליה בשיקולא כו' והבן זה מאד והעלימהו".

¹⁰⁵⁷ שהם נו"ה והם בחי' כל הגבורות וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵⁸ לחוץ (נוסף בשער מאמרי רשב"י).

¹⁰⁵⁹ הנה"י מלמטה למעלה כי הנה"ה מלבישים בב' בחי' של א"א ב' אזנים לב' עינים והנה בב' בחי' אלו אין שער גודל בהם לכן הם חוזרים למעלה על הגולגולתא כי יוצאים (הגוב"י)

מאיר העין חלק ב'

1060 לפי שהם דינין ומעכבין אזנים העליונות מלקבל התפילה וכיון ששרשם הם מן האזניים כנז' אשר בתוכם מתלבשים נו"ה דעת"י לכן צריך להסירם מעל גבי אודנין כדי שלא יקבלו משם כח וחוזק ויתגברו על הרחמים (שער מאמרי רשב"י).

1061 נו"ה דעתיק באזניים דא"א והיסוד דנוק' ודדכורא וכו' (הגוב"י).

1062 הבחי' השני שבב"ס דנו"ה [תתאין] וכו' (לש"ו).

1063 צ"ל דאמה.

1064 רעוא דרעוין עמר נקי פקיחא דלא נאים אשגחותא דתתא, ולכן גורס במקום פ"ח פ"ת,

קר"ע וקע"ר (מבר"ש מ ע"א).

1065 קה"י.

1066 תהיה (לש"ו).

1067 דז"א (נוסף בקה"י).

1068 מכאן חזר לשער מאמרי רשב"י מט ע"ג ומבר"ש כד ע"ד.

1069 אע"פ שביארנו עד עתה כי ע"י לא נתלבשו ז"ת שבו אלא בז' תיקוני גלגלתא דרישא דא"א

שהוא בחינת הכתר בלבד דא"א צריך שתדע כי מוכרח הוא שהם מתלבשות בכל קומת פרצוף א"א ושם הוא עיקר התלבשותם וזה פרטן וכו' (שער מאמרי רשב"י).

ודע כי אע"פ שנתבאר סדר התלבשות ז"ת דעתיק בי"ס דא"א והאמת כי זהו עיקר התלבשותו העיקרי אמנם ודאי שכיון שהעתיק הוא מתחיל להכנס ולהתלבש גו א"א דרך רגלי העתיק בראש דא"א כאשר נולד א"א וירד אל הבריאה וחזר ועלה והלביש את העתיק מרגליו ועלה עד ז"ת שבו והוא ממש דוגמת הז"א המלביש את או"א מעט מעט בכניסת המוחין שלו עד שמלביש כל ז"ת דילהון וכן הענין בכאן אלא שלא רצוני להאריך בו כי הוא מקום גבוה ומשם תדענו ותבין ממוצא דבר. ונחזור לענין כי הלא כאשר נכנסו רגלי העתיק תוך רישא דא"א ודאי שבתחילה האירו שם בראשו כל הז"ת כולם הארה לבד אמנם עיקר התלבשותו אינו רק בכל פרצוף הא"א כנ"ל ונבאר הארה זו הראשונה ברישא דא"א איך היתה והענין כמ"ש כי ז' תיקונים אית ברישא דא"א ובגו הני ז' תיקונים אתפשט בקדמיתא עתיק בז"ת דיליה אמנם עיקר התלבשותו ברישא דא"א אינו אלא בתרין תיקונים קדמאין כי הם ספי' גמורות דא"א והם כתר וחכמה דיליה אך שאר החמשה תיקונים אינו רק הארה בלבד כנ"ל והבן זה. ודע כי ענין הארה זו היא כנודע כי החסד נקרא יומם יומא דכולהו שיש בו כללות כל הז"ת ולכן זה החסד דעתיק הנעלם בגו גלגלתא נתפשטו ממנו שבעה אורות אל הז' תיקוני גלגלתא הנזכר אשר מכללם הוא המצחא כי כל אלו הז' תיקוני גלגלתא הם בחי' הכתר עצמו אשר בו החסד דעתיק וכמ"ש גבי ז' דגלגלתא דז"א ע"ש. ואח"כ נתקן בחי' חכמה דא"א שהוא מוחא ע"י הגבורה דעתיק שבתוכם ופה בכתר התיקונין שלו הם ז' דגלגלתא ושל המוחא הם י"ג ת"ד דממוחא נפקו וזה פרטן (מבר"ש).

1070 המ"ס (הגוב"י מכת"י).

1071 ותחילה נבאר ענין תרין רישין העיקרים שהם גלגלתא ומוחא כי הם כתר וחכמה דא"א

ספירות גמורות ונאמר כי בודאי שכל ראש מאלו הב' יש לה י"ג תיקונים ואמנם מוחא היא המתגלית ומתפשטת בי"ג ת"ד כמ"ש אך גלגלתא הוא מתפשט ברישא עצמה כי הגלגלתא היא דמות מקיף הסובב כל הראש והפנים וכל התיקונים אשר בהם הם תיקוני הגלגלתא אך המוחא שהיא תחת הגלגלתא וגם שהיא פנימית עומדת בתוכה אינה מגלה את תיקוניה במקום הגלגלתא שהוא הראש והפנים בחי' הסובב ומקיף את המוחא דלגו אמנם היא מוציאה כחותיה למטה מן המקום הגלגלתא בסוד שערות היוצאים ממנה לחוץ בתיקוני דיקנא ושם נתבאר כי כל אחד מאלו הב' נחלקת ל"ס פנימיות ול"ס מקיפות וע"ש מציאותם אלא שג"כ נחלקות בבחי' י"ג תיקונין כי ה"ס הם עצמם הנחלקות ל"ג לסיבה הנ"ל וא"כ נמצא כי צריך שיהיו י"ג ת"ג ואלו הם גלגלתא כתר תרין אודנין חו"ב ב' עיינין חו"ג חוטמא ת"ת כי הוא דמות ו' ארוכה ב' שפון נו"ה וכמ"ש בערבה הדומה לפשתים בסוד וערבי נחל כנז' פר' צב דף לב ע"א א"ר יוסי הא תנינן ערבה דמיא לשפון בהאי יומא מאי היא כו' לשון יסוד ברית הלשון פה מלכות הרי הם י' תיקונין כנגד י"ס שיש בכתר דא"א שהיא גלגלתא ועוד יש שלשה אחרים להשלים ה"ג כנ"ל והם מצחא דעת ועוד ב' לחיים ב' תפוחים קדישין הרי הם י"ג דגלגלתא ונ"ל חיים כי אולי ב' תפוחים הם בחי' הב' שיש לנו"ה כנ"ל בפ"ז ולכן נמנו לבדם והם בין החוטם והלשון שהם ת"ת ויסוד באמצע ושני תפוחין מן הצדדין בב' הקוים וכנגדם שתי שפון בחי' התחתונות שבהם כנ"ל.

והנה אע"פ שלעיל ביארנו כי ז' תיקוני רישא הם בלחוד אשר בהם מתלבשים ז' תחתונות דעתיק הענין הוא כי אלו ה"ג הם בחי' הכתר דא"א עצמו שהיא הגולגלתא דיליה שיש בה י' ספירותיה כנודע ועוד ג' יתרים לסיבה הנ"ל שיהיו י"ג האמנם עתיק בעצמו אינו מתלבש בכל א' מהם כי הם ספי' יתרות מהם אמנם הוא מתלבש בבחי' היותר עיקרית מכולן וגם כי הוא צריך ג"כ להאיר במוחא דא"א ולכן אצלו יהיו כל אלו התיקונין נחשבין באופן אחר שלא יהיו רק שש

מאיר העין חלק ב'

תיקונין דגולגלתא וא' דמוחא סתימאה וזה פרטן לפי שבעתיקא שהוא ראוי אין הב' אודנין שלו נחשבין לב' בחי' רק לאזן א' כמ"ש באדרא לית בה שמאלא בהאי עתיקא כלא ימינא וכן ב' העיניינן נחשבין לעין א' כמ"ש באדרת נשא דף קכט ועכ"ד ב' עיינין אינון ואתחזרו לחד והענין כי בערך פרטיות הי"ס שבכל בחי' יחשבו לב' אזנים ולב' עינים כנ"ל וכיוצא אך בערך כללות כל הראש כאשר היא אין הב' אזנים או הב' עינים או ב' נוקבין דחוטמא נחשבין רק לא' וזהו הטעם שאמר פ"ק דסד"צ אשגחא פקיחא ולא קאמר אשגחן פקיחן כי אין שם רק עינא חד וכן נוק' דפרדשקא דלא קאמר נוקבין בלשון רבים וזה סדרן דעת דעתיקא נתלבש תחילה באוירא שהיא רישא תניינא דא"א וגם שם עדיין היה מכוסה ונעלם ע"י הקרומא וירד ואתפשט בפומא דא"א והנה הפה יש בה י"ס פרטיות כמבואר למור"י ז"ל בהקדמת בראשית ולכן ב' שפון ולשון גם הם נכללים בפה אשר שם נתגלה הדעת והחסד נעלם בגולגלתא וגבורה במוחא סתימאה ות"ת בקרומא דאוירא ונ"ה בתרין אודנין ותרין עינין ויסוד במצחא ומלכות בחוטמא עם ב' לחיים ב' תפוחין קדישין כנודע כי פרצוף הפנים עם החוטם הוא כמ"ש אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם וכמ"ש א"כ הרי שז"ת דעתיק וגם הדעת שלו נתלבשו בז' תיקונין רישא דרך כללות אך בדרך פרטיות הם נמנין באופן אחר כי הגולגלתא יש לה י"ג תיקונים לחודה כנ"ל והרי נתבארו י"ג תיקונין גולגלתא וכנגדם י"ג תיקוני מוחא הם הי"ג ת"ד ונבארים בפ"א וגם ז"ת דעתיק נתלבשו אחר כך בהם כנ"ל אלא שלא קבלתי סדרן (מבר"ש כה ע"ג).

1072 מבר"ש כה ע"ג.

1073 וז"ש בזהר משפטים דף קכג ע"א דמח גניז בפומא ועכ"ז עדיין הא סתום אלא שאינו כ"כ וכמ"ש באדרא נשא דף קלד ע"א דתאנא מהאי פומא עילאה נשבא רוחא כו' ודא הוא טמירותא דכולא דלא אתדבק לא לעילא ולא לתתא והוא סתום בסתימאה דסתימין דלא אתיידע פי' כי בזה הפה אתטמיר ויתיב הדעת הנקרא טמירותא דכלא שהוא עתיק יומין הנק' רישא דלא אתיידע ולא אתדבק וע' בפ"ז בענין הפה ולכן יוצא הבל מזה הפה להחיות לז"א שהוא האור היוצא מן הדעת דעתיק הגנוז שם ועכ"ז עדיין הוא סתום וכמ"ש שם דבהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא כו' לעתיד כי עתה עדיין הוא סתום ואינו מתגלה רק להאיר לז"א כמ"ש שם במקומו באדרא והנה האי אוירא דכיא הוא סוד הנזכר בפרשת בראשית דף טו טז ע"ש גם בפ' פנחס רמא ע"ב יהי אור יהי אויר כי יו"ד יצאת מהאי אויר ואתשאר אור וזו הו"ד אשר יצאה ממנו נבארה בפ"ו וטעם קריאתו אוירא דכיא הוא כי הה' חסדים שבדעת נק' אוירא דכיא באדרא קדישא וע"ש החסדים שבו נק' אוירא דכיא (מבר"ש כד).

1074 מ"ק שער מאמרי רשב"י מט ע"ג.

1075 ובכ"מ פי' עתיק יומין הם ז"ת המתגלין בז' דגולגלתא (נמחק בשער מאמרי רשב"י).

1076 אלא רישא דא"א (שער מאמרי רשב"י).

1077 רישא תניינא היא אוירא דגולגלתא ממנה יצאו י"ג נימין דשערי הנז' באדרת נשא דף קכט ע"א י"ג נימין דשערי קיימי מהאי סטרא כו' ואלו הם זולת שאר שערות אחרים שבראש יותר קצרים מהם שהם אלף אלפים כו' כנז' דף קכח ע"ב והנה התחלקותם הוא ע"ד התחלקות הי"ג חוורת' ד' לכל סטר ופי' נימין ר"ל קבוצים ואגודות של שערות הם י"ג אך השערות הם אלף אלפיין כו' כנז' שם דף קכח ע"ב תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפיין רבוא כו' וא"ת כי הרי בדף קכט ע"א אמרו ותאנא כל נימא ונימא איקרי משיכא דמבועא דנפקין ממוחא סתימאה הרי כי אלו הנימין נפקו ממוחא סתימאה שהוא הראש הג' ולא מאוירא שהוא הראש הב' וי"ל כי בודאי אית הארות דנפקי ממוחא סתימאה ג"כ לחוץ ואמנם האוירא מקיף למוחא סתימאה כנ"ל בפ"ה וי"ג נימין דשערי לא נפקי אלא מרישא תניינא הנקרא אוירא אלא שבעלות האורות מגו מוחא סתימאה ועוברין דרך אוירא המקיף עליו בהכרח שמתערבין האורות יחד ומתלבשים בתוך הנימין דשערי אע"פ שהנימין הם יותר מעולים מהם להיותם יוצאים ממוחא תניינא ולא מן הג' האמנם אין אורותיהם מתערבין כי אורות המקיף גדולים מאור הפנימי והם דמיון הירדן שמימיו עוברים בים טבריא ואינם מתערבין יחד וכן בכאן יוצאים אותם האורות עם אורות רישא תניינא ומאירים למטה לז"א ואינם מתערבין יחד אך עוברים בתוכם ויוצאים אח"כ לחוץ להאיר לז"א ונמצא כי מ"ש כי כל נימא איהו מבועא דנפיק מן מוחא סתימאה לאו בעיקר אור שלהם עצמם קאמר אלא על אורות היוצאים ממוחא ועוברים בתוכם ואמנם היותם נקרא שערין וקוצין ונימין כו' בארנום בענין ז"א היטב ומשם תוכל להבין ולדמות דבר מתוך דבר וע"ש היטב וכבר נתבאר לעיל אלו הם ג' הויר"ת דס"ג האמנם פעמים רבות אחרות שמעתי ממורי ז"ל כי כולם הם הויר"ת דע"ב דמילוי יודי"ן ואמר כי כל בחי' רישא דא"א הם הויר"ת דיודי"ן וצ"ע ובזה תבין מש"כ באדרת נשא דף קכח ע"ב וכל קוצא וקוצא אית ביה ת"י נימין דשערי כחשבון קדוש כו' והטעם כי כיון ששרש אלו הג' הויר"ת של הי"ג נימין הם דיודי"ן לכן הנימין היוצאים מהם הם ת"י ע"ד הנ"ל כי ד' יודי"ן שבכל שם הם ת' ושרש הי' עצמם הרי ת"י וכן אם תצרף י' אותיות המילוי דיודי"ן עם הת' יהיה ת"י והנה היותם י"ג הם ע"ד הנ"ל כי הם ג' הויר"ת ובהם י"ב אותיות והם י"ב נימין דשערי וד' מהם הם בצד ימין מהפנים וד' אחרות בשמאל מהפנים וד' אחרות הם באחורי רישא דא"א ואלו הי"ב

מאיר העין חלק ב'

נימין הם הי"ב יודין הם בג' הוי"ת הנז' במילויים דע"ב והי"ב יודין של ג' הוי"ת של הי"ב חוורתני מאירים באלו הי"ב נימין כי אלו הנימין הי"ב הם נמשכים מאותם הי"ב יודין ד"ב חוורתני וכולם מתחברים יחד ועוד יש נימא אחרת כוללת כל הי"ב נימין והם י" ביודין אחרות ונמשכות מהי"ב יודין עצמ' שנמשכו מהי"ב יודין ד"ב חוורתני באלו הי"ב נימין ואחר רדתם שם מהארתם נמשכו י"ב יודין אחרות ומהם נעשית נימא הי"ג כי כל אלו הנימין שהם יודין יש בהם נקו' וטעמים ג"כ ונמשכים מהי"ב חוורתני והנה הד' נימין דאחורי רישא הם נמשכין עם הד' חוורתני דאחו' רישא ג"כ ונמשכין על העורף דא"א ונגדין על רישא דז"א סוד הט"ל כמש"ה שראשי נמצא ט"ל ואינם נמשכין דרך האודנין כי שערא אתפני מע"ג אודנין דא"א כמ"ש הטה אונך ושמע גו' כנז' באדרות רבא וזוטא וכן בתיקון ע' דף קכב ולכן אינם מכסים רק העורף לבד וטעם הדבר במקום שכלין שערות הראש שהוא העורף שם הוא לבן פנוי בלי שער ועם היות שהחיצונים והקליפות כל אחיזתם באחוריים כי לכן נקרא אלהים אחרים והבן זה ובפרט בעורף וז"ס כי עם קשה עורף הוא אמנם בא"א א"א אל הקלי' להתאחז שם ח"ו אמנם מרחוק אפשר להם להסתכל ולהביט ולזון עיניהם משם ולכן הושם אלו הד' נימין דשערי לכסות על העורף הלבן שלא יזונו עיניהם משם וז"ס באדרת נשא דף קכט ע"א דנגדי מאחורי עד כתפוי דלא לאחזאה קדלא כו ונמשכין עד רישא ד"א כנ"ל. ואמנם ט' נימין האחרות הם נמשכות דרך פניו דא"א והט' חוורתני ג"כ ונגדין עד רישיה דז"א ומטו לדיקניה ומתמן אתעבידו ליה ט' תיקוני דיקנא וטעם הדבר כי הנה הז' תחתונות דעתיק יומין אע"פ שמתלבשים תוך גופא דא"א עכ"ז עיקרם אינם מתלבשות רק תוך רישא דא"א כנ"ל בפרקים שקדמו והמלכות האחרונה דעתיק נתלבשה בחוטם דא"א כנ"ל והנה שערות רישא דא"א מכסין על שאר תיקוני עתיק שהם חג"ת שלו ומעלימם אך המצח והעיניים והחוטם דא"א ששם נהי"ם דעתיק אין עליהם כסוי ולבוש ולכך נמשכו אלו הט' נימין אשר שרשם ג"כ מהנצח והוד דעתיק עצמו ומכסין עליהם ואז אין אור העתיק נגלה מאד למטה בא"א כי כל אלו הנימין בחינתם יודין כנל ולכן סגולתם להעלים ולכסות האור ובהיות עת רצון אז מאירים הי"ג חוורתני ב"ג הנימין ואז מסתלקין הנימין מע"ג המצח והפנים והנימין מסתלקין אל הצדדין דרך ב' צדדי הזקן ששם פאתי הראש כנז' ואז ימשך אורותיהם ב"ג ת"ד ממש לא בפנים גם לא יכסו על האזניים רק בזקן עצמו יאירו אור נפלא ב"ג ת"ד דא"א.

עוד תועלת אחר כי נולד מצחא דרעוא דא"א אשר שם יסוד דעתיק ואז אור הבינה גו א"א מאירה דרך חוץ אל המצח דא"א וניתוסף הארה ביסוד דעתיק דלגו וגם אורו יוצא לחוץ ואז מסתכל א"א במצחא דאבא ואי' ובמצחא דז"א ומאירים אורות נפלאים לאין קץ בעיני ז"א ואז יש כח גם בז"א להסתכל במצחא דא"א ואז נקרא עת רצון כי נגלה מצח הרצון והבן זה וז"ש באדרת נשא דף קכט וסוף דף קלו כד מצחא אתגלי כו' נראה שיש זמן שהיא מכוסית ולפעמים נגלית והנה להיות כי כל אלו הי"ג נימין דשערי אינם יוצאין אלא מרישא תנינא שהיא אוירא לכן האי רישא תנינא היא הנק' אין כנז' באדרת האזינו רפח ע"ב ובג"כ עתיקא קדישא איקרי אי"ן דביה תליא אי"ן וכל אינון שערי כו' והענין כי אע"פ שביארנו כי עיקר שם זה דעתיקא קדישא הוא בא"ס המתלבש תוך ע"י ולכן גם ההיא רישא עילאה דלא אתידע הנק' עתיק יומין יצדק בה שם זה של עתיקא קדישא בעצם משא"כ בב' רישין אחרנין דא"א עכ"ז כבר נת' שם כי כולם נק' ג"כ עתיקא קדישא והנה זה הע"ק הנק' אי"ן הוא האי רישא הנק' אוירא דבגין דנפקי מיניה הני נימין דשערי נק' אי"ן ועיקר שם זה של אי"ן הוא בהאי רישא דאוירא בדווקא ואמנם גם רישא עילאה דעתיק יומין נקרא ג"כ בדרך השאלה אי"ן והטעם משום דביה תליא אין ר"ל כי זו הרישא הנק' אוירא נתלית ונאחזת בו ועל שמה נק' גם הוא אי"ן כמו שגם היא נק' עתיקא קדישא ע"ש דעתיק יומין שהיא עיקרי בשם זה דעתיקא קדישא כנז'.

רישא תליתאה היא חכמה סתימאה וגם היא נחלקת ל"ג והטעם כמ"ש באדרת האזינו דף רפח ע"ב בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרשא לג' זימנין לד' ד' פי' כי הנה המוחין הם ג' כנודע שהם חו"ב ודעת כי אע"פ שנת' לעיל שאין ברישא דא"א רק חכמה לבד כי הבינה שלו ירדה בגרון עכ"ז כיון שהוא בחינת מוחא בודאי שהוא נחלק לג' מוחין עם שאינו רק בחי' חכמה לבד אשר לכן נקרא האי מוחא טלא דבדולחא והנה הם ג' הוי"ת בג' המוחין והם י"ב אותיות שהם ג' פעמים ד' והבחינה הכוללת את כולם הם י"ג.

והנה לעיל ביארנו כי הגלגלתא והמוחא דא"א הם ב' ספי' גמורות משא"כ בשאר ז' תיקוני רישא שכולם הם מבחי' הגולגלתא עצמה זולת המוחא שהיא ספי' בפני עצמה ולכן בהכרח שכל א' מאלו הב' תהיה כלולה מ"ס ונת' זה בביאור מורי ז"ל להקדמת בראשית על הזהר וכבר לעיל פ"ח ביארנו הי"ג דגלגלתא ואמנם מתחלקים ל"ס לבד עם היותם י"ג ע"ד שחילקנום לז' ת"ג עם היותם י"ג ונמצא כי גלגלתא נחלקת ל"ס, וכן המוחא נחלקת ל"ס. ודע כי כל אלו הי"ס הם במקום הראש דא"א ולא למטה ובחי' היסוד דהאי מוחא הוא החיך דפומא דא"א ובחי' המלכות דהאי מוחא היא בגרון דא"א ואמנם בערך בחי' כל הפרצוף דא"א נקרא בינה שלו אכן איננה רק בחינת מלכות אל האי מוחא וזה היסוד הוא החיך דפומא דא"א מזדווג עם הגרון שהיא המלכות דהאי מוחא הנק' בינה כנז' וזווג זה נקרא נשיקין וע"י זווג זה נתקנו אר"א שם בגרון דא"א (מבו"ש כו ע"ג).

מאיר העין חלק ב'

- 1078 ואעפ"י שלמעלה ביארנו כי כל השערות נמשכין מן הגבורות והדינין עכ"ז בערך ז"א הם רחמים גמורים יותר מן הרחמים והחסדים שבז"א ולכן מאלו השערות דא"א נמשכת השפעה והארה אל רישא דז"א אבל אינן מגיעין רק עד רישא בלבד ושאר כל גופו דז"א אין שערות דא"א מכסין עליו כמו שמכסין על או"א כנ"ל וזהו סוד ואנכי איש חלק ובכל גופו אין בחינת שערות א"א מגיעין עד שם וכמבואר אצלנו בכונת תיקון לבוש השק והאפר ע"ש (שער מאמרי רשב"י נה ע"ב).
- 1079 קה"י, וע' הגוב"י שזה הגה"ה.
- 1080 א"א (קה"י).
- 1081 דע"י (הגוב"י).
- 1082 רישא (קה"י) בשער רוח הקודש דף יד ע"ב ולש"ו)
- 1083 פנימית (קה"י). "מ"ס פנימים" נמחק בלש"ו (ע"פ שער רוח"ק), ובמקומו איתא "תוכו".
- 1084 ויורדת (נוסף בקה"י).
- 1085 על (לש"ו).
- 1086 "שבמצח" נמחק בקה"י, ובמקומו גורס את המוסגר.
- 1087 מש"כ בסוף הפרק ונלע"ד חיים בקה"י הוא המשך והארה הרביעית של הג' המוזכר כאן.
- 1088 ובזה תבין מ"ש באדרת האזינו דרצ"ב וז"ל אב ואם מהאי מוחא נפקי וביה תליין וביה אחידן ז"א בע"ק תלייא ואחיד כו' וכבר בענין או"א התחלנו לבאר ענין זה וכאן נשלים ענין זה כי או"א עיקר השפעתם הנמשכת להם מן א"א הוא על ידי שתי המזלות דדיקנא דיליה כנ"ל ואותם המזלות נמשכים ממוחא סתימאה נפקו כנ"ל אבל ז"א בעת"ק עצמו תלייא ואחיד רוצה לומר כי הנה בערך מה שהוא מלביש את א"א מחצי התחתון דת"ת שבו ולמטה כנ"ל נמצא כי הוא אחיד ממש ביה ובערך היות ה"ג נימין ו"ג חוורתא דרישא חוורתא שהוא סוד הכתר עצמו דא"א נמשכין עד רישא דיליה להשפיע בו נמצא כי תלייא ביה שאינה אחיזה ממש רק הוא נתלה בסוד השערות והחוורתא ההם ונמצא כי בבחינה זו גדלה מעלת ז"א כי הוא יונק מן הכתר עצמו דא"א על ידי י"ג חוורתא דנפקי מיניה אבל או"א יונקים מחכמה דא"א בלבד ע"י י"ג תיקוני דיקנא הנמשכים ממנה. אבל עכ"ז בערך שאינו מקבל שפע א"א עצמו רק ע"י או"א המלבישין את אריך והוא מלביש אותם בבחינה זו או"א גדולים מז"א (שער מאמרי רשב"י נה ע"ב).
- 1089 קה"י.
- 1090 "הארת פה" נמחק בקה"י ובמקומו איתא "רביעית דא"א".
- 1091 "דא"א" נמחק בקה"י, ובמקומו גורס את המוסגר.
- 1092 לא מצאתי מקורו בכתבים וצ"ע.
- 1093 בהם (נוסף בלש"ו).
- 1094 ובערך (לש"ו).
- 1095 שער מאמרי רשב"י נ ע"ד.
- 1096 לא"א (שער מאמרי רשב"י).
- 1097 ומצינו הפך מזה באדרת האזינו דרפ"ח ע"א וז"ל ודאי בהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודו כו' וכן בדף רפ"ט ע"ב אמרו האי ע"ק כו' ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עילאין לא אדכר אלא רישא חדא בלא גופא לקיימא כולא ולמעל' מזה אמר וכד האי מזל' תלייא בשקולא עד טיבורא כו' הרי כל אלו הם מאמרים חלוקים ויובנו כמ"ש לעיל כי האמת הוא שיש לו פרצוף גמור ברישא וגופא כלול מ"ס אבל אינו נגלה מכולו רק רישיה לבד ושאר גופו מתלבש ומתפשט בתוך שאר הפרצופים ונכסה ואינו נגלה רק הראש לבד וזמ"ש בדרפ"ח לא אתגלייא (שער מאמרי רשב"י).
- 1098 הז"א (שער מאמרי רשב"י).
- 1099 מבו"ש כא ע"ד, ושער מאמרי רשב"י מט ע"ד.
- 1100 שהוא בחינ' הכתר בלבד דא"א (שער מאמרי רשב"י).
- 1101 שהוא גרון דא"א (הגוב"י).
- 1102 עד סיומו וחציו לכתר דנוק' וזהו סוד (הגוב"י).
- 1103 שהם מוחין לאו"א (נמחק בשער מאמרי רשב"י).
- 1104 בסוד (שער מאמרי רשב"י).
- 1105 שער מאמרי רשב"י נא ע"א.
- 1106 וגם הם סוד ב' מלכים המשתמשים בכתר א' (שער מאמרי רשב"י ולש"ו).
- 1107 נמחק בשער מאמרי רשב"י.

מאיר העין חלק ב'

- 1108 לכתר דנוק' (שער מאמרי רשב"י).
- 1109 שער מאמרי רשב"י נ ע"א, מבר"ש כד ע"ג.
- 1110 נמחק בשער מאמרי רשב"י, ומבר"ש.
- 1111 שעת"י יתלבש בשניהם בשוה (שער מאמרי רשב"י).
- 1112 ושניהם בהשוואה אחת (שער מאמרי רשב"י).
- ומטעם זה ג"כ תמצא כי החסד דעתיק יומין דגניז בגלגלתא כתר דאריך אפין. הנה הוא גניז בפומא דאמה דעתיק יומין עצמו שהוא יסוד שלו כנ"ל והוא גנוז במצחא דא"א שהוא אחד מתקוני גלגלתא עכ"ז מצינו כי משם נמשך ומתפשט בדיקנא דא"א שהיא תקוני מוחא סתימא דאריך כנ"ל ותפשט בתיקון ה"ג האחרון הנקרא מזלא כנז' דרפ"ט ע"א וז"ל והוא רישא סתימא דברישא דעתיקא דלא אתידע כד פשיט חד טורנא כו' והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא עד ההוא אתר דמתיישבא בדיקנא כו' וכבר לעיל ביארנו ענין זה והוא אומר והוא רישא סתימא פירוש כי עת"י נקרא רישא סתימא דמתלבשא ברישא דעתיקא שהוא ראש דא"א ואמר כי ההוא רישא סתימא לא אתידע שהיא סוד עת"י כנ"ל ופשיט חד טורנא במצחא הוא סוד התלבשות היסוד שלו במצחא דא"א ובתוך אותו היסוד דעת"י מתלבש חסד דעתיק יומין הנקרא רצון כנ"ל ולכן נקרא מצח הרצון. ואמר כי זה הרצון שהוא חסד דעת"י אתפשט לתתא בדיקנא והוא המזל ה"ג האחרון שהוא היסוד דבהאי דיקנא כמו שיתבאר למטה וגם תמצא כי גם בדיקנא נכלל בחי' ההוד בסוד הוד זקן הנז' באדרת נשא דף ק"מ ע"ב. ותניא הוד עלאה נפיק כו' ואתקרי הוד זקן כו' גם תמצא כי הדיקנא עצמה אינה אלא בבחינת יסוד כי לסיבה זו הנשים אין להם זקן כנודע והרי נתבאר איך אלו התרין רישין גלגל' ומוחא דאריך אפין כלולין זו בזו ולכן גם אבא ואימא המתפשטין מהם הם שוין דא לדא כחדא נפקי כחדא שריין כנ"ל (שער מאמרי רשב"י).
- 1113 עם החסד שבתוכו נתלבש (מבר"ש).
- 1114 קמ ע"ב וז"ל ותניא הוד עלא הנפיק ואתעטר ונגיד לאתאחדא בעלעוי ואתקרי הוד זקן (מבר"ש).
- 1115 הדיקנא (מבר"ש והמוסגר נמחק).
- 1116 כי רישא עלאה דעתיק אתגלייא בב' רישין דא"א כחדא שהרי נגלה בז' ת"ג וגם במוח אובדיקנא דפנקא ממוחא כנזכר ונמצא יכ כמו שז"ת דעתיק מתגלים בז' דגלגלתא כן הם מתגלים בדיקנא דא"א ולא קבלתי סדרם בפרטות (מבר"ש).
- 1117 שעה"כ מד ע"א, מבר"ש כא ע"ג, כז ע"ד.
- 1118 וכן בעתיק או"א ונוק' (מבר"ש וכן בשעה"כ), והגלגולת הוא כעין כותרת אחת המקיף על כל בחי' הראש ובגו האי גלגלתא אית תרי מוחין הנק' חו"ב של הפרצוף ההוא חו"ב חכמה בימין ובינה בשמאל ואלו הב' הם עיקר המוחין. האמנם מכללות שניהם נעשה המוח הג' למטה מהם ומכריע באמצעם, והוא הנקרא דעת שבפרצוף וכו'. ולבתר הכי אתפשטן ז' ספירות תתאין דחג"ת נה"ם בגופא זו ע"ג זו בדרך קוים כנודע. אמנם בהאי גלגלתא דא"א לא איתא בגווה רק חד מוחא לחוד והוא הנק' חכמה דא"א, ועם היות כי גם בחכמה זו והאי מוחא יש בו בחי' תלת מוחין כמו שנבאר אח"כ עכ"ז כל שלשתם אינם רק בחי' החכמה עצמה ואם כן נמצא דבהאי רישא דא"א לא היה רק חד גלגלתא שהוא הכתר דא"א ובגווה חד מוחא שהיא חכמה דא"א (מבר"ש).
- 1119 ב' כתרים (שעה"כ).
- 1120 ואין לו מקום מקובץ, כי אם בין תרין כתפוי דא"א הוא עומד כנזכר במ"א (נמחק בשעה"כ).
- והנה אחר שהבינה דא"א ירדה עד הגרון מכ"ש שהדעת דא"א שהוא תחתון מהבינה לא עמד ברישא דא"א וירד תחות הגרון דא"א שהיא מקום הבינה שלו ונודע כי הדעת כלול מה' חסדים וה' גבורות והדעת הזה דא"א נתפשט בחמשה קצוות דא"א מחסד עד הוד כמו שהוא בז"א כמבואר ונמצא עתה כי גם בזה משונה א"א מכל שאר הפרצופים כי כל השאר יש להם ב' בחינות של דעת א' בחינתו למעלה בראש תחת חו"ב ושם מקובצים יחד החסדים והגבורות שבו שתי בחינות הב' שג"כ הוא מתפשט בו' קצוות הגוף ונעשה נשמה אליהם אך בא"א אין לו בחינתו העליונה ברישא תחת הבינה כיון שירדה גם היא בגרון רק בחינתו השני שהיא התפשטות בו' קצוות דגופא ולק' בפ"ב ית' היטב ענין אלו החסדים והגבורות איך מתפשטים בו דרך יסוד דע"ק ונ"ל כי עיקר הדעת ישבלו ברישא העליון דת"ת דא"א בין ב' כתפוי וזה שרשו ואח"כ נתפשט ג"כ ממנו ענפיו ונתפשט בא"א בו' קצוותיו ע"ד שביארנו בז"א בדעת שלו שירד בין כתפוי. ואמנם צריך שתדע כי ב' דעות הם בא"א וז"ש באדרת זוטא דף רצא ע"א כתיב כי אל דעות ה' כו' ובג"ד דעת אחרא לא אתגליא כו' פי' כי שתי דעות הם בא"א א' הוא למעלה מאר"א והב' הוא דעת שלמטה מאר"א והנה ב' כתרים של או"א הם יוצאים באמצעם שהו אבגרון דא"א אשר שם בינה דא"א ונמצא כי הדעת עליון דא"א צריך שיהיה באמצע בין החכמה שבו שהיא מוחא סתימא דיליה ובין הבינה שבו

מאיר העץ חלק ב'

אשר שם בינה דא"א ונמצא כי הדעת עליון דא"א צריך שיהיה באמצע בין החכמה שבו שהיא מוחא סתימאה דיליה ובין הבינה שבו שהיא בגרון והנה זה הוא המזלא ה"ג דיקנא ונקרא דעת עליון דא"א שהוא למעלה מבינה שלו אשר משם מתחילין או"א אך הדעת תחתון הוא המתפשט למטה בגופא בא"א הרי נת' ענין התפשטות ט' ספירות דא"א כי רישא דיליה הם כתר וחכמה לחוד דא לגו מן דא וגרון דיליה היא הבינה וגופא דיליה והם ו' תתאין דיליה חג"ת נה"י ובגו גופא דילה הוא הדעת המתפשט בפנימיותם בסוד נשמה להם (מבר"ש).

¹¹²¹ אע"פ שעיקר ה"ג ת"ד הם מחכמה מו"ס, עכ"ז גם הכתר מאיר בהם וכן אע"פ שכל הגולגלתא היא כתר דא"א עכ"ז אחר שהחכמה בתוכם גם היא תאיר בהם ולכן היו הכתר והחכמה יען הם דכר ונוק' שניהם מאירים ברישא שהוא עד סוף פאתי הראש שהוא מקום השערות הראש עד המצח ומשם ולמטה עד הגרון שהיא בינה דא"א ג"כ יהיו שניהם מאירים שם, ונמצא כי ברישא דא"א, שהוא מקום השערות יש בו ו"ס פנימים מצד הכתר ו"ס פנימים מצד החכמה וכנגדם ו"ס מקיפים מבחי' הכתר ו"ס מקיפים מבחי' החכמה וכל אלו העשרים מקיפים הם ברישא דא"א בשערות הראש עד המצח עד תשלום סיום ב' פאתי הראש ולא קבלתי סדרם ממורי הרב ז"ל זולתי בחי' המלכות מבחי' המקיפים שהיא בפאתי הראש (מבר"ש).

¹¹²² עשרים כצ"ל וכן הוא במבר"ש פ' י"ב וע' נ"י ובספר שפת אמת וכן הוא בשעה"כ מד ע"ב (לש"ו, וכן ביאורים ח"ב סז ע"ב).

¹¹²³ ע' מבר"ש כח ע"א, שהי"ס דחכמה הפנימיים היו למעלה מ"ס דכתר אפילו שבפרטות הכתר למעלה מהחכמה וכו'.

¹¹²⁴ שיעור זה וזה שוים המקיף והפנימי אע"פ שאינם שוין במספרם (שעה"כ).

¹¹²⁵ ג"כ על סדר זה ולא (הגוב"י)

¹¹²⁶ נמחק בשעה"כ.

נלע"ד חיים כי להיות הדיקנא ממוחא סתימאה נוק' דכתר לכן היו מקיפיה מתתא לעילא אור חוזר מ"ן משא"כ במקיפים רישא כתר דכורא אור ישר. וזה ג"כ טעם לפרש אחר למה לא נתגלו כל הכ' מקיפי רק ה"ג. והטעם כי ג"ר דכתר חשובות כא' ואין בהם יכולת להתגלות אף במקום תחתון לרובי אורם גם המלכות שלו לא נתגלית לסיבה הנודעת כי בא"א אין בחי' נוק' ניכרת בו בגילוי ובפרט בכתר שבו שהוא בחי' דכורא. אמנם בחכמה שבו מוחא סתימאה שהיא נוק' דכתר לכן היה בה יכולת להתגלות בחי' מלכות אשר בה גם ספי' היסוד דכתר נתגלה יחד עם הבינה של החכמה, ושניהם תיקון א' שהוא המזלא תיקון הח'. והטעם כי לעולם אבא ואימא כחדא נפקי ובפרט בכתר עם החכמה שהם דכר ונוק' כנז' ג"כ שצריך שלא יהיה פירוד כלל ח"ו ולכן לעולם היסוד של הכתר שהוא זכר לא נתפרש כלל מג"ר של החכמה שהיא נקבה שלו ותמיד דבוקים יחד לגמרי ולפי שבחוץ לא יצאו ונתגלו הב' ראשו' דחכמה כמ"ש רק הבינה שלו לכן נתגלה היסוד דכתר בסוד מקיף עם הבינה דחכמה דמקיף אך האמת שלעולם יסוד דכתר הפנימי דבק בג"ר דחכמה פנימית שהיא נוק' דבוק נמרץ והרי נתבאר איך לא נתגלו ג"ר דכתר ולא העשירית אך הט' שהוא יסוד נתגלה בבינה של החכמה א"כ נשארו ה"ס שבכתר שנתגלו בסוד מקיף כל א' בפני עצמו והם חג"ת נ"ה אך מהחכמה הב' ראשו' לבד לא נתגלו וגם המלכות שבה לסיבה הנ"ל כי אחר שכולה נק' נוק' לגבי כתר לכן היה בה גילוי אל המלכות שבה וגם הבינה שלה עם היותה מג"ר נתגלית לפי שהחכמה פחותה במעלה מהכתר ונמצא החכמה שבחכמה בערך בינה שבכתר ובינה שבחכמה בערך חסד שבכתר כן נתגלה בינה שבחכמה כי אין אורה כ"כ גדול נמצא סדרן כך באורות המקיפים א"ל מלכות דחכמה, רחום יסוד, וחנן הוד, אך נצח, אפים ת"ת, ורב חסד גבורה, ואמת חסד, נוצר חסד בינה דחכמה ויסוד דכתר, לאלפים הוד דכתר, נשא עון נצח, ופשע ת"ת, וחטאה גבורה, ונקה חסד שבכתר. ואמנם הפנימיים הם באופן אחר כנ"ל שהם כסדרן וזה סדרן אל בינה דחכמה רחום חסד וחנן גבורה אך ת"ת אפים נצח ורב חסד הוד ואמת יסוד נוצר חסד דמלכות דחכמה חסד חסד דכתר לאלפים גבורה נושא עון ת"ת ופשע נצח וחטאה הוד ונקה יסוד דכתר ונמצאו אלו ה"ג פנימיים מכוונים ממש מבפנים ב"ג ת"ד המקיפים אלא שהפנימיים מתחילים מבינה דחכמה עד המלכות דחכמה וכן מחסד דכתר עד יסוד דכתר ובמקיפים להפך ממלכות דחכמה עד בינה דחכמה ומיסוד דכתר ובמקיפים להפך ממלכות דחכמה וכן מחסד דכתר עד יסוד דכתר ובמקיפים להפך מלכות דחכמה עד בינה דחכמה ומיסוד דכתר עד חסד שבכתר וזהו מה שנלע"ד ששמעתי בבירור ממורי ז"ל ובזה נמצאי כי הח' דחכמה יהיו מכוונים יחד הפנימיים עם המקיפים שלהם וכן הה' דכתר הפנימיים עם המקיפים שלהם אך יש דוחק שנמצא כי אף בפנימיים יש שלא כסדר בכללות כנ"ל כי ה' דכתר למטה מח' דחכמה ולכן היה יותר נראה לומר כי הפנימיים הם כסדרן לגמרי מחסד דכתר עד מלכות דחכמה ואינו מוכרח להתחבר הפנימיים עם המקיפים כנז' אמנם שמעתי בבירור ובודאי ממורי כי הפנימיים דחסד דכתר הוא מכוון כנגד מקיף יסוד דכתר וכן כל השאר וא"כ מוכרח שגם הפנימיים יהיו ח' דחכמה לעילא מה' דכתר וזה אצלי אמיתי ונשארו שאר הפנימיים שהם ג' ראשונות והעשירית שבכתר וכן ב' ראשונות דחכמה ומקומם הם במקומם אחרים שיש בפנים דא"א ולא קבלתי סדרן האמיתי

מאיר העץ חלק ב'

ע' לקמן פרק י'

		צמח			מספר הליקוטים, והוא על פי שיטה השניה במוהר"ח בסוף פרק י' (ביאורים ח"ב סז ע"ב)
פנימים דחכמה מתחילים מעילא לתתא בינה חסד וכו'	מדו ת	מקיפים דחכמה מתחילים מתתא לעילא מלכות יסוד וכו'	פנימים [צ"ל - מקיפים ביאורים ח"ב סז ע"ב] מתחילים מתתא לעילא והם מחכמה	מדו ת	מקיפים [צ"ל פנימים - ביאורים ח"ב סז ע"ב] מתחילים מעילא לתתא והם מכתר
בינה	אל	מלכות דחכמה	מלכות דחכמה	אל	כתר דכתר מימין דכתר דחכמה מצד שמאל
חסד	רחו ם	יסוד	יסוד דחכמה	רחו ם	חכמה דכתר
גבורה	וחנו ן	הוד	הוד דחכמה	וחנו ן	בינה דכתר
תפארת	ארך	נצח	נצח דחכמה	ארך	חכמה דחכמה
נצח	אפי ם	תפארת	ת"ת דחכמה	אפי ם	בינה דחכמה
הוד	ורב חסד	גבורה	גבורה דחכמה	ורב חסד	חסד דכתר מימין דחכמה משמאל
יסוד	ואמ ת	חסד	חסד דחכמה	ואמ ת	גבורה דכתר מימין גבורה דחכמה משמאל
מלכות דחכמה מסתיים ומתחיל חסד דכתר	נוצ ר חסד	יסוד דכתר	בינה דחכמה ויסוד דכתר	נוצ ר חסד	תפארת דכתר מימין דחכמה משמאל
גבורה	לאל פים	הוד	הוד ודכתר	לאל פים	נצח דכתר מימין דחכמה משמאל
תאפרת	נוש א עון	נצח	נצח דכתר	נוש א עון	הוד דכתר מימין דחכמה משמאל
נצח	ופש ע	תפארת	ת"ת דכתר	ופש ע	יסוד דכתר מימין דחכמה משמאל
הוד	וחט אה	גבורה	גבורה דכתר	וחט אה	מלכות דחכמה

מאיר העין חלק ב'

מלכות דכתר	ה ונק	חסד דכתר	ה ונק	חסד דכתר	יסוד כתר
------------	-------	----------	-------	----------	----------

[ע' ביאורים ח"ב סז ע"ב שאומר ששניהם אמת אלא שיש לחלק בין הספירות במקומם להתגלותם למטה]

ואל יקשה בעיניך הסדר של מקומות ה"ג ת"ד כי כפי הנר' צריך שתיקו' הששי יהיה שני כי במקום שנשלם תיקון הא' מתחיל תיקון הו' כנ"ל וכן כיוצא בשאר התיקונים כי הרי אין סדר המקומות במעלה ובמטה בלבד כי יש מקום תחתון גדול מאד מהעליון כמו הפה אשר משם יוצא הבל רב ואור גדול וכן המקומות הסמוכים אל העין והחטם ולכן אנו צריכים להעריך ב' הערכים יחד שנעריך בחי' המקום איזה מהם יותר עליון וגם בחי' איזה מהם יהיה קרוב אל הבל הפה או החוטם והעין וכיוצא ולכן אף כי המקום שהוא תחת הפה אורו רב מאד לא נק' אותו תיקונא קדמא אחר היותו במקום תחתון מאד כנז' שצריך להעריך ב' הבחי' יחד ולשקול אותם ואחר שהמאציל העליון העריך המקומות ב' בחי' אלו אז ידר סדר ה"ג ת"ד כפי סדר הערכים שנראה בעיניו ית' (מבו"ש).

¹¹²⁷ "ונקרא עליון" נמחק בשעה"כ, ובמקומו איתא "שמדריגתו מעולה".

¹¹²⁸ ב' הערכות, א' (נוסף בשעה"כ).

¹¹²⁹ ב' הוא להעריך מעלת המקום אם הוא סמוך אל מקומות האור כמו הפה והחוטם וכיוצא והערכות האלו תלויים כפי מחשבתו ית' והוא העריכם בבחינה זו הנ"ל בסדר ה"ג ת"ד (שעה"כ).

¹¹³⁰ שעה"כ מג ע"ד, מבו"ש כז ע"ב.

¹¹³¹ נבאר ענין ה"ג ת"ד דנפקי מרישא תליתאי הנק' מוחא חכמה סתימאה כנ"ל. ושם נת' כי גם ז' תתאין דעתיק יומין נתלבשו בהם כמו שנתלבשו בז' תיקוני רישא הנחלקים ג"כ ל"ג, ולא קבלתי סדרם. וצריך שתדע כי ענין אלו ה"ג ת"ד כולם הם דינים תקיפים והם נעשים מביורוי המלכים שנתברר מהם ונעשו בחי' ה"ג תיקונים אלו, ולכן לא נפקו הני ה"ג תיקונים אלא ממוחא סתימאה, יען כל הביורויים במחשבה אתברירו כנ"ל, כי מוחא סתימאה חכמה דא"א איהי נוק' לגבי כתר גלגלתא דא"א, ולהכי אתברר בה כל הני תיקוני דיקנא מבחי' המלכים, כי לעולם הנוק' היא המבררת המ"ן כנז' שם. וגם לעיל נתבאר איך הגבורה דעתיק המתלבשת בהאי מוחא סתימאה ואיהי נוק' לגבי הכתר די בגויה חסד דעתיקא שהוא דכורא, ולהכי כל הדינים וביורוי המלכים מינה נפקי, כי היא הנק' בוצינא דקרדינותא, ולא נגלה תוקף דינו שם במקום גבוה עד שנתגלו ב"ג ת"ד שהם השערות שכולם דינים כנוודע. וכמ"ש זה לקמן בביאור מ"ש באדרת נשא דף קלב ע"א ודף קלה ע"א על הנהו שלשה עלמין דנפקי מההוא תיקונא קדמא דדיקנא, ולכן אמרו באדרת נשא דף קלא ע"ב תאנא כולהו שיערי בין דדיקנא בין דרישא כולהו חוורי כתלגא, ותאנא אינון דדיקנא קשישאי נינהו כו' ע"ש. והענין כי עם היות שכל השערות הם דינים וביורוי המלכים עכ"ז להיותם במקום גבוה בא"א אין הדין שבהם נגלה, ולכן כולהו שערות דא"א הויין לבנים ולא אדומים או שחורים. אמנם עכ"ז יש הפרש בין שערות הראש לשערות הדיקנא, כי שערות רישא שיעיעין יתיר והם יותר דינים נכפין, ומהמותר והסיגים שנשאר מביורום הם דינים קשים. אך ממותר בירורי שיערי דדיקנא נפקו סיגים וקליפות ממש גמורים, ולכן הוו קשישין יתיר ולא שיעיעין. ונמצא כי אלו ה"ג ת"ד הם בחי' המלכים דא"א שעלו ונתבררו בהאי מוחא סתימאה בסוד מ"ן ונתקנו ונתהוו מהם ה"ג ת"ד כי גם בא"א היה בו בחי' מלכים נמצא כי אלו השערות ד"ג ת"ד הם בחי' המ"ן של המוחא סתימאה והם העולים בה בבחי' מ"ן תמיד כי היא נוק' לגבי הכתר כנ"ל והבן זה היטב ואלו השערות הם בחי' נהרות המים הנמשכים מן הים הגדול דחכמה מוחא סתימאה כי הם צינורות מושכין המים ויוצאים דרך פיותיהם ונמשכין אח"כ אל הבינה אימא ונותנים בה ג"כ בסוד מ"ן שהם חמשה גבורות של מנצפ"ך שבה כנוודע כי אר"א בהאי מזלא דדיקנא אתכלילו וע"י מזדווגים כמ"ש וז"ס מקולות מים רבים אדירים משברי ים כו' כמבואר במקומו בפסוק והנה הכתר אתתקן לעילא ברישא בסוד ה"ג תיקוני גולגלתא כנ"ל ואחריהם נתקנה החכמה שהיא מוחא סתימאה ב"ג תיקוניה למטה מהם בסיומם שהוא מתחת המצח אשר בתוכו הם המוחין ומתחת פאתי הראש כי החכמה לתתא מהכתר היא וסיבת היותם ה"ג כי גם המוחין הם ג' חב"ד והם שלשה הויר"ת ונחלקים ל"ג אותיות עם הכולל ולכן גם תיקוני דיקנא היו ה"ג והנה ענין ה"ג חוורין וה"ג נימין כי הם ה"ב והחורא ה"ג כולל כל ה"ב וכן נימת ה"ג כולל כל ה"ב כן תיקון ה"ג דדיקנא כוללת כל ה"ב תיקונין וכן הוא בתיקון הח' וז"ש באדרת נשא דף קלד ע"ב תאנא אלין תיקונין אקרון ימי קדם וכו' והאי דתליסר כליל לון כו' (מבו"ש כז ע"א).

¹¹³² יען שאפשר להיות נוצר חסד אבל לא לאלפים אם כן שני מדות הם (שעה"כ)

¹¹³³ ב' פאתי הראש הם בחי' המלכות העשירית ד"ס דגולגלתא (מבו"ש).

¹¹³⁴ לצמוח (נוסף שעה"כ), תיקוני חכמה סתימאה שהם ה"ג ת"ד (מבו"ש).

¹¹³⁵ שהם בב' צדדי המצח סמוכים אל האזניים ולמטה מהם דבק בהם ממש מתחיל הזקן מב' צדדי הפנים מתחת הפיאות דבוק בהם והוא צרות הזקן ואינו רחב כמו למטה (מבו"ש).

מאיר העין חלק ב'

- 1136 וב' הצדדים האלו נק' תיקון ראשון דדיקנא ואע"פ שנחלק לב' צדדים הכל הוא בחי' תיקון א' דוגמת פאתי הראש משני צדדיו שהכל הוא בחי' מלכות דגולגלתא וכל הצרות שהוא תיקון א' עד למטה במקום שמתחיל הזקן להתרחב שהוא במקום התחלת זויות נצבות של הלחי התחתון שמשם מתחיל להתרחב הזקן (מבר"ש).
- 1137 דפסיק באמצעיית של התיקון הב' והוא מקום החלק בלתי שערות המכוון כנגד אורך החוטם (שעה"כ).
- 1138 ד' וה' אך אפים ולכן לא נאמר אך אף אלא אפים שנים כמש"ל לצדיקים ולרשעים ונמצא כי באומרו אך הוא תיקון א' שהוא אריכות א' ובאומרים אפים הוא תיקון אחר (מבר"ש).
- 1139 ברוחב תחת הפה (מבר"ש).
- 1140 היורד מן הפה (מבר"ש).
- 1141 תיקון ד' (שעה"כ). ויורד עד שבולת הזקן (מבר"ש).
- 1142 הצרות (מבר"ש).
- 1143 וכל אותם ב' צדדין נקראין תיקון א' כנ"ל בתיקון הראשון (מבר"ש).
- 1144 הם שני הפנים אשר תחת העיניים משני צדדי החוטם והם פנויים בלי שער כלל והם עצמם אינם אלא מ"ג תקינות גולגלתא אמנם היותם פנויים מבלי שער הם הנק' תיקון הז' דדיקנא כי הפנים בעצמם הם מכלל ה"ג דגולגלתא (מבר"ש, וכן שעה"כ).
- 1145 צדדין (נוסף בשעה"כ).
- 1146 ח' הוא בהתרחבות הזקן וביאור הענין כי הזקן מלמעלה נחלק לב' צד ימין וצד שמאל כנז' ונמשכים עד כנגד הפה ומשם ולמטה אין שום התחלקות הזקן לשני הצדדין כי הכל בחינה אחת ממקום הפה ולמטה משם ואילך הכל א' אמנם מתחלק באופן אחר והוא בעוביו כי כולו שערות ע"ג שערות וצד עובי העליון של הזקן שהוא המגולה יש בו שערות ארוכים וכנגדו בצד עובי התחתון של הזקן במקום המכוסה שהוא אצל הגרון יש ג"כ שערות ארוכים ואלו הם ב' תיקוני השערות העליונים תיקון א' שהוא הח' והתחתונים המתכסים בהם הם תיקון ב' אחר והוא תיקון ה"ג האחרון שבכולם והנה אלו השערות ארוכים מאד ונמשכים ומגיעים עד טבורא דא"א עד חצי הת"ת שלו ששם התחלת רישא דז"א ולכן נקרא מזל כי הם נוזקים ונמשכים עד למטה ומזילים טיפי שפע כמש"ה תזל כטל אמרתי כי השערות הם המשכת צינורות השפע כנודע וכל אחד מאלו השני תיקונים שהם הח' והי"ג כל אחד מהם נק' מזל וע' טעם אחר וזכור זה וז"ש באדרת נשא דף קלד ע"א תיקונא ח' וכו' ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא כו' וכן בדף הנז' בתיקון י"ג אמר והאי דתליסר כליל לון כו' וביה כלילן בהאי מזלא כו' הרי כי תיקון הח' והי"ג נק' מזלות (מבר"ש).
- 1147 כי היה אפשר להיות נוצר חסד לבד אך בהיות וגם לאלפים דורות הוא תיקון אחר והוא ע"ד מ"ש בארך אפיים (מבר"ש).
- 1148 למטה (מבר"ש). למעלה מן הגרון מעט (שעה"כ).
- 1149 ושערות ההם דמזל הי"ג שוכבים ומחפים על אלו (מבר"ש).
- 1150 כי הגרון עצמו הוא מקום הבינה דא"א ואין שם דיקנא (מבר"ש).
- 1151 ונמצאו כי באלו השערות עצמן יש ב' תיקונים (מבר"ש).
- 1152 ועם היות כי הוא מכלל הי"ג דגולגלתא עכ"ז היותו פנוי מבלי שערות זה נק' תיקון אחר ונמנה בכלל התיקוני דיקנא (מבר"ש).
- 1153 הרי י"ג תיקונים אלו בפנים דא"א עד הגרון כי משם ואילך בינה דא"א אך אלו הי"ג הם מחכמה דא"א (מבר"ש). גם כתוב במבר"ש השייכות ל"ג מידות במיכה אבל מוזכר לקמן בפרק י'.
- 1154 שעה"כ מד ע"ג.
- 1155 בסוד או"מ (נוסף בשעה"כ).
- 1156 ממדריגתם (נוסף בשעה"כ).
- 1157 תתאין (שעה"כ).
- 1158 תתאין דכתר דא"א (שעה"כ).
- 1159 ביחד עם בינה (שעה"כ).
- 1160 מן המצח עד הגרון (שעה"כ).
- 1161 לי ספק (לש"ו).
- 1162 ודע כי מ"כ בקונטריסי מפי מורי ז"ל באופן אחר וזהו סדרן אל מקיף מלכות ופנימי כתר רחום יסוד וחכמ' וחנון הוד ובינ' אך נצח וגדולה אפים ת"ת וגבור' ורב חסד גבורה ות"ת ואמת

מאיר העין חלק ב'

גדולה ונצח נוצר בינה והוד חסד יסוד וחסד לאלפים הוד וגבורה נושא עון נצח ות"ת ופשע ת"ת ונצח וחטאה גבורה והוד ונקה חסד ויסוד עכ"ל הקונטרס הנז' (שעה"כ).

¹¹⁶³ שעה"כ מד ע"ד, מבר"ש כח ע"ב.

¹¹⁶⁴ פנימיים ומקיפים (נוסף שעה"כ).

¹¹⁶⁵ שעה"כ מה ע"ב.

¹¹⁶⁶ הו"ה בא"ת ב"ש (מבר"ש). צריך שתדע כי להיותם במקום גבוה שהוא רישא דא"א שהדינים מתכסים ונלעמים בו, אי אפשר שיהיו ממש שמות אלקים אמנם הם ב' שמות של מצפ"ץ וכו' ונמצא כי אינו אלקים ממש להיותו בא"א ואינו רחמים ממש שהוא שם הו"ה אמנם הוא שם מצפ"ץ ממוצע ביניהם כי אינו לא הו"ה ממש ולא אלקים ממש אלא ממוצע ביניהם. (מבר"ש).

היותם ב' פיאות הטעם הוא כי הלא השערות ממותרי מוחא נפקי כנז' והנה המוח יש בחי' הדעת הכולל חו"ג וידוע כי הזכר נוטל החסדים והנקבה נוטלת הגבורות ואז יוצא הארתם לחוץ הארת החסדים בפאה שמימין והארת הגבורות בפאה השמאלית וזו"ן הם יונקים ונשפעים מאלו הב' פיאות הז"א חסדים מהימנית ונוק' מהשמאלית גבורות וזהו פי' מ"ש בפ' בראשית דף כ ע"א על ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים שהם מצפ"ץ מצפ"ץ שמהן עילאין ד"ג מכילן דרחמי כו' וביאור הענין כי אלו הב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ שבשתי הפיאות משם יונקים זו"ן שמש וירח והם שוין בהשוואה א' בב' פאתי הראש, ושניהם שמות של מצפ"ץ, ואינן זה הו"ה וזה אלקים כי זהו בחי' מאור גדול ומאור קטן אמנם שרש זו"ן בהיותם פה באלו הב' פיאות כי מכאן שרשם מחו"ג דמוח"א דא"א הם שוין מאורות הגדולים ושנים בחי' הו"ה"ת שהם מצפ"ץ מצפ"ץ ואין ביניהם הפרש זולתי שזה מימין וזה משמאל כנודע כי נוק' משמאלא גם למטה בסוף הפ' יש טעם אחר (מבר"ש).

¹¹⁶⁷ שני הנוסחאות מובאות בשעה"כ, א' בדף מד ע"ד וא' בדף מה ע"ב.

¹¹⁶⁸ הפאה הזאת אשר בראש א"א היא בחי' שם הויה בחילוף אתב"ש מצפ"ץ אבל הפאה שבראש ז"א הוא בחי' שם אלקים במילוי יודין וכבר נתבאר אצלנו במ"א כי אלקים דיודין הוא בגי' מצפ"ץ לפי שנאמר בא"א ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי ולכן אין בו שם אלקים ובמקום שיש בו בחי' אלקים יהיה תמורתו במקומו בא"א שם מצפ"ץ שהוא תמורת ההויה כנודע כי יען שהוא בחי' תמורה וחילוף הרי הוא דין כמו אלקים ולכן שניהם בגי' שוים כנז' אבל שם עצמו של אלקים אין באריך והנה נודע כי המל' היא בחי' דין ולכן נקרא אלקים כנזכר בזוהר בראשית גבי ג' אלקים דפ' ויכולו שהם א' בגבור' וא' בהוד' וא' במלכות ולכן זו המלכות האחרונ' שבי"ס הראש דז"א נקרא אלקים שהוא בגי' פא"ה רק שהוא במילוי היותר מעולה שהוא ביודין להיותו למעלה בבחינת הראש ונודע כי כל השערות דינין אינן דתלין מן ההיא רישא ולהכי איצטרך לספרא רישיה דז"א בסוד איש כי ימרט ראשו טהו' הוא כנזכר בפרשת תזריע וגם ז"ס גלוח הלויים שהם בסוד הגבו' אמנם צריך להניח קצת הדינין כדי שלא יתבטלו לגמרי כי מוכרחים להמצא בעולם ולכן צריך להניח פאה של הראש והיא בחינת המל' אשר בהם נק' אלקים כנז' כדי להשאיר שרש הדינין כמבואר אצלנו בשער המצות בענין מצות פאתי הראש (שעה"כ).

¹¹⁶⁹ נמחק בשעה"כ.

¹¹⁷⁰ והנה הי"ס שבראש הם כסדרם מעילא לתתא ובחינ' המלכות שלהם היא למטה בשתי פאתי הראש אבל הי"ס שבדיקנא הם מתתא לעילא והמלכות שבהם היא למעל' במקום התיקון הא' הנק' א"ל (שעה"כ).

¹¹⁷¹ "ואמנם בתיקון הו' (הא') הוא (במצר) במקצת (נ"א הוא בסוד) הדיקנא, יש שם י"ה דאלקים, י' בימין ה' (דאלקים) בשמאל, וזהו מן המצר קראתי י"ה. ואח"כ למטה במקום שמתחיל להתרחב הזקן שהוא בב' (שהוא נגד ב') תפוחין יש ג"כ י"ה הב' מאלקים הב', י' מימין ה' משמאל. ואח"כ מ' סתומה דאלקים הוא בפה, שהוא כעין מ' סתומה, והם ב' ממ"ץ"ן נמחק בשעה"כ דף מה ע"ב, ובמקומו איתא "והנה שם למעל' בתיקון הא' דדיקנ' שהוא מקום צר ונק' מצר הזקן, הנה שם יש שם י' א' מן אלקי' הא' אות יו"ד בימין ואות ה' בשמאל, וז"ס מן המצר קראתי י"ה. ולמטה בתיקון הששי, אשר שם מתחיל הזקן להתרחב יש שם שם י"ה אחר מן אלקים השני, אות יו"ד בימין ואות ה' בשמאל, וזהו ענני במרחב י"ה. ואות מ' סתומה שבשם אלקים היא למטה בתיקון הי"ב, שהוא הפה אשר צורתו כמין מ' סתומה כזה ס"ם."

¹¹⁷² קה"י.

¹¹⁷³ גי' פ"ד (נמחק בקה"י).

¹¹⁷⁴ והם ה"ג מנצפ"ך (נמחק בלש"ו).

¹¹⁷⁵ והם ה"ג מנצפ"ך (נוסף בלש"ו).

¹¹⁷⁶ נמחק בכת"י (הגוב"י).

מאיר העץ חלק ב'

- 1177 וז"ס מי שם פה לאד"ם כי מאדם שהוא גי' מ"ה וממלואו מרבעו נעשה פה (נמחק בקה"י).
- 1178 "על דרך בחי" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "עד בחי".
- 1179 שם (נוסף בקה"י).
- 1180 הכלים דאורות (קה"י).
- 1181 פיסקא זה נמחק בקה"י.
- 1182 "ומתמן נשיב רוחא דחיי לז"א ויר"ד הוא רוחא דגניז והה' הוא הנקב" (נמחק בלש"ו).
- 1183 "ונשיב מתמן רוחא דחיי לנוקבא" (נמחק בלש"ו).
- 1184 נמחק בקה"י.
- 1185 בפנימיות (קה"י).
- 1186 י' פשוט (נמחק בקה"י).
- 1187 "יה"ו (הב') הנזכר מפנימיות הפה וגם יורד י' פשוט מבחי' חוטם שהוא ס"ג דפנימית וגם" (נמחק בלש"ו).
- 1188 והם אותן ג' אלפין אשר שם בפה (נמחק בקה"י ובלש"ו).
- 1189 מפנימיות הפה (קה"י).
- 1190 (נ"א ה') ראשונה דס"ג (נמחק בקה"י ובלש"ו).
- 1191 הראשונה של ס"ג (נוסף בקה"י).
- 1192 דמילוי יר"ד (קה"י).
- 1193 בפנימיות וגם מן האה"ה (קה"י).
- 1194 נמחק בקה"י.
- 1195 ואותיות ו"ד (נוסף בקה"י).
- 1196 נמחק בקה"י.
- 1197 דק"ל (נוסף בקה"י).
- 1198 שאות (קה"י ולש"ו).
- 1199 במלוי וא"ו הוא – נמחק בקה"י.
- 1200 קה"י גורס את המוסגר, ומוסיף "והם הם אותם שלש אלפין אשר שם בפה".
- 1201 קה"י מ"ב.
- 1202 "וכל המ"ט הם בט"ס אחרות" נמחק בקה"י ובלש"ו, ובלש"ו נוסף "והנו"ן כתר עליון".
- 1203 מהט' (קה"י).
- 1204 נמצא עתה כי כל הט' ספירות תחתונות כל א' מהם לבד אינה רק מ"א שערים וכל הט' ספירות ביחד הם ש"ע שערים (קה"י).
- 1205 קה"י גורס את המוסגר.
- 1206 והכתר שהוא שער העליון של המ"ב הכולל כולם יש בו לדו כללות כל הש"ע כולם לפי שהוא כולל כל הט' ספירות אשר כל א' מהם הם מ"א שערים והוא שער המ"ב כלול ט' פעמים מ"א שערים (קה"י).
- 1207 קה"י גורס את המוסגר.
- 1208 קה"י גורס את המוסגר.
- 1209 כי כשמאירים אלו תש"ם נהורין למטה אז והאדמה לא תשם והבן זה מאד כי זה גורם זווג של זר"ן (קה"י).
- 1210 של אמא (נוסף בקה"י).
- 1211 "הג"ם הכולל"ן נמחק בלש"ו, וגורס את המוסגר.
- 1212 המוסגר נמחק בקה"י, אמנם בלש"ו לשון זו מופיעה כגירסא העיקרית, ו"הג"ם הכולל"ן נמחק.
- 1213 העינים וג"כ עד (נמחק בקה"י).
- 1214 ממוח (לש"ו).
- 1215 עם (קה"י).
- 1216 מ"ב מ"ב (קה"י).

מאיר העין חלק ב'

- 1217 אחר (קה"י).
1218 זיווג (קה"י).
1219 שוין (קה"י).
1220 נמחק בקה"י.
1221 אר"א (נ"א א"א) (נמחק בקה"י).
1222 שעה"ק נג ע"ב.
1223 מצפ"ץ במילוי גימ' קפ"ד עם ב' הכוללים הרי ש"ע והנה ב' פעמים ש"ע הם תש"ם ולכן ר"ת מפני שיבה תקום למפרע הוא תש"ם אורות שבב' הפנים של א"א הנקרא עתיקא ונקרא פני שיבה והדרת פני זקן כנגד אנפין דז"א ויראת מאלהיך כנגד נוק' דז"א שהי אהנקראת יראה כנודע. והנה כמו שיש בא"א שתיים ש"ע ש"ע כן יש גם באימא עילאה המקבלת אותם וזה ענינ' כי הנה נת' בפ' ויצא יעקב מבאר שע' כי אימא מתלבשת תוך ז"א עד החזה שבו כי שם סיום היסוד דאימא והנה הם ו' ספירות ושלישי והם כחב"ד חר"ג ושליש א' דת"ת כל א' כלולה מי' יעלו ס"ג כי כבר ידעת כי הוי"ה דס"ג היא באימא גם ידעת כי יש באימא ד' שמות אה"ה שני' הראשונים במלוי יוד"ין והג' במלוי אלפ"ין והד' במלוי הה"ן גם יש באימא ג' הוי"ות דמלוי ס"ג והנה הם ז' שמות ועל שמם נקרא אימא באר שבע ומשם יוצא יעק בבפני ז"א מן החזה ולמטה כנודע ומכל הוי"ה מאלו הג' דס"ג יוצ' שם הפנים בחלוף מצפ"ץ כנז' הרי ש"ע ש"ע באימא וזהו ג"כ ושעשע יונק על חור פתן כי ושעש"ע הם ב' ש"ע ש"ע הנזכרי' גם יונק הי אימא שהי אאה"ה במלוי יוד"ין בגי' ינ"ק עם הכולל על חור פתן הם הקל"י והענין הוא כי כמו שיש ש"ע נהורין בקדושה כך יש גם בקל"י והם נהפכים שם ונק' ע"ש בסוד כבגד יאכלם ע"ש כמבואר אצלנו בסוד חבוט הקבר גם כנגד שני ש"ע ש"ע שהם בגי' תש"ס כנז' לעיל בענין הקדושה כן ישנם בקל"י אשר עליהם רמז הכתוב והאדמה לא תש"ם מצד אותם הקליפות והנה אם תוסיף מספר ה' אותיות אל"ף למ"ד על חשבוננו שהוא ש"ע כנז' יעלה הכל בגי' שע"ה נהורין והם סוד חשמ"ל של הקדושה וחשמ"ל בגי' מלבוש והוא אותיות בשלום והענין הוא כי אלו השע"ה נהורין הם נעשים מלבוש ואור מקיף א' אל הקודשה כדי שלא יתאחזו בה הקליפות ופי' חשמ"ל הוא כי בזמן שמאירים אלו השע"ה נהורין אז הוא ח"ש וכשחס ושלום יש בהם שליטה אל החיצוניות אז הוא מ"ל ודע כי בכל עול' מן הד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה יש מלבוש ואור מקיף א' הנק' חשמל של העול' ההוא אמנם אינ' שוים רק כל א' הוא כפי מדריגתו כי חשמ"ל דאצילו זך מכלם ושל עשיה ע וגם יותר מכולם לפי ששם הוא עיקר אחיזת הקל"י כנודע ולכן אחר סיום תפילת י"ח אנו חותמים בא"י המברך את עמו ישראל בשלום אותיות מלבוש והסוד הוא כי אחר שבתפילת י"ח המשכנו כל ההאר' אל הקודשה ואונו מתפחדים שמא יתאחזו בהם הקל"י ולכן אנו אז ממשיכים אותו החשמ"ל הנקרא מלבוש הנרמז באותיות בשלום כדי שלא יתאחזו בהם הקל"י באורות אשר המשכנו אל הקודשה ע"י תפילת י"ח גם זהו סוד ופרוס עלינו סוכת שלום שאנו מזכירים בתפילת ערבית בין בשבת בין בחול והוא רמז אל פרידת המלבוש והחשמל דא"מ שהוא כעין סוכה ונקר' סוכת שלולם ועכ"ז אין החשמל דשבת דומה לחשמל דבימי החול (שעה"ק).
- 1224 מ"ב קה"י, שעה"ק נו ע"ג.
1225 בתפוח (שעה"ק).
1226 נמחק בקה"י.
1227 הנמשכין מא"ל שהוא ב' א"ל במילוי וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו והם לשון רבים ב' ס"ג ב' א"ל כנ"ל (נמחק בקה"י).
1228 בקליפת חשמ"ל (קה"י).
1229 ח"ש מ"ל (קה"י).
1230 נמחק בקה"י.
1231 נמחק בקה"י.
1232 של אר"ך (קה"י).
1233 נמחק בקה"י.
1234 "באמא" נמחק בקה"י, ובמקומו גורס את המוסגר.
1235 לו (נוסף בקה"י).
1236 מא"א עצמו (נמחק בקה"י).
1237 אוצ"ח, שעה"ק לא ע"ב.
1238 וכו' (נוסף באוצ"ח).

מאיר העיץ חלק ב'

- 1239 ונלע"ד, כי אבא הוא כללות חו"ב, ואמנם מן ה' עליונות דבינה דמ"ה, נעשת החכמה. ומן ז' תחתונות דחכמה דב"ן, נעשת הבינה. וכן מן ה' תחתונות דבינה דמ"ה, נעשה ישראל סבא. ומן ו' תחתונות דבינה דב"ן, נעשת התבונה. וזהו סוד הבן בחכמה וחכם בבינה. וכן ז"א, נעשה מן ז' תחתונות דמ"ה. ונוקביה, מן שבעה תחתונות דב"ן. באופן, כי כל הזכרים, עתיק, ואריך, ואבא, וישראל סבא, וזעיר, נעשו מן הוי"ה דמ"ה. ונוקביהם, נעשו מהוי"ה דב"ן, כנז"ל בדרוש ב' בתקון המלכים, ושם נתבאר הדבר על אמיתותו. ובזה יתבאר לך מאמר באדרת האזינו דר"צ ע"ב, דאו"א כחדא נפקין וכחדא שריין וכו' (שעה"ק).
- 1240 נמחק באוצ"ח.
- 1241 היה (נוסף באוצ"ח).
- 1242 כי יסוד דאמא הנכנס ברישא דז"א שהוא יסוד דנוק' שהיא בית הרחם אשר בו נוצר הולד ווהא רחב ויכול לסבול בתוכו החו"ג משא"כ ביסוד הזכר שהוא צר מאד דרך צינור ולהיותו צר (הגוב"י מסכ"י).
- 1243 תוך גופא דא"א (נמחק באוצ"ח, ושעה"ק).
- 1244 "כדרך הנוקבא הנאמר בה ואל אישך תשוקתך ולכן לא ירדו למטה בגופא דאריך להתפשט (בנוק') בנ"ה ע"ד הז"א" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "אינם מתפשטות ויורדות למטה".
- 1245 בסוד אור חוזר נוקבא (נמחק באוצ"ח).
- 1246 ונכנסים בדעת שבה כדי שיתפשטו בכל קומת הנקבה (שעה"ק).
- 1247 ועולים הגבורות מחוץ לאח' היסוד וסובבות את החסדים שבתוך היסוד דעתיק (שעה"ק).
- 1248 לתשוקתם להתחבר עם החסדים (נוסף בשעה"ק).
- 1249 מקום בחי' מ"ה בא"א (שעה"ק).
- 1250 כי שם מקום בחי' ב"ן דא"א (נוסף בשעה"ק).
- 1251 "ה"ח וה"ג" נמחק באוצ"ח ובשעה"ק, ובמקומו איתא "הה"ג".
- 1252 והולכות (נוסף באוצ"ח).
- 1253 "כנגד יסוד הסתומה" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "במקום שהיסוד סתום".
- 1254 במקום (אוצ"ח).
- 1255 כנגד (אוצ"ח).
- 1256 למטה כנגד (אוצ"ח).
- 1257 אוצ"ח גורס את המוסגר.
- 1258 אוצ"ח גורס את המוסגר.
- 1259 אוצ"ח גורס את המוסגר.
- 1260 אוצ"ח גורס את המוסגר.
- 1261 העליונים (נוסף בשעה"ק).
- 1262 יצאו מפי היסוד ולחוץ דרך מטה בקו הימין במקום הגלוי (שעה"ק).
- 1263 נמחק (לש"ו).
- 1264 מכאן עד סוף הפיסקא נמחק באוצ"ח.
- 1265 וירדו (לש"ו).
- 1266 אוצ"ח, שעה"ק לא ע"ד.
- 1267 וא"ת אחר שאמרנו כי הגבורות כלם הם מגולות הרי אין בהם ב' בחי' ואיך נתחלקו לב' פרצופין בינה ותבונה וי"ל כי אין הדבר הזה (שעה"ק).
- 1268 בא"א (נוסף בשעה"ק).
- 1269 באו (שעה"ק).
- 1270 על ידי (אוצ"ח, לש"ו).
- 1271 ג"כ (נוסף באוצ"ח).
- 1272 שהם למעלה (נמחק באוצ"ח).
- 1273 תמיד כנודע (נוסף באוצ"ח).
- 1274 והבדל (אוצ"ח).
- 1275 והם עומדים פב"פ וכן ע"ז בישראל סבא ותבונה (שעה"ק).

מאיר העין חלק ב'

- 1276 היה (אוצ"ח).
- 1277 מעולה על החכמה (נוסף בשעה"ק).
- 1278 ועכ"ד (אוצ"ח).
- 1279 נסתמים (אוצ"ח).
- 1280 עולם הבא נמחק באוצ"ח ובמקומו גורס את המוסגר.
- 1281 למעלה מראש הצדיקים שהם החסדים הזכרים (שעה"ק).
- 1282 נמחק בשעה"ק.
- 1283 והאירו למעלה (נוסף באוצ"ח). כנגד הסתום (שעה"ק).
- 1284 העליונה (אוצ"ח).
- 1285 וגדולים (אוצ"ח).
- 1286 ניתנת (אוצ"ח). נשארו בשלימות (שעה"ק).
- 1287 אוצ"ח, שעה"ק לב ע"א.
- 1288 בז"א (אוצ"ח).
- 1289 נמחק באוצ"ח.
- 1290 זה לפניו מזה ולא היו שניה' זה למעלה מזה (נוסף בשעה"ק).
- 1291 א' דיסוד (נוסף באוצ"ח).
- 1292 מבר"ש דף מו ע"ב (לש"ו).
- 1293 והפרסה הזו מבדלת בין סיום רגלי או"א הנכללים מד' פרצופים הנז"ל ובין התחלת זר"ן (שעה"ק).
- 1294 נמחק באוצ"ח, ובמקום זה גורס את המוסגר.
- 1295 נמחק באוצ"ח.
- 1296 טרפשתא דכבדא (מבר"ש).
- 1297 כנגד מקום (אוצ"ח).
- 1298 ואינם נדבקים זה בזה כמו הכרס (נוסף במבר"ש).
- 1299 ארבע מאות שקל כסף ג ע"ב.
- 1300 אך (אמש"כ).
- 1301 דעת וגבורה נמחק באמש"כ ובמקומו איתא הגבורות.
- 1302 לוקח (אמש"כ).
- 1303 נמחק באמש"כ.
- 1304 נמחק באמש"כ.
- 1305 קודם הזווג (נמחק באמש"כ).
- 1306 מכאן והלאה נמחק בארבע מאות שקל כסף.
- 1307 מבר"ש לא ע"ד.
- 1308 נמחק במבר"ש.
- 1309 אוצ"ח, ארבע מאות שקל כסף ב ע"ד.
- 1310 בענין (אוצ"ח).
- 1311 ניחא שמזדווג אבא עם בינה שהם מ"ה ומ"ה, ויש"ס ותבונה שהם ב"ן וב"ן. גם בזה (נמחק באמש"כ).
- 1312 דאבא (אוצ"ח ואמש"כ).
- 1313 דאימא (אוצ"ח ואמש"כ).
- 1314 בבינה (אוצ"ח ואמש"כ).
- 1315 ונלע"ד כי אבא הוא כללות חו"ב ואמנם מן ה' עליונות דבינה דמ"ה נעשת החכמה ומן הז"ת דחכמה דב"ן נעשת הבינה וכן מן ה' תחתונות דבינה דמ"ה נעשה ישראל סבא ומן ו"ת דבינה דב"ן נעשת התבונה (שעה"ק לא ע"ב).
- 1316 מספר הקונטרס הארכתי בדרוש אד"ק ושם פרשתי באורך הענין (אמש"כ).
- 1317 ז"ת (אמש"כ).

מאיר העץ חלק ב'

- 1318 ז"ן (אמש"כ).
 1319 ז"ס (אמש"כ).
 1320 מהכתר (אמש"כ).
 1321 ונוקבא לקחה מלכות דמ"ה ומלכות דב"ן חוץ מהכתר דב"ן (נמחק באמש"כ).
 1322 ובין בנוק' (אמש"כ).
 1323 נמחק באמש"כ.
 1324 וכן הזכרים נפרדים מהם (אמש"כ).
 1325 שעה"ק סג ע"א.
 1326 דא"א אבא (שעה"ק), ועיי"ש בהגהות רש"ו שגורס אריך באבא.
 1327 למעלה בדיקנא (שעה"ק, לש"ו).
 1328 הראש על דרך שביארנו בשערות הראש דא"א שהם אור החוזר (שעה"ק).
 1329 נמחק בכת"י הגוב"י.
 1330 ונוק' (נוסף בשעה"ק).
 1331 אדם ישר.
 1332 נמחק באדם ישר ובכת"י הגוב"י.
 1333 נמחק באדם ישר.
 1334 נמחק באדם ישר.
 1335 ת"ר (אדם ישר).
 1336 לש"ו גורס ע"ד וקנ"ו נמחק.
 1337 וחשבונם ב' אלפים קע"ב (מוסגר באדם ישר).
 1338 דאבא (נוסף בכת"י הגוב"י).
 1339 נמחק באדם ישר.
 1340 ליתא בכת"י הגוב"י.
 1341 ואה"ה דיוד"ן כנ"ל עכ"מ (נמחק באדם ישר).
 1342 אדם ישר מ"ב.
 1343 והאחוריים (אדם ישר).
 1344 מן (אדם ישר).
 1345 הבן (אדם ישר).
 1346 בחינותיה (נוסף באדם ישר).
 1347 נמחק באדם ישר.
 1348 "היא ס' סתומה הד' תחתונות לכן נקרא (נ"א דד' תחתונות שלה נקראים)" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "שהם (ס' י') תחתונות שלה נקראים".
 1349 עלאה (דאה"ה) (נמחק באדם ישר).
 1350 מילוי המילוי ברבוע (נמחק באדם ישר).
 1351 נמחק באדם ישר.
 1352 י' (נ"א ד') (נמחק באדם ישר). ו' (כת"י הגוב"י).
 1353 כנודע כן הוא בסוד החיצוניות שהוא שמות אלה"ם שהם אותיות פשוטות בפנים ומרובעות באחורים אך במלכות הם בסוד חשבונות (אדם ישר).
 1354 זו (נוסף באדם ישר).
 1355 בד' (לש"ו).
 1356 והם ס' דצלם (מוסגר באדם ישר).
 1357 ראשונות (אדם ישר).
 1358 ד"ל ר"ל (נמחק באדם ישר).
 1359 דמלכות דבינה (אדם ישר).
 1360 נמחק באדם ישר.

מאיר העין חלק ב'

- 1361 נמחק באדם ישר.
- 1362 נמחק באדם ישר.
- 1363 אדם ישר.
- 1364 נמחק בכת"י (הגוב"י).
- 1365 נמחק באדם ישר.
- 1366 נמחק באדם ישר.
- 1367 "בד' רגלים" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "רג"ל תשכ"ח שהם וכו".
- 1368 דאבא (אדם ישר).
- 1369 נמחק באדם ישר.
- 1370 נמחק באדם ישר.
- 1371 דאבא (אדם ישר).
- 1372 קס"א תקמ"ד (מוסגר באדם ישר).
- 1373 נמחק באדם ישר ובכת"י הגוב"י.
- 1374 ומתלבשין (אדם ישר).
- 1375 חסר כאן סוגר, והוספתיו כאן מסברא.
- 1376 דרושים מ"ק, שעה"ק מח ע"א.
- 1377 תמיד (נוסף בדרושים).
- 1378 "זו"נ לפעמים הוא רחמים ולפעמים הוא די"ן נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "אבל זו"ן הוא רחמים והיא די"ן".
- 1379 "כי באר"א לעולם יש חיבוק כנזכר בזוהר (סד"צ יד ע"א) כתרין רחימין דאינון מתחבקינן. עוד יש חילוק אחר והוא כי אר"א חד גופא ממש מתדבקין דא בדא" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "חילוק הד' הוא כי זווג אר"א הוא לצורך העליונים שהם הספירות עצמם דאצילות וזווג זו"נ הוא לצורך התחתונים".
- 1380 לזו"נ כדי שהם ישפיעו חיות בכל העולמות ואמנם הזווג הב' פסיק לזמנין והוא תלוי במעשה התחתונים ע"י הק"ש והתפי' והתפילין שאנו מקיימין בכל יום (שעה"ק מו ע"ג).
- 1381 אדם ישר.
- 1382 נמחק באדם ישר.
- 1383 ולמטה (אדם ישר).
- 1384 וכנגדם (אדם ישר).
- 1385 נמחק באדם ישר.
- 1386 חג"ת (אדם ישר).
- 1387 דז"א אלו באלו (נמחק באדם ישר).
- 1388 אמנם אה"ה הג' (נמחק באדם ישר).
- 1389 מכאן עד סוף הפיסקה נמחק באדם ישר.
- 1390 קהילת יעקב.
- 1391 דא"א (נוסף בקה"י).
- 1392 שעה"ק סה ע"א.
- 1393 ולכן לא פסיק זווגיהו לעלמין משא"כ בזווג זו"ן וצריך שתדע כי לפעמים גם זו"ן שריין כחדא וזה יובן במה שהודעתך (שעה"ק).
- 1394 ואז גם זו"ן לא שריין כחדא כעין אר"א (שעה"ק).
- 1395 ואז זו"ן שריין כחדא כדוגמת אר"א (שעה"ק).
- 1396 נמחק בקה"י.
- 1397 אדם ישר.
- 1398 י"ס (אדם ישר).
- 1399 נמחק באדם ישר.
- 1400 "ג' ההי"ן" נמחק באדם ישר, ובמקומו גורס את המוסגר.

מאיר העץ חלק ב'

- 1401 ה"י (נוסף באדם ישר).
1402 ה' א' (אדם ישר).
1403 נמחק באדם ישר.
1404 אחרונות (אדם ישר).
1405 ה"י (אדם ישר).
1406 מבחי' פנימית וגם חיצונית (אדם ישר).
1407 מקיפים (אדם ישר).
1408 נמחק אדם ישר.
1409 מוחין מקיפין (אדם ישר).
1410 נמחק באדם ישר.
1411 היא (נוסף באדם ישר).
1412 נמחק באדם ישר.
1413 נמחק באדם ישר.
1414 ה"י (נוסף באדם ישר).
1415 נמחק באדם ישר.
1416 מבינה (אדם ישר).
1417 "צ"ע" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "וכנלע"ד".
1418 ממלכות (אדם ישר).
1419 של הכסא (נוסף באדם ישר).
1420 אדם ישר גורס את המוסגר.
1421 שכל (אדם ישר).
1422 (דמלכות) (נוסף באדם ישר).
1423 מד"ת (אדם ישר).
1424 מלכות (לש"ו).
1425 מלכות דמלכות (אדם ישר).
1426 אדם ישר.
1427 בפרק ז' (נמחק באדם ישר).
1428 ת"ת (אדם ישר).
1429 (דהוי"ה) (נוסף באדם ישר).
1430 י' (נוסף באדם ישר).
1431 אותיות (נוסף באדם ישר).
1432 שם (אדם ישר).
1433 נמחק באדם ישר.
1434 כ"ז (אדם ישר).
1435 מלכות (נ"א מן י') אדם ישר.
1436 וי"ו (אדם ישר ולש"ו).
1437 נמחק באדם ישר.
1438 או"א (אדם ישר).
1439 הנזכר (אדם ישר).
1440 בחי' (אדם ישר).
1441 נמחק באדם ישר.
1442 תחתונות (אדם ישר).